

Görög Márta

**A technológia transzfer jogi eszközei,
így különösen a szabadalmi és know-how
licencszerződés, illetve a kutatási szerződés**

(Előadásvázlat)

Az oktatási segédanyag a TÁMOP-4.2.1.D-15/1/KONV-2015-0002 azonosítószámú, „Tudás-
ipar igényeit kiszolgáló felsőoktatási szolgáltatások megalapozása a Dél-Alföldi régióban”
című pályázat keretében készült.

The project was partially funded by „TÁMOP-4.2.1.D-15/1/KONV-2015-0002– „Establishing
higher education service satisfying the needs of knowledge industry in the Southern Great Plain
region” is supported by the European Union and co-financed by the European Social Fund.

2015

„A tudás sikeres kereskedelmi alkalmazássá alakítása nem a szerencsétől függ.”¹

A Science to Business (Továbbiakban: S2B) kapcsolatok tartalmi causájában - kapcsolódjon akár valamely szellemi alkotás létrehozatalához, vagy transzferéhez - közös, hogy alapvetően műszaki területhez kapcsolódnak, s know-how-hoz, illetve találmányhoz kötődnek. A tárgyi irányultság részben függ a jogviszony piaci, gazdasági háttérétől, mely háttér befolyásolni képes például azt, hogy az S2C kapcsolat eredményeként létrejövő szellemi alkotás bár kielégíti a szabadalmaztatható találmánnyal szemben támasztott igényeket, know-how-ként maradjon titokban, vagy találmányként szabadalmi oltalmazásra kerüljön. Így például gyógyszerfejlesztés esetén a jogalkalmazási gyakorlat a know-how-ként való titokban tartás, s jóval későbbi szabadalmaztatás mintáját tárja felénk.

A találmány szabadalmi oltalomba történő helyezéséhez három konjunktív feltétel megvalósulása szükséges így,

- a. a találmány megfeleljen az újdonság kritériumainak
- b. feltalálói tevékenységen alapuljon
- c. s iparilag alkalmazható legyen

Jogsabályi háttér (A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény):

Újdonság

2. § (1) Új a találmány, ha nem tartozik a technika állásához.

(2) A technika állásához tartozik mindaz, ami az elsőbbség időpontja előtt írásbeli közlés, szóbeli ismertetés, gyakorlatbavétel útján vagy bármilyen más módon bárki számára hozzáférhetővé vált.

(3) A technika állásához tartozónak kell tekinteni az olyan korábbi elsőbbségű belföldi szabadalmi vagy használati mintaoltalmi bejelentés tartalmát is, amelyet a bejelentési eljárásban az elsőbbségi időpontot követően tettek közzé, illetve hirdettek meg. Az ilyen európai szabadalmi bejelentés [84/B. § (2) bek.] és nemzetközi szabadalmi bejelentés [84/P. § (1) bek.] tartalmát csak az e törvényben külön meghatározott feltételekkel [84/D. § (2) bek. és 84/T. §

¹ A Bizottság Közleménye az Európai Tanácsnak (Informális ülés Lahtiban – Finnország, 2006. Október 20.) Az innovációt támogató, modern Európa COM (2006) 589 végleges

(2) bek.] kell a technika állásához tartozónak tekinteni. E rendelkezések alkalmazásában a kivonat nem tartozik a bejelentés tartalmához.

(4) A (2) és a (3) bekezdésben foglalt rendelkezések nem zárják ki a technika állásához tartozó anyag (vegyület) vagy keverék szabadalmazását emberi vagy állati test kezelésére szolgáló gyógyászati vagy sebészeti eljárásban, illetve emberi vagy állati testen végezhető diagnosztikai eljárásban [6. § (10) bek.] történő alkalmazásra, ha az ilyen eljárásban való alkalmazás nem tartozik a technika állásához.

(5) A (2) és a (3) bekezdésben foglalt rendelkezések szintén nem zárják ki a technika állásához tartozó anyag (vegyület) vagy keverék szabadalmazását emberi vagy állati test kezelésére szolgáló gyógyászati vagy sebészeti eljárásban, illetve emberi vagy állati testen végezhető diagnosztikai eljárásban [6. § (10) bek.] történő meghatározott alkalmazására, ha az adott alkalmazás nem tartozik a technika állásához.

3. § A 2. § alkalmazásában a technika állásának részeként nem vehető figyelembe a találmánynak az elsőbbség napját legfeljebb hat hónappal megelőző nyilvánosságra jutása, ha az

a) a bejelentővel vagy jogelődjével szemben elkövetett jogsértés következménye, vagy

b) annak eredménye, hogy a bejelentő vagy jogelődje a találmányt a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala elnökének a Magyar Közlönyben közzétett közleményében megjelölt kiállításon bemutatta.

Feltalálói tevékenység

4. § (1) Feltalálói tevékenységen alapul a találmány, ha a technika állásához képest szakember számára nem nyilvánvaló.

(2) A feltalálói tevékenység vizsgálata szempontjából a technika állásának a 2. § (3) bekezdése szerinti részét figyelmen kívül kell hagyni.

Ipari alkalmazhatóság

5. § (1) Iparilag alkalmazható a találmány, ha az ipar vagy a mezőgazdaság valamely ágában előállítható, illetve használható.

(2)

Ha a felek közötti szerződés találmány létrehozatalára irányul, úgy a jogviszony értékelése, a felek viszonya, szándéka határozza meg a létrejövő találmány feletti jogosultság jogosulti viszonyát. Vagyis, ha a szerződés például konzorciumi szerződésneként az egyenrangú és mellérendelt felek horizontális együttműködése, úgy a találmány a felek közös szellemi alkotása lesz, s így a Ptk. közös tulajdonra vonatkozó szabályai nyerne reá nézve alkalmazást. Ha a felek kapcsolata vertikális együttműködés, úgy a megrendelői, megbízói oldalon álló szándéka vezérel a szellemi alkotás jogi sorsát, s – a jogalkalmazási gyakorlat által is alátámasztottan – a létrejövő szellemi tulajdon az egyébként pénzügyi kockázatot viselő megrendelőt, megbízót illeti meg.

A Science oldalról tekintve a kutatási együttműködést, miután a szerződés tartalmi causája kutatótevékenység elvégzése, új kutatási eredmény létrehozatala, a szerződés célja behatárolja

a pl. egyetem részéről megalkotásra kerülő találmány minősítését. Lévén, hogy a kutatási szerződésben foglalt célkitűzés elérése érdekében a kutató a munkaviszonyban, illetve egyéb munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló alkalmazottja számára utasításba adja a találmány megalkotását, így feltalálói részről csak a szolgálati találmányi jelleg jöhet számításba.

Egyebekben - a kutatási együttműködések kivételével - a Science oldal belső jogviszonyát vizsgálva a találmányt megalkotó feltaláló által létrehozott szellemi alkotás

- a. szolgálati találmányként
- b. alkalmazotti találmányként jöhet létre.

Az elhatárolás alapját az képezi, hogy a találmány megalkotása a feltaláló munkakörébe tartozott-e vagy sem.

Igenlő válasz esetén szolgálati találmányként, nemleges válasz esetén pedig alkalmazotti találmányként értékelve a létrejött szellemi alkotást. A szolgálati találmány esetén a szabadalom a feltaláló természetes személy jogutódjaként a munkáltatót illeti meg a feltalálói minőséghez kapcsolódó személyhez fűződő jogok érintetlenül hagyása mellett. Ennek megfelelően a szolgálati találmányhoz fűződő vagyoni jogok, a hasznosítás joga a munkáltatót illeti meg. Így többek között a munkáltató dönt a szabadalom átruházásról, illetve licenciába adásáról. Lévén, hogy a találmány a feltaláló intellektuális alkotótevékenysége eredményeként jött létre, s maga a szabadalom a munkáltatót illeti meg, így szolgálati találmány esetén a feltalálót találmányi díj illeti meg.

Alkalmazotti találmány esetén – amennyiben a törvényben meghatározott időtartamon belül igenlő nyilatkozatot tesz – úgy a munkáltatót a szabadalom hasznosítási joga illeti meg.

Jogsabályi háttér (A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény):

9. § (1) Szolgálati találmány annak a találmánya, akinek munkaviszonyból folyó kötelessége, hogy a találmány tárgykörébe eső megoldásokat dolgozzon ki.

(2) Alkalmazotti találmány annak a találmánya, aki, anélkül, hogy ez munkaviszonyból eredő kötelessége lenne, olyan találmányt dolgoz ki, amelynek hasznosítása munkáltatója tevékenységi körébe tartozik.

10. § (1) A szolgálati találmányra a szabadalom a feltaláló jogutódjaként a munkáltatót illeti meg.

(2) Az alkalmazotti találmányra a szabadalom a feltalálót illeti meg, a munkáltató azonban jogosult a találmány hasznosítására. A munkáltató hasznosítási joga nem kizárólagos; a munkáltató hasznosítási engedélyt nem adhat. A hasznosítási jog a munkáltató megszűnése

vagy szervezeti egységének kiválása esetén a jogutódra száll át; egyébként másra nem szállhat, illetve nem ruházható át.

11. § (1) A feltaláló köteles a szolgálati és az alkalmazotti találmányt, megalkotását követően, haladéktalanul ismertetni a munkáltatóval.

(2) A munkáltató az ismertetés átvételétől számított kilencven napon belül köteles nyilatkozni arról, hogy a szolgálati találmányra igényt tart-e, illetve az alkalmazotti találmányt hasznosítani kívánja-e.

(3) A munkáltató az alkalmazotti találmányt csak a feltalálónak a találmány nyilvánosságra hozatalához való jogával [7. § (7) bek.] összhangban hasznosíthatja.

(4) A szolgálati találmánnyal a feltaláló rendelkezhet, ha a munkáltató ehhez hozzájárul, vagy ha a munkáltató a (2) bekezdés szerinti nyilatkozat megtételét elmulasztja.

(5) Az alkalmazotti találmányra a szabadalom a feltalálót a munkáltató hasznosítási jogának terhe nélkül illeti meg, ha a munkáltató ehhez hozzájárul, vagy ha a munkáltató a (2) bekezdés szerinti nyilatkozat megtételét elmulasztja.

12. § (1) A munkáltató a szolgálati találmány ismertetésének átvételét követő ésszerű időn belül köteles szabadalmi bejelentést tenni; köteles továbbá az általában elvárható gondossággal eljárni a szabadalom megszerzése érdekében.

(2) A munkáltató eltekinthet a szabadalmi bejelentés megtételétől, vagy a bejelentést visszavonhatja, ha a találmányt - annak elismerése mellett, hogy az az ismertetés átvételének időpontjában egyébként szabadalmazható lenne - titokban tartja, és üzleti titkot képező megoldásként hasznosítja. A munkáltató e döntéséről köteles tájékoztatni a feltalálót.

(3) Vita esetén a munkáltatót terheli annak bizonyítása, hogy a megoldás az ismertetés átvételének időpontjában nem volt szabadalmazható.

(4) A (2) bekezdésben szabályozott eset kivételével, szolgálati találmány esetén a munkáltató a szabadalom megadását kizáró eljárási cselekmény - ideértve az ideiglenes szabadalmi oltalomról való lemondást is - vagy szándékos mulasztás előtt köteles felajánlani a feltalálónak a szabadalmi igény ingyenes átruházását, az alkalmazotti találmány tekintetében érvényesülő hasznosítási jog kikötésével vagy anélkül. Ha az ideiglenes oltalomról a munkáltató lemond, e lemondás a feltaláló hozzájárulása nélkül is hatályos.

(5) A (4) bekezdésben foglalt rendelkezéseket nem kell alkalmazni, ha a feltaláló - e törvény rendelkezéseire figyelemmel - már méltányos összegű díjazásban részesült.

A szellemi alkotások abszolút szerkezetű jogokként részesülnek oltalomban, jogosultjuk jogosulti pozíciójának megzavarásától mindenki tartózkodni köteles. A találmány ezen oltalmi helyzetének biztosítása „ellentételezéseként” a szabadalmas köteles a találmányt hasznosítani, illetve a találmány hasznosítására másnak engedélyt adni.

Kutatási együttműködések - Kutatási szerződés

A magyar szakirodalomban Lontai Endre (1978) a szorosabb értelemben felfogott tudományos-műszaki együttműködést támogató szerződéseknek három fő típusát különítette el:

1. a tudományos eredmények létrehozatalára irányuló kutatási, kutatás-fejlesztési szerződés,
2. a már létrehozott szellemi alkotás „elterjesztését” szervező licencszerződés,
3. valamint a hosszabb távú, komplex jellegű együttműködés érdekében létrejött társasági szerződések.

E klasszikus hármas az alábbi további szerződésekkel egészíthető ki:

4. a jogalkalmazási gyakorlatban, s egyes jogirodalmakban know-how szerződésként nevesített kontraktus,
5. szellemi tulajdon, így különösen szabadalom, használati minta átruházási szerződés
6. franchise szerződés, mely alapvetően vállalkozások közti együttműködést támogat
7. valamint az ugyancsak hosszabb távú, komplex jellegű együttműködéseknek keretet biztosító
kooperációs szerződés
és partnerségi szerződés.

Az 1959-es Ptk-ban és Ptk-ban is kutatási szerződés terminus technicussal nevesíti a jogalkotó azon kontraktust, melynek tartalmi causája a kutató kutatómunkájával elérhető eredmény megvalósítása. A magyar magánjogi kódex már a kutatási szerződés 1977-es Ptk. novelláris módosítása óta a kontinentális felfogástól eltérő koncepciót vall. Ugyanis a kontinentális jog magánjogi kódexei nem tartalmazzák a kutatási szerződésre, mint tipikus szerződésre vonatkozó szabályokat, azok kialakítását alapvetően a jogalkalmazási gyakorlatra bízzák, s e

kontraktusokra a kutatás-fejlesztési szerződés – Forschungs- und Entwicklungsvertrag - terminust alkalmazzák. A kutatási szerződés – lényegét tekintve – a Science to Business kapcsolatot támogató szerződéses jogviszony.

A magyar Ptk. – a tipikus szerződéssé válás folyamata alapján – a jogalkalmazási gyakorlatban már kialakult, s megszilárdult jogintézményi háttérrel és gyakorlattal rendelkező azon szerződéseket veszi szerződési katalógusába, melyek olyan speciális, tipikus szerződési jellemzőket tartalmaznak, melyek indokoltá teszik más, a kódexben szabályozott szerződéstípusoktól eltérő jellege okán azok eltérő szabályozását.

A kutatási szerződés jellemző jegyeit érintő, 1970-es évek végén megkezdődött diskurzus alapvetően két álláspontot érintett: az egyik álláspont szerint a kutatási szerződések jellegadó ismérve azok vállalkozási jellege, a másik szerint pedig azok megbízási jellege. Végül az első álláspont nyert támogatást, s így az 1959-es Ptk. a vállalkozási szerződés egyik speciális formájaként tekintett a kutatási szerződésre, s ez a felfogás a Ptk. sajátja is. Ebből következően a kutatási szerződés (elsődlegesen) eredménykötelem.

Az alábbi, feleket terhelő főkötelezettségekkel írható le a kutatási szerződés fogalma: a kutató kutatómunkával elérhető eredmény megvalósítására, a megrendelő annak átvételére és díj fizetésére köteles.

A vállalkozási szerződés vállalkozójának, mint az eredménykötelem kötelezettjének kötelezettsége obligation de résultat, vagyis viseli a szerződésben foglalt eredmény elérésének, illetve el nem érésének kockázatát.²

A kutatási szerződés eredménykötelmi jellege azonban nem kizárólagos. Ugyanis

- A kutatási szerződés nem feltétlenül eredménykötelem, de a kutató meghatározott eredmény elérésére is vállalkozhat,
- a felek megállapodhatnak abban, hogy a megrendelő a munka eredménytelen befejezése következményeként is díjat fizet

Miután a kutató kutatási eredmény elérésére és el nem érésére is köthet szerződést, így a kutatási szerződés a vállalkozás és megbízási határán lévő, vegyes szerződési altípus.

² Lontai, 173.; Kemenes István: A vállalkozási szerződés általános szabályai. In: Vékás Lajos (szerk.): A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal. Complex Kiadó Kft., Budapest, 2013., 708., 709. o.

Vállalkozási típusismérvek	Megbízási típusismérvek
Eredményorientáció	Eredmény elérése érdekében kifejtett tevékenység
Obligation de résultat	Nem terheli a megbízottat ezen kötelezettség

Forrás: saját szerkesztés

A szerződés eredménykötelmi jellege fejeződik ki abban, hogy a kutató kutatómunkájának eredményét köteles jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotásban rögzíteni – pl. kutatási jelentés, találmány stb.

Az 1959-es Ptk. alapján a szerződés alakszerűségi érvényességi kelléke az írásba foglalás. Ennek mellőzése semmisséget eredményezett. Ugyanakkor azt is jelentette, hogy a szerződés megszüntetéshez vagy felbontásához is írásbeliség volt szükséges. A Ptk. jelenleg nem köti a szerződés érvényességét írásba foglaláshoz, ugyanakkor a kutatási szerződés piacgazdaságban elfoglalt helyzete, valamint tartalmi causája okán a felek írásban kötik meg.

A szerződés létrejöttéhez legalább a lényeges tartalmi elemekben meg kell egyezni. Ezek:

- kutatás/fejlesztés tárgya
- teljesítési határidő
- ellenszolgáltatás
- a szerződéssel kapcsolatos, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotások létrehozására és felhasználására vonatkozó feltételek.

A kutatás személyhez kötött szolgáltatás, ezért közreműködő igénybevételére főszabály szerint megrendelői hozzájárulás esetén kerülhet sor, kivéve, ha a kutatási eredményt a kutatás jellege okán közreműködő útján lehet elérni.

A létrejövő szellemi tulajdon jogi helyzetét tekintve

1. A létrejött eredmény feletti rendelkezési jogra irányadó szabályok diszpozitív szabályok. A kodifikáció során az a szemlélet vált uralkodóvá, hogy tipikusan a megrendelő vállalja a kutatás pénzügyi kockázatát így, a kutatási eredményhez kötődő vagyoni jogot a kutatási szerződés alapján a kutató átruházza a megrendelőre. Az azonban hangsúlyozást érdemel, hogy a szabályozás diszpozitív jellege okán attól a felek egyező akaratnyilvánítással eltérhetnek.

Az 1959-es Ptk. ekként tér ki a szerződéssel kapcsolatosan rendelkezésre bocsátott, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotásokra:

- *ha a megrendelő a rendelkezés jogát kiköti, a vállalkozó a szellemi alkotást csak saját belső tevékenységéhez használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja, harmadik személlyel nem közölheti, ilyen esetben a szellemi alkotással a megrendelő szabadon rendelkezik.*
- *ha a megrendelő a rendelkezés jogát nem köti ki, a szellemi alkotást csak saját üzemi tevékenysége körében használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja, harmadik személlyel nem közölheti, ilyen esetben a szellemi alkotással a vállalkozó szabadon rendelkezik.*

A kutatómunka alapján elkészített szellemi alkotás nyilvánosságra hozatalához a megrendelő előzetes hozzájárulása szükséges azért, hogy a publikáció ne legyen adott esetben újdonságrontó hatású.

2. A szerződéssel összefüggő üzleti titok jogosultja a megrendelő. A Ptk. alapján a know-how, védett ismeret az üzleti titok egyik fajtája, így ez a rendelkezés a know-how-ra is vonatkozik.

Licenciaszerződés

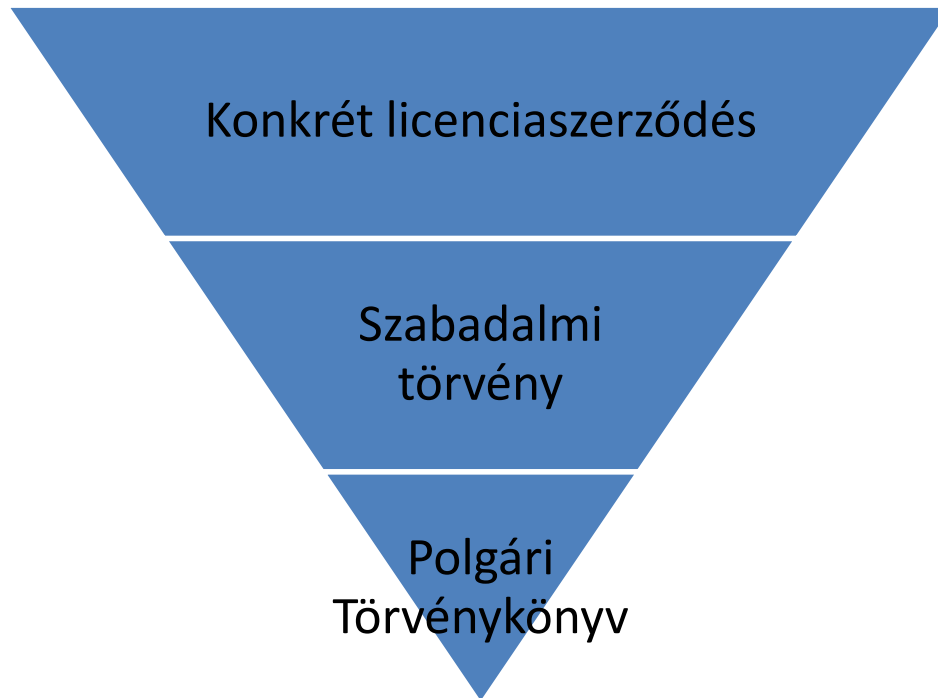
A Science to Business viszonyok egyik hagyományos jogi eszköze a licenciaszerződés. A technológia-transzfer alapvetően a szellemi alkotás/know-how átruházása, illetve licenciaszerződés útján zajlik. Bármennyire is tipikus technológia-transzfer kontraktus, a Ptk. kodifikációja során az az álláspont vált uralkodóvá, mely – a Faludi Gábor által a licenciaszerződés szabályozására vonatkozó javaslatot tartalmazó tanulmány ellenére – elvetette annak tipikus szerződésként a Ptk. Egyes szerződések körében való elhelyezését. Így a licenciaszerződés 2014. március 15. után is a Polgári Törvénykönyvön kívüli egyéb jogszabályban szereplő nevesített, szabályozott szerződések körébe tartozik.

10

A licenciaszerződés lényege szerint a szellemi alkotás jogosultja engedélyt, licence-t ad a licenciavevő számára a szellemi alkotás hasznosítására. A licenciaszerződési tartalmakat a felek konszenzusa alakítja a jogszabályi rendelkezések figyelembe vétele mellett, felek általi szabályozási hiátus esetén a külön jogszabályi rendelkezések, illetve a know-how licenciaszerződés jogszabályi szabályozottsága hiányában az analógia, mint speciális jogtechnikai eszköz alkalmazására kerülhet sor.

A licenciaszerződésre – legyen az akár know-how licenciaszerződés - analógia legis a szabadalmi törvényben szabályozott szabadalmi licenciaszerződés szabályai kerülnek alkalmazásra. A szabadalmi licenciaszerződés alapján a szabadalmas engedélyt ad a találmány hasznosítására, a hasznosító pedig köteles ennek fejében díjat fizetni. A szerződés tartalmi causája a találmány hasznosítására engedély adása. A licenciavevő azon igényét elégíti ki, miszerint a hasznosítási engedély biztosítása által piaci, szakmai érdekkörébe eső módon hasznosíthatja azon találmányt, melyet egyébként nem ő talált fel, vagy melyhez kapcsolódó szabadalomnak nem ő a jogosultja.

Lévén, a Ptk. nem szabályozza a licenciaszerződést, így a licenciaszerződések értelmezése alapvetően a konkrét licenciaszerződésen, azt követően analógia legis a szabadalmi törvényen, illetve a Ptk. szerződésekre/kötelekre vonatkozó közös szabályain nyugszik.

Saját szerkesztés

Különös tekintettel arra is, hogy a licenciaszerződések nem nyertek tipikus szerződésként a Ptk-ban szabályozást, s a fenti – talpára fordított piramis által is jelzetten – alapvetően a licenciaszerződés támaszt kiindulási pontokat a szerződés értelmezése esetére, ezért szükséges a szerződés tartalmi elemeit a lehető legnagyobb körültekintéssel és részletezettséggel megállapítani.

A jogalkalmazási gyakorlatot figyelembe véve a licenciaszerződések tartalmi felépítése az alábbi nagyobb „blokkokat”, szerződési pontokat foglalja magában:

- a. Fogalmi meghatározások – melyek segítő kezet nyújtanak a szerződésben alkalmazott kifejezések értelmezésére nézve. Különös tekintettel itt kerül fogalmilag körülírásra a royalty alap, a royalty, a hasznosítás fogalma
- b. Licencia (közvetett) tárgya – a know-how, találmány oly módon történő leírása, mely lehetővé teszi azok konkretizálását. A gyakorlatban a know-how leírása, a szabadalmi okirat másolata a szerződés részét képező mellékletként csatolásra kerül.
- c. A licencia területi hatálya és időtartama
- d. A licenciaadó jogai és kötelezettségei – itt kerül meghatározásra a licencia jellege, vagyis kizárólagos, vagy egyszerű licencia képezi a szerződés közvetlen tárgyát
- e. A licenciavevő jogai és kötelezettségei – így különösen a royalty fizetési kötelezettség, a licencia tárgya továbbfejlesztéséhez kapcsolódó esetleges jogosultságok
- f. A szerződés tartama és megszüntetése – a szerződés tartama nem minden esetben illeszkedik a szabadalm oltalom időtartamához.
- g. Kapcsolattartás
- h. Titoktartás és hivatkozások – figyelemmel a licenciaszerződés közvetett tárgyára és a felek közötti üzleti viszonyra, kiemelt hangsúlyt kap a titoktartási kötelezettség
- i. Egyéb rendelkezések – melynek körében rendelkeznek a felek különösen a szerződésből eredő jogok, kötelezettségek átruházásáról, vitás kérdések rendezéséről, alkalmazandó jogról, illetve a bírósági kikötésről

Felek jogai és kötelezettségei különösen:

- A royalty fizetési kötelezettség vetítési alapja a meghatározó jogalkalmazási gyakorlat alapján a nettó értékesítési ár. A royalty mértéke műszaki alkotások esetén 5-10 % közötti. A gyakorlatban látható olyan megoldás is, amikor a hasznosítás ellenértéke egyszeri ellenszolgáltatásban kerül meghatározásra. Ez természetesen a jogviszony lényegi jellemzőinek függvénye.

- A szabadalmas a szerződés egész tartama alatt szavatol azért, hogy harmadik személynek nincs a szabadalomra vonatkozó olyan joga, amely a hasznosítást akadályozza, vagy korlátozza.
- Szabadalmas szavatol azért is, hogy a találmány műszakilag megvalósítható
- A hasznosítás joga minden időbeli és területi korlátozás nélkül minden igénypontra, a hasznosítás minden módjára és mértékére kiterjed
- A szerződés csak kifejezett kikötés esetén ad kizárólagos jogot. Kizárólagos licencia esetén maga a licenciadó sem hasznosíthatja a licencia tárgyát.
- A szabadalmas megszüntetheti a hasznosítási engedély kizárólagosságát, ha a hasznosító nem kezdi meg a hasznosítást általában elvárható időn belül
- A szabadalmas köteles a hasznosítót tájékoztatni
- A hasznosító az engedélyt harmadik személyre akkor ruházhatja át, ha ezt a szabadalmas kifejezetten megengedte

Átruházási szerződés

A technológia-transzfert támogató szerződések másik nagy szeletét az átruházási szerződések nyújtják. Míg licencszerződés során a licenciadó a hasznosítási jog licencvevő általi gyakorlására ad engedélyt, addig átruházás esetén az oltalom/know-how jogosultja magát a szabadalomhoz/know-how-hoz kapcsolódó vagyoni értékű jogot ruházza át akként, hogy ez magában foglalja a hasznosítás engedélyezésére irányuló jog átengedését is. Átruházás esetén lényegét tekintve az új jogosult az átruházó helyébe lép. A Ptk. kifejezetten a jogátruházásra vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket nem tartalmaz, a jogalkalmazási gyakorlat alakította ki annak szabályait analógia útján. Az új Ptk. már kitér a jogátruházásra, s a meghonosodott gyakorlat szerint az engedményezésre vonatkozó szabályokat rendeli megfelelően alkalmazni. Az átruházás – a felek szándékának figyelembe vétele mellett – közvetítheti megfelelően annak ingyenes és visszerhes alakzatát is.

Licenciaszerződés – átruházási szerződés különbségek

- 1. Átruházási szerződésnél maga a szabadalmi jog száll át, míg licenciaszerződés esetén a szabadalom hasznosítására kap jogosultságot.
- 2. Licenciaszerződésnél nem lehet a szabadalom feletti vagyoni értékű jogot átruházni, átruházási szerződésnél igen.

Know-how szerződés

A jogalkalmazási gyakorlatban és a jogirodalomban is megjelenik atipikus szerződésként az ún. know-how szerződés. Ha ezen szerződés ismérveit közelebbről tekintjük, látható, hogy nem rendelkezik olyan önálló, más szerződésektől elhatároló ismérvvvel, melyek indokoltá tennék önálló szerződésként való nevesítését. A jogalkalmazási gyakorlatban a know-how szerződés terminussal illetett szerződések tartalmi causája kétféle: a. vagy a know-how átruházására, b. vagy pedig a know-how feletti hasznosítási jog más részére történő engedélyezésére irányul. Mindebből látható, hogy a know-how szerződés a felek szándéka alapján vagy a know-how átruházási, vagy pedig a know-how licenciaszerződés causáját viseli magán, s így nem nevesíthető önálló szerződésként.

Az üzleti titok és a know-how

Az üzleti titok és a know-how jogintézménye sokáig jóval kevesebb jelentőséggel bírt, mint napjainkban. Az innováció, ipari kapcsolatok területén kimutatható kiemelt szerepkörét mi sem bizonyítja jobban, mint James Pooley, a WIPO Innováció és technológia szektorának főigazgatóhelyettesének véleménye, aki az üzleti titokkal kapcsolatos egyik tanulmányának kezdő soraiban arra a kérdésre keresi a választ, melyik az a szellemi tulajdon forma, amelyben leginkább megbízhatnak a vállalkozások versenyelőnyük védelme és megőrzése érdekében. Ahogy fogalmaz, valószínűsíthetően legtöbbször a szellemi tulajdon valamely leginkább ismert területét, így a szabadalmi oltalmat, szerzői jogot, védjegyet, vagy mintaoltalmat említenek. Pooley megállapítása szerint azonban nem lenne igazuk, a vállalkozások által leginkább alkalmazott védelmi forma a titoktartás.³ Ezt a megállapítást a know-how-hoz fűzhető előnyök indokolják, melyekre a későbbiek során még visszatérünk.

Nehéz az egyetlen koherens know-how fogalom meghatározása, hiszen horizontja igen tág, az üzleti koncepciótól kezdve a megoldáson keresztül magában foglalja az üzleti titokként titokban tartott találmányt is. Az mindenképp látszik, hogy az üzleti titok, know-how jelentősége ellenére az egyes szellemi tulajdonjogi rezsimek eltérő szintű védelmet biztosítanak a bizalmas információkat érintő visszaélésekkel szemben. Vannak olyan uniós tagállamok, melyek polgári, mások büntetőjogukban szabályozzák e kérdéskört, megint mások - és ide tartozik a legtöbb tagállam - a tisztességtelen verseny szabályozó jogra, illetve a deliktuális felelősségi jogra helyezik a hangsúlyt, ahogy az Baker and McKenzie Ügyvédi Iroda felmérését prezentáló táblázatból is kiderül. A felmérés szerint a magyar szabályozás kettős vonatkozásban nem megfelelő mélységű, egyrészt az üzleti titok büntetőjogi védelme nem elégséges, másrészt a magyar szabályozás nem tartalmaz rendelkezést a jóhiszemű, adott esetben ellenérték fejében szerző harmadik személy jogsértéstől való eltiltása esetére, sőt éppen ellenkezőleg a magyar Ptk. nem részesíti a know-how jogosultját védelemben ezen személy magatartásával szemben.

³ Pooley, James: Trade Secrets: the other IP right, WIPO Magazine, 3/2013.
http://www.wipo.int/wipo_magazine/en/2013/03/article_0001.html [2015.július 29.]

A jogi védelem tagoltsága (egy- kiválasztott intézkedések alapján)
Az adatok forrása: Baker & McKenzie (2013)

Kiválasztott intézkedések	AT	BE	BG	CY	CZ	DE	DK	EE	EL	ES	FI	FR	HU	IE	IT	LT	LU	LV	MT	NL	PL	PT	RO	SE	SI	SK	UK	
Az üzleti titok fogalmának meghatározása a polgári jogban																												
Jóhiszemű harmadik személy jogsértéstől való eltiltásának lehetősége																												
Időben nem korlátozott eltiltás																												
Lehetőség az üzleti titok/ az üzleti titok felhasználásával készült áru megsemmisítésének elrendelésére																												
A kár összegének méltányos jogdíjon alapuló megállapítása																												
A titoktartásra vonatkozó végrehajtási szabályok (polgári eljárás)																												
Megfelelő mértékű büntetőjogi szabályozás																												

Megjegyzés: A fehér mező azt jelenti, hogy a nemzeti jogi szabályozás nem rendelkezik a szóban forgó intézkedésről

Közvetítő forrás: Európai Bizottság, SWD (2013) 472 final, Brüsszel 2013.11.28., Bizottsági szolgálati munkadokumentum

A nemzetközi háttérszabályozást tekintve a szellemi tulajdon oltalmának alapvető nemzetközi egyezménye a TRIPS Egyezmény 39. cikke az 'undisclosed information' terminust használja, s azon információt részesíti védelemben, mely

- a. titkos abban az értelemben, hogy mint egységes egész vagy elemei bármely megjelenése és összeállítása általánosan nem ismert, vagy könnyen nem ismerhető meg az olyan körökben mozgó személyek számára, akik rendes körülmények között az említett információval foglalkoznak;
- b. kereskedelmi értékkel rendelkezik, mivel titkos; és
- c. titokban tartása érdekében az adatok felett ellenőrzés gyakorlására feljogosított személy a körülményekhez képest ésszerű lépést tett.

A Szellemi Tulajdonjogok Kereskedelmi Vonatkozásairól szóló Megállapodás (Trade-related Aspects of Intellectual Property Rights, Továbbiakban: TRIPs Megállapodás) A TRIPs Egyezmény 7. fejezete (Nyilvánosságra nem hozott adatok védelme) körében tartalmaz ránk is nézve kötelező érvényű rendelkezéseket. A TRIPs 39. Cikk 1., 2. pontjai értelmében:

„1. A tisztességtelen versennyel szembeni hatékony védelemnek a Párizsi Konvenció (1967) 10. bis. Cikkében előírt módon történő biztosítása során a Tagok oltalmat biztosítanak a 2. pont szerint nyilvánosságra nem hozott információnak és a 3. pont szerint a kormányok vagy kormányzati szervek rendelkezésére bocsátott adatoknak.

2. A természetes vagy jogi személyeknek lehetőséget kell adni arra, hogy a jogosan ellenőrzésük alá tartozó információnak a tisztességes kereskedelmi gyakorlattal ellentétes módon, hozzájárulásuk nélkül mások által való megszerzését vagy felhasználását és nyilvánosságra hozatalát megakadályozzák mindaddig, amíg az ilyen információ:

- titkos abban az értelemben, hogy mint egységes egész vagy elemei bármely megjelenése és összeállítása általánosan nem ismert, vagy könnyen nem ismerhető meg az olyan körökben mozgó személyek számára, akik rendes körülmények között az említett információval foglalkoznak;*
- kereskedelmi értékkel rendelkezik, mivel titkos; és*
- titokban tartása érdekében az adatok felett ellenőrzés gyakorlására feljogosított személy a körülményekhez képes ésszerű lépést tett.”*

A TRIPs Egyezmény magát a nyilvánosságra nem hozott információt védi, mely információ kiterjed az adatra, tényre, információra, ismeretre egyaránt. Az 1959-es Ptk. az adat-, tény-, információ titok védelmét az üzleti titok védelme körében, míg az ismerettitok védelmét a know-how védelme körében deklarálta. Hangsúlyozni szükséges továbbá azt is, hogy a megoldástitok üzleti titokként részesült védelemben.

Az Európa 2020 stratégia keretében 2013 novemberében irányelvjavaslat született a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szembeni védelemről (Továbbiakban: irányelvjavaslat). Az irányelvjavaslat trade secret terminusa felöleli – a magyar meghatározás szerinti – üzleti titok és know-how fogalmát egyaránt. Az „üzleti titok” meghatározása három elemet foglal magában:

- a. az információ bizalmas jellegű;
- b. az információ üzleti értékét annak bizalmas jellege biztosítja; valamint

c. az üzleti titok jogosultja megtette az ésszerűen elvárható intézkedéseket az információ bizalmas jellegének megőrzése érdekében.¹

A Ptk. nevesített személyiségi jogként deklarálja a magántitok védelmét. A magántitok lefedi a levéltitok hivatásbéli titok mellett az üzleti titok fogalmát. Ennek megfelelően védelme kiterjed azok oltalmára is.⁴

A magántitok – személyiségi jogként - egy belső, beható jog, a titokszféra részét képezi. (intim, titok, egyéni szféra). Magántitoknak minősül mindaz a cselekmény, tény, adat, információ, ismeret, amelynek titokban tartásához az érintett személynek magasan preferált személyes érdeke fűződik.

A titok jogosultja szempontjából kettős megkülönböztetést kell tenni:

- A titok eredeti, elsődleges jogosultja az a személy, akinek a személyéhez kötődik, kapcsolódik a titok.
- Származtatott (másodlagos) jogosultja az a személy, aki valamely jogviszonynál vagy jogszabály rendelkezésénél fogva, a jogelőd jogutódjává válik.

Az üzleti titok személyiségi jogként abszolút védelmet élvező, a jogosultat megillető alanyi jog.

A Ptk. különbséget tesz a ténytitok és az ismeret/tapasztalattitok védelme között. Az előbbi, mint kizárólagos jog üzleti titokként, utóbbi, mint korlátozottan kizárólagos jog védett ismeretként, know-how-ként részesül védelemben, ugyanakkor nem rendelkezik a megoldástitok védelméről. (A Ptk. ezen megoldása mind TRIPS Egyezmény, mind pedig Know-how irányelvjavaslat konform.)

A TRIPS Egyezmény 1. Cikk (1) bekezdés 1. pontja biztosítja a tagállamok számára, hogy szabadon állapítsák meg az egyezmény saját jogrendszerükbe és gyakorlatukba való bevezetésének megfelelő módszerét. Az Irányelvjavaslat 1. cikk második bekezdése alapján: „A tagállamok a Szerződés rendelkezéseivel összhangban az ezen irányelvben előírtnál szigorúbb védelemről is rendelkezhetnek az üzleti titkok jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szemben, feltéve hogy biztosítják az összhangot a (...)”

⁴ Ptk. 2:46.§ (1) bek.

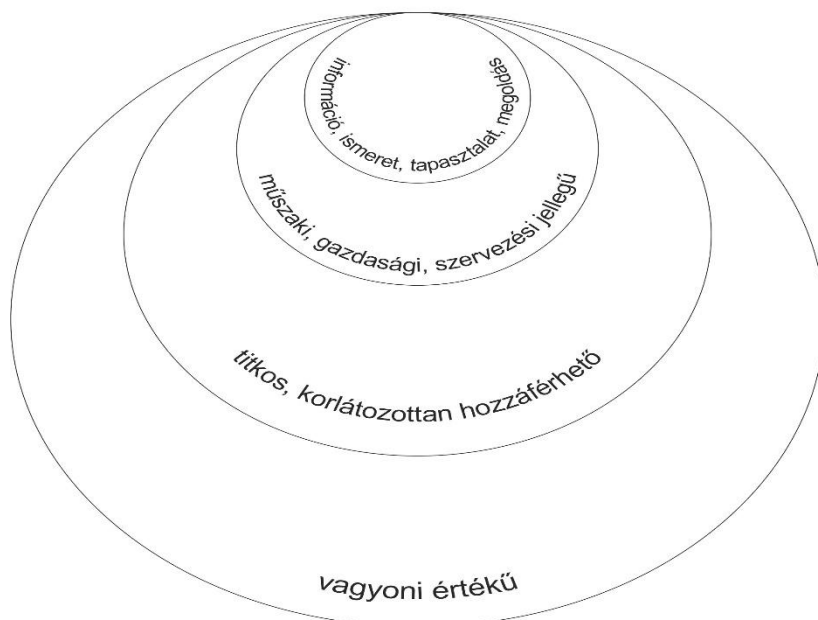
2:47. § [Az üzleti titokhoz való jog. Know-how (védett ismeret)]

(1) Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek illetéktelenek által történő megszerzése, hasznosítása, másokkal való közlése vagy nyilvánosságra hozatala a jogosult jogos pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekét sértené vagy veszélyeztetné, feltéve, hogy a titok megőrzésével kapcsolatban a vele jogszerűen rendelkező jogosultat felróhatóság nem terheli.

Az üzleti titok lényegét tekintve ténytitok, vagyis tényre, adatra, tájékoztatásra (összefoglalóan: tény) vonatkozik. Ún. relatív titkosság jellemzi, hiszen nem közismert ténytitok, bárki, illetve a gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető. Ez a tény az érintett személy gazdasági tevékenységéhez kapcsolódik. Fontos kritérium, hogy vagyoni értékkel, kereskedelmi értékkel rendelkezik, illetve a jogosult a titokban tartáshoz szükséges intézkedéseket megtette. A felek a jogalkalmazásban gyakorta titoktartási megállapodást, úgynevezett NDA-t (Non Disclosure Agreement) kötnek.

A know-how, mint ismerettitok az üzleti titok típusa, titkokban tartott, abszolút joggal nem védett ismeret.

A know-how „fogalom-hagymája“

Saját szerkesztés

A Ptk. 2:47. §-t a know-how szempontjából egységesen szükséges értelmezni. E szerint a know-how fogalmi ismérvei az alábbiak:

- A. Ismeret, tapasztalat, vagy ezek összeállítása
- B. Relatív titkosság – az ismeret, tapasztalat, illetve azok összeállítása nem közismert, az érintett gazdasági tevékenységet végzők számára
- C. A jogosult gazdasági tevékenységéhez kapcsolódás
- D. Vagyon értékű – ez az ismeret jogosultjának piaci versenyelőnyt jelent.
- E. Rögzítettség – azonosításra alkalmas módon rögzített. Erre a kritériumra a know-how átruházása érdekében van szükség.
- F. Titokmegőrzési kötelezettség

Ptk. 2:47. § [Az üzleti titokhoz való jog. Know-how (védett ismeret)]

(1) Üzleti titok a gazdasági tevékenységhez kapcsolódó minden nem közismert vagy az érintett gazdasági tevékenységet végző személyek számára nem könnyen hozzáférhető olyan tény, tájékoztatás, egyéb adat és az azokból készült összeállítás, amelynek illetéktelenek által történő megszerzése, hasznosítása, másokkal való közlése vagy nyilvánosságra hozatala a jogosult jogos pénzügyi, gazdasági vagy piaci érdekét sértené vagy veszélyeztetné, feltéve, hogy a titok megőrzésével kapcsolatban a vele jogszerűen rendelkező jogosultat felróhatóság nem terheli.

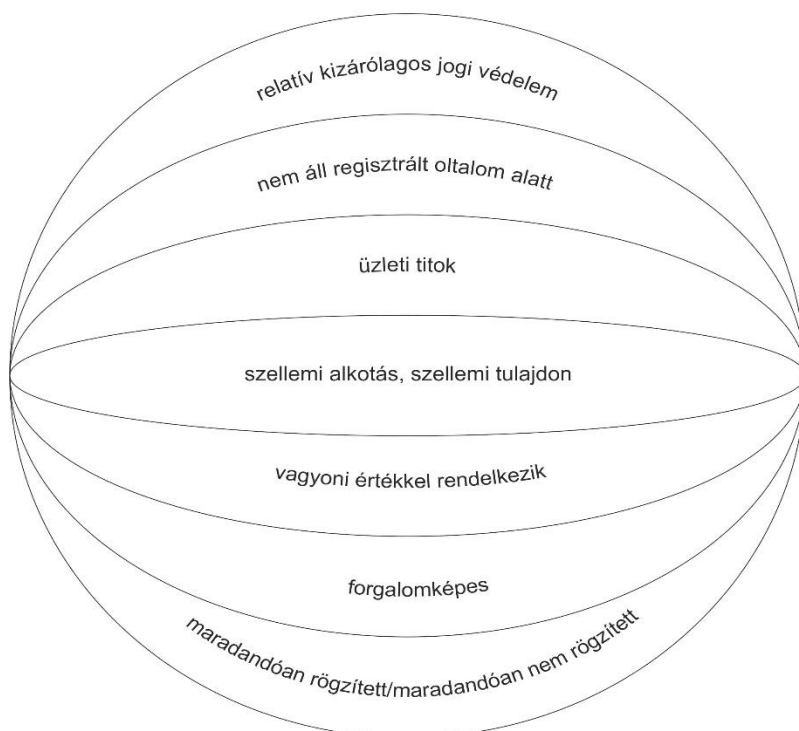
(2) Az üzleti titokkal azonos védelemben részesül az azonosításra alkalmas módon rögzített, vagyoni értéket képviselő műszaki, gazdasági vagy szervezési ismeret, tapasztalat vagy ezek összeállítása (e törvény alkalmazásában: védett ismeret), ha a jóhiszeműség és tisztesség elvét sértő módon szerzik meg, hasznosítják, közlik mással vagy hozzák nyilvánosságra. E védelemre nem lehet hivatkozni azzal szemben, aki a védett ismerethez vagy az azt lényegében helyettesítő hasonló ismerethez

a) a jogosulttól független fejlesztéssel vagy

b) jogszerűen megszerzett termék vagy jogszerűen igénybevett szolgáltatás vizsgálata és elemzése útján jutott hozzá.

(3) Az üzleti titok megsértésére nem lehet hivatkozni azzal szemben, aki az üzleti titkot vagy a védett ismeretet harmadik személytől kereskedelmi forgalomban jóhiszeműen és ellenérték fejében szerezte meg.

A know-how további jellemző jegyei

Saját szerkesztés

A know-how jogosultja

A Ptk. hatálybalépése, illetve a nem nyilvános know-how és üzleti információk (üzleti titkok) jogosulatlan megszerzésével, felhasználásával és felfedésével szembeni védelemről szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslat (COM(2013)0813 – C7-0431/2013 – 2013/0402(COD)) elfogadásáig a munkaviszony keretében létrejött know-how jogosultja személyének meghatározására a jogalkalmazási gyakorlatban, illetve a jogelméletben a szolgálati, alkalmazotti találmány analógiája valósult meg.

A know-how jogosultjának a személyét a Ptk. nem határozza meg. A jogelmélet, illetve jogalkalmazási gyakorlat alapján

- Elsődleges jogosultja az, aki a know-how-t megalkotta. (Mindig természetes személy.)
- Másodlagos jogosultja, az a természetes vagy jogi személy, aki valamely jogviszonynál vagy a törvény rendelkezésénél fogva a jogelőd jogutódjává válik.

Know-how jogosultja, az üzleti titok feletti ellenőrzés gyakorlására feljogosított természetes vagy jogi személy. (Irányelvjavaslat (I. fejezet 2. cikk 2.))

A Know-how egyes típusai

A Ptk., szakirodalom,⁵ valamint a jogalkalmazási gyakorlat alapján *különösen* az alábbi főbb know-how típusok különböztethetőek meg:

- A. műszaki
- B. gazdasági
- C. szervezési
- D. maradandóan rögzített,
illetve, maradandóan nem rögzített
- E. áruhoz,
illetve szolgáltatáshoz kapcsolódó know-how,

⁵ Lásd: Gazda István – Kövesdi Dezső – Vida Sándor: Találmányok és szabadalmak, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1985. 132-135.; Tattay Levente: A know-how fogalom fejlődése, Jogtudományi Közlöny, 2002. 9. szám, 410.; Tattay Levente: A szellemi alkotások joga. Szent István Társulat, Budapest, 2007., 299.; Csécsy miskolci publikationes 17.; Csécsy MJ 1998.12., 740.

- F. komplex formában értékesített know-how,
- G. vállalati,
 - illetve személyi know-how
- H. előállítási (A Nestlé például több millió forintot fizetett a Győri Keksznek csak az előállítási know-how-ért, amikor 2008-ban megvásárolta tőle a teljes Balaton szelet részleget.)
- I. konstrukciós know-how
- J. tervezői know-how
- K. eljárási (technológiai) know-how
- L. üzemviteli (üzemeltetési) know-how
- M. anyag-összetételi (receptura) know-how
- N. szerelési, javítási know-how
- O. software know-how
- P. valamint a komplex know-how, amely több know-how típus elemeit ötvözi.

Ellentétben a védjegyekkel, vagy a szabadalmakkal, a know-how kapcsán nincs szükség külön regisztrációra a védelemhez, a know-how-ra vonatkozó oltalom annak létrejöttével keletkezik, bármiféle más hivatalos eljárás nélkül.

A know-how ún. korlátozottan kizárólagos jellegű védelemben részesül, figyelemmel arra, hogy a Ptk-ban nevesített három esetben nem részesül kizárólagos jellegű védelemben. Ezek a következő tényállások:

- a. ún. független, párhuzamos fejlesztés (valaki a másiktól függetlenül megalkot ugyanazt a terméket)
- b. mérnöki visszafejtés – valaki pl. vásárol jogszerűen egy know-how-n alapulva létrehozott terméket, melynek pl. az összetevőit visszafejti.
- c. a know-how jogosultja nem léphet fel azzal szemben, aki kereskedelmi forgalomban, jóhiszeműen, ellenérték fejében szerezte azt meg harmadik személytől (Az irányelvjavaslat azonban lehetővé teszi kártérítés igénylését.)

Know-how megsértése esetén – figyelemmel személyiségi jogként deklarált védelmére – ugyanazon szubjektív és objektív alapú jogkövetkezmények alkalmazhatóak, melyek a személyiségi jog megsértése esetén (Ptk. 2:51-53.§).

Egyes vélekedések szerint a know-how mindaddig részesül védelemben, míg nem válik közismertté, titokban marad. A titokban tartás a know-how fogalmi ismérve, s felfedése, nyilvánosság számára hozzáférhetősége nem a védelmét, hanem magát a know-how-t szünteti meg.

Az egyes főbb szellemi alkotások és a know-how legfontosabb jellemzői összehasonlítását szemlélteti az alábbi táblázat:

	Oltalmi idő/védelmi idő (szerzői mű)	Hosszabbíthatóság lehetősége
Szabadalom	20 év	-
Használati minta	10 év	-
Formatervezési minta	5 év	Újabb 5 évre, max. 4-szer
Védjegy	10 év	Korlátlan alkalommal
Szerzői	70 év	- DE, post mortem szerzői személyhez fűződő jogok
Know-how	Titokban maradásig	-

Saját szerkesztés

A know-how lényegi ismérveinek áttekintése után jól körülírhatóak a know-how előnyei. Melyek a következők:

A know-how előnye	<ul style="list-style-type: none">- nincs jogszabály által behatárolt védelmi idő- nem „terheli” kényszerlicencia- megoldást nem kell nyilvánosságra hozni- versenyelőnyt biztosít jogosultja számára- jogosultja csak annyit és annak „javára” tár fel a know-how-ból, amennyit és akinek azt saját érdekköre indokolja- átruházása, licenciába adása a fejlesztési költségek megtérülését eredményez(het)i- külön regisztráció, állami aktus nélküli védelem
A know-how hátránya	<ul style="list-style-type: none">- számos megoldás nem jut nyilvánosságra- kizárólagos jogi oltalomban nem részesíthető- fogalmi köre/tárgya sokszor megfoghatatlan- mérnöki visszafejtéssel, független párhuzamos fejlesztéssel szemben nem részesül védelemben- számos „bizonytalanságot” rejt magában

Forrás: saját szerkesztés

Anoním bírósági ítéletek gyűjteménye

Kutatási szerződés és licencszerződés jogalkalmazási gyakorlatának vizsgálatához

(Lezárva: 2015. november 12.)

Kutatási szerződés

(2012-2015)

Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.22.403/2011/6.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Czugler Péter Ügyvédi Iroda (..., ügyintéző: dr. Czugler Péter ügyvéd) által képviselt M... T... A... T... K... (felperes címe) felperesnek a dr. Weinzierl Tamás ügyvéd (....) által képviselt J... Kft. (II.rendű alperes címe) I. rendű és a P... Kft. (....) II. rendű alperesek ellen hasznosítási díj megfizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2011. szeptember 28. napján kelt, 11.G.22.284/2009/25. számú ítélete ellen a II. rendű alperes 26. sorszámú fellebbezése folytán meghozta az alábbi

29

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a II. rendű alperes 478 200 (Négyszázhetvennyolcezer-kettőszáz) forint kereseti illetéket köteles megfizetni az államnak.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 250 000 (Kettőszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a II. rendű alperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 478 200 (Négyszázhetvennyolcezer-kettőszáz) forint fellebbezési illetéket az államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 7 970 000 forintot és ennek 2007. december 4-től a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű kamatát, míg a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasította. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 463 200 forint le nem rótt illetéket és megállapította, hogy a fennmaradó le nem rótt illetéket az állam viseli, továbbá akként rendelkezett, hogy a felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet tényállása szerint az I. rendű alperes tulajdonosa és ügyvezetője volt a 2003. és 2006. közötti időszakban T... M..., aki az I. rendű alperes tulajdonában álló rudabányai bányában lévő vasérc meddőhulladék feldolgozása és hasznosítása érdekében tárgyalásokba kezdett a felperessel a nagy mennyiségű meddő feldolgozására és hasznosítására vonatkozó kémiai eljárás, technológia kidolgozására. A munkálatok finanszírozása érdekében a felperes az I.

rendű alperessel és a perben nem álló M... Kft.-vel közösen pályázaton indult, ennek eredményeképpen 2005. július 6-án támogatási szerződés született, amellyel a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, mint támogató vissza nem térítendő támogatást nyújtott a kutatási-fejlesztési projekthez 55 300 000 forint összegben. A felperes a projekt koordinátoraként 37 800 000 forint, az I. rendű alperes 7 900 000 forint, a perben nem álló M... Kft. pedig 9 600 000 forint vissza nem térítendő támogatásban részesült. A P... cégcsoport - amelybe a II. rendű alperes is beletartozott - megvásárolta az I. rendű alperesi céget a folyamatban lévő projektjeivel együtt. A felperes a kémiai eljárást kidolgozta és azt laboratóriumi körülmények között kipróbálta kifogástalan eredmények felmutatása mellett. A cél vas-klorid előállítása volt, amelyet oldott állapotban - flokkulálószerként - a szennyvíztisztítás során ülepítőszer gyanánt lehet hasznosítani.

Az elsőfokú ítélet ismertette a meddő adott módon való feldolgozásának folyamatát, majd rögzítette, hogy ezzel a kémiai oldással a meddőt lényegében három fő részre bontották. Az első lépésben nyert oldott anyag közutak hó- és jégmentesítésére vagy építkezés során habarcsba keverve volt hasznosítható fagyáspont csökkentő hatása miatt, ezt a felperes Multisol-nak nevezte el. A második lépésben kinyert vas-klorid - azaz a fő termék - lett a Multiflokk, míg a visszamaradó anyag a Baritmix.

A felperes, az I. rendű alperes és a M... Kft. 2007. március 28-án közösen szabadalmi bejelentést tettek a felperes által kidolgozott kémiai eljárás és a flokkulálószer szabadalmi oltalom alá helyezése érdekében. A szabadalmi oltalom megadására, illetve elutasítására azonban az elsőfokú ítélet meghozataláig nem került sor. A bejelentést megelőzően, 2006. november 1-jén az említett felek háromoldalú, írásbeli szerződést kötöttek, amelyet találmányhasznosítási szerződésnek neveztek. A szerződés szerint a találmánytulajdonosok, azaz a felperes, az I. rendű alperes és a M... Kft. 34-33-33 %-os arányban a találmány megvalósítására, hasznosítására és részletes technológia kidolgozására az I. rendű alperesnek, mint vevőnek kizárólagos engedélyt adtak. A szerződés szerint az I. rendű alperes mint vevő licenrdíj címén 50 000 000 forintot - ezen belül a felperesnek 17 000 000 forintot - vállalt megfizetni a találmány tulajdonosainak.

A nagylabori kipróbálás sikere alapján a M... Kft. telephelyén a felek üzemi keretek között megkezdték a kémiai eljárás kipróbálását, amelynek érdekében félüzemet kellett létesíteni. A gyártási próba eredményeinek kiértékelése után az I. rendű alperes számára világossá vált, hogy az eljárás nagyüzemi keretek közötti alkalmazása számára gazdaságtalan, mert a megtermelt termék előállítása költségesebb, mint a realizálható bevétel. A nagyüzemi gyártás gazdaságossá tétele érdekében az I. rendű alperes megkísérelt több szakkéget bevonni, ezek sikertelensége következtében 2010. március 16-án elhatározta, hogy az eljárást nagyüzemi keretek között nem hasznosítja. A nagyüzem építéséhez igényelt hitelre vonatkozó kérelmet a Magyar Fejlesztési Bank a beszerzett szakértői jelentés (Deloitte) alapján elutasította.

A felperes 2006. december 28-án 17 000 000 forint + 20 % áfa, azaz bruttó 20 400 000 forint végösszegű számlát állított ki a szerződés szerinti licenrdíjról. 2007. január 8-án folyószámla egyeztetést küldött az I. rendű alperesnek erre az egy tételre vonatkozóan azzal, hogy azt

egyértékes esetén aláírva az I. rendű alperes küldje vissza a felperes számára, amelyet az I. rendű alperes megtett. A felperes 2007. április 4-én és 2007. július 2-án írásbeli felszólításokat intézett az I. rendű alperes irányába. 2008. február 28-án a P... Zrt. 10 400 000 forintot megfizetett a felperesnek, amelyet a felperes a perbeli követelésre számolt el. 2009. június 26-án a P... cégcsoporthoz tartozó R... Zrt. 1 000 000 forintot, majd 2009. szeptember 17-én 1 280 000 forintot fizetett meg a felperes számára, amelyből a felperes 250 000 forintot egy, a Rudagipsz-Mix Zrt. külön megrendelésére számolt el, így a felperes a perbeli bruttó 20 400 000 forint összegű követelésére összességében 12 430 000 forintot kapott. A per folyamatban léte alatt 2009. június 30-án kelt írásbeli megállapodással a II. rendű alperes átvállalta az I. rendű alperes felperessel szembeni, a találmányhasznosítási szerződésből eredő tartozását, mely tartozásátvállaláshoz a felperes hozzájárult.

A felperes módosított keresetében 7 970 000 forint és ennek 2007. december 4-étől a megfizetésig járó törvényes kamata, valamint a perköltség megfizetésére kérte az alpereseket kötelezni. Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Közös téves feltevésre alapított megtámadási, valamint hibás teljesítésből eredő kellékszavatossági kifogást érvényesítettek a felperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét a II. rendű alperessel szemben megalapozottnak találta. Elsődlegesen a kereset jogalapja tekintetében foglalt állást. Utalt a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 1. §-ának (1) bekezdésére, 18. §-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint 27. §-ának (1) bekezdésére és megállapította, hogy találmány hiányában találmányhasznosítási engedélyt adni és azért díjat igényelni, illetve díjat fizetni nem lehet. Mindebből arra következtetett, hogy a perbeli esetben a Ptk. 389. §-ában foglalt vállalkozási, illetve a 474. § (1) bekezdésében szabályozott megbízási szerződésről, illetve ezek együtteséről van szó, amely alapján a felperes arra kapott megrendelést, hogy a megrendelő tulajdonában álló meddő hasznosítása érdekében kidolgozzon egy kémiai eljárást. A szerződésben licencdíjként megjelölt összeg valójában vállalkozási vagy megbízási díj az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, mivel megbízási esetében is lehet a díjazást eredményhez kötni annak ellenére, hogy a megbízási jellemzően gondossági kötelelem. Megállapította, hogy a felperes a megbízási-vállalkozási szerződést teljesítette, a kémiai eljárást kidolgozta, majd rögzítette, hogy az alperesek kifogásai alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy a felperes felelős volt-e az általa kidolgozott eljárás felhasználásával folytatott gyártás gazdaságosságáért.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen rendelkezésre álló bizonyítékokból arra következtetett, hogy az alperesek - azaz a P... cégcsoport - elsősorban a banki finanszírozás elmaradása miatt tettek le a nagyüzemi gyártás megvalósításáról és az ezért való felelősséget próbálták a felperesre áthárítani azzal, hogy a felperes díját nem fizették ki.

A követelés összegszerűsége körében az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy az alperes a folyószámla egyeztetés aláírásával ráutaló magatartásával elfogadta, hogy a felperes követelése 20 400 000 forint erejéig alapos, míg a felperes a részteljesítéseket elismerte és azokat elszámolta. Ennek következtében az elsőfokú bíróság a felperes módosított elszámolása

alapján a leszállított kereset szerint határozta meg a marasztalás összegét. A késedelmi kamatról a Ptk. 301/A. § (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Felhívta a Ptk. 332. § (1) és (2) bekezdését és megállapította, hogy az I. rendű alperes és a II. rendű alperes között 2009. június 30-án kelt okirat szerint tartozásátvállalás történt, amely alapján a kötelezeti oldalon alanyváltozás következett be, ezért a felperes követelésének megfizetésére a II. rendű alperes köteles. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította és megállapította, hogy az egyetemleges marasztalásnak nincs helye.

32

A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt illeték viselésére a II. rendű alperest a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a marasztalás arányában kötelezte. A fennmaradó, le nem rótt illetékről az IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott, a bruttó ügyvédi munkadíjból álló perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett akként, hogy azt mindegyik fél maga viselje.

Az ítélet ellen a II. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás csak részben helyes, részben azonban iratellenes, amelyből az elsőfokú bíróság okszerűtlen következtetéseket vont le, ezért ítélete összességében megalapozatlan. Hangsúlyozta, hogy a szerződő felek a rudabányai meddőhányók barit anyaga feldolgozásának műszaki megoldására szerződtek, és nem laborszintű megoldást kerestek. A felperes tudományos tanácsadója dr. P... J... tanú evidenciával kezelte tanúvallomásában a meddőhányók feldolgozásának műszaki feladatát. Ebben a feladatban az elsőfokú bíróság által vizsgált gazdaságosság kritériuma is benne volt, azonban a termék gazdaságossága mellett a műszaki feladat részét képezte a nehézfém-tartalom kiszűrése is, ezt dr. P... J... tanú is megoldatlannak minősítette a 2011. április 29-ei tanúvallomásában. Az elsőfokú ítélet megalapozatlanul állapította meg, hogy a nehézfém-tartalom kiszűrése későbbi együttműködés célját képezte.

Állította a II. rendű alperes a fellebbezésében, hogy a felperes által kidolgozott termék lehetőségeket fogalmaz meg, amely további kutatásokat igényel, azonban nem ad végleges választ a megbízó-megrendelő kérdésére. Nem lehet tudni például, hogy a nehézfém tartalom miféle további eljárással csökkenthető és ez a termék gazdaságosságát mennyiben befolyásolja. A felvetett szakmai kérdésekre a felperes szakmai választ nem adott, ezért állította a II. rendű alperes, hogy teljesítése hibás.

Sérelmezte a fellebbezés, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a felperes a szerződésben foglaltakat teljesítette. Helytelen ténybeli és jogi következtetésre jutott a bizonyítékok mérlegelésekor a gazdaságosság, mint szempont túldimenzionálásával. A gazdaságosságra hivatkozva utasította el az alperesek igazságügyi szakértő kirendelésére tett indítványát annak ellenére, hogy kizárólag egy hozzáértő, független szakértő állapíthatná meg,

hogy a termék, illetve az eljárás használható-e. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt különös tekintettel arra, hogy a tanúk, akiknek vallomására az elsőfokú bíróság az ítéletét alapozta, egyike sem tekinthető elfogulatlanak.

A M... T... A... T... K... a 2012. május 15-én benyújtott beadványában bejelentette és igazolta, hogy a per felperese 2012. január 1-jével általános jogutódlással megszűnt, amelynek általános jogutódja. Mindezek alapján a Pp. 61. § (1) és (2) bekezdésére utalással kérte a jogutódlás megállapítását és bejelentette a perbelépését, egyúttal fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű alperes fellebbezésének tükrében, a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében, nem érintette ezért az elsőfokú ítéletnek a fellebbezéssel nem támadott, a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezését.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és annak indokát adta, a tényállást helyesen állapította meg és helytálló érdemi döntést hozott. Határozatát a kereseti kérelemben és ellenkérelemben foglalt valamennyi lényeges kérdésre kiterjedően megindokolta, kifejtett jogi indokaival a Fővárosi Ítéltábla azonban csak részben értett egyet.

Helyesen hívta fel az elsőfokú bíróság az Szt. 1. §-ának (1) bekezdését, amelynek értelmében szabadalmazható minden új, feltalálói tevékenységen alapuló, iparilag alkalmazható találmány, amelyre vonatkozó szabadalmi oltalom a 18. § (1) és (2) bekezdése alapján a bejelentés napjára visszaható hatállyal, annak közzétételével keletkezik. Helytállóan utalt a 27. § (1) bekezdésére is, amely szerint hasznosítási szerződés (szabadalmi licencszerződés) alapján a szabadalmas engedélyt ad a találmány hasznosítására, a hasznosító pedig köteles ennek fejében díjat fizetni. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján okszerűtlenül következtetett azonban arra, hogy a perbeli szerződés a Ptk. 389. §-ában foglalt vállalkozási, illetve a 474. § (1) bekezdésében szabályozott megbízási szerződés elemeit, illetve ezek együttesét viseli magán, amely alapján a felperes arra kapott megrendelést, hogy a megrendelő tulajdonában álló meddő hasznosítása érdekében kidolgozzon egy kémiai eljárást.

A 2006. november 1-jén kelt szerződés preambulumból kitűnik, hogy a találmányt, amelynek a tárgya kémiai anyag és eljárás - flokkulálószer és eljárás flokkulálószer illetve egyéb hasznos termékek előállítására karbonátos vasérc hidrometallurgiai feldolgázásával - a szerződés megkötését megelőzően már kidolgozták, annak a felperes az Szt. 10. §-ának (1) bekezdése szerint - mint a szolgálati találmány feltalálójának munkáltatója - a feltaláló jogutódjaként a jogosultja, mely tény nem képezte akadályát annak, hogy a szabadalmi bejelentést a szerződésben rögzített felek, azaz a felperes, az I. rendű alperes és a M... Kft. közösen tegyék meg. A találmány hasznosítására a találmány jogosultjai az I. rendű alperes számára a szerződés 1. pontjában kizárólagos engedélyt adtak, ennek értelmében az I. rendű alperes jogosult volt a

találmány megvalósítására, hasznosítására és részletes technológia kidolgozására, amelynek fejében a 3. pontban meghatározott díjat volt köteles megfizetni. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy a 2006. november 1-jén megkötött szerződés az elnevezésének megfelelően találmány hasznosítási (licencia) szerződés, amely alapján a felperes a kikötött licencia díj hátralékos részére vonatkozó igényét érvényesítette a perben. Az a II. rendű alperes által hivatkozott körülmény, hogy az I. rendű alperes minkét oldalon - mint licenciába adó részjogosult és mint licenciavevő - egyaránt szerepelt, nem teszi kétségessé, hogy a felek szándéka hasznosítási szerződés megkötésére irányult.

Hasznosítási, azaz licencia szerződés esetén, amelynek az egyik és a leggyakoribb formája az Szt. 27. §-a szerinti szabadalmi licencia szerződés, a rendelkezni jogosult engedélyt ad a hasznosítónak a műszaki megoldás hasznosítására ellenérték fejében, valamint köteles olyan jogi és tényleges helyzetbe hozni a licenciavevőt, hogy a műszaki megoldást a gyakorlatban megvalósíthassa, felhasználhassa. Hangsúlyozni kell, hogy nem csak egy abszolút szerkezetű oltalommal védett megoldás, például szabadalom lehet licencia szerződés tárgya, hanem az köthető know-how esetében is, vagy mint a jelen esetben olyan találmányra is, amely még nem nyert szabadalmi oltalmat. Emellett az Szt. már idézett 1. §-ának (1) bekezdése az ipari megvalósíthatóságot, míg a know-how Ptk-beli szabályai a felhasználhatóságot állítják az oltalmazhatóság feltételül, a II. rendű alperes által a perben hivatkozott gazdaságosság nem fogalmi eleme a találmány hasznosítására irányuló szerződésnek.

Mindennek a perbeli szerződés megfelelt. A rendelkezni jogosult felek, a találmány tulajdonosai egyező akarattal ellenérték fejében kizárólagos használati engedélyt adtak a találmányra a hasznosítónak, aki a jelen esetben az egyik jogosult volt. Ahogy arra a felperes helyesen hivatkozott fellebbezési ellenkérelmében, a perbeli találmány természettudományi szempontból való alkalmasságát dr. P... J... professzor és az alperesi cégcsoport igazgatósága tagjának, V... I...-nak a tanúvallomása is alátámasztotta, és a találmány kifejlesztésére a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium GVOP hatóságával megkötött támogatási szerződésből is tényként volt megállapítható az, hogy a találmány természettudományos szempontból nem szenvedett hibában. A II. rendű alperes által hivatkozott, a Deloitte 2007. január 23-án kelt szakértői jelentése szerint a találmány hasznosítható és az arra alapított gyártási folyamat a gyakorlatban is megvalósítható, így nem állt olyan perbeli adat rendelkezésre, amely szakértő kirendelését indokolta volna. Helyesen hivatkozott ezért a felperes a fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a felperes keresetének elbírálásához további szakértői bizonyítás lefolytatására nem volt szükség, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megalapozottan lehetett elbírálni a felperes keresetét.

Ahogy arra helytállóan utalt a felperes a fellebbezési ellenkérelmében, az ipari hasznosíthatóság gazdaságos volta nem tartozott a szerződés lényeges körülményei közé, ebből következően annak alapján a szerződés megtámadására vagy szavatossági jog gyakorlására nem volt jogszerű lehetőség. Megalapozottan utasította el ezért az elsőfokú bíróság az alperesek hibás teljesítésre vonatkozó szavatossági, valamint közös téves feltevésre alapított megtámadási kifogását, és helyesen állapította meg, hogy az ipari gyártással kapcsolatos kockázatok kizárólag az I. rendű alperest terhelték a hasznosítási szerződés alapján, mert az ipari, üzleti hasznosítás körében a felek között kockázatközösségre vonatkozó megállapodás nem jött létre.

A másodfokú bíróság egyetértett a II. rendű alperes fellebbezésével abban, hogy a műszaki feladat részét képezte a nehézfém-tartalom kiszűrése is, amelyet dr. P... J... tanú megoldatlannak minősített a 2011. április 29-ei tanúvallomásában. A hivatkozott tanúvallomás szerint azonban további kutatással meg lehetett volna találni a módját a nehézfém-tartalom kivonásának, amelyre nézve számításokat végzett és javaslatot tett. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság akkor, amikor a tanúvallomás alapján azt állapította meg, hogy a nehézfém-tartalom kiszűrése későbbi együttműködés célját képezte.

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a követelés összegszerűsége körében akként, hogy az I. rendű alperes a folyószámla egyeztetés aláírásával ráutaló magatartásával elfogadta, hogy a felperes követelése 20 400 000 forint erejéig alapos, és helytállóan állapította meg a Ptk. 332. § (1) és (2) bekezdésére utalással, hogy az I. rendű alperes és a II. rendű alperes között 2009. június 30-án kelt tartozásátvállalás következtében a kötelezetti oldalon alanyváltozás következett be, amelynek következtében a felperes követelésének megfizetésére a II. rendű alperes köteles.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, míg a fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján azzal a szövegezésbeli pontosítással hagyta helyben, hogy a II. rendű alperes - az Itv. 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében - 478.200 forint kereseti illetéket köteles az államnak megfizetni.

Az eredménytelenül fellebbező II. rendű alperest a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes oldalán felmerült 250.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek meghatározása során a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése valamint a 4/A. §-a alapján, a pertárgy értékének és a jogi képviselő által ténylegesen elvégzett munkának a figyelembevételével, mérlegeléssel megállapított ügyvédi munkadíjat vett alapul.

A II. rendű alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékről az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése szerint rendelkezett.

2012. május 17.

. Lesenyey Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Fővárosi Törvényszék

3.P.../2009/42.

A Fővárosi Törvényszék dr. Sinka Zoltán ügyvéd által képviselt **felperes neve (felperes címe.)** felperesnek dr. Kiss Teréz ügyvéd által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen know-how díj iránti perében meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 20.956.241 (Húszmillió-kilencszázötvenhatezer-kettőszázezerötvenegy) **forint tőkét és annak 2004. január 1. napjától számított, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.**

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 1.278.800 (Egymillió-kettőszázhetvennyolcezer-nyolcszáz) forint perköltséget.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt fellebbezésnek van helye, amelyet a Fővárosi Ítéltáblához címezve a Fővárosi Törvényszéknél lehet benyújtani.

I n d o k o l á s

I.

A perbeli lombtrágya gyártásának előzményei a 80-as évek végéig vezethetők vissza, amikor is a per korábbi, időközben jogutód nélkül megszűnt II. r. alperesébe, a b..cég-be más szellemi alkotások mellett apportálásra került a c.f.-hez köthető ...8 lajstromszámú ... lombtrágyázására" című szabadalom hasznosítási joga. A fenti szabadalom képezte az alapját a b..cég által 1998-ig gyártott és forgalmazott „D... C" (később „B...C") elnevezésű lombtrágyának.

A b..cég „kutatási-fejlesztési szerződés" keretében 1991. január 28-án ezt a készítményt adta át fejlesztésre a ...-i Agrártudományi Egyetem Fejlesztési Intézetének (G...), aki a szerződésből következő feladat elvégzésével a felperest bízta meg.

1991. december 15. napján a b..cég és a P... Alapítvány létrehozták az alperest kifejezetten a fejlesztendő (később különféle fantázianévvel azonosítható) lombtrágyák gyártása és forgalmazása céljából.

A b..cég megbízásából a ... Növényegészségügyi és Talajvédelmi Állomás Kémiai Laboratóriuma 1992. március 11. napján adta ki a „Z..." fantázianevű lombtrágyára vonatkozó „engedélyezési vizsgálati bizonyítvány". A felperes 1992. május 8-án adta át az alperesnek e

lombtrágya összetételére vonatkozó dokumentumot és gyártási leírást azzal, hogy azt titkosan kell kezelni (F/8/I.).

A szóban forgó műszaki megoldásra, mint találmányra többször megkíséreltek a felek szabadalmi oltalmat szerezni. A G... két alkalmazottja: a felperes és j.s.e., továbbá az alperes ügyvezetője, valamint a b..cég mint szabadalmasok és feltalálók 1992. december 1. napján benyújtott, P...9 számú, „Eljárás nehézfém és rádióizotóp terheltségének elviselésére alkalmas lombtrágya kompozíció előállítására” című szabadalmi bejelentése elutasításra került.

E találmányra vonatkozóan, csak az igénypontoknak a szabadalmi ügyvivő által javasolt más megfogalmazásával, 1993. október 21. napján P...6. számon újabb bejelentést tettek a felek, amelynek címe „..., valamint nehézfém- és izotópfelvételének a csökkentésére és elviselésére szolgáló készítmények és eljárás az előállításukra”. A bejelentés 1. sz igénypontja a következő:

1. Növények tápelem forrásaként, valamint nehézfém- és izotópfelvételének a csökkentésére és elviselésére szolgáló készítmény, azzal jellemezve, hogy hatóanyagként élettanilag fontos makro- és/vagy mikroelemek oldható sóit és/vagy komplexeit és/vagy az azokat tartalmazó kőzeteket és biocid és/vagy repellens hatóanyagot tartalmazó növények kivonatát tartalmazzák.

A fenti szabadalmi bejelentésben megjelölt feltalálók és szabadalmasok j.s.e. (8.93%); i.b. (13.0%); t.z. (13.0%), a felperes (31.5%) és a P... Alapítvány (33.57%) voltak. Később a jelen per felperese mint felperes és a többi feltalálók mint alperesek közötti perben a Fővárosi Bíróság a 2008. július 14. napján kelt 3.P.../2004/56. számú jogerős ítéletében azt állapította meg, hogy a P...6 számú találmányi bejelentésnek, mint know-how-nak szerzői a felperes 80%-ban, j.s.e. pedig 20%-ban.

Végül a P...6 sz. bejelentésből sem lett végleges szabadalom, mert a Magyar Szabadalmi Hivatal a 2000. február 16. napján kelt P...6/9. sz határozatával, miután a szabadalmasok nem tettek eleget a Hivatalnak a bejelentés alaki és tartalmi hibáival kapcsolatos hiánypótlásának, a kérelmet elutasította még a közzététel előtt.

Szabadalmi oltalom hiányában a jogosultak azt határozták el, hogy a találmányt know-how-ként hasznosítják. Az ipari titok megőrzése végett a végtermék gyártásának folyamatát két részre osztották úgy, hogy az ún. „titkos fázist” (máshol: „növényi koncentrátumot”, illetve „növényi kivonatot”) a felek maguk állították elő az ipari titokként kezelt receptúra alapján, és ezt értékesítették harmadik személyeknek, akik ebből - a gyártás második szakaszaként - hígítással és további adalékanyagok hozzáadásával állították elő a készterméket, tehát a kereskedelmi forgalomban is kapható lombtrágyát állították elő. Vagyis az alperesnek két lehetősége volt: vagy maga állította elő a titkos fázist és abból a készterméket is, vagy a titkos fázist harmadik személyek részére értékesítette, akik abból készterméket gyártottak. Ez utóbbi megoldást a felek egymás között „decentralizált gyártásnak” nevezték.

A felperes, mint „találmányhagyad tulajdonos” és az alperes, mint „hasznosító” 1996. április 1. napján hasznosítási szerződést kötöttek (a továbbiakban: Szerződés), melynek tárgyául a

következőt határozták meg: „*a találmányhányad tulajdonos (lásd: 1992. 12. 01. P.92 03789 (45,2%) datáltágú találmányi leírásokat) találmányán alapuló B... C+ vagy bármely más kereskedelmi forgalmi nevű növényi tápelemeket, növényi kivonatokat és stabilizáló anyagokat tartalmazó találmány*”.

A Szerződés 1. pontjai szerint a felperes hasznosítási engedélyt adott az alperesnek a jelen szerződés tárgyában megjelölt találmányra. A hasznosítási engedély időbeli és területi korlát nélkül a hasznosítás minden módjára és mértékére kiterjed.

A Szerződés 3. és 4. pontja értelmében a felperes köteles volt az alperest a találmány megvalósításával kapcsolatos műszaki tapasztalatokról tájékoztatni, a megvalósításra vonatkozóan szakértői tanácsadással szolgálni, melyeket az alperes a találmány megvalósítása során hasznosíthatott, köteles volt azonban ezeket üzemi titokként kezelni. A szerződés 5. pontja alapján a felperes a hasznosítási szerződés egész időtartama alatt szavatolt azért, hogy a gyártási dokumentációk alapján a találmány szerinti növénykondicionáló üzemszerűen gyártható legyen.

A díjazásról a Szerződés 6. pontja rendelkezik, amely szerint az alperes köteles a felperesnek licencia díjként megfizetni a találmány alapján gyártott és értékesített lombtrágya ÁFA nélküli árbevételének, 4,25%-át. Decentralizált végtermék gyártás esetén a licencdíjat a növényi kivonat koncentrátum ára tartalmazza, melynek szállítója az alperes. A licencdíj mindenkor számításának alapja az alperes ezen árbevétele. Azt is kikötötték a felek, hogy a 6. pont szerinti licencia díjakat kölcsönös megegyezéssel módosíthatják. Egyoldalú módosításra egyik félnek sincs joga, hiszen a licencia díjat a termék önköltsége tartalmazza (Szerződés 8. pont).

A Szerződés 9. pontja alapján a licencia díjak átutalása minden naptári félévben esedékes. Ezen kötelezettség alól a felek kölcsönös megegyezés alapján eltérhetnek; ilyen eset lehet pl. a gyors gyártási felfutás érdeke. A Szerződés 10. pontja szerint a licencia díj fizetésekor olyan elszámolást kell közölni, amely feltünteti a félév folyamán gyártott és értékesített növényi kondicionáló térfogatát literben, az ÁFA nélküli árbevételt, a vevők megnevezését. Az adatok helyességének ellenőrzése céljából a felperes betekinthez az alperes irataiba.

A tárgyi know-how alapján gyártott termék "B... C+" néven már 1994. január 14. napján, ...5/1994 FVM számon általános forgalomba hozatali és felhasználási engedélyt kapott. Az alperes később többször is megújította ezt az engedélyt, így különösen 1999. december 23. napján, amikor a ...1/1999 sz. engedéllyel a termék neve "B...P..."-ra változott. A következő megújításra 2000. március 17. napján (...8/2000sz. engedély) került sor, majd 2004. április 23-án (...0/2004 sz. engedélyokirat) amikor is a termék a „...®” nevet kapta. A következő, máig hatályos FVM engedély kiadása 2007. december 10. napján történt meg; a engedélyokirat alapján a termék neve „... - újgeneráció®” lett.

Az alperes kezdetben nem csak a titkosan kezelt növényi koncentrátumot gyártotta, hanem abból maga állította elő a készterméket is. 1997 januárjától kezdve azonban folyamatosan áttért a decentralizált gyártásra, tevékenységében évről évre egyre kisebb súllyal bírt a késztermék

gyártása, míg végül 2001-től már kizárólag növényi koncentrátumot értékesített, vagyis teljes egészében a decentralizált gyártásra tért át. Ennek során a növényi koncentrátumot különböző késztermégyártóknak, így különösen a **kl...cég.**, a **b...cég.**, a **kc...cég.**, a **h..h..** és a **h..b...** társaságoknak értékesítette. Az alperesi késztermék és a növényi koncentrátum (titkos fázis) gyártásának adatait az alperes adatszolgáltatásán alapuló alábbi, 1. táblázat tartalmazza.

Az alperes a Szerződés alapján járó licenrdíját az 1997. december 31. napjáig terjedő időszakig rendre elszámolta a felperessel és azt meg is megfizette neki. 1998 végét követően azonban 2002-vel bezárólag már csak felszólításra adta ki a forgalmi adatokat a felperesnek, ezt követően egyáltalán nem engedett betekintést az üzleti adataiba. A felperes 2003. május 19. napján tárgyalást folytatott az alperessel és 2009. május 26. napján betekintett az alperes irataiba, majd megállapította, hogy az üzleti adatok és a kifizetett licenrdíj mértéke nem állnak arányban egymással. Az alperes a 2007. évre vonatkozóan fizetett utoljára licenrdíjakat a felperesnek, azóta egyáltalán nem; a megfizetett licenrdíjak mértékét az 1. táblázat utolsó oszlopa mutatja.

.1 táblázat

A táblázat az anonimizálás végrehajthatósága érdekében törlésre került.

II.

A felperes a 2004. február 23. napján benyújtott, majd a per során többször, legutóbb a 2012. október 29. napján érkezett beadványában (40. sz.) módosított, illetve a legutóbbi tárgyaláson (2012. december 14.; 42. sz) pontosított keresetével kérte, hogy a bíróság a Ptk. 339. §-a alapján kötelezze az alperest 20.956.241 forint elmaradt know-how díj és annak 2004. január 1. napjától járó törvényes késedelmi kamatának a megfizetésére. Kérte, hogy a bíróság az alperest marasztalja az IM rendelet szerinti perköltségben is.

Kérése indokaként előadta, hogy a Szerződés alapján részére járó licenrdíjat bizonyos évekre nézve hiányosan, más évekre vonatkozóan pedig egyáltalán nem fizette meg részére az alperes.

A felperes érvelése szerint az alperes a Szerződés alapján a mai napig is know-how-ként hasznosítja azt a találmányt, amely a és a P...6 számú szabadalmi bejelentések tárgyát képezte. A jelen per előzményeként folyt, feltalálói részarány megállapítása iránti perben született ítélet alapján ítélt dolognak tekintette a felperes, hogy a tárgybéli szellemi alkotás az utóbbi szabadalmi bejelentésben feltárt találmánnyal azonos know-how, amely a Ptk. 86. §-a alapján részesül védelemben. A know-how értékét egyértelműen mutatja a felperes szerint az, hogy bár a P...6 számú szabadalmi bejelentésből a feltalálók közös szándékának megfelelően nem lett szabadalmi oltalom, az azonos tárgyú nemzetközi szabadalmi bejelentési eljárásban (PCT/HU/...5) az International Examining Authority ...M-WO számú jelentése szerint az 1-38. igénypontok kielégítették az újdonság és az ipari alkalmazhatóság követelményeit, a tárgybéli know-how tehát akár szabadalmi oltalmat is nyerhetett volna, s ez végül csak is anyagi okok miatt hiúsult meg. Az alperes azon érvelésével szemben, hogy a perbeli know-how nem éri el

a védelemben részesíthető szellemi alkotás szintjét, nem új és nem alapul eredeti, a felperes azzal érvelt, hogy az alperes éppen a Szerződés megkötésével ismerte el a know-how létrehozását, hiszen nem lett volna értelme olyan személyekkel szerződést kötni, akik nem rendelkeznek a szükséges szellemi alkotással.

A felperes szerint bár a Szerződés kifejezetten a P...9 sz. szabadalmi bejelentést nevesíti tárgyaként, azonban nem kétséges, hogy valójában a P...6 számú bejelentés szerinti szellemi alkotásra is vonatkozott, ami követezik a Szerződés tárgyának további megfogalmazásából és abból is, hogy az alperes is kifejezetten elismerte a két szabadalmi bejelentés tárgyának azonosságát (3.P.../2009/35. sz. jkv.).

A felperes okfejtése szerint az alperes a mai napig a Szerződés tárgyát képező know-how alapján gyárt lombtrágyát vagy növényi koncentrátumot. Erre abból következtetett, hogy szerinte az alperes maga is elismerte azt, hogy a hivatkozott hasznosítási szerződés szerint használta fel a per tárgyát képező know-how-t, emellett a know-how tartalmisága az első forgalomba hozatali engedély beadásától egészen a mai napig, illetve az utolsó, hatályban levő engedély szerint 2014. április 23. napjáig teljesen megegyezik a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal engedélyeiben szereplő tartalmisággal; az alperes a 18 éve gyártott lombtrágya tartalmiságán egyáltalán nem változtatott. E körben a felperes részletes elemzés alá vette a szabadalmi igénypontokat az engedélyben szereplő összetevőkkel és azok azonosságát mutatta ki (& 2010. 12. 30). Ráadásul az alperes a per megindítása előtt, ha részben is, de szerződés szerint teljesített, ami tartozás elismerésnek minősül - érvelt az alperes.

A felperes vitatta azt az alperesi védekezést, hogy 2007. január 1-je óta már teljesen más terméket gyárt, így fizetési kötelezettsége többé nem áll fenn. Érvelése szerint ezt az alperes semmivel sem igazolta, bírói felhívás ellenére sem adta elő, hogy miben álltak azok a konkrét műszaki intézkedések, amelyeket a gyártástechnológiában megváltoztatott. Az alperes csupán állította, hogy a termék tartalmában, illetve a gyártás folyamatán (amely közvetlenül nem tárgya a hasznosítási szerződésnek) változtatott, azonban ezt még tanúkkal sem tudta igazolni; **b.k.** tanúvallomását (&) aggályosnak értékelte a felperes, mert nevezett személy elvi élel szögezte le, hogy mind a lombtrágya tartalmában, mind pedig a gyártástechnológiában a változtatást az alperes megbízásából ő maga eszközölte, eközben maga állította, hogy nem ismeri az eredeti tartalmat és gyártási metódust sem.

A felperes szerint nem csak bizonyítatlan, de irreleváns is az alperes díjfizetési kötelezettsége szempontjából az, hogy a perbeli lombtrágya gyártási technológiáján esetleg változtatott. Kifejtette, hogy a per tárgyát a P...6 számú szabadalmi bejelentésben feltárt igénypontok határozzák meg, amelyek egy meghatározott összetételű termékre, nem pedig gyártástechnológiára vonatkozik. Nem lehet kétséges a felperes szerint az, hogy az alperes immáron 18 éve ezt az összetételű terméket gyártja, hiszen a szakhatósági forgalombahozatali engedélyekben a mai napig is ennek megfelelő összetétel szerepel, az engedély ezen tartalmán az alperes soha sem változtatott. Hangsúlyozta a felperes, hogy önmagában az a tény, hogy a Szerződés 3. és 5. pontja rendelkezik a know-how alapján gyártható termék üzemszerű gyártásának szavatolásáról, nem jelenti azt, hogy maga a gyártástechnológia lenne a szerződés

tárgya. Ez csupán a már létrejött kötelmi viszony körében amúgy is elvárható együttműködési kötelezettség manifesztációja, amely viszont a kölcsönösség elvén kell, hogy alapuljon, amely kölcsönös együttműködést az alperes kifejezetten ellehetlenítette.

Állította továbbá a felperes, hogy ő a termék összetételével egyidejűleg egy működőképes gyártástechnológiát is átadott az alperesnek, ezt a 40. sz. beadványában 40/F/1-20. alatt, időrendi sorrendben dokumentálta. Állította (42. sz. jkv 5. oldal), hogy legkorábban a 42/F/1. jelű, kézzel írt receptúra án ő maga készítette el az első oldatot; ez volt az úgynevezett „Z...” oldat. Ez alapján állította össze és gépelte le saját maga a 42//1/A. jelű „Z...” receptúrát, amit az alperes 1992. május 8. napján vett át, amint azt a 42//1/B. jelű irat tartalmazza. Később a felperes ezt a receptúrát is továbbfejlesztette - ekkor vette be az oldatba például a lítiumot, riboflavint, tiamint - és átadta az alperesnek (42//1/C.), aki azt használtba is vette.

42

Kifejtette a felperes, hogy a hasznosításra átadott know-how találmányi leírása szerint a készítmények előállításának folyamata - függetlenül a gyártó gépeitől - három fázisból áll: (i) növényi kivonatok előállítása, elegyítése, (ii) mező- és mikroelemek továbbá adalékanyagok (szuszpendáló, emulgeáló szerek) elegyítése. Az átadott receptekben (i) és (ii) együttesen a vivőoldat. (iii) Az alperes és a b..cég kifejezett ragaszkodására a 20. és 21. aligénypontjaiban definiált 19 kalcium, és 14 magnézium-tartalmú kőzetörlemények közül a dolomit mikro örlemény, mint szilárd fázis ami megvalósítja az 1. és 38. fő igénypontjait, továbbá az azokat definiáló és értelmező 36 aligénypontjait. találmány szerint fejlesztett recepturákat a fenti előállítási folyamatnak megfelelő komponensi bontásban táblázatos formában adta meg a felperes; nevezetesen: „A b... c+ vivőoldatának gyártástechnológiája”: 100, 500, 1000, 1500, 2000 liter végtérfogatra; „A b... c+ szilárd fázisa”: 100, 500, 1000, 1500, 2000 liter végtérfogatra; „b... c+ késztermék” 125, 625, ..., 1875, 2500 liter végtérfogatra (F/2-F/5 mellékletek). A recepturák megjelölésében azért van a b... c+ név, mert 1994. január 14-től, 1999. dec. 23-ig ez volt a termék kereskedelmi forgalmi megjelölése.

Állította a felperes, hogy őt az alperes soha nem szólította fel, hogy a gyártás elősegítése körében segítségére legyen, és sosem jelezte, hogy nem teljesített szerződészerűen, különösen hogy a felperesi receptúrával előállított termék hibás volna, becementálódna, vagy elkészítése túlzott klór felszabadulással járna. Kizárólag a perben hivatkozott az alperes a felperes szerződészegésére, ám ezt a pert megelőzően soha nem tette meg, és csak jóval a jelen per megindítás után küldte meg 2007-ben az egyoldalú tájékoztatást arról, hogy új terméket vezetett be, de hogy ez az újdonság miben állott, azt az alperes a bíróság felhívására sem adta elő. Megjegyezte a felperes azt is, hogy az az alperesi védekezés, miszerint már maga a hasznosítási szerződés is a gyártási problémák (egyes alperesi iratokban a termék minőségi hiányosságainak) megoldása érdekében jött létre, nem felelnek meg az életszerűségnek, iratellenes, és kizárólag a per elhúzására irányul.

De ha voltak is olyan a termékkel kapcsolatos szavatossági problémák, amelyeket az alperes állít - érvelt a felperes - akkor mindez a technológiai fegyelem, bizonytalan eredetű, szennyezett alapanyagok alkalmazásának az eredménye és nem érintette a találmány lényegi elvét, az előállítható speciális termékeket, annak hatásmechanizmusait és felhasználási körét: a

radioökológiai, agroökológiai előnyeit (bio-termesztés), illetve a hagyományos szántóföldi növény-, szőlő-, zöldség-, gyümölcsstermesztés területeit. Ezt kétséget kizáróan megerősítette a felperes szerint **b.j.** tanúvallomása (25. sz. jkv. 4. oldal), aki maga is gyártója volt a szóban forgó lombtrágyának. A felperes rámutatott arra is, hogy ha elhagynánk a készítményből a dolomit örleményt, melyre a találmány 5. és 6. igénypontja külön kitér, a szennyezett dolomit alkalmazásából adódó cementálódás nem következne be; erre ad megoldást az 1995. november 30-i receptúra (40/F/5. melléklet).

Ami a felperes összegszerű követelését illeti, a következőket fejtette ki:

Előadta, hogy a Szerződés megkötésekor a felek szándéka szerint a végterméket alapvetően az alperes gyártotta volna. A Szerződés 6. pontja alapvetően arra az esetre vonatkozik, ha az alperes csak a koncentrátumot gyártotta volna; ezért fogalmaz úgy, hogy az alperesnek a késztermék nettó árának 4,5%-át kellett licencdíjként megfizetni a felperes részére.

A feltalálók anyagi megfontolásból döntöttek úgy, hogy még a találmány közzététele előtt leállítják a szabadalmi eljárást, és annak tárgya szerinti műszaki megoldást know-how-ként hasznosítják, ezért került különválasztásra a zártan kezelt receptúrával készített titkos fázis (növényi kivonat) és annak végtermékké alakításának folyamata; az előbbit az alperes magának tartotta fenn, az utóbbit harmadik személyek, mint alvállalkozók is végezheték. Emellett a perbeli lombtrágya gyártásának felfuttatása érdekében célszerű volt több gyártó bevonása, ezért volt szükség a díjazás módjának a decentralizált gyártás esetén való meghatározására is. Mivel ebben az esetben már nem az alperes állítja elő a készterméket, hanem mások, így közvetlenül nem is hozzá folyik be a végtermék ára, ezért az alperesnek a licencdíjről más módon kellett gondoskodnia. Ezt úgy oldották meg a felek - érvelt a felperes -, hogy az alperes vállalta, hogy a harmadik személyeknek értékesített növényi koncentrátumba beépíti a felperes licencdíjét is, és ebben az esetben a licencdíj mindenkorai számításának alapja az alperes ezen árbevétele lesz. A Szerződés 8. pontja szerint a díj ezáltal bekerült a termék önköltségébe. A felperes szerint ebben a helyzetben megkerülhetlenné vált annak lehetővé tétele is, hogy folyamatosan ellenőrizhesse, hogy az alperes kiknek, milyen értékben és mennyi növényi koncentrátumot adott el, és a legyártott végtermékből mekkora árbevétel származott; ezt a jogát a Szerződés 10. pontja biztosította a felperesnek.

A felperes szerint az alperes a decentralizált gyártást kihasználva az 1996. évtől kezdve szándékos fedezetelvonó magatartással folyamatosan csökkentette a licencdíj alapját, a Szerződés 10. pontját megszegve nem adta meg a szükséges adatszolgáltatást a felperesnek, eltitkolta a tényleges forgalmi adatokat, illetve a decentralizált gyártásba bevont harmadik személyekkel való - részben családi - összefonódását kihasználva szándékosan alacsonyán tartotta a felperesi licenc díjalapját, ezáltal lényegesen kevesebb díjat fizetett meg a felperes felé.

A felperes korábban több jogalapon, különböző összegszerű követeléseket fogalmazott meg az alperessel szemben, melyek közül a szándékos fedezetelvonó ügyletek kapcsán elmaradt licencdíj iránti igényét végül nem tartotta fenn, következetesen kitarzott azonban azon

álláspontja mellett, hogy a Szerződés 6. pontjának fenti értelmezésén alapuló számítás alapján az alperesnek díjtarozása áll fenn azon a 8.376.868 forint licencdíjon túl, melyet a Szerződés megkötése és 2011. december 31-i időszakra már megfizetett. Az alperes által a bíróság felhívása alapján rendelkezésre bocsátott gyártási és forgalmi adatok alapján a felperes szerint 20.956.241 forint elmaradt know-how díj megfizetésével tartozik az alperes.

A felperes számításában (40. sz. 9-10. oldal és a 42. sz jegyzőkönyv) az alperes által legyártott késztermék (1. táblázat, II. oszlop) és az ebből származó alperesi nettó árbevétel (1. táblázat, IV. oszlop) adataiból indult ki. Mivel az 1996. évben csak ilyen gyártás volt, decentralizált nem, a díjazás alapját tisztán a végtermék értékesítésből befolyt árbevétel képezi, melyből 4,5% illeti a felperest. Erre az évre vonatkozóan azonban az alperes csak 214.318 forintot fizetett meg a 747.279 forint alapján, tehát az alperes 532.961 forinttal tartozik.

1997-2000 időszakban lényegesen bonyolultabb a helyzet, mert ekkor az alperes már nem csak készterméket gyártott és értékesített, de részben áttért a decentralizált gyártásra is; a díjazás alapja itt tehát részben a késztermék értékesítéséből befolyt árbevétel, részben az a díj, amelyet az alperesnek a decentralizált gyártás során a növényi koncentrátum árába kellett beépítenie a Szerződés 6. pontja alapján. A késztermék utáni díjazást a felperes az előbb ismertetett számítással határozta meg.

A felperes a decentralizált gyártásból járó licencdíj számításakor az alperes által értékesített növényi koncentrátum mennyiségből indult ki (1. táblázat, III. oszlop), meghatározta, hogy ebből mennyi késztermék állítható elő, kalkulálta az ezen termékmennyiség utáni árbevételt, és ennek 4,5%-ában határozta meg a ténylegesen fizetendő licencia díj mértékét.

Kifejtette, hogy a receptúra alapján pontosan meghatározható az a késztermék mennyiség, amely az adott növényi koncentrátumból előállítható. A számítás szerint a 40/F/2. recept alapján 10 liter növényi kivonatból a szükséges komponensek hozzáadásával 100 liter vivőoldat keletkezik, melyhez hozzáadagolva a **b... c+** szilárd fázisát, 125 liter késztermék áll elő. A kiindulási 10 liternyi növényi koncentrátumból tehát 12,5-szeres hígítású késztermék keletkezik, vagyis utóbbi pontos mennyisége a „növényi kivonat mennyiség/0,08” képlettel határozható meg. Az így kalkulált késztermékmennyiséget a 2. táblázat „C” oszlopa mutatja éves bontásban. Ennek a mennyiségnek és a késztermék literenkénti árának (2. táblázat „B” oszlopa) a szorzata adja a késztermékből származó azon árbevételt, ami a felperes szerint a licencdíj alapjának tekintendő. A felperes a késztermék literenkénti áráként a kereskedelmi forgalomban elérhető tényadatokat vette figyelembe (vastag betűvel szedve), azon évekre vonatkozóan pedig, ahol nem volt ilyen adat, az utolsó ismert literenkénti árat fogadta el. Az így számított díjalapot a 2. táblázat „E” oszlopa, ennek 4,5%-át képező licencdíjat pedig a táblázat „H” oszlopa mutatja. A perbeli követelésnek megfelelő elmaradt licencdíjat („K” oszlop) ennek az adatnak és az alperes által megfizetett licencdíjainak („I” oszlop) a különbözete adja.

2. táblázat

A táblázat az anonimizálás végrehajthatósága érdekében törlésre került.

Utalásképpen megjegyezte és kiszámolta a felperes azt is, hogy az alperes által megfizetett licencdíj még saját, bevallott árbevételével sincs arányban. Ha ugyanis ezt vennénk díjalapul (2. táblázat „D” oszlopa), akkor az így számított licencdíj („G” oszlop) meghaladja a ténylegesen megfizetett licencdíjat („I” oszlop), tehát még ezzel a számítással is adódik mindösszesen 3.306.167 forint különbözet („J” oszlop).

Itt jegyezte meg a felperes azt is, hogy voltak olyan évek, amikor az alperes a Szerződés 6. pontja fenti értelmezésének megfelelően fizetett licencdíjat. Ebből adódott, hogy a 2000. és a 2003. évekre ténylegesen megfizetett licencdíj meghaladta az árbevételből következő díjazást (a 2. táblázat „J” oszlopában a zárójellel jelölt összegek). A felperes szerint ez azt bizonyítja, hogy az alperes a perben kifejtett tagadásával szemben valójában maga sem értelmezte eltérően a Szerződés 6. pontját.

III.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Vitatta az alperes a felperes által előadott tényállást, a kereset jogalapját, és a követelés összecszerúságát is.

Előadta, hogy a felek kapcsolata a Szerződés előtti időszakra datálódik, hiszen a felhívott szabadalmi bejelentéseknek megfelelő know-how-t már 1992-től hasznosítja. Az alperes ügyvezetője maga állította (35. sz. jkv. 3. oldal) hogy az -es és az 1993-as bejelentés szerinti műszaki megoldás között nincs különbség; az 1993-as szabadalmi bejelentést csak szabadalmi jogi okokból fogalmazták meg és jelentették be ilyen módon. Az alperes megjegyezte ugyanakkor, hogy már a szabadalmi eljárásból is kiderült, hogy az eljárás nem volt egyéb, mint ismert elemek egyszerű összegzése, illetve az egyes ismert tulajdonságainak felhasználása, nem felelt meg a know-how-val szemben támasztandó követelményeknek. A hatásmechanizmusa megfelelt ugyan a céloknak, de a gyárthatósága (gyártási technológiája) és - ami még rosszabb - felhasználhatósága, a növényekhez történő eljuttathatósága alkalmatlan volt.

Előadta az alperes azt is, hogy 1992 tavaszán kérte meg a forgalomba hozatali engedélyt a szakhatóságtól; az engedélyben szereplő összetétel a mai napig nem változott; az eredeti bejelentésben a termék neve **"B... C+"** volt, ami azután később **"B.. P.."**-ra változott, majd 2007 után **"B.. P.. + Generáció"** lett.

Állította az alperes azt is (35. sz. jkv. 4. oldal), hogy 1992-től a gyártás úgy indult meg, hogy „a felperes rendelkezésre bocsátott egy anyaglistát, melyen szerepelt, hogy milyen anyagokat milyen arányban kell összekeverni”. Előadta: „a végtermék előállítását úgy történt, hogy egy nagy hordóban ezeket az anyagokat a listán szereplő arányban összekevertük, majd vártunk négy napot a keverés után, hogy a keletkező gázok eltávozzanak, azután megint összekevertük

az anyagot és így kaptuk a végterméket, amelyet kannás kiszerelésben már lehetett értékesíteni." Mindez azonban az alperes szerint gyártástechnológiai leírásnak nem tekinthető, a késztermék üzemszerű gyártására vonatkozó technológiáját a felperes nem adta át az alperesnek.

A gyártástechnológiai hiányosságok gyakorlatilag értéktelenné tették a terméket az alperes szerint. Állította, hogy a termék gyártása kézi keveréssel megoldható volt néhány tíz liter esetében, de már teljesen lehetetlen volt nagyobb mennyiségben. Továbbá olyan segédanyagokat kellett hozzáadni az ismert termékhez, illetve ismert anyagokat olyan sorrendben kellett keverni, amelyek rendeltetésszerű használatra alkalmassá tették a terméket. De még az előbbieknél is fontosabb, hogy a felperes által ismert terméket egyszerűen nem lehetett megfelelően kipermetezni. Szemcsézettsége, viszkozitása, rendkívül gyors ülepedése miatt egyszerűen eltömítette a permetezőgép szelepeit. Ez a helyzet olyan súlyos volt, hogy a potenciális felhasználók nem voltak hajlandók saját permetezőgépükbe tölteni a terméket, mert betöltést követően a gépet szét kellett szedni, megtisztítani, stb. A termék szállíthatósága még ennél is súlyosabb problémát okozott. A helytelen gyártási technológia miatt a műanyag kannákban szállított lombtrágya viszonylag rövid idő alatt leülepedett a kanna aljára, megkeményedett és egyszerűen nem lehetett kiüríteni, majd vízzel vegyítve kipermetezni. Az alperesnek így rendkívül sok gondot okozott, több ezer liter terméket volt kénytelen visszagyűjteni, megrendelőket kártalanítani, ami jelentős presztízvesztéssel is járt számára. Utalt az alperes arra is, hogy a termék titán-klorid összetevője miatt a keveréskor nagy mennyiségű maró gáz szabadult fel, ami komoly környezetvédelmi kockázattal járt, ezért az összetevők közül később mellőznie kellett ezt az összetevőt.

Állította az alperes, hogy e problémák megoldása végett kötötte meg végül a felperessel a Szerződést, melynek valódi célja az volt, hogy a felperes a Szerződés 3. és 5. pontjában vállalt kötelezettsége alapján üzemi szintű gyártásra alkalmas, a fenti problémákat kiküszöbölő technológiát adjon át és így joggal tarthasson igényt a Szerződésben kikötött licencdíjra.

Ennek azonban a felperes nem tett eleget, így a gyártás során az alperes oly mértékben volt kénytelen maga megváltoztatni az eljárást (gyártási technológiát), hogy az már töredékeiben sem egyezik meg azzal, amelynek a műszaki leírásában (szabadalmi dokumentációjának elkészítésében) felperes is részt vett. Állította az alperes, hogy az új gyártási technológiát megbízása alapján **b.k.** dolgozta ki, amelyet az alperes 1997. január 1. napjától vett használatba, ezzel pedig az eredeti know-how-tól már lényegesen különböző terméket állít elő, amely alapján a felperesnek már nem lehet licencdíj igénye. Indítványozta az alperes a fent nevezett személy tanúkénti meghallgatását, melynek a bíróság a 2011. szeptember 12-i tárgyaláson eleget tett (25.sz. jkv. 6-7. oldal).

A felperesi technológia hiányosságának bizonyítása végett igazságügyi vegyész szakértő kirendelését is kérte az alperes (33. sz. beadv.). Indítványozta, hogy állapítsa meg a szakértő, hogy a jelenlétében a felperes által összeállított, valamint az alperes által összeállított anyagok megőrzik-e rendeltetésszerű használhatóságukat a minőség megőrzési idő kétharmadának elteltével. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy szakértő jelenlétében mindkét fél, legjobb tudása

szerint összeállítja a maga anyagát, majd a szakértő a határidő lejártakor megállapítja, hogy a lezárt és lepecsételt kannában az anyag kiülepedett-e, alkalmas-e még kipermetezésre, vagyis rendeltetésszerű használatra.

Vitatta az alperes a felperes összecszerű követelését kétségbe vonva a Szerződés 6. pontjának felperesi értelmezését. Tévesnek értékelte azt a megközelítést, hogy decentralizált gyártás esetén is a késztermék értékesítéséből származó árbevétel képezne a díjalapot, mert ebben az esetben a bevétel nem az alperesnél jelenik meg, hanem a késztermék gyártójánál. Az alperes szerint a Szerződés 6. pontja egyértelműen rendelkezik arról, hogy a díjazás alapját minden esetben az **alperes** árbevétele jelenti. Vagyis, ha az **alperes** végterméket értékesít, akkor a végtermékből befolyt árbevétel, ha pedig harmadik személyek részére csak növényi koncentrátumot ad el, akkor az így befolyt árbevétel az, amely után díjazást kell fizetni. Teljesen irreleváns, hogy később harmadik személyek milyen módon határozzák meg a végtermék árát. Visszautasította, és a leghatározottabban tiltakozott az alperes a felperesnek azon számítási módja ellen, amelyet előadott, nevezetesen, hogy a licencdíjat a növényi koncentrátum árába az alperesnek kellett volna beépítenie. Az alperes szerint az egyedüli objektív, egzaktul meghatározható érték csak az árbevétel lehet, az alperes éppen ezért viszonyította mindig ehhez a licenc mértékét.

Az alperes perköltségének meghatározását a vonatkozó IM rendelet alapján kérte, előadta, hogy áfakörbe tartozik.

IV.

A kereset az alábbiak szerint a l a p o s.

A Ptk. 86. §-ának (1) bekezdése szerint a szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll. A törvény védi azokat a szellemi alkotásokat is, amelyekről a külön jogszabályok nem rendelkeznek, de amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatók és még közkinccsé nem váltak (Ptk. 86. (3) bek.).

(4) A személyeket védelem illeti meg a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismereteik és tapasztalataik tekintetében is. A védelmi idő kezdetét és tartamát jogszabály határozza meg (Ptk. 86. § (4) bek.).

A Ptk. 87. §-ának (2) bekezdése alapján külön jogszabályok hatálya alá nem tartozó szellemi alkotásokat és a személyek vagyoni értékű gazdasági, műszaki, szervezési ismereteit és tapasztalatait érintő védelem körében a jogosult azt is követelheti, hogy az eredményeit elsajátító vagy felhasználó személy részeltesse őt az elért vagyoni eredményben.

A per során többször csatolt (keresetlevél F/5. melléklet) hasznosítási szerződésben a felperes nem vitásan az alperes részére engedélyezte a „**P...9 számú találmányán alapuló B... C+ vagy bármely más kereskedelmi forgalmi nevű növényi tápelemeket, növényi kivonatokat és stabilizáló anyagokat tartalmazó találmány hasznosítását**”.

A felek a Szerződés tárgyát a P...9 lajstromszámú szabadalmi bejelentéssel azonosították, melyre vonatkozó ideiglenes oltalom idővel megszűnt, nem vitásan azonban a feltalálók e találmányt új igényponti megfogalmazással 1993-ban újra bejelentették. Az alperes ügyvezetője elismerte (35. sz jkv. 3. oldal 6. bek.), hogy a két bejelentés mögötti műszaki megoldás egyazon növényi kondicionálóra vonatkozott, mégpedig arra, amelyet az alperes már 1992-ben elkezdett hasznosítani, előbb „z-h”, majd "B... C+" néven. Vagyis függetlenül attól, hogy a felek a szerződésben a P...9 számú szabadalmi bejelentést jelölték meg a hasznosítás tárgyául, a hasznosítás szükségképpen a P...6. számú szabadalmi bejelentés szerinti műszaki megoldásra is vonatkozott. Erre lehet következtetni a tárgymegjelölésnek a „vagy bármely más kereskedelmi forgalmi nevű növényi tápelemeket, növényi kivonatokat és stabilizáló anyagokat tartalmazó találmány” fordulatából is.

A jelen per előzményeként folyt 3.P.../2004. számú, feltalálói részarány megállapítása iránti perben már kérdésként merült fel, hogy a P...6. számú bejelentés szerinti találmány elérte-e a szabadalmaztathatóság szintjét, pontosan mely okokra volt visszavezethető a szabadalmi bejelentési eljárás megszűnése, illetve szabadalmi oltalom hiányában a védeni kívánt szellemi alkotást, mint know-how-t megilleti-e a Ptk. fenti rendelkezése szerinti védelem. A bíróság a 3.P.../2004/56. számú ítéletében ezekben a kérdésekben rendre állást foglalt. Tényállásként fogadta el, hogy a szabadalom bejelentői anyagi megfontolások okán engedték a szabadalmi eljárást megszüntetni, és maguk határozták el, hogy annak tárgyát know-how-ként hasznosítják tovább. Kifejtette a bíróság továbbá, hogy „a Ptk. 86. § (3) bekezdésében megfogalmazott jogszabályi feltételek közül az nem vitatható, hogy a per tárgyává tett megoldás társadalmilag széles körben felhasználható. Az I. és II. rendű alperesek nem fejtették ki ezzel kapcsolatos tagadó álláspontjukat, nem érveltek azzal a kétségtelen ténnyel szemben, hogy a kérdéses megoldás a B...PLUSSZ készítmény alapját képezi, amely piaci forgalomban van, alkalmazzák, mint lombtrágyát. E körülmény alapján a megoldás társadalmilag széles körben felhasználható tényállási eleme komolyan nem kérdőjelezhető meg”. Rámutatott arra is, hogy a szellemi alkotás közkinccs jellege szakértői vizsgálatot indokolt; e bizonyítást lefolytatva arra a következtetésre jutott, hogy a felperes által hivatkozott, a szabadalmi igénypontokban megfogalmazott megoldás teljes egészében szellemi alkotásnak minősíthető, tekintettel arra, hogy olyan egyedi termék előállítását garantálja, amely a főigénypont szerinti tartalmat jellemezve a 36 aligényponttal eléri azt a hatást, amelyet az alkotó feltételezhetően a termékben érvényesíteni akart és ez összességében nem közkinccs.” Mindezek alapján a bíróság a felhívott szabadalmi bejelentés tárgyát képező találmányt, mint know-how-t vizsgálta és az ezzel kapcsolatos feltalálói részarányokról döntött.

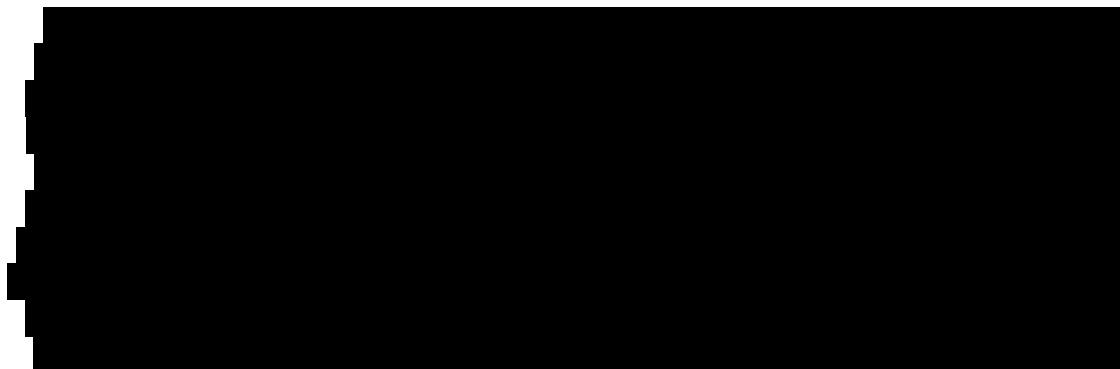
A bíróság fenti ítéletét a Fővárosi Ítéltábla a 8.Pf.21.507/2008/4. számú ítéletével helyben hagyta. Az ítélet indokolásának 5. oldala 3 bekezdése kimondta, hogy „a jogvita elbírálása szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a Hivatal milyen okból nem lajstromozta a szabadalmi bejelentést. Amint arra az elsőfokú ítélet is helyesen utalt, a Legfelsőbb Bíróság már több eseti döntésében kimondta, hogy a szabadalmi oltalom hiánya önmagában a műszaki megoldást a szellemi alkotás voltától nem fosztja meg. A Ptk. 86. §-ának (3) bekezdése védi azokat a szellemi alkotásokat, amelyekről külön jogszabályok nem rendelkeznek, és amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatók és még nem váltak közkinccsé...”

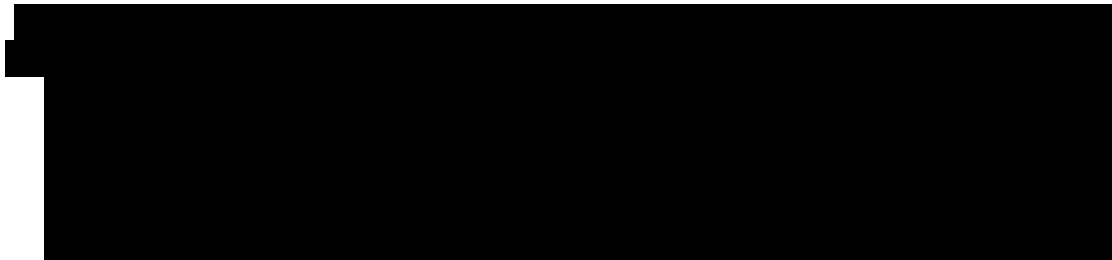
E jogerős ítéleti megállapításokra figyelemmel az alperes eredménytelenül vitatta a Szerződés tárgyát képező szellemi alkotás know-how jellegét, hiszen a fentiek szerint ítélt dolog, hogy a felek társadalmilag széles körben felhasználható és közkinccsé nem vált szellemi alkotás hasznosítását határozták el, mely alkotás előbb a P...9, majd a P...6. számú szabadalmi bejelentésben került feltárára.

Nem osztotta a bíróság az alperes azon védekezést sem, hogy a felperesnek azért nem jár díjazás, mert a felperes vállalása ellenére sem tett eleget azon szerződési kötelezettségének, hogy a termékkel kapcsolatos műszaki problémákat orvosolja, így az általa átadott technológiával nem lehetett rendeltetésszerű használatra alkalmas terméket gyártani, és ezért az alperes maga volt kénytelen megváltoztatni mind a termék összetételét, mind pedig gyártásának technológiáját olyan módon, hogy ezek már kívül esnek azon a műszaki megoldáson, amely a fenti know-how-ban megtestesült.

A bíróságnak elsősorban azt kellett vizsgálnia, hogy mi volt a tárgya a Szerződéssel hasznosított know-how-nak. E körben csak részben osztotta a felperes azon érvelését, hogy az ő kötelezettsége csak egy termék szolgáltatása volt. Tény, hogy a P...6. számú bejelentés igényponyi szinten ismerteti különböző szerves és szervetlen összetevők halmazát, melyből így egy termék, nem pedig eljárás tárul fel. Nem volt vitás ugyanakkor, hogy a felperes az alperes előtt is ismert leírás mellett (hiszen az alperes ügyvezetője volt az egyik szabadalmas) különböző receptúrákat is átadott az alperesnek, amelyek 40/F/1-20. szám alatt kerültek csatolásra. A felperes kézzel írt, személyesen elvégzett kísérletén (F/1.) alapuló F/1_A jelű receptúra a fenti szabadalmi bejelentéssel összhangban álló összetételt, és a „készítés menetét” ismerteti az egyes komponensek összekeverésére vonatkozó szabatos technológiai utasításokkal. Az F/1_B jelű, az alperesi ügyvezető által jegyzett kézírásos irat bizonyítja, hogy az előbbi, „z-h” fantázianevű termékleírást és technológiai utasítást az alperes 1992. május 8. napján átvette. Mindebből arra lehet következtetni, hogy a Szerződéssel hasznosított know-how-nak nem csak a termék, de az annak előállítását biztosító eljárás is részét képezte.

Nem volt vitás, hogy az alperes e receptúra alapján meg is kezdte a késztermék gyártását, majd 1994. január 14. napján a 15.035/1994 számú forgalombahozatali engedély alapján a terméket **b... c+** néven hozta forgalomba. A forgalombahozatali engedély szerinti előírt minőségi paraméterek a következők voltak:

A felperes kimutatta, hogy a **P...6.** számú szabadalmi bejelentés 1-38. igénypontban írt jellemzői az alábbiak szerint azonosíthatók az engedély szerinti összetétellel: Dolomit: 20 aligénypont; Vas: 16., 31. aligénypont; Réz: 9., 24. aligénypont; Bór: 11., 26. aligénypont; Cink: 10., 25. aligénypont; Mangán: 7., 22. aligénypont; Titán: 15., 30. aligénypont; Növényi kivonatok: 32., 33. aligénypontok; szuszpendáló szerek: 38. igénypontok. A terméknev megváltoztatása és néhány kisebb formai módosítás miatt kiadott újabb és újabb szakhatósági engedélyek alapján (12/2-6. mellékletek) ez az összetétel később sem változott meg, s a legutóbbi,/2007, sz. 2014. április 23. napjáig hatályos forgalombahozatali engedélyben előírt minőségi feltételekkel is azonos. Az engedélyezett összetétel e változatlanságát az alperes ügyvezetője sem vitatta (35. jkv. 3. oldal 6. bek.).

A rendelkezésre álló engedélyiratok tehát nem támasztják alá az alperes azon védekezését, hogy a termék időközben megváltozott és ezért nincs ok a felperes díjazására. Megjegyzendő, hogy az alperes az e körben kifejtett sok általánosság között mindössze egyetlen konkrétumot állított, de ezt is csak a per legutolsó szakaszában, hogy környezetvédelmi megfontolásokból az összetevők közül elhagyta a ánt-kloridot. az állítását azonban semmivélsem bizonyította. Megvizsgálva ábbáa szakhatósági engedélyeket, sem szerepel az engedélyezett összetevők között ez az elem, s ha mégis használta ezt korábban alperes, majd óban , ez legfeljebb egy igényponti többletjellemző elhagyását jelenti, de önmagában vezet a árnybeliknow-how űszaki megoldásonívül ő újabb termékhez.

Ami a technológia megváltoztatásával kapcsolatos védekezést illeti a következőket kell látni:

Elsősorban: Az alperes állította, hogy már a Szerződést is azért kötötték meg a felek, hogy a felperes orvosolja azokat a technológiai hibákat, melyek miatt nem volt alkalmas a legyártott termék rendeltetésszerű használatra; ezt a Szerződés 3. és 5. pontjaiban foglaltakból látta levezethetőnek. A szerződéskötés ilyen motívumát azonban a felperes kifejezetten tagadta.

A Szerződés egyes rendelkezésit a szavak általánosan elfogadott jelentése alapján egymásra tekintettel is vizsgálva, az ilyen megállapodásokra jellemző szokásos szerződési gyakorlatot is figyelembe véve, nem lehet a Szerződés megkötésének olyan céljára következtetni, mint amit az alperes állít. Az iratban szó sincs arról, hogy a tárgyként megjelölt találmány gyakorlati alkalmazása nehézségekbe ütközött volna, nem került ismertetésre technológiai vagy összetételbeli hiba és még csak általánosságban sincs olyan utalás, hogy a felperesnek kötelezettsége valamilyen műszaki problémát orvosolni. Osztható volt a felperes azon érvelése, hogy a Szerződés 3. és 5. pontjában foglalt, a felperest mint feltalálót terhelő szakmai tájékoztatással, tanácsadással, illetve szavatossággal kapcsolatos kötelezettségek az ilyen

állapodások szokásos elemei, önmagukban nem utalnak arra, hogy a felperes már a Szerződés megkötése időpontjában is fennálló ismert problémák megoldására vállalt kötelezettséget.

Másodsor: Az alperes a felperes következetes tagadásával szemben nem tudta bizonyítani, hogy a Szerződés időtartama alatt jelzett volna a felperes felé hibás teljesítést, illetve őt szerződésszerű teljesítésre hívta volna fel. E körben mindössze egyetlen bizonyíték áll rendelkezésre, az alperes ügyvezetője által a felperesnek és feltalálótársának írt, 2007. november 28-i levél, de ez sem teljesítésre való felszólítás, hanem mindössze tájékoztatás arról, hogy az alperes megváltoztatta a gyártástechnológiát és immáron újabb adalékokat és segédanyagokat alkalmaz új generációs termékében. A bíróság a 25. sz. jegyzőkönyvbe foglat végzésével arra hívta fel az alperest, hogy **kellő mélységű műszaki érveléssel pontosan határozza meg, hogy miben állott a felperesnek az 1996. április 1. napján kötött megállapodás 3. és 5. pontja szerinti kötelezettsége, annak pontosan milyen módon kellett volna eleget tennie a felperesnek; igazolja e körben a felperes teljesítésre való felhívását. Mindennek az alperes nem tett eleget.**

Harmadsor: Kérdéses volt az alperes által állított termékhiba (becementálódás) oka is, ő ugyanis azzal érvelt, hogy a termék szavatossági problémái a felperes által átadott alkalmatlan gyártási technológiára vezethetők vissza. Azonban a felperes kérésére tanúként meghallgatott b.j. (25. sz. jkv. 4. oldal), aki maga is gyártója volt a készterméknek, arra vezette vissza a termék hibáit, hogy az alperes újabb, szennyezett, illetve tisztázatlan forrásból származó alapanyagokból kezdet gyártani; az ezt megelőzően, megfelelő alapanyagból előállított terméknél hasonló hiba nem fordult elő. Annak tisztázása végett, hogy a termék alperes által állított hibája melyik fél érdekkörében merültek fel, a bíróság szabatos műszaki érvelésre, szükség esetén szakértő indítvány megtételére hívta fel az alperest, aki bár szakértő kirendelését végül kérte, de nem azért, hogy a szakértő állapítsa meg elméleti szinten, hogy mi okozza az ülepedést (a rendeltetészerű használhatatlanságot), mert az alperes szerint az ügy szempontjából ennek a kérdésnek nem volt jelentősége (26. sz. beadv.).

Negyedsor: A bíróság a 25. sz. jegyzőkönyvbe foglat végzésével arra is felhívta a felperest, hogy **műszaki érveléssel mutassa meg és bizonyítsa, hogy a 2008. január 1-jétől alkalmazottnak állított új technológia miben tér el attól az eljárástól, amelyet a felperes az alperes részére átadott, és amely alapján 1996-2007 között a gyártás folyt. Ennek a felperes nem tett eleget, műszaki érvelést nem fejtett ki, de még csak általánosabb előadásokat sem tett e körben.**

Ötödször: A bíróság tanúként hallgatta meg az alperes indítványa alapján b.k.-kertész mérnököt, aki az alperes előadást megerősítve azt állította, hogy az alperes megbízásából maga változtatta meg az eredeti gyártási technológiát és kiűlepedéssel kapcsolatos problémát. Állította: „változtatások történtek, de én ezt nem mondom el a bíróság előtt” (25. sz. jkv. 7. oldal 4. bek.). Előadta a tanú azt is, hogy „nem ismertem meg azt a bejelentést, ami ennek a szernek az alapját képezi”. Tehát a tanú meghallgatása alapján sem lehetett megállapítani, hogy milyen műszaki intézkedéseket érintet az állított alperesi módosítás. Továbbá, a tényleges változtatások szabatos műszaki

érvéléssel való előadása hiányában, és arra is tekintettel, hogy a tanú maga állította, hogy nem is ismerte a tárgybeli, tehát az állítólagosan megváltoztatott know-how tartalmát, aggályos, hogy egyáltalán végzett-e maga bármiféle változtatást a gyártási technológián.

Mindezen körülményeket együttesen értékelve a bíróság nem tudott hitelt adni annak az alperesi védekezésnek, hogy a Szerződés alapját képező gyártási technológián idővel változtatott és különösen olyan módon és mértékben, hogy az már kizárhatja a felperes díjazását.

Rá kell mutatni itt az alperes védekezésének alapvető életszerűtlenségére is: ha ugyanis valós az az állítás, hogy a felperesi technológiával már a Szerződés megkötésekor, tehát 1996-ban sem lehetett rendeltetésszerűen használható lombtrágyát gyártani, akkor az alperes miért csak 11 évvel később változtatta meg a technológiát. Felmerül így a kérdés, hogy az addig legyártott 138.000 liternyi alkalmatlan készterméket az alperes hogyan értékesíthette. Ráadásul, ha ilyen mennyiségű terméknél jelentkeztek az alperes által állított hibák, akkor panaszok, garanciális visszatérítések százaival dokumentálhatta volna az alperes a termék hibáját, a per során azonban egyetlen ilyen adat sem merült fel. Nem volt konkrét adat arra, hogy a pert megelőzően bármilyen probléma is adódott a felperesi termékkel, ezt jelezték volna a felperes felé; mindezt az alperes kizárólag a per során adta elő.

Az ügy összes körülménye alapján tehát a bíróság elfogadta azt a felperesi érvelést, hogy a mai napig is a Szerződés szerinti know-how hasznosítása történik az alperesnél, ezen a megítélésen az alperes nyilvánvalón alkalmatlan szakértői bizonyítási indítványa sem változtathat. Ez utóbbi arra irányult volna, hogy a felek készítsék el a maguk oldatait szakértő jelenlétében, majd azt helyezték letétbe, és egy bizonyos idő eltelte után vizsgálják meg a kiüledést. Ez az eljárás azonban aligha felel meg egy egzakt kísérlet feltételeinek, aggályos, hogy hogyan ellenőrizhető a felek által felhasznált alapanyagok mibenléte, minősége, esetleges szennyezettsége, és kérdéses, hogy mennyiben alkalmas ez a kísérlet a 1996-2011 közötti gyártás során ténylegesen felhasznált alapanyagok minőségének (pld. szennyezettségi profiljának) reprodukálására. De ha figyelmen kívül hagyhatnánk ezeket az aggályokat, szakértői bizonyítás akkor sem indokolt, mert az alapul szolgáló tényeket az alperes a tőle elvárható mértékben nem valószínűsítette a fentiek szerint.

A felperesnek tehát a teljes peresített időszakra, vagyis 1996. április 1. és 2011. december 31. napja közötti hasznosítás után jár a díjazás.

A díj összegének meghatározásához további szerződésértelmezésre volt szükség, mert a felek a Szerződésnek a licencia díj mértékére vonatkozó 6. pontját eltérően értelmezték. Az értelmezés a Ptk. 207. § (1) bekezdésében megfogalmazottakat figyelembevételével történt. Eszerint a szerződési nyilatkozatot vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek a nyilatkozó feltehető akarására és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett.

A 6. pont első mondata szerint az alperes köteles a felperesnek licenciadíjként megfizetni a találmány alapján gyártott és értékesített lombtrágya ÁFA nélküli árbevételének 4,25%-át. Ez

a rendelkezés azonban csak akkor alkalmazható közvetlenül, ha az alpereshez folyik be a késztermék értékesítéséből származó árbevétel. Ez nyilvánvalóan nem teljesül decentralizált végtermék gyártás esetén, mert ilyenkor harmadik személy végzi a késztermék gyártását. Ahhoz, hogy itt is biztosítható legyen, hogy a felperes a végtermék értékesítéséből származó árbevétellel arányosan részesüljön díjazásban, a felek úgy rendelkeztek, hogy a licencdíjat továbbra is a felpereshez befolyó árbevétel - ez esetben értelemszerűen a növényi kivonat koncentrátumból befolyt árbevétel - tartalmazza mégpedig úgy, hogy a felperes a licencdíjat beépíti a koncentrátum árába. Ez a rendelkezés a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint sem értelmezhető másként, minthogy az alperes vállalta, hogy decentralizált gyártás esetén is a késztermék értékesítés a díjazás alapja, olyan módon, hogy az alperes az általa szabadon meghatározott növényi koncentrátum árába beépíti azt a licencdíjat, amely az értékesített növényi koncentrátumból előállítható késztermék alapján jár a felperesnek. Ezt az értelmezését támasztja alá a Szerződés 8. pontja is, amely szerint a licencdíjat a termék önköltsége tartalmazza. A 6. pont utolsó mondata erre a licencdíjjal növelt növényi koncentrátum árra utal vissza: „a licencdíj mindenkor *számításának* alapja az alperes ezen árbevétele”. Az alperes Tévesen értelmezte e mondatot úgy, hogy decentralizált gyártás esetén a növényi koncentrátum árbevételének 4,5%-a illeti a felperest, mert a fentiek alapján világos, hogy a felek szándéka nem erre irányult, hanem arra, hogy ilyen esetben is a késztermék utáni árbevétel legyen a licencia díj alapja, a díj pedig az így megemelt koncentrátum árban kerül beszedésre a készterméket gyártó harmadik személyektől.

Nem csak a szavak általánosan elfogadott jelentése és a szerződési rendelkezések rendszertani értelmezéséből következnek a fentiek, de erre a következtetésre lehet jutni azért is, mert a tárgybeli know-how nem csupán a növényi koncentrátumban, hanem a teljes késztermékben fejeződik ki, a felperes díjazása tehát csak akkor teljes, ha ez utóbbi szolgál a díjazás alapjául akár decentralizált gyártásról van szó, akár nem. Ellenkező esetben a felperes nyilvánvalóan hátrányosabb helyzetbe kerülne decentralizált gyártás esetén, mint akkor, amikor a készterméket is az alperes állítja elő és értékesíti.

Alapítanul érvelt az alperes azzal, hogy a 6. pont fenti értelmezése ésszerűtlen elvárás támaszt vele szemben, mert nem ő a késztermék gyártója, így a késztermék értékesítéséből nem hozzá folyik be árbevétel, ezt a gyártók tőle függetlenül, önállóan határozhatják meg és erről neki nem is kell tudnia. Ezzel szemben a harmadik személyek részére értékesített növényi koncentrátum mennyiségéből a receptúrák alapján pontosan kiszámítható, hogy milyen hígítási aránnyal, mennyi késztermék állítható elő, a késztermék aktuális piaci árának és ezen mennyiségnek a szorzata pedig megadja a licencia díj alapját, vagyis, hogy a késztermék értékesítéséből mekkora árbevétel várható. A jelen ítéletben éppen e számítás alapján került meghatározásra a felperes elmaradt licencdíja; az alperes tehát igenis kalkulálható licencdíjat volt köteles beépíteni a koncentrátum árába. Tény, hogy ez a számítás csak közelítés, hiszen nem biztos, hogy a késztermék a számításnál figyelembe vett aktuális literenkénti áron kerül értékesítésre, nem biztos, hogy a teljes árumennyiség elkel, és az sem biztos, hogy valamennyi növényi koncentrátumból végül készterméket állítanak elő. Éppen ezt a bizonytalanságot volt hivatott kiküszöbölni a Szerződés 10. pontja, amely a felek közötti elszámolási kötelezettséget teremtett az adott félév folyamán gyártott és értékesített növényi kondicionáló - tehát a késztermék -

térfogatóról, ÁFA nélküli árbevételéről, és a vevők megnevezéséről; e rendelkezés biztosította az alperesnek, hogy ha a valós forgalmi értékek eltértek attól a kalkulációtól, amely alapján a licencdíjat a növényi koncentrátum árába beépítette, az eltérést a felek korrigálhatták. Abból, hogy a felek elszámolásukat is a késztermék mennyiségre vonatkoztatták, önmagában is következik az, hogy a felek szándéka szerint a decentralizált gyártás esetén is a késztermék értékesítéséből befolyt árbevétel képezze a felperes díjazásának alapját - különben miért lett szükség arra, hogy a felperes ezeket az adatokat megismerje.

A kifejtettek alapján a felperes koherens érveléssel, a Szerződés 6. pontjával összhangban álló, kellően követhető számítással határozta meg, hogy a peresített időszakban (1996. április 1-2011. december 31.) gyártott növényi koncentrátum értékesítés alapján - késztermékmennyiséget és -értékesítést kalkulálva -, mekkora licencdíjat kellett volna fizetnie az alperesnek. A számítás alapjául szolgáló adatok az alperesi adatszolgáltatáson alapuló 1. táblázatban, a számítás eredményeként előálló adatok a 2. táblázatban, a számítás pontos menete pedig a II. fejezetben került rögzítésre, ezeket a bíróság aggály nélkül elfogadta, itt nem ismétli meg. Mindössze annyit jegyez meg, hogy a felperes számítása az alperessel szemben méltányos, mert a késztermék évenkénti árát tényadatok szerint határozta meg, és még az inflációból eredő elvárható árnövekedést sem vette itt figyelembe. Az elmaradt licencdíjakat a 2. táblázat „K” oszlopa mutatja évenkénti bontásban; ezen szerződésszegően meg nem fizetett összegét, 20.956.241 forintot köteles az alperes a felperesnek megfizetni a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján.

Mint hogy a felperes is csak a megjegyzés szintjén adta elő, így a bíróság is csak megjegyzi, hogy az alperes által kifizetett licencdíj még az alperes saját szerződésértelmezése szerint számított mértéktől is elmarad. Ha ugyanis a licencdíjat közvetlenül az alperesnek a késztermék, illetve a koncentrátum értékesítéséből származó árbevételéből számítjuk (ezzel figyelembe nem véve a licencdíjnak a koncentrátum árába való beépítésének kötelezettségét), még így is 3.306.167 forint elmaradás adódik (2. táblázat, „J” oszlop).

Mindezekre tekintettel a bíróság a módosított kereseti kérelemnek megfelelően, a rendelkező részben foglaltak szerint marasztalta az alperest. A késedelmi kamat kezdőidőpontja a módosított kereseti kérelemnek megfelelően a peresített időszak tekintetében középarányosan került meghatározásra, mértékét a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdése határozza meg.

A peresztes alperest a bíróság a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a perköltség megfizetésére, amely a lerótt illetékből (449.800 forint) és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése alapján megállapított 829.000 forint ügyvédi munkadíjból áll. A munkadíj összegét, tekintettel arra, hogy azt a jogi képviselő nem igazolta, a pertárgyértékkel, az ügy bonyolultságával és a kifejtett tevékenységgel arányban határozta meg a bíróság. A munkadíj a felperesi jogi képviselő nyilatkozatának megfelelően (42. sz. jkv.) nem tartalmaz áfát.

Budapest, 2012. december 14.

Csóti Tamás s. k.,
bíró

Az Egri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a dr. Fekete Zsolt (fél címe 1 szám alatti), valamint dr. Markó Gábor (fél címe 1 szám alatti) ügyvédek által képviselt **St. Stephan Gold Bányászati Kft.** (szám alatti) felperesnek - a dr. Cziráki Adorján (szám alatti) jogtanácsos által képviselt *alperes neve* (szám alatti) alperes elleni közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

56

A bíróság a felperes keresetét *elutasítja*.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára a NAV Heves Megyei Adóigazgatóság külön felhívására **30.000** (Harmincezer) Ft feljegyzett eljárási illetéket.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül **30.000** (Harmincezer) Ft perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S :

A jogosult számú kutatási engedély alapján szerzett ásványi nyersanyag-kutatási jogot a megnevezésű kutatási területre. Az engedély alapján a kutatás műszaki üzemi tervét a Bányakapitányság 12316/2003. számú határozatával engedélyezte 2007. június 1-ig tartó érvényességgel. A jogosult kutatási zárójelentést nem nyújtott be, tájékoztató jelentéseiben beszámolt a tervidőszakban általa elvégzett kutatási tevékenységekről. A kutatási engedély érvényességének lejártá előtti kutatási jog adományozása iránti kérelmet nyújtott be a elnevezésű kutatási területre. A kutatási jogot a Bányakapitányság 1742/3/2007. számú jogerős határozatában ismételten megadta. A kutatási műszaki üzemi tervet 1401/17/2008. számú határozatával a Bányakapitányság engedélyezte 4 évig, 2012. július 15-ig tartó érvényességgel. A jogosult újabb tájékoztató jelentéseket nyújtott be a tervidőszakban elvégzett tevékenységről.

A 12316/2003. számú határozattal engedélyezett kutatási műszaki üzemi tervben előkutatásnak minősülő tevékenységek mellett ténylegesen ásványi nyersanyag- kutatási tevékenységnek minősülő elvégzendő feladatként 5 db kutatófúrás lemélyítését határozta meg 400 m összhosszúságban. A beszámoló jelentésekben a jogosult a kutatási időszakban adatbázist készített a kutatási terület érc előfordulásának szakirodalomban és különböző tanulmányokban közzétett adatairól, digitalizálta és adatbázisba foglalta a kutatási területen korábbi kutatások során lemélyített fúrások térképeit és egyéb dokumentációt, valamint pontosította a korábbi térképezések adatállományát. Ezt követően elvégezte a fúrólukakra vonatkozó általa összegyűjtött adatállomány felülvizsgálatát, kiegészítő földtani térképezést végzett és megkezdte a korábbi fúrások fúrómagvainak újraértékelését. Az engedélyezett fúrásos kutatást nem végezte el, aminek indoka az volt, hogy nem tudta megszerezni az általa kitűzött fúrási pontokra vonatkozó ingatlan-igénybevételi jogosultságot.

Az 1401/17/2008. számú határozatban engedélyezett kutatási műszaki üzemi tervben ismét több, előkutatásnak minősülő tevékenység mellett ténylegesen ásványi nyersanyag-kutatási tevékenységnek minősülő elvégzendő feladatként 5 db fúrókutatás +0,00 m Balti tszf szintig történő lemélyítését határozta meg és ütemezte. Az első évben 150 m, a második évben 300 m, a harmadik évben 300 m, a negyedik évben 150 m.

A kutatási MŰT-ben tervezett fúrások tényleges helye hrsz-ú (F1 jelű fúrás) és a hrsz-ú (F2-F5 jelű fúrások) ingatlanok területén került meghatározásra.

A beszámoló jelentések alapján a 2008-2010-es kutatási időszakban és 2011-ig eltelt időszakban fúrásos kutatás végzésére továbbra sem került sor és a tervezett geofizikai kutatást sem végezték el. A kutatási időszakban további adatgyűjtés, adatelemzés, archív adatok feldolgozása, modellezés, térképezés, mintavételezés és több mint 1750 minta elemzése, korábbi fúrások fúromagjainak újraértékelését végezték. A 2011. májusi legutolsó beszámoló jelentés szerint kijelölték „-Északi oldalán” egy olyan ingatlan területét, ahol a tervezett fúrási tevékenységből 4 fúróluk, valamint a Észak-nyugatra egy másik ingatlan területén, ahol további 1 fúróluk lefúrása megvalósítható. A jelentés szerint fúrási tevékenységet először „É/D” kutatási területen terveznek és csak ezt követően tervezik a fúrások lemélyítését a „-Észak” kutatási területen. (A É/D kutatási terület kutatási jogosultságával az Kft. rendelkezik.)

A Bányakapitányság eljárást indított a kutatási feladatok ellenőrzésére vonatkozóan. Az eljárás megindításáról értesítette a jogosultat, aki észrevételeiben előadta, hogy a kutatás műszaki üzemi tervében rögzített éves bontásában meghatározott munkaterv csak formális, a feladatok éves felbontása nyilvánvalóan képletesnek tekintendő. A társaság az előkutatási feladatainak nemcsak a MŰT-ben foglalt időarányos részét végezte el, hanem valamennyit a teljes kutatási időszak vonatkozásában. A társaság számára érthetetlen, hogy a Bányakapitányság tájékoztatásában miért hivatkozik az elvégzendő feladatokat keretleosztás szerinti rögzítő munkaprogramtól való eltérésre. A tervezett kutató fúrásokat a társaság rajta kívülálló okból nem tudta megvalósítani, mert az Erdészeti Igazgatóság a fúrási pontok megközelítéséhez szükséges fák kivágásához hozzájárulását nem adta meg.

A Miskolci Bányakapitányság 1945/11/2011. számú határozatával az 1742/3/2007. számú határozattal a Kft. részére a -Északi kutatási területre nemesfém ércek és polimetallikus ércek kutatására adományozott kutatási jogot visszavonta.

A határozat hivatkozott a bányatörvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII.19. számú) Kormányrendelet (Vhr.) 6/C. § (2) bekezdés f) pontjára, amely szerint a kutatási műszaki üzemi terv szöveges részének tartalmi követelményei között rendelkezik a kutatási tevékenységek ütemezésének szükségességéről. Ez a kutatási tevékenység évenkénti bontásban történő meghatározását jelenti. Ennek a jogosított eleget tett és évenkénti bontásban ütemezte az általa tervezett tevékenységeket. A Bányakapitányság az ütemezésre tekintettel engedélyezhette a kutatási műszaki üzemi tervet. Amennyiben a jogosult olyan ütemezést terjesztett volna elő, amely szerint a kutatás első éveiben kizárólag előkutatási tevékenységeket tervezett volna és csak a terv-időszak utolsó időszakára ütemezett volna érdemi ásványi nyersanyag-kutatási tevékenységet, akkor a Bányakapitányság a műszaki üzemi terv iránti kérelmet el is utasította volna. Az előkutatási tevékenység előzetes bejelentés alapján végezhető. Ehhez nem szükséges

kutatási adomány és kutatási műszaki üzemi terv sem. Ugyanakkor az érdemi kutatás kizárólag kutatási jogosultság és hatósági engedély alapján végezhető.

Hivatkozott a Vhr. 6/C. § (1) bekezdésére. Megállapította, hogy a jogosult a kutatási tevékenységét nem az engedélyezett kutatási műszaki üzemi terv szerint végezte, a kutatási munkaprogramjától eltért, de a kutatási műszaki üzemi terv módosítását nem kezdeményezte. Hivatkozott a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény (Bt.) 22. § (9) bekezdésére. Megállapította, hogy a jogosult kutatási feladatai időarányos részét neki felróható okból nem hajtotta végre. A felróhatóság kapcsán megállapította, hogy a kutatási programot a jogosult határozta meg és a saját maga által meghatározott feladatok végrehajtását mulasztotta el. Lehetősége lett volna kezdeményezni a kutatási MÜT módosítását, de ezzel a lehetőséggel nem élt. Így magatartása, mulasztása neki felróható, mert elvárható lett volna, hogy az engedélyben és az engedély alapjául szolgáló MÜT-ben foglaltak szerint járjon el és teljesítse a maga elé kitűzött munkaprogramot, vagy módosított munkaprogramját a MÜT módosítása keretében engedélyeztesse.

A jogosultnak az a hivatkozása, hogy az előkutatási tevékenységet a teljes kutatási időszak vonatkozásában elvégezte, irreleváns, mert az előkutatási tevékenységeket jogosult bejelentés alapján is végezhetné.

A MÜT végrehajtásának vizsgálata elsősorban az érdemi kutatási tevékenység végrehajtására terjed ki, ilyen tevékenységet pedig a jogosult nem végzett a vizsgált időszakban.

Nem értékelhető az sem, hogy a társaság rajta kívülálló okból nem tudta megvalósítani a kutatási munkaprogramot, mert az Erdészeti Igazgatóság a fakivágáshoz hozzájárulását nem adta meg, mert erre az esetre tartalmaz rendelkezést a Vhr. 6/C. § (6) bekezdése.

Megállapította, hogy az engedélyezett kutatási terv-időszakból még 1 év állt a kutatási jogosult rendelkezésére. Ez idő alatt - figyelemmel arra, hogy az elmúlt három évben milyen tevékenységeket végzett, valamint azt is, hogy a legutolsó beszámoló jelentése szerint továbbra sem „Észak” kutatási területen tervezi fúrások lemélyítését - kétséges, hogy a kutatási munkaprogramját végre tudja hajtani. A tervezett 5 db fúrást, mindössze két ingatlan területére kívánja korlátozni, ami a kutatási adomány területének töredék része.

Előadta, hogy a vizsgálat megállapításai szerint a kutatással engedélyezett időtartam meghosszabbítására nincs mód figyelemmel arra, hogy a jogosult már 2004 óta rendelkezik kutatási joggal a tárgyi területen, de 7 év óta sem végzett érdemi ásványi nyersanyag-kutatási tevékenységet.

A határozat ellen a Kft. fellebbezéssel élt.

A alperes neve Bányászati, Gázipari és Építésügyi Főosztálya MBFH/1445-2/2011. számú határozatával az elsőfokú határozatot az indoklás megváltoztatásával helybenhagyta. A határozat megállapította, hogy az elsőfokú határozatot postázta a Bányakapitányság a jogosultnak. A határozat azonban „Nem kereste” jelzéssel érkezett vissza. Ezután telefonos bejelentés alapján értesült arról, hogy 2011. augusztus 10-én a „-Észak” elnevezésű területen

fúrési tevékenységet végeztek. Ennek alapján helyszíni ellenőrzést tartott augusztus 15-én, mely során megállapította, hogy az F4 és F5 jelű fúrások lemélyítése befejeződött, az F1 és F3 fúrások helye előkészítésre került. A jegyzőkönyvben megállapította, hogy a Bányakapitányság az 1401/17/2008. számú MŰT határozatot visszavonta, így a további kutatási tevékenység jogosulatlan bányászati tevékenységnek minősül.

A határozat hivatkozott a Bt. 21. § (1) bekezdésére, a Vhr. 6/C. § (1)-(6) bekezdésére. Megállapította, hogy a jogosult rendelkezett jóváhagyott MŰT-tel, ami a geofizikai mérésekre, földtani térképezésre, valamint geokémiai mintázásra és anyagvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseken túl a fúrások mélyítésére vonatkozóan mennyiségi meghatározást és ütemezést is tartalmazott. A vizsgálat azt állapította meg, hogy a jogosult a vizsgálat időpontjáig fúrásos kutatást egyáltalán nem végzett és a geofizikai kutatást sem végezte el.

Megállapította, hogy a Bányakapitányság a jogosult tevékenységének ellenőrzése során nem tett említést arról, hogy vizsgálta-e a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó sajátos építményekre vonatkozó egyes építésügyi hatósági eljárások szabályairól szóló 96/2005. (XI.4. számú) GKM rendelet 1. § (1) bekezdése szerinti 5 db mélyfúrás létesítéséhez jogszabály szerinti bányahatósági engedély meglétét. Nyilvántartás alapján tudhatta, hogy ezen jogszabályi kötelezettségének a jogosult nem tett eleget. A másodfokú vizsgálat során nyilatkozatot kért a Bányakapitányságtól, hogy volt-e a jogosultnak a mélyfúrások kivitelezéséhez engedélyezése. A Bányakapitányság nyilatkozatában megerősítette, hogy a jogosult részére kérelem és szükséges dokumentáció hiányában nem is adhatott ki építési engedélyt a mélyfúrások kivitelezésére.

A bejelentett, de engedély nélküli megkezdett fúrési tevékenységet a Bányakapitányság a Bt. 22. § (9) bekezdésére hivatkozva állította le. A Bányakapitányság a helyszíni ellenőrzés során a jogosult tevékenységének leállítását helytelen jogi hivatkozással indokolta, mert a kutatási jogadományt visszavonó határozat még nem volt jogerős és végrehajtható. De mindent egybevetve a Bányakapitányság azon döntése, hogy a kutatási jogadományt visszavonta, az MBFH álláspontja szerint, a másodfokú hatóság szerint is jogszerű. A jogosult fúrési tevékenységének leállítása is jogszerű volt, de annak indoka nem a jogadomány visszavonása, hanem a 96/2005. (XI.4. számú) GKM rendelet 1. § (1) bekezdés szerinti bányahatósági engedély hiánya.

A határozat megállapította, hogy figyelmen kívül hagyja az elsőfokú hatóság határozatában hivatkozott 2003. évi kutatási engedélyezési dokumentációt és a 2004. évi kutatási MŰT és beszámoló jelentéseket. Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy a jogosult nem új, hanem már régebből bányavállalkozó, mert 2003. év óta kutatási tevékenységet végez.

Nem tartotta szükségesnek a fellebbezés kapcsán vizsgálni a fellebbezéshez csatolt több száz oldalas angol nyelven betérjesztett dokumentációt, amely elősegíti a hivatott, átfogó bányászati fejlesztési terv kidolgozását, illetőleg kutatási zárójelentés elkészítését. Ennek vizsgálatát nem tartott szükségesnek.

Nem vitatta, hogy a jogosult részéről átfogó és előremutató adattári és kamerális kutatás történt, azonban azt állapította meg, hogy a MŰT-ben előírt fúrásos tevékenységet, geofizikai kutatást,

valamint 2,5 km² területen a földtani térképezést nem végezte el és a MŰT módosítását nem kérte.

Megállapította, hogy kétségtelen, hogy a jogosult a korábban elvégzett kutatási tevékenység eredményeképpen keletkező teljes kutatási dokumentáció és azok alapjául szolgáló magminták megvásárlásával jogosultságot szerzett a nem előkutatási tevékenységnek minősülő ásványi nyersanyag-kutatás eredményére, azonban ez nem mentesíti az általa kért és a Bányakapitányság által jóváhagyott kutatási MŰT által ütemezetten előírt fúrásos tevékenység elvégzése alól.

Az, hogy a MŰT végrehajtásának időszaka alatt az állam törvényben módosította a kitermelési technológiát, szintén nem tartozik az eljáráshoz. A jogosított a vizsgálat időpontjáig előkutatási tevékenységet végzett. Az, hogy a Bányakapitányság az éves jelentései ellen kifogást nem emelt, nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a jogosult tevékenységét vizsgálja. A Bányakapitányság az ütemezett MŰT szerinti tevékenység elvégzését vizsgálta, ezért nincs jelentősége annak, hogy a fellebbezés előterjesztéséig eltelt két hét alatt a kutatási program maradéktalanul végrehajtható lett volna, mert a jogosult a fúrások lemélyítésére engedéllyel nem rendelkezett.

Hivatkozott a 96/2005. (XI.4.) GKM rendelet 3. § (1) bekezdésére. Előadta, hogy a jogosult a kutatási MŰT-ben is kérelmezhetne volna az 5 db mélyfúrás kivitelezésének engedélyezését. Mivel ezt nem tette meg, külön eljárás keretében szerezhette volna meg az 5 db mélyfúrás kivitelezésének engedélyezését.

A határozat ellen a felperes kereseti kérelmet terjesztett elő, melyben a határozat elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését és perkielcségének megállapítását kérte.

Előadta, hogy a felperes az elsőfokú határozat ellen benyújtott fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a 2011. július 24. napján megkezdte a MŰT-ben jóváhagyott fúrásos kutatási tevékenységét, amelynek során a teljes kutatási időszakra tervezett 5 fúróluk közül 2 fúrólukat lemélyített 344 méter terjedelemben, valamint a megmaradó 3 fúróluk lemélyítését előkészítette. A 3 fúróluk lemélyítésére amiatt nem kerülhetett sor, mert 2011. augusztus 15. napján a fúrások helyszínén a Bányakapitányság hatósági ellenőrzést tartott, amelynek során a Bányakapitányság képviselője tájékoztatta a vállalkozó képviselőjét arról, hogy a jogosultságot a Bányakapitányság visszavonta és egyben megtiltotta a további fúrási tevékenységet. A kutató fúrások leállítása a Bányakapitányság részéről jogellenes volt, mert a fúrások leállításának indokaként a Bányakapitányság a nem jogerős és nem végrehajtható 1945/11/2011. számú határozatra hivatkozott.

A Bányakapitányság jogellenesen állította le és tiltotta meg a felperes által kivitelezett kutató fúrásokat. A felperes így a MŰT-ben a kutatási feladatainak időarányos részét neki fel nem róhatóan nem tudta végrehajtani. Ezért az eljárás a Bt. 22. § (9) bekezdésébe ütközik.

Hivatkozott a GKM rendelet 44. § (1) és (3) bekezdésére, a 267/2006. (XII.20. számú) Kormányrendelet 3. § (4) bekezdésére, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 29. § (2) bekezdés a) pontjára, 71. § (1) bekezdésére, 19. § (2)-(3) bekezdésére.

Előadta, hogy amennyiben a Bányakapitányság a felperes által végzett fúrási tevékenység GKM rendeletbe ütközéséről szerzett volna tudomást, erre vonatkozóan külön közigazgatási eljárás keretében alakszerű Ket. 72. § (1) bekezdése szerinti elemeket tartalmazó határozatot kellett volna hoznia. Mivel ilyen határozatot a Bányakapitányság nem hozott, határozat hiányában az alperes nem hivatkozhat jogszerűen a másodfokú határozatban arra, hogy a felperes nem rendelkezett fúrási tevékenység végzéséhez szükséges engedéllyel. Ezért a másodfokú határozat jogszabályba ütköző.

Előadta, hogy a felperes azért nem tudta a jóváhagyott MŰT-ben meghatározott kutatási feladatai időarányos részét teljesíteni, mert ebben az első- illetve másodfokú hatóság jogellenesen megakadályozta. Mivel az időarányos feladatokat a felperes, neki fel nem róható okból nem tudta teljesíteni, ezért mind a kutatási jogadományt visszavonó elsőfokú, mind az ezt helybenhagyó másodfokú határozat jogellenes.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte a másodfokú határozat indoklása szerint.

A felperes a továbbiakban előadta, hogy a Bányakapitányság utóbb, 2012. február 9. napján hivatalból megindította az építésügyi hatósági eljárást a mélyfúrások tárgyában hét hónappal a fúrások leállítása után. Ezt azonban már azt követően tette, miután alperes jogellenesen hivatkozott jogerős és végrehajtható építésügyi határozat hiányában az építési engedély nélkül végzett tevékenységre, mint a fúrások leállításának indokára.

Az építésügyi eljárás megindításával a Bányakapitányság egyértelműen elismerte, hogy annak megállapítása, hogy a felperes építési engedély nélkül végezte a mélyfúrásokat, külön közigazgatási eljárás tárgyát kellett volna képezze, amely eljárás lefolytatását a Bányakapitányság jogszerűtlenül mellőzte. Ugyanakkor az MBK 472-3/2012. számú határozattal a Bányakapitányság az eljárást megszüntette, tekintettel arra, hogy az eljárásra okot adó jogszabály hatályát veszítette, a vonatkozó új jogszabály szerint pedig a mélyfúrási tevékenységhez már nem szükséges építési engedély.

Mindezekből az következik, hogy az építési engedély hiányára való utólagos hivatkozás pusztán minden jogalapot nélkülöző feltételezés, ami nem szolgálhat sem a fúrások leállításának, sem a kutatási adomány visszavonásának indokául.

Előadta, hogy a felperes részére még további, egy teljes év állt rendelkezésre a kutatási időszakból abból a célból, hogy a kutató fúrásokat lemélyítse és a hiányolt fúrási program 15 napon belül teljes mértékben nemcsak az időarányos 3 éves időszak, hanem a 4 éves kutatási program vonatkozásában teljes mértékben megvalósult volna. Ezzel a Bányakapitányság visszavonó határozatának jogalapja is megszűnt volna. Előadta, hogy a kutatási engedély visszavonása tekintetében az időarányos teljesítetlenség jogalapként való elismerése annak tudatában, hogy nemcsak az időarányos, de még idő előtti teljesíthetőséget is éppen a Bányahatóság jogellenes eltiltó közrehatása okozta, a Ket. 1. § 2. pontjában foglalt joggal való visszaélés alapelveinek sérelmét jelenti.

Előadta, hogy jogszabálysértő az alperesi határozat, mert a fúrások leállításának indokaként a Bányakapitányság kizárólag a nem jogerős és nem végrehajtható 1945/11/2011. számú

határozatra hivatkozik és jogszabálysértő a másodfokon eljáró alperes eljárása is, mert a fűrészek leállításának indokaként a jogerős határozatban meg nem állapított építési engedély hiányát jelölte meg.

Erre vonatkozóan az alperes előadta, hogy a MŰT-ben meghatározott munkaprogram alapján már 2011. július 24-ét megelőzően köteles lett volna a felperes az időarányos fűrészeket elvégezni. Így a tevékenység leállításának a kutatási jogadományt visszavonó határozat nem jogerős voltára alapított jogellenessége nem zárja ki a felperes felróhatóságát.

A GKM rendelettel kapcsolatban előadta, hogy a 44. § (3) bekezdés a külön határozat hozatalára vonatkozó előírás. A bírság megfizetésére kötelezés tekintetében tartalmaz kógens rendelkezést, így a Bányafelügyelet eljárása során nem sértette meg a Rendelet vonatkozó szakaszait, sem a Ket. 19. §-át, 29. § (2) bekezdését, és 71. § (1) bekezdését sem. Ugyanakkor a felperes nem indokolta a 267/2006. (XII.20. számú) Kormányrendelet 3. § (4) bekezdésében foglaltak sérelmét. Ugyanakkor a felperes még a tevékenységtől való eltiltást megelőzően köteles lett volna kötelezettsége időarányos részének teljesítésére.

A felperes keresete alaptalan.

A bíróság a tényállást a becsatolt iratok, valamint a felek nyilatkozata alapján állapította meg.

A bíróság a pert az 1952. évi III. törvény (Pp.) XX. fejezetére vonatkozó szabályok alapján tárgyalta és bírálta el.

Az elsőfokú hatóság az 1742/3/2007. számú határozattal a felperes részére a „Észak” kutatási területre adott kutatási jog visszavonása volt. Így a bíróságnak abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a kutatási jog visszavonása megfelelt-e a jogszabályoknak.

A Bt. 22. § (1) bekezdése szerint zárt területen koncesszió keretében meghatározott ásványi nyersanyag vagy geotermikus energia, valamint az energetikai és ipari eredetű szén-dioxid tárolására alkalmas földtani szerkezet kutatására a miniszter a koncessziós szerződésben kutatási jogot adományoz. Nyílt területen meghatározott ásványi nyersanyag kutatására a Bányafelügyelet kutatási jogot adományoz.

A (2) bekezdés szerint a kutatási jogok kutatási területen a Bányavállalkozónak kizárólagos jogot ad az ásványi nyersanyag, illetve geotermikus energia kutatási műszaki üzemi terv benyújtására, a jóváhagyás kezdeményezésére és az ásványi nyersanyag, illetve geotermikus energia jóváhagyott kutatási műszaki üzemi terv alapján végzett kutatására és elfogadott kutatási zárójelentés alapján a bányatelek megállapításának a geotermikus védő idom kijelölésének kezdeményezésére.

A (3) bekezdés szerint a kutatási tevékenység az (1) bekezdésben meghatározott feltételeken túlmenően csak jóváhagyott kutatási műszaki üzemi terv alapján kezdhető meg. A kutatási műszaki üzemi tervet a Bányafelügyelet hagyja jóvá.

A kutatási műszaki üzemi terv tartalmazza mindazokat a tevékenységeket, a tevékenység elvégzéséhez tervezett módszereket és eszközöket, amelyekkel megfelelő ismeretek szerezhetők az ásványi nyersanyag elhelyezkedésére, települési viszonyaira, mennyiségére és minőségére vonatkozóan. A kutatási műszaki üzemi tervnek kell tartalmaznia mindazokat az intézkedéseket is, amelyekkel a kérelmező biztosítani tervezi a tevékenység káros hatásainak megelőzését, az óhatatlanul okozott károk megtérítésének módját.

A Vhr. 6/C. § (1) bekezdése szerint a kutatási tevékenységet jóváhagyott kutatási műszaki üzemi terv szerint kell végezni.

A (2) bekezdés szerint a kutatási műszaki üzemi terv szöveges részből és külön jogszabályban meghatározott terv térképből áll. A terv szöveges részének tartalmaznia kell

- a) a kutatási jogot adományozó koncesszió szerződést vagy hatósági határozat számát;
- b) az esetleges kutatások értékelését;
- c) a terület földtani, teleptani viszonyaira és az ásványi nyersanyagra, nyersanyagokra vonatkozó ismereteket;
- d) az előírányozott kutatási feladatokat és az ezek teljesítéséhez szükséges technológiai és biztonsági feltételeket;
- e) a tervezett kutatólétesítmények felsorolását, helyét és felvonulási útvonalait;
- f) a kutatás tervezett időtartalmát, módjának (mennyiség, mélység) ütemezésének, technológiájának, valamint a kutatás során várható veszélyek elhárítására tervezett intézkedések ismertetését;
- g) a tevékenység káros környezeti hatásainak, továbbá a környezet veszélyeztetésének megelőzésére és csökkentésére tervezett műszaki intézkedéseket, a hulladékgazdálkodási tervet, valamint az ütemezett tájrendezési feladatokat;
- h) a tevékenységgel összefüggésben várható károk rendezésére, a környezet és természetvédelmi tájrendezési és bányakár kötelezettségek teljesítésére szolgáló biztosítékok ismertetését;
- i) a kutatási létesítményekkel érintett ingatlanok ingatlan-nyilvántartási azonosítását és szilárd ásványok esetében ezen ingatlanok tulajdonosainak név és címjegyzékét;
- j) a kutatás során kitermelni kívánt ásványi nyersanyag mennyiségét és a kitermelés indokát.

A (6) bekezdés szerint, ha a kutatási tevékenység valamennyi eleme a kutatási időszak kezdetén kellő részletességgel nem állapítható meg, illetve azok helye és módja az elvégzett egyes kutatások eredményétől függ, akkor a műszaki üzemi tervet módosítani kell.

A Bt. 49. § 7. pontja szerint előkutatás az ásványi nyersanyaglelőhely meglétének kimutatása, kimutatására, valamint ásványi nyersanyag megközelítő elterjedésének, mennyiségének meghatározására irányuló kutatás.

A Vhr. 34. § 7. pontja szerint felszíni előkutatás a távérzékeléssel, légi geofizikai méréssel, felszíni geofizikai méréssel, kivéve robbantásos szeizmikus mérési módszereket, a terepszintű földtani észleléssel és méréssel, a felszíni laboratóriumi mértékű mintavételezéssel, vagy a felsoroltakhoz hasonló és a talaj felszínének megbontását nem eredményező kutatási módszerekkel végzett tevékenység.

A Bányakapitányság az 1401/17/2008. számú határozattal engedélyezte a felperes kutatási műszaki üzemi tervben szereplő tevékenységét, amelynek érvényességi ideje 4 éves időtartamot jelent. A határozat 1. pontja szerint az érvényességi időtartamon belül a kutatási területen a műszaki üzemi tervben meghatározottak szerint 5 db gépi fúrás kell lemélyíteni a +0,0 m Balti tszf. szintig és a benyújtott dokumentációban szereplő üzemterv alapján 4 km² területen földtani térképezést és geofizikai kutatást, valamint 300 ponton geokémiai mintázást kell végezni és a fenti kutatásokhoz szükséges elemzéseket és anyagvizsgálatokat is el kell végezni.

A határozat indoklása tartalmazza, hogy a „Bányakapitányság felhívja rá a figyelmet, hogy amennyiben a kutató a jóváhagyott műszaki üzemi tervben meghatározott kutatási feladatai időarányos részét neki felróható okból nem hajtotta végre, az adományozott kutatási jogot a Bányafelügyelet a Bt. 22. § (9) bekezdése alapján visszavonhatja.”

A kutatási terv alapadatai között szerepel a földtani térképezés geokémiai mintázás, geofizikai kutatás, elemzések anyagvizsgálat, továbbá 5 db kutató fúrás, amelynek ütemezése az első évben, tehát 2009. július 15-ig 150 fm-t, a második évben 2010. július 15-ig 300 fm-t, a harmadik évben 2011. július 15-ig 300 fm-t, a nyolcadik évben 2012. július 15-ig 150 fm-t kell lemélyíteni.

A jogosult 1964/2009, 1197/2010. és 1945/5/2011. számú tájékoztató jelentéseket nyújtott be a tervidőszakban elvégzett tevékenységről. Valamennyi jelentés visszautal a 2004. évben megkezdett munkálatokra is. A tájékoztató jelentésekben adatbázis digitalizálása, adatbázis összeállítása, földtani térképezés, fúrómagok újraértékelése, gyűjtött minta elemzése szerepel. A tényleges fúrási tevékenységről a -Észak, -Dél, -É/D helyszínén előkészült előkutatások után kívánt dönteni a fúrólyuk telepítésének helyszínének kijelölése ügyében. 2011. májusában készült jelentésben 420 új gyűjtött minta elemzése, új földtani szelvények jövőbeni elkészítése szerepel azzal, hogy a 2011. évben a fúrási programot a -É/D területen tervezni megkezdni, majd -Észak területen folytatni.

Az eljárás 2011. június 1-jén indult, amikor a Bányakapitányság értesítette a felperesi képviselőt a hatósági eljárás megindításáról. Eddig az időpontig a felperes fúrási tevékenységet nem végzett.

Ahogy azt a keresetlevél is tartalmazza, a felperes 2011. július 24. napján kezdte meg a MÜT-ben jóváhagyott fúrásos kutatási tevékenységet, amelyből 5 fúrólyuk közül 2 fúrólyukat lemélyített 344 méter terjedelemben és a megmaradó 3 fúrólyuk lemélyítését előkészítette.

Az eljárás megindulásáig a felperes által végzett tevékenység a Bt. 49. § 7. pontja, valamint a Vhr. 34. § 7. pontja alapján előkutatási tevékenységnek minősül. Ahogy arra az alperes is utalt, a Vhr. 6/C. § (1) bekezdése szerint a kutatási tevékenységet a MÜT szerint kell elvégezni. A felperes azonban a kutatási tevékenységet nem a MÜT szerint végezte, hanem a MÜT munkaprogramjától eltért. A MÜT módosítását nem kezdeményezte. Így az alperes a Bt. 22. § (9) bekezdése alapján a kutatási jogot visszavonta, ugyanis a felperes a kutatási feladatait a MÜT-ben meghatározott ütemezésben nem hajtotta végre.

A Bt. 22. § (9) bekezdése alapján a kutatási jog akkor vonható vissza, hogyha a jogosultnak felróható, hogy a MÜT-ben meghatározott kutatási feladatai időarányos részét nem hajtotta végre. Ahogyan arra az alperes is utalt, a kutatási munkaprogramot a jogosult határozta meg, saját maga által meghatározott feladatok végrehajtását mulasztotta el és nem élt a Vhr. 6/C. § (6) bekezdése szerinti MÜT módosítási lehetőséggel. Így a bíróság álláspontja szerint is a felperesnek felróható, hogy a MÜT időarányos részét nem teljesítette.

A MÜT-öt engedélyező határozat is felhívta a figyelmét a felperesnek a Bt. 22. § (9) bekezdésére. Így a felperesnek tudnia kellett, hogy a munkaprogramtól való eltérés és a feladatok időarányos nemteljesítése a kutatási jog visszavonásával járhat.

A felperes a kereseti kérelemben arra hivatkozott, hogy az utóbbi 3 fúróluk lemélyítésére amiatt nem kerülhetett sor, mert 2011. augusztus 15-én a fúrások helyszínén a Bányakapitányság hatósági ellenőrzést tartott és megtiltotta a további fúrási tevékenység folytatását.

A felperes e körben arra hivatkozott, hogy a kutatófúrások leállítása a nem jogerős és nem végrehajtható elsőfokú határozaton alapult, így a Bányakapitányság jogellenesen állította le és tiltotta meg a kutatófúrásokat, így a kutatási feladat időarányos részét a felperes neki fel nem róhatóan nem tudta végrehajtani. Ez a felperesi hivatkozás azonban alaptalan, hiszen a kutatási MÜT egyértelműen meghatározta, hogy 2009, 2010, 2011. július 15-ig milyen mennyiségű és milyen mélységű fúrást kell elvégezni, amelyre azonban nem került sor. Így a felperes felróhatósága megállapítható.

A másodfokú hatóság hivatkozott arra, hogy a felperesnek az 5 db mélyfúrás létesítéséhez engedélye nem volt és ezt az elsőfokú hatóság nem vizsgálta. A bejelentett, de engedély nélkül megkezdett fúrási tevékenységet a Bányakapitányság a Bt. 22. § (9) bekezdésére hivatkozva állította le, ugyanakkor ez a jogi hivatkozás helytelen volt, mert a kutatási jogadományt visszavonó határozat még nem volt jogerős és végrehajtható.

A felperes álláspontja szerint a GKM rendeletbe ütközéssel kapcsolatban külön alakszerű határozatot kellett volna hozni a Bányakapitányságnak, amire nem került sor. Később eljárást indított, de jogszabály változás folytán az eljárást megszüntette. A másodfokú határozat indoklása szerint a fúrási tevékenység leállítása jogszerű volt, de annak indoka nem a jogadomány visszavonása, hanem a bányahatósági engedély hiánya volt.

Az az iratokból tényként állapítható meg, hogy ilyen engedélyt a felperes nem kért és az is, hogy az alperes a GKM rendelet 44. § (1) bekezdése alapján nem tiltotta el a tevékenység folytatásától a felperest, külön határozatot erre vonatkozóan nem hozott. Ezért a fúrási tevékenység leállítása nem volt jogszerű az alperes részéről.

A Pp. 339. § (1) bekezdése szerint, ha törvény ettől eltérően nem rendelkezik, a bíróság - az ügy érdemére ki nem ható eljárási szabály megsértésének kivételével - a jogszabálysértő

közigazgatási határozatot hatályon kívül helyezi és szükség esetén a közigazgatási határozatot hozó szervet új eljárásra kötelezi.

A 339/A. § szerint a bíróság a közigazgatási határozatot - jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül.

Az alperes részéről a fűrés leállítása jogszabálysértő volt, azonban ez az eljárási jogszabálysértés nem eredményezi a határozat hatályon kívül helyezését, mert az ügy érdemére nem hatott ki, ugyanis az alperes a kutatási jogot azért vonta vissza, mert a felperes a saját maga által meghatározott MŰT-től eltért, az abban rögzített feladatainak időarányos részét nem teljesítette és nem hajtotta végre.

A Pp. 339/A. § alapján a bíróság a fennálló tények és az eljárás meghozatala során fennállt tények és jogszabályok alapján dönt az ügyben, így nincs annak jelentősége sem, hogy a bíróság a végrehajtást felfüggesztette és a végrehajtás felfüggesztése után a felperes a fűrésos tevékenységet befejezte.

Figyelemmel arra, hogy a felperes keresete alaptalan volt, így azt a bíróság elutasította. Kötelezte egyben a felperest a le nem rótt feljegyzett eljárási illeték megfizetésére, amely az 1990. évi XCIII. törvény 43. § (3) bekezdése alapján 30.000 Ft.

Kötelezte a bíróság a pervesztes felperest perköltség megfizetésére, melyet a 32/2003. (VIII.22.) számú IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján állapított meg.

Az ítélet ellen a Pp. 340. § (1) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek.

E g e r, 2013. december 10.

Dr. Beniczkyné dr. Kelemen Gyöngyi s.k.
törvényszéki bíró

A kiadmány hitelélül:

**Kijavító végzés 3.P..../2012/15.sz. alatt
Fővárosi Törvényszék
3.P..../2012/13.**

A Fővárosi Törvényszék dr. Németh Zoltán László ügyvéd és dr. Sár Csaba ügyvéd által képviselt **I. rendű felperes neve (I. rendű felperes címe.)** I. r. és a **II. rendű felperes neve (II. rendű felperes címe.)** II. r. felpereseknek - dr. Papp Endre ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe.) alperes ellen kártérítés iránti perében meghozta az alábbi

67

í t é l e t e t:

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. és II. r. felpereseknek 2.568.350-2.568.350 forint tőkét és ezen összegeknek 1990. január 29. napjától 2000. december 31. napjáig évi 20%-os, 2001. január 1. napjától 2004. december 31. napjáig járó évi 11%-os, 2005. január 1. napjától 2005. június 30. napjáig járó évi 9,5%-os, 2005. július 1. napjától 2005. december 31. napjáig járó évi 7%-os, 2006. január 1. napjától 2006. június 30. napjáig járó évi 6%-os, 2006. július 1. napjától 2006. december 31. napjáig járó évi 6,25%-os, 2007. január 1. napjától 2007. június 30. napjáig évi 8%-os, 2007. július 1. napjától 2007. december 31. napjáig évi 7,75%-os, 2008. január 1. napjától 2008. június 30. napjáig járó évi 7,5%-os, 2008. július 1. napjától 2008. december 31. napjáig járó évi 8,5%-os, 2009. január 1. napjától június 30-ig járó évi 10%-os 2009. július 1. napjától 2009. december 31. napjáig járó évi 9,5%-os, 2010. január 1. napjától 2010. június 30. napjáig járó évi 6,25%-os, 2010. július 1. napjától 2010. december 31. napjáig járó évi 5,25%-os, 2011. január 1. napjától 2011. június 30. napjáig járó évi 5,75%-os, 2011. július 1. napjától 2011. december 31. napjáig járó évi 6%-os és 2012. január 1. napjától 2012. december 31. napjáig évi 7%-os, 2013. január 1. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére járó, az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

A bíróság ezt meghaladóan a keresetet elutasítja.

A felek a perrel felmerült költségeiket maguk viselik.

Az I. r. felperes 68.981 forint feleslegben lerótt illeték visszatérítésére jogosult; az eljárási illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

I.

Az I. r. felperes kohómérnök, aki az 1970-es években kémiai, termodinamikai, fémfizikai alapokon olyan szilárdítás-mechanizmus kombinációt dolgozott ki acélokra, melynek eredményeként az acélok egyik legfontosabb használati értéképző tulajdonságát, a maradó

alakváltozás feszültségtűrő képességét és az igénybevételre hasznosítható szilárdságát a hagyományos acélokhoz képest edzés nélkül többszörösére növelte, ezzel az acélok előállításához szükséges jelentős energia- és súlymegtakarítást ért el. az I. r. felperes találmányi gondolatai az 1976. március 5. és 1977. december 9. napja között bejelentett, mindösszesen öt darab - ...1 lajstromszámú, továbbá ...5, ...2, ...0, ...6 iktatószámú - nemzeti szabadalmakban nyertek oltalmat.

A felperesek között 2012. szeptember 17. napján létrejött engedményezési szerződés alapján az I. r. felperes a jelen perben érvényesített kártérítési követelés 50%-át a II. r. felperesre engedményezte.

Az alperes jogelődje, az **i...cég** (a továbbiakban: alperes), a perbeli szerződések megkötésének időszakában kizárólagos export-import joggal rendelkező külkereskedelmi vállalat volt.

Az I. r. felperes és az alperes 1978. november 22-én írásos szerződést kötöttek a felperes fenti találmányai, az ehhez fűződő ismeretanyagok és ezek önálló iparjogvédelmi jog tárgyát képező továbbfejlesztései hasznosítására (keresetlevél, F/1. melléklet).

Ezt a szerződést a felek 1981. november 30. napján - a szerződés eredeti dátumozásának fenntartása mellett - módosították. Az ennek kapcsán egységes szerkezetbe foglalt, és utólag aláírt szerződésben (3.../2012/11/A/21.; a továbbiakban: Szerződés) a felek pontosan felsorolták azokat a műszaki megoldásokat, találmányokat, illetőleg lajstromozott magyar szabadalmat (1. §), amelynek a hasznosítása tekintetében az alperes azt vállalta (5. § 1-4. pontok), hogy a találmányokra külföldön szabadalmi bejelentést tesz, illetőleg ezek megtételére megbízást ad a ... Irodának, és ezzel kapcsolatosan előlegezi a találmányi bejelentésekkel és az elnyert oltalmi jogok fenntartásával kapcsolatos költségeket, továbbá megkísérli ezek értékesítését - a szerződés szövege szerint - a szocialista külkereskedelmi vállalattól elvárható gondossággal eljárva. Az alperes vállalta, hogy az I. r. felperest, mint feltalálót folyamatosan tájékoztatja az értékesítésre vonatkozó tárgyalásokról, az ezzel kapcsolatos tevékenységéről, biztosítja az I. r. felperes számára a betekintés jogát a találmányok értékesítésével kapcsolatos levelezésekbe és elszámolásokba, illetőleg kérésre azokról másolatot ad (5. § 5-9. pontok). az I. r. felperes szavatolta (6. § 1. pont), hogy a szerződés tárgyát képező találmányokra és továbbfejlesztésekre harmadik személynek jogot nem biztosított, egyben az alperesnek kizárólagosságot engedélyezett a szerződés tárgyát képező műszaki megoldások, találmányok, illetőleg szabadalmak felhasználása, értékesítése tekintetében.

A Szerződés szerint a felek megállapodtak abban is, hogy az I. r. felperest, mint feltalálót a találmányok értékesítéséből befolyt ellenértékből milyen mértékű díjazás illeti meg (7. §). Az elszámolás alapjaként az alpereshez befolyt ellenértéket tekintették, amely bruttó ellenértékből az értékesítéssel kapcsolatos költségeket levonta az alperes, kivéve az általános rezszi körébe tartozó kiadásokat, egyben kiadásnak tekintették a felek a szabadalom bejelentési, illetőleg fenntartási költségeket is. A felek kikötötték (7. § 2/b. pont), hogy az 1981. szeptember 30-át követően befolyó árbevételnek/ellenértéknek max. 50%-a költség fedezésére szolgál. A fennmaradó rész a szerződő felek között meghatározott arányban felosztásra kerül. A kiadások

levonása után fennmaradó nettó összeg a díjalap. A díjalap 70%-a (1981. szeptember 30-ig 80%-a) az I. r. felperest illette meg, 30%-a (1981. szeptember 30-ig 20%-a) az alperes értékesítési tevékenységének az ellenértéke volt.

A felek a Szerződés hatályát oly módon szabályozták (8. § 1. pont), hogy az az aláírás napján lép hatályba és tíz évig „érvényes”. az I. r. felperes azonban a 7. § alapján megillető díjakra a Szerződés lejártá után is jogosult mindazon hasznosítási szerződések alapján, amelyeket az alperes a Szerződés lejártá előtt kötött. A 8. § 2. pontja alapján a Szerződés hatályát nem érinti, ha a találmányok valamelyikére vagy a találmányokra a felek az oltalmi jogot nem nyerik el, vagy az oltalom bármilyen címen elvész. Oltalmi jogok hiányában a felek a Szerződést közkinccsé nem vált tudásanyag értékesítésére kötött szerződésként tartják fenn.

A Szerződés hatályba lépését követően az alperes több hasznosítási szerződést is kötött külföldön.

1979. június 21. napján az alperes írásbeli megállapodást kötött a francia illetőségű ... (1986-tól a neve: **a...**; a továbbiakban: **S...**) céggel a Szerződésben felsorolt szabadalmak hasznosítási jogának átengedéséről (a továbbiakban: **S...-szerződés**).

A szerződés tárgyát képező európai szabadalmak az „A” jelű mellékletben kerültek felsorolásra; ezek a következők:

- **EP.....3:** Construction steel with high fatigue resistance, process for producing said steel; bejelentés időpontja: 1979. május 2.
- **EP.....1:** High-strength stainless steel, well suited for polishing and resistant to acids; bejelentés időpontja: 1979. június 8.
- **EP.....0:** High-strength freely machinable steel capable of sustaining dynamic forces; bejelentés időpontja: 1979. június 8.
- **EP.....9:** Reinforcement steel with high mechanical strength; bejelentés időpontja: 1979. június 8.

Az alperes a S... részére a szerződésben körülírt ipari tulajdonjogokra és megfelelő gyártási eljárásokra a Szerződés I. szakaszában felsorolt országok tekintetében kizárólagos, egyéb országok tekintetében nem kizárólagos hasznosítási jogot biztosított. A S... kizárólagossági területén allicenc adására egy, a S... és az alperes közti megállapodás közvetítésével kerülhetett sor.

A S... által fizetendő licencia díjról úgy rendelkeztek a felek (III. szakasz.), hogy a S... az alperesnek a C...-nál („C...”) bejelentett, érintett termékek díjszabása alapjának 1,5%-ával egyenlő licencia díjat fizet, a S... által a kizárólagossági területen számlázott termékek mennyisége után. Ez a licencdíj 1%-ra csökken a nem kizárólagos területen. A Szerződés III. szakaszának 3.2-4. pontjai szerint a S... kötelezettséget vállalt arra, hogy megfizeti a szabadalmi díjakat az alábbi minimális éves mennyiség után: 5.000 tonna 1981-ben; 10.000 tonna 1982-ben; 15.000 tonna 1983-ban és az azt követő valamennyi évben. Megállapodtak a felek abban

is, hogy amennyiben három egymást követő év elteltével ezeket a minimális mennyiségeket nem sikerült értékesíteni, a **S...**-nak vagy az alperesnek jogában áll felmondani a **S...**-nak megadott kizárólagosságot. Ezen veszteség ellenszolgáltatásaképpen a licencdíj mértéke 1%-ra csökken éves minimális mennyiség nélkül. A szerződés hatályba lépésekor, a **S...** az alperes részére 500.000 francia frankot fizetett meg az utólagos szabadalmi díjak törlesztéséül, az 1981. és 1982. évekre járó licencdíjak éves összege 50%-ának erejéig. A hároméves időszak elteltével a **S...** és az alperes a szabadalmi díjak mértékét felülvizsgálhatták; kikötötték, hogy véleménykülönbség esetén a mérték változatlan marad.

A szerződés 3.7 pontja szerint az alperes a **S...**-nál elvégezhette az eladások könyvelésének ellenőrzését, ésszerű gyakorisággal és indokkal bármely általa választott, független szakemberrel.

A szerződés hatályáról úgy rendelkeztek a felek, hogy az megegyezik a Szerződés tárgyát képező ipari tulajdonjogok oltalmáéval azzal, hogy tíz év eltelte után a **S...**-nak jogában áll a kizárólagos licenciát nem kizárólagossá átalakítani.

A **S...** 1984. február 16-án az előző három év gyártási eredményei alapján lemondott a kizárólagosságról, vagyis a fenti szerződés 3.2 alapján 1984-től kezdődően a tényleges gyártás után 1% licencdíj fizetésére volt köteles a minimális gyártási mennyiségek figyelembevételével.

A **S...**-szerződésben a felek egy közös társaság létrejöttét is elhatározták. Ez lett később a **S...** és az alperes 50-50%-os részesedése mellett az **IS...**, amellyel a **S...** és az alperes bizományosi szerződést kötött az I. r. felperes találmányainak hasznosítására vonatkozóan azzal, hogy a szerződés az aláírásától számítva 1990. december 31-ig érvényes.

Az **IS** cég utóbb **r...** névre változtatta a nevét, majd 1983. április 29. napján ...-ban a **F...** céggel licencdíj szerződést kötött ugyancsak az I. r. felpereshez köthető szabadalmak, valamint a **S...** know-how és ipari tapasztalatainak értékesítésére (a továbbiakban: **F...-szerződés**).

1. táblázat

F-25/a

az I. r. felperes és az alperes 1979-től 1985. december 31-ig terjedően egymással elszámoltak, majd az 1986. I. félévében külföldről befolyt licencdíjak kifizetése is megtörtént az 1. táblázat szerint.

A felek szerződéses kapcsolata azonban nem volt felhőtlen. Az I. r. felperes már 1982-1983-ban többször kérte az alperest - kevesellve a S... által bevallott, évről-évre csökkenő hasznosítási mennyiségeket -, hogy ellenőrizze a hasznosító vállalatoknál a termelést és a fizetési kötelezettségek teljesítését (levelek csatolva: 3.P.../2004/90/F/09.09.28/5., F/09.09.28/6., F/09.09.28/7., és F/09.09.28/8.). Emellett az alperes az esedékes licencdíjak elszámolásával is többször késedelembe esett, amire az I. r. felperes rendszeresen figyelmeztette őt (levelek csatolva: F/09.09.28/9., F/09.09.28/10.). 1985-ben ügyvédhez fordult a felperes és még ... külkereskedelmi miniszterhelyettest is megkereste segítségért. F/09.09.28/11. alatt csatolta az I. r. felperes az alperesnek küldött, 1985. május 31. napján kelt levelét és az arra kézzel írt jegyzetet, amit s.g., az alperes vezérigazgatója üzent kollégáinak: „...elvtárssal közöltem, hogy az IS... nem emel korlátot az ellen, ha I. rendű felperes vállalatot cserél, sőt nagyon örülnénk, ha I. rendű felperestől megszabadulnánk.” Ezt követően az I. r. felperes 1987-1989 között újabb és újabb leveleket intézett (F/09.09.28/13., F/09.09.28/14., F/09.09.28/15., F/09.09.28/16., F/09.09.28/17.) az alpereshez elmaradt licencia díjai teljesítésére, az alperes azonban a felszólításoknak nem tett eleget. 1990. február 13. napján az I. r. felperes a Külkereskedelmi Minisztériumhoz fordult segítségért az alperes szerződéses kötelezettségeinek, a licencdíj beszedésének teljesítéséhez szükséges intézkedések megtétele végett (F/09.09.28/18.), a Minisztérium azonban hatáskörének hiányára hivatkozott és a panasz más módon való orvoslását javasolta a felperesnek.

Már 1985-től kezdődően tárgyalások folytak az alperes és a korábban II. r. alperesként perben álló ... Bank Rt. jogelődjé, az ... Hitelintézet (a továbbiakban: i.i.) között arról, hogy utóbbi átvénné az I. r. felperes szabadalmaival kapcsolatos jogokat és kötelezettségeket.

Az alperes és az i.i. között a jogutódlásra vonatkozóan két írásba foglalt megállapodás jött létre. Egyrészt az 1986. január 29-én kelt, elnevezése szerint is megállapodás, amelynek 1. pontja szerint az i.i. átveszi az alperestől 1986. január 1-jei hatállyal - az I. r. felperes előzetes hozzájárulásának megszerzése mellett - az I. r. felperessel kötött szerződést. A szerződés 4. pontja rögzíti, hogy az alperes 1986. február végéig jelzi a S...-nak az átadási szándékát és az 1986 márciusában létrehozandó megállapodás céljából fogadási készséget kér a S...-tól azzal, hogy a S... hozzájárulása esetén az i.i. 1986. január 1-jétől venné át az alperestől a S...-szerződést. A szerződés 5. pontjában az alperes a F...-szerződések átadásával kapcsolatban vállalta a S...-tól a hozzájárulás beszerzését. A szerződés 10. pontja szerint ha a szerződés realizálása a feleken kívül álló okból nem volna teljes egészében lehetséges, a felek megkísérlik közvetítő megoldás kidolgozását. Amennyiben az átadás-átvétel ennek ellenére lehetetlenné válna, úgy visszaállítják az eredeti állapotot.

E megállapodás megkötését követte az 1986. november 21-én tartott megbeszélésről felvett emlékeztető, amelynek tárgya az átadás-átvétellel kapcsolatos teendők és megállapodások rendezése volt. Ezen emlékeztető 1. pontja szerint az alperes vállalta az 1986. évre befolyt licencia díjaknak az i.i.-en keresztül történő átutalását, illetve azt, hogy levélben tájékoztatja a S...-t, mely szerint az i.i. 1987. januári hatállyal veszi át a szerződéseket. Az emlékeztető 5.

pontja szerint az i.i.-re engedményezi 1986. január 1-jei hatállyal az alperes az I. r. felperessel kötött szerződést és ezt levélben közli az I. r. felperessel. Az emlékeztető 8. pontja szerint ha az átadás a külföldi partner ellenállása folytán nem lenne lehetséges, az alperes az i.i. bizományosaként jár el, amely bizományi szerződés feltételei külön megállapodás tárgyát képezik.

1986. december 19. napján az I. r. felperes és fia, valamint az i.i. szindikátusi szerződést kötöttek egymással, amelyben 1988. december 31-i határidővel arra vállaltak kötelezettséget, hogy létrehozzák a budapesti székhelyű i... Társaságot abból a célból, hogy az elősegítse az I. r. felperes szellemi alkotásainak legszélesebb körű kiaknázását. E szerződés rögzítette, hogy 1986. január 1-jei hatállyal az i.i. az alperestől az I. r. felperes szabadalmaival kapcsolatos jogokat átvette. Az i.i. külföldi ügyvéd közreműködésével kísérletet tett a „külföldi partnernek” a cedáláshoz való hozzájárulása beszerzésére, ami azonban sikertelen maradt.

1996. II. félévétől az I. r. felperes semmilyen díjazásban nem részesült, holott a S... 1988. július 20. napján értesítette az alperest, hogy az 1987. évre vonatkozóan licencia díjat kíván átutalni. A licencia szerződések engedményezéséről az alperes megadta a tájékoztatást a „külföldi fél” felé azzal, hogy az I. r. felperes szabadalmaival kapcsolatos szerződést 1987. január 1-jei hatállyal az i.i. átvette, ezért az alperes nem kívánja a S...-szerződés újratárgyalását. Amikor a S... közölte, hogy licencia díjat kíván átutalni és kérte az alperestől a bankszámla közlését, az alperes közölte a S...-val, hogy forduljon az i.i.-hez. Végül is a S... által átutalni kívánt díj senkihez sem folyt be.

A I. r. felperes ilyen előzmények után nyújtott be a keresetlevelét.

II.

A felperes keresetei

1 Az I. r. felperes 1991. július 3-án benyújtott keresetlevelében a S... által 1988. július 20-án átutalni kívánt 126.752,77 francia frank (FrF) 70%-ának a forint ellenértéke, azaz 1.149.688 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Keresetét később kiterjesztette az i.i.-re mint II. r. alperesre és mindkét alperest szerződésszegésből eredő kártérítés jogcímén kérte a külföldi licencia vevők általi szabadalom hasznosítás után beszedni elmulasztott hasznosítási díjak megtérítésére.

A per előrehaladtával az I. r. felperes újabb és újabb időszakokat peresített; a fenti szerződések alapján évente esedékessé váló újabb és újabb licencdíjakkal kapcsolatos kártérítési igényeket jelentett be, keresetét ekként rendre felemelte. A számtalan keresetmódosítás, illetve pontosítás közül az 1998. december 9-i keresetmódosítás emelendő ki (.../1993/52.); eszerint az I. r. felperes azt kérte, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket

1.1 elsődlegesen

1.1.1 a **S...**-szerződés alapján az 1987-1998 I. félév időszakra járó, 6.236.952,12 francia frank elmaradt licencia díjnak, és ennek 1992. október 1. napjától számított középarányos kamattal növelt mértékének a kifizetéskor érvényes MNB-keresztárfolyamon számított forintösszegének megfizetésére, továbbá

1.1.2 a **F...**-szerződés alapján 1987-1991 időszakra járó, 37.779,6 svájci frank tőkének, mint elmaradt licencia díjnak, és ennek 1988. július 1. napjától számított középarányos kamattal növelt mértékének a kifizetéskor érvényes MNB-keresztárfolyamon számított forintösszegének megfizetésére,

1.2 másodlagosan 119.817.218 forint elmaradt licencia díjnak a megfizetésére, továbbá 114.495.104 forint tekintetében 1992. október 1. napjától, 5.322.114 forint tekintetében pedig 1988. július 1. napjától számított számított középarányos törvényes kamatokot kért. Az összegek bontása itt is a **S...**- és a **F...**-szerződés alapján számított licencia díjak szerint történt.

A fenti keresetek közül a **F...**-szerződéssel kapcsolatos elmaradt licencia díjra vonatkozó igény (az 1.1.2 sz. kereset részeként) a per során jogerősen elbírálásra került. Az I. r. felperes azonban később egy ehhez szorosan kapcsolódó újabb kártérítési igénnyel is élt, és a jelen ítéletig nyitva maradt a **S...**-szerződéssel kapcsolatos kártérítési igény is. A még el nem bírált kereseti kérelmek a következők:

2 az I. r. felperes legutóbbi keresetpontosítása (13/F/2.) szerint mindösszesen 226.261.976 forint kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest olyan módon, hogy a fenti összeg 50-50%-át fizesse meg az I., illetve a II. r. felpereseknek. A fenti összeg a következő követelésekből áll:

2.1 A 2009. október 2. napján előterjesztett „kereset-kiterjesztéssel” (.../2004/90.), majd ennek a legutóbbi tárgyaláson előadott pontosításával (13/F/2.) kérték, hogy a bíróság kötelezze az alperest a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf..../2008/6. számú jogerős részítéletében a **F...**-szerződés alapján megítélt licencia díj és annak késedelmi kamatán felüli, árfolyamkülönbség miatt felmerült 72.654.338 forint kár megtérítésére a Ptk. 301. § (5) bekezdése alapján.

2.2 A fenti, 1.1.1 pontban ismertetett kereseti kérelmet többször, különösen az 5-I. jelű beadványban módosítva, majd legutóbbi tárgyaláson, illetve a 13/F/2. számon pontosítva kérték, hogy a **S...**-szerződésen alapuló szabadalomhasznosítás alapján az alperes 50-50%-os arányban fizessen meg az I. r. felpereseknek

2.2.1 elsődlegesen 368.780.187 forint tőkét és ennek 2012. december 31. napjáig számított 245.370.916 forint kamatjából álló 614.151.103 forint elmaradt licencia díjat, mint kártérítést

2.2.2 másodlagosan 38.108.578,78 forint tőkéből és ennek 2012. december 31. napjáig számított 75.718.938,94 forint kamatjából álló 113.827.517,72 forint elmaradt licencia díjat, mint kártérítést, továbbá

2.2.3 a 2.2.2 szerinti összeg késedelmes megfizetéséből eredő, a késedelmi kamaton felüli, árfolyamkülönbségből eredő 39.780.121,11 forint kártérítést a Ptk. 301. § (5) bekezdése alapján.

III.

Pertörténeti áttekintés

I. A bíróság a fentebb 1. számon ismertetett kereseti kérelmeket az 1999. március 10. napján hozott 8.P.../1993/60. számú ítéletével elbírálta és a 1.2. szerinti másodlagos kereseti kérelemnek helyt adva kötelezte az alperest, és az akkor még II. r. alperesként perben álló **i.i.**-et, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. r. felperesnek 119.817.218 forintot és az összeg után 114.495.104 forint tekintetében 1992. október 1. napjától a kifizetésig járó évi 20% középarányos kamatot, valamint 5.322.114 forint után 1988. július 1. napjától a kifizetés napjáig járó évi 20%-os középarányos kamatot; az alpereseket a bíróság perköltségben marasztalta.

II. Az alperesek fellebbezése folytán másodfokú bíróságként eljáró Legfelsőbb Bíróság a 2000. november 22. napján kelt Pf.IV.../1999/8. számú részítéletével az előbbi ítéletnek az **i.i.**-et mint II. r. alperest marasztaló rendelkezéseit megváltoztatta és az I. r. felperesnek az **i.i.**-tel szemben előterjesztett keresetét elutasította, mellőzte az **i.i.** perköltségben marasztalását és kötelezte e körben az I. r. felperest 1.300.000 forint együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésre.

Az I. r. alperest 1.149.688 forint, valamint ennek 1988. augusztus 20-tól 1989. május 25-ig járó évi 8%-os, majd 1989. május 26-tól a kifizetés napjáig járó évi 20%-os késedelmi kamata megfizetésére kötelező rendelkezést helybenhagyta, míg az ezt meghaladóan marasztaló rendelkezéseket hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás pontosítása és kiegészítése után arra mutatott rá, hogy az alperes kártérítési felelőssége szempontjából alapvető kérdés az, hogy az I. r. felperes és az alperes között fennálló szerződéses jogviszony jogutódlás folytán megszűnt-e, illetve ennek hiányában az alperes az I. r. felperessel kötött szerződés 1988. november 22-i megszűnését követően is köteles-e a külföldi partnerekkel kötött és még hatályos licencia szerződések alapján a díjak beszedéséről és az I. r. felperesnek történő átutalásáról gondoskodni. Az alperes álláspontja szerint ugyanis az ...re cedálta mind az I. r. felperessel, mind a S... céggel kapcsolatos szerződéses jogait. A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az adott esetben a felek cedálási szándéka egy komplex jogalanyváltozást kívánt létrehozni a licencia szerződésben és az allicensia szerződésben egyaránt, amely tartalmilag engedményezésnek és egyben tartozásátvállalásnak is minősült. A jogutódlást eredményező komplex szerződés létrejöttéhez harmadik személyek beleegyezésére volt szükség; ilyen harmadik személynek minősült az I. r. felperes és a S... A Legfelsőbb Bíróság bizonyítottnak

látta az I. r. felperesnek az engedményezéshez való hozzájárulását. Nem tartotta bizonyítottanak ugyanakkor azt, hogy az alperes szerződéses kötelezettsége azáltal is megszűnt, hogy a S... bejegyzése után a jogutódlás az allicencia szerződések vonatkozásában is bekövetkezett. Ennek pedig az a következménye - érvelt a bíróság -, hogy az alperes az I. r. felperessel kötött hasznosítási szerződésből őt terhelő kötelezettségek alól nem mentesült és e szerződésben vállalt kötelezettségeinek, tehát a külföldről járó licencia díjak ellenőrzésének, behajtásának elmulasztása miatt a Ptk. 318. §-án keresztül alkalmazandó Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítő felelősséggel tartozik. A bíróság szerint a kártérítő felelősség alól véltenségeinek bizonyításával sem mentette ki magát az alperes. Gondatlanul járt el ugyanis, amikor kifejezett hozzájárulás hiányában úgy tekintette magát, mint aki a szerződéses kötelezettségei alól mentesült, és ebből eredően a továbbiakban érdemi tevékenység kifejtésére nem volt hajlandó, még azon a szinten sem, hogy a S... által 1988 júliusában átutalni jelzett összeget átvegye és abból az I. r. felperest részeltesse. Köteles tehát az I. r. felperesnek a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján felmerült vagyoni kárát megtéríteni.

A Legfelsőbb Bíróság azt is kifejtette, hogy az i.i..tel szembeni kereset azért volt alaptalan, mert felelőssége a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján nem állapítható meg. Az i.i.. alperessel kötött megállapodásnak megfelelően, az I. r. felperes egyetértésével kísérletet tett arra, hogy a jogutódlást a külföldi féllel elfogadtassa; ennek hiánya nem róható az i.i.. terhére. Ezen túlmenően az I. r. felperes soha nem kifogásolta az i.i.. eljárását, az i.i.. a tevékenysége abbahagyására nem szólította fel, eljárását elfogadta. Úgy járt el tehát az i.i.., ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, így az I. r. felperesnek az abból eredő kára bekövetkeztében, hogy az az őt megillető díjakat nem hajtotta be, véltlen. Rámutatott a másodfokú bíróság arra is, hogy a szindikátusi szerződés esetleges megszegése sem adna alapot a külföldi hasznosítók által fizetendő díjak behajtásának elmaradásából eredő kár megítélésére, mert önmagában a szindikátusi szerződés alapján e díjak behajtása nem volt és nem is lehetett az i.i.. joga és kötelessége, miután nem vált jogutódlójává az alperesnek. Tehát sem szerződészegés, sem szerződésen kívül okozott kár megtérítése címén az i.i.. marasztalására nincs lehetőség, vele szemben a keresetet el kellett utasítani.

Ami az I. r. alperes által megtérítendő kárt illeti, a Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy az 1988. július 20-án a S... által átutalni kívánt licencia díj 70%-a az I. r. felperest kártérítésként teljes egészében megilleti. Az I. r. felperes által követelt 1.149.688 forintot az I. r. alperes összességében nem tette vitássá; ezen összeg behajtásának elmaradásában az I. r. felperesnek felróható közrehatása nem volt, így e követelésről jogerősen rendelkezni lehetett.

Az I. r. felperes további kára a másodfokú bíróság indokolása szerint az alperes által a külföldi hasznosító cégekkel kötött licencia szerződések alapján járó és 1987. január 1-jétől beszedni elmulasztott licencia díj. Ebben azonban a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdése alapján az I. r. felperes felróható közrehatása is megállapítható a Legfelsőbb Bíróság szerint. Az I. r. felperes ugyanis tudott az alperesek közötti megállapodásról, tudott annak hatálybalépésével kapcsolatos feltételekről. Tudnia kellett tehát, hogy az

... csak akkor járhat el eredményesen az érdekében, ha a jogutódlás bekövetkezik. Az I. r. felperesnek mindezek ismeretében határozott álláspontot kellett volna képviselnie, ragaszkodnia kellett volna ahhoz, megfelelő határidő tűzésével, hogy az alperes és az **i.i.** vagy bizonyítsák a jogutódlás bekövetkezését, vagy szüntessék meg az együttműködésüket és fel kellett volna hívnia az alperest e határidő eltelte után, hogy a licencia szerződésnek megfelelően járjon el: intézkedjen a díjak behajtása iránt. Ezt az I. r. felperes elmulasztotta. Az iratokból megállapíthatóan ilyen felhívást az alpereshez először 1991. január 29-én intézett, majd 1991. július 3-án pert indított az alperes ellen. 1986-tól 1991-ig tehát az I. r. felperes az alperesen nem kérte számon a szerződéses kötelezettségei teljesítését, illetve tudomásul vette azt, hogy a jogutódlással kapcsolatban az alperesek éveken keresztül különböző, hatásában eredménytelen intézkedéseket tesznek. Ez közrehatott abban, hogy az alperes szerződéses kötelezettségeit éveken át elmulasztotta. A Ptk. 277. §-ában előírt együttműködési kötelezettség elmulasztásának következményeiért 50%-ban az I. r. felperest is felelősség terheli. Az 1987-től kezdődően beszedni elmulasztott licencia díjakból eredő kárért ezért az I. r. felperes és az alperes azonos mértékben felelős.

Rámutatott ugyanakkor a másodfokú bíróság arra is, hogy az alperest terhelő kártérítés megállapítására nem álltak rendelkezésre adatok. Az I. r. felperest a S... általi tényleges gyártás után illette volna licencia díj. Arra azonban semmilyen adat sincsen, hogy ténylegesen mely időpontig, milyen mennyiségű gyártás történt. A rendelkezésre álló adatok alapján a külföldi cég részéről a szabadalom hasznosítása nem zárható ki. Ha a S...-nál történő gyártásnak csak a mennyisége bizonytalan, de a gyártás ténye nem, akkor a Ptk. 359. §-a alapján lehetőség van általános kártérítés megállapítására. Ennek meghatározásakor mérlegelhető adat lehet, hogy a S... általi tényleges hasznosítás után az I. r. felperes 1987 előtt milyen összegű licencia díjhoz jutott. Erre vonatkozóan azonban az elsőfokú bíróság bizonyítást nem folytatott le és a felek a másodfokú tárgyaláson lényegesen eltérő eloadást tettek. További bizonyítás szükséges tehát annak megállapítására, hogy mely időpontig, milyen összegű díjazás illette volna az I. r. felperest. A F... cégtől beszedni elmulasztott díjak mértéke a szerződés tartalma, a tényleges gyártás, vagy az 1987 előtti teljesítések figyelembevételével határozható meg.

A S...-szerződés alapján járó díjazást illetően a Legfelsőbb Bíróság azt is kifejtette, hogy a szerződés alapján az I. r. felperest a S... általi hasznosítás után (a gyártott mennyiségtől független) minimál díj 1984-től már nem illette meg, azt, mint elméleti díjat a perbeli időszakban az általános kártérítés megállapításánál kizárólagos szempontként számításba venni nem lehet.

Mindezek alapján a megismételt eljárás feladatául szabta a Legfelsőbb Bíróság, hogy vizsgálni kell, a S... és a F... cégek által történt-e olyan hasznosítás 1987-től kezdődően az I. r. felperes keresete által érintett időpontig, amely az általuk kötött allicensia szerződés alapján díjfizetési kötelezettségüket megalapozta. Erre vonatkozóan a felek, ezen belül az I. r. felperes köteles bizonyítást felajánlani. Ha csak a hasznosítás ténye állapítható meg, de annak mennyisége és mértéke, illetve a

hasznosítás után az I. r. felperest megillető hasznosítási díj összege pontosan nem állapítható meg, vizsgálni kell, hogy az I. r. felperes milyen mértékű általános kártérítésre tarthat igényt. Ennek keretében mérlegelhető, hogy az I. r. felperes a fenti két hasznosítás után - a gyártási eredmények alapján - milyen összegű licencia díjban részesült 1987 januárjáig.

III. Az alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Legfelsőbb Bíróság a 2002. április 29. napján kelt Pfv.X.20.994/2001/9. számú részítéletével a fenti jogerős részítéletet hatályában tartotta.

A megismételt eljárás során alapvetően két jól elkülöníthető vonalon haladt tovább a per: az I. r. felperes a S...- és F...-szerződéseken alapuló kártérítési igényeit egymástól elkülönítve határozta meg, és ezt az alperesi védekezés is követte.

IV. A bíróság a 2006. november 29. napján meghozott, 8.P.../2004/37. számú részítéletében az I. r. felperesnek kizárólag a F...-szerződéssel kapcsolatos kártérítési követelését bírálta el, melynek teljes mértékben helyt adott, és kötelezte az alperest arra, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. r. felperesnek 323.498 svájci frankot és az összeg után 1989. július 1. napjától a kifizetésig járó, a devizaösszeg alapján számított évi 5% kamatot svájci frankban, továbbá 1.000.000 forint perköltséget.

Az ítélet indokolásnak lényege szerint a F...-szerződésben meghatározott minimum termelési mennyiségek után akkor is járt licencia díj, ha a szabadalmak hasznosítása a gyakorlatban nem valósult meg, így a hasznosítás tényének, illetve mértékének bizonyítása nélkül is megítélhető volt a szerződés szerinti minimum licencia díj. A bíróság teljes mértékben helyt adott az I. r. felperes e keresetének, nem látott okot az 50%-os kármegosztás alkalmazására kifejtve, hogy a jogerős részítéleti rendelkezésben ez a másodfokú bírói álláspont nem tükröződik, továbbá a jogerős részítéleti rendelkezés nem terjedt ki arra, hogy kármegosztást kellene alkalmazni az I. r. felperes és az alperes között, úgyszintén semmilyen peradat nem utal arra, hogy az I. r. felperes bármilyen vétkes közreható magatartást tanúsított volna; a felülvizsgálati ítélet nem is foglalkozott a kármegosztás kérdésével.

V. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla 2007. május 30. napján kelt 8.Pf.../2007/7. számú részítéletével az elsőfokú bíróság előbbi részítéletének az alperest marasztaló rendelkezését részben megváltoztatta és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperesnek, 29.129.377 forintot, és ezen összeg után 1988. szeptember 1. napjától járó törvényes kamatát, ezt meghaladóan a részítélettel elbírált keresetet elutasította, a részperköltség tekintetében hatályon kívül helyezi azzal, hogy erről az elsőfokú bíróság az eljárást befejező határozatában köteles határozni.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság azon következtetését, hogy az I. r. felperest a tényleges gyártástól függetlenül is megillette licencia díj a F...-szerződésben foglalt minimumértékek alapján. Tévesnek értékelte ugyanakkor az elsőfokú bíróság azon álláspontját,

hogy kármegosztás nem indokolt, osztotta az alperes azon érvelését, hogy a Legfelsőbb Bíróság nem csak a kártérítő felelősség, hanem a kármegosztás kérdésében is állást foglalt, annak 50-50%-os arányára is kiterjedően. Tévesnek értékelte emellett az alperes devizában való marasztalását is, amit szerinte nem indokol az a körülmény, hogy a F... cégnek devizában kellett átutalnia a díjat. Azt kell figyelembe venni, érvelt a bíróság, hogy az alperes külön szerződéses kikötés nélkül is az akkori jogszabályi rendelkezések folytán forintban tartozott fizetni az I. r. felperesnek, így ennek elmulasztása miatt az I. r. felperest ért kár összege is forintban állapítandó meg. Mindehhez képest az I. r. felperes által az utolsó keresetpontosítását megelőzően, forintban megjelölt 58.258.758 forint követelés alapul vételével, 50%-os kármegosztást alkalmazva, 29.129.377 forintot látott vagyoni kártérítés címén megítélhetőnek a másodfokú bíróság.

VI. Az alperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság a 2008. július 2-i keltezésű, Pfv.IV.../2007/7. számú végzésével az előbbi jogerős részítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályon kívül helyezte és a Fővárosi Ítéltáblát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az I. r. felperes felülvizsgálati eljárási költségét 400.000 (négyszázezer) forintban, az alperesét 1.700.000 (egymillió-hétszázezer) forintban állapította meg.

Az indokolás szerint nem volt kétséges, hogy az I. r. felperest 323.498 svájci frank illette meg, azonban az alperes idegen pénznemben való teljesítésre sem jogszabály, sem szerződés alapján nem volt köteles és nem kötelezhető, így az alperes kizárólag forintban marasztalható. Rámutatott a felülvizsgálati bíróság arra, hogy az Ítéltábla tévesen számította ki a jogerős részítélet szerinti fontösszeget. Az I. r. felperes ugyanis a Ptk. 339. § (1) bekezdés és a Ptk. 355. § (4) bekezdés alapján kártérítésként követelheti az alperes által beszedni elmulasztott licenciadíjak elmaradt összegét; a Ptk. 360. § (1) bekezdés szerint pedig a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes. Az I. r. felperes kára 1986. II. féléve és 1991. április 29-e közötti időben évi esedékességgel keletkezett, ezért kártérítésként annak az összegnek a megtérítését követelheti, amelyre az esedékesség idején igényt tarthatott volna. Ebből következik, hogy a svájci frankban befolyt vagy beszedni elmulasztott licenciadíjak forint ellenértékét nem az igény érvényesítésekor (2006-ban) fennálló devizasorzó alkalmazásával kell meghatározni, hanem a Ptk. 231. § (2) bekezdése értelmében a fizetés helyén és idején érvényben lévő árfolyam alapulvételével kell átszámítani. A fizetés ideje az adott esetben az az év, amikor az alperes a F...-tól járó licenciadíjak behajtását és kifizetését elmulasztotta. Ezért a megismételt eljárásban az Ítéltáblának azt kellett kiszámítania, hogy a perbeli időszakokban (az I. r. felperesnek járó licenciadíjak esedékességekor) mennyi volt a svájci frank hivatalos forint árfolyama, és ennek figyelembe vételével (kármegosztást alkalmazva) kellett a F...-szerződés után járó marasztalási összeget meghatározni és a késedelemre tekintettel a kamatfizetésről rendelkezni.

VII. A megismételt eljárás eredményeként a Fővárosi Ítéltábla a 2008. december 11. napján kelt 8.Pf.../2008/6. számú részítéletével a bíróság 8.P.../2004/37. számú

részítéletét részben megváltoztatta és az I. r. felperes keresetét a 6.326.338 forint, és ezen összeg után 1988. szeptember 1. napjától járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére vonatkozó részét meghaladóan elutasította. Az I. r. felperes másodfokú részperkölségét 1.000.000 forintban, az alperes másodfokú részperkölségét 3.200.000 forintban állapította meg.

IV.

A felperes érvei

2.1 kereseti kérelem

A felperesek érvelése szerint a Fővárosi Ítéltábla a 8.Pf.../2007/7. és a 8.Pf.../2008/6. számú részítéleteiben azonos tényállás alapján, egyaránt 323.498 svájci frank elmaradt licencdíjról döntött az I. r. felperes javára. A Legfelsőbb Bíróság iránymutatása alapján azonban elértő számításokkal hozta meg döntéseit, ekként míg a korábbi döntésben 29.129.377 forintban és törvényes kamataiban, addig az újabb döntésben már csak 6.326.338 forintban és járulékaiban marasztalta az alperest. A felperesek kiszámították, hogy az előbbi tőkeösszeg és annak 1988. szeptember 1. napjától járó törvényes késedelmi kamatai lényegesen meghaladják azt az összeget, amelyet az utóbbi jogerős részítélet szerinti tőkeösszeg és járulékaik tesznek ki; értelmezésük szerint ez a különbség a forint romlásával előálló árfolyam-különbözetből adódik, ami a felpereseknek a késedelmi kamatot meghaladó kára, és amelyet az alperes a Ptk. 301. § (4) bekezdése alapján köteles részükre megtéríteni.

A felperesek kifejtették, hogy a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.../2008/6. számú részítéletével megítélt elmaradt licencdíjak és kamataik megfizetésével a kártérítés jogintézményének általános célja a fenti okból nem teljesült, az eredeti állapot helyreállítása nem történt meg, ugyanis a kártérítés címén jogerősen megítélt összeg nem alkalmas arra, hogy a károsultat olyan helyzetbe hozza, mintha a káresemény meg sem történt volna. E körben hivatkoztak arra, hogy a károkozás és annak elbírálása között több mint 20 év telt el, mely időszak alatt Magyarországon olyan politikai-gazdasági fordulat következett be, aminek eredményeképpen tartós devizaárfolyam emelkedés és forintromlás ment végbe, így álláspontjuk szerint a licencdíjak esedékességekori átváltása a felszámított kamatok mellett sem képes arra, hogy az eredeti állapotot helyreállítsa és a károsultat olyan helyzetbe hozza, mintha a káresemény meg sem történt volna.

A felperesek többféle számítással is szemléltették kárukat. Meghatározták különösen a 2008. december 11. napján érvényes árfolyam szerint átváltott licencdíjak összegét, az utolsó licencdíj időszaktól és a jogerős ítélet meghozatala közötti időtartamot és az ezen időszak jegybanki alapkamatainak mértani átlagát vették alapul. Ezen számítás alapján határozták meg a ki nem fizetett licencdíjaknak az ítélelhozatal napján valós értékét ami 88.288.263 forintra adódott. Egy másik számítással azt mutatták meg, hogy amennyiben kifizetésre került volna az 1986. II. félévétől 1991. április 29-ig terjedő időszakra vonatkozó licencdíj, az I. r. felperesnek reális üzleti/megtakarítási lehetőségként kínálkozott volna a forintösszegek svájci frankra átváltása és deviza betéti kamatokkal történő kamatoztatása a már egyébként is meglévő devizaszámláján.

E körben hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróság BH.2000.154. számú jogesetére. Csatolták a Magyar Nemzeti Bank 1999-ben kiadott tanulmányát, mely szerint az olyan országokban, ahol az inflációs ráta magas és változékony - mint ahogy az Magyarországon a 80-as 90-es években tapasztalható volt - a külföldi deviza várható reálhozama lényegesen vonzóbb lehet a lakosság körében, mint a hazai fizetőeszköz és ennek következtében a belföldi gazdasági szereplők hazai devizájukat átváltják külföldi devizára (devizahelyettesítés), így az mintegy értékörzőként funkcionál. Kifejtették a felperesek, hogy nemcsak az akkori megtakarítási szokások, hanem az I. r. felperes külföldi szakmai kapcsolatai, rendszeres külföldi munkái is azt indokolták, hogy pénzt külföldi devizában tartsa. Állították, hogy a forintban kifizetésre kerülő licencdíjak nagy részét is rendszeresen visszaváltotta az I. r. felperes svájci frankra és azt a ma is létező devizaszámláján helyezte el. Mindezek alapján az egyes időszakokra vonatkozó licencdíjak után, egységes 4,5% deviza kamatláb mellett 2008. december 11. napjáig, átszámítva összesen 102.342.256 összegű bevételre tehetek volna szert, ha az alperes nem teljesít késedelmesen. A felpereseknél így az ezen összeg és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.../2008/6. számú részítéletében már megítélt kamatokkal növelt összeg különbözeteként 76.449.388 forint elmaradt vagyoni előny keletkezett.

A fenti számításokat a felperesek korábban alternatív kereseti kérelemként adták elő (.../2004/90.), később egyértelművé tették (13/F/2.), hogy ezekkel a számokkal csak alátámasztani kívánták összegszerű követelésük alaposságát.

A keresettel érvényesíteni kívánt kár összegét úgy számították ki (lásd: .../2004/90.), hogy a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.../2008/6. számú jogerős részítélet meghozatala napján (2008. december 11.) érvényes Magyar Nemzeti Bank CHF-HUF árfolyam szerint átváltott egyes licencdíjak és az esedékesség napján érvényes, Magyar Nemzeti Bank CHF-HUF árfolyam szerint átváltott egyes licencdíjak különbözeteként határozták meg, ami 41.824.388 összegű árfolyamveszteség és késedelmi kamat. A felperesek ezen összegből a jogerős részítélettel már megítélt 6.326.338 forint tőkének a késedelmi kamatokkal növelt részét levonták (145.308.676 forint), s így - az 50%-os kármegosztást is figyelembe - véve 72.654.338 forint kártérítés megfizetésére kérték kötelezni az alperest a F...-szerződésből eredő, és az alperes által beszédni elmulasztott svájci frank alapú jogdíjak vonatkozásában (13/F/2. sz. keresetpontosítás).

2.2 kereseti kérelem

E kereseti kérelem körében a Legfelsőbb Bíróság a Pf.IV. .../1999/8. számú részítéletében előírtak szerint a felperes első feladata a S...-szerződés szerinti hasznosítás tényének bizonyítása volt. E körében a felperesek rendkívül széleskörű bizonyítást ajánlottak fel.

Érvelésük szerint az I. r. felperesi szabadalmak felhasználásával előállított acéltermékeket a S... a „M...S...” névvel illette, ez már a hasznosító és az alperes 1979-1986 közötti elszámolásaiból (F-36/a, F-37/a, F-38/a, F-71, F-22/a) is kitűnik, ahol az elszámolás alapjául szolgáló termékeket ezzel a megjelöléssel azonosították.

Csatolták felperesek **I.b.**-nek a **S...** korábbi metallurgusának Franciországbán, közjegyző előtt tett tanúvallomását (.../1993/73, magyar fordítás: .../1993/73/F/76.), amelyet ugyancsak annak bizonyítékeként értékelték, hogy a **S...** a hozzá köthető szabadalmak tekintetében a megfelelő acélok gyártása során a „**M...S...**” megnevezést használta (lásd a fordítás 5. oldala, illetve 14-19. oldalai). A név egy acélsaladot jelöl, ahol a különböző acéltípusok betű és számjelzéssel vannak ellátva (Pld. F 1200; S 1000; S 800, stb.); a különböző jelzések jelentését az FU/11-13. jelű dokumentumok oldják fel.

Kifejtették a felperesek, hogy a tanúvallomás és az ahhoz csatolt dokumentumok alátámasztják azt is, hogy a szabadalmak hasznosítási jogát a **S...** a **...autógyár** gépjármű-gyártó vállalat acélalapanyag igényeinek kielégítése céljából vásárolta meg (lásd a fordítás 4. oldala), ez kitűnik különösen az iratokhoz csatolt 1988. április 19-20-i moszkvai szeminárium iratanyagából is (Annexe 13.). Bizonyítják az iratok a felperesek szerint azt is, hogy a szabadalmak alapján gyártott „**M...S...**” acélok az 1980-as években egyre nagyobb volumenben kerültek gyártásra (lásd a fordítás 7. oldala) és az így gyártott acélok az 1980-as években olyannyira elterjedtek, hogy azoknak megfelelő francia, illetve Európai szabványok kerültek bevezetésre (lásd fordítás 10. oldala). A moszkvai szeminárium anyagából az is kitűnik (103. oldal), hogy a **...autógyár** mérnökei a „**M...S...** F 1200”-as acélt már saját elnevezéssel illeték (a **...autógyár** hazai szabványa szerint: „...”). Emellett a szabadalmak hasznosítását bizonyítja a tanulmány 12/b alatti melléklete is, amelyben részben „**M...S...**” acélokat rendelnek meg 1989. április-júliusi időszakra. A felperesek kifejtették, hogy a szabadalmak alapján gyártott acélokat a **...autógyár** gépjármű gyártó vállalattal több autoalkatrészt is kifejlesztettek az 1980-as években. Ilyen volt például a stabilizátor rúd (lásd a fordítás 7. oldala) és más alkatrészek, amit a vallomáshoz 5. sz. mellékletként csatolt levélben foglaltak (lásd a fordítás 25-27. oldalai), továbbá a 13. számú mellékletként csatolt tanulmány 3. pontjaiban foglaltak (magyarul lásd a fordítás 27-34. oldalai), valamint a vallomás 14. számú mellékletének 6. számú táblázata (magyarul a fordítás 34-35. oldalai) bizonyít. A felperesek utaltak a tanúvallomás azon megjegyzésre is miszerint „Ezen acélok bevezetése jelentősen fejlődött 1986-1988 között, amikor felváltották a gyakran drága és stratégiai elemeket tartalmazó „klasszikus” acélokat, amelyek nagy energiafogyasztást jelentő hőkezelést igényeltek” (lásd a vallomás hiteles fordításának 12. oldalán). Mindez a felperesek szerint azt is bizonyítja, hogy a **S...**-szerződés alapján hasznosított szabadalmak alkalmazásával gyártott acélok felhasználása a gépjárműiparban az 1980-as évek végén és az 1990-es években nemcsak folyamatos volt, hanem egyre bővült.

A felperesek kiemelték, hogy a tanúvallomás 13. mellékletként szereplő, angol nyelvű tanulmány (3.2. pont) alapján megállapítható, hogy 1987 végén már négy speciális személygépkocsi alkatrészt állítottak elő a felperesi acélból és további alkatrészek fejlesztését végezték (3.3. pont). A szóban forgó alkatrészek (hátsó lökésgátlók, hátsó forgótengely, kormányösszekötő rudak, hátsó tengelyrögzítő lemez, tengelyrögzítő) mind **...autógyár** gépkocsikhoz készültek.

Emellett a vallomáshoz 14. sz. mellékletként csatolt, 1992-es tanulmány 6. sz. táblázata (a táblázat fordítása a fordítás 34-35. oldalain található) konkrétan három autoalkatrész-típust

nevez meg (vezérműlánc, kerékagy, stabilizátor rúd), melyeket a **...autógyár** cég „**M...S...**” acéltermékből állított elő.

„M...S...” acélok 1990-ben való gyártást igazolja a felperesek szerint a ... által kiadott v... adatbázis (gépipari alkatrészek alapanyagait tartalmazó adatbázis), amelynek adatai szerint a „M...S...” acélokat gyártják, azok megrendelhetők; a M...S... U 1000-es acél tekintetében demonstráltaóák az adatbázis működését (.../1993/82FU/2.).

Emellett a ... (franciaországi mérnöki kutatási- és oktató központ) adatai szerint is gyártottak 2001-ben „M...S...” acélokat (.../1993/82/FU/3.) a felperesek szerint.

Az I. r. felperes különböző személyek külföldi megkeresés útján való tanúmeghallgatását is indítványozta (.../2004/3., -9.), így került sor a **S...** volt kutatási és fejlesztési igazgatójának, főmetallurgusának, **p.c.**-nek (.../2004/56.), továbbá a **S...**-nek a tanúmeghallgatás időpontjában is minőségbiztosítási vezetőjének, **r.h.**-nek (.../2004/62.), valamint a **.....cég** alapanyag beszerzési vezetőjének, **j.s.**-nek (.../2004/62.) a franciaországi bíróság előtti meghallgatására.

A felperesek szerint **p.c.** nyilatkozatában megerősítette, hogy a „M...S...” acélokat a felperesi licenc alapján fejlesztette ki a **S...** vállalat, kizárólag e cég gyártott vagy gyárt ma is ilyen elnevezésű acéltermékeket, megrendelőik pedig elsősorban a gép- és autógyártás területén működő vállalatok közül kerültek ki. Mivel ő maga 1988-ig dolgozott a szektorban, és állítása szerint ezt követően már nem volt rálátása az acélgyártás területére, nyilatkozatát, miszerint a **S...** bizonyosan hasznosította az I. r. felperes találmányait, eddig az évig, azaz az 1988-as évig mindenképpen megerősítettnek tekinthetjük. Ha 1988-ban, amikor Charlier még a vállalatnál dolgozott, megszűnt volna a „M...S...” acélok gyártása, arról kétségtelenül említést tett volna, tehát valószínűleg tovább folyt a gyártás - érvelt az I. r. felperes.

r.h.vel kapcsolatban arra mutattak rá a felperesek, hogy ő jelenleg is a **S...** utódja, az **a...** munkavállalója, tehát feltételezhető, hogy a cége érdekeit védve, szándékosan tett valótlan állításokat. Nyilvánvalóan nem igaz ugyanis az, hogy a **S...** és az **a...** 1986 körüli egyesülését követően megszűntek a jelen per tárgyát képező szerződések és megszűnt a vállalatnál a „M...S...” acélok gyártása (a tanúvallomás magyar fordításának 6. oldal 2. bekezdése), mivel a **S...** cég még az 1987. évi hasznosításra vonatkozóan is küldött 1988 júliusában a „M...S...” gyártási és eladási kimutatásait tartalmazó részletes elszámolást az alperes részére (F/22/a). Megjegyezték, hogy az egész nyilatkozat valóságát és elfogadhatóságát a fentiek mellett olyan további abszurd ténybeli tévedések is megkérdőjelezzik, mint például az az állítás, hogy az I. r. felperes valamely titkos „aktiváló por” elkészítése céljából járt rendszeresen a **S...** Hagondange-i üzembe, amely az **a...**-lal történő egyesülést követően már nem került átvételre, ezért az **a...** már nem tudta előállítani a felperesi találmányoknak megfelelő mechanikai tulajdonságú acélt (a tanúvallomás magyar fordításának 5. oldalának utolsó két bekezdése és a 6. oldal 5. bekezdése). Ilyen titkos összetételű anyag azonban nem létezett, és nem is létezhetett, hiszen az I. r. felperesi acél találmányok termékszabadalomként kerültek bejelentésre, ami egyet jelent azzal, hogy az összetétel nyilvánosságra került, azt a licencvevő **S...** - majd az összeolvadás után az **a...** - pontosan ismerte és alkalmazta. Ezen túlmenően a tanú többször is speciális

eljárásként ragadja meg a találmány és licencia lényegét (tanúvallomás magyar fordítása 6. oldalának 2. és 6. bekezdése), ami a fentiekben kifejtettekből következően szintén nem fedi a valóságot.

j.s. vallomása szerint - érveltek a felperesek -, a vállalat a C... céggel együtt vezette be 1988-ban a felperesi acéloknak megfelelő „1 E ...” referenciaszámú specifikációt, amelyet az üzemük a mai napig használ. A korábbi évek beszerzési mennyiségéről nem tudott adatokkal szolgálni, de nyilatkozott, hogy 2007-ben 640 tonna 1 E ... specifikációjú mikroötvözött acélt vásárolt a cégük a C... számára. A felperesi szabadalom és a C... szabvány szerinti acélok kémiai és mechanikai egyezőségét az I. r. felperes igazoltnak tekintette.

A hasznosítás és a bizonyítás között eltelt két évtizedre tekintettel, a bizonyítékok beszerezhetetlenségére hivatkozva nem tartották fent a felperesek azt a bizonyítási indítványukat, hogy egy, a peresített időszakból származó gépjárművet közjegyző jelenlétében szedjenek szét, és annak bizonyos alkatrészeinek összetételét szakértő vizsgálja meg. Hangsúlyozták ugyanakkor, hogy ezen szakértői bizonyítás nélkül is alátámasztják a fenti bizonyítékok a felperesi szabadalmak hasznosítását.

A felperesek nem csak a perbeli szabadalmaknak a S... általi hasznosításának tényét, de részben annak mértékét is bizonyítottak látták. Az I. r. felperes előrehaladott korára és a hasznosítás távoli időpontjára tekintettel azonban állították, hogy számszerű adatokat csak a **...autógyár** gépjárművek vonatkozásban tudnak szolgáltatni, noha bizonyosak abban, hogy más autógyártók is hasznosították a S...-szerződés szerinti felperesi találmányokat. E körben arra utaltak, hogy a „M...S...” acélt, mint szabványt több autógyártó is alkalmazta (FU/1, FU/1/a - **...autógyár**; FU/3, FU/3/a - Caterpillar; FU/4, FU/4/a, FU/6, FU/6/a, FU/7, FU/7/a - Peugeot, Citroen; FU/5/a - Fiat, FU/9 - BMW). Az FU/5/a alatt csatolt tanulmányból az is kiderül a felperesek szerint, hogy különböző autógyárak különböző márkanév alatt vásárolták a S.../a... csoporttól ugyanazt az összetételű, tehát a találmányon alapuló acélt, ideértve a ..., ..., ..., ..., ... autógyárakat is.

A **...autógyár** általi hasznosítás volumenére vonatkozóan a következő számítást adták elő: az FU/14. (az itt ismertetett bizonyítékok összefoglalóan 10. számon kerültek csatolásra) alatt csatolt tanulmányban **p.c.**, az **a...** főmérnöke, valamint A. Guimier, a **...autógyár** anyagvizsgáló igazgatója elemzi a „M...S...” acélokból készült különböző alkatrészeket. Az FU/14/a alatt csatolt tanulmány típusokra lebontva tartalmazza a különböző „M...S...” acélok felhasználási helyét, **...autógyár** alkatrészek szerint. Ezt az FU/15. alatt csatolt táblázatban foglalták össze a felperesek, mely táblázat tartalmazza az alkatrészek súlyát is. Ezek a dokumentumok tárják fel, hogy mely típusú **...autógyár** gépjárműben mekkora mennyiségű, szabadalommal védett acélt használtak fel. A fenti bizonyítékok bizonyítják azt is, hogy „M...S...” acélt csak a S... vállalkozás gyártott, továbbá azt, hogy a „M...S...” megegyezik a felperesi találmánnyal, illetve szabadalommal. Ebből a zárt, bizonyítékokkal alátámasztott logikai láncból az következik, hogy azon, pontosan meghatározott gépjárművekben, melyekben „M...S...” acélból kovácsoltak bizonyos alkatrészeket, ténylegesen a találmány szerinti acélt használták fel, méghozzá az alperes szerződéses partnerén, a S... vállalkozáson keresztül.

Annak bizonyítására, hogy a kérdéses időszakban, tehát 1988 után is forgalmaztak „M...S...” acélból készített termékeket, praktikusán **...autógyár** gépjárműveket, F/15/a, F/15/b, F/15/c alatt táblázatokat csatoltak a felperesek az 1986-1991-ig, valamint az 1992-2001-ig terjedő időtartamban értékesített **...autógyár** gépjárművekről. A táblázatokat állításuk szerint Marc Luis, a **...autógyár** tisztségviselője bocsátotta rendelkezésre (FU/15/I). A felperesek az FU/16, és FU/17. alatt csatolt táblázatokban kiszámították, hogy a **...autógyár** által rendelkezésükre bocsátott gépjármű-forgalmazási adatok, illetve a **...autógyár** és **S...** mérnökei által jegyzett tanulmány (FU/14) adatai alapján mekkora mennyiségben került hasznosításra az I. r. felperesi találmánya alapján készült acélötvözet 1989 és 2002 között. Ez 1.127.918,135 tonnára adódott (FU/17). Ezen adatok, valamint a korábbi licencdíjak (FU/19) alapján kiszámították a felperesek, hogy az alperes 1988. november 22. és 1999. június 5. között összesen 3.491.201,25 francia frank licencdíjat mulasztott el beszédni, mely késedelmi kamatokkal együtt 2003. június 1-ig (akkor készület a FU/20 alatt csatolt táblázat) összesen 9.934.811,07 francia frank összeget tett ki. A francia frank MNB záróárfolyama 2002. március 31-én 37,12 forint volt. Ezt alkalmazva az alperes 2003. június 1-jén 368.780.187 forint összeggel tartozott felperesnek. Ez után az összeg után az alperes a mai napig 245.370.916 forint összegű késedelmi kamatot tartozik fizetni; a kettő összege alapján fennálló - elsődleges - felperesi követelés így 614.151.103 forint (2.2.1 sz. kereseti kérelem).

A felperesek másodlagos kereseti kérelmeként (2.2.2) előadtak egy olyan számítást is (12. sz beadvány), amely a Legfelsőbb Bíróság fentebb ismertetett iránymutatásait követi, figyelemmel az 50%-os kármegosztásra, valamint a forintban való marasztalás kapcsán kifejtettet számításra is. Ennek összege a 12/F/2. keresetpontosítás II. pontja szerinti 38.108.578,78 forint.

A felperesek 1988. évtől az 1998. évig terjedően, a S...-szerződés „A” melléklete szerinti európai szabadalmak lejáratáig terjedő időszakra számították ki az elmaradt licencdíj mértékét. Nem tulajdonítottak jelentőséget annak az alperesi védekezésnek, hogy a S...-szerződés szerinti európai szabadalmak közül kettőt keletkezésére visszaható hatállyal megvontak, másik kettő pedig fenntartási díj megfizetése hiányában 1992-ben megszűnt. Kifejtették, hogy a felek 1978-ban kötött szerződése alapján a szabadalmak fenntartásának költségeit az alperes volt köteles előlegezni, a szabadalmak megszűnésére tehát az alperes nem hivatkozhat, továbbá a felek abban is megállapodtak, hogy a Szerződés hatályát nem érinti, ha a találmányok valamelyikére vagy a találmányokra a felek az oltalmi jogot nem nyerik el, vagy az oltalom bármilyen címen elvész, oltalmi jogok hiányában ugyanis a felek a Szerződést közkinccsé nem vált tudásanyag értékesítésére kötött szerződésként tartották fenn.

2. táblázat

Év	Licencdíj (Francia frank)	mértékeFrancia árfolyama december 31-én	frankLicencdíj adott évforintban	értékeLicencdíj 50%-a	összegének
1988	041,25	8,64	2 618 276,40	1 309 138,20	
1989	041,25	10,78	3 266 784,68	1 633 392,34	
1990	041,25	11,89	3 603 160,46	,23	
1991	041,25	14,58	4 418 341,43	2 209 170,71	

1992	041,25	15,24	4 618 348,65	2 309 174,33
1993	041,25	17,08	5 175 944,55	2 587 972,28
1994	041,25	20,73	6 282 045,11	3 141 022,56
1995	041,25	28,48	8 630 614,80	4 315 307,40
1996	041,25	31,49	9 542 768,96	4 771 384,48
1997	041,25	33,95	288 250,44	5 144 125,22
1998	041,25	38,95	803 456,69	5 901 728,34
1999	747,50	37,84	5 969 165,40	2 984 582,70
összesen	3 491 201,25	-	217 157,56	108 578,78

A Legfelsőbb Bíróság Pf.IV.../1999/8. számú részítéletének azon megállapítása alapján, miszerint az I. r. felperest illető általános kártérítés meghatározásakor mérlegelhető, hogy az I. r. felperes a hasznosítás után milyen összegű licencia díjban részesült 1987 januárjáig, a felperesek az alpereshez 1979-1987-ben ténylegesen befolyt licencdíjakból indultak ki (lásd fentebb az 1. táblázatot.). Az alperes által nyolc év alatt beszedett licencdíj összegéből számtani átlagolással 303.041,33 FrF átlagos éves licencdíjat határoztak meg, amit a peresített 1988-1998 időszakra vetítettek. A 2. sz táblázat alapján a felperesek az alperes által francia frank valutában kifizetni elmulasztott licencdíjat az esedékesség évében irányadó francia frank árfolyamon váltották át forintra követve ezzel a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.../2007. sz. döntésben alkalmazott számítási módját. Egyúttal figyelembe vették a Pf.IV. .../1999/8. számú részítélet szerinti 50-50%-os kármegosztást is.

A felperesek e számítás kapcsán is elfogadhatatlannak és súlyosan méltánytalannak értékelték a Legfelsőbb Bíróság által alkalmazott kármegosztást állítva, hogy az I. r. felperes a szerződéses viszonyok szabta korlátok között, lehetőségeihez képest mindent megtett a licencdíjak beszédése érdekében, nem róható terhére, hogy az alperes sorozatos felszólítása ellenére is elmulasztotta a külföldi partnernél való hasznosítások ellenőrzését és a licencdíjak beszédését.

Fenntartották a felperesek azt a véleményüket is, hogy méltánytalan számukra az, hogy a Legfelsőbb Bíróság döntése értelmében kizárólag ők kénytelenek viselni a pénzromlásból eredő kárt, holott az alperes volt az, aki elmulasztotta beszédni az I. r. felperes számára járó licencdíjat.

A felperesek ezért a fenti, másodlagos kérelemhez kapcsolódóan a S...-szerződés szerint járó elmaradt licencdíj (38.108.578,78 forint) és annak késedelmi kamatán (75.718.938,94 forint) túli, árfolyamkülönbségből eredő 39.780.212,11 forint kár megtérítésére kérték kötelezni az alperest a Ptk. 301. § (5) bekezdése alapján (2.2.3 kereseti kérelem). A felperesek itt is figyelembe vették a Legfelsőbb Bíróság által előírt kármegosztást, egyebekben azt az érvelést fejtették ki, amit a F...-szerződéssel kapcsolatos kamaton felüli kártérítési igény okán már előadtak és a bíróság fentebb részleteiben ismertetett (lásd: 2.1 kereset).

V.

A z a l p e r e s v é d e k e z é s e

Az alperes a kereset elutasítását és a felperesek 20.000.000 forint perköltségben való marasztalását kérte.

2.1 kereseti kérelem

Az alperes ellenkérelmében elsősorban elévülés miatt kérte ezen kereseti kérelmének elutasítását. Álláspontja szerint ez a keresetkiterjesztés valójában új keresetnek minősül, mely azzal, hogy azt az I. r. felperes először csak 2009. szeptember 28. napján, azaz a károkozástól számított öt éven túl terjesztette elő, elévült.

86

Másodsorban - amennyiben az I. r. felperesi követelés nem évült volna el - jogalapjában és összecszerûségében is vitatta a keresetet, kérte annak elutasítását.

Az alperes kifejtette, hogy a licencdíjak beszedésének elmulasztása és az ebből eredő kár nem hozható okozati összefüggésbe az I. r. felperes által hivatkozott árfolyamvesztéssel. Megjegyezte, hogy az alperesnek a beszedett licencdíjakat forintra átváltva kellett az I. r. felperes részére megfizetnie az esedékesség napján érvényes árfolyam szerint. Ebből következően viszont a be nem szedett licencdíjakat is az esedékességük napján érvényes árfolyam szerint kell forintra átváltani, mint ahogy azt a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítélete is rögzíti, ezért álláspontja szerint a kereset sem jogalapjában sem összecszerûségében nem lehet alapos.

A jövőérték számítási módszer vonatkozásában kifejtette az alperes, hogy azt a felperesek tévesen értelmezik. Ezen módszert ugyanis a nagyvállalkozások, illetve befektetők használják elsősorban azért, hogy viszonyítási pontot találjanak bizonyos mértékű hasznot, illetve hozamot elérő, el nem érő, illetve meghaladó befektetések, vállalkozások összehasonlítására. A jövőérték-számítás tehát nem bármely befektetés, bármely feltételektől függő megvalósulása esetén szolgálhat alapul egy konkrét pénzüsszeg kamatoztatásának kimenetelét illetően. Hivatkozása szerint ez a közgazdasági kalkulációs módszer a gyakorlatban csak egyfajta hipotetikus alapként vehető számításba megtérülési, illetve hitelezési vagy éppen vállalatfejlesztési célok kitűzésére, nem pedig a felperesek által ajánlott célra. Álláspontja szerint a felperesek ezen elméleti jellegű közgazdasági számítási módszerrel nem tudták bizonyítani, hogy a késedelmi kamatot meghaladó tételes káruk keletkezett volna.

Rámutatott az alperes arra is, hogy a tényleges jogi szabályozás nem a felperesek által hivatkozott jövőérték-számítást, hanem a jogszabályban rögzített mértékű késedelmi kamatot alkalmazza arra a célra, hogy általános szabályként ebben a mértékben határozza meg a kártérítéshez fűződő, az időmúlás tényezőjét kompenzálni hivatott „kárátalányt”. Teszi pedig ezt annak ellenére, hogy egyébként lehetőséget ad szerződésben ettől eltérő mértékű késedelmi kamat kikötésére is, tehát tisztában van azzal, hogy a fizetési késedelmet a magánjogi jogviszonyokban ettől a mértéktől eltérően is „szokták” kompenzálni. Sőt, maga a jogszabály is eltérő szabályozást - eltérő mértékű késedelmi kamatot - határoz meg magánszemélyekkel fennálló jogviszonyokban és gazdálkodó szervezetek egymás közötti szerződéses jogviszonyaiban. A törvény tehát - kogens vagy diszpozitív - szabályozási rendszerének

megalkotása során differenciál, és történetesen a jelen jogviszonyra általánosan alkalmazandó mértékként a bíróság által ténylegesen meghatározott kamattal azonos mértékű kompenzálást állapít meg az időmúlással járó veszteség esetére. A törvény által meghatározott - esetenként jogviszonyoktól függően/eltérően megengedett vagy meghatározott - késedelmi kamat tehát kifejezetten és határozottan nem a jövőérték-számítás variációit, hanem tételesen megjelölt (és az idők során többször változó) számítási mód szerint kiszámított értéket jelent, amit egy elméleti, hipotetikus, általános jellegű felperesi jövőérték számítással nem lehet a jelen perben arra hivatkozva kombinálni, hogy bizonyára ez az a számítás, ami éppen alkalmas lenne felperes elmaradt vagyoni előnyének kimutatására.

Kifejtette az alperes azt is, hogy a késedelmi kamatot meghaladó kár meghatározásához a bírósági gyakorlat nyomatékosan megkívánja az adott károsult részéről a konkrét és reális körülmények bizonyítását, nevezetesen annak bizonyítását, hogy éppen a károsult milyen többletkárosodást szenvedett az adott esetben. Ehhez nem elég, és ennek nem felel meg egy általános közgazdasági modell bevezetése, de még annak hangoztatása sem, hogy ez „így (is) lehetett volna”. Éppen ilyen konkrét és reális körülmények bizonyítása hiányában utasította el az adott ügyben felperesként fellépő károsult követelését a bíróság a - felperes által hivatkozott - BH 2000.154. sz. jogesetben, továbbá abban a BH2001.78. sz. jogesetben is, amikor még egy pénzügyi intézet speciális lehetőségeivel sem elégedett meg a bíróság az állítólagos többletkárosodás kimutatásaként.

Mindehhez képest az alperes szerint a felperesi előadás csak általános jellegű, elméleti lehetőséget mutat be, de a jelen ügyre vonatkozó konkrét bizonyítékot nem tartalmaz. Vitatta az alperes, hogy az I. r. felperes a perbeli időszakban egyáltalán devizaszámlával rendelkezett volna, illetve megjegyezte, hogy amennyiben ilyen számla mégis létezett volna, illetve jelenleg is létezne, akkor az ezzel kapcsolatos bizonyítási kötelezettségének az I. r. felperes nem tett eleget.

2.2 kereseti kérelmek

Az alperes ezen kereseti kérelmek elutasítását is kérte. A keresetet nem csak összecszerűségében, de jogalapjában is vitatta kifejtve, hogy az 1988-tól megvalósuló hasznosítás igazolásának hiányában nincs bizonyítva az I. r. felperes kára az 1988-tól be nem szedett licencdíj vonatkozásában, mert hasznosítás hiányában licencdíj igény sem keletkezett.

Az alperes a S...-tól a peresített időszakban befolyó licencdíj díjak beszédésével kapcsolatos szerepét illetően azzal védekezett, hogy ugyan a Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy az alperes nem tudta bizonyítani a perbeli szerződésekkel kapcsolatos jogok és kötelezettségek i.i.re való engedélyezésének hatályosulását, azonban ennek ellenére tény, hogy mind az alperes, mind az i.i., mind pedig az I. r. felperes a fenti megállapodás megkötésének időszakában, és azt követően is bizonyosak voltak abban, hogy a jogutódlási megállapodás érvényes és hatályos; ehhez képest jártak el és ennek a megállapodásnak a figyelembe vételét tartották szükségesnek ahhoz, hogy ne legyenek egymással szemben szerződészegők. Ennek a körülménynek volt tulajdonítható többek között az, hogy az alperes a S... 1987. évi licencdíjakra vonatkozó

értesítését követően az ... instrukciói szerint azt válaszolta: a francia fél lépjen érintkezésbe közvetlenül az ...tel, aki átvette az alperes jogi pozícióját a szerződésben. De ebből a körülményből következik az is, hogy az alperesnek 1988-ban és azt követően már nem volt joga ahhoz, hogy az I. r. felperes szabadalmainak hasznosítását vagy nem hasznosítását illetően akár csak kérdéseket intézzon az **S...**-hoz. Összességében tehát az mondható - érvelt az alperes -, hogy ebben az időszakban lényegében úgy járt el, ahogy ez az adott helyzetben elvárható volt, mert abban a tudatban volt, hogy az **i.i.** jogutódként átvette tőle az I. r. felperes szabadalmainak hasznosítását.

Az alperes állította, hogy az **i.i.** a cedálást követően az alperest nem tájékoztatta arról, hogy a francia fél és közöttük az engedményezés nyomán hogyan alakult a kapcsolat, és különösképpen nem tájékoztatta arról, hogy ezen kapcsolatok alakulásának valamely pontján feladta azt az álláspontot, miszerint az alperes teljes körű jogutódjává vált ebben a jogviszonyban, vagy pedig, hogy a helyzet alakulása szerint mégsem vált az alperes jogutódjává. Mindazonáltal a perben rendelkezésre áll egy olyan levelezés, amelyből kitűnően az **i.i.** képviselőjében **s.v.** genfi ügyvéd az álláspontja szerint nyilván átvett licenbeadási pozícióban a **S...**-szerződést 1988. július 19. napján felmondta (11/AU/7-8.), hivatkozással arra a svájci kötelmi jogi törvénykönyvre, amely az alperes és a **S...** közötti szerződésben kikötött svájci jogban irányadó volt.

Mindezeknek azért is van a perben jelentősége, érvelt az alperes, mert a **S...**-szerződésnek az **i.i.** által 1988-ban történt felmondását követően ugyan valóban nem áll rendelkezésünkre adat, illetve bizonyíték az **S...** és az **i.i.** kapcsolatának alakulásáról, de a megkeresett francia bíróság által meghallgatott tanú, **r.h.** úgy nyilatkozott, hogy az alperes és a **S...** közötti kapcsolat megszűnésével egyidejűleg a **S...** felhagyott az I. r. felperes szabadalmainak hasznosításával. Pontosabban attól kezdve, hogy az alperes és az **a...** között a kapcsolat megszűnt, az **a...** nem hasznosította többé az I. r. felperes találmányait, és - további kérdésre feleletként - ezt a hasznosítást nem is kezdte újra a mintegy 20 évvel korábbi megszűnést követően.

Mindezek alapján az alperes szerint nem csak nem nyert bizonyítást az 1987. évet követő hasznosítása az I. r. felperes találmányainak, hanem egyenesen az nyert bizonyítást, hogy ezeket a találmányokat a **S...**-szerződés alapján 1988-tól kezdve nem hasznosították. A tanúvallomás azt bizonyítja az alperes szerint, hogy a **S...** az **i.i.** részéről történt felmondást figyelembe véve abbahagyta az I. r. felperes szabadalmainak hasznosítását.

Az alperes szerint az I. r. felperes által felajánlott bizonyítékok egyébként sem alkalmasak annak a ténynek az igazolására, hogy a **S...**-szerződés alapján 1987 után is történt szabadalomhasznosítás. Az alperes az I. r. felperes bizonyítékait **k.a.** főiskolai tanár, kohómérnök szakértő szakvéleményeivel (.../1993/81, 86. 89; a továbbiakban *A, B. és C. szkv.*) kívánta cáfolni.

A **b.**-féle vallomást és az ahhoz csatolt írásos anyagokat (.../1993/73, 76.) tételesen vitatva a szakértő kifejtette (*A. szkv.*), hogy **b.** közleményeiből ismert „**M...S...**” acélsorozat kémiai

összetétel és szilárdság tekintetében erősen emlékeztetnek ugyan a felperesi szabadalomban leírtakra, azonban a felperesi szabadalom S... általi megvásárlása csak egy epizód a mikroötvözött acélok fejlesztésében. A ténylegesen gyártott „M...S...” minőségek egy, a szabadalom vásárlása előtt kezdődött és utána is intenzíven folytatott K+F tevékenység révén jöttek létre, tehát nem tekinthetők a felperesi szabadalom egyedüli produktumának; nem igazolható a szakértő szerint, hogy ezeket ténylegesen a felperesi szabadalom alapján gyártották volna. A mikroötvözött, diszperziósan szilárdított, stb. acélokra ugyanis kezdettől fogva igaz, hogy „nem kémiai összetételük, hanem tulajdonság együttesük az irányadóak” (The American Iron and Steel Institute 1967-es megfogalmazása). A tulajdonságegyüttes többféle adalék receptúrával is elérhető, ráadásul sokszor szerepük van a nem elemzett, ritka kísérő elemeknek is. Továbbá a tulajdonság együttes biztonságos elérése érdekében az egész vertikális technológiát kell optimalizálni műszaki és gazdaságossági szempontokból egyaránt. Ez pedig az alapanyagok beszerzésétől kezdve a késztermék kikészítéséig terjed. Ezt egyetlen szabadalom sem képes átfogni. Utólag tehát legfeljebb a tulajdonság együttes vizsgálata lehetséges, de az kémiai elemzéssel sem bizonyítható, hogy ténylegesen milyen receptúrával készültek az adagok és különösen nem, hogy ki fejlesztette ki a receptúrát, illetve a biztonságos vertikális technológiát. A felperesi acélok gyártása és forgalmazása tehát különösen az 1987. december 31-e utáni időszakra nézve nem bizonyítható. Rámutatott a szakértő arra is, hogy a felsorolt közlemények a mikroötvözött acélok autóiipari felhasználását célzó kiterjedt kutatómunka francia eredményeiről számolnak be. Ilyen kutatások világszerte nagy intenzitással folytak és folynak napjainkban is. A törekvés, hogy hőkezeletlen, olcsó mikroötvözött acélokkal váltsák ki a drága, nemesített minőségeket, köztudomású. Ez azonban csak olyan alkatrészeknél lehetséges, melyeknél a mikroötvözött acélok nyújtotta biztonság is elegendő. Éppen a közölt publikációk között van arra is példa, hogy kormány alkatrészeknél ez a törekvés nem járt sikerrel. Másrészt pl. hajtókar esetén sikerrel jártak. Azt nagy biztonsággal lehet állítani a szakértő szerint, hogy a ma és a közelmúltban gyártott mikroötvözött acélok hordozzák a sok évtizedes fejlesztő munka eredményeit, de semmiképpen sem lehet azokat egy 25 évvel ezelőtti kísérleti minőséggel azonosnak tekinteni.

A szakértő elismerte, hogy ...autógyár gépjárművekhez valóban felmerülhetett a felperesi szabadalmak hasznosítása, de csak egy kutatási-fejlesztési tevékenység körében (A. szkv. 6. oldal); a „M...S...” acélcsalád néhány tagja valóban alkalmazásra került egy több tudományágra kiterjedő K+F munka következményeként, néhány az ott leírtaknak megfelelő alkatrész gyártására (A. szkv. 7. oldal).

A fenti K+F tevékenység keretein belül a szakértő szerint valóban született francia szabvány, amely a „M...S...” acélcsalád kategóriájába tartozó mikroötvözött acélokról szól. Önmagában azonban az, hogy egy acélminőség szerepel egy szabványban, nem bizonyíték annak gyártására és forgalmazására, érvelt a szakértő (C. szkv. 4. oldal).

Vitatta a szakértő, hogy az I. r. felperes által csatolt moszkvai kongresszus anyaga (Annexe 13.) 1988 utáni használatot igazolhatna (B. szkv. 4. oldal), és érvelése szerint nem bizonyít tényleges gyártást a v...-adatbázis sem, mert az ilyen adatbázisokból szinte soha sem hagyják ki a hajdan gyártott minőségeket. A „Traitement Thermique” (Annexe 14.) folyóiratban 1992-ben

megjelent, mikroötvözött acélok alkalmazásáról szóló cikkel kapcsolatban arra mutatott rá, hogy ennek 30. oldalán a 6. sz. táblázatban szerepel a „M...S... S 800, M...S... S 1000 és M...S... F 1200 minőség, mint a **...autógyár**-nál vezérmű lánc, kerékagy és stabilizátor rúdként kipróbált minőség. A 6. táblázat aláírása a hiteles fordítás szerint „Már gyártásban lévő vagy kísérletezés alatt álló mikroötvözött acélokból gyártott, hanem kísérleti stádiumban lévő acélok is szerepelnek. A cikk szövegéből kitűnik (31. oldal utolsó és 32. oldal első bekezdése), hogy a 6. táblázat francia és olasz adatai a hivatkozott 13-as publikációból származnak. Ez pedig a publikációs lista szerint 1985-ben megjelent közlemény. Ezeket figyelembe véve az Annexe 14. semmiképpen sem bizonyít 1987 utáni gyártást, ill. felhasználást (B. szkv. 4. oldal).

A S... honlapjairól letöltött adatokkal kapcsolatban azt fejtette ki a szakértő, hogy az FU/03.11.19/6-b; FU/03.11.19/6-c; FU/03.11.19/6-j; FU/03.11.19/6-k; FU/03.11.19/2-a mellékletek a „M...S...” elnevezéstől eltérő elnevezésű, de azokhoz hasonló kémiai összetételű acélokra vonatkoznak; az adatokat értékelve nem lehet a perbeli szabadalmak hasznosítására következtetni (C. szkv, 5. oldal).

A szakértő konklúziója szerint az esetleges gyártás esetén a „M...S...” vagy más elnevezés alatti acélok csak akkor tekinthetők felperesi acéloknak, ha azokat az **...1** szabadalom igénypontja szerinti keverék vagy ötvözet felhasználásával gyártották. Ez pedig csak kétféle módon igazolható: ha a gyártó elismeri a szabadalom szerinti gyártást (ez történt 1984-86-ban), vagy valaki bizonyítani tudja, hogy az esetleges további gyártásnál a szabadalmi igénypont szerinti keveréket vagy ötvözetet használták. Mivel 1987 utáni időkre sem gyártói elismerés, sem bizonyíték nem áll rendelkezésre, az esetleges gyártás esetén sem tekinthető bizonyítottnak, hogy felperesi acélokról lenne szó. Ez egyaránt érvényes akár a „M...S...”, akár más jelzéssel, de hasonló összetétellel jellemezhető acélokra nézve is; a felperesi előkészítő iratában, illetve azok mellékleteiben szereplő kémiai összetételű acélok többféle, a felperesi szabadalomtól eltérő metallurgiai módszerekkel is gyárthatók, tehát a kémiai összetételek alapján az azonosítás nem lehetséges.

Az alperes vitatta a felperesek összecszerű igényét is. A 2.2.2 sz. kereseti kérelem alapjául szolgáló számítást tévesnek tartotta kifejtve, hogy a felperesek általános kártérítési igényként évi 369.790 EUR elmaradt licenrdíjat határozott meg, azonban a Legfelsőbb Bíróság a Pf. IV.../1999/8.sz. részítéletében nem az 1987-ig beszedett licenrdíjak számtani átlagát jelölte meg az esetleges általános kártérítés összegeként, hanem azt az iránymutatást adta, hogy a továbbhasznosítás bizonyításának esetében az általános kártérítés megállapításakor az 1987 előtt ténylegesen beszedett licenrdíjakból kell kiindulni. Ennek megfontolásakor ésszerűen nem vehető figyelembe az első három év minimál-licencia díja, hiszen az nem a tényleges gyártáson és forgalmazáson alapult. Továbbá nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény sem, hogy a tényleges hasznosítás 1984. és 1987 között csökkenő tendenciát mutatott. E csökkenést is figyelembe véve az alperes szerint hipotetikusan - feltéve, de nem megengedve a hasznosítás bizonyítottságát - legfeljebb a 3. táblázat szerinti 1.669.285 forint díjazás járhatna a felpereseknek.

3. táblázat

naptári év licenrdíj (FrF) ennek 70%-a ennek 50%-a MNB-középfolyam forint összeg

1988	117.639	82.348	41.174	8,64	355.742
1989	109.181	76.427	38.213	10,78	411.941
1990	101.331	70.932	35.466	11,89	421.689
1991	94.045	65.832	32.916	14,58	479.913
					<u>1.669.285</u>

Rámutatott az alperes arra is, hogy miután a francia féllel kötött szerződésben a hasznosítás időtartama nem „határozatlan” volt, hanem a szabadalmak oltalmi idejében korlátozott, az 1992. évben valamennyi felperesi szabadalom vonatkozásában megszűnt - részben visszavont, részben lejárt - szabadalmi oltalomra tekintettel legfeljebb az 1991. évig bezárólag lehetett szó elmaradt licencdíjakról. Vitatta az alperes a felperesek azon érvelését, hogy a S...-szerződés alapjául szolgáló európai szabadalmak fenntartásáról az alperesnek kellett volna gondoskodnia, illetve őt azok állapotáról tájékoztatnia. Kifejtette, hogy a felek közötti Szerződés 1988-ban lejárt, így az alperesnek a licencdíjak beszedésén kívül nem maradt fenn kötelezettsége az I. r. felperessel szemben, annál is kevésbé, mert a szabadalmi bejelentéseket és a szabadalmi jogosultságot nem kellett az I. r. felperesre átruházni, hiszen bejelentőként és jogosultként a szabadalmi iratok és státuszjelentések szerint eleve ő szerepelt. Emellett az ... és az alperes közötti jogutódlásra vonatkozó megállapodás alapján az alperes valamennyi szabadalommal kapcsolatos iratanyagát ténylegesen átadta az ... részére és azokat soha nem kapta vissza sem az ...től, sem az I. r. felperestől.

Az alperes két beszámítási kifogással is élt a per során mindkét felperes valamennyi kereseti követelése tekintetében:

1) Egyrészt 11.358.884 forint beszámítását kérte. Érvelése szerint a Legfelsőbb Bíróság Pf.IV..../1999/8. sz. ítéletében megállapította az I. r. felperesnek a kár bekövetkezésében való 50%-os közrehatását, melyre vonatkozóan beszámítás kifogásnak van helye. A kármegosztás ugyanis értelemszerűen vonatkozik a beszedni elmulasztott licencdíj azon részére is, ami - a peres felek közötti hasznosítási szerződés értelmében - nem az I. r. felperest, hanem az alperest illette meg. Ez az alperesi részesedés a licencdíjak 30%-át teszi ki, és a Legfelsőbb Bíróság iránymutatásából következően felperesnek nemcsak a saját részesedése 50%-ára vonatkozóan, hanem az alperesi részesedés 50%-ára kiterjedően is viselnie kell a kárt. Vagyis a felperesnek is meg kell térítenie az alperes részére a beszedni elmulasztott licencdíj ellenértékének 30/2, azaz 15%-át, ugyanúgy, ahogy az alperesnek meg kell térítenie felperes részére a beszedni elmulasztott licencdíj 70/2, azaz 37,5%-át! A F...-licencdíjak tekintetében - a .../2004/94. sz. beadványban előadott számítás szerint ez - 2.711.288 front tőkét + 8.072.172 + 575.424 forint kamatot, azaz mindösszesen 11.358.884 forint beszámítandó tartozást jelent.

2) Másrészt 90.693.310 forint és ezen összeg 2007. június 14. napjától a kifizetésig számított törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint 1.200.000 forint ÁFA ügyvédi díj iránti beszámítási kifogással élt az alperes. E körben eladta, hogy a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV..../2007/7. sz. felülvizsgálati részítélete és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf..../2008/6. sz. részítélete értelmében vissza kell fizetni az alperes részére a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf..../2007/7. sz. - hatályon kívül helyezett - részítélet alapján az alperes által kifizetett marasztalási

részösszeget és annak késedelmi kamatait, mint jogalap nélkül megszerzett összeget. A megjelölt összegek - a Fővárosi Bíróság 0100-30.Vh.../2009/2. sz. végzése, ill. a Fővárosi Ítéltábla 3.Pkf.../2009/1. sz. jogerős végzése alapján visszévrehajtásra tételesen meghatározott adatok szerint kerültek meghatározásra.

VI.

A jelen ítélettel elbírált 2.1 sz. kereset nem alapos, a 2.2 sz. kereset részben alapos a következők szerint:

92

2.1 kereseti kérelem

A bíróság e körben a tényállást a Pp. 206.§ (1) bekezdése alapján az ügyben született jogerős bírósági döntések, a felek előadása és a csatolt okiratok alapján állapította meg; mindenekelőtt az alperes elévülési kifogását vizsgálta.

Az I. r. felperes keresetében a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.../2008/6. számú részítélete alapján megítélt elmaradt licencdíjakon és késedelmi kamatokon felül felmerült kárának megtérítését kérte a Ptk. 301. §-ának (5) - a kár esedékességekor (3) - bekezdése alapján.

A késedelmi kamatot meghaladó kár megtérítése ugyanolyan felróhatóságtól független, objektív jogkövetkezmény, mint maga a késedelmi kamat (BH2000. 154.), és utóbbihoz hasonlóan a főköveteléshez - adott esetben a kártérítési igényhez - kapcsolódó mellékkövetelésnek tekinthető függetlenül attól, hogy a felperések csak a per későbbi szakaszában éltek ezzel az igénnyel. A perben fel sem merült, hogy a főkövetelés, tehát a licencdíjak beszedésnek elmulasztásából eredő kártérítési igény elévült, ezért a főkövetelés sorsát osztó mellékkövetelés tekintetében sem beszélhetünk elévülésről (Ptk. 324. § (2) bek.)

De nem évült el a felperések követelése a Ptk. 326. § (1) bekezdése alapján sem. E szabály szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé vált. A (2) bekezdése szerint, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított egy éven belül - egy éves vagy ennél rövidebb elévülési idő esetében pedig három hónapon belül - a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél, illetőleg három hónapnál kevesebb van hátra. Ezt a rendelkezést kell alkalmazni akkor is, ha a jogosult a lejárat után a teljesítésre halasztást adott.

Az I. r. felperes a kár mértékéről 2008. december 11. napján a Fővárosi Ítéltábla .Pf.../2008/6. számú részítéletéből szerzett tudomást, amikor is megállapításra került, hogy az alperes kártérítés címén 6.326.338 forint és kamatai megfizetésére köteles. Ezen időszakig tehát az I. r. felperes késedelmi kamaton felüli kártérítési igénye nyugodott a Ptk. 326.§ (2) bekezdése alapján. Az I. r. felperes a Ptk. 301. § (5) bekezdés szerinti kártérítés iránti igényét a kár mértékéről való tudomásszerzésétől számított egy éven belül, 2009. október 2. napján érvényesítette, ezért igénye nem évült el, így azt a bíróság érdemben vizsgálta.

A Ptk. 318. §-ának (1) bekezdése alapján a szerződésszegésért való felelősségre, valamint a kártérítés mértékére a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a kártérítés mérséklésének - ha a jogszabály kivételt nem tesz - nincs helye.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni. Az előbbi szakasz (4) bekezdése alapján, kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

A Ptk. 231. § (1) bekezdése értelmében a pénztartozást - ellenkező kikötés hiányában - a teljesítés helyén érvényben levő pénznemben kell megfizetni.

E szakasz (2) bekezdése szerint más pénznemben vagy aranyban meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben levő árfolyam (ár) alapulvételével kell átszámítani.

A Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján pénztartozás esetében - ha jogszabály eltérően nem rendelkezik - a kötelezett a késedelembe esés időpontjától kezdve akkor is köteles a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot fizetni, ha a tartozás egyébként kamatmentes. A kamatfizetési kötelezettség akkor is beáll, ha a kötelezett késedelmét kimenti.

A Ptk. 301. § (5) bekezdése szerint a jogosult követelheti a késedelmi kamatot meghaladó kárát.

A Fővárosi Ítéltábla a 8.Pf.../2007/7. és a 8.Pf.../2008/6. számú részítéleteiben azonos tényállás alapján, egyaránt 323.498 svájci frank elmaradt licencdíjról döntött az I. r. felperes javára. Mindkét esetben forintban határozta meg az alperest marasztaló összeget. Az előbbi részítéletben a svájci frankban befolyt vagy beszedni elmulasztott licencdíjak forint ellenértékét az igény érvényesítésekor (2006-ban) fennálló devizasorzó alkalmazásával határozta meg, az utóbbi részítéletében azonban a különböző részletekben éves gyakorisággal esedékessé váló díjtételek forintosítását az esedékesség idején irányadó árfolyam alapulvételével határozta meg a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV..../2007/7. sz. végzése alapján.

Tény, hogy a két különböző számítás eredményeül lényegesen eltérő összegek adódnak - 29.129.377 és 6.326.338 forint -, továbbá ezen tőkeösszegek és ezek 1988. szeptember 1. napjától számított kamatai már több mint 100 millió forintos különbséget eredményeznek. Tény az is, hogy e tetemes különbség a kártérítés esedékessége (1988-1992) és az igény érvényesítése (2006) között bekövetkezett köztudomású forintromlás eredménye. A felperesek a jogerős részítélettel megítélt tőke és járulékaik felett jelentkező ezen elmaradt vagyoni előnyt, mint kárt kívánták érvényesíteni a Ptk. 301. § (5) bekezdése alapján.

A kártérítés esedékessé válásakor, illetve az igény érvényesítésének időpontjában irányadó különböző árfolyamok alkalmazásából adódó számszaki különbség azonban önmagában nem értelmezhető a felpereseknek a késedelmi kamatot meghaladó káraként. Az I. r. felperest terhelte ugyanis azon konkrét és reális körülmények bizonyítása, amelyek alapján kétséget kizáróan állítható, hogy az alperes szerződésszegő magatartása miatt nem a kártérítés esedékessége, hanem az igény érvényesítése időpontjában irányadó árfolyam szerint számított összegű vagyoni előnytől esett el. Az ilyen igény érvényesítéséhez azonban a késedelmi kamattól eltérően a jogosultnak kell igazolnia azt is, hogy a késedelmi kamatot meghaladó összegű kára keletkezett. A Legfelsőbb Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint (BH2001.78.; BH 2000.154.) a késedelmi kamatot meghaladó mértékű kár megtérítéséhez az I. r. felperesnek bizonyítania kellett volna, hogy a késedelem teljes tartama alatt, konkrét és reális üzleti lehetősége lett volna arra, hogy tőkét a késedelmi kamatot meghaladó és az forintromlás mértékét elérő haszonnal fektethesse be. A késedelmi kamatot meghaladó kár megítéléséhez nem szolgálhat kellő alapul annak előadása, hogy a kártérítés esedékessége és az alperes marasztalása között jelentős forintromlás következett be. Önmagában ebből ugyanis okszerűen csak az következik, hogy ha az alperes késedelem nélkül teljesített volna, a felvett licencia díj értéke az alperesnél is azonos mértékben csökkent volna. Az ettől eltérő tények bizonyítása pedig a perben az I. r. felperes kötelezettsége lett volna, aki azonban ennek nem tett eleget. Értelmszerűen nem értékelhető a késedelmi kamatot meghaladó kár bizonyítékként az I. r. felperesnek a különböző közgazdaságtani modellekre tett előadása, a jövőérték számítással kapcsolatos okfejtése. De nem tekinthető bizonyítottnak a többletkár azon - semmivel sem bizonyított - előadás alapján sem, hogy külföldi szakmai kapcsolatai, rendszeres külföldi munkái is azt indokolták, hogy pénzt külföldi devizában tartsa, illetve a forintban kifizetésre kerülő licencdíjak nagy részét visszaváltotta az I. r. felperes svájci frankra és azt a ma is létező devizaszámláján helyezte el.

Mivel tehát az I. r. felperes nem bizonyította a késedelmi kamatot meghaladó kár bekövetkeztét, a bíróság e kereseti kérelmet elutasította. Szükségesnek tartja azonban megjegyezni a következőket:

A jelen per tényállása, így különösen az I. r. felperest illető licencdíj, mint elmaradt vagyoni előny deviza alapja és e pénztartozás forintra történő átváltásának jogszabályi szükségessége (Ptk. 231. §), továbbá a kártérítés esedékessége és az igény érvényesítése közötti - rendszerváltással színezett és súlyos forintromlással terhelt - 20 év a bíróság szerint felszínre hozta egy, a Ptk.-nak a kártérítés szabályozásával kapcsolatos lehetséges hibáját.

A jelenlegi jogi szabályozás alapján ugyanis, ha az elmaradt vagyoni előny (kár) alapja valamely deviza, de a károsultnak a kártérítés forintban jár (Ptk. 231. § (1) bek.), akkor a bíróságnak a kártérítés esedékességekor (Ptk. 360. § (1) bek.) irányadó árfolyammal kell meghatározni a marasztalás forintösszegét (Ptk. 231. § (2) bek.). Ebből az következik, hogy a károsultnak kell viselnie mindazon bizonytalan, jövőbeni pénzpiaci esemény kockázatát, ami az esedékessé válás és az igényérvényesítés (marasztalás) között következik be. Az adott perben ilyen tényező volt a forintnak a licencia alapjául szolgál francia, illetve svájci frankhoz képest való erőteljes romlása, ami miatt az I. r. felperesnek kellett elkönyvelnie azt a potenciális veszteséget, ami abból adódott, hogy a marasztalás időpontjában a forint már lényegesen kedvezőtlenebb kondícióval volt átváltható a kártérítés esedékessé válásának időpontjához képest.

A bíróság álláspontja szerint - a jelenlegi szabályozás mellett - alkotmányosan aggályos lehet, hogy a jogszabály a károsultat, és nem a károkozót kényszeríti kockázatviselésre mindazon bizonytalan árfolyam-események vonatkozásában, amelyek a kár bekövetkezte és a kártérítés érvényesítése (marasztalás) között állnak be. A Ptk. két eszközt nevesít, amely elvileg a problémát kezelheti: a késedelmi kamatot (Ptk. 301. § (1) bek.) és a késedelmi kamaton felüli kártérítés lehetőségét (Ptk. 301. § (5) bek.). Csak hogy éppen a jelen per bizonyította - és a Ptk. 301. § (5) bekezdése pusztán létével meg is erősíti -, hogy a kamat mint az időmúlás okán bekövetkező veszteséget kompenzáló tulajdonképpen „kárátalány” nem szükségképpen alkalmas eszköz arra, hogy a károsultat a károkozás előtti, vagyis olyan helyzetbe hozza, mintha a kár be sem következett volna. Megjegyzendő, hogy a kamatban a Ptk. 301. §-ának szabályozása szerint még csak ki sem fejeződnek a forint-deviza árfolyam változások, hiszen az a forint inflációjához, pontosabban a MNB inflációs politikájához van igazítva. De nem tűnik elégséges eszköznek a károsult terhelte árfolyamkockázat kompenzálására a kamaton felüli kártérítés lehetőségének biztosítása sem. A kártérítés feltételei, így különösen a kár bekövetkeztenek bizonyítása ugyanis itt is a károsult terhére esik, de ahogy az a Legfelsőbb Bíróság eseti döntéseiből és a fentiekben kifejtettekből is jól látható, csaknem lehetetlen elvárás elé kell állítani a károsultat, akinek tulajdonképpen a „mi lett volna ha” bizonyításának kellene eleget tennie - mindezt úgy és amellett, hogy már az árfolyamváltozás kockázatát is ő kénytelen viselni.

2.2 kereseti kérelmek

Eltérően a perben vizsgálat másik allicencia megállapodástól, a F...-szerződéstől, a S...-szerződés nem tartalmazott olyan rendelkezést, amely szerint tényleges hasznosítás hiányában is jár licenccdíj a feleknek. Ebben az esetben tehát elsősorban azt kellett bizonyítani a felpereseknek, hogy a S... részéről történt hasznosítás 1987. évet követően is. A Legfelsőbb Bíróság iránymutatása szerint (Pf.IV.../1999/8.) a felajánlott bizonyítékok alapján lehetett állást foglalni arról, hogy tételes kártérítés megállapítható-e (erre irányult a 2.2.1 sz. kereseti kérelem), vagy ha nem, akkor a felpereseket mekkora általános kártérítés illeti meg (2.2.2 kereseti kérelem).

A felek előadásai, **I.b.** vallomása és az ahhoz csatolt írásos bizonyítékok (.../1993/73/F/76.); az I. r. felperes által csatolt további dokumentumok (FU2-4.), **p.c.** (.../2004/56.), **r.h.** (.../2004/62.) és **j.s.** (.../2004/62.) külföldi megkeresés alapján fogatosított tanúvallomásai alapján, az alperesi magánszakértő szakvéleményeire (.../1993/81, -86., és -89.) is figyelemmel a bíróság bizonyítottan látta, hogy a S... 1987. december 31. napja után is hasznosította az I. r. felperes találmányait, mely alapján licencia díj jár.

Elfogadva a felperesek okszerű érvelését a bíróság a felek és a S... 1978-1986. közötti együttműködéséből indult ki. Ezekben az években a S... évi rendszerességgel számolt el az alperessel, utóbbi pedig a Szerződés szerint licencia díjat fizetett ki az I. r. felpereseknek. Az iratok között elfekvő, az alperes által sem vitatott tartalmú bizonylatok szerint (pld.: F-36/a, F-37/a, F-38/a, F-71, F-22/a) a S... az ún. „M...S...” termékek alapján fizetett díjat az alperesnek. A bizonylatokon rendre ez a megjelölés szerepel, illetve ezen termékcsaládon belül bontásként a számokkal és a betűkkel jelzett egyes acélfajták. Már itt fontos megjegyezni, hogy a S... soha sem a S...-szerződés tárgyát képező egyes európai szabadalmak megjelölésével, hanem csak ezen termék azonosításával számolt el. **I.b.** vallomása később egyértelművé tette, hogy a szerződés tárgyát képező szabadalmak ezen termékekben kerültek hasznosításra. Közvetlen bizonyítéka a „M...S...” termékek és az I. r. felperesi európai szabadalmi kapcsolatának a **b.**-vallomáshoz csatolt 1986-os publikáció (Annexe 7.), amelyben lajstromszám szerint történik hivatkozás a szóban forgó európai szabadalmakra. Mindezt - legalábbis a felek közti zavartalan elszámolási időszakára vonatkozóan, 1987-ig bezárólag - az alperes sem tette kétségessé.

Az I. r. felperes a per során számos olyan írásos bizonyítékot csatolt, amely alapján arra lehet következtetni, hogy a francia cég a „M...S...” termékeket - és ezzel együtt a perbeli európai szabadalmakat - 1987. december 31. napja után is hasznosította.

Az alperes szakértői védekezése e körben nem keltett kellő aggályt a bíróságban. A becsatolt három szakvélemény ugyanis mindvégig azon koncepció mentén haladt, hogy a S... csak a mikroötvözött acélok felhasználása iránti érdeklődése körében szerezte meg a felperesi szabadalmak hasznosításának jogát, és a találmányok mindössze egy epizódot képeznek abban a szélesebb körű kutatási és fejlesztési tevékenységben, melynek eredményeként a „M...S...” márkanévű acélokat kidolgozták. Utóbb azonban aligha határozható meg, - a szakértő szerint még kémiai vizsgálattal sem -, hogy egy „M...S...” megjelölésű termék valóban a felperesi szabadalmak hasznosításával jött-e létre. Ezen érvelés lényege tehát, hogy önmagában a „M...S...” megjelölésnek 1987 utáni használata nem bizonyítja a S...-szerződés alapjául szolgáló szabadalmak tényleges hasznosítását.

Azonban a szakértő nem adott elő olyan szakmai érvelést, amely bizonyítaná, hogy a S... kutatás-fejlesztés eredményeképpen a „M...S...” acélok egy idő után a perbeli európai szabadalmak oltalmi körén kívül estek. Tényként ezzel szemben csak azt lehet megállapítani, hogy a S... következetesen "M...S..." acélok alapján fizetett díjat az alperesnek, de a szakértő pusztán vélekedésén túl egyetlen perbeli adat sem mutat arra, hogy a felperesi szabadalmak idővel túlhaladottá váltak. Semmilyen tényszerű indokát nem adta a szakértő annak, hogy a későbbi "M...S..." termékeket miért ne lehetne a felperesi szabadalmak hasznosítása útján

létrejött acéloknak tekinteni. Tény, hogy az I. r. felperes által csatolt bizonyítékok a "M...S..." acélok széleskörű kutatását igazolják, ebből azonban még nem következik az, hogy a fejlesztés eredményeképpen ezek a termékek idővel a felperesi szabadalmak oltalmi körén kívül kerültek.

A szakértő végső kunklúziója szerint a "M...S..." acélok csak akkor tekinthetők felperesi acélnak, ha bizonyos, hogy azokat a 171.901 szabadalom igénypontja szerinti keverék vagy ötvözet felhasználásával gyártották, ez pedig csak kétféle módon igazolható: ha a gyártó elismeri a szabadalom szerinti gyártást (ez történt 1984-86-ban), vagy valaki bizonyítani tudja, hogy az esetleges további gyártásnál a szabadalmi igénypont szerinti keveréket vagy ötvözetet használták. Ezek bizonyítása azonban koránt sem a felperesek, hanem az alperes feladata volt a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján és ezen nem változtat a Legfelsőbb Bíróság azon iránymutatása sem, hogy a gyártás tényét a felpereseknek kell bizonyítani. Hangsúlyozandó, hogy az alperes az 1979-1986 közötti időszakra eső elszámolásokban maga sem tartotta szükségesnek, hogy az elszámolás szabadalmanként történjen, mindig csak a különböző típusú "M...S..." termékek megjelölése alapján szedte be a díjakat. Ebből következően utóbb már aligha határozható meg, hogy a négy európai szabadalomból melyik/melyek hasznosultak az egyes terméktípusokban; tehát nem hivatkozhat az alperes arra, hogy a "M...S..." és az egyes szabadalmak kapcsolata nem világos.

Meggyőződése a bíróságnak az is, hogy az alperestől volt várható azon állításának igazolása, hogy a S... azért nem fizetett licencia díjat az 1988. évtől, mert ekkortól nem hasznosította a szerződés szerinti európai szabadalmakat. Ez nem csak a Pp. 164. §-ának (1) bekezdésből következik, de abból is, hogy a S... szerződő partnereként kizárólag az alperes volt abban a helyzetben, hogy a S... általi hasznosítást és elszámolást számon kérje, illetve ezeket akár független szakértő igénybevételével ellenőrizze; erre a S...-szerződés 3.7 pontja adott lehetőséget. Súlytalan az alperesnek az a védekezése, hogy a jogok és kötelezettségek ...re való engedményezését követően minderre már nem volt joga, hiszen ítélt dolog, hogy az engedményezés nem hatályosult (Pf.IV..../1999/8.); a S...-szerződésben (a Legfelsőbb Bíróság szóhasználata szerint „allicencia” szerződés) alanyváltozás nem történt, tehát az ... soha sem lépett az alperes helyébe, mindvégig az alperest illetve az elszámolások számonkérése és ellenőrizhetősége, az a jog, amelyet a felek 1978-ban kötött szerződése értelmében az I. r. felperes tekintetében kötelezettségként lehet értelmezni. Itt csak megjegyzi a bíróság, hogy az alperes nem csak az engedményezés időszakában, de azt megelőzően sem élt ellenőrzési jogával, a S...-elszámolásokat kritika nélkül elfogadta, noha az I. r. felperes többször is felhívta arra, hogy vizsgálja meg a S... adatait, mert valószínűsíthető, hogy azok eltérnek a valóságtól. Az alperes tétlensége vezetett végül oda, hogy a S... egyoldalú nyilatkozattal élhetett 1984-ben a díjkulcs csökkentés lehetőségével, és ekkortól már nem kellett figyelembe vennie az első évekre kikötött minimum mennyiségeket sem. Ha tekintetben vesszük, hogy az I. r. felperes a korabeli deviza szabályok alapján magánszemélyként nem köthetett külföldön szabadalomhasznosítási megállapodásokat, így az alperest kénytelen volt a hasznosításba bevonni, az alperest a Szerződésben vállalt kötelezettségek teljesítésben a szokásosnál is fokozottabb felelősség terhelte. A bíróság figyelmeztette ezért az alperest a fenti bizonyítási kötelezettségére (9-III. sz. jkv-i v.), az alperes azonban csak azt igazolta, hogy 2000 tájékán megkereste a S...-ot, akitől semmilyen választ nem kapott.

A Legfelsőbb Bíróság előbb felhívott döntésével ellentétes az az alperesi okfejtés is, hogy az engedményezés sikeres teljesülésének tudatában ő maga úgy járt el, ahogy tőle elvárható volt, hiszen a bíróság vizsgálta az alperes felróhatóságát és egyértelműen megállapította, hogy gondatlanul járt el akkor, amikor kifejezett hozzájárulás hiányában úgy tekintette magát, mint aki a szerződéses kötelezettségei alól mentesült, és ebből eredően a továbbiakban érdemi tevékenység kifejtésére nem volt hajlandó. A Legfelsőbb Bíróság így vezette le, hogy az alperes a külföldről járó licencia díjak ellenőrzésének, behajtásának elmulasztása miatt a Ptk. 318. §-án keresztül alkalmazandó Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján kártérítő felelősséggel tartozik.

Önmagában abból, hogy a S... legutoljára 1988 júliusában jelezte díjfizetési szándékát, nem lehet arra következtetni, hogy a hasznosítást abbahagyta. A S... a felek engedményezési szándékától függetlenül még ekkor is az alperest tekintette a licencia jogosultjának, hiszen hozzá jelentkezett be fizetési szándékkal, majd amikor az alperes az i.i.-hez irányította, utóbbi sem fogadta be a felajánlott licencdíjat. A S... szemszögéből tehát egy zavaros jogi helyzet alakult ki Magyarországon, melyben úgy tűnhetett számára, hogy a licencdíjnak pillanatnyilag nincs gazdája, így életszerűt feltételezni, hogy várakozó helyzetbe helyezkedett, amelyet az alperes később gondatlanul nem oldott fel. Hangsúlyozandó, hogy a per során nem merült fel adat arra nézve sem, hogy a S... valaha is jelezte volna, hogy az alperessel kötött szerződéses kapcsolatból ki kíván lépni.

Nem lehet visszavezetni a S... némaságát arra sem, hogy a S...-szerződés az i.i.- részéről esetleg 1988. július 19. napján felmondásra került. Egyrészt az alperes ezt nem bizonyította, mert a becsatolt levelek csak felmondással fenyegetnek, de nem egyértelmű jogviszony megszüntető nyilatkoztok. Ráadásul Suzenne Wolfe genfi ügyvéd, e levelek írója, az i.i.- részéről nyilatkozott, ez a cég azonban az engedményezés hatálytalansága okán nem lépett az alperes helyébe a S...-szerződésben, így érvényesen nem is mondhatta fel azt. Továbbá az a körülmény, hogy a S... 1988. július 20. napján az alperesnek kívánt teljesíteni, egyértelművé teszi, hogy ő maga sem volt abban a tudatban, hogy szerződő partnere immáron nem az alperes, hanem az i.i.; az, hogy a S... nem válaszolt az i.i.- felmondással fenyegető leveleire, feltehetően arra vezethető vissza, hogy inkompetensnek tekintette a levelek íróját.

Önmagában nem bizonyítja r.h.. tanúvallomása sem azt, hogy a S... a felperesi szabadalmak hasznosítását 1988-at követően abbahagyta. Egyfelől azt kell látni, hogy ez volt az egyetlen bizonyíték, amely alapján esetleg ilyen tény volna megállapítható, mert p.c.-nek vagy l.b.-nek, a S... kompetens metallurgus szakembereinek vallomása alapján bizonyos, hogy széles körben használták a "M...S..." acélokat. Tény az is, hogy utóbbi személyek éppen a perbeli időszak kezdetén, 1988-ban vonultak nyugdíjba így a későbbi gyártása már nem volt rálátásuk. r.h.. azonban a tanúvallomás időpontjában is a S... vezető beosztású munkavállalója volt, így figyelemmel arra is, hogy a S... soha sem jelezte, hogy a szabadalmak hasznosítását abbahagyta (de ennek ellenkezőjét sem), nem zárható ki, hogy a hasznosítás tovább folyt, ez pedig a tanút a körülményeire tekintettel érdekelté teheti. Helyesen fejtették ki a felperesek azt is, hogy a tanúvallomás egyes adatai nem állnak összhangban a tényállással, mert a tanú a hasznosítást

1985-86-ig állította, holott bizonyos, hogy a **S...** még 1987-es hasznosítás után is fizetni kívánt. Hechelski azt is előadta, hogy idővel a "**M...S...**" védjegyet visszaszerezte és újból használatba hozta a cég. Mármost, ha figyelembe vesszük, hogy acélárak márkanevéről van szó és az ilyen termékeket többek között a veszélyes üzemnek minősülő gépjárművekbe építik be, ahol azok fokozott megterhelésnek vannak kitéve, akkor evidens, hogy a márkanévnek szigorú minőségi azonosságot kell jeleznie. Hechelski nem is állította, hogy a márkanév visszavásárlása után a jelezett árukat a korábbi "**M...S...**" minőségektől eltérő összetétellel, fizikai jellemzőkkel gyártották, csak azt adta elő, hogy már nem használták fel az I. r. felperes „aktiváló porát”. Az I. r. felperes tagadása fényében ugyanakkor kétséges, hogy a felperesi termékszabadalmak hasznosítása szempontjából hogyan kell értelmezni ezt az eljárási jellegű előadást, illetve bizonyítéka-e annak, hogy az új "**M...S...**" acélok - a korábbi minőségektől eltérően - a felperesi szabadalmak oltalmi körén kívül esetek. Mindezek fényében nem tudta elfogadni a bíróság ezt a tanúvallomást a hasznosítás hiányának kétséget kizáró bizonyítékeként.

A bíróság álláspontja szerint az, hogy az alperes nem tudta bizonyítani azt a tényt, hogy a **S...** azért nem fizetett 1988 után díjat, mert a **S...**-szerződés szerint európai szabadalmak hasznosítását abba hagyta, önmagában is megalapozza a kártérítést. A felperesek által felajánlott seregnyi bizonyíték azonban közvetlenül is alátámasztotta a perbeli szabadalmak 1987 utáni hasznosítását:

Ilyen bizonyíték egy 1988 áprilisában megrendezett moszkvai kongresszus anyaga (Annexe 13.), amely tényleges gyártásról számol be, arról, hogy 1981 óta több, mint 2 millió stabilizáló rudat gyártottak "**M...S...**" acélból. Az alperes azzal vitatta ezt a cikket, hogy a konferencia anyagát feltehetően 1987-ben kellett leadni, így 1988-as hasznosítást nem igazol, ezt a körülményt azonban az alperes semmivel sem valószínűsítette. Megjegyzendő, hogy az acélgyártás köztudomásúan komoly termelési beruházást igényel, aligha valószínű, hogy a korábban több millió alkatrészhez felhasznált acélminőség gyártásról pár hónap alatt állt volna le a **S...**

Hasonlóképpen gyártást igazol „Traitment Thermique” folyóiratban 1992-ben megjelent cikk (Annexe 14.), amely ugyancsak "**M...S...**” (S 800; S 1000; F 1200) acélokat ismertet mint olyan alapanyagot, amelyeket **...autógyár** autóknál vezérmű láncában, kerékagyban és stabilizáló rúdban alkalmaznak. Alaptalanul védekezett itt az alperes azzal, hogy a cikk megfogalmazása alapján e felhasználások csak K+F keretében történtek, hiszen éppen az előbbi bizonyíték alapján lehetett megállapítani legalább az egyik alkatrészeről - a stabilizáló rúdról - hogy milliós számban gyártották "**M...S...**” fémet felhasználva.

j.s. tanúvallomása során az I. r. felperes által rendelkezésre bocsátott, "**M...S...**” acélokra vonatkozó termékismertetőket és szabványokat megtekintve a „Modif H4 Spec. No. 1 E ...” jelű terméket ismerte fel mint olyat, amelyet a tanúvallomás napjáig is vásárol a Caterpillar cég, pld. 2007-ben 640 tonnát.

Az I. r. felperes bizonyította azt is, hogy egyes "**M...S...**” acélokra különböző nemzeti - köztük franciaországi - szabványokat is kiadtak (Annexe 11-12.); a **...autógyár** gyárban a F 1200-as

minőség alapján a „...” jelű specifikáció született. Az alperes védekezésével szemben, melynek lényege az volt, hogy a szabványosítás önmagában nem igazolt gyártást, a bíróság arra mutat rá, hogy a bizonyítékokat nem önmagukban, hanem egymásra tekintettel kell értékelni. A fentiek értelmében pedig bizonyos, hogy a S... 1988 után is gyártott "M...S..." acélokat, így tehát az adott szabványosítás - értelemszerűen - egy szélesebb körű felhasználásra utal.

A bíróságnak az I. r. felperes egyéb bizonyítékai (összefoglalóan csatolva: 10. beadv.), alapján általában is az a benyomása alakult ki, hogy ilyen széles körű okirati bizonyítást aligha ajánlhatott volna fel a felperes akkor, ha igaz az, amit az alperesi szakértő állított, vagyis hogy a felperesi szabadalmak "M...S..." acélokban való hasznosítása mindössze egy elszigetelt, az 1980-es évek első felére datálódó kutatási-fejlesztési projekt része lett volna.

Mindezek alapján a bíróság bizonyítottan fogadta el azt, hogy a S... 1988-at követően, de 1992-ben még bizonyosan hasznosította a S...-szerződés tárgyát képező európai szabadalmakat. A felperesek ezzel bizonyították, hogy káruk keletkezett azáltal, hogy az alperes elmulasztotta beszédni a hasznosítás alapján járó licencia díjakat.

Nem adott helyt azonban a bíróság a felperesek tételes kártérítési igényének. Az e körben ismertetett tanulmányok (FU14; FU14a) ugyanis bizonyos ...autógyár gépjármű alkatrészek tekintetében valóban igazolják a "M...S..." acélok alkalmazását. Arra azonban, hogy a peresített időszakban mindvégig, az I. r. felperes által felsorolt valamennyi gépjármű esetében, azok valamennyi megjelölt alkatrészében ez az acél került felhasználásra, nem áll rendelkezésre bizonyíték. Ezt a felperesek számításukban mindössze feltételezték, de nem igazolták, így az 1989-2002 közötti időszakra számított 1.127.918,135 tonnányi felhasználás nem lehetett tételes kárszámítás alapja. Ezért a bíróság a felperesek 2.2.1 sz. kereseti kérelmét elutasította.

Az általános kártérítés iránti igény azonban megalapozott volt, hiszen nem férhet kétség ahhoz, hogy a több mint húsz évvel ezelőtti hasznosítás pontos számadatai - az alperes gondatlan mulasztása okán - nem állhatnak rendelkezésre, a franciaországi hasznosítás körülményeinek feltárására nincs perjogi eszköz, ezért a kár mértéke pontosan nem számítható ki.

A Pp. 359. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas.

A felperesek a fentebb ismertetett 2. sz táblázatnak megfelelően a Legfelsőbb Bíróság .IV.../1999/8. számú részítéletének iránymutatásával összhangban határozták meg általános kártérítési igényüket. Figyelembe vették, hogy a hasznosítás után milyen összegű licencia díjban részesült az alperes 1987 januárjáig, ennek érdekében az alpereshez 1979-1987-ben nem vitatottan ténylegesen befolyt licencdíjakból (lásd fentebb az 1. táblázatot.) indultak ki. Az alperes által nyolc év alatt beszédett licencdíj összegéből számtani átlagolással 303.041,33 FrF átlagos éves licencdíjat határoztak meg, amit a peresített 1988-1998 időszakra vetítettek. A felperesek az alperes által francia frank valutában kifizetni elmulasztott licencdíjat az esedékesség évében irányadó francia frank árfolyamon váltották át forintra követve ezzel a

Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV..../2007. sz. döntésében alkalmazott számítási módot is; egyúttal figyelembe vették a Pf.IV. .../1999/8. számú részítélet szerinti 50-50%-os kármegosztást is.

A bíróság nem osztotta az alperes azon érvelését, hogy ez a számítás azért hibás, mert az első évekre nem a tényleges hasznosítás alapján fizetett a S..., később pedig csökkenő tendenciát mutatott a felhasználás. Ezekkel az aggályokkal szemben azt kell kiemelni, hogy a felperesek által kalkulált átlagos licencia díj nem eltúlzott mértékű, tonnára átszámítva (kb. 12.000 t/év) nem éri el azt a minimális tonna/év mennyiséget sem (15.000 t.) amelyet a S...-szerződésben a felek az első évekre kalkuláltak. Tény, hogy az utolsó, 1987. évre már csak kb. 2.000 tonnányi felhasználás után fizetett licencdíjat a S..., tette azonban ezt úgy, hogy az alperes soha sem ellenőrizte az elszámolásokat és a gyártást, noha a S...-szerződés 3.7 pontja alapján ez joga volt, és a felperes többször is kérte tőle, éljen ezzel a lehetőséggel. Ilyen körülmények között aligha hivatkozhat az alperes a befolyt licencdíjak évről-évre csökkenő mértékére. Ellenben, a fenti bizonyítékok alapján az I. r. felperes kellően bizonyította szabadalmainak az autóiparban való széleskörű hasznosításának tényét, ami arra enged következtetni, hogy a hasznosítás valós számai a fenti átlagszámítással meghatározott felhasználást lényegesen meghaladhatták, ennek fényében a szerződés szerinti minimum mennyiségek alatti igény semmiképpen sem irreális mértékű.

Egyetértett ugyanakkor a bíróság az alperessel abban, hogy díjfizetési kötelezettsége csak addig volt a S...-nak, amíg az európai szabadalmi oltalmak fennállottak, a S...-szerződés hatályát ugyanis a felek ehhez igazították. Nem volt vitás, hogy az EP.....3 és az EP.....9 lajstromszámú szabadalmakat megvonták, az EP.....1 és az EP.....0 lajstromszámú szabadalmak oltalma pedig díjfizetés hiányában 1992. február 28. napján megszűnt. A bíróság nem osztotta a felperesek azon védekezését, hogy a szabadalmak fenntartásáról az alperesnek kellett gondoskodnia, mert a felek 1978-ban kötött szerződése 1988 novemberében lejárt, egyik fél sem állította, hogy azt meghosszabbították - a feltárt tényállás alapján nem is lehet erre következtetni -, így az alperesnek a licencdíjak beszedésén kívül nem maradt fenn kötelezettsége az I. r. felperessel szemben, annál is inkább, mert az európai szabadalmak bejelentője és jogosultja eleve az I. r. felperes volt. Alaptalan az a felperesi védekezés is, hogy az 1978-as Szerződés alapján a megszűnt szabadalmak know-how-ként kerültek továbbhasznosításra, mert a nyilvánosságra jutott találmányok ilyen módon való hasznosítása fogalmilag kizárt.

Nem látta indokoltnak a bíróság eltérni a S...-szerződés 1%-os díjkulcsától, noha tény, hogy a két megvont szabadalom hasznosítását nem lehetett figyelembe venni. Mint ahogy az már a fentiekben kifejtésre került, a korábbi elszámolásokban az alperes soha sem tulajdonított jelentőséget annak, hogy konkrétan mely termékekben mely szabadalmak kerültek hasznosításra. A felek a négy európai szabadalmat mindig egységesen kezelték, nincs bizonyíték arra, hogy az egyes "M...S..." termékekben mely szabadalmak hasznosultak, illetve ténylegesen hasznosult e valamennyi szabadalom. Ezért a felperestől nem volt elvárható az egyes szabadalmak hasznosításának tételes bizonyítása. Nem látta így bizonyítottnak a bíróság azt sem, hogy a két európai szabadalom megvonása automatikusan a S...-szerződés értékcsökkenését eredményezte, ezért nem látott okot a S...-szerződés szerinti 1%-os díjkulcstól való eltérésre.

Alapos volt azonban az alperes azon észrevétele, hogy a felperesek számítása (2. táblázat) nem vette figyelembe azt, hogy nekik csak a licencia díj 70%-a jár. Mindezek alapján a bíróság az alábbi 4. sz. táblázat szerint határozta meg a felperesek díjazását; az 1988. január 1. napjától 1992. február 28. napjáig járó 5.136.699,54 elmaradt licencia díjat mint kártérítést az alperes az I. és II. r. felpereseknek fele-fele arányban köteles megfizetni. A bíróság a késedelmi kamatszámítás kezdő időpontját az előbbi időszakra középátlagosan határozta meg, a kamat mértéke a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdésén alapul.

4. táblázat

Év	Licenciadíj mértéke (Francia frank)	Francia árfolyama december 31-én	frankLicenciadíj értéke adott évforintban	50%-os kármegosztás	mérsékelt licenciadíj 70%-a
1988	041,25	8,64	2 618 276,40	1 309 138,20	396,74
1989	041,25	10,78	3 266 784,68	1 633 392,34	1 143 374,64
1990	041,25	11,89	3 603 160,46	1 801 580,23	1 261 106,16
1991	041,25	14,58	4 418 341,43	2 209 170,71	1 546 419
1992	041,25	15,24	4 618 348,65	2 309 174,33	403
összesen					5 136 699,54

A bíróság a 2.1 sz. kereseti kérelem elutasítása kapcsán kifejtettekkel azonos indokok alapján utasította el a felpereseknek a 2.2.3 sz. kérelem alatt ismertetett, késedelmi kamatot meghaladó kártérítési kérelmét; az ott kifejtett indokolásra itt csak visszautal.

Nem volt alapos az alperesnek az I. r. felperesekkel szemben támasztott egyik beszámítási kifogása sem.

A Ptk. 296. § (1) bekezdése szerint a kötelezett a jogosulttal szemben fennálló egynemű és lejárt követelését - ha jogszabály kivételt nem tesz - a jogosulthoz intézett vagy a bírósági eljárás során tett nyilatkozattal tartozásába beszámíthatja.

Ami az alperest illető 30%-os elmaradt licencia díjra vonatkozó, 11.358.884 forint beszámítását illeti, az alperes tévedett annak jogalapját illetően. Abból a tényből ugyanis, hogy az alperes által az I. r. felpereseknek okozott kár bekövetkeztében az I. r. felperes közrehatása volt megállapítható, nem következik az, hogy az I. r. felperes egyúttal az alperessel szembeni károkozóvá vált. A felpereseknek - különösen az I. r. felperesnek - az alperessel szemben fennálló kártérítési felelősségét a per során egyetlen bíróság sem mondta ki és nem értelmezhető így a Legfelsőbb Bíróság Pf.IV.../1999/8. számú részitélete sem. Ebben csak az került megállapításra, hogy a szerződéses jogok és kötelezettségek engedményezésével összefüggésben az I. r. felperes is mulasztott, ezért a licenciadíjak elmaradásában 50%-os közrehatása állapítható meg. Bár az I. r. felperes a jelen bíróság számára meggyőzően és kimerítően dokumentálta, hogy lehetőségeihez képest - hiszen a F...- és a S...-szerződésekben ő maga nem volt szerződő fél - mindet megtett a licencia díjak beszedése érdekében, a Legfelsőbb Bíróságnak az 50-50%-os kármegosztásra vonatkozó döntése az elsőfokú bíróságot köti, attól nem térhet el. A kármegosztás ténye azonban nem jelenti azt, hogy az I. r. felperes

az alperessel szemben maga is károkozó. Ez kizárható már csak azért is, mert az I. r. felperesnek a károkozáshoz szükséges cselekvősege is hiányzik, hiszen ő maga nem volt szerződő partnere a licenbevevő cégeknek, a licencia díjakat nem követelhette, nem hajthatta be és nem is ellenőrizte, mindez kizárólag az alperes joga volt. Nem okozhatott tehát kárt az I. r. felperes az alperesnek azzal, hogy az alperes - saját gondatlansága miatt - nem jutott hozzá a licencia díj öt illető részéhez. Ilyen körülmények között a felpereseknek az alperessel szemben fennálló lejárt tartozásáról aligha beszélhetünk.

Nem volt alapos az alperesnek a visszvégrehajtási eljárásban felmerült 90.693.310 forint és ezen összeg 2007. június 14. napjától járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint 1.200.000 forint + ÁFA ügyvédi díj iránti beszámítási kifogása sem. Az alperes ezen követeléseit már bírósági úton érvényesítette, a Fővárosi Ítéltábla a 3.Pkf.../2009/1. sz ítéletével jogerősen elbírálta a visszvégrehajtási igényt, ítélt dologról van tehát szó, így ugyanezt az igényt a bíróságnak nem volt lehetősége - ez esetben beszámítási kifogásként - ismét elbírálni.

A kifejtettek alapján a bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

VII.

P e r k ö l t s é g

Az I. r. felperes a keresetlevél szerinti követelése (1 sz kereset) tekintetében (1987-re járó licenccdíj) teljes mértékben pernyertes lett.

A F...-szerződés tekintetében a főkövetelést illetően az I. r. felperes ugyancsak pernyertes lett (1.2 sz. kereset), e körben pervesztessége a kamaton felüli kártérítési igény (2.1 sz. kereset) mint mellékkövetelés vonatkozásában állapítható meg.

A S...-szerződés vonatkozásban a tételes kártérítést illetően (2.2.1 sz. kereset) a felperesek pervesztettek, míg az általános kártérítési követelés tekintetében (2.2.2 sz. kereset) részlegesen pernyertesek, az ide kapcsolódó mellékkövetelés (kamaton felüli kár) vonatkozásban (2.2.3 sz. kereset) pedig ugyancsak pervesztettek lettek.

Az alperesnek az 11.358.884 forint és a 90.693.310 forint és járulékai iránti beszámítási kifogása egyaránt alaptalan volt.

A rendkívül bonyolult megítélésű, huszonnégy évig tartó perben mindkét fél alapos, kiemelkedően magas szakmai színvonalú munkát végzett; ezek összehasonlítására, forintosítására aligha van egzakt megoldás. A per során az I. r. felperes számtalanszor pontosította keresetét, ami azonban nem értékelhető a terhére, hiszen a per előrehaladtával esedékessé váló újabb tartozások, illetve mellékkövetelések (kamaton meghaladó kár) peresítése történt meg; a per elhúzódásában túlnyomórészt a feleken kívül álló körülmények játszottak szerepet, különösen a számtalan jogorvoslati eljárás és a külföldi megkereséssel eszközölt tanúbizonyítások váratlan nehézsége. A fentiek

alapján bár összecszerűségben a felperesek nagyobb részt nyilvánvalóan pervesztesek lettek, azonban a kifejtett munka, és a terjedelmes bizonyítási eljárások felperesre kedvező eredménye alapján, figyelemmel az I. r. felperes és az alperes közötti 50-50%-os kármegosztásra is, a per összes körülményét értékelve a bíróság úgy ítélte meg, hogy a felek pervesztességében-pernyertességében nincs számottevő különbség, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdésének második fordulata alkalmával a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

A keresetlevél benyújtásakor (1991. július 3.) hatályos Itv. 58. §-ának h) pontja alapján a jelen találmányi díjper illetékmentes volt, ezért a bíróság az I. r. felperes által a keresetlevélen tévesen lerótt 68.981 forint illeték visszatérítéséről az Itv. 80. §-a (1) bekezdésének f) pontja, és 81. §-ának (2) bekezdése alapján intézkedett.

Budapest, 2013. január 23

Dr. Csóti Tamás s. k.,
bíró

Fővárosi Törvényszék
3.P.../2012/16.

A Fővárosi Törvényszék dr. Németh Zoltán László és dr. Sár Csaba ügyvéd által képviselt **I. rendű felperes neve (I. rendű felperes címe.)** I. r. és a **II. rendű felperes címe (II. rendű felperes címe.)** II. r. felpereseknek dr. Papp Endre ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe.) alperes ellen kártérítés iránti perében meghozta az alábbi

k i j a v í t ó v é g z é s t:

A Fővárosi Törvényszék a 3.P.../2012/13. számú ítéletét akként javítja ki, hogy az ítélet rendelkező részének ötödik bekezdése az alábbi:

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt fellebbezésnek van helye, amelyet a Fővárosi Ítéltáblához címezve a Fővárosi Törvényszéknél lehet benyújtani. A felek a fellebbezési határidő leteltét megelőzően közösen kérhetik, hogy a fellebbezést a Fővárosi Ítéltábla tárgyaláson kívül bírálja el. Amennyiben a fellebbezés a perköltség viselésére vagy annak összegére vonatkozik, vagy csak az ítélet indokolása ellen irányul, a másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el. A felek tárgyalás tartását kérhetik. A jogi képviselővel eljáró felek a határozat ellen benyújtott fellebbezéshez mellékelt közös kérelemben indítványozhatják, hogy az anyagi jogszabály megsértésére alapított fellebbezést közvetlenül a Kúria bírálja el. Az ítélet ellen fellebbező fél számára a jogi képviselet kötelező.

A végzés ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Fővárosi Ítéltáblának címzett, de ennél a bíróságnál benyújtható fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s

Az írásba foglalt ítélet rendelkező része - szövegszerkesztési hiba folytán - nem tartalmazta a fellebbezésre vonatkozó kitanítást, noha a bíróság a határozat kihirdetésekor (kisítélet) tájékoztatta a feleket a fellebbezés lehetőségéről, ezért a hibát a Pp. 224. § (1) bekezdése alapján javította ki a rendelkező részben foglaltak szerint.

105

A végzés ellen - mivel a kijavítás rendelkező részt érint - a Pp. 224. § (4) bekezdése alapján van helye fellebbezésnek.

Budapest, 2013. március 25.

Dr. Csóti Tamás s. k.,
bíró

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.346/2012/7.

A Fővárosi Ítéltábla Dr. Dudás Gábor Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Dudás Gábor ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek a Fuglinszky és Társai Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Fuglinszky János ügyvéd) és a Sümegi Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Sümegi Ágnes ügyvéd) által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen szolgáltatási díj megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2012. május 22. napján kelt 7.G.40.918/2010/36. számú - 2012. május 23. napján 7.G.40.918/2010/37. számon kijavított - ítélete ellen az alperes 2012. június 15. napján 38. sorszámú előterjesztett fellebbezése és a felperes 2012. szeptember 7. napján Pf.3. sorszámú előterjesztett csatlakozó fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

106

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 48.512.666 (negyvennyolcmillió-ötszázötvenkétezer-hatszázhatvanhat) forintot és ezen összeg után 2011. április 14. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal növelt összegű kamatát. Az alperest mentesíti az elsőfokú perköltség megfizetése alól, és kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 1.755.000 (egymillió-hétszázötvenötezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból és 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint viszontkereseti illetékből álló elsőfokú perköltséget. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 2.785.000 (kétfmillió-hétszáznyolcvanötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra az állam javára fizessen meg 1.175.000 (egymillió-százhetvenötezer) forint fellebbezési illetéket, míg az ezt meghaladó fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A felperes módosított keresetében a jogelődje és az alperes között létrejött együttműködési megállapodásra alapozva 31.850.000 Ft, ennek 2011. április 13. napjától a kifizetés napjáig számított, a Ptk. 301/A. §-a szerinti kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest az általa teljesített sejtbanki szolgáltatás megbízási díjaként, továbbá 63.700.000 Ft + 17.199.000 Ft (áfa), ennek 2011. május 11. napjától a kifizetés napjáig járó a Ptk. 301/A. §-a szerinti kamata megfizetésére kérte kötelezni ugyanezen szerződés alapján ellátott kutatás-fejlesztési tevékenység díjaként. Előadta, hogy 2007. április 1. és október 31. napja között 637 minta tekintetében végzett az Országos Gyógyintézeti Központ egészségügyi szolgáltatást az alperes számára, melynek ellenértéke 31.850.000 Ft az együttműködési megállapodás 8. számú mellékletének 2. pontja alapján. A kutatás-fejlesztési tevékenység díja tekintetében arra hivatkozott, csak azt kell bizonyítani, hogy az együttműködési megállapodás 7. számú mellékletében felsorolt kutatás-fejlesztési tevékenységet az Országos Gyógyintézeti Központ mennyiben végezte el a megjelölt időszakban, melyre tekintettel az együttműködési megállapodás 8. számú melléklete 3. pontja alapján illeti meg a díj. Felhívásra előadta, hogy a kutatás-fejlesztési tevékenység bizonyítására összefoglaló jelentéssel nem rendelkezik, és nincs is tudomása, hogy készült volna ilyen. E tevékenység elvégzését a projekt előrehaladási jelentéssel tudja igazolni, majd arra hivatkozott, hogy a projekt lezárása még nem történt meg, az jelenleg is folyamatban van. Nem tette vitássá, hogy a számlázás nem a szerződésben foglaltak szerint történt, ezért kérte csak a ténylegesen elvégzett kutatás-fejlesztési tevékenység utáni díjat.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, vitatta a követelést mind jogalapjában, mind összegszerűségében, továbbá azt is, hogy a felperes a pénzkövetelés tekintetében az Országos Gyógyintézeti Központ jogutóda lenne. Tagadta, hogy a felperes által érvényesített követelést megalapozó kutatás-fejlesztési tevékenységet az Országos Gyógyintézeti Központ elvégezte volna. Az Országos Gyógyintézeti Központ az alperessel megkötött szerződés értelmében akkor volt jogosult a számla kibocsátására, ha az alperes az elvégzett munkát az összefoglaló jelentés kézhezvételétől számított tíz napon belül értékelte. Előadta, hogy a felperes részéről a leszámlázott szolgáltatás teljesítése nem történt meg, de legalábbis a számlázott tételek nem beazonosíthatók. A kutatás-fejlesztési tevékenység támogatási szerződésének elszámolása 2008. február 3. napján megtörtént, a projektet lezárták. Ezért értelmetlennek minősítette, milyen követelést kíván a felperes ezzel összefüggésben érvényesíteni. A keresetmódosítás kapcsán rámutatott, hogy a felperes megerősítette, miszerint az alperes részt vett a támogatási szerződésben rögzített kutatás-fejlesztési tevékenység teljesítésében az önrészt biztosító oldalon a felperes igénye szerinti befizetőként. Jelezte, hogy ténylegesen az alperes valamennyi kötelezettsége a felperes kutatás-fejlesztési teljesítéséhez igazodott, de e teljesítések igazolása nem történt meg, a kiállított számlák nem váltak esedékessé. Az alperestől kapott összegeket a felperes kizárólag a kutatás-fejlesztési célra használhatta volna, de ebbe nem tartozott az

öszejtélabor működtetése. Az egészségügyi szolgáltatás címén felszámított követelést ezért megalapozatlannak minősítette, de ezen belül azt is hangsúlyozta, hogy 2007. július 18. napjától kezdődően semmilyen összeg nem illethetné meg már azon az alapon sem, hogy a sejtbanki tevékenységet az Országos Vérellátó Szolgálat látta el. Eddig az időig a felperes hivatkozása is csak 180 szerződésre vonatkozott. A szerződése nem meghatározott számú minta feldolgozására irányult, hanem kutatás-fejlesztési tevékenységre, és ennek igazolása nem történt meg.

Az alperes viszontkeresetében 59.592.000 Ft és ennek az esedékességtől számított a Ptk. 301/A. §-a szerinti késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni a felperest elsődlegesen jogalap nélküli gazdagodás (Ptk. 361. §), másodlagosan kártérítés (Ptk. 298. és 299. §), harmadlagosan ugyancsak kártérítés címén (Ptk. 312. § (2) bekezdés). Visszatérítési igényének alapja az általa A/38/A-A/38/H. szám alatt csatolt számlák szerinti teljesítése, mellyel összefüggő kutatás-fejlesztési tevékenységre vonatkozó felperesi teljesítés nem volt.

A felperes a viszontkereset elutasítását kérte. Állította, hogy a szakmai zárójelentés egyértelműen alátámasztja az együttműködési megállapodás 7. számú mellékletében foglaltak teljesítését.

A Fővárosi Törvényszék 2012. május 22. napján meghozott - utóbb kijavított - 7.G.40.918/2010/36. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 31.850.000 Ft-ot, ennek 2011. április 13. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félévét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7%-kal növelt összegű késedelmi kamatát, továbbá 609.168 Ft perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy a felperes illetékmentessége folytán le nem rótt 900.000 Ft kereseti illetékből az állam külön felhívására fizessen meg 252.000 Ft-ot, míg a fennmaradó 648.000 Ft kereseti illetékről akként rendelkezett, hogy az állam viseli. Ezt meghaladóan a keresetet és a viszontkeresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a felperes bizonyítási terhe mellett azt vizsgálta, hogy a teljesítés megtörtént-e és kinek a részéről. A módosított keresetre tekintettel a teljesítést nem a perben becsatolt három számla alapján kellett értékelnie, hanem a felperes által megjelölt 637 minta vonatkozásában, melynek feldolgozását és tárolásba vételét a 10. sorszám alatt csatolt tárolási igazolásokkal bizonyította. Az alperes az okiratok létrejöttét, tartalmát nem vitatta, és azt sem, hogy ezután a 637 minta után az együttműködési megállapodás szerinti díj kifizetése nem történt meg, ezért ebben a körben az elsőfokú bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján a további bizonyítás elrendelését mellőzte, és tényként állapította meg, hogy a teljesítés, azaz a köldökzsinórvér-minta feldolgozása és tárolásba vétele 2007. április 1. és október 30. napja közötti időben megtörtént, és így az alperes fizetési kötelezettsége 31.850.000 Ft és járulékai erejéig fennáll. Nem volt vitatott tény, hogy az Országos Gyógyintézeti Központ személyi állománya 2007. szeptember 1. napjával átkerült az Országos Vérellátó Szolgálathoz, így a megismételt eljárásban a bizonyítást a tárgyi eszközök átadás-átvételére kellett lefolytatni. A felperes okirattal bizonyította (31/F/1) a tárgyi eszközök átadás-átvételére és a hasznok szedésére vonatkozó megállapodást. Az okirat létrejöttét, tartalmát az alperes nem vitatta, és ezért az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a 637 minta után járó ellenszolgáltatás az Országos Gyógyintézeti Központot megillette, a teljes szolgáltatási díjra a felperes

kereshetősége fennáll. Ezt követően az elsőfokú bíróság a kutatási tevékenység teljesítésével foglalkozott. Osztotta azt az alperesi álláspontot, hogy a felek a per tárgyát képező szerződés VI.2. pontjában a kutatási tevékenység teljesítését a kutatási jelentés átadásához és elfogadásához kötötték, az ellenszolgáltatás pedig a teljesítés megtörténtével válik esedékessé. A felperes jogelődje negyedéves ütemezésben volt köteles a kutatási tevékenységről jelentést írásban átadni az alperesnek, az alperes pedig negyedéves ütemezésben volt köteles a kutatási tevékenység ellenértékét megfizetni az adott negyedévben átadott minták arányában. A tanúvallomások alapján az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az Országos Gyógyintézeti Központ a kutatási tevékenységről az alperesnek nem adott át negyedévente jelentést, annak ellenére, hogy magát a kutatási tevékenységet elvégezte. Az Országos Gyógyintézeti Központnak az alperes felé teljesítendő kutatási tevékenysége megegyezett a GVOP pályázatban szereplő kutatási tevékenységgel, amiből az következik, hogy az Országos Gyógyintézeti Központ az alperessel kötött szerződésben a MAG - Magyar Gazdaságfejlesztési Központ Zrt. felé megküldött kutatási jelentéseinek alperes felé történő megküldésére vállalt kötelezettséget. A tanúk vallomása szerint az Országos Gyógyintézeti Központ a kutatási jelentéseket az alperesnek nem adta át. A felperes állította, hogy e tevékenység teljesítéséről az alperest szóban tájékoztatta, a felperes bizonyítási terhe mellett azonban e szóbeli tájékoztatás megtörténte sem volt megállapítható. A felek a szerződésben a kutatás eredményéről írásbeli jelentés átadását kötötték ki. A felperes tartalmát tekintve tehát azt állította, hogy a szerződést módosították, és kölcsönös egyetértéssel az írásbeliségtől eltekintettek. A szerződés módosításának bizonyítása a felperes kötelezettsége volt, de a meghallgatott tanúk vallomása alapján ezt sem lehetett megállapítani. A bizonyítottság hiánya a felperes terhére esik, ezért az elsőfokú bíróság arra az álláspontra jutott, hogy a kutatás teljesítése a perrel érintett időszakban negyedéves ütemezésben nem valósult meg, a szerződés felmondásáig sem kutatási részjelentéseket, sem összefoglaló jelentést sem az Országos Gyógyintézeti Központ, sem maga a felperes nem adott át az alperesnek, vagyis a kutatási tevékenység alperes felé történő teljesítése nem realizálódott. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a pályázat alapján végzett kutatási tevékenység megegyezett az Országos Gyógyintézeti Központ által alperes felé vállalt kutatási tevékenységgel, ezért a pályázatot lezáró jelentés megegyezik a per tárgyát képező szerződésben vállalt kutatás összefoglaló jelentésével, ami megfelelő bizonyítékul szolgált arra, hogy a szerződésben vállalt kutatási feladat elvégzése megvalósult. Az alperes az összefoglaló kutatási jelentést a szerződés megszűnését, működésének befejezését követően a perben ismerte meg, így ennek az alperes részére történő kézbesítése nem minősül a szerződés teljesítésének. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a kutatási díj címén 80.899.000 Ft és járulékai megfizetésére előterjesztett kereseti kérelmet elutasította.

Az alperes viszontkeresetét illetően rámutatott, hogy okirattal bizonyította, miszerint a jogviszony fennállása alatt kutatási díj címén milyen összegű kifizetést teljesített az Országos Gyógyintézeti Központnak, mely okiratok létrejöttét, tartalmát a felperes nem tette vitássá, ezért a Pp. 163. § (2) bekezdése alapján a viszontkereset körében az alperesi teljesítés tényére, jogcímére és összegére a további bizonyítás elrendelését mellőzte, és a tényállást az okiratok alapján állapította meg. Az alperes a viszontkeresetét elsődlegesen a Ptk. 361. § (1) bekezdésében szabályozott jogalap nélküli gazdagodás címén érvényesítette. Állította, hogy az ellenszolgáltatás kifizetése az Országos Gyógyintézeti Központ teljesítése nélkül történt meg, az ellenszolgáltatást elszámolási kötelezettséggel teljesítette. A per tárgyát képező kutatási

tevékenységgel kapcsolatban a felperes jogelődjét az alperes felé elszámolás nem terhelte, mert a kutatási díjat nem tételes elszámolással, hanem fix összegben, a feldolgozott minták számához igazítottan határozták meg. Az alperes maga sem állította, hogy a kutatási díj alapját képező mennyiségű minta feldolgozása nem történt meg. Az alperes viszontkeresetében az elszámolás alatt a személyi és tárgyi eszközök felhasználásával kapcsolatos elszámolást értette, ilyen tartalmú elszámolással azonban az Országos Gyógyintézeti Központ a szerződés alapján nem tartozott. Ezért az elsőfokú bíróság az elszámolásra nézve a bizonyítás elrendelését mellőzte. A felperes a kutatási díj ellenértékéhez nem jogalap nélkül jutott, hanem a szerződésben vállalt szolgáltatás ellenértékéért. A másodlagos viszontkereseti jogcím, amely kártérítés volt, az elsőfokú bíróság szerint azért alaptalan, mert a felperes bizonyította a kutatási tevékenység elvégzését, és azt, hogy az alperes a felperesi jogelőd teljesítését elfogadta, a kutatási jelentés hiánya miatt kifogással nem élt, ezért a leszámlázott értékű kutatási tevékenység teljesítése vonatkozásában a felperes jogelődje nem esett késedelembe. A viszontkereset harmadlagos jogcíme a Ptk. 312. § (2) bekezdésén alapult, de ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság arra mutatott rá, hogy a kutatási szolgáltatás teljesítése megtörtént, ezért a lehetetlenülés szabálya nem alkalmazható. A perköltség viseléséről a kereset vonatkozásában a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján döntött, figyelembe véve a 28-72%-os, felperesre terhesebb pernyerési-pervesztési arányt. A viszontkereset tekintetében az alperes pervesztés lett, e körben a perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján döntött. Az előlegezett illeték megfizetéséről szóló rendelkezését a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ával, az ügyvédi munkadíjról szólót a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésével indokolta.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasítását, míg másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes javára megítélt részkövetelés elutasítását, a viszontkeresete szerinti követelés megítélését kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete figyelmen kívül hagyta a per tárgyát képező kereseti és viszontkereseti követelés valós jogalapját, és az ennek alapjául szolgáló valós tényállást, ezért az ítélet megalapozatlan. Az elsőfokú ítélet alapjául szolgáló kötelmi viszonyok eszközjellegű kötelezettségeket rögzítettek. A tényleges teljesítéseknek és elszámolásoknak a támogatási szerződés teljesítéseként, illetve az ott rögzített szabályoknak megfelelően kellett volna megtörténniük. Minthogy a támogatási szerződés szerinti alperesi fizetési kötelezettségek keretében kellett a felperesnek forrást biztosítania, a felek nem várhatták be, amíg a kutatás-fejlesztési tevékenység teljesítésére vonatkozó teljesítési kimutatásokat ad át a felperes fizetést kiváltó okmányként. Ilyen kimutatást a felperes soha nem adott át, mert a szerződés szerinti fizetés alapját képező teljesítés sem történt meg. Téves az elsőfokú bíróság ítélete abban, hogy a felperes a kutatási feladatokat teljesítette, az elsőfokú bíróság az eljárás lényeges szabályait szegte meg akkor, amikor az alperes bizonyítási indítványait elutasította, illetve az alperes képviselőjének megtiltotta, hogy a tanúkhöz a teljesítés tekintetében releváns kérdéseket intézzon. Súlyos tévedés, hogy az elsőfokú bíróság szerint a pályázatot lezáró zárójelentés megegyezik a per tárgyát képező szerződésben vállalt kutatás összefoglaló jelentésével. Ez a kérdés szakértői bizonyítást igényel, de az erre vonatkozó alperesi indítványt az elsőfokú bíróság nem akceptálta, és erre tekintettel kénytelen volt szakértőt megbízni annak megállapítására, hogy volt-e felperesi oldalon kutatás-fejlesztési tevékenység, és ha igen, ez

összefüggött-e a szerződések kutatás-fejlesztési feladataival, illetőleg ennek bármely eleme teljesedésbe ment-e. Lényeges eljárási szabálysértésnek tartotta, hogy az elsőfokú bíróság a felperes követelésének részben helyt adó, az alperes viszontkeresetét elutasító ítélete alapjául kezelte a vagyongazdálkodási jog átadására vonatkozó megállapodást. Ennek a megállapodásnak az egész per szempontjából nincs jelentősége, mert egy más jogviszonyban, más szervezettel aláírt megállapodást követő mintegy nyolc hónappal később írták alá a per tárgyatól teljesen függetlenül.

A Pf.5. számon előterjesztett iratában indítványozta a közte és az Országos Vérellátó Szolgálat között folyamatban lévő ügy iratainak beszerzését. Állította, hogy a helyes döntés meghozatalához szükséges a felperes által megkötött támogatási szerződés rész- és végteljesítési elszámolásának megismerése, amiből az is megállapítható lenne, hogy a felperes a kutatás-fejlesztési tevékenység címén mások mellett az alperestől felvett összegeket valóban a kutatás-fejlesztési tevékenység elvégzésére használta fel, számolta el. Jelezte, hogy a támogatási szerződés ez idő szerint még lezáratlan. Új tényként hivatkozott arra, hogy az adott pályázati tevékenységgel kapcsolatban az Emberi Erőforrások Minisztériuma feljelentése alapján nyomozás van folyamatban, melynek állása tárgyában kért megkeresést. A felperes jogelődje által kibocsátott számlák szabálytalansága, illetve az együttműködési megállapodás szerinti kutatás-fejlesztési tevékenység szerződésben rögzített tartalommal történt teljesítését illetően szakértői véleményeket csatolt.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a kutatás-fejlesztési tevékenység díja címén előterjesztett kereseti követelést elutasító rendelkezése tekintetében kérte annak megállapítását, hogy megalapozatlan. Kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és az alperes kötelezését a kutatás-fejlesztési tevékenység díjaként 63.700.000 Ft + 27% áfa, azaz 80.899.000 Ft és járulékai megfizetésére. A kutatási díj címén előterjesztett követelést az elsőfokú bíróság azzal utasította el, hogy e szolgáltatás teljesítése nem történt meg. Az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte az együttműködési megállapodás rendelkezéseit, amikor a VI.2. pontban foglaltakat a szerződés teljes szövegéből kiragadva értelmezte, ezért tévesen állapította meg, hogy a részjelentések és az összefoglaló jelentések alperes részére történő átadása a felperes teljesítésének részét képezné, és ennek elmaradása miatt a felperes a kutatási tevékenység ellenértékére nem tarthat igényt. Az együttműködési megállapodás VI.1. pontja alapján az Országos Gyógyintézeti Központ kizárólag a 7. számú mellékletben foglalt feladatok elvégzésére vállalt kötelezettséget, és e kutatási feladatok teljesítését a felperes bizonyította. A VII.4.1. pont alapján a kutatás-fejlesztési tevékenység díjának esedékessége független attól, hogy az alperes a teljesítést elfogadja-e, az alperes fizetési kötelezettségének negyedévente tartozott eleget tenni. Ezt az értelmezést erősíti az együttműködési megállapodás 8. mellékletének 3. pontja. A kutatás-fejlesztési tevékenység díja az elvégzett sejtbanki szolgáltatásért járó díj kétszerese. A felperes már pusztán annak alapján jogosult a díjazásra, ha bizonyíthatóan végzett a tárgyidőszakban bármilyen mértékben kutatás-fejlesztési tevékenységet, és e tevékenység elvégzését az elsőfokú bíróság ítélete több helyen is megállapítja.

A felperes az alperes fellebbezésére az ellenkérelmét akként adta elő, hogy az kizárólag olyan tényállási elemek tekintetében tartja a bizonyítást hiányosnak, amely tényállási elemek az ügy

megítélése szempontjából irrelevánsak. Így nincs jelentősége az együttműködési megállapodás létrejöttéhez vezető mögöttes szándéknak. Szükségtelen volt annak vizsgálata, hogy az együttműködési megállapodás mennyiben kapcsolódott a felperesi jogelőd által megkötött támogatási szerződés teljesítéséhez, illetőleg a peres felek hogyan biztosították a támogatási szerződéshez szükséges önrészt. Annak sincs jelentősége, hogy az Országos Gyógyintézeti Központ és az Országos Vérellátó Szolgálat között 2007. november 15. napján vagy 2008 júniusában került-e sor a Diószegi utcai telephely eszközállományának teljes körű átadására, mivel a felperes a követelését a 2007. október 31. napjáig terjedő időszakra érvényesítette. Az alperes fellebbezése vonatkozásában tehát az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés folytán az elsőfokú ítéletnek nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése (Pp. 228. § (4) bekezdés), ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes egészében bírálta felül.

Az alperes fellebbezése a következők szerint részben alapos, a felperes csatlakozó fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a releváns tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetéseivel azonban a másodfokú bíróság csak részben értett egyet, és a kereseti, illetve a viszontkereseti kérelmek tekintetében a következőket tartotta jelentősnek:

Az Országos Gyógyintézeti Központot az egészségügyi miniszter 2008. október 30. napján érvénybe lépő megszüntető okirattal szüntette meg jogutód nélkül azzal, hogy a vagyoni jogok és kötelezettségek jogutóda - az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény rendelkezései szerint eljárva - az ingatlan vagyon tekintetében a Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács, egyéb vagyon vonatkozásában az felperes neve, vagyis a felperes. Mivel az Országos Gyógyintézeti Központnak az általa megkötött szerződésből származó követelése a vagyona részét képezi, a felperest a vagyoni jogok és kötelezettségek tekintetében jogutódnak kell tekinteni.

A felperes a módosított keresetében az alperes által hozzá eljuttatott mintákkal összefüggésben már nem az általa kiállított, és az alperes által vitatott számlák szerinti követelést érvényesítette, hanem 637 mintával kapcsolatban az együttműködési megállapodás III.2.1. pontja szerinti tevékenység ellenértékét. E követelése alátámasztására becsatolta azokat a fuvarleveleket, amelyekkel a felperes a feldolgozandó mintát az Országos Gyógyintézeti Központhoz beküldte, és azt az igazolást - ami a szerződésszám megjelölésével - tartalmazta a feldolgozás eredményét. Az alperes a per során az Országos Gyógyintézeti Központ részéről e tevékenység elvégzését nem tette vitássá, a perben becsatolt igazolások egyikével kapcsolatban sem tett konkrét észrevételt, olyan nyilatkozatot, ami alapján arra lehetne következtetést levonni, hogy az igazolás szerinti minta nem általa az együttműködési megállapodás keretében lett az Országos Gyógyintézeti Központhoz eljuttatva, és e szervezet (vagy érdekkörében eljárva más) nem végezte volna el az igazolásban jelzett tevékenységet. Az elsőfokú bíróság tehát helyesen döntött, amikor a módosított keresetből a 637 minta feldolgozásának díja és annak a felperes által érvényesített mértékű kamata tekintetében az alperes fizetési kötelezettségét

megállapította. A felperes követelése ennek folytán 31.850.000 Ft, valamint 2011. április 13. napjától számított Ptk. 301/A. § szerinti késedelmi kamata.

A felperes kereseti kérelmének második eleme és az alperes viszontkeresete az együttműködési megállapodásban szabályozott kutatás-fejlesztési tevékenységhez kapcsolódott. Az együttműködési megállapodásban az Országos Gyógyintézeti Központ kötelezettséget vállalt arra, hogy e megállapodás hatálya alatt saját szolgáltatásait kizárólag e megállapodás keretében nyújtja (II.2. pont). Ezt az alperes a szerződés aláírásával elfogadta, így alaptalan volt az a fellebbezésben is kifejezésre juttatott álláspontja, miszerint az alperes, az Országos Gyógyintézeti Központ és esetlegesen mások által megkötött a születés során kinyerhető köldökzsinórvér levételével, szállításával, feldolgozásával és tárolásával kapcsolatos szolgáltatás nyújtása, az ezzel összefüggő kutatás-fejlesztési tevékenység témájában, vagy ehhez kapcsolódóan létrejött szerződéseket „komplexitásukban” kell kezelni. A felek perbe vitt követelését az együttműködési megállapodás alapján kell elbírálni. Ennek VI.1. pontja szerint az alperes a minták gyűjtésével, feldolgozásával és tárolásával összefüggésben megbízást adott az Országos Gyógyintézeti Központnak a 7. számú mellékletben részletesen leírt kutatási feladat elvégzésére. Az Országos Gyógyintézeti Központ a megbízást elfogadta, és kötelezte magát, hogy a feladat teljesítéséhez szükséges kutatói erőforrást folyamatosan biztosítja. A VI.2. pont szerint az Országos Gyógyintézeti Központ vállalta, hogy a 7. számú mellékletben részletezett kutatási feladatokat folyamatosan végzi, és az eredményekről rendszeresen részjelentést és összefoglaló jelentést ad át az alperes részére. Az alperes vállalta, hogy az elvégzett munkát a rész- illetve az összefoglaló jelentés kézhezvételétől számított tíz napon belül értékeli. Amennyiben ezen időszak leteltéig az alperes írásbeli kifogást nem emel, a jelentést elfogadottnak, a szerződést teljesítettnek kell tekinteni. A kutatás-fejlesztési tevékenység megbízási díját a VII.4. pont akként szabályozta, hogy azt a 8. számú melléklet tartalmazza. A kutatás-fejlesztési tevékenység díjának kifizetésére az alperes az elvégzett kutatás-fejlesztési munka alapján negyedéves ütemezésben volt köteles. A 8. számú melléklet értelmében a negyedévenként fizetendő kutatás-fejlesztési tevékenység megbízási díja mindenkor az Országos Gyógyintézeti Központ szolgáltatásáért az adott negyedévben járó teljes nettó megbízási díjnak a kétszerese + áfa. E rendelkezésekből az következett, hogy az alperesnek a kutatás-fejlesztési tevékenység után járó díjfizetési kötelezettsége elvált az Országos Gyógyintézeti Központ teljesítésétől. E tevékenység tárgyában az együttműködési megállapodás azt tartalmazza, hogy csak azáltal vált teljesítetté, ha az Országos Gyógyintézeti Központ az elvégzett munkáról rendszeres részjelentést, majd összefoglaló jelentést ad át az alperesnek. Az alperesnek tíz nap állt rendelkezésére az értékelésre, és ha nem emelt kifogást ezen idő alatt, a jelentést elfogadottnak, a szerződést pedig teljesítettnek kell tekinteni. Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban felhívta a felperest a kutatás-fejlesztési tevékenység teljesítését igazoló dokumentumok csatolására (4., 11. sorszámú jegyzőkönyv). Az alperes e körben észrevételezte, hogy a felperesnek azt is igazolnia kell, hogy a folyamatos munkát az alperesnek lejelentette, a rész- és összefoglaló jelentéseket az alperesnek átadta, és ezeket a jelentéseket az alperes értékelte. A felperes a kutatás-fejlesztési tevékenységről sem rész-, sem összefoglaló jelentést a perben nem tudott benyújtani, és azt sem tudta bizonyítani, hogy ilyenek voltak, azokat az alperesnek az együttműködési megállapodásban szabályozottak szerint átadta volna. E tárgyban a másodfokú bíróság megítélése szerint a tanúbizonyítás alkalmatlan, de a

lefolytatott tanúbizonyítás sem erősítette meg a felperes előadását. **Dr. S.** - aki egyébként az együttműködési megállapodás kutatásvezetője volt - azt adta elő, hogy készültek összefoglaló jelentések, és ezeket tudomása szerint az Országos Gyógyintézeti Központ megküldte az alperesnek. **Dr. T.** azonban, aki szintén az Országos Gyógyintézeti Központ munkatársaként a kutatás-fejlesztési tevékenységben részt vett, nem tudott arról, hogy az alperesnek az összefoglaló jelentéseket megküldték volna. **Dr. Sc.**, az Országos Gyógyintézeti Központ munkatársa viszont határozottan kijelentette, hogy tőle az alperes semmilyen formában nem kapott tájékoztatást a kutatás-fejlesztési tevékenységről, nem küldött meg a részére összefoglaló jelentéseket. Mindez a másodfokú bíróság számára - figyelemmel arra, hogy a per mintegy három éves tartama alatt az Országos Gyógyintézeti Központ kutatás-fejlesztési tevékenységének jelentései nem kerültek elő - annyit kell, hogy jelentsen, a felperes nem bizonyította a kutatás-fejlesztés díját megalapozó tevékenység elvégzését, a szerződés teljesítésének alperesi elfogadását. Az együttműködési megállapodás értelmében a díj megfizetése önmagában a teljesítés elfogadását nem jelenti. A felperest a kutatás-fejlesztési tevékenység fejében díj nem illeti meg, sőt, ezen a címen az alperes által már megfizetett összeget sem tarthatja meg. Az Országos Gyógyintézeti Központ 2008. október 30. napjával történt megszüntetésével az együttműködési megállapodás úgy szűnt meg, hogy a kutatás-fejlesztési tevékenység szerződésszerű teljesítése nem történt meg. A Ptk. 319. § (2) bekezdésének alkalmazásával a szerződés megszűnése folytán - mivel a már teljesített pénzbeli szolgáltatásnak megfelelő ellenszolgáltatást a másik fél még nem teljesítette - a pénzbeli szolgáltatás visszajár. Az alperes összesen 59.592.000 Ft-ot fizetett meg a kutatás-fejlesztési tevékenységre az Országos Gyógyintézeti Központ szerződésszerű teljesítése nélkül. Az Országos Gyógyintézeti Központ 2008. október 30. napjáig igazolhatta volna a kutatás-fejlesztési tevékenység szerződésnek megfelelő teljesítését, de ezt nem tette meg. A megjelölt jogszabályi hivatkozástól függetlenül az alperes tényelőadása az volt, hogy a felperes az együttműködési megállapodásban írtak szerinti módon a kutatás-fejlesztési tevékenység elvégzését nem igazolta, az alperesnek átadott rész- és összefoglaló jelentések hiányában a kutatás-fejlesztési tevékenység szerződésszerű teljesítése nem történt meg. Ebből következően az alperes ellenszolgáltatás nélkül teljesített díjfizetést kutatás-fejlesztési tevékenységre.

A másodfokú bíróság az 59.592.000 Ft-nak 2008. október 30. és 2011. április 13. napja közötti időre számított Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamatát 20.770.666 Ft-ban határozta meg. A Ptk. 293. §-ában meghatározott elszámolás mellett a felperest megillető 31.850.000 Ft-ot először az alperesnek járó késedelmi kamatra kellett elszámolni, és a maradvány (11.079.334 Ft) csökkenti az alperes 59.592.000 Ft tökekövetelését. Az alperest így viszontkeresete alapján az elszámolás eredményeként 48.512.666 Ft illeti meg és ennek 2011. április 14. napjától számított, a Ptk. 301/A. § (2) bekezdése szerinti késedelmi kamata. A másodfokú bíróság a felperest - az Országos Gyógyintézeti Központ vagyoni jogainak és kötelezettségeinek jogutódát - ennek megtérítésére kötelezte.

E jogi levezetés mellett a másodfokú bíróság az alperes által a fellebbezésében hiányolt bizonyítást szükségtelennek ítélte, ezért annak mellőzése indokolt volt.

A másodfokú bíróság döntése folytán megváltozott pernyerési-pervesztési arány miatt a perköltség tárgyában meghozott rendelkezést is meg kellett változtatni. A felperes a keresetét illetően 28%-ban lett pernyertes, de az alperes viszontkeresete beszámítása miatt a felperes javára nem történhetett marasztalás, így pernyerése után perköltség sem jár. Az alperes a viszontkeresetével nagyobb arányban lett pernyertes, és ezért ennek megfelelően jogosult ügyvédi munkadíjra, mely áll a 9.Pf.21.921/2009/7. számú végzésben megállapított 100.000 Ft-ból és az elsőfokú eljárás 1.655.000 Ft-ban meghatározott ügyvédi munkadíjából (32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pont), továbbá az általa lerótt viszontkereseti illetékből.

A másodfokú bíróság határozata a Pp. 253. § (2) bekezdésén alapult.

A másodfokú eljárás költségeire a felperes tekintetében a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése, míg az alperes tekintetében a 81. § (1) bekezdése irányadó. A felperes a csatlakozó fellebbezését illetően teljes egészében pervesztés lett, az alperes a fellebbezését illetően pedig 53%-ban lett pernyertes. Az alperest megillető ügyvédi munkadíjat a másodfokú bíróság 2.785.000 Ft-ban állapította meg. Az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékből 1.175.000 Ft-ot tartozik külön felhívásra az állam javára megfizetni, míg az ezt meghaladó fellebbezési illeték és a csatlakozó fellebbezés illetéke az állam terhén marad (Itv. 5. § (1) bekezdés c) pont, 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) és (2) bekezdés, 14. §, 15. § (1) bekezdés).

Budapest, 2013. május 9.

Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna s.k.
előadó bíró

Dr. Bleier Judit s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Szekszárdi Törvényszék
17.P.20.560/2010/73. szám

A Szekszárdi Törvényszék a dr. Sütő Katalin ügyvéd (**ügyvéd címe**) által képviselt **felperes neve (felperes címe) felperesnek**, - a dr. Sümei Helga ügyvéd (**ügyvéd címe**) által képviselt **I.r. alperes neve (I.r. alperes címe) I.r., II.rendű alperes neve (II.r. alperes címe) II.r.**, és a dr. Gáll Ferenc ügyvéd (**ügyvéd címe**) által képviselt **IV.r. alperes neve (IV.r. alperes címe) IV.r. alperesek** elleni szerzői jogi jogsértés megállapítása, kártérítés iránti perében meghozta a következő

116

Í T É L E T E T :

A törvényszék megállapítja, hogy a IV.r. alperes azzal, hogy a Decentralizált Térség- és Település-felzárkóztatási Célerőirányzat támogatásának elnyerése céljából készített, „**J. és T. klaszter a D-on**” tárgyú TTFC/DD-.../2003. számú pályázatának hét A/4 oldal terjedelemben szerzői alkotásnak minősülő részében a felperes, **D.I.** és Dr. **K.V.J.** szerzőtársak „Előterjesztés a nemzeti **j.- és t.-stratégia** kimunkálásához” című, az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület által ... T azonosító szám alatt nyilvántartásba vett irodalmi műből fél A/4 oldalnyi terjedelmű szövegrészt - az idézés szabályainak betartása nélkül - a szerzőtársak felhasználási engedélye nélkül átvett, megsértette a szerzőtársak szerzői jogait,-

a meghaladó keresetet **e l u t a s í t j a**.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I-II.r. alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak együttesen 712.500,- (Hétszázötvenkettőezer-ötszáz) forint, a IV.r. alperesnek 200.000,- (Kettőszázezer) forint perköltséget,-

a feljegyzett 3.000.000,- (Három-millió) forint eljárási illetéket és a 228.600,- (Kettőszázhuszonnyolcezer-hatszáz) forint szakértői díjat az állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Pécsi Ítéltáblához címzett, a Szekszárdi Törvényszéken 4 (négy) egyező példányban benyújtandó fellebbezésnek van helye.

A másodfokú bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz, a felek bármelyikének kérelmére azonban tárgyalást tart. Tárgyalás tartását a fellebbező fél a fellebbezésben kérheti.

A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálhatja el, ha

- a fellebbezés csak a perköltség viselésére, vagy összegére vonatkozik;

- a fellebbezés csak a teljesítési határidővel kapcsolatos;

- a fellebbezés az ítélet indokolása ellen irányul;
- megítélése szerint az ügy eldöntése tárgyaláson kívül is lehetséges;
- a felek fellebbezésük tárgyaláson kívüli elbírálását a fellebbezési tárgyalás kitűzéséig közösen kérik.

A tárgyalás megtartására irányuló kérelmet a fellebbezésben kell előterjeszteni.

117

Az ítélet előtti eljárásban a jogi képviselő kötelező.

INDOKOLÁS:

A gépészmérnök és rendszerszervező felperes játék- és taneszközök fejlesztésével foglalkozott az oktatás területén. Szerzőtársaival, D.I. tervezőművésszel és Dr. K.V.J. játék-kutatóval közösen szerzői az „Előterjesztés a nemzeti j.- és t.-stratégia kimunkálásához” című, 1999. júniusában készült műnek, melyet irodalmi műfajban az ARTISJUS Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület 2001. évben ...T azonosító szám alatt nyilvántartásba vett.

Az Előterjesztés a nemzeti j.- és t. kultúra védelme és fejlesztése érdekében alcímmel ellátott mű „tervezet [volt] az Oktatási, a Nemzeti Kulturális Örökség, a Családügyi és Szociális, a Gazdasági és az Ipari Minisztériumok vezetői, valamint az NKA elnöke számára”. Abban a szerzők hangsúlyozták, hogy „a pedagógia számára fontos a hazai előállítású tárgyrendszer, mert az idegen forrásból származó taneszközök és játékszerek tartalmi és használati minőségére nem lehet hatással, míg a hazai fejlesztést közvetlenül befolyásolhatja, így szakmai és társadalmi kontrollja egyaránt biztosított”, „amennyiben meghatározható a pedagógiához köthető eszközök fajtája, éves mennyisége, minősége, akkor abból levezethető az előállításukhoz szükséges tervező, termelő és értékesítő kapacitás, ez pedig nagy valószínűséggel sok tartós munkahelyet teremt”. Az irodalmi műben rögzítették, hogy „kiindulási alapul szolgálhatnak a már ma is játékkészítéssel foglalkozó egyéni, családi és mikrovállalkozások, de számításba kell venni az ország egyes régióiban még meglévő szaktudást és a bezárt, de még fel nem számolt kisüzemeket is; a vidékfejlesztési programhoz a játékgyártás jól csatolható”.

Az Előterjesztést az alcímben megjelölt minisztériumoknak 2000. év folyamán a szerzőtársak megküldték, a továbbgondolásra alkalmas stratégiát támogató válaszokat követően azonban a hazai ...-fejlesztés a minisztériumok támogatásával nem indult el.

A szerzőtársak a szerzői műben kidolgozott koncepciójuk megvalósításához kerestek partnereket, melynek során 2003. év elején a d-i polgármester útján kapcsolatba kerültek a II.r. alperes ügyvezetésével működő, a k-i ipari parkot fejlesztő K. I. Kht.-vel, illetve az I.r. alperessel.

A koncepciójuk lényegét a felperes és szerzőtársa 2003. március 19. ismertették meg a II.r. alperessel, és átadták részére az Előterjesztés Nemzeti J.- és T. stratégia kimunkálásához című írásos anyagot. A szerzőtársak nem tájékoztatták a II.r. alperest, hogy az írásos anyag irodalmi műként való nyilvántartásba vételével szerzői jogvédelemben részesült.

A II.r. alperes 2003. április 22. és 25. napján a szerzőtársakat arról tájékoztatta, hogy a **K. I. Kht.** egy vállalkozások számára kiírt pályázaton vesz részt, majd arról, hogy a **D-i. Regionális Fejlesztési Tanácshoz** egy **j.-** és **t.** klaszter működését megalapozó megvalósíthatósági tanulmány előkészítését szolgáló pályázat került beadásra.

118

A felperes szerzőtársát, **K.V.J.-t** a II.r. alperes 2003. április 22. napján a **K. I. Kht.** képviselőjében arról tájékoztatta, hogy a tervezett klaszter a **d-k** Innovációs Központban a résztvevők együttműködési megállapodása alapján jöhet létre, a tervezett - megjelölt - tevékenységek, mint célok eléréséhez szükséges SZVP-2003-6. jelű pályázat és egyéb kiegészítő „pályázatok támogatói szerepkörére sikerült megnyernie a **T.M.K.** és **I.** (1800 vállalkozás képviselője)". Arról adott tájékoztatást továbbá, hogy mintegy 23-25 millió forint megszerezhető támogatással kalkulálnak, ha a hálózathoz minimum 20 szervezet együttműködési megállapodást köt, a támogatásokat eszközbeszerzésre, arculattervezésre, web portál kialakítására és feltöltésére, működési költségekre, szakértői díjakra, oktatási és képzési program megvalósítására lehetne felhasználni.

Hosszas tárgyalássorozat után a felperes, az I-II.r. alperesek, valamint **D.I.**, gyermeke **D.B.**, Dr. **K.V.J.**, **N.B.** és **M.K.** 2003. október 10. napján „**D-i. J.-** és **T. Projekt-menedzsment Szerződés**” címmel kötöttek megállapodást arról, hogy a **D-i. J.-** és **T. Klaszter (DJTK)** létrehozása érdekében együttműködnek, majd pedig a megállapodást klaszter menedzsment szerződéssé akkor minősítik át, ha a klaszter működésének feltételei biztonsággal kialakításra kerülnek. Rögzítették azt is, hogy sikertelenség esetén a projekt-menedzselés keretei között maradnak.

A klaszter céljaként fogalmazták meg a „Nemzeti J.- és T. Stratégia” megvalósítását, azzal, hogy a klasztert a **d-i.** regionális gazdaságfejlesztés modelljeként hozzák létre, határozatlan időre.

Megállapodtak abban, hogy a klaszter működésének szellemi háttérét a felperes és szerzőtársai „Nemzeti J.- és T. Stratégia” szerzői műve biztosítja, gazdasági-kondicionális háttérként pedig az I.r. alperes üzleti működési terve, illetve a működést lehetővé tevő forráskutatás és forrásbiztosítás által értékbiztosított munka adja. Az ily módon közösen létrehozott értéket, az ún. Jogvédett Alapot 60 millió forintban határozták meg, amelyből 50 %-ot a felperes és szerzőtársai által biztosított szellemi mű, további 50 %-ot az I.r. alperes által biztosítandó gazdasági-kondicionális háttér képvisel. A Jogvédett Alap kiegyenlítése külön megállapodás tárgya a későbbi lehetőségek függvényében.

A projekt-menedzsment szerződés szerint „a célszerű előfinanszírozás az ... I.r. alperes ... szervezésében kerül biztosításra”, „a szakmai oldal az előkészítés stádiumának megfelelő

mélységű modulokat dolgozza ki, a működési köröket hangolja össze". A különféle pályázatokon elnyert támogatások felosztása a jelentkező feladatok és felmerült költségek arányában, a kialakított munkamegosztás alapján, az eredményességet nem veszélyeztető mértékben lehetséges.

Megállapodtak a szerződők abban is, hogy működésüket közös társaságba szervezik, ilyen társaság alapítására azonban végül nem került sor.

A IV.r. alperes 2003. május 12. napján TTFC/DD-.../2003. számon a Decentralizált Térség- és Település-felzárkóztatási Célleírányzat támogatásának elnyerésére nyújtott be sikeres pályázatot a „**J.- és T. klaszter a D-on program megvalósításához**". A Pályázati Adatlap 10. pontjában a projekt indoklásának bemutatása során az Általános megközelítés cím alatt a felperes és szerzőtársai védett irodalmi művéből mintegy fél A/4 oldal terjedelemben, hét bekezdésben - az idézés szabályainak betartása nélkül - szó szerint vett át.

A pályázat mellékleteként került csatolásra az I.r. alperesnek a „**J.- és T. klaszter a D-on,**” című fejlesztési program megvalósítására adott, 2003. májusi Ajánlat, melyben az intézményfejlesztést és vállalkozói együttműködés feltételeit megalapozó megvalósíthatósági tanulmány kidolgozására 8.000.000,- Ft + áfa, a klaszter arculattervezésre és web portál létrehozására 3.500.000,- Ft + áfa, a képzési modulok kidolgozására 4.000.000 Ft + áfa, a klaszter jövőbeni működését megalapozó KKV-K és egyéb szervezetek együttműködését segítő képzés és vezetői tréning megszervezésére és végrehajtására 2.500.000,- Ft + áfa díjazás ellenében tett ajánlatot.

A pályázati dokumentáció mintegy 90 oldal terjedelmű volt, abból megközelítőleg hét A/4 oldalnyi terjedelem tekinthető szerzői alkotásnak, és ennek része a felperes és szerzőtársai tanulmányából átvett fél A/4 oldalnyi terjedelmű szövegrész.

Tíz vállalkozás/vállalkozó - köztük az I.r. alperes, valamint **D.I.** szerzőtárs gyermeke, **D.B.** vezetésével működő **C.D.** Bt., és **N.Z.** játékkészítő egyéni vállalkozó - 2003. szeptember 26. napján Együttműködési megállapodást írt alá a **J.- és T. Klaszter** létrehozására a **D-on**, vállalva, hogy kezdeményezik a térségi játék- és taneszköz tervezés, előállítás és kereskedelem területén tevékenykedő vállalkozások együttműködési hálózatának kialakítását, elősegítik a klaszterszolgáltatások kifejlesztését és nyújtását.

Az I.r. alperes 2003. november 5. napján a **D.I.** szerzőtárs gyermeke beltagságával működő **C.D.** Bt.-vel szerződött a IV. r. alperes, mint gesztor szervezésében megvalósítandó **J.- és T. Klaszter a D-on** című pályázathoz kapcsolódó szakértői tevékenység ellátására, megvalósíthatósági tanulmány készítésére.

A Megvalósíthatósági tanulmány készítését a **j. és t.** klaszter fejlesztésére vonatkozó stratégiai program kidolgozása céljából várta, klasztervizsgálattal, illetve a célterületen a klaszterbe vonható vállalkozások körének meghatározásával, 1.950.000,- Ft díjazás ellenében. Az I.r.

alperes a **C.D.** Bt. részére 750.000,- Ft díjat fizetett meg az A0218543 sorszámú számlája alapján.

A **D-i.** Regionális Fejlesztési Tanács 14.400.000,- Ft vissza nem térítendő TTFC támogatásra 2004. május 14. napján kötött támogatási szerződést a IV.r. alperessel a **J.- és T. Klaszter a D-on** támogatott programra, azzal, hogy a IV. r. alperes tudomásul vette, hogy a támogatás csak a közbeszerzési eljárás lefolytatása, illetve az eljárás lefolytatását igazoló iratok bemutatása után kerül folyósításra, abban az esetben, ha a közbeszerzési eljárás lefolytatása eredményeként a beruházás összköltsége a tervezetthez képest csökken, a támogatási összeget - a szerződés módosításával - megfelelő arányban csökkenteni kell.

120

A 2004. április 23. napján indult nyílt közbeszerzési eljárás eredményeként IV.r. alperes a 2004. július 1. napján az I.r. alperessel kötött szerződéssel 21.625.000,- Ft díjazás mellett a „**J.- és T. Klaszter megszervezése és működési feltételeinek biztosítása a D-on**” projekthez az intézményfejlesztést és a vállalatközi együttműködés feltételeit megalapozó megvalósíthatósági tanulmány kidolgozását, klaszter arculattervezést és web portál létrehozását, képzési modulok kidolgozását, a klaszter jövőbeni működését megalapozó KKV-k és egyéb szervezetek együttműködését segítő képzést, vezetői tréning megszervezését és végrehajtását rendelte meg az I.r. alperestől, 2004. november 30. napi teljesítési határidővel.

Az I.r. alperes a IV.r. alperessel kötött szerződés teljesítéséhez az egyes modulokhoz tartozó feladatok ellátására kötött alvállalkozói szerződéseket, a megvalósíthatósági tanulmány elkészítésére a **C.D.** Bt.-vel, majd a felperessel, végül az **N.C.** Bt.-vel szerződött.

Az I.r. alperes 2004. július hónap folyamán - pontosabban meg nem határozható időpontban kötött szerződéssel a felperest szakértői tevékenység ellátásával, az I.r. alperes közreműködésével a IV. r. alperes, „mint gesztor szervezésében megvalósítandó” **J.- és T. Klaszter a D-on** című pályázathoz kapcsolódó részfeladatok megvalósításával bizta meg 1.250.000,- Ft díjazás mellett.

Megvalósíthatósági tanulmány készítését rendelte meg a felperestől a **j.- és t. klaszter fejlesztésére vonatkozó stratégiai program kidolgozása céljából azzal, hogy a feladatleírásnak, az alkalmazott módszer leírásának a szerződés 1. számú mellékletében foglaltaknak kell megfelelnie.** A szakértői tevékenység ellátását a magyar pedagógia országos taneszköz ellátó rendszerének modellje című írásos anyag összeállításával, a közoktatás kormányzati intézményeivel és háttérszervezeteivel történő együttműködés kereteinek tartalmi és formai kialakításával kapcsolatban várta, kutatási területek előkészítésével, ahol már konkrét termékcsaládok jeleníthetők meg, ami egyben bizonyíthatja a létrejövő klaszterszervezet szervezési képességét, életképességét és létjogosultságát. A tevékenység keretében az I.r. alperes megrendelő szerint különösen bemutatók szervezhetők konkrét termékekkel, termékpályák alakíthatók ki, termékek marketingje dolgozhatók ki.

A szerződés (1.5. pontja) rögzítette a felperes részéről teljesítendő feladatok határidejét, a megvalósíthatósági tanulmány készítésére 2004. szeptember 30. napjában, a magyar pedagógia

országos taneszköz ellátó rendszerének modellje című írásos anyag elkészítésére 2004. november 15. napjában, a kutatási területek előkészítésére 2004. december 31. napjában. A megbízási díjat két ütemben, a szerződés aláírásakor 625.000,- Ft, majd teljesítés esetén legkésőbb 2004. szeptember 30. napjáig előlegként további 625.000,- Ft megfizetésével vállalta az I.r. alperes teljesíteni, 2004. december 31. napi záróelszámolással, melynek keretében a teljesítés végleges elfogadásával a felek közötti elszámolás megtörténik.

A felperes az általa készített Megvalósíthatósági tanulmányt 2004. szeptember 30. napjáig az I.r. alperes rendelkezésére bocsátotta, aki 2004. október 6. napján és 2004. november 22. napján összesen 1.250.000,- Ft díjazást fizetett meg a felperesnek.

121

Amikor a vállalkozási szerződés alapján a felperes 2004. szeptember 23. napján az általa elkészített szakmai anyagot az I.r. alperesnek átadta, a kísérő levelében az anyag néhány pontjának további kidolgozását folyamatos munkaként jelezte, „amelyek a célszerű pályázati anyagok részévé válhatnak majd; a néhol jelzett érdemi kifejtéseket a kiválasztott pályázat elvárásaihoz” így jobban lehet igazítani.

Arra hivatkozva, hogy a szerződés mellékletében foglalt tematikai követelményeket az elkészült tanulmány tartalma csak részben elégíti ki, annak kiegészítésére való sikertelen felhívás után az I.r. alperes a kifizetett díjazás 60 %-ának visszafizetésére szólította fel a felperest, mely igényét - felperes önkéntes teljesítése hiányában - végül peresítette.

A jelen per I.r. alperese által jelen per felperesével szemben 750.000,- Ft vállalkozói díj visszafizetése iránt indított perben a Sz. Városi Bíróság 2007. március 8. napján meghozott 14.P.21.069/2006/10. számú ítéletével a leszállított keresettel egyezően marasztalva jelen per felperesét, őt 312.500,- Ft és annak 2005. január 1. napjától a kifizetésig évi 11 % kamata, továbbá perköltség megfizetésére kötelezte.

A jelen per felperese fellebbezése alapján eljáró T. Megyei Bíróság a 2007. június 19. napján meghozott 3.Pf.20.390/2007/2. számú ítéletével a városi bíróság ítéletét - helyes indokai mellett - helyben hagyta, a fellebbezés kapcsán annak kiemelésével, hogy az elsőfokú eljárásban beszerzett szakvélemény és annak szóbeli kiegészítése egyértelmű, világos, megnyugtató alapja lehetett a hibás teljesítés és a díjleszállítás mértéke megállapításának.

Az I.r. alperes 2004. február 25. napján arról tájékoztatta a C.D. Bt.-t, mint klaszter-tagot, hogy a klaszter kialakítására beadott pályázatát elutasították, de a GKM új pályázati lehetőségei között szereplő hálózatszervezési pályázatra újra benyújtja a projekt- elképzelést.

A szerzőtársak 2004. november 9. napján - észlelve, hogy a megbízási szerződéseikben megjelent a IV.r. alperes szerepvállalása, mint gesztor - tájékoztatást kértek az I.r. alperestől a IV.r. alperes tényleges szerepéről, aki 2004. november 15. napján velük azt közölte, hogy a 2003. május 15. napján beadott pályázata alapján a klaszter szervezésére és működési feltételeinek biztosítására irányuló tanulmány elkészítésére támogatást nyert, a vele szerződést kötött I.r. alperes nem mondott le az általa elkészítendő üzleti terv hasznosítási jogáról, azt mint

önálló szellemi terméket kívánta kezelni és ezzel megalapozni a J.- és T. Klaszter működését. Ebben a tárgyban az I.r. alperes a szakértői körrel Projekt Menedzsment Szerződést kötött az üzleti terv megvalósítása céljából, hasznosítási jogokat e körben a IV. r. alperes nem élvez.

A felperes - miután az I.r. alperessel kötött vállalkozási szerződése teljesítése miatt a felek viszonya megromlott - 2004. december 29. napján a Szerződéstől, és a Projekt Menedzsment Szerződéstől „visszalépett”, arra hivatkozva, hogy „2004. novemberében világossá vált, hogy illetéktelen szereplők, félrevezetések, jogszerűtlen helyzetek rombolják le a megvalósíthatóságot”, az I.r. alperes „több szerződési pontot sértve, önkényesen illetéktelen helyzeteket alakított ki a projekt-menedzsment kárára, a pályázati háttérről „félrevezetően” nem adott érdemi információkat, a projekt-menedzsmentet megkerülte a támogatások megszerzésénél, majd felhasználásánál”. Ekkor bejelentette igényét „az arányos hasznosítási díjazásra”, 2005. januári rendezés esetén 50 %-os alsó határt elfogadva, a Jogvédett Alapból való részesedése felének kifizetését várta.

Az I.r. alperes ugyanazon elvárt tematika mellett végül 2005. február 20. napján az N.C. Bt.-től rendelte meg a Megvalósíthatósági tanulmány elkészítését, 3.750.000,- Ft bruttó díjazásért. A 2005. május 20. napjával igazolt teljesítés alapján, a vállalkozó részéről eljárta dr. B.G. által készített Megvalósíthatósági tanulmányért az I.r. alperes az AJ138764 sorszámú számla alapján összesen 3.750.000,- Ft-ot (2005. július 11. napján 3.000.000,- Ft-ot, 2006. október 12. napján 750.000,- Ft-ot) teljesített.

Az I.r. alperes a C.D. Bt.-nek 750.000,- Ft díjazást fizetett, a klaszter szervezéséhez szükséges adatbázis rendelkezésre bocsátásáért a IV.r. alperesnek 4.375.000,- Ft-ot teljesített az N0669558 sorszámú számlája alapján, az I.r. alperes az általa az I.C. Kft.-vel 2004. szeptember 1. napjával kötött általános díjazás üzemeltetési szerződéshez kapcsolódóan a J.- és T. Klaszter a D-on című projekthez kapcsolódó web portál kialakításához és arculatterv elkészítéséhez a szükséges, a saját munkatársai részére történő szakmai segítségnyújtást 1.000.000,- Ft díjazás ellenében rendelte meg, a T.-F. Kft.-nek a képzési tematika kidolgozásáért és a képzés lebonyolításáért, a 2004. december 10. napján kötött szerződés teljesítésére 7.500.000,- Ft díjat fizetett a vállalkozó 0069828 sorszámú számlája alapján.

A 2005. május 17. napján felvett jegyzőkönyvben rögzítve, a IV.r. alperes az I.r. alperessel 2004. július 1. napján kötött szerződés teljesítését igazolta, azzal, hogy a kérésére javított Megvalósíthatósági tanulmányt 2005. május 20. napjáig kell a részére átadni, a klaszter arculata és web portálja elkészült, átadása felhasználási kézikönyvvel együtt megtörtént, a vezetői tréning tematikája és oktatási anyaga, valamint a klaszter jövőbeni működését megalapozó KKV-k és egyéb szervezetek együttműködését segítő képzés tematikája elkészült, a módszertani központ programjainak bemutatása megtörtént, a dokumentumait - a szerkesztési hiányai korrigálását követően - a vég számla kifizetésével egyidőben kell leadni. Megállapították a szerződő felek, hogy a vezetői tréning és a klaszter jövőbeni működését megalapozó KKV-k és egyéb szervezetek együttműködését segítő képzés lebonyolításra került, a képzések jelenléti ívei átadása megtörtént.

A IV.r. alperes az I.r. alperesnek a K1241866 sorszámú számla alapján 6.125.000,- Ft-ot, a B0714202 sorszámú számla alapján 5.750.000,- Ft-ot, a B0697994 sorszámú számla alapján 9.750.000,- Ft-ot, 2005. április 20. napjáig összesen 21.625.000,- Ft-ot fizetett meg.

A Sz. Városi Bíróság a jelen per II.r. alperesével szemben B.561/2010. számon a Btk. 329/A. § /1/ bekezdésébe ütköző, és aszerint minősülő szerzői jogok megsértése vétsége miatt indult büntetőperben a 2011. szeptember 28. napján meghozott és - az ügyészi fellebbezés visszavonása okán - 2011. december 22. napján jogerőre emelkedett 31.B.561/2010/25. számú ítéletével a vádlottat felmentette. Megállapította, hogy a TTFC/DD-.../2003. nyilvántartási számú pályázatot jelen per II.r. alperesétől elkülönülő közhasznú társaság, a jelen per IV.r. alperese nyújtotta be, és nem merült fel olyan bizonyíték, hogy a pályázatban átvett, egy fél A/4 oldalnyi szövegrészt, mely a ...T szám alatt nyilvántartásba vett „Előterjesztés a nemzeti j.- és t.-stratégia kimunkálásához” című tanulmány szövegével azonos, a vádlott szerepeltette volna a pályázati dokumentációban, ráadásul úgy, hogy kétséget kizáróan tisztában lett volna a mű jogvédett voltával.

A büntetőeljárás során a T. Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnügyi Osztálya Gazdaságvédelmi és Vizsgálati Osztálya által .../.../2006/bü. számon kirendelt Szerzői Jogi Szakértő Testület a 2010. május 27. napján kelt SzJSzT-.../10. számú szakvéleményében (...-15/2006/bü. III. kötet 625. oldal) megállapította, hogy a ...T számon tanúsított „Előterjesztés a nemzeti j.- és t.-stratégia kimunkálásához” című tanulmány egy négyoldalas és egy tizenegy oldalas „Előterjesztés” alcímet viselő részre tagolt, amelyeknek az első három oldala gyakorlatilag azonos. Ebben található az a szövegrészek, amelyek a TTFC/DD-.../2003. számú pályázat „Pályázati adatlap” című részének 10. pontjában („A beruházás/projekt indokoltságának, a létesítmény várható igénybevételeinek, kihasználásának bemutatása”) is szerepelnek, a 11/28. oldal legutolsó bekezdésében és a 12/28. oldal felső felében „Általános megközelítés:” alcím alatt. A Pályázat anyagában a Tanulmányból átvett szövegrész összesen kb. egy A/4-es oldal felét teszi ki, miközben a Pályázat egészének bemutatott anyaga (mellékletekkel együtt) kb. 90 oldal.

A szakértői testület az SzJSzT-.../10. számú szakvéleményében továbbá megállapította, hogy a Pályázat kb. 90 oldalas anyagában közelítőleg hét A/4 oldal tekinthető szerzői alkotásnak, és ennek része a Tanulmányból átvett fél A/4 oldalnyi terjedelmű szövegrész. A szerzői mű engedély nélküli felhasználása a ténylegesen felhasznált műrészlet terjedelmétől függetlenül az Szjt. 18. §-a értelmében jogsértő. Idézésről a konkrét esetben nem lehet szó, mivel az Szjt. 34. § /1/ bekezdése szerinti szabad felhasználásként való idézés feltételeinek a szóban forgó átemelés nem felel meg.

A szerzői jogi szakértői testület 2013. október 10. napján kelt SzJSzT-.../13. számú szakvéleményében az Szjt. 1. § /6/ bekezdés azon rendelkezésére hivatkozva, hogy valamely ötlet, elv, elgondolás, eljárás, működési módszer vagy matematikai művelet nem lehet tárgya a szerzői jogi védelemnek, megállapította, hogy az „Előterjesztés a nemzeti j.- és t.-stratégia kimunkálásához” című műben és a TTFC/DD-.../2003. számú pályaműben megjelenő azonos koncepció önmagában szerzői jogilag nem védett. Az ötlet, koncepció, elképzelés díjazása kívül

esik a szerzői jogi felhasználás körén. Abból kiindulva, hogy az engedély nélküli felhasználás terjedelme elenyésző mértékű, gyakorlatilag az idézés mértékén belül marad, így ilyen típusú felhasználásra nem szokás felhasználási szerződést kötni, amennyiben a szerző az idézés szabályait betartotta volna, jogdíjfizetési kötelezettsége sem keletkezett volna, a szakértői testület eljáró tanácsa a műrészt felhasználásával kapcsolatos jogdíjat nem tudta számszerűsíteni.

Megállapította, hogy a „J.- és T. Klaszter fejlesztése a D-on” címmel elkészített megvalósíthatósági tanulmányban (T. Megyei Bíróság P.20.550/2007/14/A/5.), mely részletesen tárgyalja a vállalati hálózatszerzés történetét, jellemzőit, előnyeit, követelményrendszerét, és ehhez, mintegy példaként a D-i. intézményeknek és gazdasági szereplőknek a játékgártásban való együttműködését modellezi, nem használt fel az ARTISJUS ...T számú tanúsítványával összekapcsolt tanulmány szövegéből átvett részleteket, noha kétségtelenül az abban vázolt koncepció „továbbgondolásának” tekinthető, ami azonban nem szerzői engedélyköteles műfelhasználás.

124

Utalva az SzJSzT-.../10. számú szakvéleményére, amelyben az azonos szövegű részeknek az egészhez képesti igen csekély arányát mutatta ki, a szakértői testület megállapította, hogy a Pályázatba átvett szövegrészek szerzői jogi oldalról jogsértőek ugyan, de a Pályázat egészét szerzői jogi értelemben nem befolyásolják; az átvett és idézésként nem jelzett részek nélkül is önálló szerzői műnek minősülhet a Pályázat, az átvett részek alapján nem látszik indokoltnak az Szjt. 94. § /1/ bekezdés e.) pontja szerinti (a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése iránti) igény.

A szakértői testület a szerzőknek az Szjt. 94. § /2/ bekezdés szerinti kártérítési igénye megalapozottsága kérdésében nem nyilvánított szakvéleményt, mivel nem tudta megítélni, hogy érte-e a szerzőket vagyoni hátrány azért, mert művük egy részét átvették a Pályázat készítői.

A T. Megyei Bíróság 2008. október 22. napján meghozott 10.P.20.550/2007/54. számú ítéletével az akkor 20.000.000,- Ft és annak 2003. október 10. napjától járó törvényes késedelmi kamata megfizetése iránt I-III.r. alperesekkel szemben támasztott keresetet elutasította, ítéletét azzal indokolva, hogy a 2003. október 10. napján megkötött Projekt Menedzsment Szerződésből pénz fizetésére, így a felperes által rendelkezésre bocsátott szerzői mű értékének megtérítésére vonatkozó kötelezettség nem keletkezett, a szerződés az abban előírányzott célok elmaradása esetére sem tartalmaz olyan kötelezettséget, hogy a 30.000.000,- Ft-ra értékelt szerzői műért díjazást, bármiféle ellentételezést fizetnének. Megállapította emellett, hogy a TTFC pályázatot a kis- és középvállalkozások szervezett fejlesztésére, hálózat kiépítésére az alperesektől elkülönülő jogalany nyújtotta be, a címében hasonló pályázathoz az I.r. alperes ajánlatot adott a megvalósítás esetére, a hasonló elnevezés azonban önmagában nem minősíthető jogosulatlan névhasználatnak.

A felperes fellebbezése folytán eljáró P. Ítéletábrla 2009. május 28. napján kelt Pf.III.20.040/2009/6. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A fellebbezés folytán

ügy foglalt állást, hogy a 2003. október 10. napi megállapodás nem minősíthető az Szjt. 42. § /1/ bekezdésében szabályozott felhasználási szerződésnek, így önmagában a szerződésből nem keletkezik I-III.r. alperesek terhére fizetési kötelezettség. Ha a 2003. október 10. napi megállapodás teljesítését az alperesek jogos ok nélkül tagadták volna meg, a Ptk. 313. § értelmében a felperes a késelem és a lehetetlenülés, mint szerződésszegési jogkövetkezmények között választhatna, a késelem következményeinek választása esetén, a Ptk. 299. § /1/ bekezdése alapján követelhetné a késelemből eredő kárát. A felperes - a Ptk. 339. § /1/ bekezdés alapján, a Pp. 164. § /1/ bekezdésére tekintettel - nem bizonyította, hogy az alperesek késedelmével okozati összefüggésben őt kár érte, és ilyen kárt nem is állított, hiszen az semmiképpen nem azonos a rendelkezésre bocsátott szellemi alkotás szerződésben megállapított értékének felperesre és **D.I.**-re eső részével.

Megállapította továbbá, hogy a felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a 2003. október 10. napján kötött szerződésre tekintettel ő másutt a szellemi alkotást felhasználni, más módon értékesíteni nem tudta, az egyéb módon való hasznosításra a szerződés semmiféle korlátozást nem tartalmaz. A lehetetlenülés következményeinek választása esetén a felperes a teljesítés elmaradása miatt követelhetett volna kártérítést a Ptk. 312. § /2/ bekezdése szerint, a felperes azonban a perben nem bizonyította, hogy a teljesítés az alperesek hibájából vált lehetetlenné és azt sem, hogy e miatt kár érte és összezszerűségében mekkora mértékű, de ez a kár sem lehet a közös szellemi alkotás értékéből a felperesre, illetőleg **D.I.**-re eső rész. Végül a Ptk. 87. § /1/ bekezdés alkalmazásával a Ptk. 84. § /1/ bekezdés e.) pontja alapján előterjesztett kereseti igény vonatkozásában azt rögzítette a jogerős ítélet, hogy sem az I.r. alperes, sem a később IV.r. alperesként perelt Kht. nem vett részt, illetve nem nyert klasztertípusú pályázatokon támogatást, és a felperes által támogatott pályaművek tartalmilag különböznek a felperes és szerzőtársai szellemi alkotásától.

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság a 2010. április 22. napján meghozott Pfv.VIII.../2009/16. számú végzésével a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a másodfokú bíróság olyan tények bizonyítatlanságát róta a kétségkívül bonyolult ténybeli- és jogi megítélésű ügyben személyesen eljár felperes terhére, melyekkel kapcsolatban bizonyítási eljárás nem folyt, és a felperes felhívása sem történt meg az alperesek kártérítési felelősségének, illetőleg a felperes saját kárának a bizonyítására.

A felülvizsgálati bíróság álláspontja szerint a sikeres pályázat anyagának és a felperesi szerzői mű koncepcionális és tartalmi azonosságának, illetve különbözőségének a megítélése olyan szakkérdés, melynek megítéléséhez szükséges különleges szakértelemmel a bíróság nem rendelkezett, megállapítva, hogy a szerzői mű felhasználása mellett szól az a felperes által állított, de nem vizsgált tény, hogy a benyújtott pályázat a szerzői mű több oldalát változtatás nélkül átvette.

A felperes a per alatt, 2009. december 7. napján a szerzői védelem alatt álló művének jogosulatlan felhasználásából eredő követelése, 13.840.000,- Ft és annak 2005. január 1. napjától a Ptk. 301. §-a szerinti késedelmi kamata megfizetésére írásban szólította fel a IV.r.

alperest, majd a 2009. december 8. napján kézbesített fizetési felszólítás eredménytelensége folytán őt a megismételt eljárásban tartott első tárgyaláson, 2010. november 8. napján alperesként perbe vonta.

Felperes a megismételt eljárásban módosított keresetében (40. sorszámú előkészítő irat) az Szjt. 94. § /1/ bekezdés a.) pontja és a Tpvt. 86. § /2/ bekezdés a.) pontja alapján a jogsértés megtörténtének megállapítását, az Szjt. 94. § /1/ bekezdés e.) pontja és a Tpvt. 86. § /3/ bekezdés a.) pontja alapján a jogsértéssel elért gazdagodás, 12.700.000,- Ft visszatérítésére, az Szjt. 94. § /2/ bekezdés és a Tpvt. 86. § /2/ bekezdés e.) pontja alapján, a Ptk. 339. § /1/ bekezdés és a Ptk. 359. § /1/ bekezdés alkalmazásával 10.000.000,- Ft általános kártérítés megfizetésére alperesek egyetemleges marasztalását kérte.

Előadta, hogy a pályázat benyújtásával, majd a nyertes pályázat megvalósítása során alperesek közösen megsértették az Szjt. 12. § /1/ bekezdés és 16. § /1/ bekezdése, valamint a Tpvt. 3-5. §-ának rendelkezéseit:

- a Tpvt. 3. §-a sérült a pályázat eredményeként létrehozott, valótlán adatokat tartalmazó, a szerzői kört teljes mértékben kizáró web portál létrehozásával,
- a Tpvt. 4. §-a sérült az alperesek közötti együttműködés során a szerzői kör teljes kihagyásával, a II.r. alperes és a szerzők közötti tárgyalások eredményeinek jogosulatlan átadásával,
- a Tpvt. 5. §-a sérült II.r. alperes azon eljárásával, amely a IV. r. alperes és a szerzői kör közötti legális, rendezett üzleti kapcsolat kialakítását meggátolta.

A Tpvt. 4. §-ába ütköző módon az alperesek az üzleti titkát tisztességtelenül megszerezték és felhasználták, mikor hasznosították a védett irodalmi műben megfogalmazott üzleti elgondolásait, mikor a koncepció kidolgozásaként készített, üzleti tervet is tartalmazó dolgozatát, amely költségtervet és nyereségtervet, valamint külön is védett termékcsalád részletes leírását tartalmazta, az I.r. alperes a IV.r. alperesnek úgy adta át, hogy vele csak azt közölték, hogy a IV.r. alperes támogatója lesz a klaszter projektnek.

A TTFC/DD-.../2003. számú pályázati dokumentációban a szerzők tudta nélkül felhasználásra kerültek a jogvédett szerzői mű szó szerinti részletei, az Szjt. 16. §-ába ütköző módon díjazás nélkül. A felek között létrejött klaszter menedzsment szerződésben 30.000.000,- Ft-os értékben elfogadott szellemi termék értéke semmilyen formában nem került a szerzők részére megtérítésre. Az általános kár mértéke „a közérdekű ügy és a jogosult szerzők érdekeinek meghiúsulásából tevődik össze”, az I-II.r. alperesek magatartása miatt meghiúsult a klaszter menedzsment szerződés alapján létrehozni tervezett közös cégalapítás, így egy évi több száz millió forint forgalmat bonyolítani képes társaság nem jöhetett létre, ennek nyereségétől, munkahelyeitől, üzleti értékétől egyaránt elesett a klaszter menedzsment szerződés alapján erre szerződött szerzői kör. Az általa a 2004. júliusában létrejött szerződés alapján az I.r. alperesnek átadott dolgozat már olyan üzleti lépéseket és adatokat tartalmazott, amelyek közvetlenül bevétel szerzésre is alkalmasak lettek volna, a viszony 2004. év végi megromlását követően azonban elesett az eredetileg 4.500.000,- Ft megbízási díjjal járó megbízástól is, amelyből ténylegesen csak 1.250.000,- Ft került részére kifizetésre.

A keresetét kiegészítve (48. sorszámú előkészítő irat) az Szjt. 94. § /1/ bekezdés b.) pontja és a Tpv. 86. § /2/ bekezdés b.) pontja alapján kérte I-II.r. és IV. r. alpereseknek a jogsértés abbahagyására és a további jogsértéstől való tartózkodásra való kötelezését azzal, hogy alpereseket a bíróság a **J.- és T. Klaszter** web oldalának (www....hu, www....hu) eltávolítására, a klaszter megszüntetésére kötelezze.

Az I-II.r. és IV.r. alpereseket az Szjt. 94. § /1/ bekezdés c.) pontja és a Tpv. 86. § /3/ bekezdés c.) pontja alapján elégtétel adására kérte kötelezni, a szerzői körnek a **j.- és t. klaszter** koncepció gazdáiként és kidolgozóiként történő bemutatásával (48. sorszámú előkészítő irat), az I.r. alperes és IV. r. alperes honlapján olyan nyilatkozat megtételével (52. sorszámú jegyzőkönyv), hogy a felperes és szerzőtársai szerzői műve felhasználásával hozták létre a **J. és T. Klaszter** a szerzői kör kihagyásával.

Az I-II.r. és IV.r. alpereseket az Szjt. 94. § /1/ bekezdés e.) pontja és a Tpv. 86. § /3/ bekezdés a.) pontja alapján a jogsértéssel elért gazdagodás, nettó 12.700.000,- Ft egyetemleges visszatérítésére és annak 2005. május 1. napjától a kifizetésig a Ptk. 301. § szerinti törvényes késedelmi kamata megfizetésére előterjesztett keresetét módosítva előbb (52. sorszámú jegyzőkönyv) IV.r. alperest 3.500.000,- Ft, I-II.r. alpereseket egyetemlegesen 9.200.000,- Ft elért gazdagodás visszatérítésére, majd (56. sorszámú jegyzőkönyv) elsődlegesen I-II.r. és IV.r. alpereseket egyetemleg 12.700.000,- Ft elért gazdagodás visszatérítésére, másodlagosan I-II.r. alpereseket egyetemlegesen 9.200.000,- Ft, IV.r. alperest 3.500.000,- Ft elért gazdagodás visszatérítésére kérte kötelezni. Arra figyelemmel, hogy a perben a három szerzőtárs közül kettő igénye került csak peresítésre, a felperes az elért gazdagodás visszatérítésére irányuló keresetét legvégül (73. sorszámú jegyzőkönyv) leszállította, elsődlegesen I-II.r. és IV.r. alpereseket egyetemlegesen 8.466.667,- Ft és annak 2005. május 1. napjától a kifizetésig számított törvényes kamata, másodlagosan IV.r. alperest 2.333.333,- Ft és kamatai, I-II.r. alpereseket egyetemlegesen 6.133.333,- Ft és kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Az általános kártérítésre irányuló igénye jogcímeiként a Ptk. 86-87. §-ait is megjelölte (73. sorszámú jegyzőkönyv).

Hivatkozott arra, hogy a **j. és t. fejlesztés koncepciója** a szerzői körtől származik, és az az I-II.r. alperes által került a IV.r. alperes részére átadásra, utólagosan, a TTFC pályázat beadását követően kaptak tájékoztatást arról, hogy „a **j. és t. klaszter működését megalapozó megvalósíthatósági tanulmány elkészítését szolgáló pályázat**” került beadásra, amely „jó alapja lehet a közös munka megkezdésének”. A pályázat elkészítése során a fejlesztési koncepciót az I.r. alperes és a IV.r. alperes jogosulatlanul felhasználták, meghaladóan a IV.r. alperes által benyújtott nyertes pályázat a szerzői mű részleteit - a Szerzői Jogi Szakértői Testület SzJSzT-.../10. számú szakvéleménye által igazoltan - szó szerint tartalmazta. A pályázat a szerzői mű átdolgozása, a szerzői műben megjelent fejlesztési koncepciónak a pályázati kiíráshoz igazodó részletezése. A nyertes pályázat megvalósítása során alperesek saját részvételük feltüntetésével létrehozták a www....hu web címen elérhető web oldalt, amellyel a teljes koncepciót, a **j.- és t.-stratégiát**, illetve magát a **j.- és t. klaszter** „kisajátították”. A klaszter ilyen formában történt

létrehozása kizárta annak lehetőségét, hogy az adott térségben ugyanezen tárgykörben újabb szerveződés jöhessen létre. A klaszter megszűnéséről információ nem áll rendelkezésre, a kérdéses web oldal tartalma ugyan eltávolításra került, azonban „feltöltés alatt” megjegyzéssel és „Copyright 2004. **D-i. J. és T. Klaszter**” megjelöléssel továbbra is elérhető a világhálón.

Az I-II.r. alperesek ellenkérelme a velük szemben támasztott kereset elutasítására irányult, tagadva, hogy az általuk nem ismertén szerzői jogvédelemben részesült művet jogosulatlanul felhasználták volna, hogy a felperes szerzői jogait, illetve személyiségi jogait megsértették volna, mely bármely felperes által igényelt jogkövetkezmény alkalmazását tenné lehetővé.

Előadták, hogy náluk elért gazdagodás fel sem merülhet, hiszen az eredetileg tervezett 15.210.000,- Ft projektköltséggel (**C.D. Bt.** - 1.950.000,- Ft, IV.r. alperes - 3.500.000,- Ft, **T.-F. Kft.** - 6.000.000,- Ft, web portál és arculat - 2.800.000,- Ft, saját rezsiköltségek - 960.000,- Ft) szemben a projekt megvalósítása nettó 16.900.000,- Ft költséggel (**C.D. Bt.** - 600.000,- Ft, felperes - 1.000.000,- Ft, **N.C. Bt.** - 3.000.000,- Ft, IV.r. alperes - 3.500.000,- Ft, web portál és arculatterv - 2.800.000,- Ft, **T.-F. Kft.** - 6.000.000,- Ft; szerződések és számlák csatolva 43. sorszám alatt) járt, az általános irányítási- és irodaköltségek projektre jutó fajlagos költségei (1.180.000,- Ft + 960.000,- Ft) felszámítása nélkül is.

A IV.r. alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult, a felperesi igények vele szemben történt elévülésére tett kifogás mellett.

A felperes keresete - az alábbiak szerint - elenyésző mértékben, az Szjt. 94. § /1/ bekezdés a.) pontja alapján a jogsértés megtörténtének megállapítása körében **a l a p o s**, meghaladóan **a l a p t a l a n**.

A felperes a szerzői joga megsértésének objektív és szubjektív jogkövetkezményeit, a versenyjogi védelmét szolgáló objektív és szubjektív jogkövetkezményeket, valamint a személyiségi jogai védelmét biztosító szubjektív jogkövetkezmények alkalmazását kérte a perben, keresetét részben a 2003. október 10. napi Projekt Menedzsment Szerződés megszegésére, illetőleg az abból eredő követelésére, emellett a szerzői műve (művük), az abban megjelenő stratégiai elgondolás jogosulatlan felhasználására, az abban foglalt koncepció, mint üzleti titok, illetve a Ptk. védelme alatt álló szellemi alkotás jogosulatlan megszerzésére és felhasználására alapította, a megismételt eljárásban is mindvégig azt sérelmezve, hogy az alperesek a pályázati források megszerzése és felhasználása során a szerzőtársakat megkerülték, őket megfelelő ellentételezésben a pályázati források felhasználásával nem részesítették.

A 2003. október 10. napi keltű projekt-menedzsment szerződésben részes I-II.r. alpereseknek a szerződésből nem keletkezett közvetlen fizetési kötelezettsége, a IV.r. alperes pedig a szerződésnek nem volt alánya. A szerződés a Pénzügyi kérdések című 4. pontjában úgy rendelkezett, hogy a különféle pályázatokon elnyert támogatások „felosztása” a jelentkező feladatok és felmerült költségek arányában, a kialakított munkamegosztás alapján, az eredményességet nem veszélyeztető mértékben lehetséges, a munkamegosztás részletkérdéseiben - tehát amelyeket a szerződés 2. pontja oly módon nem határoz meg, hogy „a

célszerű előfinanszírozás az ... I.r. alperes ... szervezésében kerül biztosításra", „a szakmai oldal ... pedig ... az előkészítés stádiumának megfelelő mélységű modulokat dolgozza ki, a működési köröket hangolja össze" - az Alakuló Ülésen kellett volna megállapodni, amelynek megtörténte a perben adat nem merült fel.

A projekt-menedzsment szerződésben részes feleknek tehát esetenként, az aktuális feladatok ismeretében kellett (volna) megállapodniuk a pályázatok beadásához szükséges feladatok megosztásában és az ehhez rendelt díjazásban, valamint a pályázatokon elnyert támogatásoknak a pályázati cél megvalósításában való közreműködéshez kapcsolt felosztásában, figyelemmel a szükségszerűen felmerülő költségekre is.

129

A felperest és szerzőtársát, **D.I.-t** a velük I.r. alperes által kötött, Megállapodásnak, illetve Szerződésnek nevesített, tartalmában vállalkozási szerződés érintette, a IV.r. alperes, „mint gesztor szervezésében megvalósítandó **J. és T. Klaszter a D-on** című pályázathoz kapcsolódó" részfeladatok megvalósítására feladat-megosztó megállapodásként, a **C.D. Bt.** szerződéséhez képest a felperessel szemben támasztott feladat már szűkebbre szabott, és az ismert modulok közül megvalósítani vállalt részfeladatra irányult.

A vállalkozási szerződésekben meghatározásra kerültek díjazásként a pályázaton elnyert támogatásból a jelentkező feladatra fordítandó összegek is.

A projekt-menedzsment szerződés, illetve az előbb említett két vállalkozási szerződés egyike sem minősíthető azonban, a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. tv. (továbbiakban: Sztj.) 42. §-a szerinti felhasználási szerződésnek az „Előterjesztés a nemzeti j.- és t.-stratégia kimunkálásához” című ...T azonosító számú irodalmi mű felhasználására. A felhasználási szerződés lényegi ismérve az lenne, hogy a szerzőtársak (mindegyike) a felhasználásra ellenérték fejében engedélyt ad. Hogy mi minősül felhasználásnak, arra az Sztj. 17. §-ának példálózó felsorolása ad eligazítást.

Az „Előterjesztés” az Sztj. 1. § /1-/3/ bekezdés értelmében szerzői jogi védelem hatálya alá eső szerzői mű, amelynek szerzői joga az Sztj. 4. § /1/ bekezdés alapján a felperest és szerzőtársait illeti meg, mivel közös szerzői műről van szó.

Az Sztj. 16. § /1/ bekezdés alapján a szerzőnek kizárólagos joga van a mű egészének, vagy valamely azonosítható részének anyagi formában és nem anyagi formában történő bármilyen felhasználására, és minden egyes felhasználás engedélyezésére. A felhasználási engedély felhasználási szerződéssel szerezhető meg.

A jogosulatlan felhasználás után - felhasználási szerződés hiányában - a szerző nem szerzői díjra tarthat igényt, hanem a jogosulatlan felhasználás objektív jogkövetkezményeként az Sztj. 94. § /1/ bekezdés e.) pontja alapján követelheti a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítését.

A Szerzői Jogi Szakértői Testület - mely szakértői testület a szerzői jogvitás perben felmerülő szakkérdésben kizárólagosan jogosult szakvéleményt nyilvánítani - SzJSzT-.../10. számú szakvéleménye alapján, miszerint a TTFC/DD-.../2003. számú pályázat szövegében

felhasználásra került az „Előterjesztés”-ben szereplő szövegrész, és a szerzői mű engedély nélküli felhasználása a ténylegesen felhasznált műrészlet terjedelmétől - a kb. 90 oldalas pályaműből hét A/4 oldalnyi szerzői alkotásban fél A/4 oldalnyi terjedelmű szövegrész - függetlenül jogsértő, az Sztj. 94. § /1/ bekezdés a.) pontja szerinti objektív jogkövetkezmény alkalmazására irányuló kereset alapján a jogsértés megtörténtének megállapítására került sor.

Az Sztj. 94. § /1/ bekezdés e.) pontja szerinti objektív jogkövetkezmény tekintetében - a bírói gyakorlat szerint - a művet jogosulatlanul felhasználó alapvetően azáltal gazdagodik - függetlenül attól, hogy a tevékenysége nyereséges, vagy veszteséges -, hogy a szerzőnek a szerzőt megillető díjat nem fizeti ki; ennek megfelelően a felperes elsősorban a szerzői díjnak megfelelő összegű gazdagodás visszatérítésére tarthatott jogszerűen igényt a szerzői művet jogosulatlanul felhasználó IV.r. alperessel szemben.

A IV.r. alperes elévülési kifogására tekintettel a szerzői jog megsértésének Sztj. 94. § /1/-/2/ bekezdés szerinti objektív és szubjektív jogkövetkezményei vonatkozásában vizsgálatra szorult, hogy az abszolút szerkezetű jogviszonyból eredő igények közül melyek azok, amelyeknél az elévülés szóba jöhet, ahol az időmúlás az igényt valóban elenyészteti.

Az objektív igények rendszerébe tartozó, a jogsértés megállapítása (Sztj. 94. § /1/ bekezdés a.) pontja), a jogsértés abbahagyása, a további jogsértéstől való eltiltás (Sztj. 94. § /1/ bekezdés b.) pont), az elégtételadás (Sztj. 94. § /1/ bekezdés c.) pont), valamint a jogsértéssel elért gazdagodás visszatérítése (Sztj. 94. § /1/ bekezdés e.) pont) jogkövetkezmények nem évülnek el, a vétkes szerzői jogsértés polgári jogi következménye, az Sztj. 94. § /2/ bekezdés szerinti kártérítés azonban az általános szabályok szerint évül el.

A IV.r. alperessel szemben a jogsértéssel előállt gazdagodás visszatérítése címén előterjesztett igény kapcsán - annak el nem fogadása esetén, hogy objektív szankcióként nem évül el - egyébként megállapítható volt, hogy a pályázati támogatás felhasználásának időpontjához képest esetlegesen bekövetkezett gazdagodás keletkezésének időpontja (2005. április 20.) figyelembevételével az öt éves általános elévülést (Ptk. 324. § /1/ bekezdés) a felperes a 2009. december 8. napján történt írásbeli felszólítással megszakította, ekkor az elévülés újból megkezdődött (Ptk. 327. § /1/-/2/ bekezdés), mihez képest a fizetési felszólításban érvényesített igény a 2010. november 8. napi perindításig nem évülhetett el, IV.r. alperessel szemben csupán a kártérítésre irányuló igény elévülése állapítható meg.

A jogsértéssel elért gazdagodás Sztj. 94. § /1/ bekezdés e.) pontja szerinti visszatérítésére irányuló igénynél a kiindulópont nem a szerző elmaradt haszna (Ptk. 355. § /4/ bekezdés), hanem a jogsértő által elért „profit”, melynek a jogosult javára történő elvonásáról van szó.

A IV.r. alperes az elnyert vissza nem térítendő támogatást meghaladó kifizetést teljesített az I.r. alperesnek, amihez képest még a neki az I.r. alperestől járó összegre tekintettel sem állapítható meg a szerző vagyoni igényének legalsó határát jelentő elmaradt jogdíjat meghaladó gazdagodása (a következő képlet használatával: jogsértéssel elért gazdagodás = a jogsértéssel elért bevétel - igazolt költségek + jogdíj).

A Szerzői Jogi Szakértői Testület a szerzőt a jogsértő felhasználás fejében megillető díjjal kapcsolatban az SzJSzT-.../13. számú szakvéleményében emellett úgy foglalt állást, hogy a gyakorlatilag az idézés mértékén belül maradó, elenyésző mértékű engedély nélküli felhasználásra figyelemmel a műrészlet felhasználásával kapcsolatos jogdíj nem számszerűsíthető, amennyiben a szerző az idézés szabályait betartotta volna, jogdíjfizetési kötelezettsége sem keletkezett volna. A szakvélemény alapján a IV.r. alperes részéről elért gazdagodás megállapítására és vele szemben az Szjt. 94. § /1/ bekezdés e.) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazására így nem került sor.

Csak utal a bíróság arra, hogy a szabad felhasználás esetei közé tartozó idézésre az Szjt. 34. § /1/ bekezdés szerint - az átvevő mű jellege és célja által indokolt terjedelemben és az eredetihez híven - a forrás, valamint a szerző megnevezésével bárki jogosult.

Az Szjt. 94. § /1/ bekezdés a.) pontja alapján megállapított jogsértés egyszeri magatartással 2004. év során valósult meg, az azóta eltelt hosszabb időszakban újabb szerzői jogsértésre a perbeli szerzői mű vonatkozásában sem a IV.r. alperes, sem az I-II.r. alperesek részéről nem került sor, illetve a későbbi jogsértés veszélyével sem lehet számolni, ezért az Szjt. 94. § /1/ bekezdés b.) pontja szerinti jogkövetkezmény alkalmazásának szükségessége, célravezetősége nem áll fenn.

A pályázat benyújtásával a jogsértés nem kapott nyilvánosságot, ezért nem indokolt nyilvánosság biztosításával a felperesnek és szerzőtársainak erkölcsi elégtételt szolgáltatni az igen szűk körben megállapított, IV.r. alperes terhére rótt jogsértés kapcsán, arra is tekintettel, hogy a kért elégtétel nem a megállapított jogsértéssel megvalósult erkölcsi kár jóvátételét szolgálná, így a bíróság az Szjt. 94. § /1/ bekezdés c.) pontja alapján előterjesztett igénynek nem adott helyt.

Az Szjt. 1. § /6/ bekezdése alapján maga az ötlet, elgondolás (koncepció) nem tárgya a szerzői jogi védelemnek. Az általános jellegű külön törvényi védelem hiánya viszont még nem jelenti azt, hogy valamely ötlet hasznosításához ne fűződhetne törvényes érdek, az „ötletgazda” ötlete hasznosításához fűződő érdekének - általában együttesen jelentkező - vagyoni és személyi oldala is van.

A Ptk. 86. § /1/ bekezdés szerint a szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll. A Ptk. védi azokat a szellemi alkotásokat is, amelyekről a külön jogszabályok - a szerzői, az iparjogvédelmi, valamint a hangfelvételek előállítóit védő jogszabályok - nem rendelkeznek, de amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatóak és még közkinccsé nem váltak (Ptk. 86. § /3/ bekezdés). A személyeket a Ptk. 86. § /4/ bekezdése értelmében védelem illeti meg a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismereteik és tapasztalataik tekintetében is.

Ha az alkotás nem éri el a külön jogszabály adta védelmet, és nem részesül szerzői jogi védelemben, rá az általános szabályok szerint mégis védelem igényelhető a megkívánt feltételek fennállta esetén.

A külön törvény hatálya alá nem tartozó szellemi alkotás viszont csak akkor részesül jogi védelemben, ha társadalmilag széles körben felhasználható és még nem vált közkinccsé. Bármely feltétel hiányában a jogsértés nem állapítható meg, és kártérítési kötelezettséget sem keletkeztethet a szellemi termék felhasználása.

A j.- és t.-stratégia, mint koncepció, valamint a j.- és t. klaszter megvalósításának ötlete, mint a szerzőtársak irodalmi mű kategóriában levédett tanulmányában megjelenő, illetve azt továbbfejlesztett elgondolás esetén hiányzik a társadalmilag széles körben való felhasználhatóság, mint törvényi feltétel, amelyre tekintettel eleve nem jöhet szóba a Ptk. 86. § /3/ bekezdésében biztosított védelem, így a további feltétel vizsgálatra már nem is szorul. A személyhez fűződő jogok megsértése esetén irányadó polgári jogi igényeket a felperes a Ptk. 87. § /1/ bekezdés alapján nem támaszthatja, és a Ptk. 87. § /2/ bekezdés alapján sem követelheti, hogy az eredményeit elsajátító, vagy felhasználó személy részeltesse őt az elért vagyoni eredményben.

Hivatkozott arra is a stratégiában megjelenő elgondolás kapcsán a felperes, hogy az a Ptk. 81. § /2/ bekezdés tartalmi kereteibe beilleszthető üzleti titkának minősült, melyet IV.r. alperes az I-II.r. alperesek magatartása eredményeként jogtalanul megszerzett, és azt alperesek a klaszter megvalósítása során fel is használtak.

A Ptk. 81. § /2/ bekezdés tartalmi elemeinek megfelelő üzleti titok vonatkozásában nem elegendő, hogy a megoldás nyilvánosságra hozatala, illetéktelenek által történő megszerzése, vagy felhasználása a titokjogosult jogszerű pénzügyi, gazdasági, vagy piaci érdekeit sértse, vagy veszélyeztesse, ahhoz az is megkívánt, hogy annak titokban tartása érdekében a jogosult a szükséges intézkedéseket megtegye.

Az üzleti titok nem biztosít kizárólagos vagyoni értékű jogot, hanem csak a titok közlésének, megszerzésének és felhasználásának tisztességtelen módjával szemben biztosít védelmet a jogosult személy számára, a jogosult személyhez fűződő jogaként, de csak az esetben, ha a titokvédelmi intézkedéseket a jogosult megteszi.

A Projekt Menedzsment Szerződésbe, melyben az ún. Jogvédett Alap részét képező szellemi háttérként megjelenő „Nemzeti J.- és T. Stratégia” szerzői műre figyelemmel a létrehozandó klaszter céljait a szerződők megfogalmazták, ilyen - szükséges - titokvédelmi intézkedések nem kerültek, így a felperes a személyhez fűződő joga megsértése miatti jogkövetkezmények alkalmazását az esetben sem kérhetné, ha a stratégia, mint elgondolás egyébként az üzleti titok más fogalmi elemeinek valóban megfelelné.

A vállalkozási szerződés tárgya lehet szellemi alkotás előállítás is, ekkor a szellemi alkotás jogvédelmet nem érintő kérdéseiben - mint a mű előállítása, ellenértéke, vagy a hibás teljesítése körében - a vállalkozási szerződés szabályait kell alkalmazni, ha pedig a szellemi alkotás kielégíti a külön törvényben foglalt kritériumokat, a jogvédelemre a külön törvény az irányadó.

A 2004. júliusi vállalkozási szerződés alapján a felperes által átadott Megvalósíthatósági tanulmányt a felperes annak ismeretében készítette, hogy azt az I.r. alperes a IV.r. alperes felé történő teljesítéséhez használja fel, és ezért I.r. alperestől díjazásban részesül, e körben titoksértésre a felperes eredményesen nem hivatkozhat.

Annak vizsgálatára nem került sor, hogy ez a tanulmány a külön törvényben foglalt kritériumoknak mennyiben felel meg, szerzői jogi védelemben csak az „Előterjesztés a nemzeti j.- és t.-stratégia kimunkálásához” címmel készített közös mű részesült. A végül az I.r. alperes által a IV.r. alperes felé teljesítésként átadott Megvalósíthatósági tanulmány - az eljárás szakértői testület véleményével igazoltan - nem tartalmazott a szerzői jogvédelemben részesült műből jogosulatlanul felhasznált műrészleteket.

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. tv. (a továbbiakban: Tpv.) 2008. szeptember 1. napjától hatályos 88. § /1/ bekezdése szerint a Tpv. 2-7. §-ába ütköző magatartásra hivatkozással a magatartás tanúsításától számított hat hónapos elévülési határidőn belül indítható per. A magatartás tanúsításától számított öt év eltelte után a Tpv. 88. § /3/ bekezdése alapján perindításnak nincs helye.

Az, hogy a felperes 2004. november 9. napján a perben kifogásolt magatartásra hivatkozással a IV.r. alperes szerepének tisztázására hívta fel az I-II.r. alpereseket, maga igazolja, hogy a magatartásról legkésőbb ezen időpontban már tudomása volt, az innen számított hat hónapos elévülési jellegű, és az öt éves jogvesztő keresetindítási határidő az igény 2011. szeptember 8. napi előterjesztését megelőzően lejárt, az igényérvényesítés elkészt.

A tisztességtelen verseny tilalmába ütköző magatartás miatt indítható perre megszabott keresetindítási határidő elmulasztásának jogkövetkezményeiről az ügy érdemében hozott ítélettel kell döntenet (EBH2004.1046.).

A hat hónapos elévülési határidő - ha a kifogásolt magatartás azzal valósult meg, hogy valamely helyzetet, vagy állapotot nem szüntetnek meg, a Tpv. 88. § /2/ bekezdése szerint mindaddig nem kezdődik meg, amíg a helyzet (állapot) fennáll, de ekkor sem mellőzhető az objektív keresetindítási határidő alkalmazása, mely végső soron gátat szab az igényérvényesítésnek a szubjektív határidő lejártának esetleges hiányában is.

A felperes az alperesi elévülési kifogásra figyelemmel hivatkozott a jogsértő magatartással megvalósult helyzet állandóságára, a web oldalra is tekintettel a mai napig fennálló jogsértő állapotra, amely a D-i. J.- és T. Klaszter létesítését az I.r. és IV.r. alperesekhez köti, ezzel pedig egy ténylegesen működő j.- és t. klaszter létrehozását gátolja.

A hivatkozással szemben a felperes által ténylegesen megjelölt üzleti titoksértésben állított, illetve általános tisztességtelensége folytán a Tpv. 2. §-ába ütköző magatartásként leírt magatartás tanúsítása megvalósult már a 2004. július 1. napi szerződéskötéshez vezető folyamat során, méghozzá a TTFC pályázat 2003. március 12. napi benyújtását megelőzően a pályázat elkészítéséhez igénybe vett tanulmányban leírt stratégia, koncepció pályázati dokumentációban

történt továbbgondolásával, mely a felperes előtt ismertté válhatott a 2004. júliusi szerződése tartalmából, abban a IV.r. alperes gesztorként való feltüntetéséből.

A kifogásolt magatartás ezzel megvalósult, a kifogásolt magatartás nem valamely helyzet, vagy állapot fenntartása, így a magatartás tanúsításával a szubjektív és az objektív igényérvényesítési határidő megkezdődött, és az igény peresítését megelőzően eltelet.

A Tpv. 2-5. §-ára alapított kereseti kérelmét a felperes a Tpv. 88. § /1/ bekezdésében meghatározott szubjektív, és a Tpv. 88. § /3/ bekezdésében írt objektív határidőn túl nyújtotta be a bírósághoz, ezért azt - tartalmának érdemi vizsgálata nélkül - el kellett utasítani, arra tekintet nélkül, hogy a Tpv. 4-5. §-ai szerinti tényállás valóban megvalósulhat akkor is, ha a felek nem versenytársak.

A szerzői vagyoni jogok jogosulatlan felhasználással való megsértésére, és a személyiségi jogának megsértésére alapítottan kérte a felperes az Szjt. 94. § /2/ bekezdés szerinti kártérítési jogkövetkezmény alkalmazását, a Ptk. 359. § /1/ bekezdés szerinti általános kártérítést igényelve.

Tekintve, hogy a 2009. december 7. napján kelt - és 2009. december 8. napján közölt - írásbeli felszólítással a felperes a IV.r. alperessel szemben kizárólag az elért gazdagodás (a 13.840.000,- Ft vissza nem térítendő támogatással egyező összeg) visszatérítésére vonatkozó igényét érvényesítette, az általános kártérítés alkalmazásával előterjesztett kártérítési igénye a IV.r. alperessel szembeni perindításig elévült, így a megállapított szerzői jogsértéssel oksági kapcsolatban keletkezett vagyoni- és nem vagyoni kárigényt a bíróság érdemben nem vizsgálta.

A bíróság az Szjt. 94. § (2) bekezdés alkalmazására az I-II.r. alperesekkel szemben arra tekintettel nem látott lehetőséget, hogy terhükre - a már kifejtett indokolás mellett - a stratégiai elgondolás és ötlet, mint szellemi alkotásra vonatkozó védelem megsértését, illetve üzleti titoksértést sem állapított meg, nem volt részükről olyan jogsértés, amellyel oksági kapcsolatban keletkezhetett volna felperesnél vagyoni,- illetve nemvagyoni kár.

Az Szjt. 3. §-a útján felhívható általános kártérítés az elmaradt jogdíjon felüli, pontosan ki nem számítható vagyoni kár becslés útján történő megtérítésére szolgálhatott volna, ha a bíróság az eset összes körülményének mérlegelése alapján bizonyítottan látja, hogy a jogsértés kárt okozott, de a kár összege pontosan nem számítható ki.

Az I-II.r. alperesek vonatkozásában a bíróság a jogsértés megállapítására sem látott lehetőséget, ezért az általános kártérítés alkalmazása indokoltsága fel sem merülhetett.

A felperes egyébként „a közérdekű ügy és a szerzők érdekeinek megghiúsulásában” látta azt a sérelmet, amely a kártérítés alapjául szolgálhatna. Valójában a felperesnek az a várakozása, hogy a klaszter létrehozása és működése során megbízási/vállalkozási jogviszony keretében folyamatosan jövedelemszerző tevékenységet folytathat, az által „hiúsult meg”, hogy 2004. december 29. napján a Szerződéstől és a Projekt Menedzsment Szerződéstől „visszalépett”, a

jogviszonyait saját maga szüntette meg, már egy olyan teljesítési időszakban, amikor az eredeti állapot annak folytán nem volt helyreállítható, hogy a sikeres pályázat alapján a támogatott programnak meg kellett valósulnia - vele vagy nélküle -, a klaszter létrehozására - egyébként az egyik szerzőtárs érdekelttségébe tartozó vállalkozás részvételével - az együttműködési megállapodás aláírásra került. Azt a várakozását, hogy a nemzeti t.-stratégia, tehát az irodalmi műben megfogalmazott koncepció a jövőben megvalósuljon, a perbeli jogviszonyok megszüntetése nem hiúsíthatta meg, amit egyébként mutat az a tény is, hogy ő és szerzőtársai 2005. évet követően más lehetséges támogatók után néztek, erre maga a felperes tett személyes előadást és csatolt bizonyítékot (22. sorszámú jegyzőkönyv 7. oldal, 22/F/3/14. a Nemzeti Erőforrás Minisztérium 2010. október 20. napi levele).

Önmagában az, hogy a központi állami finanszírozási lehetőségek nagymértékben megváltoztak, és a felperes, valamint szerzőtársai a perbeli projekt kapcsán jutottak a legközelebb a megvalósíthatósághoz, nem eredményezheti, hogy a stratégiai elgondolás meg nem valósíttatása összes következményét a felperes - akár általános kártérítésként - az alperesekre háríthassa.

A felperes a kártérítési igénye kapcsán végül arra is hivatkozott, hogy a jogsértés szakmai, egészségi, és egzisztenciális hátrányokat okozott számára, a jogsértés következtében jövedelemszerző tevékenységei megnehezültek, a j.- és t. klaszter létrehozása kapcsán a szerzői minősége elismerésre nem került, ami nemvagyoni hátránnyal is járt számára.

A nemvagyoni kártérítés elvi alapja, és ezzel összefüggésben a károkozó magatartás jogellenességének alapja az, hogy a személyhez fűződő jogokat a törvény védelem alá helyezte.

A nemvagyoni kártérítés esetében a jogellenesség nem a károkozásban, hanem a személyhez fűződő jog megsértésében áll, a jogintézmény a személyiséget ért sérelmek esetére rendelt polgári jogvédelmi eszköz, ahol a jogalapot maga a személyhez fűződő jog megsértése jelenti, ami I-II.r. alperesek terhére a perben nem volt megállapítható.

Emellett csak utal a bíróság arra, hogy a nemvagyoni kártérítéshez a bírói gyakorlat a szerzői személyiségi érdekek súlyos és tartós sérelmét követeli meg, a perben azonban felperes a szerzői személyiségi érdekek ilyen jellegű sérelmét, ami egyébként szakmai, egészségi és egzisztenciális hátrányokhoz okszerűen vezetett, nem bizonyított. Az engedély nélküli felhasználás miatti felháborodás egyéb hátrányok bizonyítása nélkül nem alapozza meg a nemvagyoni kárpótlás iránti igényt.

A túlnyomórészt pervesztes felperes a Pp. 78. § /1/ bekezdés alapján köteles az alperesek perköltségét viselni, a felülvizsgálati eljárásban az I-II.r. alperesek részére megállapított együttes 250.000,- Ft + áfa (312.500,- Ft) összegű ügyvédi munkadíjon felül az elsőfokú eljárásra a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § /2/ bekezdés, és 4/A. § /1/ bekezdés alapján a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányban, az I-II.r. alperesek vonatkozásában 400.000,- Ft-ban, a IV.r. alperes vonatkozásában 200.000,- Ft-ban megállapított képviseleti költséget megfizetni.

A felperes személyes költségmentessége folytán a feljegyzett eljárási (600.000,- Ft), fellebbezési eljárási (1.200.000,- Ft) és felülvizsgálati eljárási (1.200.000,- Ft) illetéket, valamint a feljegyzett 228.600,- Ft szakértői díj költséget az állam viseli (6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §).

Szekszárd, 2014. január 23.

136

Dr. Csábráki Hajnalka sk.
bíró

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.122/2014/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Guba Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Guba Zoltán , címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, III.rendű felperes neve (címe) III. rendű, IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű, az V.rendű felperes neve (címe) V. rendű, VII.rendű felperes neve (címe) VII. rendű, VIII.rendű felperes neve (címe) VIII. rendű, IX.rendű felperes neve (címe) IX. rendű, X.rendű felperes neve (címe) X. rendű, XI.rendű felperes neve (címe) XI. rendű, XII.rendű felperes neve (címe) XII. rendű és XIII.rendű felperes neve (címe) XIII. rendű felpereseknek - a Dr. S. J. jogtanácsos által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen találmányi díj megfizetése iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 6.P.20.040/2012/127. számú ítélete és az ide egyesített 133. számú kiegészítő ítélete ellen 132. és 136. sorszám alatt az alperes, 134. sorszám alatt a felperesek által előterjesztett fellebbezések folytán meghozta a következő

137

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja. A lejárt találmányi díjak tőkeösszegét az I. rendű felperes javára 58 236 352 (Ötvennyolcmillió-kétszázharminchatezer-háromszázötvenkettő) forint, a II. rendű felperes javára 58 236 352 (Ötvennyolcmillió-kétszázharminchatezer-háromszázötvenkettő) forint, a III. rendű felperes javára 19 361 773 (Tizenkilencmillió-háromszázhatvenegyezer-hétszázhetvenhárom) forint, a IV. rendű felperes javára 19 361 773 (Tizenkilencmillió-háromszázhatvenegyezer-hétszázhetvenhárom) forint, az V. rendű felperes javára 9 677 887 (Kilencmillió-hatszázhatvenhétezer-nyolcszáznyolcvanhét) forint, a VII. rendű felperes javára 25 164 (Huszonötezer-százhatvannégy) forint, a VIII. rendű felperes javára 25 164 (Huszonötezer-százhatvannégy) forint, a IX. rendű felperes javára 15 097 (Tizenötezer-kilencvenhét) forint, a X. rendű felperes javára 5 034 (Ötezer-harmincnégy) forint, a XI. rendű felperes javára 29 118 189 (Huszonkilencmillió-száztizennyolcezer-száznyolcvankilenc) forint, a XII. rendű felperes javára 27 679 (Huszonhétezer-hatszázhetvenkilenc) forint, a XIII. rendű felperes javára 27 679 (Huszonhétezer-hatszázhetvenkilenc) forint; továbbá az I.-XIII. rendű felperesek részére együttesen fizetendő perköltség összegét 13 105 698 (Tizenhárommillió-százötezer-hatszázkilencvennyolc) forint összegre felemeli.

A jövőben esedékes találmányi díj fizetési kötelezettség megállapítására vonatkozó rendelkezést annyiban változtatja meg, hogy a szabadalmak kizárólagos hasznosításával létrehozott termékek értékesítéséből származó éves nettó árbevétel alapul vételével fizetendő találmányi díj mértékét 5 % díjkulcs alkalmazásával rendeli el számítani; míg ezen felül a mákszalma alapanyagból a "y1" lajstromszámú szabadalom kizárólagos hasznosítása alapján fizetendő találmányi díj számítása során mellőzi az 50 % fedési hányad alapul vételét.

Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg együttesen az I.-XIII. rendű felperesek részére 711 014 (Hétszáztizenegezer-tizennégy) forint másodfokú perköltséget.

Az I. rendű felperest 363 561 (Háromszázhatvanháromezer-ötszázhatvanegy) forint, a II. rendű felperest 363 561 (Háromszázhatvanháromezer-ötszázhatvanegy) forint, a III. rendű felperest 120 851 (Százhúszezer-nyolcszázötvenegy) forint, a IV. rendű felperest 120 851 (Százhúszezer-nyolcszázötvenegy) forint, az V. rendű felperest 60 455 (Hatvanezer-négyszázötvenöt) forint, a VII. rendű felperest 168 (Százhatvannyolc) forint, a VIII. rendű felperest 168 (Százhatvannyolc) forint, a IX. rendű felperest 100 (Száz) forint, a X. rendű felperest 35 (Harmincöt) forint, a XI. rendű felperest 181 780 (Száznyolcvanegyezer-hétszáznyolcvan) forint, a XII. rendű felperest 185 (Száznyolcvanöt) forint le nem rótt fellebbezési illeték az államnak - külön felhívásra - megfizetésére kötelezi.

Megállapítja, hogy az alperes javára, az illetékes adóhatósághoz intézett külön kérelmére, 796 414 (Hétszázkilencvenhatezer-négyszáztizennégy) forint összegű fellebbezési illeték visszatérítésének van helye.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

A cégjegyzékszámú alperes - 2006. április 7-étől az X Részvénytársaság jogutódja - fő tevékenysége szerves és szervetlen vegyi anyag gyártás, mezőgazdasági vegyi termékgyártás, gyógyszeralapanyag és gyógyszerkészítmény gyártás.

A perbeli időszakban az I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X. rendű felperes és P. J., a XI. rendű felperes jogelődje munkaviszony alapján az alperes alkalmazásában álltak; az I. rendű felperes 1983. szeptember 1. és 2002. július 29. napja között mint fejlesztő vegyész, majd gyártásfejlesztő vezető, majd hatóanyag-fejlesztő főosztályvezető, majd technológiai fejlesztési főosztályvezető, majd fejlesztési vezető, majd technológus; a II. rendű felperes 1991. augusztus 21. napjától mint technológus, majd fejlesztő vegyész, majd laborvezető, majd műszeres analitikai vezető; a III. rendű felperes 1970. júniusától 2001. június 25. napjáig mint laboráns; a IV. rendű felperes 1985. január 1. napjától mint gyógyszeralapanyag-gyártó, majd művezető; az V. rendű felperes 1985. január 22. napjától 2005. február 17. napjáig mint kutató vegyész, majd fejlesztő vegyész; a VI. rendű felperes 2010. május 27. napjáig mint laboráns; a VII. rendű felperes 1985. január 1. napjától mint laboráns, majd fejlesztési technikus, majd üzemi analitikus; a VIII. rendű felperes 1980. január 14. napjától 2004. szeptember 11. napjáig mint növényi és vegyi anyag ellenőrzésvezető; a IX. rendű felperes 1990. május 29. napjától 2001. január 10. napjáig mint labormérnök, majd laborvezető; a X. rendű felperes 1979. szeptember 1. napjától 2004. november 30. napjáig mint üzemvezető; P. J. XI. rendű felperesi jogelőd 1975. december 1. napjától 2004. október 31. napjáig mint részlegvezető.

A VI. rendű felperes 2010. május 27. napján elhunyt, **Dr. Sz. E.** közjegyző 34021/Ü/829/2010/13. számú hagyatékátadó végzése szerint törvényes örökösei egymás között egyenlő arányban a XII. és XIII. rendű felperes. **P. J.** 2006. november 19. napján hunyt el, **Dr. Sz. E.** közjegyző 3421.Kj.73/2007/4. számú hagyatékátadó végzése szerint a per tárgyát képező szabadalmi igények vonatkozásában örököse a XI. rendű felperes.

1997. november 17-én az I., II., III. IV., V. és IX. rendű felperesek társ-alkaloidok kinyerése címen, majd 1998. október 13-án az I., II., VI., VII., VIII., IX., X. és XI. rendű felperesek membránszűrés alkalmazása címen az alperes részére újítási javaslatokat nyújtottak be azzal, hogy a későbbiekben azok alapján találmányi bejelentést is kívánnak tenni. Az alperes az újításokat a bejelentésektől kezdődően alkalmazta.

2002. november 15-én a felperesek az újítási bejelentések alapján az alperes részére díjigényt terjesztettek elő. Peren kívüli megállapodás hiányában a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság P.21.157/2003/39 számú első fokú és a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.007/2005/5. számú másodfokú ítélete a felperesek részére újítási díjat határozott meg.

1999. november 4. napján a felperesek írásban bejelentették az alperes részére, hogy az újítási javaslatok alapján találmányi bejelentést tesznek, egyben az alperest nyilatkozattételre hívták fel arra nézve, hogy igényt tart-e a találmányokra, azokat szolgálati vagy alkalmazotti találmányként kívánja-e hasznosítani. A bejelentésre az alperes írásban nem nyilatkozott.

2002. novemberében a felperesek „Eljárás ópium alkaloidok elválasztására” címmel szabadalmi bejelentést tettek. A találmány 2006. augusztus 7-én **VI** lajstromszámon szabadalmi oltalmat kapott.

2003. márciusában a felperesek „Eljárás ópium alkaloidok kinyerésére alkalmas oldatok előállítására” címmel szabadalmi bejelentést tettek, amely alapján a találmány 2006. november 26-án y2 lajstromszámon szabadalmi oltalmat kapott.

A szabadalmi oltalommal védett eljárások tárgyában az I. rendű felperes ötlete volt a morfin, narkotin, papaverin elválasztása és kinyerése, az ópium extrakciója. A II. rendű felperes ötlete volt a mákszalma extrakciója, a kodein és tebain elválasztása. Az eljárások kidolgozása során a XI. rendű felperesi jogelőd az üzemi megvalósításban, az V. és VII. rendű felperes az analitika kidolgozásában és végrehajtásában, a IV. rendű felperes az üzemi megvalósításban, a VIII. és IX. rendű felperes az analitikai eljárások kidolgozásában, a X. rendű felperes az üzemesítési eljárásban, a III. és VI. rendű felperes fejlesztési laboratóriumi tevékenységben működtek közre.

Az alperes a találmányok oltalmi időszakának kezdetétől az ópium alapanyagból történő hatóanyag és intermediér gyártás során a felperesek mindkét szabadalmát; míg a mákszalma alapanyagból történő hatóanyag és intermediér gyártása során a kodein, tebain és narkotin kinyerésénél a y1 lajstromszámú szabadalmat hasznosította.

Az alperes mindkét felperesi szabadalom tárgyában a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál 2011. augusztus 3-án megsemmisítési kérelmet terjesztett elő. A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala a 2013. július 27-én jogerőre emelkedett ... számú határozatával a y2 lajstromszámú szabadalmat az adalékanyagként természetes szerves savakra korlátozta.

Az alperes a felperesekkel szemben találmánybitorlás tárgyában is keresetet terjesztett elő; a Fővárosi Ítéltábla - megváltoztatva az elsőfokú bíróság keresetnek helyt adó ítéletét - Pf.20.923/2011/13. számú ítéletével a keresetet elutasította, a Kúria Pfv.IV.20.369/2012/7. számú felülvizsgálati ítéletével a jogerős ítélet hatályában fenntartotta.

Az alperesnek a mákszalma alapanyagból a y1 szabadalmi oltalommal védett eljárások hasznosításával a 2002. évben 84 942 985 Ft, a 2003. évben 258 411 856 Ft, a 2004. évben 241 769 884 Ft, a 2005. évben 197 469 120 Ft, 2006. január 1. és március 31. között 70 106 021 Ft, 2006. április 1. és 2007. március 31. között 339 361 488 Ft, 2007. április 1. és 2008. március 31. között 272 691 631 Ft, 2008. április 1. és 2009. március 31. között 249 480 304 Ft, 2009. április 1. és 2010. március 31. között 201 780 787 Ft, 2010. április 1. és 2011. március 31. között 126 132 926 Ft, 2011. április 1. és 2012. március 31. között 280 120 090 Ft, 2012. április 1. és 2013. március 31. között 421 898 973 Ft; míg az ópium alapanyagból mindkét szabadalmi oltalommal védett eljárás hasznosításával 2006. április 1. és 2007. március 31. között 13 368 869 Ft nettó árbevétele származott.

A felperesek módosított keresetükben szabadalmi oltalommal védett találmányaik hasznosítása miatt kérték kötelezni az alperest a 2002. november 15. és 2013. március 31. napja közötti időszakra az I. és II. rendű felpereseknek személyenként 60 136 048 Ft, a III. és IV. rendű felpereseknek személyenként 20 723 792 Ft, az V. rendű felperesnek 10 361 895 Ft, a VII. és VIII. rendű felpereseknek személyenként 56 508 Ft, a IX. rendű felperesnek 33 905 Ft, a X.

rendű felperesnek 11 302 Ft, a XI. rendű felperesnek 31 255 215 Ft, a XII. és XIII. rendű felpereseknek személyenként 62 159 Ft hasznosítási díj, és az egyes üzleti évekre közeparányos kezdő időponttól járó törvényes késedelmi kamatok megfizetésére. Kérték továbbá elsődlegesen mindkét szabadalom vonatkozásában hasznosítási díjszerződés létrehozását, másodlagosan 8,5 % díjkulcs figyelembe vételével, egymás között 50-50 % fedési hányad mellett az alperest terhelő hasznosítási díjfizetési kötelezettség megállapítását úgy, hogy a díjból a **y1** lajstromszámú szabadalom vonatkozásában az I. és II. rendű felperesek 30-30 %-ban, a III. és IV. rendű felperesek 10-10 %-ban, az V. rendű felperes 5 %-ban, a XI. rendű felperes 15 %-ban, míg a **y2** lajstromszámú szabadalom vonatkozásában az I. és II. rendű felperesek 30-30 %-ban, a VII. és VIII. rendű felperesek 5-5 %-ban, a IX. rendű felperes 3 %-ban, a X. rendű 1 %-ban, a XI. rendű felperes 15 %-ban, a XII. és XIII. rendű felperes 5,5 - 5,5 %-ban részesül. Kérték az alperes perköltségben marasztalását.

Az alperes viszontkeresetében kérte annak a megállapítását, hogy a szabadalmak tulajdonjoga az alperest illeti meg, kérte a szabadalmi jogosultságok szabadalmi lajstromból törlését, az alperes jogosultságának a bejegyzését; kérte annak a megállapítását, hogy a találmányok szolgálati találmányok és azok jogosultja az alperes; kérte a felperesek tűrésre kötelezését abban, hogy a szabadalmi lajstromban az alperes jogosultsága kerüljön bejegyzésre; kérte továbbá mindkét szabadalom tekintetében találmánybitorlás megállapítását. Beszámítási kifogást terjesztett elő 135 000 257 Ft összegű általános kártérítés címén azzal, hogy a felperesek a titkosított ismereteket a konkurencia számára is felhasználhatóvá tették, ezzel kárt okoztak. Érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy a felperesek a találmányok bejelentése során nem tartották be a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 11. §-ában foglalt előírásokat, a találmányokat a munkáltatóval nem megfelelően ismertették, ezért nem állt módjában arra nyilatkozni, hogy igényt tart-e azok hasznosítására. Hivatkozott arra, hogy a megoldások nem teljesítik a szabadalmazáshoz szükséges újdonság és feltalálói tevékenység követelményét. Előadta, hogy csak kis részben alkalmazta a szabadalmi oltalommal végzett eljárásokat, alapvetően a gyártás során a **K** valamint a **B-Sz**-féle eljárásokat alkalmazza. A személyi és tárgyi körülményeket az alperes biztosította, ezért a találmány szolgálati találmánynak minősül, a felperesek által igényelt díjkulcs és feddési hányad egyébként is eltűzött mértékű.

Az elsőfokú bíróság rendkívül széles körű bizonyítást követően, 127. sorszámú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 20 488 411 Ft, a II. rendű felperesnek 20 488 411 Ft, a III. rendű felperesnek 6 794 235 Ft, a IV. rendű felperesnek 6 794 235 Ft, az V. rendű felperesnek 3 396 068 Ft, a VII. rendű felperesnek 17 615 Ft, a VIII. rendű felperesnek 17 615 Ft, a IX. rendű felperesnek 10 568 Ft, a X. rendű felperesnek 3 524 Ft, a XI. rendű felperesnek 10 244 213 Ft, a XII. rendű felperesnek 19 375 Ft, a XIII. rendű felperesnek 19 375 Ft találmányi díjat és ezen összegek után 2013. december 12. napjától a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Megállapította, hogy az alperes az ópium alapanyagból a **y1** és a **y2** lajstromszámú szabadalmak kizárólagos hasznosításával 2013. április 1-től, a **y1** lajstromszámú szabadalom esetén 2022. november 15-ig és a **y2** lajstromszámú szabadalom esetén 2023. március 5-ig terjedő oltalmi időszak alatt létrehozott termékek

értékesítéséből származó éves nettó árbevétel alapul vételével 3,5 % díjkulcs alkalmazásával számított összegből 50-50 % fedési hányad alapján, a **y1** lajstromszámú szabadalom után I.-II. rendű felpereseknek 30-30 %, III-IV. rendű felpereseknek 10-10 %, V. rendű felperesnek 5 %, XI. rendű felperesnek 15 % arányban, míg a **y2** lajstromszámú szabadalom után I.-II. rendű felperesnek 30-30 %, VII.-VIII. rendű felpereseknek 5-5 %, IX. rendű felperesnek 3 %, X. rendű felperesnek 1 %, XI. rendű felperesnek 15 %, XII.-XIII. rendű felpereseknek 5,5 - 5,5 % arányban találmányi díjat köteles fizetni. Megállapította, hogy az alperes a mákszalma alapanyagból a **y1** lajstromszámú szabadalom kizárólagos hasznosításával 2013. április 1-től 2022. november 15-ig terjedő oltalmi időszak alatt létrehozott tebain, kodein, narkotin hatóanyagok és ezek felhasználásával létrehozott termékek értékesítéséből származó éves nettó árbevétel alapul vételével 3,5 % díjkulcs alkalmazásával számított összegből 50 % fedési hányad alapján I.-II. rendű felpereseknek 30-30 %, III.-IV. rendű felpereseknek 10-10 %, V. rendű felperesnek 5 %, XI. rendű felperesnek 15 % arányban találmányi díjat köteles fizetni. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét és az alperes beszámítási kifogását elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg I.-XIII. rendű felpereseknek együttesen, a 779 196 Ft felperesek által előlegezett szakértői díjat és 922 050 Ft Áfát is magában foglaló, 4 337 050 Ft perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak, külön felhívásra, 1 500 000 Ft le nem rótt eljárási illetéket.

Az elsőfokú bíróság úgy találta, hogy a felperesek az Szt. 11. §-ában foglalt rendelkezések betartásával ismertették az alperessel, mint munkáltatóval a később szabadalmaztatott eljárásokat. Az 1999. november 4-i beadványban feltüntették, hogy találmányi bejelentést kívánnak tenni a kidolgozott és részben már 1996-tól üzemszerűen alkalmazott újítási javaslataik alapján. A két újítási javaslat tekintendő a találmány ismertetésének, mely gyakorlatilag már csak a technika állását tükröző szakirodalmi résszel és a törvényes követelményeknek megfelelő példa- és igényssorral egészítendő ki. Az **I.Sz.T.** is arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperesek eleget tettek a találmánynak a munkáltatóval történő ismertetésére vonatkozó törvényi követelménynek. Az alperes által hiányolt leírásoknak, rajzoknak csak annyiban van szerepük, hogy tisztázzák, magyarázzák az igénypontokat anélkül, hogy kibővítenék vagy korlátoznák az oltalmi kört. Amennyiben a munkáltató a szolgálati találmányra igényt tartott volna, akkor szintén egyenértékű jellemzőkkel kibővített fogalmazta volna meg a feltalálók által kidolgozott eljárást a szabadalmi igénypontokban, ezáltal a találmány tárgya nem változott meg.

Az eljárás során az alperes írásbeli dokumentummal nem tudta igazolni, hogy a felperesek 1999. november 4-i írásbeli kérelmére az Szt. 11. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) bekezdése alapján írásban nyilatkozott volna a szabadalmi oltalommal védett eljárások hasznosítási szándékáról. Ezt az álláspontját a perben meghallgatott tanúk vallomásai sem támasztották alá. Mindezek alapján az Szt. 11. §-ának (4) és (5) bekezdései szerint a jogvesztő 90 napos határidő eredménytelen elteltét követően a találmánnyal a felperesek szabadon rendelkezettek, így jogszerűen tettek saját nevükben munkáltatói hozzájárulás nélkül szabadalmi bejelentést. Mindezeket a megállapításokat a Fővárosi Ítéltábla Pf.20.923/2011/13. számú jogerős és a Kúria Pfv.IV.20.369/2012/7. számú felülvizsgálati ítéleteinek az indokolásai is egyértelműen alátámasztották.

A peres felek egyezően adták elő, hogy a felperesek, illetve XI., XII. és XIII. rendű felperesek jogelődjei az alperesnél munkaviszonyban álltak. Az 1999. november 4-i bejelentésben a felperesek maguk is szolgálati találmánynak tekintették az általuk kidolgozott megoldásokat, valamennyien munkaidő alatt, a munkáltató eszközeivel, alapanyagaival, helyiségeiben dolgozva fejlesztették ki az eljárásokat. Az eljárások két fő feltalálója az I. és II. rendű felperes volt, akik az alperesnél fejlesztő mérnökként dolgoztak, munkaköri leírásukból is az következett, hogy magas szintű végzettségükre tekintettel a munkáltató részéről elvárás volt az eljárások fejlesztése, a találmányok kidolgozása. A találmány szolgálati jellegét erősíti az is, hogy az éves kutatási, fejlesztési beszámolóikban és tervekben a szabadalmi oltalommal védett eljárások fejlesztése rendszeresen rögzítésre került, a fejlesztésekre pedig utasítások alapján kerülhetett sor. A találmány szolgálati jellegének megállapításához - rámutatva az EBH 2003.948 számú elvi eseti döntés indoklására - nem szükséges, hogy az alkalmazottat a munkaviszony alapján új megoldások kidolgozására irányuló kötelezettség terhelje. A munkaköri kötelezettség nem szűkíthető le kizárólag a munkaköri leírásra; mindaz, amit a munkavállaló a felettesének írásbeli, szóbeli, akár ráutaló magatartással tudomására hozott utasítása alapján végez, általában munkaviszonyból folyó munkaköri kötelezettségnek minősül. Mindezek alapján az I. és II. rendű felperesektől elvárható volt, hogy az alperes éves kutatásfejlesztési beszámolóiban és a következő évre vonatkozó terveiben megjelölt műszaki feladatokat a legmagasabb színvonalon és a legeredményesebb módon oldják meg, az ilyen módon megoldott, esetleg szabadalomképes megoldás kidolgozásában nem lépték túl azokat a kereteket, amelyekre tekintettel megállapítható, hogy munkaviszonyból folyó kötelezettségüket meghaladó tevékenységet végeztek volna. A III.-X. rendű felperesek, valamint XI., XII. és XIII. rendű felperesi jogelődök alapvetően az I.-II. rendű felperesek által az alperesnek éves szintű kutatási terveiben meghatározott és alperes kutatásfejlesztési engedélyeihez kötött fejlesztések során adott utasításait teljesítették. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság úgy foglalt állást, hogy a felperesek által szabadalmaztatott találmányok szolgálati jellegű találmányok, amelynek a díjkulcs mértéke tekintetében van jelentősége.

A per kezdeti szakaszában az alperes vitatta, több részben ellentmondó nyilatkozatot téve, hogy hasznosítja a **y1** és **y2** lajstromszámú szabadalmi oltalommal védett találmányokat. Ennek a meghatározása végett a bíróság szakértői bizonyításokat rendelt el, a szakvélemények azonban homályosak, hiányosak, önmaguknak ellentmondóak voltak, a szakértők nem tudták feloldani a szakvélemények hiányosságait, ezért mind **Dr. Sz. I.**, mind **Dr. D. Z.** szakvéleményét a bíróság a bizonyítékok sorából kirekesztette. A 2013. szeptember 5. napi tárgyaláson az I. rendű felperes és **B. M.** tanú nyilatkozatai alapján a peres felek a hasznosítás tekintetében egybehangzó nyilatkozatot tettek, amely alapján megállapítható volt, hogy az ópium alapanyagból történő hatóanyag-gyártás során az alperes a felperesek mindkét szabadalmaztatott eljárását, míg a mákszalmából történő hatóanyag-gyártás során a kodein, tebain és narkotin gyártása során a **y1** lajstromszámú szabadalmi oltalommal védett eljárást hasznosítja.

Az elsőfokú bíróság az **I.Sz.T.** szakvéleménye alapján úgy találta, hogy a perbeli esetben a találmányi díj alapjaként nem a többlettermelésből adódó bevétel, hanem a nettó árbevétel

alkalmazása indokolt. Ezt a vetítési alapot akkor kell meghatározni, ha az adott termékben megjelenő gazdasági előny teljes egészében az adott megoldás alkalmazásának tudható be. Az alperes az általa értékesített hatóanyagokat és intermediereket ópiumanyag felhasználása esetén kizárólag a felperesek két szabadalmának hasznosításával állítja elő, míg a mákszalma alapanyag feldolgozása során a morfin hatóanyag előállítás kivételével a hatóanyagok és intermedierek előállítása részben a **y1** lajstromszámú eljárás, részben más, a felperesek találmányával nem érintett eljárás hasznosításával történik. A fedési hányad alkalmas azonban annak a meghatározására, hogy az egyes eljárások milyen mértékben járulnak hozzá a nettó árbevételhez. Összességében az alperes által ópium és mákszalma alapanyagból előállított hatóanyagok és intermedierek értékesítéséből származó nettó árbevétel a találmányi díj fizetésének megfelelő alapja, mert a szabadalmi oltalommal védett eljárások hasznosításának eredménye az árbevétellel arányosan jelentkezik.

A felperesek által nem vitatott alperesi nyilatkozat és B. M. tanúvallomása alapján megállapítható, hogy az alperes ópium alapanyag felhasználásával 2006. április 1-től 2007. március 31-ig foglalkozott hatóanyag-gyártással, ekkor 97 kg morfint, 22 kg kodein-szulfátot, 10 kg kristályos tebainbázist és nyers narkotin felhasználásával 32 kg narkotinbázist állított elő. Az alperes nyilatkozata szerint az adott évben előállított mennyiséget az értékesítés mennyiségének tekintette a morfin és kodein-szulfát esetében, valamint a nyers narkotint narkotinbázissá dolgozta át, és azt értékesítette. Ezeket az alperesi állításokat a felperesek nem vitatták, nem vitatták továbbá az alperes által közölt nettó árbevétel összegét sem. Mindezek alapján a bíróság az ópium alapanyag felhasználásával létrehozott hatóanyag értékesítés nettó árbevételeként 2006. április 1-től 2007. március 31-ig terjedő időszakban a találmányi díj vetítési alapjának összesen 13 368 869 Ft-ot fogadott el.

B. M. tanú nyilatkozata alapján a bíróság megállapította, hogy a mákszalma alapanyag felhasználásával morfin hatóanyag előállítása során a felperesek egyik szabadalmi oltalommal védett eljárását sem hasznosítja az alperes, amit a felperesek nem vitattak. A tanú és az I. rendű felperes egybehangzó nyilatkozatával az is megállapítható volt, hogy a kodein, tebain és narkotin hatóanyagok, illetve ebből készült intermedierek értékesítéséből származott az alperesnek 2002. november 15-től 2013. március 31-ig terjedő időszakban nettó árbevétele. A tanú vallomása alapján megállapítható volt továbbá, hogy az alperes kodein-szulfátot nyer ki kodein hatóanyagból, de nem ezt, hanem az ebből előállított kodein-foszfátot értékesíti. A felperesek nem vitatták a mákszalma alapanyag felhasználásával előállított hatóanyag-mennyiségeket. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján a bíróság megállapította, hogy ezek előállítása során az alperes kizárólag a **y1** lajstromszámú eljárást hasznosítja, és mivel az alperes nem igazolta, hogy ezen szabadalom vetítési hányada az ópium alapanyagból előállított termékektől eltérően 50 %-os mértéknél alacsonyabb lenne, ezért elfogadta az 50 % vetítési hányadot. A nettó árbevétel meghatározása során nem fogadta el a felperesek azon állítását, hogy a teljes termelt mennyiséget kell értékesített mennyiségnek tekinteni, mivel az alperes egy részt raktáron tartott, más részt pedig későbbi üzleti évben értékesített, így kizárólag az értékesített hatóanyagok és intermedierek nettó árbevételét vette alapul. A 2002. üzleti év vonatkozásában a bíróság felhívása ellenére az alperes nem a november és december havi, hanem az egész évre vonatkozó termelési és értékesítési adatokat közölte, mivel azonban nem

igazolta azon állítását, hogy az év utolsó két hónapja során már nem állított elő hatóanyagokat és intermediereket, a közölt adatokat a bíróság megfelelően arányosította. A fentiekre figyelemmel a vetítési alap összegének meghatározásakor a 2002. november-december hónapban 84 942 985 Ft, a 2003. üzleti évben 258 411 856 Ft, a 2004. üzleti évben 241 769 884 Ft, a 2005. üzleti évben 197 769 120 Ft, a 2006. január és 2006. március 31. közötti időszakban 70 106 021 Ft, a 2006. április 1. és 2007. március 31. közötti időszakban 339 361 488 Ft, a 2007. április 1. és 2008. március 31. közötti időszakban 272 691 631 Ft, a 2008. április 1. és 2009. március 31. közötti időszakban 249 480 304 Ft, a 2009. április 1. és 2010. március 31. közötti időszakban 201 780 787 Ft, a 2010. április 1. és 2011. március 31. közötti időszakban 126 132 926 Ft, a 2011. április 1. és 2012. március 31. közötti időszakban 280 120 090 Ft, a 2012. április 1. és 2013. március 31. közötti időszakban 421 898 973 Ft nettó árbevétel vett figyelembe.

A felperesek a szabadalmi oltalommal bíró eljárások fedési hányadát 50-50 %-ban kérték megállapítani. Az alperes ezt vitatta, azonban nyilatkozatából megállapítható volt, hogy az ópium alapanyagból előállított hatóanyagok és intermedierek esetén kizárólag a két eljárást hasznosítva hozza létre termékeit. A felperesek által megjelölt fedési hányadokat az **I.Sz.T.** által készített szakvélemény is alátámasztotta. A mákszalma alapanyagból történő narkotin, tebain és kodein hatóanyag előállításánál az alperes bár hivatkozta, de semmivel nem bizonyította, hogy 50 % mérték fedési hányadnál kisebb részben járul hozzá a nettó árbevételhez a **y1** lajstromszám alatt oltalommal bíró eljárás hasznosítása. Mindezek alapján a bíróság az ópium alapanyagból előállított hatóanyagok és intermedierek nettó árbevétele tekintetében a két eljárás egymás közötti viszonyában 50-50 %-ban, míg a mákszalmából előállított tebain, narkotin, kodein hatóanyagok és intermedierek nettó árbevétele tekintetében a **y1** lajstromszám alatt oltalommal bíró eljárás és a felperesi találmánytól eltérő harmadik eljárás egymás közötti viszonyában szintén 50-50 % mértékben határozta meg a fedési hányadot.

A díjkulcs mértékét az elsőfokú bíróság a következők szerint határozta meg. Az **I.Sz.T.** ügy foglalt állást, hogy kizárólagos hasznosítási jog esetén gyógyszerek tekintetében 8,5 %-os díjkulcs alkalmazása indokolt. Szolgálati találmány értékesítése esetén a feltalálónak fizetendő találmányi díj szokásosan ennek a 30-50 %-a, de 50 %-ot kitevő díj a gyakorlatban ritkán, csak igen jelentős találmányok esetén alkalmazandó. A perbeli esetben a gyártott hatóanyagok jellegéből adódóan a fejlesztések minden szintjéhez engedélyek szükségesek, a fejlesztések nagy arányban az alperes által biztosított személyi, tárgyi feltételekkel valósulhattak meg, ezért a bírósági a találmányi díjkulcs százalékos mértékének meghatározásánál a Szakértői Testület által irányadó mérték alsó határát tartotta indokoltnak, figyelemmel azon felperesi nyilatkozatra is, mely szerint kizárólagos hasznosítási jogot enged az alperesnek.

Mindezekre tekintettel a 2002. november 15. és 2013. március 31. napja közötti időszakban a találmányi díj összezszerűségének a meghatározása a következők szerint történt: Az ópium alapanyag felhasználásával létrehozott hatóanyag értékesítés nettó árbevétele 2006. április 1. és 2007. március 31. között a találmányi díj vetítési alapjaként összesen 13 368 869 Ft, az alperes a felperesek mindkét szabadalmi oltalommal védett eljárását hasznosította, a vetítési hányad a

két eljárás tekintetében egymás között 50-50 %, erre tekintettel a **y1** lajstromszámú szabadalom díjkulcsa 1,75 %, a **y2** lajstromszámú szabadalom díjkulcsa 1,75 %, amelyből a felperesek által megjelölt, az alperes által nem vitatott felosztási arányok szerint meghatározott találmányi díj, valamint időarányos kezdő időponttól, 2006. október 1-től 2013. december 11. napjáig felmerülő jegybanki alapkamat figyelembe vételével a **y1** lajstromszámú szabadalom hasznosításából eredően az I.-II. rendű felpereseket személyenként összesen 105 688 Ft, a III.-IV. rendű felpereseket személyenként összesen 35 229 Ft, az V. rendű felperest összesen 17 615 Ft, a XI. rendű felperest összesen 52 847 Ft; a **y2** lajstromszámú eljárás hasznosításából eredően az I. és II. rendű felpereseket személyenként összesen 105 688 Ft, a VII. és VIII. rendű felpereseket személyenként összesen 17 615 Ft, a IX. rendű felperest összesen 10 568 Ft, a X. rendű felperest összesen 3 524 Ft, a XI. rendű felperest összesen 52 847 Ft, a XII. és XIII. rendű felpereseket személyenként összesen 19 375 Ft illeti meg. A mákszalma alapanyag felhasználásával a szabadalmi oltalom kezdő időpontjától 2013. március 31-ig terjedő időszakra a fentiek szerint meghatározott vetítési alapból kiindulva az 50 %-os vetítési hányadra figyelemmel 1,75 % díjkulcs alkalmazásával a felperesek által közölt és az alperes által nem vitatott felosztási arány szerint meghatározott találmányi díj és a 2002. november-decemberi időszakra 2003. január 1. napjától, a 2003. január 1. és 2003. december 31. napja közötti időszakra 2003. július 1. napjától, 2004. január 1. és 2004. december 31. közötti időszakra 2004. július 1. napjától, a 2005. január 1. és 2005. december 31. közötti időszakra 2005. július 1. napjától, a 2006. január 1. és 2006. március 31. közötti időszakra 2006. február 1. napjától, a 2006. április 1. és 2007. március 31. közötti időszakra 2006. október 1. napjától, a 2007. április 1. és 2008. március 31. közötti időszakra 2007. október 1. napjától, a 2008. április 1. és 2009. március 31. közötti időszakra 2008. október 1. napjától, a 2009. április 1. és 2010. március 31. közötti időszakra 2009. október 1. napjától, a 2010. április 1. és 2011. március 31. közötti időszakra 2010. október 1. napjától, a 2011. április 1. és 2012. március 31. közötti időszakra 2011. október 1. napjától, a 2012. április 1. és 2013. március 31. közötti időszakra 2012. október 1. napjától 2013. december 11. napjáig járó kamat hozzászámításával összesen az I. és II. rendű felperest személyenként 20 277 035 Ft, a III. és IV. rendű felperest személyenként 6 759 006 Ft, az V. rendű felperest 3 378 453 Ft, a XI. rendű felperest 10 138 519 Ft illeti meg.

Az ópium és a mákszalma alapanyag felhasználása alapján fizetendő összesített találmányi díjak után az elsőfokú bíróság 2013. december 12-től a kifizetés napjáig az Szt. 13. §-a és a Ptk. 301. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest késedelmi kamatok megfizetésére.

Elutasította a felperesek szerződés létrehozására irányuló keresetét, mert a Ptk. 198. §-ának (2) bekezdése alapján a szerződés bíróság általi létrehozására külön jogszabályban meghatározott esetben van lehetőség, azonban az irányadó Szt. nem tartalmaz a találmányt hasznosító és a találmányt létrehozó között szerződéskötési kötelezettséget előíró rendelkezést. Alaposnak találta viszont a felpereseknek az alperes találmányi díjfizetési kötelezettségének megállapítására, a 2013. április 1. napjától a még fennálló oltalmi időszakra vonatkozó kereseti kérelmét, mivel az alperes a felperesek részére nem fizetett találmányi díjat, és kifejezésre juttatta, hogy hasznosítási szerződést sem kíván kötni; ugyanakkor a szabadalmi oltalommal védett eljárásokat az alperes hasznosítja, és abból folyamatosan jelentős éves árbevétele származik. Ezért az ópium alapanyagból és mákszalma alapanyagból készült hatóanyagok és

intermedierek tekintetében találmányonként külön-külön, 50-50 %-os fedési hányad figyelembe vételével és 1,75 - 1,75 %-os díjkulcs alkalmazásával az alperes fizetési kötelezettségét megállapította. Ezt meghaladóan a felperesek keretét elutasította.

Az alperes beszámítási kifogását az elsőfokú bíróság alaptalannak találta, mert a felperesek a találmányi bejelentést jogszerűen tették meg az Szt. 11. § rendelkezéseinek betartásával, ezért magatartásuk nem volt jogellenes, így a kártérítési felelősség egyik alapvető eleme, a jogellenes károkozó magatartás hiányzik.

147

Az elsőfokú bíróság mellőzte a Pp. 114. §-a alapján az alperesnek az eljárás szabálytalansága elleni kifogását, mivel az Szt. 19. §-ának (7) bekezdése alapján kötelezte az alperest azon állításának igazolására, hogy a felperesek által szabadalmaztatott eljárástól eltérő más eljárás hasznosításával állítja elő a hatóanyagokat és intermediereket, különös tekintettel a perben tett többszöri ellentmondó nyilatkozataira. Mellőzte az **I.Sz.T.** szakvéleményének kiegészítésére, új szakértő kirendelésére vonatkozó alperesi bizonyítási indítványt, mivel a szakértői vélemény világos, ellentmondást nem tartalmazó, az eljárás adataival összhangban álló volt. Figyelmen kívül hagyta **Dr. A. S.** által készített szakértői nyilatkozatot, mivel egyrészt nem igazságügyi szakértő, másrészt csak a bíróság által beszerzett szakértői véleményekről alkotott állásfoglalást, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése azonban nem szakértői, hanem bírói kompetenciába tartozik.

A perköltség meghatározása során az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesek keresete jogalapjában és túlnyomó részben összecszerúségében is megalapozott volt. Az eljárás során az alperes először a 2013. szeptember 5-i tárgyaláson tett olyan érthető, világos nyilatkozatot, amely alapján szakértő igénybevétele nélkül is megállapíthatóvá vált, hogy a felperesek által szabadalmaztatott eljárásokat mely alapanyag esetében, milyen mértékben, mely hatóanyagok előállításánál használja, így rosszhiszemű magatartása miatt szükségtelenül merült fel **Dr. Sz. I.** és **Dr. D. Z.** szakértők perbe való bevonása és szakértői költségük. Ugyanakkor a jogalap, az összecszerúség, a díjkulcs, a vetítési alap és a vetítési hányad tekintetében az **I.Sz.T.** szakvéleményei figyelembe vételével a felperesek keresete eredményes volt, mindezek alapján az elsőfokú bíróság eltekintett a perköltség megosztásától, és az alperest a Pp. 81. §-ának (2) és 8. §-a alapján a teljes perköltség viselésére kötelezte úgy, hogy az összesen elért 68 293 645 Ft lejárt találmányi díj alapján, az eljárás alatt kifejtett jelentős mennyiségű ügyvédi munkát figyelembe véve, a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a) pontja és (2) bekezdése szerint a felperesek javára bruttó 3 557 854 Ft ügyvédi díjat, valamint a felperesek által előlegezett 779 196 Ft szakértői díjat, mint elsőfokú perköltséget állapított meg.

Az elsőfokú bíróság a 133. sorszámú kiegészítő ítéletével az alperes viszontkeresetét elutasította. A kiegészítő ítélet indokolása szerint a felperesek nem jártak el jogszerűtlenül a szabadalmi bejelentés során, ezért megalapozatlan a felperesek szabadalmi jogosultságának törlésére, az alperes szabadalmi jogosultságának bejegyzésére irányuló kérelem, a szabadalom megsemmisítésére irányuló viszontkereset pedig az Szt. 44. §-ának (2) bekezdése alapján nem a bíróság hatáskörébe tartozik. Mindkét szabadalom vonatkozásában azok szolgálati jellegét az

alapítélet megállapította, azonban az Szt. 11. §-ának (1) és (2) bekezdéseiben foglalt előírások felperesek általi betartása mellett szabadalmaztatott eljárások jogosultja, a találmányok szolgálati jellege ellenére sem lehet az alperes. A Ptk. 5. §-ának (1) bekezdése szerinti joggal való visszaélés, valamint az üzleti titok megsértése nem keletkeztetheti az alperesi szabadalmi jogosultságát, legfeljebb kárfelelősség megállapítására vezethet. Az alperes találmánybitorlás iránti viszontkeresete az Szt. 35. §-ának (1) bekezdése és 104. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék hatáskörébe tartozott, ezért annak áttételéről rendelkezett.

Az ítélettel szemben mind a felperesek, mind az alperes fellebbezést terjesztettek elő.

A felperesek fellebbezésükben kérték az ítélet megváltoztatását és a lejárt marasztalási tőkeösszegnek az I. rendű felperes részére 93 747 885 Ft, a II. rendű felperes részére 93 747 885 Ft, a III. rendű felperes részére 31 166 178 Ft, a IV. rendű felperes részére 31 166 178 Ft, az V. rendű felperes részére 15 583 089 Ft, a VII. rendű felperes részére 41 558 Ft, a VIII. rendű felperes részére 41 558 Ft, a IX. rendű felperes részére 24 935 Ft, a X. rendű felperes részére 8 312 Ft, a XI. rendű felperes részére 46 873 943 Ft, a XII. rendű felperes részére 45 714 Ft, a XIII. rendű felperes részére 45 714 Ft-ra felemelését, továbbá a jövőre esedékes találmányi díj vonatkozásában annak a megállapítását, hogy a 2013. április 1. napjától 2022. november 15. napjáig terjedő időszakban a **y1** lajstromszámú szabadalom alperes általi hasznosítása alapján elért nettó árbevétel 8,5 %-ának megfelelő szabadalmi díj megfizetésére köteles alperes a felperesek részére olyan módon, hogy az adott üzleti évre jutó szabadalmi díj 30 %-át az I. rendű felperes, 30 %-át a II. rendű felperes, 10 %-át a III. rendű felperes, 10 %-át a IV. rendű felperes, 5 %-át az V. rendű felperes, 15 %-át a XI. rendű felperes részére köteles megfizetni az adott üzleti év utolsó napjától számított 15 napos határidőn belül, továbbá annak a megállapítását, hogy a 2013. április 1. napjától 2023. március 5. napjáig terjedő időszakban a **y2** lajstromszámú szabadalom alperes általi hasznosítása alapján elért nettó árbevétel 8,5 %-ának megfelelő szabadalmi díj megfizetésére köteles alperes a felperesek részére olyan módon, hogy az adott üzleti évre jutó szabadalmi díj 30 %-át az I. rendű felperes, 30 %-át a II. rendű felperes, 5 %-át a VII. rendű felperes, 5 %-át a VIII. rendű felperes, 3 %-át a IX. rendű felperes, 1 %-át a X. rendű felperes, 15 %-át a XI. rendű felperes, 5,5 %-át a XII. rendű felperes, 5,5 %-át a XIII. rendű felperes részére köteles az alperes megfizetni az adott üzleti év utolsó napjától számított 15 napos határidőn belül. Kérte az 50-50 %-os fedési hányadra vonatkozó rendelkezések módosítását úgy, hogy annak alkalmazására csak akkor kerüljön sor, ha alperes mindkét szabadalmat hasznosítja az adott termék előállításánál. Kérte az ügyvédi munkadíj összegének 10 360 000 Ft + Áfa összegre felemelését, valamint a kiegészítő ítélet indokolásának a megváltoztatását olyan módon, hogy a találmányok szolgálati jellegének megállapítására vonatkozó utalások mellőzésre kerüljenek. A kiegészítő ítélet indokolásának a megváltoztatását kérte annyiban, hogy a találmány szolgálati jellegére vonatkozó megállapításokat az ítélet tábla mellőzze.

A fellebbezésben a felperesek előadták, hogy az elsőfokú bíróság téves jogi álláspontra helyezkedett a perbeli találmányok szolgálati jellege körében. A perben a felperesek kifejezetten vitatták, hogy a perbeli találmányokra a szolgálati találmányokra vonatkozó szabályok lettek volna irányadóak, a felpereseknek nem volt munkaviszonyból származó

kötelezettségük a találmányok tárgykörébe eső megoldások kidolgozása. A Fővárosi Ítéltábla hivatkozott döntése sem foglalt állást a találmányok szolgálati illetve alkalmazotti jellege tekintetében, az alperes nem tett eleget arra vonatkozó bizonyítási kötelezettségének, hogy a találmányok kidolgozása a felperesek munkaköri kötelezettségét képezte volna. Mindennek azonban jelentősége egyébként sem volt, mert azzal, hogy az alperes elmulasztotta az Szt. 11. §-ának (2) bekezdésében előírt nyilatkozattételi kötelezettségét, a találmányok elvesztették esetleges szolgálati jellegüket. A munkáltató jogvesztésével a feltalálók nem kerülhetnek rosszabb helyzetbe, hiszen nekik kell összeállítani a szabadalmi bejelentést, viselni annak költségeit, 20 éven át fizetni a szabadalom fenntartási díját. Ezt támasztja alá a BH 1977.102 számú eseti döntés, mely szerint ha a munkáltató az alkalmazottja által bejelentett találmányra nem tart igényt, de a találmányt hasznosítja, a köztük a díjazás tekintetében keletkezett vitát a szabadalom hasznosítására és nem a szolgálati találmány díjazására vonatkozó jogszabályi rendelkezések alkalmazása mellett kell eldönteni. A jogvesztés következtében ezzel elenyészett az a díjkedvezmény is, ami a szolgálati jelleghez kapcsolódott volna. Mindezekből következően helytelen a legkisebb, 3,5 % díjkulcs alkalmazása, ezzel szemben az I.Sz.T. állásfoglalása a helytálló, amely 8,5 %-os díjkulcs alkalmazását tartott indokoltnak. Nem megfelelően határozta meg az elsőfokú bíróság a díjkulcs vetítési alapját sem. A 72-II. számú végzésében az elsőfokú bíróság azzal hívta fel az alperest az árbevétel megállapításához szükséges adatok bejelentésére, hogy a felhívás eredménytelensége esetén a felperesek által megjelölt értéket fogja elfogadni. Az alperes ezt követő késedelme ellenére utóbb mégis a rosszhiszeműen eljáró, alperes által közölt adatokat vette alapul. Nem helytálló az a megközelítés sem, hogy csak a valóban értékesített mennyiségek árbevételét lehet figyelembe venni. A perbeli árbevétel fogalom egy mesterséges képzett adat ugyanúgy, ahogy a termékek esetében sem a tényleges értékesítési árat adta meg az alperes, hanem az éves értékesítési átlagárát. Ezt a képzett adatot a felperesek elfogadták, az alperes adatközlése alapján a felperesek által kiszámolt adatokat kellett volna a bíróságnak elfogadni, ezzel szemben a bíróság olyan számadatot képezett, amelyre a perben egyik fél sem hivatkozott. Megjegyezte, hogy visszaélésre vezethetne, amennyiben csak akkor kellene díjat fizetni, ha a legyártott termék valóban értékesítésre kerül, hiszen ekkor a szakmai védettség utolsó éveiben előállított terméknek az oltalmi idő lejárt utáni értékesítése esetén díjfizetési kötelezettség nem keletkezne. Nem volt helytálló a 2002. évi árbevétel adatainak a számítása, mivel a 72-II. számú végzésben írt felhívás alapján az alperes először nyilatkozott a 2002. évi utolsó két havi számított árbevételéről, majd a 6 és fél éve tartó eljárás berekesztés előtti utolsó tárgyalásán hivatkozott először arra, hogy ez az adat valójában az egész évre vonatkozott, a saját korábbi előadásával ellentétes nyilatkozatot pedig az elsőfokú bíróság indokolatlanul elfogadta; ezzel szemben a 2002. év vonatkozásában 486 000 000 Ft-ot kellett volna díjalapként figyelembe venni. A fedési hányadot sem helytállóan határozta meg az elsőfokú bíróság. A felperesek előadását tévesen értelmezte, mivel a jogosultak egymás közötti osztozásáról nyilatkoztak. Az ópium alapanyag felhasználása során az alperes csak a felperesek találmányait használta, ezért a fedési hányad alapján a díjkulcsot nem lehetett volna megfelelni, helytelen volt azonban ez a számítás a mákszalma alapanyag felhasználása során is, mivel az első fokú ítélet álláspontjából az következne, hogy a szabadalom értéke azonos a korábbi K-B-féle eljárás értékével, holott ehhez képest a Szabadalmi Hivatal szerint olyan szintű újdonságot tartalmaz, amely szabadalmaztathatóságot ér. Nyilvánvalóan egy mindenki által használható, lejárt védettségű eljárás és egy új, fejlettebb, védettség alatt álló eljárás egymáshoz való

viszonya nem lehet azonos értékű. Ezzel szemben a perbeli szabadalmak nincsenek fedésben a korábbi eljárásokkal, így a díjak 50 %-ának figyelembe vétele megalapozatlan volt. Mindezekből következően az 50 % fedési hányad alkalmazásának a kizárása és 8,5 % díjkulcs meghatározása a jövőbeni fizetési kötelezettség szempontjából a megállapítási keresetben is indokolt. Szükséges továbbá a megállapítási kereset pontosítása amiatt is, hogy nem tudható előre, az alperes a jövőben sem fogja alkalmazni a mákszalma alapanyag-gyártás során a **y2** szabadalmat; használat esetén ugyanis jár a felpereseknek a díj. A perköltség felemelése azért indokolt, mert a felperesek keresete érdemben alapos volt, és ehhez igazodóan az igényelt ügyvédi munkadíj számítandó.

Az alperes a fellebbezésében az ítélet részbeni megváltoztatását és az alperesi marasztalás leszállítását kérte úgy, hogy elsődlegesen a díjkulcs mértékét 1 %, másodlagosan 1,75 %-ban találta indokoltnak. A lejárt fizetési kötelezettség tekintetében az elsődleges fellebbezés alapján az I. és II. rendű felperes részére személyenként 3 303 038 Ft, a III. és IV. rendű felperes részére személyenként 1 080 991 Ft, az V. rendű felperes részére 540 496 Ft, a VII. és VIII. rendű felperes részére személyenként 10 011 Ft, a IX. rendű felperes részére 6 006 Ft, a X. rendű felperes részére 2 002 Ft, a XI. rendű felperes részére 1 651 519 Ft, a XII. és XIII. rendű felperes részére személyenként 11 012 Ft; a másodlagos fellebbezés alapján az I. és II. rendű felperes részére személyenként 5 780 317 Ft, a III. és IV. rendű felperes részére személyenként 1 891 735 Ft, az V. rendű felperes részére 945 867 Ft, a VII. és VIII. rendű felperes részére személyenként 17 519 Ft, a IX. rendű felperes részére 10 511 Ft, a X. rendű felperes részére 3 504 Ft, a XI. rendű felperes részére 2 890 159 Ft, a XII. és XIII. rendű felperes részére személyenként 19 271 Ft összegű találmányi díj jár, és a megállapítási kereset rendelkezéseit is ezen díjkulcsokhoz igazodóan kérte módosítani. Kérte továbbá a perköltség viselésére vonatkozó ítéleti rendelkezés megváltoztatását úgy, hogy a tényleges pernyertesség-pervesztesség arányában kötelesek a felek a perköltség viselésére. Kérte ezen felül a felperesek másodfokú perköltségében marasztalását. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az általa beszerzett magánszakértői véleményt nem értékelte, nem kísérelte meg a perbeli szakvéleménnyel keletkezett ellentmondásokat a szakértők együttes meghallgatásával feloldani. Előadta, hogy a perbeli esetben az úgynevezett licencanalógia alkalmazásával 0,1 - 1 % találmányi díjkulcsba sorolás lenne indokolt, figyelembe véve a találmányok szolgálati jellegét. Téves volt az első fokú ítélet által meghatározott vetítési alap, mivel nem a teljes kitermelt mennyiség és abból származó árbevétel, hanem csak a felperesi találmányok használatából eredő többletmennyiségből származó árbevételt kellett volna figyelembe venni, mivel ez képezi a hasznos eredményt. Nem volt helytálló a 2002. évre számolt átlagár alkalmazása sem, mivel az elsőfokú bíróság az alperest a 2002-2013. március 31-ig terjedő időszakra vonatkozóan hívta fel az árbevételhez szükséges adatok közlésére. Fenntartotta az elutasított beszámítási kifogást is azzal, hogy annak jogcíme nem kártérítés, hanem jogalap nélküli gazdagodás, a felperesek munkaviszonyukból eredő kötelezettségüknek tettek eleget akkor, amikor a találmány alapjául szolgáló megoldásokat kidolgozták, az eljárásra az alperes mintegy 135 000 000 Ft költséget fordított, amellyel a felperesek jogalap nélkül gazdagodtak. Téves a perköltség megállapításával kapcsolatos ítéleti indokolás is, az alperes ugyanis soha nem vitatta az ópium feldolgozása során alkalmazott szabadalmak hasznosításának a tényét, a felperesek keresetükben a morfin hatóanyag előállítására is hivatkoztak, és csak **B. M.** tanú

meghallgatása során ismerték el, hogy szabadalmukat az alperes csak részben használja. Mivel a találmányi díj iránti igényt a teljes árbevételre vonatkozóan terjesztették elő a felperesek, még az alperes rosszhiszemősége esetén is nagy részben pervesztesnek minősültek.

A felperesek a fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének az alperesi fellebbezést érintő részében való helybenhagyását kérték. Felhívták arra a figyelmet, hogy az alperes a bíróság többszöri felhívása ellenére sem tudta bizonyítani azt a folyamatos hivatkozását, hogy a perbeli szabadalmak csak egyszerű továbbfejlesztései a korábbi **K** és **B-Sz**-féle eljárásoknak, tehát ebből következően a díjalap nem lehet a teljes árbevétel, csak a többlet árbevétel. A teljes árbevétel alkalmazását az **I.Sz.T.** szakvéleménye alátámasztotta. Az általa indokoltan alkalmazandó díjkulcs mértékére vonatkozóan az alperes álláspontját semmivel nem támasztotta alá. A beszámítási kifogás tekintetében pedig a jogalap nélküli gazdagodás jogcímére csak a fellebbezési eljárásban került hivatkozás, így azt figyelmen kívül kell hagyni.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében tartalma szerint az első fokú ítéletnek a felperesi fellebbezés által érintett részében való helybenhagyását kérte. Előadása szerint a találmány szolgálati jellegét a perben lefolytatott bizonyítási eljárás egyértelműen alátámasztotta, a hasznosítási díj alapját - figyelemmel a korábban alkalmazott eljárásokra - csak az értékesített többletmennyiség képezheti. Nem helytálló továbbá az az előadás, hogy az alperes nyilatkozatai előterjesztésével késedelmeskedett, ezzel szemben a bíróság felhívásainak határidőben eleget tettek, a felperesek részéről folyamatosan változó állításokra kellett érdemi ellenkérelmükben nyilatkozniuk.

Az ítélet tábla a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján fellebbezés hiányában nem érintette az első fokú ítéletnek az I. és II. rendű felpereseket személyenként 3 303 038 Ft, a III. és IV. rendű felpereseket személyenként 1 080 991 Ft, az V. rendű felperest 540 496 Ft, a VII. és VIII. rendű felpereseket személyenként 10 011 Ft, a IX. rendű felperest 6 006 Ft, a X. rendű felperest 2 002 Ft, a XI. rendű felperest 1 651 519 Ft, a XII. és XIII. rendű felpereseket személyenként 11 012 Ft összegben marasztaló, valamint a viszontkeresetet elutasító rendelkezéseit.

A felperesek fellebbezését részben alaposnak, az alperes fellebbezését alaptalannak találta.

Az elsőfokú bíróság a kérelem és az ellenkérelem keretei között a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékoknak a Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésével a tényállást helyesen állapította meg, abból a jogszabályok megfelelő alkalmazásával, eljárási hiba nélkül okszerűen jutott arra az eredményre, hogy az ópium alapanyagból történő hatóanyag és intermedier gyártása során a felperesek mindkét szabadalmának hasznosítása folytán; míg a mákszalma alapanyagból történő hatóanyag és intermedier gyártása során a kodein, tebain és narkotin kinyerésénél a y1 lajstromszámú szabadalmának a hasznosítása folytán az oltalmi időszakok lejártáig az alperest a felperesek irányában díjfizetési kötelezettség terheli; az ítélet tábla a díjmérték meghatározásánál követett számítási elvvel és módszerrel is egyetértett.

Az Szt. 14. § (3) bekezdésének a felhívásával helyesen jutott az elsőfokú bíróság arra a meggyőződésre, hogy a felpereseknek járó díj meghatározásánál a licencianalógia módszer alkalmazása a megfelelő, tehát ha azt veszi alapul, hogy az alperesnek licencszerződés esetén milyen ellenértéket kellett volna fizetnie. A kialakult szerződéses szokásokhoz illeszkedve helytállóan fogadta el irányadónak az elért nettó árbevételt és helyes volt az a számítási elv is, hogy a díjkulcsnak igazodnia kell a találmányok jellegéhez és a forgalomban szokásosan elfogadott mértékhez.

A licencianalógia módszere széles körű bírói mérlegelést tesz lehetővé. Feltételezi az adott műszaki területen szokásos licencdíj mértékének ismeretét, amelynek nehézsége, hogy a találmányok szabadalmazhatóságának az egyik feltétele éppen az újdonság, a piaci forgalomban korábbi ismeretlenség. Ebből következően, mint ahogy arra a Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság BH 1989.227 számú eseti döntésének az indokolásában is rámutatott, a díj mértékének meghatározásánál a hagyományos értelemben vett forgalmi értékviszonyok nem relevánsak.

A licenciadónak fizetendő licencdíj alapja a licenc hasznosításának időszaka alatt várt többletjövedelem vagy megtakarítás. A gyakorlatban ezt jellemzően a felhasználónál előállított vagy forgalomba hozott termékek nettó értékesítési árbevétele alapján határozzák meg, különösen, ha a hasznosítás eredménye az árbevétellel arányosan jelentkezik.

A nettó értékesítési árbevételből mint vetítési alaphoz kerülhet sor a díj megállapítására. Annak a mértéke, hogy a nettó árbevétel hány százaléka (díjkulcs) képezi a díj alapját, iparáganként rendkívül változó. Ezen túl amennyiben az adott műszaki megoldás csupán részét képezi a teljes folyamatnak, és ezért az egész terméken egységesen megjelenő gazdasági előnyhöz csak részben járul hozzá, akkor a találmányi díj a vetítési alaphoz az így megállapított összegnek olyan arányban meghatározott része, amilyen mértékben az adott megoldás a teljes értékteremtő folyamathoz hozzájárult (fedési hányad).

A találmányi díj mértékét befolyásoló korrekciós tényezőnek kell tekinteni a munkáltatónak a találmány kidolgozásához nyújtott hozzájárulását. Nyilvánvalóan kisebb összegű találmányi díjra jogosult az a feltaláló, akinek az esetében a találmány kidolgozása a munkáltató által korábban elért kísérleti eredményeken, tapasztalatokon alapul, és a munkáltató a találmány létrehozásához jelentős műszaki és egyéb segítséget nyújtott, mint az a feltaláló, aki a megoldandó feladatot maga ismerte fel és dolgozta ki. Hasonlóképpen a találmányi díj összegét csökkentő tényező lehet, ha a feltalálótól a munkakör ellátásához szükséges szakképzettség, valamint a feltaláló által betöltött feladatkör és beosztás alapján elvárható az ilyen színvonalú szellemi alkotások létrehozása.

Mindezek értelmében licencianalógia segítségével csak nagyságrendileg határozhatók meg az értékek. Mind a díjkulcs, mind a fedési hányad, mind a munkáltató hozzájárulása sem határozható meg objektív módon. A Pp. 206. §-ának (3) bekezdése azonban megengedi, hogy a bíróság a kártérítés vagy egyéb követelés összegét, ha a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása

szerint határozza meg. A szabad belátáson alapuló döntés is a perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapos és részletes értékelésén alapul, és igazodnia kell a kialakult és az adott ügy körülményeit figyelembe vevő bírói gyakorlathoz.

A díj meghatározható a teljes oltalmi időszakra egy összegben, vagy választható a folyamatos, időszakonként történő díjfizetés, valamint a kettő kombinációja is. Az elsőfokú bíróság által választott időszakonkénti folyamatos díjfizetésre kötelezés ezért a jogszabályoknak és a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelt, és az ismertetett választási szabadságból következően, az általános kártérítési jelleg alapján, a meghatározott késedelmi kamatfizetési kezdő időpont számítás sem volt tilos.

Alaptalanul hivatkoztak arra a felperesek, hogy az árbevétel adatainak a közlésére irányuló bírósági felhívás késedelmes teljesítése ahhoz a jogkövetkezményhez vezetett volna, hogy az elsőfokú bíróságnak a késedelmesen közölt adatokat ki kellett volna rekesztenie a bizonyítékok köréből.

A polgári perrendtartás számos rendelkezésével kíván fellépni az ésszerű határidőn belüli befejezés és a perhatékonyság érdekében, a rosszhiszemű pervittel szemben. Ennek alapján az a fél, aki valamely nyilatkozatot indokolatlanul késedelmesen vagy nem tesz meg, a Pp. 8.§-ának (4) bekezdése alapján pénzbírsággal sújtható, a Pp. 80.§-ának (2) bekezdése értelmében pedig pernyertességtől függetlenül az okozott költségek viselésére kötelezhető. Ezzel szemben a Pp. 141.§-ának (6) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a felek valamelyike nyilatkozatának előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével alapos ok nélkül késlekedik, és e kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére sem tesz eleget, a bíróság a fél előadásának, előterjesztésének bevétele nélkül határoz; míg a Pp. 3.§-ának (4) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítás elrendelését mellőzni köteles akkor, ha a bizonyítási indítványt a fél neki felróható okból elkésetten, vagy egyébként a jóhiszemű pervittel össze nem egyeztethető módon terjeszti el. Az ismertetett jogszabályok nem a már a peranyag részévé vált okiratok, adatok a bizonyítékok értékeléséből való kirekesztését, hanem a bizonyítás elrendelésének a mellőzését írják elő. Ebből következően a késedelmes nyilatkozat, indítvány esetén a bíróság jogosult a tárgyalást berekeszteni a nyilatkozat előadása vagy az indítvány előterjesztése, továbbá az indítvány alapján bizonyítás elrendelése nélkül; ha azonban a tárgyalás berekesztése előtt a késedelmes adatközlés folytán a közölt iratok, adatok a peranyag részévé váltak, azokat a bizonyítékok köréből kirekeszteni már nem lehet. Ebben az esetben a Pp. 206. §-ának (2) bekezdése alkalmazandó, amely szerint a per adataival egybevetett mérlegelés alapján a bíróság azt is meggyőződése szerint ítéli meg, hogy milyen jelentőséget kell tulajdonítani annak, ha a fél vagy képviselője valamely felhívásnak nem tett eleget.

Mindezek értelmében az elsőfokú bíróság nem sértette meg az eljárási szabályokat azzal, hogy az alperes által késedelmesen közölt adatokat fogadta el az ítékezés alapjául.

A 2002. év a hasznosítás szempontjából csonka év volt, ezért az alperesi fellebbezéssel szemben a kizárólag az év utolsó két hónapjára vonatkozó adatok közlésére irányuló felhívás ellenére az

egész üzleti év adatainak a közlése miatt helyesen alkalmazta az elsőfokú bíróság az adatok arányosítását, és vette figyelembe az oltalmi időszakra eső nettó árbevételt.

Az alperesi és a felperesi fellebbezési hivatkozással szemben a találmányi díj meghatározásának helyes számítási módszere volt a teljes értékesített kitermelt mennyiség és az abból származó árbevétel alapul vétele, mivel ez fejezte ki a felperesek szellemi teljesítményéből az alperes oldalán jelentkező előnyt. A perben nem voltak adatok a többletmennyiségből származó árbevétel figyelembevételére, tekintettel arra, hogy az ópium alapanyagból történő gyártás során az alperes kizárólag a felperesek szabadalmait hasznosította, míg a mákszalma alapanyagból történő gyártása során az alperes nem szolgáltatott értékelhető adatokat arra vonatkozóan, hogy a kodein, tebain és narkotin kinyerésénél a v1 lajstromszámú szabadalom hasznosításán felül más eljárást milyen mértékben használt fel.

154

Az ítéletábra által is az ítélezés alapjául elfogadott, kellően indokolt és szakmailag kifogástalan szakvéleményében az **I.Sz.T.** is úgy foglalt állást, hogy a felperesi szabadalmak túlmutatnak a korábban alkalmazott megoldások egyszerű továbbfejlesztésén, az alkaloidok izolálásának a lehetősége azokból nem ismerhető meg, ebből következően nem lehet a többlet termelésre vonatkozó adatokat meghatározni.

A per eldöntésének lényeges kérdése volt a díjkulcs mértékének a meghatározása.

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával annyiban, hogy a perbeli találmányok szolgálati találmányoknak minősültek, amelyeket a díjkulcs meghatározása során megfelelően figyelembe kellett venni.

Az Szt. 9. §-ának (1) bekezdése értelmében szolgálati találmány annak a találmánya, akinek a munkaviszonyból folyó kötelessége, hogy a találmány tárgykörébe eső megoldásokat dolgozzon ki. A 9. §-ának (2) bekezdése szerint pedig alkalmazotti találmány annak a találmánya, aki anélkül, hogy ez munkaviszonyból eredő kötelessége lenne, olyan találmányt dolgoz ki, amelynek hasznosítása a munkáltatója tevékenységi körébe tartozik.

A felperesek a találmányok létrehozása során az alperes alkalmazásában álltak, a szabadalmi bejelentés jogszerűsége szempontjából ezért nem vitatottan vizsgálni kellett, hogy a felperesek 1999. november 4-én kelt, az alpereshez intézett levele megfelelt-e a találmány Szt. 11. § (1) bekezdése szerinti megismertetésének, amelynek azért volt jelentősége, mivel az alperesnek a hasznosítási szándékról történő írásbeli nyilatkozata elmaradása következtében a felperesek ezt követően már jogszerűen tehetek a saját javukra szabadalmi bejelentést. Mindezekből nyilvánvalóan következik, hogy a találmány vagy szolgálati vagy alkalmazotti találmány volt.

A két típus közötti különbség elhatároló ismerve a találmány tárgykörébe eső megoldás kidolgozásának a munkaköri kötelezettsége. Az ítéletábra ebben a részben teljes egészében osztotta az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, hogy a munkaköri kötelezettség nem szűkíthető le kizárólag a munkaköri leírásra, és mindaz, amit a munkavállaló a felettesének akár ráutaló magatartással tudomására hozott utasítása alapján végez, általában munkaviszonyból

folyó munkaköri kötelezettségnek minősül; az I. és II. rendű felperesektől pedig elvárható volt, hogy a találmány tárgykörét érintő műszaki feladatokat a legmagasabb színvonalon és a legeredményesebb módon oldják meg, így a szabadalomképes megoldás kidolgozásában munkaviszonyból folyó kötelezettségüknek tettek eleget, míg a további feltalálók a fejlesztések során adott utasításukat teljesítették. Mindezekből kellően megállapítható a találmány szolgálati jellege.

Helyesen mutattak azonban rá a fellebbezésükben arra a felperesek, hogy a perbeli esetben értékelni kellett azt is, hogy az alperes az alkalmazottjai által bejelentett találmányra nem tartott igényt, de a találmányt használja, így a szolgálati találmány díjazásával ellentétben figyelembe kell venni azt is, hogy ezzel a szabadalom bejelentésével, fenntartásával kapcsolatos kötelezettségek a felpereseket terhelik, és az alperes a kizárólagos hasznosítással elvonja azt a lehetőséget, hogy a felperesek a szabadalmi jogosultságaikból eredően a piacon a szellemi alkotásaikat más, a díjat nem csökkentő módon hasznosítsák.

Ugyanakkor azt is értékelni kellett, hogy a bejelentett találmányra, írásbeli nyilatkozata elmaradása miatt, az alperes nem tartott igényt, ugyanakkor a találmány kidolgozásához jelentős mértékben hozzájárult, mivel a találmányok alapjául szolgáló eljárásokat a felperesek munkaidejük alatt, a munkáltató alperes eszközeivel, alapanyagaival, helyiségeiben dolgozva fejlesztették ki. Figyelemmel volt az ítéletábra arra a tényre is, hogy az eljárások sajátosságaiból következően reálisan az alperes tudja alkalmazni a találmányok tárgyait, és nincs olyan perbeli adat, hogy a felperesek a hasznosítás körében mással akár csak tárgyalásokat kezdtek volna, vagy a hasznosítás más módjára akár csak kísérletet tettek volna.

A licencanalógia bizonyítási nehézsége, hogy a gyakorlatban ritka az a hasznosítás, hogy a munkáltatónak nem csupán a találmányi díj mértéke tekintetében van vitája a szolgálati vagy alkalmazotti találmány feltalálójával, hanem az ésszerű gazdálkodás követelményével ellentétesen először nem tart igényt a találmányra, majd ezt követően a feltaláló által elnyert szabadalmat mégis hasznosítja, és a kizárólagos hasznosítást a feltaláló sem vitatja.

Mindezeket a körülményeket összességében mérlegelve az ítéletábra a nettó árbevétel alapulvételével az első fokú ítéletben meghatározottnál valamivel magasabb, de az önállóan kifejlesztett megoldásokhoz képest alacsonyabb, 5 % mértékű díjkulcs alkalmazását talált indokoltnak.

Részben alapos volt a felperesek fellebbezése a fedési hányad meghatározása részében.

A felperesi fellebbezés azt tévesen állította, hogy az ópium alapanyagból előállított hatóanyagok és intermedierek nettó árbevétele tekintetében a kérelmétől eltérően állapította volna meg az elsőfokú bíróság a fedési hányadot. A felperesek a szabadalmi oltalommal bíró eljárások fedési hányadát egymás között 50-50 %-ban kérték megállapítani, és az első fokú ítélet is úgy rendelkezett, hogy mivel ebben a részben az alperes kizárólag a két eljárást hasznosítva hozza létre termékeit, ezért a fedési hányad meghatározása külön a y1 és külön a y2 lajstromszámú szabadalom tekintetében értelmezendő. Mindez megfelelő matematikai

számítást feltételezve a díjkulcs fele részének a meghatározását eredményezi, ugyanis a díjkulcs változatlanul hagyása kölcsönösen a másik eljárás figyelmen kívül hagyását, ezzel jogalap nélküli gazdagodást eredményezne.

Alappal hivatkoztak azonban arra a felperesek, hogy a mákszalma alapanyagból történő hatóanyagok előállítása során nem tettek olyan nyilatkozatot, amely szerint csak a nettó árbevétel 50 % mértéke alapján képzett díjra tartottak volna igényt. Az elsőfokú bíróság feltehetően azért értelmezte helytelenül a felperesi előadást, mert a per kezdeti szakaszában a felperesek még arra hivatkoztak, hogy ezen eljárás során is alkalmazza az alperes mindkét találmányt, és a hozzájárulást állították az egyes találmányaik között fele-fele mértékben. Ezzel szemben a per adatai alapján utóbb nem volt vitatott a felek között, hogy ebben a részben találmányaik közül csak a y1 lajstromszám alatt oltalommal bíró eljárás hasznosítása történt. Az első fokú ítélet arra viszont helyesen mutatott rá, hogy az alperes bár hivatkozta, de semmivel nem bizonyította, hogy a nettó árbevételhez milyen mértékben járult hozzá a felperesek találmányához képest más eljárás. Mindennek a díj alapjának a megállapítása során is jelentősége van.

A TRIPS Egyezmény 34. cikkelyének (1) bekezdése értelmében ha a szabadalom tárgya valamely termék előállítására szolgáló eljárás, akkor a jogosult megsértése miatt megindult polgári jogi eljárásban a bíróságok jogosultak arra, hogy az alperest terheljék annak bizonyításával, hogy az azonos termék előállítására szolgáló eljárás eltér a szabadalmazott eljárástól. Amennyiben a szabadalmazott eljárás szerint előállított termék új; vagy alaposan valószínűsíthető, hogy az azonos terméket az eljárás szerint állították elő, és a szabadalom jogosultja az adott helyzetben elvárható fáradozások kifejtése útján sem tudta meghatározni a ténylegesen alkalmazott eljárást, a hozzájárulás nélkül előállított azonos terméket az ellenkező bizonyításának hiányában a szabadalmazott eljárás szerint előállítottaknak kell tekinteni.

A fenti rendelkezésből következő bizonyítási teher szerint az alperes terhére kellett értékelni, hogy az általa rendelkezésre bocsátott adatok nem voltak alkalmasak annak a bizonyítására, hogy a mákszalma alapanyagból történő hatóanyagok előállításából elért előnyben a felperesek szabadalmától eltérő megoldás valamilyen mértékben közrehatott.

Mindezek alapján az alperesi bizonyítatlanság ahhoz vezetett, hogy a mákszalmából előállított tebain, narkotin, kodein hatóanyagok és intermedierek nettó árbevétele tekintetében a y1 lajstromszám alatt oltalommal bíró eljárás után nem alkalmazható fedési hányad, ezért a teljes, a fentiek szerint 5 % mértékű díjkulcs számítandó.

A fentiek szerint az első fokú bíróság egyébként helyes számítása alapján a felperesek javára megítélt találmányi díjak összege megfelelően módosul. Az ópium alapanyag felhasználásával létrehozott hatóanyag értékesítés nettó árbevétele után a vetítési hányad a két eljárás tekintetében egymás között változatlanul 50-50 %, azonban a y1 lajstromszámú szabadalom díjkulcsa 2,5 %, a y2 lajstromszámú szabadalom díjkulcsa 2,5 %, amelyből a felosztási arányok szerint meghatározott találmányi díj, valamint időarányos kezdő időponttól, 2006. október 1-től 2013. december 11. napjáig felmerülő jegybanki alapkamat figyelembe vételével a y1

lajstromszámú szabadalom hasznosításából eredően az I.-II. rendű felpereseket személyenként összesen 150 983 Ft, a III.-IV. rendű felpereseket személyenként összesen 50 327 Ft, az V. rendű felperest összesen 25 164 Ft, a XI. rendű felperest összesen 75 496 Ft; a y2 lajstromszámú eljárás hasznosításából eredően az I. és II. rendű felpereseket személyenként összesen 150 983 Ft, a VII. és VIII. rendű felpereseket személyenként összesen 25 164 Ft, a IX. rendű felperest összesen 15 097 Ft, a X. rendű felperest összesen 5 034 Ft, a XI. rendű felperest összesen 75 496 Ft, a XII. és XIII. rendű felpereseket személyenként összesen 27 679 Ft illeti meg. A mákszalma alapanyag felhasználásával a szabadalmi oltalom kezdő időpontjától 2013. március 31-ig terjedő időszakra a fentiek szerint meghatározott vetítési alapból kiindulva, fedési hányad figyelmen kívül hagyása miatt, a felemelt teljes 5 % díjkulcs alkalmazásával a felosztási arány szerint az I. és II. rendű felperest személyenként 57 934 386 Ft, a III. és IV. rendű felperest személyenként 19 311 446 Ft, az V. rendű felperest 9 652 723 Ft, a XI. rendű felperest 28 967 197 Ft illeti meg.

Mindösszesen tehát a 2013. december 12. napjáig járó találmányi díjak tőkeösszege az I. és II. rendű felperes javára személyenként 58 236 352 Ft, a III. és IV. rendű felperes javára személyenként 19 361 773 Ft, az V. rendű felperes javára 9 677 887 Ft, a VII. és VIII. rendű felperes javára személyenként 25 164 Ft, a IX. rendű felperes javára 15 097 Ft, a X. rendű felperes javára 5 034 Ft, a XI. rendű felperes javára 29 118 189 Ft, a XII. és XIII. rendű felperes javára személyenként 27 679 Ft. A tőkeösszegek után a Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes a törvényes mértékű késedelmi kamatok megfizetésére.

Az alperesnek az első fokú ítéletben a még fennálló oltalmi időszakra vonatkozó találmányi díjfizetési kötelezettség megállapítására irányuló ítéleti rendelkezése a fentiekből következően a díjkulcs megváltozott mértéke és a mákszalma alapanyagból történő felhasználás során figyelmen kívül hagyott fedési hányad alapján módosul. Nem találta ebben a részben alaposnak az ítéletábrát a felperesek arra irányuló fellebbezését, hogy a jövőbeni fizetési kötelezettség megállapításánál a rendelkezésnek ki kell terjednie a 225.479 lajstromszámú szabadalom esetleges használatára, mivel az ítélelhozatalig ezt a szabadalmat az alperes a mákszalma alapanyagból gyártás során nem használta, és nem is merült fel adat a használat jövőbeni előkészítésére; mindebből azonban az esetleges feltételezett későbbi felhasználás esetén a felpereseket hátrány nem érheti, mivel a Pp. 229. §-ának (1) és 230. §-ának (1) bekezdéséből következően anyagi jogerő hiányában nincs akadálya erre irányuló kereset előterjesztésének.

A felperesek bár a fellebbezésüket ebben a részben nem indokolták, azonban szövegezésében fenntartották azt az első fokú ítéletben mellőzött kereseti kérelmüket, hogy az alperes az adott üzleti év utolsó napjától számított 15 napos határidőn belül köteles a jövőben esedékes találmányi díjat megfizetni. Helytálló volt azonban az első fokú ítéleti rendelkezés annyiban, hogy nem tartalmazott a megállapítás tekintetében teljesítési határidőt. A Pp. 123. §-a szerinti megállapításra irányuló ítélet nem tévesztendő össze a Pp. 122. §-ának (2) bekezdése szerinti le nem járt (jövőben esedékes) szolgáltatásokra előterjesztett, marasztalásra irányuló keresettel. A megállapítási kereset előterjesztésének két konjunktív feltétele van: egyrészt a marasztalás kizártsága, másrészt az alperesnek a felperessel szembeni jogmegóvás szükséglete. A le nem járt szolgáltatás iránt előterjesztett kereset viszont akkor alapos, ha a jövőben esedékes

szolgáltatásnak meghatározott időpontban bizonyosan kell bekövetkeznie. A felperesek egyértelműen megállapítás iránti keresetet terjesztettek elő, amelynek törvényi feltételei azért teljesültek, mert csak az ítélethozatalig vizsgált időszakra lehetett megállapítani, hogy a felperesi találmányokat az alperes milyen mértékben használta fel, az esetleges jövőbeni felhasználás esetén viszont a felpereseknek az alperessel szembeni jogaik megóvása végett szükséges a díjfizetési kötelezettség megállapítása. A jövőbeni felhasználás terjedelmének a meghatározása hiányában tehát a marasztalás feltételei nem álltak fenn, ezért nem is lehet rendelkezést tenni a díjfizetési kötelezettség esedékessége részében. Mindez azonban a Pp. 229.§-ának (1) bekezdéséből következően nem akadályozza az esetleges jövőben felmerülő és önkéntesen nem teljesített díjak bírósági úton követelését.

Az elsőfokú bíróságnak a beszámítási kifogás elutasításával kapcsolatos, jogellenes felperesi magatartás hiányában a kártérítési felelősség feltételeinek fenn nem állására vonatkozó jogi indokolását az ítéletábra teljes egészében osztotta. Az alperes a fellebbezésben már a találmányok kidolgozásával kapcsolatos költségeire utalt, amely hivatkozás a fellebbezési eljárásban a Pp. 247. § (1) bekezdése értelmében már nem vehető figyelembe; ezzel együtt éppen ezek az előadott, bár nem igazolt alperesi költségek is indokolják a díjkulcs alacsonyabb összegben meghatározását.

Az alperes alaptalanul hivatkozott **Dr. A. S.** magánszakértői véleménye és a perbeli igazságügyi szakértői vélemény közötti ellentmondások feloldásával kapcsolatban állított eljárási szabálysértésekre.

A Pp. 3. §-ának (5) bekezdéséből következő szabad bizonyítási rendszer alapján a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályokhoz, a bizonyítás meghatározott módjához vagy meghatározott bizonyítási eszközök alkalmazásához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. Ennek megfelelően értékelni lehet a fél felkérésére akár nem igazságügyi szakértő, de megfelelő szakmai ismerettel rendelkező személy által készített magánszakértői véleményt is. Figyelemmel azonban arra, hogy a megbízási jogviszony alapján készített magánszakértői véleménnyel szemben a másik fél nem élhetett az észrevétel előadásának, felvilágosítás kérésnek a jogával, az igazságügyi szakértői tevékenységnek pedig megfelelő garanciális szabályai vannak, ezért a tényállás megállapítása során a magánszakértői véleménynek és a perben beszerzett, megfelelően kiegészített, a felek részére a felvilágosítás-adás során megmagyarázott igazságügyi szakértői véleménynek a bizonyítékok értékelése során korántsem azonos a súlya.

A polgári perjogi törvényi rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a perben szakértő csak az lehet, akit a bíróság szakértőként rendelt ki. Következésképpen az adott bizonyíték akkor minősül szakértői véleménynek, ha azt a bíróság által kirendelt szakértő készítette. Mivel a fél által felkérésére készített magánszakértői vélemény a fenti feltételeknek nem felel meg, ezért a bírói gyakorlat azt a fél álláspontjaként értékeli, és annak ugyanolyan jelentőséget tulajdonít, mint a fél személyes meghallgatásának (BH 1999.365, BH 2004.59). Egységes azonban abban is a bírói gyakorlat, hogy a magánszakértői vélemény alkalmas lehet az igazságügyi szakértői

vélemény szakmai helytállóságának kétségessé tételére, ezért a magánszakértői véleményt elsősorban a bizonyítékok értékelése során annyiban kell figyelembe venni, hogy az abban előadott szakmai indokok, a bíróság által is észlelhetően, kétségessé tették-e az igazságügyi szakértői bizonyítás megállapításait (BH 1999.405).

Mindebből tehát az következik, hogy a magánszakértői vélemény és a perbeli igazságügyi szakértői vélemény esetleges ellentmondásaiból nem következik a Pp. 183. §-ának (2) bekezdése szerint a szakértői vélemények ellentmondásai a perben való tisztázásának a kötelezettsége, lévén nincs két egymástól független, a Pp. 177. §-ának (1) bekezdése szerinti szakvélemény.

Az alperes által csatolt magánszakértői vélemény azonban önmagában nem volt alkalmas a kellően részletezett, megindokolt, az ítéletábra által is aggálytalannak tekintett igazságügyi szakértői vélemény megállapításainak a kétségbe vonására, tekintettel arra, hogy az alperes fellebbezési hivatkozásával szemben a per eldöntésének lényeges kérdései tekintetében nem került ellentmondásba a perbeli szakvélemény megállapításaival, mivel nem a per elbírálása szempontjából érdemi kérdéseket vizsgált.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében részben, a fentiek szerint megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

Az ítélet megváltoztatása folytán a felperesi pernyertesség mértéke is növekedett. Az előterjesztett keresethez képest az ítéletábra álláspontja szerint indokolt a Pp. 81.§-a (2) bekezdésének alkalmazása, mivel a kár összegeinek a meghatározása bírói mérlegeléstől függött, és a keresetben igényelt összegek nem voltak tekinthetők nyilvánvalóan eltúlzottnak; ezért az ítéletábra figyelmen kívül hagyta a felpereseknek az elsőfokú eljárásban való pervesztességét; az alperes által a felperesek javára megítélt ügyvédi munkadíj összegét a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 2. §-a (1) bekezdésének a)-c) pontjai és (6) bekezdése szerint a per az átlagosnál lényegesen nagyobb bonyolultságára és hosszabb időtartamára, ezért jelentősebb jogi képviselői tevékenységre tekintettel a pernyertességhez igazodó irányadó mértéknél magasabb összegben találta megállapíthatónak, és 12 326 502 Ft összegre felemelte; míg az első fokú ítélet álláspontját osztva az alperes által a perköltség részeként a felperesek javára fizetendő szakértői díj és az államnak fizetendő kereseti illeték összegét nem érintette.

A felperesi fellebbezett érték 244 199 304 Ft, az alperesi fellebbezett érték 57 283 518 Ft összeg volt. Az alperes fellebbezése egészében sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes köteles viselni a fellebbezése után az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46.§-ának (1) bekezdése szerint meghatározott, legmagasabb összegű 2 500 000 Ft fellebbezési illetéket. A felperesek fellebbezése 125 824 498 Ft összegben részben eredményre vezetett, míg 118 374 806 Ft összegben volt sikertelen; ebből következően a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése értelmében az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése szerinti legmagasabb összegű fellebbezési illetékből a felperesek összesen 1 211 900 Ft, az alperes 1 288 100 Ft

fellebbezési illeték viselésére kötelesek úgy, hogy az egyes felperesek által viselendő illeték arányosan oszlik meg.

Az alperes azonban a fellebbezésében lerótt 4 584 514 Ft összegű illetéket, ezért az ítélet tábla az Itv. 80. §-a (1) bekezdésének i) pontja és 81. §-ának (2) bekezdése alapján megállapította 796 414 Ft összegű fellebbezési illeték visszatérítésére vonatkozó jogosultságát.

A másodfokú eljárásban a 32/2003 (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a)-c) pontjai, (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. §-a szerint mind az egységesen fellépő felperesek, mind az alperes oldalán 2 607 414 Ft + Áfa, összesen 3 311 416 Ft másodfokú ügyvédi munkadíjat állapított meg, amelyből a fellebbezés eredményességéhez igazodó pernyertesség-pervesztesség arányában a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése szerint határozta meg az ítélet tábla a felperesek javára jelentkező 711 014 Ft perköltség különbözetet, amely megfizetésére az alperest kötelezte.

A perköltség vonatkozásában a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapult.

D e b r e c e n, 2014. június 12.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Pribula László s.k. előadó bíró, Dr. Bakó Pál s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

**Fővárosi Törvényszék
...P..../2013/6.**

A Fővárosi Törvényszék

161

jogtanácsos neve jogtanácsos által képviselt
felperes neve (felperes címe.) felperesnek

jogtanácsos neve jogtanácsos által képviselt,
alperes neve (alperes címe.) alperes ellen

személyhez fűződő jog megsértése és kártérítés iránt indított perében meghozta az alábbi

Í T É L E T E T

A bíróság a keresetet elutasítja.

A bíróság az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 60.000,- (Hatvanezer) forint perköltséget.

A le nem rótt 36.000,- (Harminchatezer) forint illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye a Fővárosi Ítéltáblához, melyet az elsőfokú bíróságnál kell 4 példányban írásban benyújtani vagy jegyzőkönyvbe mondani.

Fellebbezés estén a Fővárosi Ítéltábla előtt a jogi képviselet kötelező.

A felek kérhetik a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását.

Ha a fellebbezés csak a kamatfizetésre, a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik, az előzetes végrehajthatósággal, a teljesítési határidővel vagy a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos, vagy az ítélet indokolása ellen irányul, a fellebbező fél a fellebbezésében kérheti a tárgyalás megtartását.

INDOKOLÁS

A **alapítvány neve** Alapítvány és a **cég neve** Zrt. 2009. november 2. napján kutatás-fejlesztési szerződést kötöttek, melynek alapján a megbízott a megrendelő részére kutatás-fejlesztési feladatokat végzett a konzisztens és integrált 64 bites hardver és szoftver rendszer fejlesztése nyílt forráskódú operációs rendszerek és alkalmazások felhasználásával kutatási témában.

A szerződés 11. pontja értelmében a megbízott jogosult harmadik személyt (alvállalkozót) igénybe venni a kutatás-fejlesztési tevékenység elvégzésére.

A szerződés 15. pontjában megbízott kijelentette, hogy a jelen szerződésben és mellékletében leírt szolgáltatása kutatási tevékenységnek minősül, amely tevékenységre vonatkozóan a szükséges jogosultsággal rendelkezik.

A felperes az **alapítvány neve** Alapítvány alvállalkozójaként teljesítette szerződéses kötelezettségeit ezen szerződésben foglaltak alapján akként, hogy az Alapítvány szellemi irányítói és ellenőrzési tevékenységet, míg a felperes szellem és gyakorlati végrehajtói tevékenységet végzett a **cég neve** Zrt. részére.

2012. évben a **hivatala neve** Ellenőrzési Osztálya adóellenőrzést rendelt el a **cég neve** Zrt.-nél melynek során a vizsgálat tárgyává tették a 2009. és 2010. évben felhasznált innovációs járulék összegeket. E vizsgálat során a **hivatal neve** szakértőként rendelte ki az alperest, mint a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével összefüggő eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező szervet.

Az alperes 2012. április 24. napján készítette el a .../3. számú szakértői véleményét, melyben - többek között - rögzítette, hogy: „A rendelkezésre álló információk - fentebb felsorolt hiányosságai miatt a D2 innovációs tanulmány tartalma, mint ténylegesen megvalósított tevékenységek dokumentálása nem felel meg az Innovációs tv. 4. §-ának 1. d) illetve ezzel összhangban a KTIA tv. 12. § b) pontjában foglalt előírásoknak.”, valamint azt, hogy: „Ezek alapján a projekt keretében végzett tevékenységek az Innovációs tv. 4. §-ában, illetve ezzel összhangban a KTIA tv. 12. §-ában meghatározottak alapján kutatás-fejlesztési tevékenységnek nem minősülnek.”. Mindezek alapján a **hivatal neve** a **szám.** ügyszám alatt 2012. május 16-án kelt jegyzőkönyvében megállapította, hogy az **alapítvány neve** Alapítvány és a felperes olyan tevékenységet végzett, amely nem felelt meg az innovációs törvényben foglalt értelmező rendelkezéseknek, ezáltal a **cég neve** Zrt. nem volt jogosult a kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költségeit leírni az innovációs járulék terhére. Ezért a **hivatal neve** az innovációs járulék összegének, valamint késedelmi pótdíj megfizetésére kötelezte 5.885.742,- forint

összegben. Ezen összeg megfizetése iránt a **cég neve** Zrt. pert indított a jelen per felperesével szemben, mely jelenleg is folyamatban van.

A felperes ezt követően több alkalommal is megkereste írásban az alperest a kérdéses szakértői véleménnyel kapcsolatos kifogásaival, azonban az abban foglaltakat az alperes nem fogadta el.

A felperes megváltoztatott keresetében kérte, hogy állapítsa meg a bíróság, hogy az alperes a szakértői tevékenységét nem a rá vonatkozó jogszabály szerint végezte, és ennek következményeként valótlan tartalmú szakértői véleményt adott ki, mellyel a Ptk. 339. § (1) bekezdésébe ütköző magatartásával szerződésen kívül kárt okozott a felperesnek. Kérte továbbá, hogy 1,- forint összeg megfizetésére kötelezze vagyoni kártérítésként a bíróság az alperest.

Kérte ezen túl a felperes, hogy állapítsa meg a bíróság, az alperes jogszabálysértő módon eljárva hozott szakértői véleménye a Ptk. 78. § (1) bekezdése alapján sérti a felperes jóhírnévhez való jogát, mivel megalapozatlanul állította, hogy a felperes által végzett tevékenység nem kutatás-fejlesztési tevékenység volt. E körben a felperes annak megállapítását kérte, hogy az alperes azon megállapításai sértik a jóhírnévhez való jogát, melyeket az alperes a ... számú szakértői véleményében tett valótlan tényállításokként: „A rendelkezésre álló információk - fentebb felsorolt hiányosságai miatt - a D2 innovációs tanulmány tartalma, mint ténylegesen megvalósított tevékenységek dokumentálása nem felel meg az Innovációs tv. 4. §-ának 1. d) illetve ezzel összhangban a KTIA tv. 12. § b) pontjában foglalt előírásoknak.", valamint azt, hogy: „Ezek alapján a projekt keretében végzett tevékenységek az Innovációs tv. 4. §-ában, illetve ezzel összhangban a KTIA tv. 12. §-ában meghatározottak alapján kutatás-fejlesztési tevékenységnek nem minősülnek.".

Továbbá kérte, hogy a bíróság tiltsa el a jogszabálysértő tevékenység végzésétől az alperest, valamint kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest arra, hogy a weboldalán hozza nyilvánosságra azokat a szakértői véleményeket, amelyeket jogszabálysértő módon készített el. A felperes keresete alapjául a Ptk. 339. § (1) bekezdésére, a 78. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozva előadta, hogy a felperes a szakértői vélemény elkészítése során jogszabálysértő eljárást végzett, mivel kellékhányos és megalapozatlan szakértői véleményeket készített, mellyel a felperes kutatás-fejlesztési tevékenységének összeomlását okozta azáltal, hogy a jogszabálysértő megállapítások miatt a korábbi ügyfelek nem kötnek a felperessel kutatás-fejlesztési szerződéseket. Előadta továbbá, hogy hatósági határozat van arról, hogy a felperes nem végzett kutatás-fejlesztési tevékenységet, ezen **hivatal neve** által hozott határozat pedig hátrányosan változtatta meg a felperes társadalmi megítélését. A felperes az őt ért kárt 1,- Ft összegben jelölte meg figyelemmel arra, hogy a **cég neve** Zrt. által indított per továbbra is folyamatban van, így az őt ért kár összegszerűségét meghatározni nem tudta bírói felhívás ellenére sem. Állította továbbá, hogy az alperesi szakértői vélemény kereseti kérelem szerinti megállapításai sértik a jóhírnév védelméhez fűződő személyiségi jogát, mely érdeksérelem abban valósul meg, hogy az alperesi szakértői vélemény alapján hozott **hivatal neve** határozat hátrányosan megváltoztatta a társadalmi megítélését.

Az alperes érdemi ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy a kereseti kérelmek elbírálása más hatáskörbe tartoznak, azok csak az Adóhatóság

döntését felülvizsgáló közigazgatási per tárgyai lehetnek, valamint másodlagosan kérte, hogy a bíróság utasítsa el a keresetet.

Az alperes arra hivatkozott, hogy a szakértői vélemény jogszerűsége és tartalma jelen eljárásban nem vitatható továbbá a felperes mindössze általánosságban kérte az alperes jogszabályi felhatalmazáson alapuló szakértői tevékenységének megvizsgálását. A szakértői véleményének tartalmával és az annak elkészítésével kapcsolatos felperesi hivatkozásokkal kapcsolatban kifejtette, hogy a tevékenységét nem hatóságként, hanem a hatóság által kirendelt szakértőként végezte, az eljáró hatóság az ügyben a hivatal neve volt. A Ket. rendelkezései a szakértői eljárásra nem voltak irányadóak, a hivatkozott 31/2008 (XII.31.) IM rendelet hatálya pedig kizárólag az igazságügyi szakértők eljárásaira vonatkozik. Kifogásolta az 1,- forintban megjelölt kárösszege nem volt semmihez sem köthető. A kártérítés körében a felperes által előadottakat vitatta egyúttal állította, hogy felróhatóság sem terheli. Továbbá előadta, hogy ha a felperest valóban kár érte volna, azt nem a szakvélemény, hanem a közigazgatási eljárásban hozott határozat okozta volna. Állítása szerint a szakértői vélemény a jogszabályi előírások figyelembe vételével készült el, így bár az nemleges tartalmú, de a felperes által állítottakkal ellentétben nem jelent a jóhírnév sérelmét megalapozó tényállítást.

A kereset alaptalan.

A bíróság a tényállást a **Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény** (a továbbiakban: Pp.) **206. § (1) bekezdése** alapján állapította meg a **Pp. 164. § (1) bekezdésében** írt bizonyítási szabály alapulvételével.

A peres felek egyezően állították, hogy a felperes gazdasági társaság az alapítvány neve Alapítvány és a cég neve Zrt. közötti kutatás-fejlesztési szerződéshez kapcsolódóan alvállalkozói tevékenységet fejtett ki, továbbá azt is, hogy a hivatal neve adóellenőrzést rendelt el a cég neve Zrt.-nél, melynek során az alperes került kirendelésre szakértőként, és az általa adott szakértői vélemény alapján került meghozatalra az adóhatóság azon határozata, melyben megállapította, hogy az alapítvány neve Alapítvány és a felperes olyan tevékenységet végzett, amely nem felelt meg az innovációs törvényben foglalt értelmező rendelkezéseknek, továbbá a cég neve Zrt.-t az innovációs járulék összegének, valamint késedelmi pótdíj megfizetésére kötelezte 5.885.742,- forint összegben, mely összeg megfizetése iránt a cég neve Zrt. pert indított a jelen per felperesével szemben, mely jelenleg is folyamatban van. E tényeket a bíróság a Pp. 163. § (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel valónak fogadta el.

A felperes ezen tények alapján az alperes szerződésen kívüli jogellenes, károkozó magatartásának megállapítását, valamint 1,- forint összegű kártérítés megfizetésére való kötelezését, továbbá az állított személyhez fűződő jogot sértő alperesi magatartás kapcsán a Ptk. 84. § (1) bekezdése szerinti objektív jogkövetkezmények alkalmazását kérte.

Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy a kereseti kérelmek más eljárás hatáskörébe tartoznak, azokra jelen bíróságnak kártérítési jogkörben eljárva nincs hatásköre, ezért a bíróság elsőként az alperes hatásköri kifogását bírálta el. A felperes megváltoztatott kereseti kérelmei a **Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény** (a

továbbiakban: Ptk.) **339. § (1) bekezdésére** és a **Ptk. 78. § (1) bekezdésére** alapítottnak kerültek előterjesztésre. Ezen kereseti kérelmek pedig polgári peres eljárás keretében érvényesíthetőek, hatásköri szempontból pedig a **Ptk. 84. § (1) bekezdése** szerinti objektív jogkövetkezmények kapcsán előterjesztett kereseti kérelmekre figyelemmel a **Pp. 23. § (1) bekezdés g) pontja** alapján törvényszéki hatáskörbe tartozott. Így az alperes per megszüntetésére irányuló kereseti kérelme nem foghatott helyt, azt a bíróság a **Pp. 162. § (2) bekezdésében** rögzítettek szerint az ügyet befejező, érdemi határozatában utasította el.

A bíróság ezt követően érdemben vizsgálta a kereseti kérelmeket, elsőként a szerződésen kívül okozott kár megállapítására irányuló kérelmet.

A felperes e kereseti kérelme megállapítás iránti kereset volt. A megállapítási iránti kereset pedig csak akkor lehet alapos, ha előterjeszhetőségének eljárásjogi feltételei fennállnak és másodlagosan való tény az, amelynek megállapítását a felperes kéri.

A megállapítás iránti kereset előterjeszhetőségének eljárásjogi feltételét a **Pp. 123. §-a** rögzíti, mely szerint megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában, vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

A bíróság - e kereseti kérelem tekintetében - elsődlegesen ezért a megállapítás iránti kereset előterjeszhetőségének eljárásjogi feltételeit vizsgálta.

A megállapítási kereset lényegét, miként a marasztalási vagy jogalakítási kereset lényegét is a felperesnek az alperessel szembeni polgári alanyi joga alkotja. Az alanyi jog megsértése esetén igényné válva bírósági úton érvényesíthető, azaz a kötelezett a jognak megfelelő magatartásra kényszeríthető. Mivel az alanyi jog forrása az anyagi jogi norma, ezért az igényérvényesítés során minden esetben pontosan megjelölhető a jognak azon szabálya, amely a védelemben részesítendő alanyi jogot tartalmazza. Mindez a megállapítási kereset vonatkozásában is fennáll azzal a különbséggel, hogy az alanyi jogot szabályozó norma rendelkező részében írt magatartás a feltétel teljességének hiányában nem követelhető.

A jogi képviselővel eljáró felperes a tárgyaláson (6. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyv) bíró felhívásra azt adta elő, hogy mivel az alperesi szakértői véleménnyel érintett közigazgatási eljárásban nem minősültek ügyfélnek, így megállapítási kereset előterjesztésével kérheti annak megállapítását, hogy az alperes által, hogy nem a jogszabályok szerint végzi a tevékenységét, meg nem határozható mértékű kárt okoz.

A felperes által előadottak nem tartalmazták védendő, konkrét polgári alanyi jog megjelölését, így hiányzott a megállapítási kereset mint jogvédelmi eszköz tárgya, védendő alanyi jog hiányában pedig megállapítási kereset nem terjeszthető elő. Még a felperes alanyi jogának alperessel szemben fennállása esetén is a törvény annak védelemre szorultságát, még hozzá bírói ítéleti megállapítással történő óvandó voltát is megköveteli. A felperes konkrét alanyi jog

megjelölése nélküli előadása nem tette indokolttá a pontosan meg nem jelölt felperesi jognak az alperessel szemben való megóvását, így tehát az alperessel szembeni megállapító ítélet, mint jogvédelmi eszköz, szükségtelen.

Ráadásul védendő alanyi jog fennállta esetén is a megállapítási kereset előterjeszthetőségének további feltétele is vizsgálendő lett volna, mégpedig az, hogy a felperes részéről marasztalási kereset előterjesztésére sor kerülhet-e. A felperes marasztalási keresetét is előterjesztett az alperessel szemben, tehát annak kizártsága saját álláspontja szerint sem merülhetett fel. A megállapítási kereset előterjesztésének eljárásjogi előfeltételei tehát hiányoztak, így e kereseti kérelem elutasítandó volt.

A megállapítani kért jogellenes károkozás körében előterjesztett marasztalási kereset 1,- forint megfizetésére való kötelezést foglalt magában. A felperes azért ezen összegszerűségben jelölte meg az őt ért kárt, mert a **cég neve** Zrt. által vele szemben indított per továbbra is folyamatban van, így az őt ért kár összegszerűségét meghatározni nem tudta. E felperesi előadásból önmagából az állapítható meg, hogy a felperest kár nem érte, a vagyonában értékcsökkenés nem következett be, mely az alperes kártérítésre kötelezést eleve kizártta tette, hiszen kártérítő felelősség kár hiányában nem állhat fenn. Tényleges kár bekövetkezése esetén, jelen per alapjául szolgáló tényállástól eltérő tények alapján alperessel szemben újabb eljárás keretében igény érvényesíthető, melynek alaposságának megítélése természetesen azon eljárás tárgyát képezi.

A bíróság mindezeket követően vizsgálta a felperes a jóhírnév védelméhez fűződő jogának megsértésére alapított, a Ptk. 84. § (1) bekezdése szerinti, alperes felróhatóságától független szankciók tekintetében előterjesztett kereseti kérelmet. Ezen érvényesíteni kívánt jog esetében a törvény kifejezetten lehetővé tette a megállapítási kereset előterjesztését, így a **Pp. 123. §-ában** foglalt feltételek nem voltak vizsgálendő.

A Ptk. 78. § (1) és (2) bekezdésében foglalt szabályok értelmében a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is, melynek sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel. A felperes e kereseti kérelmét arra alapította, hogy az alperes szakvéleményében tett megállapításokkal sértette meg a jóhírnév védelméhez fűződő jogát állítva az alperes jogszabályi előírásoknak nem megfelelő eljárását.

A szakértői véleményben a szakértőként eljáró alperesi hivatal a rendelkezésére állt dokumentáció alapján a felperesi tevékenységre vonatkozó ténymegállapításokat tett. Az alperes az iratokban rögzítetteket értékelve vont le következtetéseket, melyek részben ténymegállapítások, részben a szakértő által, a feltárt tények alapján kialakított véleményét tartalmazták. Egy közigazgatási eljárás során beszerzett szakértői vélemény esetében azonban személyiségi jogi jogsértés csak abban az esetben fordulhat elő, ha a szakértői megbízás kereteit meghaladó, önkényes és indokolatlan értékítélet, a véleményadás kereteit meghaladó magatartás mint többlettényállási elem merül fel. Ilyenre vonatkozó tényállítást felperes sem tett, a szakértői véleményben foglalt megállapítások helyessége, az eljárás jogszabályok szerinti

lefolytatása pedig nem képezheti tárgyát jelen személyiségi jogsértésre alapított pernek, így a bíróság e kereseti kérelmet is elutasította.

A bíróság mindezek alapján a keresetet mint alaptalant elutasította.

A bíróság a perköltség tárgyában a **Pp. 78. § (1) bekezdése** alapján rendelkezett kötelezve a felperest az alperes képviselétével felmerült jogtanácsosi munkadíj megfizetésére, melynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és 4/A. §-a alapján állapította meg

167

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt illeték, mely kizárólag a Ptk. 84. § (1) bekezdése alapján előterjesztett kereseti kérelem után számított eljárási illetéket foglalta magában, viselésére a felperes köteles a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (3) bekezdésében foglaltakra tekintettel.

A fellebbezésről szóló tájékoztatás a **Pp. 233. § (1) bekezdésén** alapul.

Budapest, 2014. május 23.

dr. Palotás Gergely Péter sk.
bíró

Pfv.V.21.026/2013/6.

A Kúria a dr. Dudás Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Fuglinszky János ügyvéd és a dr. Sümegi Ágnes ügyvéd által képviselt alperes ellen 74.150.000 forint és járulékai megfizetése iránt a Fővárosi Törvényszéken 7.G.40.918/2010. szám alatt folyamatban volt, és a Fővárosi Ítéltábla 9.Pf.21.346/2012/7. számú ítéletével befejezett perében a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperes részére 1.000.000 (Egymillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A ... tagjai, az ..., a ... Rt., a ... Kft., a ... Rt., a ... Bt., az ... Kft. és a ... Kft., valamint a készpénzbefektetést nem eszközlő költségvetési kutatóhelyek mint ... (a ...) az ... gesztorsága mellett 2005. május 15-én konzorciumi megállapodással létrehozták a ... azzal a céllal, hogy az ..., a felsőoktatási intézmények, a ... és a vállalkozási, üzleti innovációs szféra kapcsolata intézményes formában erősödjön és az oktatás, kutatás-fejlesztés, tudás valamint a technológiai transzfer stratégiai célú integrálása megvalósuljon.

2005. november 14-én az ... és a ... együttműködési megállapodást kötöttek az alperessel és a perben nem szereplő ... Kft-vel mint egészségügyi szolgáltatókkal a születés során kinyerhető köldökzsinórvér levételével, szállításával, feldolgozásával és tárolásával kapcsolatos ún. sejtbiológiai szolgáltatás nyújtására, valamint az ezzel összefüggő kutatási és fejlesztési tevékenységre. A megállapodás 2006. október 19-én annyiban módosult, hogy a ... Kft. kilépett a szerződéses kapcsolatból.

A szerződés alapján az ... feladata - a ... keretein belül - az alperes megbízása alapján levett köldökzsinórvér összejmintává történő feldolgozása, a minta tárolása, valamint a kutatási és fejlesztési tevékenység elvégzése volt, az alperes pedig a köldökzsinórvér levételét és az ügyfelek számára a teljes szolgáltatás értékesítését vállalta.

A jogviszony fennállása alatt az egészségügyi miniszter - az egészségügyi reform keretében - az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 88. § (3) bekezdése alapján megszüntette az ...-t, az ingatlanvagyonán kívüli egyéb vagyonát pedig a felpereshez rendelte.

A szerződés alapján az alperes 1930 mintát adott át a felperes jogelődje részére, amelyből 637 feldolgozott minta esetében sem a sejtbanki szolgáltatás, sem a kutatási tevékenység ellenértékének kiegyenlítésére nem került sor. A felperes jogelődje a sejtbanki szolgáltatást e minták esetében is megfelelően teljesítette, és a kutatási feladatokat is elvégezte, a kutatás eredményéről azonban sem részjelentést, sem összefoglaló jelentést nem adott át az alperesnek.

Az alperes további 511 feldolgozott minta kapcsán a kutatási tevékenység ellenértékéért a részére 2006. július 19. és 2007. április 24. között kibocsátott számlák alapján összesen 59.592.000 forintot fizetett meg a felperes jogelődjének.

A felperes keresetében 80.899.000 forint elmaradt kutatási díj és járulékai, valamint a sejtbanki szolgáltatás hátralékos megbízási díjaként 31.850.000 forint és járulékai megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Arra hivatkozott, hogy 637 feldolgozott minta esetében az alperes a jogelődje általa nyújtott szolgáltatás ellenértékét nem egyenlítette ki.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben 59.592.000 forint és járulékai megfizetésére tartott igényt. Azzal érvelt, hogy a felperes jogelődje nem teljesítette az együttműködési megállapodásban vállalt kutatási feladatait, a szükséges részjelentéseket és összefoglaló jelentést ugyanis nem adta át a részére.

Az elsőfokú bíróság ítéletében az alperest 31.850.000 forint és járulékai megfizetésére kötelezte, a keresetet az ezt meghaladó részében, a viszontkeresetet pedig teljes egészében elutasította. A másodfokú bíróság azonban az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatva a felperest az alperes részére 48.512.666 forint és járulékai megfizetésére kötelezte, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A jogerős ítélet indokolása szerint a rendelkezésre álló okiratok alapján kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a felperes jogelődje az általa megjelölt 637 minta esetében is megfelelően elvégezte a szerződésben vállalt sejtbiológiai szolgáltatást, így e szolgáltatás 31.850.000 forintot kitevő ellenértékét az alperes köteles kiegyenlíteni.

A kutatás-fejlesztési tevékenység teljesítése viszont - a másodfokú bíróság álláspontjából kitűnően - az együttműködési megállapodásban foglaltak szerint csak akkor valósult volna meg, ha a felperes jogelődje az elvégzett munkáról rendszeres részjelentést, majd összefoglaló jelentést ad át az alperesnek. Ilyen jelentéseket azonban a meghallgatott tanúk vallomásaiból kitűnően nem bocsátottak az alperes rendelkezésére. A szerződés teljesítése tehát e vonatkozásban nem történt meg, így a felperes a kutatási díj megfizetésére nem tarthat igényt, és a Ptk. 319. § (2) bekezdése értelmében a jogelődje által e jogcímen korábban átvett 59.592.000 forintot is vissza kell fizetnie.

A felperest a sejtbiológiai szolgáltatásért megillető díj összegének az alperes részére visszafizetendő kutatási díjba és kamataiba történő beszámításával a másodfokú bíróság a felperes fizetési kötelezettségét 48.512.666 forintban határozta meg.

A jogerős ítélet ellen - annak hatályon kívül helyezése, az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása, a keresetének teljes egészében helyt adó és a viszontkeresetet elutasító döntés meghozatala iránt - a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel.

Kifejtette, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 4. §-át, 307. §-át, 308. §-át és 319. § (2) bekezdését. A szerződés teljesítése ugyanis az álláspontja szerint a kutatás-fejlesztési feladatok elvégzésével megfelelően megvalósult; a jelentéseknek az alperes részére történő megküldése nem képezte a teljesítés feltételét. A kutatási díj ezért teljes egészében megilleti. Megjegyezte, hogy abban az esetben, ha a szerződés teljesítésének keretében az egyes jelentéseket is az alperes rendelkezésére kellett volna bocsátani, ennek elmaradása legfeljebb hibás teljesítésként értékelhető, azt ugyanakkor nem jelentheti, hogy a szerződést a jogelődje egyáltalán nem teljesítette. Kiemelte, hogy az alperes úgy fizetett meg a jogelődje részére összesen 59.592.000 forint kutatási díjat, hogy a jelentések átadásának elmaradását nem kifogásolta, és a díj visszafizetésére irányuló viszontkeresetét is csupán röviddel az elsőfokú tárgyalás berekesztését megelőzően terjesztette elő. Mindezekre tekintettel életszerűtlen, hogy az alperesnek a kutatási tevékenységről ne lett volna tudomása, arról őt megfelelően ne tájékoztatták volna.

Kérte - az abban foglaltak részletes megisméltése nélkül - az elsőfokú ítélet elleni csatlakozó fellebbezésében foglaltak figyelembe vételét is.

Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasítására irányult, a kérelem ugyanis az álláspontja szerint nem rendelkezik a szükséges formai és tartalmi kellékekkel. Másodlagosan az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében jogszabálysértés miatt kerülhet sor. Ennek megfelelően a felülvizsgálati kérelemben a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kéri, valamint elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.

A felülvizsgálat alapját képező jogszabálysértést a felülvizsgálati kérelemben egyrészt megfelelően szövegesen elő kell adni, másrészt konkrétan meg kell jelölni a megsértett jogszabályhelyet. A jogszabálysértés megjelölése és a kérelem indokainak közlése a per során korábban előterjesztett beadványokra történő utalással nem teljesíthető; az ilyen hivatkozások érdemben nem vizsgálhatók (BH 1995.99.).

A felperes felülvizsgálati kérelme - az alperes álláspontjával ellentétben - rendelkezik a szükséges formai és tartalmi kellékekkel, ezért a Kúria a kérelmet érdemben bírálta el. Az elsőfokú ítélet elleni csatlakozó fellebbezésben előadott, a felülvizsgálati kérelemben nem szereplő hivatkozások figyelembe vételére viszont a kérelem elbírálása körében nem kerülhetett sor.

Az így elbírált felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.

A 2005. november 14-én kelt együttműködési megállapodás VI.6. pontja szerint a kutatás-fejlesztési tevékenység vonatkozásában a szerződő felek abban állapodtak meg, hogy a felperes jogelődje folyamatosan végzi a kutatási feladatokat, és az eredményekről rendszeresen részjelentést és összefoglaló jelentést ad át az alperes részére. Az alperes vállalta, hogy az elvégzett munkát a rész- illetve az összefoglaló jelentés kézhezvételétől számított 10 napon belül értékeli. A jelentést akkor tekintették elfogadottnak, a szerződést pedig teljesítettnek, ha ebben a 10 napos időszakban az alperes nem emel írásbeli kifogást.

E szerződéses kikötések értelmében, de egyébként a szolgáltatás természetéből is következően a kutatás eredményeinek a megrendelővel történő közlése a kutatási tevékenység esetében nem csupán járulékos kötelezettségnek tekinthető, hanem a főkötelezettség, a jellegadó szerződéses szolgáltatás részét képezi, a megrendelő számára ugyanis a kutatás eredménye csak úgy hasznosulhat, ha azt megfelelően a tudomására hozzák.

A kutatási jelentések átadásának elmaradása ezért nem hibás teljesítésnek, hanem - a másodfokú bíróság helyes álláspontjának megfelelően - a szerződés nemteljesítésének minősül.

Azt pedig a felperes a per során nem bizonyította, hogy jogelődje készítette, illetve adott át kutatási jelentéseket az alperesnek. Ezt ugyanis sem okirati bizonyíték, sem a meghallgatott tanúk vallomásai nem támasztották alá, és nem következik önmagában abból sem, hogy az alperes több minta esetében megfizette a kutatási díjat, illetve, hogy viszontkeresetét csupán az elsőfokú eljárás második szakaszában terjesztette elő.

Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság helytállóan rendelkezett a kutatási díj megfizetése iránti kereseti kérelem elutasításáról, és ugyancsak jogszabálysértés nélkül kötelezte a felperest a jogalap nélkül kifizetett kutatási díj visszafizetésére. A felperes a díj visszafizetésének kötelezettsége alól megalapozottan a Ptk. 4. §-ára hivatkozással sem mentesülhet.

A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, és a felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére kötelezte.

Az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2014. május 08.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k. előadó bíró, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. bíró

Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság

10.K. 27.5.../2014/6. szám

- 1 -

A bíróság dr. Simonffy György (**felperesi jogi képviselő címe** szám alatti székhelyű) ügyvéd által képviselt **felperes neve** (**felperes címe** szám alatti székhelyű) **felperesnek**, - Jászai Sándor elnök által képviselt **alperes neve** (1045 Budapest, Columbia 17-23. szám alatti székhelyű) **alperes** ellen kutatási időszak meghosszabbítására irányuló kérelem tárgyában hozott közigazgatási határozat felülvizsgálata iránt indított perében meghozta a következő

172

Ítéletet:

A bíróság a felperes keresetét **elutasítja**.

A bíróság **kötelezi** a **felperest**, hogy 15 napon belül fizessen meg alperes részére **20.000.-** /húszezer/ **forint** perköltséget.

A bíróság **kötelezi** a **felperest**, hogy a Nemzeti Adó-és Vámhivatal felhívására - a felhívásban közölt módon és időben - fizessen meg **60.000.-** /hatvanezer/ **forint** le nem rótt eljárási illetéket az Állam javára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A bíróság a felperes keresetlevele, alperes érdemi ellenkérelme, a közigazgatási eljárás iratanyaga, illetve a 10.K. 27.5.../2014. számú iratanyag alapján az alábbi tényállást állapította meg:

A Bányakapitányság a „**helységnév1**” elnevezésű területre 2011. május 04.-én kelt és 2011. június 02.-án jogerőre emelkedett ...-3/2011 számú határozatával, míg a „**helységnév2 K**” elnevezésű területre 2011. május 04.-én kelt és 2011. június 02. napján jogerőre emelkedett ...-3/2011 számú határozatával kutatási jogot adományozott a **cégnév Kft.** részére.

A **cégnév** Kft. 2011. december 05.-én beterjesztett és ...-1/2011, illetve a ...-1/2011 számon iktatott kérelmeiben kutatási-műszaki üzemi terv jóváhagyását kérte a fenti területekre vonatkozóan.

A elsőfokú hatóság - a szakhatósági állásfoglalás beszerzését követően - a 2012. március 30. napján kelt ...-12/2011 számú határozatával a ...-3/2011 számú határozatban foglalt kutatási adomány figyelembe vételével a műszaki-üzemi tervet a „helységnév1” elnevezésű területre akként hagyta jóvá, mely szerint a műszaki-üzemi terv és ezzel a hivatkozott kutatási adomány érvényessége jelen határozat jogerőre emelkedésétől számított 2 év időtartamra terjed. Az érvényességi időtartamon belül a kutatási területen a műszaki-üzemi terven meghatározottak szerint 8 darab gépi fúrást kell lemélyíteni a benyújtott dokumentációban szereplő ütemterv alapján.

A **elsőfokú hatóság** a 2012. március 30. napján kelt ...-11/2011 számú határozatával a ...-3/2011 számú határozatban foglalt kutatási adomány figyelembe vételével a kutatási-műszaki-üzemi tervet akként hagyta jóvá, mely szerint a műszaki-üzemi terv és ezzel a hivatkozott kutatási adomány érvényessége jelen határozat jogerőre emelkedésétől számított 2 év időtartamra terjed. Az érvényességi időtartamon belül a kutatási területen a műszaki-üzemi tervben meghatározottak szerint 10 darab gépi fúrást kell lemélyíteni a benyújtott dokumentációban szereplő ütemterv alapján.

A fenti határozatok 2012. május 02. napján jogerőre emelkedtek.

Ezt követően a elsőfokú hatóság a „helységnév1”, valamint „helységnév2 K” elnevezésű területet jogosítotttjával a ...-7/2012 számú határozatával felperest jelölte ki. A jogátruházó határozat 2012. július 10.-én jogerőre emelkedett.

A elsőfokú hatóság az ...-1/2014 számon kiadott előzetes értesítés alapján 2014. március 06.-án a felperes „kutatási terület elnevezése” megnevezésű kutatási területen - a felperes képviselőjében eljáró felelős műszaki vezető jelenlétében - a kutatási tevékenység jogszerűségének felülvizsgálata ügyében helyszíni ellenőrzést tartott. Az ...-2/2014 számon iktatott jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy a „helységnév1”, valamint „helységnév2 K” megnevezésű kutatási területre felperes 2014. május 02.-áig rendelkezik kutatási engedéllyel, azonban a ...-11/2011 számú határozattal jóváhagyott Műt-ben meghatározott kutatási tevékenységből az ellenőrzés időpontjáig még semmi sem valósult meg.

A elsőfokú hatóság a 2014. március 12.-én kelt ...-3/2014 számú végzésében kötelezte a felperest, hogy a „helységnév1” és a „helységnév2 K” elnevezésű területre vonatkozóan a Vhr. 14. § (3) bekezdésében foglaltak alapján kezdeményezze a MÜT felülvizsgálatát és a szükség szerint a Műt módosítását.

A felperes - a Bányakapitányságra 2014. március 12.-én érkezett - .../2014, illetve .../2014 számon küldött beadványában az „helységnév1”, valamint „helységnév2 K” elnevezésű területre a kutatási tevékenység folytatását jelentette be.

Felperes 2014. április 10.-én érkezett és ...-5/2014 számon iktatott beadványában kérelmezte a kutatási terület, valamint az előírt fúrási tevékenység csökkentését és egyidejűleg kezdeményezte a jóváhagyott MŰT módosítását.

Felperes ezt követően 2014. április 23.-án benyújtott ...-1/2014 számon iktatott beadványában a kutatási időszak meghosszabbítására irányuló kérelmet terjesztett elő, melyben jelezte, hogy a ...-12/2011 , illetve a .../2011. számon jóváhagyott MŰT-ben rögzített feladatokon felül további kutatási tevékenységet kíván végezni.

Ezt követően a **elsőfokú hatóság** 2014. május 07.-én helyszíni szemlét tartott, melyről ...-2/2014 számú jegyzőkönyv készült, melyben tájékoztatták felperest a Ket. 56-57-57/A és 57/B §-aira, illetve arról, hogy joga van az ellenőrzés tárgyával összefüggésben írásban vagy szóban nyilatkozatot tenni, véleményt nyilvánítani vagy a nyilatkozattételt megtagadni. Rögzítésre került továbbá, hogy „helységnév1” elnevezésű kutatás területen nem történt kutatási tevékenység, kutató fúrás mélyítése nem valósult meg, míg az „helységnév2 K” megnevezésű területen a kutatásra rendelkezésre álló határidőn belül két tervponton mélyítettek le kutatófúrást. A jegyzőkönyv, felperes képviselőjeként eljáró Veres Lajos felelős műszaki vezető részéről- átolvasást követően, kifogás megfogalmazása nélkül - átvételre került.

Fentiekre tekintettel a **elsőfokú hatóság** a 2014. május 16. napján kelt ...-2/2014 számú határozatával az „**helységnév1**” elnevezésű kutatási területre vonatkozó kutatási időszak meghosszabbítására irányuló kérelmet, míg a 2014. május 16. napján kelt ...-3/2014 számú határozatával az „**helységnév2 K**” elnevezésű kutatási területre vonatkozó kutatási időszak meghosszabbítására irányuló kérelmet utasította el. Indokolásában rögzítette, hogy a kutatási határidő meghosszabbítására a Vhr. 6/E § (6) bekezdésében rögzített feltételek valamelyikének teljesülése esetén van lehetőség, azonban a kérelem a feltételeknek nem felel meg.

A fenti határozatokkal szemben felperes fellebbezést terjesztett elő.

A alperes neve a 2014. június 30. napján kelt ...-2/2014 számú határozatával a **elsőfokú hatóság** ...-2/2014 számú határozatát, míg a 2014. június 27. napján kelt ...-2/2014 számú határozatával a **elsőfokú hatóság** ...-3/2014 számú határozatát helybenhagyta. Indokolásában rögzítette, hogy felperes nem igazolta, hogy a Vhr. 6/E § (6) bekezdésében foglalt feltételek fennállnának. Rögzítette, hogy a jogszabályban felsorolt eljárások egymásra épülő, de önálló szakigazgatási eljárások, a hatósági engedély alapján történő ásványi nyersanyagkutatás fázisainak engedélyei önálló eljárások keretében kerülnek elbírálásra. A felperes külön eljárás keretében kérte a kutatás határidejének módosítását is, amely 2014. április 23.-án érkezett a Bányakapitányságra. A meghosszabbítás feltételei a kérelem időpontjában hatályos Vhr. 6/E § (6) bekezdése alapján kellett megítélni.

Rögzítette, hogy a hatósághoz a kutatás befejezését bejelentő levél nem érkezett. E vonatkozásban kiemelte, hogy ellentmondás fedezhető fel a felperesi álláspontban, hiszen amennyiben a kutatás befejezését bejelentette, akkor miért kérte a MŰT határidő módosítását. Rögzítette, hogy az elsőfokú hatóság a kutatási engedély lejárta előtt is végzett ellenőrzést, azonban jogszabály azt nem tiltja, hogy ilyen ellenőrzésre sor kerüljön. A 2014. május 07.-én

tartott ellenőrzés a kutatási engedély lejártát követően történt, amikor kutatási munkákat a bányavállalkozó jogszerűen már nem végezhetett, függetlenül attól, hogy a kutatás befejezésének bejelentésére még módja volt. Tévedett tehát a bányavállalkozó, amikor azt állítja, hogy a bányakapitányság csak 2014. május 10.-ét követően volt lehetőség a munkák befejezésének jogszerű ellenőrzésére. Az eljárás során mindkét ellenőrzés előzetes értesítést követően zajlott. A jegyzőkönyvek tartalmazzák azt a záradékot, mely szerint a jelenlévők a helyszíni szemle módja ellen kifogást nem emeltek, a jegyzőkönyvet átolvasást követően jóváhagyólag aláírásukkal hitelesítették. A jegyzőkönyvet a bányavállalkozó képviselője mindkét esetben átvette. A szemle résztvevő jogairól és kötelezettségeiről tájékoztatást kapott. Rögzítette, hogy a fellebbezésnek a Bt. 14. § (1) bekezdésére és a Vhr. 6/D §-ára való hivatkozása téves, mivel a Vhr. 6/D § 2011. december 09. napjától hatályos a kutatási-műszaki-üzemi terv tartalmi követelményeiről rendelkezik.

Az ...-2/2014 számú határozatában tájékoztatta, hogy a Műt jóváhagyásakor a bányafelügyelet határozza meg a kutatás engedélyezett időtartamát, így hatáskör hiányában nem áll módjában a kutatási időszakot meghosszabbítani.

A fenti határozatokkal szemben felperes - jogi képviselője útján - felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben az alperesi határozatok hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését kérte perköltségben való marasztalás a végrehajtás felfüggesztése mellett.

Előadta, hogy álláspontja szerint a 2014. március 12.-én kelt ...-3/2014 számú felhívás jogszerűtlen volt, hiszen a Vhr. ezen rendelkezései a kitermelésre vonatkoznak, míg ők kutatási-műszaki-üzemi tervvel rendelkeznek.

Előadta, hogy a másodfokú határozat 8. oldalának alulról a második bekezdésében arról tájékoztatta alperest, hogy hatáskör hiányában nem áll módjában meghosszabbítani a kutatási engedélyt, mely jogszabálysértés.

Előadta, hogy álláspontja szerint a kutatási időszak meghosszítása iránti kérelem elbírálására a 2011. december 05.-én hatályos jogszabályi rendelkezéseket kell alkalmazni.

Előadta, hogy 2014. április 22.-én kelt .../2014 iktatószámom elküldött levélben törvényi kötelezettségüknek megfelelően bejelentették a kutatás befejezését. A befejezést követő 8 napon belül van lehetősége a bányavállalkozónak arra, hogy a kutatási munkák befejezését bejelentse és álláspontjuk szerint csak ezt követően lehet a befejezést ellenőrizni, így a célellenőrzés lefolytatása jogszerűtlen volt.

Sérelmezte, hogy a Bt. 14. § (1) bekezdése alapján a bányahatóság nem volt elég körültekintő akkor, amikor a **helységnév1, helységnév2-K** kutatási területre két éves kutatási határidőt engedélyezett. Indokolatlan a bányafelügyelet 10+8 darab fúróluk lemélyítésének előírása.

Ezen tények olyan rajtuk kívül álló külső vis maior jellegű eseménynek minősülnek, amely alapján a kutatási időszak meghosszabbítható. E vonatkozásban kiemelte, hogy a vállalkozó a szerződést nem teljesítette és a munkálatok határidőben sem végezte el. Az alperes nem vizsgálta a tényállásnak ezt a részét, azaz azt, hogy a fúrások elvégzésére megfelelő határidő mellett a vállalkozási szerződést megkötötték, azonban a vállalkozó hibájából nem került sor a fúrások elvégzésére.

Sérelmezte, hogy az ellenőrzések során az elsőfokú hatóság nem küldött a részükre felhívást az ellenőrzéssel kapcsolatos észrevételeik megtételére és nem is biztosított a számukra határidőt az ellenőrzések során feltárt hiányosságok pótlására.

Végezetül kérték annak figyelembe vételét, hogy jelen kutatás egy országos érdeklődésnek kitett, nagy volumenű, önellátásra irányuló beruházás.

Felperes törvényes képviselője a tárgyaláson benyújtott előkészítő iratban továbbá sérelmezte, hogy a Bányakapitányság kizárólag azt vizsgálta, hogy a kutatási tevékenység keretén belül a 8 darab kutató fúrás megvalósult-e, azonban amit ennél sokkal sokrétűbb kutatási tevékenységre vonatkozott.

Alperes érdemi ellenkérelmében fenntartva a másodfokú határozatban foglaltakat a felperes keresetének elutasítását és perköltségben való marasztalását kérte. Hangsúlyozta, hogy a hatáskör hiányára való hivatkozás nem a teljes bányafelügyeletre vonatkozik, hanem annak II.fokú szervére, ugyanis az engedélyezési eljárásra a Bányakapitányság, míg a jogorvoslatra a Hivatal rendelkezik hatáskörrel.

A bíróság 2. sorszám alatti végzésével felperesnek az alperes 2014. június 30. napján kelt ...-2/2014 számú, illetve K. 27.5.../2014/2 számú végzésével az ...-2/2014 iktatószámú határozata végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelmeket elutasította, mely felperes által megfellebbezésre került.

A bíróság a peres eljárásokat a 2014. november 10. napján megtartott tárgyaláson egyesítette.

A felperes keresete az alábbiak szerint megalapozatlan:

A per tárgyát az alperes határozatának felülvizsgálata képezte a Pp. XX. fejezet által szabályozott közigazgatási per keretében.

A fentiek alapján a bíróságnak a közigazgatási eljárás során abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy - a felperesi kereset és alperes érdemi kérelem keretei között - az elsőfokú határozat jogszerű-e, illetve az alperes azt jogszerűen hagyta-e helyben.

A fentiek alapján tehát a bíróság feladatát kutatási időszak meghosszabbítására irányuló kérelem tárgyában hozott határozat és eljárás képezte, így a felperesnek a kutatási tevékenység jogszerűségének vizsgálata tárgyában lefolytatott eljárási cselekményei, illetve a műszaki-üzemi terv rendelkezései nem képezték tárgyát, így az e vonatkozásban előterjesztett sérelmek sem foghatnak helyt.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatalról szóló 267/2006 (XII.20.) Kormányrendelet 3. § (1) bekezdés szerint bányafelügyeletként és az állami földtani feladatokat ellátó szervként a Kormány a Hivatalt jelöli ki.

(2) A Hivatal a Bt. 43. §-ának (1) bekezdésében meghatározott bányafelügyeletként gyakorolja a Bt. 44. §-ának (1) bekezdésében meghatározott hatásköröket, továbbá ellátja

mindazokat a hatósági feladatokat, amelyeket jogszabály a bányafelügyelet feladat- és hatáskörébe utal.

(3)

(4) A bányafelügyelet hatáskörébe tartozó hatósági ügyekben - az (5) bekezdésben foglaltak kivételével - első fokon a területileg illetékes bányakapitányság, másodfokon a Hivatal jár el. Több bányakapitányság illetékességi területét érintő hatósági ügy esetén az eljáró bányakapitányságot a Hivatal elnöke jelöli ki.

(5) A Hivatal első fokú hatáskörébe tartozik:

a) a bányajáradék nyilvántartása, a bányajáradék fizetési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése, a bányajáradék-folyószámla feletti rendelkezés, a felügyeleti díj nyilvántartása, számításának ellenőrzése, a felügyeleti díj befizetési kötelezettség teljesítésének ellenőrzése, továbbá a Bt. 41. § (8) bekezdésében meghatározott fizetési kötelezettség behajtása iránti intézkedés kezdeményezése;

b) a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás „A” Mellékletének, illetve a Veszélyes Áruk Nemzetközi Vasúti Fuvarozásáról szóló Szabályzat Mellékletének (a továbbiakban: Melléklet) 1. osztályába tartozó robbanóanyagokkal és tárgyakkal, a járulékos veszélyként robbanó tulajdonsággal rendelkező anyagokkal, valamint a Melléklet 4.1 osztályába tartozó önreaktív anyagok, a Melléklet 5.2 osztályába tartozó szerves peroxidok besorolásával és szállítási feltételeivel kapcsolatos hatósági feladatok;

c) a munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény 8/C. §-ában és a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 83/B. §-ában meghatározott feladatok ellátása;

d) a hites bányamérő tevékenység engedélyezése, a hites bányamérői tevékenység folytatására jogosult személyek nyilvántartásának vezetése;

e) a biztonsági szabályzatok előírásai alól történő általános eltérés, felmentés engedélyezése; az eltérési, felmentési engedélyt a Hivatal adja ki;

f) a miniszter ásványvagyon-gazdálkodással, valamint a koncessziós szerződésekkel kapcsolatos döntéseinek előkészítése;

g) a Bt. 34. §-ának (2) bekezdésében foglalt bányászati, gázipari biztonsági szabályzatok előkészítése;

h) a bányafelügyelet hatáskörébe tartozó egyes nyomástartó berendezések hatósági felügyeletéről szóló 23/2006. (II. 3.) Korm. rendelet 7. § (2) bekezdésében meghatározott minőségbiztosítási rendszer jóváhagyása;

i) a Bt. 26/A. § (4) bekezdése szerinti határidő hosszabbítási kérelem elbírálása;

j) a Magyar Állami Földtani, Geofizikai és Bányászati Adattár, a mélyfúrési magminta gyűjtemény, valamint a Földtani és Bányászati Információs rendszer működtetése;

k) az Állami Ásványi Nyersanyag és Geotermikus Energiavagyon Nyilvántartás vezetése, ebből adatszolgáltatás és igazolás kibocsátása;

l) a földtani szakértői engedélyek kiadása, a földtani szakértők nyilvántartása;

m) a Bt. 24. § (3) bekezdése szerint a szénhidrogén szállítóvezeték, a földgázelosztó és -célvezeték, valamint -tároló létesítmény, egyéb gáz és gáztermék vezeték és a szén-dioxid szállítóhálózat tervezésére, létesítésére, felújítására, üzemeltetésére és elbontására az engedélyes, az egyéb gáz és gáztermék vezeték és a szén-dioxid szállítóhálózat üzemeltetője által kidolgozott műszaki-biztonsági irányítási rendszer jóváhagyása;

- n) a Bt. 44. § (4) bekezdése szerint a nyomástartó berendezést vizsgáló szakértői és felügyeleti tevékenységek folytatásának engedélyezése;
- o) a szén-dioxid geológiai tárolására kiadott tárolási engedélyekre, valamint a bezárt tárolóhelyre és az azt övező tároló-komplexumra vonatkozó nyilvántartás vezetése;
- p) a Bt. 42/I. § (4) bekezdése szerinti szén-dioxid szállítóhálózathoz vagy tárolóhelyhez való hozzáférés megtagadásával kapcsolatban kezdeményezett eljárás lefolytatása;
- q) a Bt. 42/J. § (2) bekezdése szerinti együttműködési megállapodás hiánya esetére előírt eljárás lefolytatása; és
- r) a Bt. 42/V. § (2) bekezdése szerinti, Európai Bizottságnak megküldendő jelentés előkészítése a miniszter számára;
- s) a Bt. 26/A. § (6) bekezdése, valamint a Bt. 42/R. § (1) bekezdése szerinti pályázat lebonyolítása és a bányatelekben fennálló bányászati jog új jogosítottjának, valamint az új tárolási engedély engedélyezésének kijelölése;
- t) a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény 141/B. § (12) bekezdése szerinti igazolás kiadása;
- u) a Bt. 25. §-a szerinti földtani adatszolgáltatással és kezeléssel kapcsolatos eljárások;
- v) a Bt. 22/B. § (5) bekezdése szerinti nyilvántartás vezetése.

A fenti jogszabályhely alapján megállapítható, hogy az ...-2/2014 számú határozatában foglalt - hiszen a per tárgyát képező másik határozatban ilyen nyilatkozat nincs - tájékoztatás az alperesi érdemi ellenkérelemben foglaltaknak megfelelően értelmezendő, így felperes ezen kifogása sem foghat helyt.

A Pp. 339/A §-a értelmében a bíróság a közigazgatási határozatot - a jogszabály eltérő rendelkezése hiányában - a meghozatalakor hatályban volt jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül.

A rendelkezésre álló adatokból - osztva az alperes álláspontját - megállapítható, hogy felperes 2014. április 22.-én kelt .../2014 számon küldött levele nem található fel, így ezen hivatkozás sem helytálló. A bíróság e körben hangsúlyozza, hogy az eljárási jogszabály nem tiltja a hatósági ellenőrzés lefolytatását.

A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény /továbbiakban: Jat./ 15. § (1) bekezdése értelmében a jogszabályi rendelkezést - ha a jogszabály eltérően nem rendelkezik - hatályba lépését követően

- a) keletkezett tényekre és jogviszonyokra, valamint
- b) megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni

A fenti jogszabályhely értelmében - a felek által nem vitatottan - önálló, elkülönülő eljárásjogi kérelem tárgyában a kérelem benyújtásakor hatályos jogszabályt kell alkalmazni, így felperes ezen hivatkozásai nem foghatnak helyt.

A Vhr. 6/E § (6) bekezdése értelmében a bányafelügyelet a jóváhagyott kutatási időszak meghosszabbítását akkor engedélyezi, ha a bányavállalkozó

- a, igazolja, hogy a műszaki-üzemi tervben jóváhagyott kutatási feladatainak elvégzését tőle független körülmény miatt megkezdeni nem tudja,
- b, a műszaki-üzemi tervben jóváhagyott kutatási feladatainak elvégzését megkezdte és igazolja, hogy a kutatást az engedélyezett kutatási időszak alatt tőle független körülmény miatt befejezni nem tudja
- c, a műszaki-üzemi tervben jóváhagyott kutatási feladatait elvégezte, de a kutatás teljes körű elvégzéséhez a kutatási feladatok bővítése szükséges.

A rendelkezésre álló adatok alapján - így különösen a 2014. május 07. napján végzett helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyv alapján - megállapítható, hogy a „helységnév1” nevű terület vonatkozásában a műszaki-üzemi tervben foglaltakat el sem kezdték, míg a „helységnév2-K” elnevezésű terület vonatkozásában a tevékenységet megkezdtek, azonban a vállalkozó nem teljesítési felelőssége vis maior körülményként figyelembe nem vehető. E körben a bíróság hangsúlyozza, hogy pontosan a kivitelezésért felelős vállalkozóval fennálló jogviszony adott volna arra lehetőséget felperesnek, hogy az akadály elháruljon és a vállalkozót a szerződés teljesítésére ösztönözze, készítse, melyre felperesi törvényes képviselő nyilatkozata alapján, saját hibájából nem került sor, így felperes ezen hivatkozásai sem foghatnak helyt.

A rendelkezésre álló adatok alapján - így különösen a MŰT rendelkezései alapján - megállapítható, hogy a műszaki-üzemi tervben a fúrólukak lemélyítési kötelezettsége szerepel, így e vonatkozásban előterjesztett felperesi sérelmek nem foghatnak helyt.

A rendelkezésre álló adatokból megállapítható - így különösen a 2014. május 07. napján foganatosított helyszíni ellenőrzésről készült jegyzőkönyvből -, hogy felperes az eljárási jogaira kioktatást nyert, képviselője kifogást a helyszíni eljárással kapcsolatban nem emelt, a jegyzőkönyvet átolvasást követően helybenhagyólag aláírta és a teljes eljárás során a foganatosított eljárási cselekményekkel kapcsolatosan - még a peres eljárás során sem - terjesztettek elő érdemi sérelmet, így felperes ezen hivatkozásai sem foghatnak helyt.

Tekintettel arra, hogy a helyszíni eljárási cselekmény foganatosítására a műszaki üzemi terv határidejének lejártát követően került sor, így az esetleges hiányosságok felhívására nem kellett, hogy sor kerüljön, hiszen az már irreleváns volt, hiszen a felperesnek a határidőig kellett volna a MŰT-ben foglalt előírási kötelezettségének eleget tennie, így felperes ezen hivatkozásai sem foghatnak helyt.

Mindezekre tekintettel a bíróság a felperes keresetét elutasította.

A bíróság a Pp. 78. §-a alapján kötelezte a felperest az alperesnek a perrel kapcsolatosan felmerült költségei megfizetésére, mely 20.000.- forint összeg meghatározásánál a tárgyalások számára, az előkészítő irat terjedelmére, illetve a felülvizsgált határozatok számára volt figyelemmel.

Az eljárási illeték megfizetésére az Itv. 43. § (3) bekezdése alapján figyelemmel a megtámadott határozatokra rendelkezett a bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint.

Az ítélet elleni fellebbezési jog kizártsága a Pp. 340. § (1)-(2) bekezdésén alapul.

Miskolc, 2014. november hó 10. napján

dr. Varju László
bíró

180

Fővárosi Ítéltábla
14.Gf.40.329/2014/6/III.

181

A Fővárosi Ítéltábla dr. Jalsovszky Pál ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Balczó Gábor ügyvéd alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. március 28. napján kelt 14.G.41.582/2012/30. számú ítélete ellen az alperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezéssel támadott rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000,- (Ötszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

Kötelezi az alperest, hogy az illetékfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket fizesse meg az államnak az adóhatóság külön felhívására.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a peres felek 2008. október 15-én - az alperesi ajánlatot megelőzően - kutatási szerződést kötöttek. Ennek bevezetőjében rögzítették, hogy a felek a szerződést a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló 2003. évi XC. törvényre hivatkozással kötik meg. A felperes ezen törvény szerinti járulékfizetésre kötelezett belföldi székhelyű gazdasági társaságnak minősül és annak 4. § (3) bekezdése alapján mint járulékfizetésre kötelezett a szerződésben megjelölt díj erejéig a járulékfizetési kötelezettségének mérséklésére jogosult. Az alperes kijelentette, hogy a járulékfizetési kötelezettség mérséklésének igazolásához szükségessé váló valamennyi nyilatkozatot megteszi. A szerződés tárgyaként, az annak mellékletét képező kutatási ajánlatban részletezett kutatás-fejlesztési tevékenység elvégzését határozták meg, amelynek határideje 2008. december 15-e volt, az alperest megillető díj összege 16.500.000,- Ft + áfa.

Az alperes 2008. december 15-én adta át a felperesnek a tanulmányt egy „Kutatási jelentés” elnevezésű irattal. Ebben nyilatkozatot állított ki az innovációs járulék felhasználásáról, amely szerint az alperes által a felperessel kutatás-fejlesztési tevékenység végzésére kötött szerződés alapján végzett kutatási, fejlesztési tevékenység ellenértéke a megrendelő által a 2003. évi XC. tv. alapján fizetendő innovációs járulék összegéből a 4. § (3) bekezdésében foglaltakra tekintettel levonható.

A felperes 2008. december 18-án aláírta az alperes által megfogalmazott teljesítési igazolást, amiben a felperes igazolta, hogy az alperes a kutatás-fejlesztési feladatot elvégezte, az eredményterméket átadta, a megkötött kutatási szerződésben vállalt kötelezettségeinek eleget tett, további feladatokra a megbízó nem tart igényt és a megbízottal szemben további kötelezettséget nem támaszt.

Az alperes 2008. december 19-én állította ki 2008. december 15-i teljesítési határidővel a 2008/00032/Ft számú számláját 16.500.000,- Ft + 3.300.000,- Ft áfa, összesen bruttó 19.800.000,- Ft-ról, melyet a felperes megfizetett. A felperes az elkészített tanulmányt az üzleti működéséhez felhasználta, hasznosította.

A felperes az alperesnek fizetett 16.500.000,- Ft-tal csökkentette a 2008. évre vonatkozó innovációs járulékfizetési kötelezettségét, a 3.300.000,- Ft összegű áfát a 2008. évi december hónapra vonatkozó áfa bevallásában levonta.

A felperesnél 2010-ben az adóhatóság utólagos ellenőrzést tartott 2005-2006-2007 és 2008 évekre vonatkozó bevallások tekintetében. Az ellenőrzés során az adóhatóság munkatársai vitatták, hogy az alperessel kötött szerződés ellenértéke levonható az innovációs járulékból. A felperes 2010. október 12-én kelt levelében erről tájékoztatta az alperest, és kérte, hogy az alperes vagy általa felkért szakértő vizsgálja meg az anyagot és igazolja, hogy az a jogszabálynak megfelelő volt. Az alperes a 2010. október 19-én kelt válaszában tájékoztatta, hogy az irányadó Frascati kézikönyv 63. pontja definíciója, valamint 143. pontjában foglaltak alapján megfelel a kutatás-fejlesztési tevékenységnek és ellenértéke az innovációs járulékból levonható.

A Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal - felperesi kérésre - a 2010. november 10-én kelt szakmai állásfoglalásában arról tájékoztatta a felperest, hogy a tanulmány - tartalma alapján - nem tekinthető kutatás-fejlesztésnek a 2003. évi XC. törvény 12. § a)-d) pontjaiban megfogalmazott kritériumai szerint, hanem a 12. § e) pontja szerinti technológiai innováció, ami nem minősül kutatás-fejlesztésnek. A tanulmány nem áll összhangban továbbá a felperessel kötött kutatási szerződéssel sem, mert nem fogalmaz meg konkrét javaslatokat a cég számára hasznosítható kitérésre, csak általánosságokat említ. A felperes 2010. november 15-én megküldte az alperesnek ezt az állásfoglalást és kérte annak részletes indokolását, hogy az alperes nyilatkozatának megfelelően, az általa készített anyag ellenértéke elszámolható az innovációs alappal szemben. Az alperes 2010. november 29-én kelt válaszában arról tájékoztatta a felperest, hogy újabb szakértői véleményt nem áll módjában bemutatni, mivel a hazai szakértői testületek hierarchikus rendje szerint a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalnál magasabb szintű fórumtól nem lehet szakértői véleményt bekérni; a korábbi levelében írtakat változatlanul fenntartotta.

Az adóhatóság a vizsgálat megállapításait tartalmazó jegyzőkönyvet 2011. február 21-én adta át a felperesnek, aki arra 2011. március 3-án részletes észrevételt terjesztett elő és kérte az adóbírság és késedelmi pótlék elengedését vagy mérséklését.

A felperes 2011. április 20-án tájékoztatta az alperest, hogy az adóhatóság nem fogadta el a tanulmányt az innovációs járulék terhére elszámolhatóként és az ehhez tartozó számlát hiteles számlaként. Kérte, hogy az alperes közölje, hogy az adóhatóság által megjelölt tanulmányok forrásai honnan származnak, milyen időpontban jelentek meg ténylegesen, hozzáférhettek-e az alperestől a megjelenés időpontját megelőzően.

A NAV Bács-Kiskun Megyei Adóigazgatósága a 2011. május 23-án kelt 4047544318/2011. számú - az utólagos ellenőrzés alapján hozott - határozatában a felperes terhére 16.500.000,- Ft innovációs járulék adóhiányt, 3.300.000,- Ft összegű általános forgalmi adó vonatkozásában is adóhiányt, a két összeg után összesen 9.900.000,- Ft adóbírságot, az ügynöki szerződéssel kapcsolatban keletkezett 669.000,- Ft társasági adóhiány után további 334.000,- Ft adóbírságot, és az összesen 20.469.000,- Ft összegű adóhiány alapján 3.799.000,- Ft késedelmi pótlékot állapított meg. Ezen túlmenően összesen 18.778.000,- Ft társasági adóhiányt állapított meg a felperes terhére, amelyből a helyi iparüzési adóval kapcsolatban a 2005. és 2006. évekre összesen 18.109.000,- Ft társasági adóhiányt, míg az ügynöki szerződéssel kapcsolatban a 2007. és 2008. évekre összesen 669.000,- Ft társasági adóhiányt határozott meg. Az alperessel kötött szerződés vonatkozásában az adóhatóság által az innovációs járulék és áfa vonatkozásában tett megállapítások kihatásaként az adózás előtti eredményt csökkentő és növelő tételek végeredményeként a társaság adózás előtti eredményében változás nem történt, így e körben társasági adóhiányt nem állapított meg. Az adóhatóság a helyi iparüzési adóval kapcsolatos adóhiány vonatkozásában késedelmi pótlékot nem számított fel a felperesnek, kivételes méltányosságból.

A felperes az adóhatóság határozatával szemben fellebbezéssel nem élt; 2011. június 7-én átutalással fizette meg az adóhatóságnak a 3.799.000,- Ft késedelmi pótlékot és az összesen 10.234.000,- Ft adóbírságból 5.893.000,- Ft-ot. A fennmaradó adóbírságot, az áfát és az innovációs járulékot, összesen 23.698.101,- Ft-ot, a 2011. június 1-jén benyújtott adóbevallásokban a javára mutatkozó túlfizetésekből átvezetés útján teljesítette az adóhatóság felé.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2012. szeptember 13-án benyújtott keresetében a Ptk. 318. § (1) bekezdésére alapítottan szerződésszegéssel okozott kártérítés jogcímén az alperest összesen 33.390.101,- Ft, ennek 2011. május 23-tól a kifizetésig járó a Ptk. 301/A. § (2) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamata és perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Előadta, hogy a szerződésben kikötött lényeges tulajdonsága volt a Ptk. 277. § (1) bekezdés c) pontja szerint az, hogy az alperes szolgáltatása a felperest adókedvezmény igénybevételére jogosítsa. Erre tekintettel az alperes a Ptk. 305. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint hibásan teljesített, mert a teljesítéskor az alperes szolgáltatása nem felelt meg a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, mivel az nem minősült a 2003. évi CX. törvény 12. § a)-d) pontjai szerint meghatározott kutatás-fejlesztésnek, hanem csak a 12. § e) pontja szerinti technológiai innovációnak, amely az innovációs járulék vonatkozásában kedvezmény igénybevételére nem jogosította. Mivel kártérítési igényt érvényesített, ezért arra az általános ötéves elévülési idő az irányadó. Kifejtette, hogy azért az alperestől rendelte meg a tanulmányt, mert az alperes rendelkezett ehhez szakértelemmel, ezért az alperesnek kellett tisztában lennie azzal, hogy a szolgáltatása a szerződésben megjelölt célra, azaz adókedvezmény igénybevételére nem alkalmas. Az adókedvezménytől azért esett el, mert az alperes által

szolgáltatott tanulmány nem minősült olyanak, amely adókedvezmény igénybevételét megalapozta volna és emiatt érte kár. Az adóhatóság azért tagadta meg az innovációs járulékkedvezmény és az áfa levonásának érvényesítését a felperestől, mert azok objektív feltételei nem álltak fenn.

Vitatta, hogy a kár elhárítása vagy csökkentése érdekében nem az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította volna.

Keresetében az adóhatóság által megállapított 3.799.000,- Ft késedelmi pótlék 97 %-át érvényesítette jelen perben, mivel ez áll arányban az alperesi hibás teljesítésből eredően megállapított innovációs járulékkal és áfa különbözettel.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte.

Elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a felperes hibás teljesítés miatt kártérítés jogcímén követeli a teljes vállalkozási díjat, ami lényegében a Ptk. 306. § (1) bekezdés b) pontja szerinti szavatossági alapon érvényesített elállási jog szerinti díj visszakövetelésének tekinthető, ami azonban csak a teljesítéstől számított hat hónapos szavatossági határidőn belül érvényesíthető.

Másodlagosan érdemben arra hivatkozott, hogy a kutatási szerződés preambulumban rögzítettek nem az alperesnek a szavatossági vagy egyéb kötelezettségébe tartozó vállalása, hanem a felperes kijelentése, hogy járulékfizetésre kötelezett és jogosult a járulék mérséklésére. A szerződésben vállalt kötelezettsége a kutatás-fejlesztési tanulmány elkészítése és annak felhasználási jogainak átadása volt, és nem vállalt arra felelősséget, hogy a szolgáltatás eredményére tekintettel a díj a felperes részéről levonható lesz az innovációs járulékból.

Előadta, hogy a felperes a tanulmányt minden fajta kifogás nélkül átvette, erről kiállította a teljesítésigazolást és le is mondott minden további igényéről.

Állította, hogy a perbeli kutatási szerződés szerinti tevékenység a 2003. évi XC. törvény 12. § c) pontja szerinti ipari vagy alkalmazott kutatásnak minősül. Álláspontja szerint a törvény definíciója és a Ptk. 412. § (1) bekezdése alapján is a kutatás eredménye nem garantált és a definíció nem zárja ki a már meglévő tudásanyagok, adatok, tények felhasználását.

A keresetnek a késedelmi pótlék összegszerűsége vonatkozásában kifogásolta a felperes által alkalmazott arányosítási, számítási módot.

Állította, hogy a felperes nem tett eleget a Ptk. 340. § szerinti kárenyhítési kötelezettségének, mivel nem merítette ki a bírósági felülvizsgálatig bezárólag a jogorvoslati lehetőséget.

Arra is hivatkozott, hogy amellet, hogy az adóhatóság határozata jogszabálysértő és téves jogértelmezésen alapult, jelentős önellentmondásokat is tartalmaz. Az alperes a hibátlan teljesítés érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, melyet a teljes perbeli bizonyítási anyag tartalma, az alperes írásbeli nyilatkozatai és a tanúbizonyítás is alátámaszt.

A Fővárosi Törvényszék a 2014. március 28. napján kelt 14.G.41.582/2012/30. számú ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 33.390.101,- Ft-ot és ezen összegből 9.692.000,- Ft után 2011. június 7. napjától és 23.698.101,- Ft után 2011. június 1. napjától 2013. június 30. napjáig terjedő időre minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat hét százalékkal

növelt mértékének megfelelő, míg 2013. július 1. napjától a kifizetés napjáig járóan minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt mértékének megfelelő kamatot, továbbá 2.753.476,- Ft perköltséget. A keresetet ezt meghaladóan elutasította.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy elsődlegesen az alperes elévülési kifogását vizsgálta, amivel kapcsolatban megállapította, hogy a felperes keresetében egyértelműen nem a Ptk. 306. §-án alapuló szavatossági jogot, hanem - tartalma szerint - a Ptk. 310. §-a szerinti kártérítési igényt érvényesített, amelyre a Ptk. 318. § (1) bekezdése szerint a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség szabályait kell alkalmazni, a kártérítésre a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti általános öt éves elévülési határidő az irányadó. A felperes keresetében érvényesített károk vonatkozásában a felperes vagyonaiban értékcsökkenés, azaz károsodás akkor következett be, amikor az adóhatóság határozatában a terhére megállapított összeget az adóhatóság felé teljesítette, vagyis 2011. júniusában. A felperes kártérítési igényének elévülési határideje ebben az időpontban kezdődött, amelyhez képest a felperes 2012. szeptember 13-án benyújtott keresete az elévülési határidőn belül került előterjesztésre. Az alperesi hivatkozással szemben a felperes a kifizetett díj visszafizetése iránt igényt nem érvényesített, hanem a szolgáltatás hibája miatt részben a kifizetett díj összegével azonos mértékű és ezen felüli egyéb kárainak megtérítését kérte.

Alaptalannak találta azt az alperesi hivatkozást is, hogy a kártérítési igényre is a szavatossági jogok érvényesítésére vonatkozó hat hónapos elévülési időt kell alkalmazni. E körben utalt az 1/2012. (VI.21.) PK vélemény 14. pontjára, amely szerint a kártérítés a hibás teljesítés további ún. szubjektív jogkövetkezménye.

A kártérítési felelősség megállapítására, mértékére és módjára a kártérítés igényérvényesítésének feltételeit illetően a Ptk. 310. §-ának utaló szabálya folytán a Ptk. XXIX-XXXI. fejezeteiben foglalt rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. Ebből következően az egyes szavatossági jogok érvényesítésének feltételeire vonatkozó, a Ptk. 306. §-ában foglalt szabályok ebben a körben nem irányadóak és a hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti igény érvényesítésére - a I. számú Polgári, Gazdasági Elvi Döntés III. pontjában foglaltak szerint is - nem vonatkoznak a szavatossági jogok érvényesítésére megszabott határidők sem. A jogosult a Ptk. 310. §-a alapján a hibás teljesítésből eredő mindenfajta kára megtérítésére igényt tarthat a Ptk. 310. §-a és a 318. § (1) bekezdése szerint a szerződésszegésért való felelősség körében az általános elévülési határidőn belül, ezért az alperes elévülési kifogását elutasította és a keresetet érdemben vizsgálta.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy a szerződés preambulumban rögzített nyilatkozat nem minősül az alperes vállalásának. Egyrészt a kutatási szerződés preambuluma is rögzíti, hogy a felek a szerződést a 2003. évi XC. törvényre hivatkozással kötik meg, azaz kifejezetten nevesítették a szerződés célját; másrészt a szerződés I/1. pontja szerint a szerződés tárgya az annak mellékletét képező „kutatási ajánlat”, amelyben az alperes kifejezetten és kiemelten rögzítette, hogy jogosult kutatás-fejlesztési tevékenység folytatására és a vele erre kötött szerződés alapján végzett tevékenység ellenértéke a megrendelő által az innovációs járulék összegéből levonható. Az alperes által a szerződés teljesítését követően kiállított „Kutatási jelentés” ugyancsak tartalmazza az alperes kifejezett nyilatkozatát, hogy tevékenységének ellenértéke az innovációs járulékból levonható. A szerződéskötés során mindkét fél részéről eljáró személyek tanúvallomásukban ugyancsak

egybehangzóan azt adták elő, hogy a szerződés lényeges, mindkét fél által elfogadott kikötése volt, hogy az alperes az innovációs járulék csökkentésére alkalmas kutatási, fejlesztési tevékenységet, szolgáltatást végezzen a felperes számára. Mindezekre, továbbá a BH 2009/324. számú eseti döntésre is hivatkozással az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a Ptk. 305. § (1) bekezdése és a Ptk. 277. § (1) bekezdés c) pontja alapján az alperes szolgáltatásának szerződésben kikötött lényeges tulajdonsága volt, hogy olyan kutatás-fejlesztési tevékenységet, szolgáltatást végezzen, melynek ellenértéke az innovációs járulék terhére elszámolható. Ennek hiányában az alperes szolgáltatása hibásnak minősül, függetlenül attól, hogy egyébként a tanulmány a felperes számára hasznosítható volt.

A jogfenntartás hiányára vonatkozó alperesi kifogással szemben kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy a Ptk. 316. §-a szerinti szabály a teljesítés időpontjában a jogosult által kifejezetten ismert, tudott hiba esetén zárja ki az igényérvényesítést, arra utaló körülmény azonban nem volt, hogy a felperes kifejezetten tudta volna, hogy az alperes szolgáltatása nem minősül kutatás-fejlesztési tevékenységnek, és ezért a kedvezmény igénybevételére nem alkalmas. A felperes esetleges kártérítési igényei vonatkozásában a teljesítésigazolás sem tartalmaz a Ptk. 207. § (4) bekezdése szerinti joglemondó nyilatkozatot. A felperes azon kijelentése, hogy az alperessel szemben további kötelezettséget nem támaszt, nem értelmezhető kiterjesztően úgy, hogy a nyilatkozat megtételének időpontjában a felperes által még nem is ismert esetleges kártérítési igényéről lemondott volna az alperessel szemben.

A hibás teljesítés ténye vonatkozásában rögzítette, hogy azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes szolgáltatása kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül-e, illetve, ha az innovációs technológiai szolgáltatás, akkor az innovációs járulék vonatkozásában levonásra a felperest jogosítja-e.

A 2003. évi XC. törvény 4. § (3) bekezdése rendelkezik a költséglevonásról. Ennek alkalmazásához maga a törvény ad értelmező rendelkezést a 12. §-ban. A 12. § b) pontja határozza meg a kutatás- fejlesztés törvényi definícióját akként, hogy az alatt az alapkutatás, ipari vagy alkalmazott kutatás, valamint a kísérleti fejlesztés értendő. A 12. § a), c) és d) pontjai tartalmazzák a kutatás-fejlesztés fogalomba tartozó tevékenységek törvényi definícióját is. A törvény 12. §-ában foglalt fogalom meghatározások és értelmező rendelkezések alapján egyértelmű, hogy a 4. § (3) bekezdésben használt kutatás-fejlesztési tevékenység alatt a törvény 12. § b) pontjában foglalt fogalmat kell érteni, amely alá a 12. § a), c) és d) pontjaiban definiált tevékenységek tartoznak. Ezen tevékenységektől elkülönülő tevékenységként nevesíti és definiálja a 12. § e) pontjában a technológiai innovációt, ezért alaptalan az az alperesi hivatkozás, hogy a 4. § (3) bekezdése szerinti kutatás-fejlesztési tevékenységbe az innovációs tevékenység is beletartozik. Mindezekből az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szerződéskötéskor hatályos 2003. évi XC. törvény 4. § (3) bekezdése szerinti járulékkedvezményre csak a 12. § b) pontja szerinti és annak alapján az a), c) és d) pontok alá tartozó tevékenység ellenértéke vonható le a felperes által fizetendő járulékból, míg a technológiai innovációs tevékenység költsége a járulékkedvezmény igénybevételére nem jogosít.

Az elsőfokú bíróság a felperes indítványára szakértői bizonyítást rendelt el annak megítéléséhez, hogy az alperes szolgáltatása kutatás-fejlesztésnek vagy technológiai innovációnak minősül. Ennek eldöntésére a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalát rendelte ki szakértőként, amely megállapította, hogy a szerződéskötés idején hatályos jogszabályi

környezet alapján az alperes által elkészített tanulmány nem felel meg a 2003. évi CX. törvény 12. §-ában foglaltak szerint definiált kutatás- fejlesztési projektekkel szemben támasztott követelményeknek, így az nem tekinthető sem alapkutatásnak, sem alkalmazott kutatásnak, sem pedig kísérleti fejlesztésnek. Az elsőfokú bíróság az aggálytalan szakértői vélemény alapján, melyet a peres felek sem kifogásoltak, megállapította, hogy az alperes szolgáltatása nem minősül kutatás-fejlesztési tevékenységnek, ezért a 2003. évi CX. törvény 4. § (3) bekezdése alapján nem alkalmas a járulékkedvezmény igénybevételére. Ebből következően az alperes szolgáltatása a Ptk. 305. § (1) bekezdése alapján hibásnak minősült.

A becsatolt adóhatósági határozatból megállapíthatóan az alperes hibás teljesítésével okozati összefüggésben a felperesnek kötelezettsége keletkezett 16.500.000,- Ft innovációs járulék, az ehhez kapcsolódó áfa, valamint az adóhiány miatt felmerült 9.900.000,- Ft összegű adóbírság megfizetésére, amely az alperes szerződésszerű teljesítése esetén nem merült volna fel. Mindezek határidőben való be nem fizetése miatt volt köteles a felperes késedelmi pótlék megfizetésére is. Az alperes alaptalanul kifogásolta a felperes által alkalmazott arányosítási módszert, mert az adóhatóság a 2005-2008. évekre állapított meg adóhiányokat, amely után kiszabott késedelmi pótlék nemcsak az összegtől, hanem az adóhiány keletkezésének időpontjától, időtartamától is függ és a perbeli adóhiányok a vizsgált időszak utolsó évében, azaz 2008-ban keletkeztek. Az adóhatóság határozatából megállapítható, hogy késedelmi pótléket csak a perbeli 2008. évre vonatkozó, összesen 19.800.000,- Ft összegű innovációs járulék és áfa adóhiány után és a 2007-2008. évekre vonatkozó ügynöki szerződéssel kapcsolatos, összesen 669.000,- Ft társasági adóhiány után szabott ki. Kiemelte az elsőfokú bíróság, hogy az alperes nem vitatta a kifogására a felperes által 9. sorszámú beadványában az arányosítás indokaival kapcsolatos állításait és levezetéseit a késedelmi pótlék összecszerúságáról. Mindezekre tekintettel a felperes 3.690.101,- Ft összegben meghatározott késedelmi pótlékkal felmerült kártérítési igénye is az alperes hibás teljesítésével felmerült kárnak minősül.

A kártérítési felelősség alóli kimentés körében az alperes lényegében a peranyagra hivatkozott, de konkrétumot a kimentése alapjául nem fogalmazott meg, és az elsőfokú bíróság sem talált felróhatóságát kizáró körülményt.

Nem értett egyet az elsőfokú bíróság azzal, hogy a felperes kárelhárítási, csökkentési kötelezettsége körében köteles lett volna az adóhatóság határozatát megfellebbezni és annak eredménytelensége esetén bírósági felülvizsgálati eljárást kezdeményezni, melyet neki felróható okból elmulasztott. Egyrészt nem állapítható meg, hogy a jogorvoslatok eredményre vezettek volna-e és milyen mértékben; másrészt egyébként is alaptalannak tartotta az elsőfokú bíróság az alperes által e körben felhozott érveit, figyelemmel a jelen perben beszerzett igazságügyi szakértői véleményre, amiből következően az innovációs járulék és áfa fizetésre kötelezés nem lett volna elkerülhető, mert az alperes szolgáltatása nem minősült kutatás-fejlesztésnek, és ezért számlája tartalmilag nem hiteles, ami önmagában az adóhiány megállapítását szükségsszerűvé teszi. A felróhatósággal kapcsolatos alperesi hivatkozásoknak ezért legfeljebb az adóbírság és a késedelmi pótlék vonatkozásában lehetett volna jelentősége egy esetleges jogorvoslatnál. Az adóbírság és a késedelmi pótlék vonatkozásában a kötelező szankciók alkalmazásától bármilyen eltérésre csak rendkívüli ok szolgálhat. Az adóhatóság határozatából megállapítható, hogy a helyi iparüzési adóval összefüggésben felmerült társasági adóhiánynál talált rendkívüli okot és a felperes eljárását is vizsgálva mellőzte a szankciókat. A

perbeli adóhiányok vonatkozásában azonban kivételes méltánylást érdemlő okot az adóhatóság nem tudott megállapítani és az alperes sem tudott felhozni a perben, ami egy esetleges jogorvoslati eljárásban valamilyen mértékben eredményre és a bírság, illetve a pótlék mérséklésére vezethetett volna.

Tévesnek találta azt az alperesi hivatkozást az elsőfokú bíróság, hogy az adóhatóság határozata ellentmondásos. A határozat alperes által megjelölt oldalai (9. és 11.) és a határozat 17. oldal 5. pontjának első bekezdése alapján ugyanis egyértelmű, hogy az adóhatóság a társasági adóalap szempontjából vizsgálta a megállapításainak kihatásait és a perbeli innovációs járulék és áfaösszegek vonatkozásában mindösszesen + 19.800.000,- Ft adózás előtti eredményt növelő és -19.800.000,- Ft adózás előtti eredményt csökkentő tételt állapított meg, amelynek egyenlege 0,- Ft, ezért ezekkel a tételekkel összefüggésben társasági adóhiánya nem keletkezett.

Az elsőfokú bíróság a késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontját a kereseti kérelemtől eltérően határozta meg, a tényleges teljesítést vette figyelembe.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását és perköltségben történő marasztalását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem állapította meg helyesen, a rendelkezésre álló bizonyítékokat a Pp. 206. § (1) bekezdésével ellentétesen nem a maguk összességében és nem megfelelően értékelte, továbbá téves jogi következtetéseket vont le a rendelkezésre álló bizonyítékokból.

Az elsőfokú bíróság ítéletében foglalt álláspontjával szemben a per tárgyát képező kutatási szerződésnek a tárgya és lényeges tulajdonsága nem az volt, hogy a felperes az innovációs járulékfizetési kötelezettségét csökkentse, hanem az, hogy az alperes kutatás fejlesztési tevékenységet végezzen. Az elsőfokú bíróságnak az ítélet indokolásában kifejtett álláspontja téves és hibás, ellentétes a Ptk. 305. § rendelkezéseivel és az adójogi szabályokkal. Rámutatott arra, hogy a szerződés tárgya a kutatás volt, és ezen alperesi eredmény szempontjából lehet vizsgálni a teljesítés megfelelőségét. Az alperesi teljesítésnek az nem volt része, hogy a felperes tudja-e csökkenteni járulékfizetési kötelezettségét vagy sem.

Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az alperes 2012. december 5-én kelt ellenkérelmében foglaltakat. Ezen ellenkérelem 2. oldalán rámutatott arra, hogy a tanulmányban felhívta a 2003. évi XC. törvény 12. § f) pontját is, amely a technológiai innováció fogalmát határozza meg. Ezen törvényhely szerint a technológiai innovációs tevékenység díja nem vonható le az innovációs járulék összegéből. A felperes döntése és felelőssége az, hogy az adójogi jogszabályok alapján a peres felek között létrejött kutatási szerződést és az ez alapján kibocsátott számla ellenértékét elszámolja-e a költségei között és csökkent-e az innovációs járulékfizetési kötelezettségét. Azzal kárt az alperesi társaság nem tudott okozni, hogy a felperes saját döntése és belátása alapján úgy döntött, hogy az innovációs járulékfizetési kötelezettségét csökkentette.

Előadta továbbá, hogy maga a felperes is úgy nyilatkozott, hogy az alperesi társaság teljesítését elfogadja és azt megfelelőnek tartja, amit egyrészt a teljesítésigazolás aláírásával tett meg, másrészt pedig az adóhatósági eljárás során, amelyre a 2002. december 5-én kelt ellenkérelem 2. oldalán hivatkozott. Az elsőfokú bíróság az alperes által a fellebbezésében idézett felperesi

nyilatkozatot és az adójogszabályok rendelkezéseit figyelmen kívül hagyta, a Ptk. 207. §-ában foglaltakkal ellentétesen értékelte a felperes által aláírt teljesítésigazolást.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem megfelelően vizsgálta és értelmezte a felperesnek a Ptk. 340. §-ában meghatározott kármegelőzési és kárelhárítási kötelezettségét, továbbá a felperest ért kár összegszerűségét. Tény, hogy a felperes az elsőfokú adóhatósági határozatot elfogadta és ellene nem élt fellebbezéssel. A felperes abban az esetben járt volna el megfelelően és tett volna eleget a Ptk. 340. §-ában foglalt és őt terhelő kötelezettségének, ha az elsőfokú adóhatósági határozat ellen fellebbezést nyújtott volna be és kimerítette volna jogorvoslati lehetőségét. A fenti felperesi kötelezettség teljesítését az elsőfokú bíróság nem vizsgálta, kizárólag elméleti okfejtésbe bocsátkozott, annak ellenére, hogy arra sem hatásköre, sem joghatósága nem volt. Mivel a felperes a Ptk. 340. §-a rendelkezéseinek nem tett eleget, ezért nem követelheti a kárának megtérítését az alperestől.

A kár összegszerűsége körében előadta, hogy a felperes az alperesi megbízási díj kétszeresét érvényesítette, amely kárigény egyébként is eltúlzott volt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság jogsértően járt el, amikor a megbízási díjhoz képest jelentősen nagyobb kár megtérítésére kötelezte az alperest úgy, hogy az alperes úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható, azaz írásbeli szerződést kötött, a szerződést határidőben és szerződésszerűen teljesítette, a teljesítésről a számlát a hatályos jogszabályok szerint kibocsátotta.

Továbbra is fenntartotta az elévülésre vonatkozó és az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtett álláspontját és állította, hogy a felperes hibás teljesítésből eredő igénye, amely szavatossági igény, elévült, mert a felperes elkésetten fordult a keresetével a bírósághoz.

A felperes az ellenkérelmében - annak tartalma alapján - az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és az alperes perköltség viselésére történő kötelezését kérte.

A keresetlevélhez csatolt kutatási ajánlatból, a kutatási szerződésből és a kutatási jelentésből egyértelműen kitűnik, hogy a megrendelt szolgáltatás mindkét fél által ismert lényeges tulajdonsága volt, hogy a szolgáltatás a felperesi innovációs járulékkedvezmény igénybevételére jogosítsa. Enélkül a felperes a szerződést egyáltalán nem, vagy nem ilyen tartalommal kötötte volna meg. Az alperes a 2010. október 19-i, valamint a 2010. november 29-i válaszeveleiben is biztosította a felperest arról, hogy szolgáltatása megfelel a kutatás-fejlesztés fogalmának, ezért felperes alappal érvényesíthet innovációs járulékkedvezményt. Az alperes megalapozatlanul hivatkozott a technológiai innováció fogalmára, mivel a fenti dokumentumokból egyértelműen megállapítható, hogy az alperes olyan szolgáltatás elvégzését vállalta, amely a 2003. évi XC. törvény 12. § b) pontjában foglalt kutatás-fejlesztésnek minősül. Téves a 2003. évi XCII. törvénnyel kapcsolatos alperesi hivatkozás, mivel a felperesnek nem volt és nem is lehetett célja a 2003. évi XC. törvény innovációs járulékkedvezményt szabályozó rendelkezéseinek a megkerülése, hiszen maga a jogalkotó rendelkezett úgy, hogy a kutatás-fejlesztés költségével csökkenthető a fizetendő innovációs járulék összege. Az, hogy az alperes nem szerződésszerűen teljesített, amelynek eredményeként az adóhatóság megtagadta a felperestől az innovációs járulékkedvezményre való jogosultságot, nem róható a felperes terhére.

A Ptk. 207. §-ával összefüggésben ismételtlen kiemelte, hogy a felperes az alperes teljesítését abban a hiszében fogadta el, könyvelte le és tekintette szerződésszerűnek, hogy az alperes tevékenysége és a kapott tanulmány innovációs járulékkedvezmény igénybevételére jogosító

kutatás-fejlesztési tevékenységnek minősül. A felperes a szolgáltatás elfogadásakor nem tudott és nem is tudhatott arról, hogy az alperes teljesítése nem felel meg a kutatás-fejlesztés kritériumainak, mivel egyrészt a felperes nem rendelkezett ilyen irányú szakértelemmel, másrészt a kellő szakértelem és tapasztalat birtokában lévő alperes kifejezetten úgy hirdette, úgy vállalta és később is akként minősítette a szolgáltatását, hogy az innovációs járulékkedvezményre jogosító kutatás-fejlesztésnek minősül. A felperes tehát indokoltan állította ki a teljesítésigazolást, amely nem értelmezhető kiterjesztően.

Megjegyezte, hogy az alperes egy interneten fellelhető tájékoztató alapján - amelyet az ellnkérelméhez csatolt - a nyilvánosság számára is úgy hirdette magát, mint aki közreműködik az innovációs járulékfizetési kötelezettség optimalizálásában, vagyis olyan kutatás-fejlesztési tevékenységet végez a vállalkozások számára, amelynek eredményeként a vállalkozások jogosulttá válnak az innovációs járulékkedvezmény felhasználására.

Az adóhatóság azért tagadta meg a felperestől az innovációs járulékkedvezmény érvényesítését, illetve az áfa levonását, mert azok objektív feltételei nem álltak fenn, azaz, hogy az igénybe vett szolgáltatás kutatás-fejlesztésnek minősüljön. Úgyszintén nem állt fenn az áfalevonási jog azon feltétele, hogy a felperes a szolgáltatásról tartalmilag hiteles számlával rendelkezzen. Tekintettel egyrészt arra, hogy a kutatás-fejlesztési minőség megítélése a felperes szakmai kompetenciáján kívül esik, másrészt arra, hogy az adóigazgatási eljárás időszakában a legmagasabb szakmai fórumként működő Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal szakmai állásfoglalásában azt állapította meg, hogy az alperes tevékenysége nem minősül kutatás-fejlesztésnek, a felperesnek nem volt érdemi jogalapja a fellebbezésre, amiből adódóan a fellebbezésnek nem volt értelme. Az, hogy a felperes a kutatás eredményét közgazdaságtani és üzleti értelemben hasznosnak találta, illetőleg hasznosította, nem mentesíti az alperest a hibás teljesítésből eredő kötelezettségei alól.

A Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján az alperes teljes kártérítésre köteles, vagyis a felperest olyan helyzetbe kell hoznia, mintha a kár be sem következett volna. Erre pedig csak akkor van lehetőség, ha a hibás teljesítésével okozati összefüggésben felmerült valamennyi kárt megtéríti a felperes részére. Amennyiben az alperes szerződészerűen teljesített volna, úgy az adóhatóság nem vitatta volna el a felperestől az innovációs járulékkedvezményre való jogosultságot és nem állapította volna meg a terhére a határozatban megjelölt összegeket. Ebből következően a felperes alappal tart igényt a 33.390.101,- Ft összegű tőkére és annak törvényes kamataira.

Az alperes továbbra is tévesen hivatkozott a hibás teljesítésből eredő szavatossági igény elévülésére, mivel a felperes nem szavatossági, hanem kártérítési igényt érvényesített az alperessel szemben. Ezzel összefüggésben utalt az 1/2012. (VI.21.) PK vélemény 14. pontjára, a I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntés III. pontjára és a BH 1996/87. számú eseti döntésre. Mivel kártérítési igényt érvényesített az alperessel szemben, ezért annak elévülésére a Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti általános öt éves határidő az irányadó, a 2011. júniusi teljesítésre és a 2012. szeptember 13-i keresetlevél benyújtására tekintettel az igényét az elévülési időn belül érvényesítette.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, jogorvoslati kérelem hiányában nem vizsgálta a felperes keresetét elutasító ítéleti rendelkezést.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésével, a jogszabályi rendelkezések helytálló értelmezésével megalapozottan marasztalta az alperest kártérítés jogcímén; határozata a Pp. 221. §-ának teljes egészében megfelel.

Az elsőfokú bíróság a kártérítés jogcímén előterjesztett keresettel kapcsolatban - az általa részletesen levezetett okfejtés során - helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes igénye nem évült el, a másodfokú bíróság annak jogi indokaival egyetértett.

A kutatási szerződés célját és tárgyát - figyelemmel a kutatási ajánlatra, a kutatási szerződésre, valamint a kutatási jelentésre, továbbá a szerződést aláíró Sz. L. (volt felperesi alkalmazott és dr. F. I. (volt alperesi cégvezető) tanúk vallomására - az elsőfokú bíróság ugyancsak helyesen értékelte és megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes számára lényeges volt, hogy az elkészült tanulmány innovációs járulék kedvezmény igénybevételére jogosítsa. Ezzel kapcsolatban rögzíti a másodfokú bíróság, hogy az innovációs járulék csökkentésének jogszabályi feltétele az is, hogy ne csak formailag feleljen meg a megrendelt tevékenység a kutatás-fejlesztési tevékenységnek, hanem tartalmilag is (BH 2014/381).

A tanulmány tartalmi jellegének megítélése szakkérdés, az ezzel kapcsolatban beszerzett igazságügyi szakértői vélemény aggálytalan, azt a peres felek az elsőfokú eljárásban nem kifogásolták.

A felperes a Ptk. 340. § (1) bekezdésében rögzített kárenyhítési kötelezettségét nem sértette meg, a másodfokú bíróság osztotta e körben az elsőfokú bíróság jogi indokolását.

A felperes a Ptk. 310. §-a alapján teljes kártérítésre jogosult, figyelemmel az 1/2012. (VI.21.) PK vélemény 14. pontjára és a I. számú Polgári Gazdasági Elvi Döntés III. pontjában foglaltakra. Jelen esetben a felperes kára nemcsak a szerződésben kikötött megbízási díj, hanem az adóhatósági határozat alapján, az erre tekintettel kiszabott adóbírság és késedelmi pótlék is.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - annak helytálló indokaira tekintettel - helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell a felperesnek a másodfokú eljárásban felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdései alapján mérlegeléssel, a ténylegesen kifejtett ügyvédi munkára tekintettel határozta meg.

Az alperes fellebbezésének eredménytelenségére és illetékfeljegyzési jogára tekintettel kell a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a fellebbezésén le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket megfizetni.

Budapest, 2015. év február hó 26. napján

192

. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna s.k.
előadó bíró

. Gáspár Mónika s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő

Fővárosi Ítéltábla
8.Pf.21.040/2014/3.

A Fővárosi Ítéltábla dr. Szántó Lajos jogtanácsos által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek dr. Péntek Gábor jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása és egyéb iránt indított perében Fővárosi Törvényszék 2014. május 23. napján kelt, 25.P.../2013/6. számú ítélete ellen a felperes 7. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

193

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (Tízezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet és az alperes per megszüntetésére irányuló kérelmét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 60.000 forint perköltséget, illetve az államnak külön felhívásra 36.000 forint le nem rótt illetéket.

A tényállásban ismertette, hogy a M... V... Zrt. (a továbbiakban: Zrt.) a 2009. napján megkötött szerződésben megbízta a K... T... A...t (a továbbiakban: A...), hogy részére végezzen kutatás-fejlesztési feladatokat a konzisztens és integrált 64 bites hardver és szoftver rendszer fejlesztése nyílt forráskódú operációs rendszerek és alkalmazások felhasználásával témában. Az A... jogosult volt a tevékenységhez harmadik személyt igénybe venni, ennek alapján a felperes alvállalkozóként szellemi és gyakorlati végrehajtói tevékenységet végzett a Zrt. részére. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) 2012-ben adóellenőrzést tartott a Zrt-nél, ami érintette a 2009-2010. években felhasznált innovációs járulékot, és ennek kapcsán szakértőként rendelte ki a kutatás-fejlesztési tevékenység minősítésével összefüggő eljárás lefolytatására hatáskörrel rendelkező szervet, azaz az alperest.

Az alperes K.../3. szám alatti szakértői véleményében többek között rögzítette, hogy: „A rendelkezésre álló információk - fentebb felsorolt hiányosságai miatt - a D2 innovációs tanulmány tartalma, mint ténylegesen megvalósított tevékenységek dokumentálása nem felel meg az Innovációtörv. 4. § (1) bekezdés d), illetve ezzel összhangban a KTIAtv. 12. § b) pontjában foglalt előírásoknak. Ezek alapján a projekt keretében végzett tevékenységek kutatás-

fejlesztési tevékenységnek nem minősülnek." A szakvéleményre támaszkodva a NAV megállapította, hogy a Zrt. nem volt jogosult a kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költségeit leírni az innovációs járulék terhére, ezért 5.885.742 forint innovációs járulék és késedelmi pótdíj megfizetésére kötelezte a céget, aminek megfizetése iránt a Zrt. pert indított a felperessel szemben, mely jelenleg is folyamatban van.

A felperes módosított keresete annak megállapítására irányult, hogy szakértői tevékenységét az alperes nem a rá vonatkozó jogszabály szerint végezte, valótlan tartalmú szakértői véleményt adott és ezzel a Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint szerződésen kívüli kárt okozott a felperesnek, amiért 1 forint vagyoni kártérítés megfizetésére kérte őt kötelezni. Valótlan tényállításként a fentebb ismertetett két mondatot jelölte meg. Kérte az alperest eltiltani a jogsértő tevékenység végzésétől és kötelezni, hogy weboldalán hozza nyilvánosságra a jogszabálysértő szakértői véleményeket. Az összecszerűség körében előadta, hogy a Zrt. által indított per folyamatban léte miatt az őt ért kár még nem határozható meg. Ezen felül kérte megállapítani, hogy az alperes a szakértői véleményben annak állításával, hogy a végzett tevékenység nem minősül kutatás-fejlesztésnek megsértette a Ptk. 78. § (1) bekezdésén alapuló jóhírnévhez való jogát, mivel a NAV határozat hátrányosan megváltoztatta a társadalmi megítélését, ugyanis a korábbi ügyfelek a jogsértő megállapítások miatt nem kötnek vele újabb szerződéseket.

Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozva, hogy a kereseti kérelmek csak az adóhatóság döntését felülvizsgáló közigazgatási perben bírálhatók el, másodlagosan a kereset elutasítását indítványozta. Védekezése szerint a szakértői vélemény jogszerűsége és tartalma jelen eljárásban nem vitatható, továbbá a felperes mindössze általánosságban kérte szakértői tevékenységének vizsgálatát, azonban ezt nem hatóságként, hanem jogszabályi felhatalmazáson alapuló, más hatóság általi kirendelés alapján végezte. Szakvéleménye a jogszabályi előírások figyelembe vételével készült el, annak nemleges tartalma nem jelenti a jóhírnév sérelmét. Kifogásolta, hogy a kártérítés 1 forintban megjelölt összege semmihez nem köthető.

Az elsőfokú bíróság a keresetet alaptalannak találta.

Az alperes hatásköri kifogása kapcsán kifejtette, hogy a Ptk. 339. és 78. §-ainak (1) bekezdéseire alapított kereseti kérelmek polgári peres eljárás keretében érvényesíthetők, a Ptk. 84. § (1) bekezdése szerinti objektív jogkövetkezményekre irányuló kérelmek elbírálása a Pp. 23. § (1) bekezdés g) pontja alapján törvényszéki hatáskörbe tartozik. Így az alperes permegszüntetésre irányuló kérelme nem volt alapos, azt a Pp. 162. § (2) bekezdése alkalmazásával az ügyet befejező érdemi határozatban utasította el.

A szerződésen kívül okozott kár megállapítása iránti kereset tekintetében a felperes arra hivatkozott, hogy mivel a közigazgatási eljárásban nem minősült ügyfélnek, így csak e keresettel kérheti annak megállapítását, hogy az alperes jogszabályba ütköző tevékenységével neki kárt okoz. Az ítélet érvelése szerint a felperes nem jelölt meg konkrét polgári alanyi jogot, ennek hiányában pedig megállapítási kereset nem terjeszthető elő, hiszen védendő felperesi jog nélkül nincs szükség az alperessel szembeni megóvást kimondó ítéletre. Az elsőfokú bíróság

kifejtette, hogy védendő alanyi jog esetén vizsgálni kellett volna, hogy a felperes részéről marasztalási kereset előterjesztésére sor kerülhet-e, azonban marasztalási igénye is volt az alperessel szemben, tehát annak kizártsága felperes saját álláspontja szerint sem merülhetett fel. Minthogy a megállapítási kereset eljárásjogi előfeltételei hiányoztak, így e kereseti kérelem elutasítandó volt.

Az elsőfokú bíróság kitért rá, hogy a megállapítani kért jogellenes károkozás körében előterjesztett marasztalási kereset 1 forintra kötelezésre irányult, mert a Zrt. által ellene indított per folyamatban léte miatt az őt ért kárt összegeként nem tudja meghatározni. Ebből az előadásból az következik, hogy a felperest nem érte kár, a vagyonában nem következett be értékcsökkenés, az alperes kártérítő felelőssége ezért nem állhat fenn.

Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta a jóhírnév megsértésének megállapítása iránti kereseti kérelmet is. Kifejtette, hogy a szakértőként eljáró alperes a rendelkezésére állt dokumentáció alapján tett a felperesi tevékenységre vonatkozó megállapításokat, az iratokban rögzítetteket értékelve vont le következtetéseket, melyek részben ténymegállapítások, részben a feltárt tények alapján kialakított szakértői véleményt tartalmazzák. A közigazgatási eljárás során beszerzett szakértői vélemény esetében azonban személyiségi jogi jogsértés csak abban az esetben fordulhat elő, ha a szakértői megbízás kereteit meghaladó, önkényes és indokolatlan értékítélet, a véleményadás kereteit meghaladó magatartás, mint többlételemű állásfoglalás merül fel. Ilyenre vonatkozó tényállítást felperes nem tett, a szakértői véleményben foglalt megállapítások helyessége, az eljárás jogszabályok szerinti lefolytatása pedig nem képezheti tárgyát a személyiségi jogsértésre alapított pernek. Ezért e vonatozásban is elutasításra szorult a kereset.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, ebben a határozat megváltoztatásával a kereseti kérelmének megfelelő döntés meghozatalát kérte.

Sérelmezte, hogy az ellenkérelmet csupán a tárgyalás előtti napon vette kézhez és noha kifejezte azon szándékát, hogy nyilatkozni kíván rá, az eljáró bíró erre nem adott lehetőséget, hanem a tárgyalást berekesztette és döntést hozott. Álláspontja szerint ezzel sérült a Pp. 8. § (1) bekezdésében biztosított joga. Előadta, hogy kifejezett jogi érdeke fűződik ahhoz, hogy ne készüljön olyan szakvélemény, amely a kutatás-fejlesztési tevékenységét leminősíti. Hivatkozva a Ket. 1. § (2) bekezdésére fenntartotta, hogy az alperes folyamatosan a hatályos jogszabályokkal ellentétesen végzi szakértői tevékenységét, aminek tekintetében a per alapján felmerül az elfogultsága is. Megismételte, hogy csak a jelen per keretei között van lehetősége a jogellenes alperesi eljárás bizonyítására, mivel az adóigazgatási eljárásban nem ügyfél. Rámutatott, hogy őt marasztaló jogerős ítélet hiányában a kárt nem tudja tovább hárítani, ezért látta indokoltnak a megállapítási kereset benyújtását annak érdekében, hogy a jóhírnév joggyakorlás és tisztességes eljáráshoz való alanyi jogát a bíróság megvédje. Az eljáró bíróság azonban nem vizsgálta sem az alperes tevékenységét, sem az általa készített szakértői vélemény alakítását, holott a kifogásolt szakvélemények kb. száz esetben szolgáltak elmarasztaló NAV határozatok alapjául, amely körülmény hátrányosan befolyásolta a társadalmi megítélését, ezen keresztül gazdasági érdekei sérültek.

Kitért a szakvélemény álláspontja szerinti valótlan tényállításaira, így arra, hogy nem tanulmányt, hanem kutatási jelentést készített. A két dokumentációs forma között óriási különbség van, kutatási jelentésen számon kérni egy tanulmány ismérveit alapvető szakmai hiba. Emellett jogszabály nem fogalmaz meg követelményt a K+F tevékenység dokumentálásával kapcsolatosan, a megvalósított tényleges tevékenység megismerésére pedig az alperes kísérletet sem tett. A szakvélemény azt mondja ki, hogy a felperes a K+F megbízás keretében elvállaltakat nem teljesítette, el nem fogadható tartalmú/színvonalú munkát végzett, lényegében szélhámosággal és hozzá nem értéssel vádolja meg a felperest akkor is, ha ez ebben a formában nem került kimondásra. Az ennek következményeként előálló jóhírnév sérülése és a megrendelések elmaradása miatti kár viszont nagyon is valóságos. A keresettel a felperes csupán annak megállapítását szeretné elérni, hogy az alperes törvényellenesen járt el a szakvélemények készítése során, valótlan ténymegállapításokat tett és ebből hibás következtetéseket vont le. Ezzel pedig a felperesnek erkölcsi és anyagi károkat egyaránt okozott. Az erkölcsi kár, a jóhírnév megsértése is kifejezhető összecszerűen, azonban ezt csak azt követően van értelme számszerűsíteni, ha az alperes beszünteti a károkozási folyamatot.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A másodfokú bíróság a döntést a fellebbezés keretei között bírálta felül. Nem volt vitatott a határozatnak az alperesi permegszüntetési kérelmet elutasító rendelkezése, ezért ebben a részében az ítélet jogerőre emelkedett.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a kellően feltárt tényállásból a jogszabályok helyes alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy a felperes megállapítási keresete nem foghatott helyt és a kifogásolt alperesi magatartással nem sérült a jóhírnévhez fűződő személyiségi joga sem. Döntésével a másodfokú bíróság egyetértett, kifejtett helyes indokaihoz - azok megisméltése nélkül - a fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakat fűzi.

A fellebbezés alaptalanul sérelmezi, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalás elhalasztásával nem biztosított számára határidőt az előző napon hozzá érkezett alperesi iratra való írásbeli észrevételre, holott kifejezte azon szándékát, hogy nyilatkozni kíván rá. A 6. sorszám alatti tárgyalási jegyzőkönyvből azonban nem tűnik ki, hogy a felperesnek azért jelentett a válasznyilatkozat nehézséget, mert az ellenkérelmet késedelmesen kapta meg, csupán érveit írásban bővebben kívánta kifejteni. A felperesnek módjában állt az ellenkérelemre a tárgyaláson szóban reflektálni és ezt meg is tette, ezért nem sérültek a Pp. 8. § (1) bekezdésében biztosított perbeli jogai. Emellett a pernek a Pp. 2. § (1)-(2) bekezdésében foglalt ésszerű időn belüli befejezése is indokolta a tárgyalás berekesztését, illetve az érdemi döntés meghozatalát. A kifejtettek alapján az elsőfokú bíróság eljárási hibát nem vétett és érdemben is helytálló döntést hozott az alábbiak szerint.

A Pp. 123. §-ának második mondata értelmében megállapításra irányuló kereseti kérelemnek csak akkor van helye, ha a kért megállapítás a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása végett szükséges, és a felperes a jogviszony természeténél fogva vagy a kötelezettség lejártának hiányában vagy valamely más okból teljesítést nem követelhet.

A felhívott jogszabályhely kettős feltételt támaszt a megállapítási keresettel szemben, mert a felperesi jogok alperessel szembeni megóvásának szükségességén túl azt is megkívánja, hogy teljesítés ne legyen követelhető és már az egyik feltétel hiánya is akadályát képezi az ilyen kereset előterjeszhetőségének. Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy a perbeli esetben ennek az elvárásnak a felperes nem felelt meg, mert igénye nem csak megállapításra, hanem 1 forint jelképes összegben meghatározott kártérítés megfizetésére is irányult, ami a kérelem további vizsgálata nélkül megalapozza a megállapítási kereset elutasítását. Azon ítéleti érvelés is osztható volt, hogy a felperes nem jelölte meg pontosan, hogy mely jogainak alperessel szembeni megóvása miatt van szüksége bírósági út igénybevételére, ezért megfelelően járt el az elsőfokú bíróság, amikor a Pp. 123. §-ára alapított keresetet elutasította, a felperest ért esetleges sérelmek ezen az úton nem orvosolhatók.

Arra is helyesen utalt az ítélet, hogy vagyonszökkenést a felperes nem szenvedett, illetve nem tudott kimutatni, tekintettel arra, hogy a Zrt. által ellene indított felhívott perben marasztalására nem került még sor, a kár hiánya pedig a kárigényt alaptalanná tette.

A Ptk. 78. § (1)-(2) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is, aminek sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A felperes keresetében egyrészt általánosan kifogásolta, hogy az alperes olyan szakvéleményeket készít a NAV felkérésére, ami alkalmas a hátrányos társadalmi megítélésére, másrészt konkrétan sérelmezte a Zrt. vizsgálata kapcsán adott K.../3. szám alatti szakvéleményt. Azonban önálló polgári pernek nem képezheti tárgyát annak vizsgálata, hogy a közigazgatási eljárásban a hatóság által kirendelt szakértő szakszerűen, a szakma szabályainak, illetve a vonatkozó jogszabályoknak a betartásával látta-e el a feladatát, mert a szakértő eljárása, illetve a szakvélemény megállapításai csak az adott hatósági eljárással kapcsolatos jogorvoslat alapján indult eljárásban nyerhetnek értékelést, elbírálást. A kialakult joggyakorlat szerint a személyiségi jogi per nem irányulhat a szakértői véleményben tett megállapítások helyességének a vizsgálatára, személyiségi jogsértést, és így jóhírnév sértést is csak a szakértői megbízás kereteit meghaladó, önkényes, indokolatlan értékítélet, a véleményadás határain túllépő magatartás valósíthat meg, ilyenre pedig a felperes sem hivatkozott. Amennyiben a szakvélemény esetleges téves megállapításai érdeksérelmet okoznak, úgy a sérelmet szenvedett természetes vagy jogi személy a szakvéleményt felhasználó eljárásban kereshet jogvédelmet. Az adott esetben a felperesnek erre a Zrt-én keresztül lett volna lehetősége a NAV részéről indított eljárásban. Az alperes szakvéleményében a rendelkezésére bocsátott iratokból vonta le következtetéseit a felperes tevékenységére vonatkozóan, ami akkor sem szolgálhat személyiségi jogsértés alapjául, ha azt a felperes megalapozatlannak vagy tévesnek tartja. Mindezek alapján a fellebbezésben kifejtett érvek ellenére nem állapítható meg a felperes

jó hírnévének alperesi megsértése, ekként a kereset ezen kérelem tekintetében sem foghatott helyt.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A peresztes felperest a Pp. 78. § (1) és 67. § (2) bekezdései alapján kötelezte a másodfokú bíróság a másodfokú perköltség megfizetésére, azzal hogy az alperest képviselő jogtanácsos munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a szerint határozta meg.

198

Budapest, 2015. április 9.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Pullai Ágnes s.k.
előadó bíró

. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
bíró

Licenciaszerződés

(2012 – 2015)

...Törvényszék
...G....

A ...Törvényszék a Sz. A. Ügyvédi Iroda (... , ügyintéző: dr.Sz. A. ügyvéd) által képviselt **felperes neve (...) felperesnek, - dr. S. R. (...) ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve (...) I. r., dr.F. T. I. (...) ügyvéd által képviselt II.rendű alperes neve (...) II. r. és K. T. ügyvezető által képviselt III.rendű alperes neve (...) III. r. alperesek** ellen *szerződés érvénytelenségének megállapítása* iránt indított perében meghozta az alábbi

200

ÍTÉLETET:

A bíróság felperes keresetét *e l u t a s í t j a*.

Kötelezi a bíróság felperest, fizessen meg

- **az állam javára** – az adóhatóság felhívására, az abban közölt időben és módon – **1 500 000 (Egymillió-ötszázezer) Ft eljárási illetéket, valamint**
- **I. és II. r. alperesek részére tizenöt napon belül, személyenként 1 000 000 (Egymillió)Ft perköltséget.**

A bíróság a – per feljegyzését elrendelő – 17. szám alatti végzését hatályon kívül helyezi.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított tizenöt nap alatt a ...Ítéletáblához címzett fellebbezésnek van helye, melyet öt példányban a...Törvényszéknél kell benyújtani vagy jegyzőkönyvbe mondani.

Tájékoztatja a bíróság a feleket, hogy a másodfokú bíróság az ítélet ellen irányuló fellebbezést tárgyaláson kívül bírálja el, a felek azonban tárgyalás tartását kérhetik, ha

- a fellebbezés csak a perköltség viselésére vagy összegére, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére vonatkozik;
- a fellebbezés csak a teljesítési határidővel kapcsolatos;
- a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul.

A felek a fellebbezési határidő lejárta előtt előterjesztett közös kérelmük alapján a fellebbezés tárgyaláson kívüli elbírálását kérhetik (1952. évi III. tv. 220. §-ának (3) bekezdése, 256/A. §-a (1) bekezdésének b)-d) pontja).

Az ítéltábla előtti eljárás jogi képviselő köteles.

INDOKOLÁS:

A bíróság felperes keresetlevele és annak mellékletei, I. és II. r. alperes érdemi ellenkérelme, II. r. alperes személyes előadása, a ... Járásbíróság B... szám alatti eljárásában a ... Járási Ügyészség által előterjesztett B...szám alatti vádirat, valamint a csatolt iratok alapján **az alábbi tényállást állapította meg:**

A Szellemi Tulajdoni Nemzeti Hivatalának jogelődjeként eljáró Magyar Szabadalmi Hivatal (továbbiakban: Hivatal) a napján kelt ügyiratszámú „értesítés és figyelmeztetés” megnevezésű irományában értesítette II. r. alperest arról, hogy az „Elektromos energiát előállító napelemes tetőcserép és eljárás annak előállítására” című találmány bejelentésének napja:...

Egyben a hivatal figyelmeztette II. r. alperest: a 10 625 Ft összegű bejelentési és kutatási díjat ...napjáig fizetheti meg. Ennek elmaradása esetén a bejelentést visszavontnak kell tekinteni.

....napján a II. r. alperes által képviselt felperes, mint licencvevő szabadalmi licencia szerződést kötött II. r. alperessel, mint licencadóval.

A szerződés 1.pontjában foglaltak szerint annak tárgya a II. r. alperes ...ügyiratszámú „Elektromos energiát előállító napelemes tetőcserép és eljárás annak előállítására” című szabadalma, az ahhoz fűződő jogok és kötelezettségek. A szerződés nem terjed ki a szabadalommal összefüggő know-how ismeretekre, az a II. r. alperes saját szellemi tulajdona.

A szerződés 2. pontjában II. r. alperes kizárólagos hasznosítási engedélyt adott felperesnek az 1. pontban megjelölt szabadalomra, amely minden más személyt kizár a hasznosításból.

A szerződés ezen pontjában foglaltak szerint a II. r. alperes – a licencdíj arányos csökkentése mellett – megszüntetheti a hasznosítási engedély kizárólagosságát, ha felperes az adott helyzetben általában elvárható időn belül nem kezdi meg a gyártást, hasznosítást, vagy hibás, rossz működésével akadályozza vagy megghiúsítja azt.

Az egyszeri licencdíj a szerződés 6.1. pontjának értelmében 10 000 000 Ft + áfa.

A szerződés 8. pontjában foglaltak szerint, bármelyik fél a szerződést rendes felmondással 30 napra indokoltan felmondhatja, különösképpen a felperes súlyos és folyamatos

szerződésszegése esetén. A szerződés a felmondási idő elteltével szűnik meg. A felperes a továbbiakban nem jogosult a hasznosításra.

Amennyiben a felperes szünteti meg felmondással a szerződést, akkor köteles egyösszegben a licenrdíj 25 % + áfa összegét kitevő használati díjat megfizetni.

A szerződés 10. pontja értelmében a szerződés az aláírás napján lépett hatályba és 30 év határozott időtartamú.

A 13. pontban II. r. alperes hozzájárult ahhoz, hogy felperes a hasznosítási engedélyt saját költségén a szabadalmi lajstromba bejegyeztesse.

202

A ...napján kelt kölcsönszerződésben I. r. alperes, mint kölcsönadó, felperes, mint kölcsönvevő megállapodtak abban, hogy a szerződés alapján 375 000 euro összegű gazdálkodói eseti devizakölcsönt nyújt I. r. alperes a felperes részére, meghatározott ütemezésben.

A szerződés 2. pontjában felperes kötelezettséget vállalt a kölcsön euroban történő visszafizetésére legkésőbb 2010. december 31. napjáig.

A szerződés 3. pontjában a felek megállapodtak abban, hogy a kölcsön kamata évi 10 %, melyet felperes a kölcsön tőkeösszegevel azonos esedékességgel köteles I. r. alperesnek megfizetni.

A szerződés 6. pontjában a felek megállapodtak abban, hogy felperes fizetési kötelezettsége további biztosítékeként II. r. alperes készfizető kezességet vállal a felperes jelen szerződés alapján fennálló, a kölcsönösszegre és a kamatra vonatkozó fizetési kötelezettségéért.

A szerződés 7. pontjában a felek rögzítették, hogy felperes a kölcsönt kizárólag a II. r. alperes tulajdonát képező ügyiratszámú „Elektromos energiát előállító napelemes tetőcserép és eljárás annak előállítására” megnevezésű szabadalom hasznosítási licencia jogosultjaként a -.ba tervezett gyártóüzem megvalósítása és a gépesített gyártás mielőbbi beindítása, valamint a felperes egyik társtulajdonosa üzletrészének megvásárlására, illetve egyéb költségek érdekében köteles felhasználni.

Felperes és II. r. alperes a ...napján kelt szabadalmi licencia szerződésüket...napján, valamint napján módosították, s ezen utóbbi időpontban a változásokkal egységes szerkezetbe foglalták.

A módosított szerződés 8. pontja szerint a szerződés minden további jognyilatkozat nélkül megszűnik, ha a felperes végelszámolással megszűnik vagy vele szemben jogerősen felszámolási eljárást rendelnek el.

A Hivatal ...napján kelt ...számú határozatában az „Elektromos energiát előállító napelemes tetőcserép és eljárás annak előállítására” című találmányra szabadalmat adott. A találmány bejelentésének napja:..., a szabadalom jogosultja és feltaláló: II. r. alperes.

II. r. alperes a felpereshez címzett,...napján kelt levelében a ...ügyiratszámú „Elektromos energiát előállító napelemes tetőcserép és eljárás annak előállítására” című szabadalom gyártására és hasznosítására vonatkozó jogokat – amelyek a 2008. évben megkötött és a

módosulásokkal egységes keretbe foglalt szabadalmi licenciaszerződésben szerepelnek – súlyos és folyamatos szerződésszegés miatt 2010. augusztus 1-jei hatállyal „megszünteti és visszavonja”.

A licencjogok visszavonásának okai a levélben foglaltak szerint:

-Felperes a szerződés aláírását követően a megadott határidőn belül nem kezdte meg a találmány gyártását, nem teremtette meg annak feltételeit.

-Felperes ellen végrehajtási eljárások vannak folyamatban.

-Felperes kisebbségi tulajdonosainak a találmánnyal kapcsolatosan ellentétes érdekei, érdekeltségei keletkeztek

-A megkezdett gyártóüzem beruházásának többszöri meghiúsulása.

-Felperes nem fizette meg a szerződésben foglalt éves gyártási és forgalmazási licencdíjat a licencbeadó részére.

-A kisebbségi tulajdonosok által harmadik személyek részére kiadott belső információk, melyek a cég gazdasági tevékenységével, a találmány gyártási és forgalmazási tevékenységével összefüggő információk tiltott kiadására vonatkoznak, ezzel megsértve a titoktartási nyilatkozatban foglaltakat.

A levélben foglaltak szerint az ismertetett indokok és a kialakult helyrehozhatatlan állapot alapján a felperesre vonatkozó minden, a találmány gyártására és forgalmazására vonatkozó jog azonnali hatállyal megszűnt.

Felperes ...napján taggyűlést tartott, melyen jelen volt II. r. alperes, mint tag és egyben ügyvezető, valamint T.M.-né és K. I. tagok.

A taggyűlésről készült jegyzőkönyvben rögzítésre került: II. r. alperes mint szabadalmas a ...ügyiratszámú találmány feltalálója, felmutatja és átadja a...napján kelt, a társaságnak címzett, a szabadalmi licenciaszerződés megszüntetésére és visszavonására vonatkozó iratot, valamint a cégkivonatot, amely tartalmazza a jelenleg folyamatban lévő végrehajtás tényét. A felek az iratban írtakat megértették.

A taggyűlésen meghozott 2/2010.(IX.08.) számú határozatban a taggyűlés egyhangú szavazással megválasztotta a társaság ügyvezetőjévé határozatlan időtartamra K. I. és T. M.-né tagokat, akiknek cégjegyzési joga együttes volt.

...napján III. r. alperes, mint licencvevő valamint II. r. alperes, mint licencadó szabadalmi licenciaszerződést kötött, melynek tárgya a II. r. alperes ...ügyiratszámú szabadalma, az ahhoz fűződő jogok és kötelezettségek.

A szerződés 2. pontjában II. r. alperes hasznosítási engedélyt - gyártásra és forgalmazásra – adott III. r. alperesnek a szabadalomra. A hasznosítási szerződés minden időbeli és területi korlátozás nélkül minden igénypontra, a hasznosítás minden módjára és mértékére kiterjed. II. r. alperes a szerződés 3. pontjában kijelentette: legjobb tudomása szerint harmadik személynek nincs olyan joga, amely a hasznosítást akadályozza vagy korlátozza, egyben szavatolt azért, hogy a találmány műszakilag megvalósítható.

A szerződés 6.pontjában az éves gyártási jogdíj fizetendő díját évente gyártóbázisonként minimum 1 000 000 euroban határozták meg.

A szerződés 8. pontjában foglaltak értelmében a II. r. alperes a szerződést rendes felmondással azonnali hatállyal indokoltan felmondhatja, különösképpen a licencbe vevő súlyos és folyamatos szerződésszegése esetén, valamint a felsorolt esetek bármelyikének fennállásakor.

... napján II. r. alperes, mint zálogkötelezett vagy kezes, illetve I. r. alperes, mint zálogjogosult vagy kölcsönadó zálogszerződést kötöttek, melynek 1. pontja szerint a szerződés tárgya II. r. alperes ...ügyiratszámú szabadalma, valamint az abból származó jogok és kötelezettségek.

II. r. alperes a szerződés 2. pontjában kijelentette, hogy a szabadalomnak ő a jogosultja, melyet a szabadalmi lajstrom vonatkozó részének hiteles másolatával igazolt.

A szerződés 3. pontjában a felek az I. r. alperes javára 375 000 euro és járulékaik erejéig zálogjogot alapítottak a szabadalmon, mint vagyoni értékű jogon.

A szerződés 6. pontjában értelmében a zálogjog fennállása alatt II. r. alperes a szabadalmat, az abból származó jogokat és kötelezettségeket, illetve a szabadalom hasznait nem ruházhatja át, nem terhelheti meg és nem tehet olyan jognyilatkozatot, amellyel az I. r. alperes kielégítési alapját elvontja vagy csökkenti.

I. r. alperes, mint licencvevő, II. r. alperes, mint licencadó napján szabadalmi licencszerződést kötött, melynek tárgya a ...ügyiratszámú szabadalom, az ahhoz fűződő jogok és kötelezettségek.

A szerződés 2. pontjában foglaltak szerint II. r. alperes kizárólagos, teljeskörű hasznosítási engedélyt ad I. r. alperesnek a megjelölt szabadalomra. A hasznosítási engedély a licencadót is beleértve minden személyt kizár a hasznosításból.

A szerződés 3. pontjában II. r. alperes kijelentette és szavatolta, hogy harmadik személynek nincs olyan joga, amely a hasznosítást akadályozza vagy korlátozza, egyben szavatolt azért, hogy a találmány műszakilag megvalósítható.

A szerződés 6. pontja értelmében I. r. alperes köteles II. r. alperes számára az 1. és 2. pontban foglaltakért egyszeri licencdíjat fizetni. Ennek mértékét a felek 420 000 euro összegben állapították meg, melynek megfizetését II. r. alperes az okirat aláírásával elismerte és nyugtázta.

... napján I. r. alperes, valamint II. r. alperes licencia tudomásul vételére irányuló kérelmet terjesztett elő a Magyar Szabadalmi Hivatal Lajstromozási Osztálya előtt, melyben az I. r. alperes kizárólagos hasznosítási jogát 30 évi időtartamra kérték bejegyezni a szabadalmi lajstromba, figyelemmel arra, hogy a ...ügyiratszámú szabadalomra a felek által megkötött licencszerződésben foglaltak szerint II. r. alperes I. r. alperes számára kizárólagos hasznosítási engedélyt adott.

Felperes napján került bejegyzésre a cégnyilvántartásba. Tagjai folyamatosan változtak: és ..napjai között többek között C. G., II. r. alperes, F.Gy., T. M.-né, P. Cs., valamint K.I. voltak tagok.

A cégjegyzésre jogosultak adataiban ugyancsak folyamatosan változások következtek be: önálló képviseleti joggal rendelkezett, mint vezető tisztségviselő C. G. .. és ..napjai között, II. r. alperes ugyancsak önálló képviseleti joggal rendelkezett, mint ügyvezető ...és ..napjai között, továbbá F. Gy. önálló képviseleti joga, mint ügyvezető és ... napjai között állt fenn.

Felperessel szemben ... napján az APEH ...Megye Hátralékkezelési Osztály 2. végrehajtást rendelt el, amely a cégnyilvántartásba ... napján került bejegyzésre.

205

A ...Megyei Bíróság, mint Cégbíróság a .. napján kelt Cgt..... szám alatti végzésével felperest eltiltotta a további működéstől, egyben megszüntnek nyilvánította és elrendelte kényszer végelszámolását.

Az indokolásban foglaltak szerint a bíróságot az adóhatóság 2010. november 16. napján értesítette, hogy a cég nem tett eleget a beszámoló letétbe helyezési, valamint közzétételi kötelezettségének, mely mulasztást a bíróság megállapította, így a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A Hivatal a 2011. október 25. napján kelt szám alatti végzésében tudomásul vette, hogy II. r. alperes az I. r. alperes részére kizárólagos – határozatlan időre szóló hasznosítási engedélyt adott.

A .. Járási Ügyészség vádiratot terjesztett elő a ... Járásbíróság előtt – többek között – II. r. alperessel szemben különösen nagy értékre üzletszerűen elkövetett sikkasztás büntette és más bűncselekmények miatt. A vádiratban foglaltak szerint – egyéb cselekmények mellett – II. r. alperes az I. r. alperessel ...napján kötött kölcsönszerződés alapján felvett pénzeszeg egy részét nem a kölcsönszerződés 7. pontjában meghatározott célra költötte és nem a felperes érdekében használta fel, hanem a kölcsön összegével – azt eltulajdonítva – sajátjaként rendelkezett.

Felperes végleges formában fenntartott keresetében kérte megállapítani:

- A...napján megtartott taggyűlésen a II. r. alperes által a tagok részére átadott megszüntető, visszavonó jognyilatkozat a Ptk.321.§ (1) bekezdése, 4.§ (1) bekezdése, 5.§ (1) és (2) bekezdése, valamint a Pp.196.§ (1) bekezdés b) pontjába ütközése miatt joghatás kiváltására alkalmatlan, érvénytelen jognyilatkozat.

- A II. és III. r. alperes által ..., valamint a II. r. alperes és az I. r. alperes által ...napján kötött szabadalmi licenc szerződés a Ptk.4.§ (1), (4), 112.§ (1) és 117.§ (1) bekezdésébe ütközik, így jogszabályba és jóerkölcsbe ütközése miatt a Ptk.200.§ (2) bekezdés I. és II. fordulatára tekintettel érvénytelenek.

Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a Ptk.237.§ (1) bekezdése alapján a szerződéskötés előtt fennálló állapot, vagyis az eredeti állapot visszaállítását kérte.

Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze alpereseket a Pp.77.§ (1) bekezdése alapján a perköltség viselésére, utalva a 32/2003. (VIII.22.) IM rendeletben foglaltakra, valamint arra, hogy felperes jogi képviselője áfa körbe tartozik.

Felperes hivatkozott arra, amennyiben a II. r. alperes ...napján kelt felmondó levelében felsorolt megszüntetési okok fennállnának is, azok éppenséggel II. r. alperesnek lennének felróhatóak, figyelemmel arra, hogy ő volt felperes ügyvezetője, így nem hivatkozhat arra, hogy saját felróható magatartása éppen felperessel szemben alapozna meg bármilyen érdekérvényesítést, ide értve a szerződés megszüntetését is, mivel az joggal való visszaélésnek minősülne.

A II. r. alperes által az I. és III. r. alperesekkel kötött szabadalmi licenciac szerződések kapcsán hivatkozott arra: II. r. alperes a felperesre már korábban átruházott hasznosítási jogot nem tudta jogszerűen továbbruházni, mivel annak jogával már nem rendelkezett szabadon.

Álláspontja szerint a szerződések nem csak a Ptk.112.§ (1) bekezdése és 117.§ (1) bekezdésébe ütköznek, hanem jóerkölcsbe is, mivel a II. r. alperes, mint a felperes korábbi ügyvezetője nem intézkedett a felperessel kötött szabadalmi licenciac szerződésnek a szabadalmi lajstromba történő bejegyzése érdekében, erről a felperesi társaságot, annak tagjait nem tájékoztatta, majd a társaság tudta és bejegyzése nélkül újabb hasznosítási szerződéseket kötött, melyeket viszont bejegyeztettek a szabadalmi lajstromba.

I. és II. r. alperesek a kereset elutasítását, valamint felperes perköltségben történő marasztalását kérték.

I. r. alperes hivatkozott arra, II. r. alperes ...napján kelt nyilatkozatát nem csupán önmagában annak alakszerű megnevezése alapján, hanem az eset összes körülményeivel és a szerződő felek nyilatkozat megtételét követő magatartásával egybevetve kell megítélni. Ebben a körben utalt arra: felperes taggyűlése a nevezett nyilatkozatot átvette, az abban foglaltakat megértette, tudomásul vette, azzal összefüggésben kifogás nem merült fel. A nyilatkozat megtételét követő három évig felperes semmit nem tett állítólagos jogai megóvása és érvényesítése érdekében, ezzel is valószínűsítve azt, hogy a kialakult helyzet az érdekeinek megfelel.

Utalt tovább arra: felperes a mai napig nem intézkedett a gyártás megindítása és a gyártóüzem felépülése iránt.

Hivatkozott a Ptk.218.§ (3) bekezdésében foglaltakra, s a felek nyilatkozataiból és a körülményekből azt a következtetést vonta le, hogy a felperes és a II. r. alperes közös megegyezéssel megszüntette a perbeli licenciac szerződésüket, s annak ellenére, hogy e nyilatkozat egyazon dokumentumban történő feltüntetése elmaradt, de a felperes és a II. r. alperes írásbeli nyilatkozatai ilyen téren kiegészítik egymást, mindkettő írásba foglalt és az abból eredően kialakult tényleges állapot a felek egyező akaratából létrejött és éveken keresztül fennállt.

II. r. alperes álláspontja szerint a felperessel kötött licencszerződés megszűnt. Álláspontja szerint a gyártelep építésének megghiúsulása, a felperes ellen megindult végrehajtási ügyek és a ...elsejei nyilatkozatában rögzített egyéb tények olyan objektív körülmények, melyek következtében lehetetlenné vált a szabadalmi licencszerződés teljesítése, s ennek következtében a Ptk.312.§ (1) bekezdése alapján a szerződés a jövőre nézve megszűnt a törvény erejénél fogva.

Hivatkozott az 1995. évi XXXIII. törvény 30.§-ában foglaltakra, valamint utalt arra, hogy felperesnek saját előadása szerint sincs tényleges gazdasági tevékenysége, sem vagyona. Erre hivatkozással vitatta felperes keresetességét is. Álláspontja szerint felperesnek az alperesek közötti szerződésekkel kapcsolatban jogi érdekeltsége nem állt fenn.

Elsődlegesen II. r. alperes a szerződés lehetetlenülés következtében történt megszűnésére hivatkozott, másodlagosan pedig arra, hogy jogszerűen szüntette meg a felperes hasznosítási engedélyének kizárólagosságát.

Vitatta felperes azon állítását, hogy ...napjától az ő magatartására visszavezethetően nincs gazdasági eredményesség felperes oldalán.

III. r. alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő, a per tárgyalásain nem jelent meg.

Felperes keresete az alábbiak szerint megalapozatlan:

Felperes a II. r. alperes ...napján kelt „megszüntető, visszavonó” jognyilatkozata érvénytelenségének megállapítását kérte, hivatkozva arra, hogy az ütközik a Ptk.321.§ (1) bekezdése, 4.§ (1) bekezdése, 5.§ (1) és (2) bekezdéseibe, valamint a Pp.196.§ (1) bekezdés b) pontjába.

A felek jogvitájának elbírálására még irányadó a **Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény** (továbbiakban:Ptk.), amelynek 200.§ (2) bekezdésében foglaltak szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Semmis a szerződés akkor is, ha nyilvánvalóan a jóerkölcsbe ütközik.

A szerződés érvénytelenségének általános jogkövetkezménye, hogy a szerződés joghatás kiváltására nem alkalmas.

Semmiségi okokat a Ptk. több részében, így a tulajdoni /pl.Ptk.114.§ (1), (3)/, a kötelmi általános /Ptk.200.§ (2) bekezdése, 202.§, 207.§ (6) bekezdés/ és a kötelmi különös részben /pl.Ptk.373.§ (4) bekezdés, 374.§ (2) bekezdés, 452.§ (3) bekezdés/ is tartalmaz.

A Ptk. bevezető rendelkezései között szabályozott alapelvek, így a jóhiszeműség és tisztesség követelménye, az együttműködési kötelezettség /Ptk.4.§ (1) bekezdés/, valamint a joggal való visszaélés tilalma /Ptk.5.§ (1) bekezdés/ azonban nem semmiségi vagy megtámadhatósági okok, amelyekre hivatkozással a szerződés érvénytelensége megállapítása kérhető.

A feleknek a szerződések megkötése és teljesítése során egyaránt figyelemmel kell lenniük a Ptk. valamennyi szabályát átható alapvető követelményekre, azonban azok esetleges sérelme jogszabályba ütközésre hivatkozással /Ptk.200.§ (2) bekezdés/ még sem eredményezi a szerződés érvénytelenségét.

A Ptk.200.§ (2) bekezdése a tilos szerződések jogkövetkezményeként a Ptk. vagy más polgári jogi jogszabály kogens rendelkezéseibe ütköző szerződések semmisségét mondja ki. A Ptk. alapvető ilyen kogens tilalmakat nem tartalmaznak.

Erre figyelemmel felperes a Ptk.4.§ (1) bekezdés és 5.§ (1), (2) bekezdéseire hivatkozással eredménnyel nem kérhette II. r. alperes nyilatkozata semmisségének megállapítását.

208

II. r. alperes ...napján kelt nyilatkozata azonban – mint jogszabályban, illetve szerződésben meghatározott alanyi jog gyakorlása – bizonyos körülmények között joggal való visszaélésnek minősülhet.

E körben felperes hivatkozott arra, II. r. alperes – mint felperes korábbi ügyvezetője – saját felróható magatartására próbál hivatkozni akkor, amikor felperesnek felrója a hasznosítás megkezdésének elmaradását.

A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban:Sztv.) 28.§ (4) bekezdésében foglaltak szerint, a szabadalmas – a licenccdíj arányos csökkentése mellett – megszüntetheti a hasznosítási engedély kizárólagosságát, ha a hasznosító az adott helyzetben általában elvárható időn belül nem kezdi meg a hasznosítást.

A felperes és II. r. alperes által kötött szabadalmi licencszerződés ...napján módosított szövegében már nincs kikötés a hasznosítás elvárható időn belüli megkezdésére vonatkozóan, azonban a felek a szerződés 15. pontjában kikötötték, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben az Sztv., valamint a Ptk. vonatkozó rendelkezései az irányadók.

Erre figyelemmel II. r. alperes megszüntethette felperes hasznosítási engedélyének kizárólagosságát arra figyelemmel, hogy az elvárható időn belül a hasznosítást nem kezdte meg.

A cégnyilvántartás adatai alapján a hasznosítási szerződés megkötése és a hasznosítási engedély kizárólagosságának megszüntetése közötti időszakban a felperesnek nem egyedüli tagja volt a II. r. alperes, s ezen időszak alatt a felperes képviselőjére II. r. alperesen kívül más személyek is jogosultak voltak.

Erre figyelemmel a bíróság álláspontja szerint II. r. alperest, mint felperes egykori ügyvezetőjét kizárólagosan felelőssé tenni a hasznosítás elmaradásáért nem lehet – így a ...napján kelt nyilatkozat joggal való visszaélésnek nem minősül.

Mivel II. r. alperes a felperesnek adott hasznosítási engedély kizárólagosságát ...napján kelt nyilatkozatával megszüntette, így ezt követően III., illetve I. r. alperesekkel érvényesen köthetett újabb hasznosítási szerződéseket.

II. r. alperes által az I., illetve a III. r. alperesekkel kötött szerződéseknek sem jogszabályba, sem jóerkölcsbe ütközése nem állapítható meg.

E körben a **polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény** (továbbiakban:Pp.) 164.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján a bizonyítás a felperest terhelte, melyről a bíróság az 51. számú jegyzőkönyv 5. oldalán tájékoztatta. Felperes ennek ellenére ezen állítások bizonyítására indítványt nem tett.

209

Fentiek alapján a bíróság felperes megalapozatlan kereseti kérelmeit elutasította.

A bíróság a pervesztes felperest a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a pernyertes alperesek jogi képvisellel felmerült perköltségének viselésére, melyet a bíróság a **32/2003.(VIII.22.) IM rendelet** 3.§ (2) bekezdés a), b) és c) pontja alapján állapított meg, melynek összegét a (6) bekezdés alapján mérsékelte. E körben figyelemmel volt a ténylegesen ügyvédi tevékenységre, az ügy bonyolultságára, illetve a tárgyalások számára és a képviselők által szerkesztett beadványokra.

Az ugyancsak pernyertes III. r. alperes oldalán perköltség nem volt megállapítható.

A bíróság a **6/1986. (VI.26.) IM rendelet** 13.§ (2) bekezdése és a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján felperest kötelezte az állam által előlegezett eljárási illeték összegének viselésére.

A pertárgy értékét bíróság a felperes által támadott szabadalmi licencszerződésekben meghatározott ellenérték alapulvételével határozta meg.

A bíróság elrendelő végzését a per megindításának szabadalmi lajstromban történő feljegyzését hatályon kívül helyezte.

.....

b í r ó

Fővárosi Törvényszék
3.P.../2010/33.

A Fővárosi Törvényszék a **felperes neve (felperes címe)** felperesnek dr. Faragó István ügyvéd által képviselt I.rendű alperes neve. (I.rendű alperes címe) I. rendű és a II.rendű alperes neve. (**II. rendű alperes címe.**) II. rendű alperes ellen szabadalomtörlet megállapítására és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti perében meghozta az alábbi

210

í t é l e t e t:

A bíróság megállapítja, hogy az I. r. alperes azzal, hogy a 2008. év során 35 darab "...2H" és 5 darab "...1H" típuszámú előtétasztalra felszerelt oldalkaszát raktáron tartott, forgalomba hozatalra ajánlott és forgalmazott, és ebből 10 darab oldalkaszát jelenleg is raktáron tart, forgalomba hozatalra ajánl és forgalmaz, továbbá a II. r. alperes azzal, hogy 2008. január 1. napjától 2009. december 31. napjáig 110 darab fenti típusú oldalkaszát előállított, raktáron tartott, forgalomba hozatalra felajánlott és forgalmazott, bitorolta a felperes ...4 lajstromszámú szabadalmát, ezért a bíróság az I. r. alperest a birtokában lévő 10 darab oldalkasza tekintetében a bitorlás abbahagyására kötelezi és az alpereseket eltiltja a további jogsértéstől.

A bíróság kötelezi a II. r. alperest, hogy 15 napon belül szolgáltatson adatot a bitorlással érintett áruknak az I. r. alperesen kívüli harmadik személyeknek történt értékesítéséről és az így nyert árbevételről.

A bíróság kötelezi az alpereseket, hogy 15 napon belül a jogerős ítéletnek a rájuk vonatkozó, megállapítási rendelkező részét saját internetes honlapjuk kezdő oldalán, annak 1/8 részét kitevő méretben, három hónapon keresztül tegyék közzé.

A bíróság kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 napon belül térítsen vissza a felperesnek 2.104.604 (**Kétmillió-száznégyezer-hatszáznegy**) **forint** gazdagodást, és annak 2009. január 1-jétől számított a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

A bíróság kötelezi a II. r. alperest, hogy 15 napon belül térítsen vissza a felperesnek 16.587.230 (**Tizenhatmillió-ötszáznyolcvanhétezer-kétszázharminc**) **forint** gazdagodást, és annak 2010. január 1-jétől számított a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

A bíróság kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 napon belül a még birtokában levő 10 darab jogsértő oldalkaszát semmisítse meg, és ezt a felperes felé igazolja.

Az I. r. alperes 399.000 (**Háromszázkilencvenkilencezer**) forint, a **II. r. alperes 2.755.000 (Kétmillió-hétszázötvenötezer) forint** perköltséget köteles 15 napon belül megfizetni a felperesnek.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye, amelyet a Fővárosi Ítéltáblához címezve a Fővárosi Törvényszéknél lehet benyújtani.

211

I n d o k o l á s

I.

A felperes magyarországi hasznosítója a **...4** lajstromszámú (F/4), 1996. december 9-i uniós elsőbbségű **".....vágómű...."** című szabadalomnak.

A szabadalom 1. főigénypontja az alábbi:

1. **.....vágómű... egy elválasztótartóval**, amelyen két, késekkel ellátott késvezető van, melyek egymáshoz képest mozgathatóan vannak vezetve, és amelyen több vezetőtartó van elrendezve a késvezetők vezetésére, míg a vezetőtartók és késvezetők között vezetők vannak elrendezve, előnyösen műanyagból, melyek helyzete a vezetőtartókon rögzítve van, azzal jellemezve, hogy a vezetők (11) kiemelkedésekkel (12) rendelkeznek, melyek a vezetőtartók (10) áttöréseibe (13) illeszkednek.

A szabadalmi lajstromba hasznosítójaként bejegyzett felperes perbeli legitimációja az Szt. 36. §-ának (2) bekezdésén alapul (F/5). A felperes a szabadalmast 2009. július 8-án értesítette a jogsértésről, aki azonban nem lépett fel saját nevében a bitorlással szemben (F/9, F/10).

A felperes alkalmazottja 2009. január 29-én fényképeket készített (F/6.) az I. r. alperes nagyigmáncsi telephelyén látható gépekről. A gépeken levő adattábla szerint azokat a II. r. alperes gyártotta.

II.

E l j á r á s i e l ő z m é n y e k

A keresetlevél benyújtását megelőzően a felperes 2009. szeptember 3. napján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő az alperesekkel szemben.

Miután az az alperesek egyike sem vitatta a szabadalombitorlás megtörténtét és adatokat is szolgáltatott a bitorlással kapcsolatban, a bíróság a 3.Pk.../2009/13. számú végzésével ideiglenes intézkedéssel kötelezte az I. r. alperest az "...2H" illetve "...1H" típusszámú, oldalkaszával felszerelt ...betakarító elötét asztalok raktározásának és forgalmazásának abbahagyására, valamint eltiltotta a további ilyen cselekményektől, továbbá kötelezte a II. r. alperest az ilyen típusszámú berendezések forgalomba hozatalra való felajánlásának abbahagyására, valamint eltiltotta az ilyen típusszámú berendezések további gyártásától, raktározásától, forgalmazásától és forgalomba hozatalra való felajánlásától. A végzés ellen a felek egyike sem nyújtott be fellebbezést, így az 2010. április 1. napján jogerőre emelkedett.

A k e r e s e t

A felperes 2010. március 3. napján érkezett (1.sz. irat), 2010. szeptember 30. napján megváltoztatott (3.sz. irat), 2011. február 16. napján kiegészített (11/F/1.), majd 2012. március 1. napján (22. sz. irat) a 2012. október 31. napján (30. sz. irat) és 2012. november 14. napján (33.sz. jkv.) ismét módosított kereseteivel az Szt. 35. § (2) bekezdése alapján kérte, hogy a bíróság

- i. állapítsa meg, hogy I. r. alperes 35 darab "...2H" és 5 darab "...1H" típusszámú elötétasztalra felszerelt, vagyis mindösszesen 75 darab bitorló oldalkasza forgalmazásával, raktáron tartásával, forgalomba hozatalra történő felajánlásával 2008. év során bitorolta, s ebből 10 darab oldalkasza tekintetében jelenleg is bitorolja a perbeli szabadalmat;
- ii. állapítsa meg, hogy a II. r. alperes 2008. január 1. napjától 2009. december 31. napjáig 110 darab bitorló ...betakarító oldalkasza előállításával, forgalmazásával, raktáron tartásával, forgalomba hozatalra történő felajánlásával bitorolta a perbeli szabadalmat;
- iii. kötelezze az I. r. alperest a birtokában lévő 10 darab jogsértő oldalkasza tekintetében a szabadalombitorlás abbahagyására,
- iv. tiltsa el az alpereseket a további jogsértéstől;
- v. kötelezze a II. r. alperest adatszolgáltatásra arról, hogy a bitorló oldalkaszákat az I. r. alperesen kívül mely harmadik személyeknek, milyen ellenértékért értékesítette;
- vi. kötelezze elégtételadásra az alpereseket oly módon, hogy legyenek kötelesek a jogerős ítélet megállapításra vonatkozó rendelkező részét internetes honlapjuk kezdőoldalán 1/8-ad méretét kitevő arányban három hónapon keresztül közzétenni;
- vii. kötelezze az I. r. alperest a birtokában lévő oldalkaszák megsemmisítésére;
- viii. kötelezze az I. r. alperest elsődlegesen 2.431.000 forint, másodlagosan 2.104.604 forint gazdagodás és annak 2009. január 1-jétől a Ptk. 301/A. §-a szerinti kamatainak megfizetésére;

- ix. kötelezze a II. r. alperest elsődlegesen 20.648.430 forint, másodlagosan 16.587.230 forint gazdagodás és annak 2010. január 1-jétől járó kamatainak megfizetésére;
- x. kötelezze - ez előbbiekhöz képest harmadlagosan - az I. és II. r. alpereseket egyetemlegesen 9.825.000 forint tőke és annak 2010. január 1-jétől járó kamata, továbbá II. r. alperest további 4.480.000 forint tőke és annak 2010. január 1-jétől járó kamatai megfizetésére;
- xi. kötelezze az alpereseket a perköltség viselésére.

A felperes a szabadalombitorláson alapuló további polgári jogi igényeit, különösen kártérítés előterjesztése iránti igényét fenntartotta.

A felperes szerint az alperesi terméken a ...betakarító adapter részét képező oldalkasza a perbeli szabadalom oltalmi körébe esik (F/6, F/11). Érvelése szerint az F/11. alatti A. ábra a sérelmezett oldalkasza egy részének kinagyított képe, melyen egyértelműen azonosíthatók a perbeli szabadalomban szereplő vágómű egyes szerkezeti elemei, az F/11. alatti B. ábrán pedig az oldalkasza teljes terjedelemben látható. Összevetette az F/6. alatti fényképeken látható ...betakarító adapter részét képező oldalkasza egyes műszaki jellemzőit a szabadalom igényponti jellemzőivel, az alábbi azonosságokra mutatott rá:

- a) jellemző: a vágómű elválasztótartóval rendelkezik. Az álló helyzetű oldalkasza 1 elválasztótartója, amelyből a 7, 8 kések irányába kiállnak a 10 vezetőtartók, melyek az 5, 6 késvezetők oldalirányú megvezetésére szolgálnak (F/11. A. ábra)
- b) jellemző: az **elválasztótartón** két, késekkel ellátott késvezető van. Az 1 elválasztótartón két 5,6 késvezető van, melyek két, egymással szemben fekvő 10 vezetőtartó között vannak mozgathatóan vezetve és mindkét 5,6 késvezetőn 7, 8 kések vannak. (F/11. A. ábra)
- c) jellemző: a késvezetők egymáshoz képest mozgathatóan vannak vezetve. Az 5,6 késvezetők az egyes 10 vezetőtartókba vannak befogva, így nyilvánvalóan csak az 1 elválasztó tartóval párhuzamosan mozoghatnak. (F/11. A. ábra) Nyilvánvalóan a 7,8 kések egymáshoz képest történő mozgatására szolgál az F/11. alatti A. ábrán látható (és a szabadalmi leírásban is említett) hajtómű megfelelő csatlakozó része.
- d) jellemző: az **elválasztótartón** több vezetőtartó van elrendezve a késvezetők vezetésére. Az 1. elválasztótartón több 10 vezetőtartó van kialakítva. Az 1 elválasztótartóhoz pontosan négy vezetőtartó csatlakozik, amelyek egymással párhuzamosan és egymástól adott távolságban fekszenek (F/11. B. ábra; szabadalmi leírás 3. oldal, 15-17 sorok).
- e) jellemző: a vezetőtartók és késvezetők között vezetők vannak elrendezve. Az F/11. alatti A. ábrán látható, hogy a nyíllal jelölt vezetőtartó és az elől látható, szintén nyíllal jelölt elülső 5 késvezető között 11 vezető van elrendezve, amely 11 vezetőnek az A. ábrán csak külső oldalfelületei láthatók. A B. ábrán a két középső 10 vezetőtartónál

az elülső oldali 11 vezetők felülről is láthatók, és jól kivehető, hogy az elülső oldali 5 késvezetők, illetve hátulsó 6 késvezetők és a megfelelő 10 vezetőtartók között van elrendezve.

6. f) jellemző: a vezetők előnyösen műanyagból vannak. Mivel ez a jellemző előnyös jellemzőként szerepel a főigénypontban, nem kötelezően megvalósítandó jellemzője a találmánynak, ezért az oltalmi kör megítélésekor figyelmen kívül kell hagyni.

7. g) jellemző: a vezetők helyzete a vezetőtartókon rögzítve van. Az F/11. alatti A. ábrán látható, hogy a 11 vezető három oldalának külső, a képen előre néző pereme egy síkban helyezkedik el a 10 vezetőtartó külső oldalának síkjával, így a 11 vezető az 1 elválasztótartóval párhuzamosan, illetve az 1 elválasztótartó irányába nem mozdulhat el. A 11 vezetőknek a 10 vezetőtartó lemezének síkjára merőleges elmozdulását maga a 10 vezetőtartó gátolja. A 11 vezetőknek az 1 elválasztótartóval távolodó irányú elmozdulását az 5,6 késvezetők akadályozzák meg, mivel a 11 vezető a megfelelő 5,6 késvezető mögé vissza van hajlítva. Következésképpen a 11 vezető helyzete rögzített a 10 vezetőtartón.

8. h) jellemző: a vezetők (11) kiemelkedésekkel (12) rendelkeznek. Az F/11. alatti A. ábrán látható, hogy a nyíllal jelölt vezető egyik, szintén nyíllal jelölt 12 kiemelkedése, melynek anyaga azonos a 11 vezető anyagával. Az anyagok azonosságát az F/11 alatti fényképen a 12 kiemelkedések és a 11 vezető azonos színű és azonos felületi textúrájú, így a szerkezet megbontása nélkül is nyilvánvaló, hogy a 12 kiemelkedések a 11 vezető részét képezik.

9. i) jellemző: a kiemelkedések (12) a vezetőtartók (10) áttöréseibe (13) illeszkednek. Az F/11. alatti A. ábrán látható, hogy a 10 vezetőtartó lemezén két (a sérelmezett oldalkaszánál kör alakú) nyílás van kiképezve, melyekbe a 10 vezetőtartó 12 kiemelkedései illeszkednek. Az említett nyílások tehát olyan, a 10 vezetőtartón kiképezett átmenő furatok, melyek a 10 vezetőtartó 13 áttöréseit alkotják.

A felperes vitatta az alperesek azon védekezését, hogy a bitorló magatartás befejeződött. Előadta, hogy az I. r. alperes saját maga elismerte, hogy 40 darab, a jogsértő oldalkaszát tartalmazó ...betakarító adaptert vásárolt (melyeken együttesen 75 darab sérelmezett oldalkasza található) a II. r. alperestől, azonban csak 35 darab értékesítését igazolta, következésképpen 5 darab adaptert (10 darab sérelmezett oldalkasza) továbbra is a birtokában tart, amelyek tekintetében nem igazolta, hogy azok a birtokából kikerültek volna. Az, hogy az I. r. alperes a jogsértő termékeket továbbra is birtokában tartja, jogosulatlan tevékenység (raktározás, illetve használat), de legalábbis bitorlással közvetlenül fenyegető magatartás, mert azokat bármikor értékesítheti.

Súlytalannak tartotta a felperes a II. r. alperes azon védekezését, hogy a szabadalombitorlás azért nem valósul meg, mert a honlapján hirdetett "r..." termék (F/15) nem a sérelmezett oldalkaszát tartalmazó adapter fantázianeve és az valójában a

...4 lsz. szabadalom oltalmi körébe nem eső megoldást takar. Vitatta az Iparjogvédelmi Szakértői Testület (ISZT) szakvéleményét (A/5), mert a szakértői testület a "r..." termék oldalkaszájára nézve semmilyen megállapítást nem tett, maga a "r..." elnevezés sem a megbízásban, sem a szakértői véleményben nem jelenik meg. A szakvélemény alapjául szolgáló, a II. r. alperes által a megbízáshoz csatolt M1 mellékletben bemutatott műszaki rajzok semmilyen utalást nem tartalmaznak arra, hogy a "r..." termék oldalkaszáját ábrázolják. Álláspontja szerint az ISZT szakvéleménye a jelen perben teljesen irreleváns volt, az eljárást nem egyszerűsítette, sőt inkább feleslegesen bonyolította, emiatt az alperesi szakvélemény költségeinek viselésére a felperest kötelezni nem lehet. Itt hivatkozott a BH1983.373. sz. döntésre. (33/F/1.)

A fentiekben kifejtettek alapján a felperes szerint a II. r. alperes honlapján hirdetett "r..." adapterek részét képező oldalkaszák bitorolják a ...4 lsz. szabadalmat. Ennek alátámasztására fényképeket és egyéb mellékleteket csatolt (F/19, F/20/a-c, F/21, F/22, F/23/A-C, F/26). Kiemelte, hogy a F/21. alatt mellékelt irat utolsó oldalán jól látható az F/19. alatti honlapon hirdetett "r..." adapter gyártási táblája, amely az "...2H" típusszámot jelzi. A típusszámokban „1H”, illetve „2H” jelzés azt mutatja, hogy egy, illetve két oldalkaszás megoldásról van szó, a „...” az adapter 6 méteres szélességére utal, az "..." megjelölés pedig azt jelenti, hogy ".....", ami egy kombájn típusra utal(33. jkv.).

Állította a felperes, hogy a II. r. alperes a "r..." adaptert folyamatosan, így jelenleg is hirdeti honlapján és mivel a "r..." adapterben alkalmazott oldalkasza az "...2H" adapterben alkalmazott oldalkaszával azonos kialakítású, a perbeli szabadalom bitorlása 2008. július 17. napját követően a mai napig folyamatosan fennáll.

A felperes 22. sorszámú, 2012. március 13-i előkészítő iratában kifejtette, hogy a II. r. alperesi adatszolgáltatás alapján (20. sz. irat) a 2008-ban és 2009-ben gyártott és értékesített további jogsértő termékekre fény derült, a 2008. és 2009. év során gyártott és értékesített jogsértő termékek száma megállapítható, ez mindösszesen 110 darab oldalkaszát j.

A szabadalombitorlással elért gazdagodás meghatározása körében a perben tisztázott oldalkasza számokból, az alperes által előadott adatokból és más, alább ismertetett bizonyítékokból indult ki a felperes.

Vitatta azonban a felperes a II. r. alperes által állított nettó 95.000 forintos értékesítési (viszonteladói) árat (17/A/1). Véleménye szerint irreális, nem életszerű azt feltételezni, hogy pár ezer forintos haszonért (7.713 forint a II. r. alperes által állított értékesítési költség és a gyártási költség különbsége) bárki gyárt mezőgazdasági eszközöket, miközben az ilyen berendezések induló ára 2008-ban - az F/25-I. alatt csatolt 2008. évi

„Tavaszi akció” prospektus szerint - közel 300 ezer forint volt. Rámutatott arra, hogy egyetlen számlát sem csatolt a II. r. alperes, amely szerint akár egyetlen oldalkaszát is a fent említett 95.000 forintos áron értékesített volna. Az erre vonatkozó tájékoztatás a II. r. alperes által az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban csatolt - az I. és II. r. alperes közötti, tehát még csak nem is harmadik személy felé közölt - megrendelőlapokon és visszaigazolásokon nem mérvadó, az oldalkasza értékesítési árának bizonyítékként nem fogadható el. Ugyancsak nem tartotta elfogadható számításnak azt, hogy az alperesi két oldalkaszás, illetve egy oldalkaszás termékek értékesítési ára közötti különbség felelne meg egy oldalkasza árának, ez minden logikai alapot nélkülöz a felperes véleménye szerint.

A felperes gazdagodásként az oldalkaszák értékesítésével elért alperesi hasznot kérte megítélni; a gazdagodási igény számításához alperesenként az oldalkasza értékesítési és beszerzési árának különbözetét (I. r. alperes) illetve értékesítési (viszonteladói) árának és gyártási költségének különbözetét (II. r. alperes) kell ismerni. Itt azonban figyelemmel kell lenni arra, érvelt a felperes, hogy a sérelmezett oldalkaszák önálló kereskedelmi egységként, termékként nem kerültek piacra, azokat az alperes minden esetben adapterekre szerelve hozta forgalomba, könyvvizsgáló által ellenőrizhető önálló kereskedelmi áruk nem volt, így az értékesítéssel elért haszon csak közvetett számításal határozható meg.

A felperes szerint a II. r. alperes költségkimutatása alapján (17/A/1 melléklet) nem volt vitatottegy oldalkasza gyártási költsége, ami 87.287 forintra adódott, és az sem volt vitás, hogy a II. r. alperes 110 darab oldalkaszát gyártott és ebből 75 darabot értékesített az I. r. alperesnek.

Ezen adatokból kiindulva a felperes az alperesek gazdagodásának számításához három alternatív megoldást adott, és ennek megfelelően fogalmazta meg elsődleges, másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmeit is a gazdagodás visszatérítése körében.

Az elsődleges számításban abból indult ki a felperes, csak a teljes egy, illetve két oldalkaszás adapterek viszonteladói, azaz a II. r. alperes által az I. r. alperes felé alkalmazott ára (nettó 1.280.000 forint, illetve 1.375.000 forint), illetve az ezeken realizált bevétel ismert. Ismert emellett az I. r. alperes haszna is, ebben az esetben ugyanis a beszerzési ár megegyezik a II. r. alperesi viszonteladói árral. Nem ismert ugyanakkor az oldalkaszának a II. r. alperes általi értékesítési (viszonteladói) ára, ezért ezt számításal, az eszközök értékesítési árának arányosításával kellett meghatározni.

A felperes az arányosítás során a saját oldalkaszájának értékesítési árát (459.000 forint) és a felperesi kétkaszás teljes adapter árát (2.259.000 forint) vette alapul (F/25-I.), és a II. r. alperesi kétkaszás adapter viszonteladói árának (1.375.000 forint) ismeretében

aránypárral kiszámította a II. r. alperesi oldalkasza árát. E számítás alapján a felperesi oldalkasza és kétkaszás adapter aránya 20%-ra adódott. A felperes szerint ez az arány alkalmazandó az alperesi oldalkasza-kétkaszás adapter viszonylatban is, vagyis az oldalkasza értékének aránya a II. r. alperes általa gyártott kétkaszás adapter viszonteladói árához viszonyítva 20%-nak tekinthető, azaz a II. r. alperes esetében egy oldalkasza értékesítési (vizonteladói) ára nettó 275.000 forintnak adódott; a számítás módja tehát: $459.000/2.259.000 = 0,2$ és $0,2 \times 1.375.000 = 275.000$ forint.

A felperes szerint a fenti kalkuláció helyességét és realitását igazolja, hogy egy, az I. r. alperes által forgalmazott, de a perbelinél egyszerűbb kivitelűnek látszó oldalkasza (... jobboldali mechanikus meghajtású, ...vágó oldalkasza, típusjelzése: ...) akciós ára nettó 290.000 forint volt (F/25-I.), továbbá más hasonló jellegű ...betakarító oldalkasza ára is arányban áll az így számított árral (F/18.; ... oldalkasza 350.000 forint és egy típus megjelölés nélküli oldalkasza 400.000 forint).

A felperes a II. r. alperes által elért gazdagodást úgy számította ki, hogy a fenti módon levezetett és kiszámolt értékesítési ár (275.000 forint) és a gyártási költség (87.287 forint) különbözetét vette (275.000-87.287), ami 187.713 forint oldalkaszánként.

A II. r. alperes által szolgáltatott adatok alapján, számításai szerint nevezett alperes 2008-ban az I. r. alperes részére 40 adapteren 75 oldalkaszát értékesített. Ezen felül harmadik személynek 2008-ban 5 adapteren keresztül 10 oldalkaszát, 2009-ben pedig 16 adapteren 25 oldalkaszát, azaz mindösszesen - a II. r. alperes által sem vitatottan (25. sz. beadv.) - 110 oldalkaszát értékesített, gazdagodása tehát 110×187.713 vagyis összesen 20.648.430 forint. A kamatkövetelés kezdőidőpontjának 2010. január 1-jét jelölte meg.

A felperes az I. r. alperes gazdagodását számítva abból indult ki, hogy az I. r. alperes 2008-ban 65 oldalkaszát értékesített, 35 adapter részeként, további 10 oldalkaszát 5 adapter részeként pedig még készleten tart. Az I. r. alperes azon nyilatkozatát, hogy 2009 őszére már a perbeli oldalkaszát nem forgalmazta és egyetlen ilyen eszköz sem volt a birtokában, a felperes vitatta, mert erre vonatkozó igazolást az I. r. alperes nem nyújtott be.

A felperes elsődleges számítása szerint az I. r. alperes által szolgáltatott adatok alapján a 35 adapter összesített beszerzési árát (47.520.000 Ft) és összesített eladási árát (53.995.192 Ft) tekintve az I. r. alperes 13,6% profitot ért el az összes általa eladott adapteren, ezért az egy oldalkaszára vetített átlagos profit $275.000 \times 0,136 = 37.400$ forint volt. A felperes kifejtette, hogy a fentiek szerint számított 13,6% haszonkulcsnak tekintendő, amit az I. r. alperes a per során egyetlen nyilatkozatával sem tette vitássá (33.sz. jkv.).

A fenti adatok alapján a felperes számítása szerint az I. r. alperes eladott 35 adapter részét képező 65 oldalkaszára számítva $65 \times 37.400 = 2.431.000$ forint gazdagodást ért el 2008-ban.

A felperes másodlagos számításában (29. sz. előkészítő irat) fenti arányosítást nem a saját termékeinek árából kiindulva végezte el, hanem a II. r. alperes termékeinek adataiból indult ki. Ehhez a II. r. alperesnek a saját, az interneten is elérhető, 2010. évi árlistáján (F/26) szereplő, a bitorlással érintett adapterekhez hasonló "r...-2H-..." típusú adapter viszonteladói árát vette alapul. Előadta, hogy azért ennek az adapternek a viszonteladói árából indult ki, mert úgy ítélte meg, hogy ez az a fajta adapter, ami a korábbi jogsértő oldalkaszákat hordozó adapterhez műszakilag a legközelebb áll, így árszabása is hasonló a perbeli "...2H" típusú adapterekhez.

A két oldalkaszás "r...-2H-..." típusú adapter viszonteladói ára 5475 Euró volt, ami a 2010. január 4-én érvényes 270 forint/Euró árfolyamon számolva 1.478.250 forint, míg az egy oldalkaszás "r...-1H-..." típusú adapter viszonteladói ára 5025 Euró (1.356.750 forint), az oldalkasza nélküli "r...-..." típusú adapter viszonteladói ára pedig 4087,5 Euró (1.103.625 forint).

Ez alapján egy oldalkaszás adapter és egy oldalkasza nélküli adapter árának különbsége $1.356.750 - 1.103.625 = 253.125$ forintnak adódik. A felperes hangsúlyozta, hogy ez a számítási módszer kiküszöböli a többszörös részegységek beépítésekor a teljes termék árában jelentkező relatív árengedményt. Ha ezzel szemben a II. r. alperes által javasolt módon határoznánk meg az oldalkasza árát, azaz a két oldalkaszás adapter árából kivonjuk az egy oldalkaszás adapter árát, a fentiekben kifejtettek miatt torzult lesz a kapott eredmény.

Az arányokat az (egy oldalkaszás adapter ára - oldalkasza nélküli adapter ára) osztva az egy oldalkaszás adapter árával $(5025 - 4087) / 5025$, a hányados 0,186 adódik, ami azt jelenti, hogy az egy oldalkaszás adapter árának 18,6%-át teszi ki egy oldalkasza ára. A II. r. alperes által forgalmazott egy oldalkaszás adapterek számlával igazolt eladási ára pedig 1.280.000 forint, erre vetítve a 18,6%-ot, az oldalkasza egységára 238.080 forintnak adódik.

Ebből levonva az oldalkasza nem vitatott 87.287 forintos gyártási költségét, a profit egy oldalkaszára 150.793 forint adódik, ami 110 darab oldalkasza esetén 16.587.230 forintot jelent, ami nem más, mint a II. r. alperes gazdagodása

E fenti szám adatok alapján az I. r. alperes esetében - az I. r. alperes által sem vitatott 13,6%-os haszonkulccsal számolva - ez $238.080 \times 0,136 \times 65 \text{ db} = 2.104.604$ forint gazdagodást jelent.

A II. r. alperes azon kifogására, hogy e kalkulációnál a 2008-as gyártási költséget állította szembe egy 2010-es kiskereskedelmi árlistával, a felperes előadta, hogy a 2010-es árlistából (F/25) nem a kiskereskedelmi árakat vette figyelembe, ahogy azt a II. r. alperes állítja, hanem az árlista második oszlopában szereplő, lényegesen alacsonyabb viszonteladói árakat (33/F/1). Érvéle szerint még abban az esetben is, ha a szóban forgó 2010-es árlista a II. r. alperes által említett, módosított konstrukciójú oldalkaszákkal ellátott adapterekre vonatkozik, az oldalkasza késvezető füleinek konstrukciós változtatása a teljes oldalkasza bekerülési költségét számottevően nem befolyásolhatta. Okfejtése szerint az A/11/c. robbantott rajzon piros színnel vannak megjelölve az igénypont jellemző része szerinti elemek, a 9/9. oldalon az áll, hogy ezek az elemek két oldalkaszára vonatkozóan 14.887 forintba kerültek, ami egy oldalkaszára esetén kb. 7.500 forintot tesz ki, ez az oldalkasza teljes gyártási költségének (87.287) körülbelül mindössze 8,5%-át teszi ki. Ebből az következik a felperes szerint, hogy a módosított részegység gyártási költségének kisebb mértékű változtatása nyilván nem eredményezhetett számottevő változást a teljes oldalkasza gyártási költségében. Ezért nem hiba a 2008/2009-es gyártási költségeknek a 2010-es árlistában szereplő viszonteladói árakkal való szembeállítás (33/F/1).

Harmadlagos számításában a felperes a licencia-díj analógia módszerét alkalmazta. Azzal érvelt, ha a felperes és az alperesek licenc-megállapodást kötöttek volna, tudván, hogy az alperesek nem fognak külön oldalkaszát értékesíteni, akkor a licencdíj alapját az alperesi végtermék kiskereskedelmi eladási ára alapján határozták volna meg. Ebből kiindulva a licencia díj megfelelő alapjának nem a II. r. alperes állítása szerinti oldalkaszánkénti 95.000 forintot tartotta, hanem a teljes, értékesített egykaszás adapter I. r. alperes általi eladási árait, amelyek az I. r. alperes 2009. december 8-i irata által igazoltak (9. sz. irat az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban). Az irat szerint az I. r. alperes a II. r. alperestől megvásárolt 5 darab egykaszás adapterből 4 darabot a **...országbeli** leányvállalata részére 1.313.799 forintért értékesített. A felperes ezt az árat vette alapul a díjalap meghatározásához. Érvéle szerint azért ezt az értékesítési árat vette figyelembe a mellékletben feltüntetett, több értékesítési ár közül, mert ezt tartotta egy átlagos árnak.

Előadta, hogy az adott szakterületen az 5-6%-os díjkulcs tekinthető szokásosnak (30-I. irat), azonban a licencszerződésekben a felek a fizetendő jogdíjat szinte bizonyosan az értékesítési árbevétel százalékában határozzák meg, melynek mértéke 10% vagy annál kevesebb (F/27). A bitorlásra tekintettel ennek a legmagasabb 10%-os díjkulcsnak az alkalmazását tartotta indokoltnak a felperes, ami a fenti 1.313.799 forint díjalapra

vetítve 131.000 forint gazdagodást jelent oldalkaszánként. Licencia analógia alkalmazásával tehát az I. r. és II. r. alperest $131.000 \times 75 = 9.825.000$ forint terheli egyetemlegesen. A II. r. alperest a harmadik személynek értékesített 35 db oldalkasza értékesítése alapján további 4.480.000 forint terheli a II. r. alperes által az I. r. alperes felé alkalmazott 1.280.000 forintos eladási árat alapul véve.

A felperes a II. r. alperesnek a fedési hányaddal kapcsolatos érvelését nem tartotta elfogadhatónak azzal, hogy az oldalkasza az az önálló kereskedelmi egység, amely forgalomba kerül, ebből következően az árbevétel, illetve az adott termékre fordítható közvetlen költség különbözetét kell az elszámolás alapjaként figyelembe venni. E körben utalt arra a bírói gyakorlatra, hogy gyógyszerrel kapcsolatos szabadalom esetén sem választják szét a hatóanyagot illetőleg a segédanyagot (27/F/I. és II.), s a védjegybitorlási perben is lehet analógiát találni (27/F/III. és IV.). A felperes szerint a haszon mindig az adott termék egészére vonatkoztatva értelmezhető, és nem bontható fel a II. r. alperes által alkalmazott műszaki, tömeg-alapú vagy költség-alapú arányosítással a termék alkotórészeinek megfelelő részösszegekre (29. sz. előkészítő irat). A felperes okfejtése szerint a profit csak úgy értelmezhető, hogy először definiáljuk azt a terméket, amelyet értékesítenek, és ezután határozzuk meg a termék értékesítése során keletkező profitot. Egy összetett termék esetén azt a legkisebb termék komponenst kell meghatározni, amely még kereskedelmileg önállóan forgalomképes. Ehhez képest a II. r. alperes a gazdasági élet racionalitásától idegen számítási módszert alkalmazott azzal, hogy egymástól független alkatrészekben és nem termékekben gondolkodik.

A felperes a II. r. alperes érvelésével szemben kifejtette, hogy a ...betakarító adapterek lényegében két fő funkcionális egységből állnak: egyrészt egy előtétasztaból, másrészt egy vagy két oldalkaszából, amelyek önállóan is forgalomképesek (F/25-I), azonban az oldalkaszát, mint terméket a vásárlók általában a vágómű miatt keresik, így a gazdagodás számításának alapját a teljes oldalkasza kell, hogy képezze, e tekintetben nem választhatók le az egyéb elemek a főigénypontban ismertetett vágóműről. Megjegyezte a felperes, hogy a tömeg alapú arányosítás azért is elfogadhatatlan, mert az oldalkaszák nem csak kiegészítő (rendváltató, rendvágó) funkciót látnak el, hanem komoly szerepük van a szemveszteség csökkentésében is, így önmagukban is előnyösen alkalmazható berendezések.

A felperes a II. r. alperes számítási, arányosítási módszereit azért sem tartotta elfogadhatónak, mert így az alperesek jóval kedvezőbb pozícióval kerülnének ki a jogvitából, mintha az elismert és tudatos jogsértés előtt hasznosítási engedélyt kértek volna a felperestől; az előadott alperesi számítások szerint ugyanis csak a feltételezett licenciadíj töredékét kellene megfizetniük.

A költség-alapú számítási móddal elviekben egyetértett a felperes, rámutatott azonban arra, hogy ahhoz, hogy ez alkalmazható legyen, ismerni kellene az oldalkasza értékesítési árát is. Márpedig mivel az alperesek az elismerten bitorló oldalkaszát önállóan nem értékesítették, így annak az értékesítési ára sem ismert. A II. r. alperes által megnevezett, a két oldalkaszás és az egy oldalkaszás adapter árának különbségéből adódó összeget (95.000 forint+áfa) azért nem tartja a felperes elfogadhatónak, mert a piacon a külön is értékesített oldalkaszák árához képest jelentős az árkülönbség (F/25-I. melléklet 4. oldalán szereplő oldalkaszák). Álláspontja szerint csak a fentiekben ismertetett arányosítási módszer lehet megfelelő eszköz, a költség alapú számításához.

A felperes költségigényét 7.560.000 forintban jelölte meg, amit az 33/F/2. jel alatt csatolt számlákkal, illetve számlaösszesítővel kívánt igazolni. Előadta, hogy perköltségigénye magában foglalja az eljárás során illetékbélyeggel különböző részletekben lerótt 1.395.300 forint illetéket is.

Azzal a II. r. alperesi indítvánnyal, hogy a felek a költségeiket maguk viseljék - azon álláspontja miatt, hogy a II. r. alperes a perre okot nem adott és a bitorlást azonnal elismerte - a felperes nem értett egyet, mert a bitorlás folyamatosan került feltárára, és a gazdagodás meghatározásához nem volt elegendő az alperesek elismerése, arra bizonyítást kellett folytatni. (F/29.) A felperes hangsúlyozta, hogy az alpereseknek lehetőségük lett volna, hogy a felperesi felszólító levelek (F/28) kézhezvétele után nyomban abbahagyják a bitorlást.

A z I. r. alperes ellenkérelme

Az I. r. alperes a kereseta részbeni elutasítását kérte, tekintettel arra, hogy a 3.Pk.../2009 számú ügyben hozott végzés állást foglalt arról, hogy a forgalmazás nem folyik, a szóban forgó termék már nincs raktáron, ennek megfelelően az abbahagyásra kötelezésnek már nincs alapja, és a lefoglalás, illetve a megsemmisítés sem kérhető, mert az I. r. alperesnek már nincs a birtokában a sérelmezett berendezésekből. Az I. r. alperes előadta, hogy kizárólag forgalmazó volt, nem pedig gyártó.

A 2009. december 11-én - az ideiglenes intézkedés iránti eljárás során - tett nyilatkozatában az I. r. alperes elismerte, hogy összesen 40 darab ...betakarító kaszát vásárolt a II. r. alperestől. Előadta, hogy az előtét asztalok beszerzési ára 35 darab "...2H" típusú, azaz kétoldali oldalkaszával rendelkező eszköz esetén 1.375.000 forint+áfa volt, amelyből a bitorlással érintett oldalkasza ára 95.000 forint+ÁFA/darab volt, azaz összesen 190.000 forint+áfa. A további 5 darab "...1H" típusú, azaz egyoldali oldalkaszával rendelkező eszköz esetében pedig a beszerzési ár 1.280.000 Ft+ ÁFA volt, melyből az eszköz részét képező 1 darab oldalkasza ára 95.000 forint+ÁFA. A II. r. alperestől kapott ajánlatok szerint az ajánlati árak gyártelepi árak voltak.

Nyilatkozata szerint a II. r. alperestől beszerzett eszközökből 5 darab "...2H" típusú belső felhasználásra került, további 8 darab "...2H" típusú eszköz az I. r. alperes ...országbeli leányvállalata, míg 10 darab az **másik országbeli** leányvállalata részére került értékesítésre. A maradék 13 darab (12 darab "...2H" és 1 darab "...1H" típusú) eszközt egyéb, harmadik személyek részére értékesítette. Az értékesítési árak különbözőek voltak, a ...országbeli leányvállalat részére például 1.313.799 forintért, illetve 1.380.187 forintért értékesítettek a perbeli oldalkaszával ellátott eszközöket. (3.Pk.../2009/9. sz. irat)

Annyiban az I. r. alperes elismerte a felperes igényét, hogy 2008. május 20-tól 2009 nyaráig szabadalomtörést követett el azzal (5. sz. jkv.), hogy 40 darab ...betakarító adaptert vásárolt a II. r. alperestől és értékesített, forgalmazott. A 40 darab berendezés a fentiek értelmében 75 darab ($2 \times 35 + 5 = 75$) oldalkaszát tartalmazott. Előadta, hogy 2009 őszére már a perbeli oldalkaszát egyáltalán nem forgalmazta és jelenleg egyetlen ilyen eszköz sincs a birtokában.

A gazdagodás visszatérítése iránti keresetnek elsődlegesen az elutasítását kérte állítva, hogy gazdagodást nem ért el, mert a perbeli oldalkaszák beszerzési ára megegyezett az eladási árral, tehát e körben az I. r. alperes nyereséget nem realizált. Másodlagosan kérte - utalva, a 2009. december 8. napján benyújtott beadványára (3.Pk.../2009/9. sz. irat) és a 33/A1/1. beadvány 1. sz. mellékletére - hogy a bíróság a gazdagodás összegét a főigényponthoz jellemzőkkel azonosítható műszaki elemek alapján történő arányosítással oldalkaszánként 1.147 forint összegben, azaz $1.147 \times 75 = 86.025$ forintban állapítsa meg a bíróság. Harmadlagosan kérte, hogy amennyiben a fentiekre a bíróság nem lát lehetőséget, úgy a gazdagodás összegét a vágómű elemei szerinti arányban oldalkaszánként 2.459 forint összegben, azaz I. r. alperes esetében 184.425 forintban állapítsa meg. Negyedlegesen azt kérte, hogy a teljes oldalkasza esetében, oldalkaszánként 7.261 forint, azaz az I. r. alperes esetében összesen 578.475 forintban állapítsa meg. A felperes késedelmi kamatkövetelését megalapozatlannak tartotta, mert szerinte a felperesnek róható fel, hogy az ügyet nem kísérelte meg peren kívül lezárni.

Az I. r. alperes a felperes gazdagodás visszatérítése iránti kereseti kérelmével, illetve ezen a jogcímen támasztott követelésével szemben beszámítási kifogást terjesztett elő, összesen 112.700 forint összegben. Előadta, hogy a Fővárosi Bíróság 3.P.../2011/13. számú, illetve a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.../2012/11. számú határozatai alapján a felperesnek perköltség jogcímen ilyen összegű egynemű és lejárt tartozása áll fenn az I. r. alperessel szemben (33/A1/1. és 33/A2/1. sz. iratok).

A felperes elégtételadással kapcsolatos kérelmét eltúlzottnak értékelte, hivatkozott arra, hogy a felperessel hosszú évekig rendkívül jelentős forgalmat bonyolított, ezen üzleti

kapcsolat során már korábban mód lett volna ilyen igényű kérés esetén a bitorlás megszüntetésére. Ehhez képest az I. r. alperes a bitorlást nyomban elismerte és évek óta igazoltan megszüntette. Utalt arra is, hogy a felperes keresetváltoztatásai miatt húzódik évek óta a per, továbbá a párhuzamosan zajlott szabadalombitorlási, illetve jellegbitorlási perek elegendő elégtételt kell, hogy jelentsenek a felperes részére.

Perköltségigényét bruttó 80.000 forint+ÁFA összegben jelölte meg, továbbá kérte összesen 200 km távolságra tekintettel tárgyalásonként 10.000 forint utazási költségátalány megállapítását.

223

A II. r. alperes ellenkérelme

A II. r. alperes a 2010. október 13. napján tartott szóbeli tárgyalásán a bitorlás tényét elismerte. Elismerése arra vonatkozott, hogy 2007. december 1-től 2008. július 17-ig különböző típusszámú ...betakarító adapter 40 darab oldalkaszájának gyártásával és forgalmazásával bitorolta a felperes szóban forgó szabadalmát. (5. sz. jkv.). Később elismerte azt is, hogy az-2H típusú ...betakarító adapterek, pontosabban azok oldalkaszájának hasznosításával is megvalósította a perbeli lajstromszámú szabadalomását (5/A/II/2). Az-2H típusszámú adapter tekintetében előadta, hogy 5 darab ...-2H típuszámmal megrendelt 6 m hosszú kaszát I. alperes kérésére később 5m-re rövidített, de a gyártott darabszámot ez az átalakítás nem módosította. (5/A/II.)

Megjegyezte ugyanakkor azt is, hogy 2007-ben szabadalomtisztasági vizsgálatot végzett, a függő bejelentésről nem volt tudomása, ezért úgy ítéli meg, hogy jóhiszeműen járt el ebben az időszakban. Annak igazolására, hogy a felperes által hivatkozott "r..." márkanévű terméke nem esik a perbeli szabadalom oltalmi körébe becsatolta az Iparjogvédelmi Szakértői Testület ISZT-12/2010 számon (A/4) kiadott szakértői véleményét.

A II. r. alperes előadta, hogy már 2008-ban abbahagyta a sérelmezett magatartást, vállalta, hogy attól a jövőben is tartózkodni fog. Állította, hogy lefoglalás és megsemmisítés nem fogantatosítható nála, mert a 40 darab általa gyártott ...betakarító adaptert értékesítette (5. sz. jkv. és 5/A/II.).

A per korábbi szakaszában a II. r. alperes vitatta az elismert 40 darab adapteren túli jogsértést, kétségbe vonta, hogy a felperesnek a 2009-es évi jogsértéssel kapcsolatosan benyújtott bizonyítékai (F/22, F/23, F/26 alatti fényképek) alkalmasak lennének a bitorlás bizonyítására.

Később (20. sz. irat) a II. r. alperes módosította a 2008. évi gyártásra tett nyilatkozatát és előadta, hogy ebben az évben további 5 darab adapter gyártása és értékesítése történt,

és ezen adapterek összesen 10 darab oldalkaszát tartalmaztak (A/7). Állította, hogy a 2008. évi gyártás teljes egésze, olyan oldalkaszákat tartalmazott, amelyek tekintetében a II. r. alperes a bitorlást elismerte. Előadta azt is, hogy a 2009. évben összesen 48 darab ...betakarító adapter gyártása történt, amely adapterek összesen 91 darab oldalkaszát tartalmaztak (A/8). A II. r. alperes nyilatkozata szerint a 2009. év olyan átmeneti év volt, amelynek során az oltalmi körbe nem eső, új oldalkasza konstrukciót kezdett alkalmazni. A fentieket az A/9. alatt becsatolt gyártmányrajzokkal és az A/10. alatti fényképekkel kívánta igazolni. Úgy nyilatkozott, hogy a 2009. évben gyártott és értékesített 48 darab adapterből 16 darab adapter volt olyan, amelynek oldalkaszái a szabadalom oltalmi körébe estek; ez összesen 25 darab további jogsértő oldalkaszát jelentett.

Összességében, a felperes a 22. sorszámú előkészítő irata alapján a jogsértéssel érintett oldalkaszák számát, azaz 110 darabot, kölcsönösen elfogadottnak tekintette (25. sz. irat).

Ami a gazdagodás meghatározását illeti, a II. r. alperes azzal érvelt, hogy az elért gazdagodás kapcsán kizárólag annak a termékrésznek szükséges az árviszonyait tisztázni, amelyben az oltalom tárgya megtestesül. A perbeli szabadalom főigénypontja kizárólag az elválasztó vágómű, azaz az oldalkasza mechanikai szerkezetére vonatkozik és az oltalom nem terjed ki sem a ...betakarító adapter oldallemezére, sem a meghajtó gépezetre, sem az oldalkaszát rögzítő vázszerkezetre. Tehát az adott esetben indokolt a fedési hányad meghatározása. A II. r. alperes szerint csak akkor lehet méltányos a gazdagodás kalkulációja, ha a „csupasz” oldalkasza profitjának legfeljebb egyharmadát vesszük figyelembe. Ezért a gazdagodás meghatározásának a 3%-os licenciadíj lenne a megfelelő alapja; korábban a felperes és a szabadalmas közötti licencszerződésben is 3%-os díj szerepelt (F/4, F/5). Az alperes rámutatott arra is, hogy a licencia analógia szerinti számításnál a felperes a fedési hányadot tévesen nem vette figyelembe és a fiktív licenciadíjat a teljes ...vágó adapterre vonatkoztatva számolta ki.

Rámutatott arra is, hogy az adapterre szerelhető oldalkasza és a felperesi arányosításban szereplő, önálló oldalkasza között lényeges különbségek vannak, mert az önálló oldalkasza lényegesen több elemből (A/14) és további (elektromos és hidraulikus) hajtásból áll, ezért az ez alapon végzett arányosítás helytelen eredményre vezet. II. r. alperes azért sem tartotta elfogadhatónak az elsődleges és másodlagos felperesi számításokat, mert az első eset az oldalkaszákból származó haszon mintegy huszonötszörösének elvonását jelentené, a második kalkulációnál pedig a felperes a 2010-es kiskereskedelmi (tehát kereskedői jutalékot is tartalmazó) árjegyzéki árhoz és nem a számlákkal igazolt, ténylegesen realizálódott eladási árhoz viszonyít. Ezen túlmenően a felperes a 2008-as gyártási költséget állítja szembe a 2010-es kiskereskedelmi árlistával.

A II. r. alperes maga is több alternatívát adott elő a gazdagodás kiszámításához: a jogsértéssel érintett műszaki elemekkel kapcsolatos részletes műszaki, tömeg-alapú és költség-alapú arányosítást végzett.

A/11. alatt csatolta a II. r. alperes a ...vágó adapter egy oldalkaszás és két oldalkaszás változatainak robbantott rajzait, valamint a robbantott rajzokon szereplő oldalkasza nagyított rajzát. Rámutatott arra, hogy a rajzokból kitűnik, hogy a ...vágó adapter oldalkaszákon kívüli része rendkívül sok alkatrészből áll, az oldalkaszák pedig olyan elemeket is tartalmaznak, amelyek nem jelennek meg a főigénypontban (zöld szín).

225

A II. r. alperes A/12. alatt egy mindkét oldalon oldalkaszával ellátott ...vágó adapter alkatelemeire vonatkozó részletes táblázatot nyújtott be, a táblázatban kiemelte az oldalkaszák nélküli adapter alkatelemeinek összköltségét és tömegét (1-7. oldal, 7. oldal sárga mező). Az összköltség eszerint 1.080.835 forint, a termék tömege 518 kg. A 7-9. oldalakon azon szerkezeti elemeket tüntette fel, amelyek az oldalkaszákat alkotják. Számítása szerint a két oldalkaszás kivitel esetén a két oldalkasza tömege 60 kg, az összes költsége pedig kerekítve 174.576 forint, tehát egy oldalkasza költsége 87.287 forint. Az összes költséget a II. r. alperes tovább bontotta aszerint, hogy az elemek a főigénypont tárgyi körében (narancssárga szín) vagy a főigénypont jellemző részében szerepelnek (piros szín). Eszerint a jellemző részbeli elemek összköltsége 14.887 forint, a tárgyi körű elemeké pedig 29.892 forintra adódott.

A II. r. alperes számításai szerint egy oldalkasza összes költsége így 87.287 forint - ezt az összeget később a felperes is elfogadta.

Ezen adat alapján az egy oldalkaszára adódó profit a nettó eladási ár és az egy oldalkasza összköltségének a különbsége, azaz $95.000 - 87.287 = 7.713$ forint. A II. r. alperes a 95.000 forintos nettó eladási árat az ideiglenes intézkedési eljárás során jelölte meg (10.sz. irat), állítva, hogy oldalkaszákat mindig az előtét asztalokra felszerelve teljesen forgalmazta és azok gyártási önköltségi ára, darabonként 94.675 forint, kerekítve 95.000 forint.

A fenti tömeg alapú arányosítással számolva a II. r. alperes szerint az összes profitból 6.207 forint profit esik egy oldalkaszára, a bekerülési költségek alapján arányosítva ez az összeg 8.315 forintnak adódik, a kettő átlaga pedig 7.261 forint.

A II. r. alperes olyan számítást, arányosítást is végzett, ahol az oldalkaszák azon elemeit figyelmen kívül hagyta, amelyek nem jelennek meg a főigénypontban (A/11. zöld színű elemek), azaz az arányosítást csak a főigénypont szerinti vágóműre végezte el (A/11. narancssárga és piros színű elemek). A tömeg-alapú arányból számolt nettó profit egy

alegységre számítva 2.785 forint volt, ez a költség-alapú arányból számítva 2.133 forintnak adódott, az átlaguk pedig 2.459 forint lett.

A II. r. alperes ugyanezt a számítást elvégezte csak a főigénypont jellemző részében szereplő alkatelemekre is (A/11. piros színű elemek), ekkor a profit az arányosítások átlagából számítva 1.147 forintnak adódott.

A fenti számítások alapján a II. r. alperes kérte, hogy a bíróság a gazdagodás összegét elsődlegesen a főigényponti jellemzői részbeli elemek alapján történő arányosítással, oldalkaszánként 1.147 forint összegben, másodlagosan a vágómű elemei szerinti arányban oldalkaszánként 2.459 forint összeg alapján vagy, harmadlagosan, az oldalkasza nettó eladási árára vetítve 3%-os díjkulccsal kalkulált 2.850 forint összeg alapján, (F/4,F/5), iv) oldalkaszánként 7.713 forint összegben határozza meg.

A II. r. alperes a felperes gazdagodás-visszatérítéssel kapcsolatos kereseti kérelmével, illetve ezen a jogcímen támasztott követelésével szemben 2.359.995 forint összegben beszámítási kifogást terjesztett elő. Állította, hogy a felperesnek perköltség jogcímen a Fővárosi Törvényszék, illetve a Fővárosi Ítéltábla csatolt határozatai alapján ilyen összegű egynemű és lejárt tartozása áll fenn a II. r. alperes irányában (33.jkv.).

A II. r alperes indítványozta, hogy a bíróság a perköltségről úgy döntsön, hogy a felek a felmerült költségeiket maguk viselik. Ezt azzal indokolta, hogy a perben folyamatos, készséges, eljárást segítő módon együtt működött, a jogsértést elismerte. Kérte azonban, hogy a bíróság ugyanezen okból a felperest kötelezze az A/5. alatt csatolt ISZT szakértői vélemény elkészítésének készkiadásainak megtérítésére (A/15.), vagyis a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján a II. r. alperes 225.000 forint költségigényt jelentett be, ezen felül vállalta, hogy költségét maga viseli.

III.

A kereset túlnyomórészt a l a p o s.

Az Szt. 19. §-a (1) bekezdése szerint a szabadalmi oltalom alapján a szabadalom jogosultjának - a szabadalmasnak - kizárólagos joga van a találmány hasznosítására. A (2) bekezdés értelmében a kizárólagos hasznosítási jog alapján a szabadalmas bárkivel szemben felléphet, aki engedélye nélkül előállítja, használja, forgalomba hozza, illetve forgalomba hozatalra ajánlja a találmány tárgyát képező terméket, vagy e terméket ilyen célból raktáron tartja vagy az országba behozza.

Az Szt. 24. §-ának (1) bekezdése szerint a szabadalmi oltalom terjedelmét az igénypontok határozzák meg. Az igénypontokat a leírás és a rajzok alapján kell

értelmezni. A (2) bekezdés értelmében a szabadalmi oltalom az olyan termékre vagy eljárásra terjed ki, amelyben az igénypont összes jellemzője megvalósul.

Az Szt. 35. §-ának (1) bekezdése szerint szabadalombitorlást követ el, aki a szabadalmi oltalom alatt álló találmányt jogosulatlanul hasznosítja. A (2) bekezdés értelmében a szabadalmas a bitorlóval szemben - az eset körülményeihez képest - a következő polgári jogi igényeket támaszthatja:

- a) követelheti a szabadalombitorlás megtörténtének bírósági megállapítását;
- b) követelheti a szabadalombitorlás vagy az azzal közvetlenül fenyegető cselekmények abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől;
- c) követelheti, hogy a bitorló szolgáltatson adatot a szabadalombitorlással érintett termékek, illetve szolgáltatások előállításában, forgalmazásában, illetve teljesítésében résztvevőkről, valamint az ilyen termékek terjesztésére kialakított üzleti kapcsolatokról;
- d) követelheti, hogy a bitorló nyilatkozzon vagy más megfelelő módon adjon elégtételt, és hogy szükség esetén a bitorló részéről vagy költségén az elégtételnek megfelelő nyilvánosságot biztosítsanak;
- e) követelheti a szabadalombitorlással elért gazdagodás visszatérítését;
- f) követelheti a kizárólag vagy elsősorban a szabadalombitorlásra használt eszközök és anyagok, valamint a szabadalombitorlással érintett termékek lefoglalását, meghatározott személynek történő átadását, kereskedelmi forgalomból való visszahívását, onnan való végleges kivonását, illetve megsemmisítését.

A felperes hiteles lajstromkivonattal igazolta, hogy a találmány szabadalmi oltalom alatt áll, és ő olyan hasznosító, aki jogosult saját nevében fellépni a bitorlással szemben (F/3-F/5). Fényképfelvételekkel azt is kellően bizonyította, hogy a II. r. alperes milyen műszaki jellemzőkkel rendelkező oldalkaszákkal ellátott ...betakarító adaptereket gyárt, illetve az alperesek milyen oldalkaszálat forgalmaznak (F/6, F/8, F/11).

Az I. r. alperes már az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban előadta, hogy közte és a II. r. alperes között 2007-ben jött létre egy megállapodás egy új ... oldalkaszának a kifejlesztésére, amely szerint a II. r. alperes gyártja, az I. r. alperes forgalmazza azokat. A nullszéria legyártása megtörtént, ez 20-30 darab oldalkaszának a legyártását jelentette, ami értékesítésre is került. A II. alperes pontosította az I. r. alperes nyilatkozatát, miszerint ténylegesen 10 darab prototípusról és 30 darab nullszériás darabról van szó. (8. sz. jkv.). A bíróság adatszolgáltatásra kötelezésére követően az I. r. alperes úgy nyilatkozott, hogy összesen 35 darab "...2H" típusú eszközt 1.375.000 forint +ÁFA beszerzési áron és 5 darab "...1H" típusú eszközt 1.280.000 forint+ÁFA beszerzési áron vásárolt a II. r. alperestől, a beszerzett eszközökből 5 darab "...2H" típusú eszköz belső felhasználásra került, a többi a ...országbeli, illetve **másik országbeli** leányvállalatainak és harmadik személyek részére értékesítette. (3.Pk.../2009/9. sz. irat).

Vagyis, az I. r. alperes nem vitatta, hogy a perbeli szabadalom oltalmi körébe eső oldalkaszákkal ellátott "...-2H" és „...1H" típusszámú ...betakarító berendezéseket használt és forgalmazott. A forgalmazás esetében 40 darab ...betakarító berendezés forgalmazásáról nyilatkozott. Elismerte, hogy a db ...betakarító berendezést a II. r. alperestől vásárolta.

A II. r. alperes a bitorlási per 2010. október 13. napján tartott szóbeli tárgyalásán a bitorlás tényét elismerte, elismerése arra vonatkozott, hogy a II. alperes 2007. december 1-től 2008. július 17-ig különböző típusszámú ...betakarító adapter 40 darab oldalkaszájának gyártásával és forgalmazásával bitorolta a felperes szóban forgó szabadalmát. (5. sz. jkv.). Elismerte azt is, hogy az „.....-2H" típusú ...betakarító adapterek, pontosabban azok oldalkaszáinak hasznosításával is megvalósította a perbeli lajstromszámú szabadalom bitorlását (5/A/II/2). Az „.....-2H" típusszámú adapter tekintetében előadta, hogy 5 darab "...2H" típuszámmal megrendelt 6 m hosszú kaszát I. alperes kérésére később 5m-re rövidített, de a gyártott darabszámot ez az átalakítás nem módosította. (5/A/II.)

Nem volt vitás tehát a per során, hogy az I. r. alperes a II. r. alperestől vásárolt termékek közül 65 darab oldalkaszát továbbértékesített, ellentmondó nyilatkozatokat tett azonban arról, hogy a maradék 10 darab oldalkaszának mi lett a sorsa. A per korábbi szakaszában előadta, hogy jogsértő termékekből már nincs a birtokában egy sem, azokat mind eladta, később azonban azt állította, hogy 10 darab még mindig a birtokában van mégpedig saját felhasználás végett. A per során csak az volt bizonyos, hogy 75 darab oldalkasza az I. r. alperes birtokába került, azt azonban nem bizonyította az I. r. alperes, hogy mindet tovább értékesítette, mint ahogy azt sem, hogy a maradék 10 darabot saját felhasználásba vette. Bizonyossággal csak 65 darabról állítható, hogy azt az alperes eladta. Ezért a bíróság tényállásként azt tudta megállapítani, hogy 10 darab oldalkasza még mindig az alperes birtokában van, és így elfogadta a felperes azon érvelését, hogy ezen darabszám erejéig az alperes raktáron tartással és forgalomba hozatalra való felajánlással jelenleg is szabadalombitorlást valósít meg. Utóbbi megállapításnál figyelembe vette a bíróság azt, hogy az alperes az összes több oldalkaszát értékesítette, így - az ellenkező bizonyítása hiányában - nem valószínű az, hogy a fennmaradó 10 darabot saját célú felhasználás végett tartaná magánál. Ezért öt darab, két oldalkaszás adapterrel kapcsolatos ellentmondó nyilatkozataira figyelemmel az I. r. alperest bitorlás abbahagyására és a darabértő oldalkasza megsemmisítésére kötelezte a bíróság.

A II. r. alperes nem vitatta, hogy 110 darab, a jogsértéssel érintett oldalkaszákkal ellátott ...betakarító berendezéseket gyártott, s 2008. év nyaráig 40 darab értékesített az I. r. alperes részére. A 40 darab eszköz mindösszesen 75 darab, a jogsértéssel érintett oldalkaszával volt felszerelve. Atöbbi, 35 darab, bizonytalan sorsú oldalkasza

tekintetében pedig a bíróság kötelezte a II. r. alperest, hogy 15 napon belül szolgáltatson adatot a bitorlással érintett áruknak az I. r. alperesen kívüli harmadik személyeknek történt értékesítéséről és az így nyert árbevételről.

A nyilvános elégtételadásra kötelezést a felperesi kérelemnek helyt adva rendelte el a bíróság, az erre vonatkozó kereseti igényt a jogsértés súlyával arányban állónak, a joggyakorlatnak megfelelő formátumúnak és időtartamúnak ítélte meg.

Ami az alpereseknek a szabadalombitorlással elért gazdagodását illeti, a következőket állapította meg a bíróság:

Az Szt. 35. § (2) bekezdése értelmében a szabadalmas a bitorlóval szemben - az eset körülményeihez képest - az egyéb polgári jogi igények mellett követelheti a szabadalombitorlással elért gazdagodás visszatérítését. Szabadalombitorlás esetén a felperes, mint a gazdagodás visszatérítése iránt igényt előterjesztő fél tartozik bizonyítani, hogy a jogsértéssel összefüggésben az alperes vagyoni előnyhöz jutott. E haszon a szabadalom szerinti találmány alperesi hasznosítása során kifejezhető előnyben realizálódott.

A gazdagodás mibenlétének és mértékének vizsgálatakor kiindulási alap lehet az alperesnél a jogsértéssel összefüggésben elért bevételből a költségek levonása alapján adódó haszon, más megközelítésben az a licencia díj, amit a jogszerűen, engedéllyel történő szabadalom hasznosítás esetén kellett volna a szabadalmas részére megfizetni (8.Pf.../2008/8., 8.Pf.../2004/6. sz. határozatok). Ezt a két számítási elvet hozta fel a felperes is a gazdagodás visszatérítésének igénye körében, melyek közül a bíróság a felperes másodlagos számítását tartotta olyannak, amely a legegzaktabb eszköze lehet a gazdagodás meghatározásának az adott eset összes körülményére tekintettel.

A jogsértéssel érintett oldalkaszák ténylegesen igazolt költsége (gyártási költség) nem volt vitatott a felek között; a II. r. alperes által szolgáltatott adatok szerint, ez 87.287 forint.

Nem értettek egyet azonban a felek a jogsértéssel érintett oldalkaszák értékesítési (vizsonteladói) árának meghatározásának módjával. A vitát egyrészt az okozta, hogy a II. r. alperes a sérelmezett oldalkaszákat önállóan nem értékesítette, csak a ...betakarító előtét asztalokkal együtt; másfelől a perbeli szabadalom 1. főigénypontja kizárólag az oldalkasza mechanikai szerkezetére vonatkozik. E körben a II. r. alperes azzal érvelt, hogy a szabadalmi oltalom nem terjed ki sem ...betakarító adapter oldallemezére, sem a meghajtó gépezetre, sem az oldalkaszát rögzítő vázszerkezetre, vagyis a perbeli találmány fedési hányadát kell meghatározni. Ezt a felperes vitatta kifejtve, hogy fedési

hányad az oldalkasza egyes alkatrészei viszonylatában nem határozható meg, mert az oldalkasza, mint önálló berendezés értékesíthető.

A bíróság a felperes álláspontját osztotta. Ésszerű ugyanis az a megközelítés, hogy a kereskedelmi forgalomban önálló, a kívánt funkció betöltésre alkalmas legkisebb egységként az oldalkasza jelenik meg. A perbeli szabadalom tárgyát képező, 1. igénypontbeli vágómű önmagában, a ...betakarító adapter oldallemeze, a meghajtó gépezet, és az oldalkaszát rögzítő vázszerkezet nélkül nyilvánvalóan nem alkalmas a szabadalmi leírásban meghatározott funkciójának betöltésére. Ezekre az elemekre tehát feltétlenül szükség van ahhoz, hogy a perbeli szabadalom szerinti műszaki megoldás ne csupán elméleti síkon, de a gyakorlatban is alkalmazható legyen. Ha a II. r. alperes által javasolt felosztás műszaki, illetve szabadalmi jogi értelemben el is végezhető, a gazdagodás meghatározásakor semmiképpen sem indokolt, itt ugyanis azon tényekből kell kiindulni, amelyek a gazdagodást eredményezték, az adott esetben pedig az nem vitatott tény, hogy a felek az oldalkaszákat nem elemekre bontva, alkatrészenként értékesítették, hanem olyan kész terméként (akár adatperrel együtt, akár anélkül) amely további műszaki beavatkozás nélkül alkalmas funkciójának, a terménybetakarításnak az ellátására. Nem fogott tehát helyt az a II. r. alperesi okfejtés, hogy ezen alkatrészek tekintetében fedési hányadok meghatározása indokolt. Megjegyzendő, hogy a szabadalom főigénypontja is elválasztó vágóműre vonatkozik, nem pedig az egyes elemek felsorolására. Az oldalkasza tehát az önállóan is forgalomképes eszköz (F/25-I. melléklet), ezért a jogsértéssel érintett termék értékesítési árát kellett meghatározni ahhoz, hogy abból a felek által nem vitatott gyártási költséget levonva az oldalkaszán elért haszon, mint gazdagodás kiszámítható legyen.

Osztható volt a felperes arra vonatkozó érvelése is, hogy a II. r. alperes alkatrészekre lebontott számítási módszerei tévesek. Különösen irreális megközelítés az egyes alkatrészek tömegük alapján való súlyozása, mert az alkatrész műszaki funkciója, a készülék egészéhez viszonyított relatív, vagy a technika álláshoz viszonyított abszolút műszaki színvonaláról ez az adat semmilyen információt nem ad. Egy szemléletes példával élve: ha elfogadnánk a II. r. alperes okfejtését akkor például egy asztali számítógép fémlemezéből hajtott háza sokszorosan nagyobb műszaki értéket képviselne, mint e gép alaplapja az azon lévő központi nyolcmagos mikroprocesszorral, memóriával és más eszközökkel együtt.

A II. r. alperes számításainak nyilvánvaló hibáját jelzi ezek teljességgel életszerűtlen eredménye is. A nem vitásan 87.287 forintos bekerülési költségű eszközök értékesítési (vizonteladói) áráként az alperes 95.000 forintot kalkulált, vagyis egy eszközön legfeljebb 7.713 forint - más alperesei számítások szerint ennél is kevesebb - haszon volt realizálható, ami a termék műszaki jellegéhez, színvonalához viszonyítva irreálisan alacsony összeg. Az alperes által kalkulált ár a piacon fellelhető más hasonló termékek

árától (F/25-I. melléklet 4. oldalán szereplő oldalkaszák) is lényegesen elmarad, ráadásul a II. alperes egyetlen számlát sem csatolt, amely bizonyíthatná a 95.000 forintos viszonteladói árat.

A jogsértő termékekkel ellátott eszközök forgalmazásával kapcsolatos adatok a perben megismerhetőek voltak, a felek - kölcsönösen elismert - előadásain, internetről letölthető, nem vitatott kereskedelmi tényeken alapultak, így ezekkel közvetlenebb lehetőség nyílt a termék értékesítésével elért gazdagodás meghatározásához, mint a licencia analógia módszerével, amely mindig magában hordozza az abból eredő bizonytalanságot, hogy a bíróság csak a licencforgalmi viszonyokhoz való közelítésként, mindössze mérlegeléssel tudja meghatározni az alkalmazandó díjkulcsot. Ezért a bíróság nem a felperes harmadlagos kérelme szerinti licencdíjas közelítő módszert vette figyelembe, hanem az alpereseknél a jogsértéssel összefüggésben, annak következményeként elért, a költségek levonásával határozta meg gazdagodás mértékét.

E megközelítésben a felperes két számítási módszert is felajánlott az oldalkaszák értékesítési árának meghatározására; mindkét számítás arányosítási elven alapult.

A bíróság a felperes elsődleges kereseti kérelmének megfelelő, a számítás alapjául szolgáló arányosítási módszert nem tartotta relevánsnak, mert ott a felperes a saját oldalkasza értékesítési árának (459.000 forint) és a saját kétkaszás teljes adapter viszonteladói árának (2.259.000 forint) arányát határozta meg (20%), és ezt vetítette a II. r. alperesi kétkaszás adapter viszonteladói árára (1.375.000 forint).

Ehhez képest rendelkezése álltak az alperesi termékek olyan kereskedelmi adatai is, amelyekből a felperesi termékek figyelembe vétele nélkül, aggálytalanul lehetett meghatározni a gazdagodás mértékét; ezeket az adatokat a felperes a másodlagos számításában vette figyelembe, a bíróság ezt a számítást tartotta a gazdagodás meghatározásához a legalkalmasabb eszköznek.

Tényszerű és okszerű volt a felperesnek a fentiekben kifejtett elveken alapuló olyan arányosítási módszere, amellyel a felperes a gazdagodást a II. r. alperesnek a bitorló oldalkaszákkal érintett termékeihez hasonló "r...-2H-..." adapter viszonteladói árából kiindulva. Mivel a perbeli szabadalomhoz nem vitásan ez a megoldás áll legközelebb, osztható volt a felperes azon okfejtése, hogy a számítások alapjául szolgáló oldalkasza reális árának meghatározásakor az egy oldalkaszás adapter - jelen esetben a "r...-1H-..."- árából kell kivonni az oldalkasza nélküli adapter - jelen esetben a "r...-..." - árat, mert ez a módszer egyúttal kiküszöböli a többszörös részegységek beépítésekor a teljes termék árában jelentkező relatív árendedményt is, szemben a II. r. alperes által javasolt módszerrel, amikor a két oldalkaszás adapter árának és az egy oldalkaszás adapter árának különbözete adja az oldalkasza árat.

Nem fogott itt helyt a II. r. alperes azon kifogása, hogy a felperes ebben számításban a 2008-as gyártási költséget állította szembe egy 2010-es kiskereskedelmi árlistával, egyet lehetett érteni ugyanis azzal, hogy a 2010-es árlistából (F/25) nem a kiskereskedelmi árakat vette figyelembe, ahogy azt a II. r. alperes állítja, hanem az árlista második oszlopában szereplő, lényegesen alacsonyabb viszonteladói árakat. Elfogadhatónak ítélte a bíróság azt a felperesi érvelést is, hogy még abban az esetben is, ha a szóban forgó 2010-es árlista a II. r. alperes által említett, módosított konstrukciójú oldalkaszákkal ellátott adapterekre vonatkozik, az oldalkasza késvezető füleinek konstrukciós változtatása a teljes oldalkasza bekerülési költségét számottevően nem befolyásolhatta. (33/F/1. sz. irat).

A másodlagos kérelem szerint előterjesztett kalkulációs módszerrel egy oldalkasza egységára 238.080 forintnak adódott a felperes számításai szerint. Ennek az árszínvonalnak az életszerűségét igazolja a F/18. alatt csatolt néhány, oldalkaszára vonatkozó eladási ár, és az F/25-I. melléklet is, amelyek szerint az önállóan értékesített oldalkaszák eladási ára hasonló nagyságrendű.

A fenti értékből levonva az oldalkasza gyártási költségét, 87.287 forintot kapunk, vagyis az egy oldalkaszára eső számított profit (gazdagodás) 150.793 forintnak adódott; ami az elismerten 110 darab jogsértő oldalkasza esetén 16.587.230 forintot jelent.

Figyelemmel arra, hogy az I. r. alperes a felperes által kiszámított 13,6%-os haszonkulcsot nem vitatta, a bíróság a fenti értékesítésből árból kiindulva és az előbbi haszonkulcsot figyelembe véve, elfogadta az I. r. alperes gazdagodásának a felperes által másodlagos számítási módszerrel meghatározott értékét is, ami 2.104.604 forintnak adódott.

A bíróság fenti adatok ellenőrzése végett a fenti arányosítást elvégezte a nyilvánvalóan egyszerűbb kivitelű „...” jobboldali mechanikus meghajtású, ...vágó oldalkasza akciós eladási árából kiindulva is. A nem vitás 13,6%-os haszonkulccsal számolva megállapítható, hogy annak viszonteladói ára 250.560 forintnak adódik, ebből levonva a 87.287 forint gyártási költséget 163.273 forint a különbözet, ami nagyságrendileg közelebb áll a felperes által számított 150.793 forinthez, mint a II. r. alperes által állított 95.000 forint viszonteladói árhoz.

A bíróság a fentiekben kifejtettek alapján a gazdagodás mértékének megállapításánál a felperes másodlagos kereseti kérelmének adott helyt és az I. r. alperes esetében 2.104.604 forintot, a II. r. alperes esetében 16.587.230 forintot tekintett a jogi kategória szerinti gazdagodás mértékének, amit vissza kell fizetni a szabadalom hasznosítójának, érvényesülve ezzel az Szt. 35. § (2) bekezdésének e) pontja szerinti

jogintézménye, amely a gazdagodás visszatérítését objektív alapú polgári jogi igényként szabályozza.

A kifejtett indokok alapján a bíróság a kereseti kérelemnek - a gazdagodás visszatérítése tekintetében a másodlagos keresetnek - megfelelően marasztalta az alpereseket. A késedelmi kamat mértékét a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint határozta meg, nem adott helyt a felperes azon kérelmének, hogy a késedelmi kamat a Ptk. 301/A. §-a kerüljön megállapításra, mert a jelen szabadalombitorlási perben a feleknek nem szerződéses kapcsolatukból eredő fizetési késedelemmel összefüggő jogvitáját kellett elbírálni (3/2004 (XII. 2.) PK vélemény).

233

A bíróság elutasította az alperesek beszámítási kifogásait, mert a beszámítani kért, más perben jogerősen megállapított perköltség a Pp. 229. § (1) és (3) bekezdése értelmében ítélt dolog, ekként a jelen perben beszámításra alkalmatlan (BDT2003.806).

A nagyobb részt elvesztés alpereseket a bíróság a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a perköltség megfizetésére, amely alperesenként a velük szemben érvényesített lerótt illetékből (1.154.000 forint) és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. §-ának (1) bekezdése alapján igazolt ügyvédi munkadíjból és 27% általános forgalmi adóból áll. A bíróság a fenti IM rendelet 2. §-nak (2) bekezdése alapján az igazolt 1.164.700 forintos ügyvédi munkadíjat 2.000.000 forintra mérsékelte, mert a díjigény nem állt arányban sem a pertárgyértékkel, sem a kifejtett munkateljesítménnyel; itt értékelte a bíróság azt is, hogy a gazdagodás visszatérítése körében a felperes másodlagos kereseti kérelmének adott helyt, tehát a felperes ennyiben elvesztés lett. Ennek megfelelően a bíróság a követelés alperesek özti arányához igazodva az I. r. alperest 399.000 forint (ami a 253.012 forintos ügyvédi munkadíj és a 145.920 forint illeték kerekített összege), a II. r. alperest 2.755.000 forint (ami az 1.007.530 forintos ügyvédi munkadíj és az 1.747.000 forint illeték kerekített összege) perköltség megfizetésére kötelezte. Nem osztotta a bíróság a II. r. alperes azon indítványát, hogy a felek a költségeiket maguk viseljék, mert az alperesek a perre okot adtak, a jogsértés mértéke a per során fokozatosan derült ki újabb és újabb elismeréseik alapján, a jogsértés tények elismerése nem volt elegendő ahhoz az első tárgyaláson ítélettel döntsön.

Budapest, 2012. november 14.

Fehérvári Anikó s. k., Dr. Lakner Szilvia s. k.,
előadó bíró. Csóti Tamás s. k., bíró
a tanács elnöke

Fővárosi Törvényszék

3.P.22.407/2011/13.

A Fővárosi Törvényszék dr. Debreceni Róbert ügyvéd által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - dr. Kollai Gergely ügyvéd által képviselt **alperes neve** (**alperes címe.**) alperes ellen formatervezési minta hasznosítása utáni díj megfizetése iránt indított perében meghozta az alábbi

235

í t é l e t e t:

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 4.225.273 forint tőkét és annak 2004. május 20. napjától 2004. december 31. napjáig járó évi 11%-os, 2005. január 1. napjától 2005. június 30. napjáig járó évi 9,5%-os, 2005. július 1. napjától 2005. december 31. napjáig járó évi 7%-os, 2006. január 1. napjától 2006. június 30. napjáig járó évi 6%-os, 2006. július 1. napjától 2006. december 31. napjáig járó évi 6,25%-os, 2007. január 1. napjától 2007. június 30. napjáig évi 8%-os, 2007. július 1. napjától 2007. december 1. napjáig évi 7,75%-os, 2008. január 1. napjától 2008. június 30. napjáig járó évi 7,5%-os, 2008. július 1. napjától 2008. december 31. napjáig járó évi 8,5%-os, 2009. január 1. napjától június 30-ig járó évi 10%-os 2009. július 1. napjától 2009. december 31. napjáig járó évi 9,5%-os, 2010. január 1. napjától 2010. június 30. napjáig járó évi 6,25%-os, 2010. július 1. napjától 2010. december 31. napjáig járó évi 5,25%-os, 2011. január 1. napjától 2011. június 30. napjáig járó évi 5,75%-os, 2011. július 1. napjától 2011. december 31. napjáig járó évi 6%-os és 2012. január 1. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére járó, az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát.

Az ezt meghaladó keresetet a bíróság elutasítja.

Kötelezi a bíróság a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 500.000 forint perköltséget.

A felperes, 882.000 az alperes 18.000 forint illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt illetéket köteles külön felhívásra az államnak megfizetni.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 nap alatt fellebbezésnek van helye, amelyet a Fővárosi Ítéltáblához címezve a Fővárosi Törvényszéknél lehet benyújtani.

I n d o k o l á s

I.

Az alperes a jogosultja, a felperes pedig 60%-ban szerzője az 1995. április 24-i elsőbbségű,0 lajstromszámú „V.....” megnevezésű formatervezési mintaoltalomnak. A minta oltalma legutóbb 2005. december 9. napján került megújításra.

A minta tárgya egy olyan hatszögletű, piros színű, balmenetes vakanya, melynek felső részén kerek, egyik oldalán kifelé nyitott bema-rást tartalmaz, amibe egy darab lapos tömítőgyűrű applikálható.

Az alperes a perbeli vakanyát 1995. március 28. napjától 2008. január végéig 11,5 és 23 kg-os gázipalackjain alkalmazta.

A vakanya a gázipalack szerelvényét képezte, önálló termékként nem került kereskedelmi forgalomba. Kettős funkcióval bírt: (i) egyrészt a gázipalack tetején elhelyezkedő szelep csatlakozó csomópontját használaton kívüli esetben gáztömören zárta le, (ii) másrészt a szelephez csatlakozó és a felhasználó tulajdonában lévő flexibilis csatlakozáshoz, az új, sérülésmentes tömítőgyűrűt hordozta, biztosítva ezzel, hogy a fogyasztó számára a gázipalack üzembe helyezésekor rendelkezésre álljon a sérülésmentes, gáztömör tömítőgyűrű. A mintával ekként könnyedén megoldható volt, hogy a fogyasztó a gázipalack megvásárlásakor, illetve cseréjekor biztosan hozzájusson a megfelelő tömítő eszközhöz, ezzel pedig csökkenthető volt a hibás vagy elöregedett tömítőgyűrűk használatából eredő balesetek kockázata. Az alperes gázszolgáltatásának reklámozása során „Háromszoros védelem.” jelmonddal kifejezetten felhívta a fogyasztók figyelmét a perbeli vakanya használatára, annak előnyére, biztonságnövelő funkciójára; sőt, a vakanya e tulajdonságára épülő, a fogyasztók számára különleges kedvezményt ígérő promóciós kampányt is folytatott (25.).

A perbeli vakanyát az alperes megbízás alapján gyártatta; adatszolgáltatása alapján az alábbi mennyiségben és nettó árértékért szerezte be azokat:

	1995. III. 28	1996	1997	1998	1999
darab/év	2.540.000	4.464.000	3.296.000	2.840.000	2.420.000
nettó darabár	4,47	4,72	5,13	5,76	11,00
tömítőgyűrű	2,5	2,73	3,13	3,51	4,00
	2000	2001	2002	2003	2004
darab/év	1.010.000	365.000	0	0	600.000
nettó darabár	12,30	12,92	13,70	14,40	15,08

tömítőgyűrű	4,5	4,73	5,01	5,27	5,52
	2005	2006	2007	2008. január	
darab/év	635.000	740.000	535.000	230.000	
nettó darabár	16,60	17,25	18,35	11,55	
tömítőgyűrű	6,07	6,31	6,71	7,05	

Az alperes az 1995-1998 közötti időszakban a vakanyát külső tömítőgyűrű nélkül vásárolta meg a gyártótól, a tömítést maga helyezte el abban, 1999-től pedig a külső tömítést a gyártó tette bele a vakanyába, ezért a táblázatnak az 1995-1998-ig terjedő időszakra vonatkozó adatai kizárólag a vakanyára vonatoznak (szürkével kiemelve), míg az 1999-2008. évekre feltüntetett ár magában foglalja a külső tömítőgyűrű árát is.

237

2008. január végén az alperes felhagyott a perbeli vakanya használatával, a felek egyezős nyilatkozatukkal az adott évre vonatkozóan feltüntetett darabszám kb. egyharmadát-egynegyedét tekintették olyannak, mint amely azonos a perbeli mintával.

A felperes többször is, legkorábban 2001. június 26. napján kérte írásban díjazását az alperestől, ami nem vezetett eredményre.

II.

A kereset

Ilyen előzmények után a felperes 2007. január 29. napján keresetében 258.743.478 forint találmányi díj és kamatainak megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A 2008. június 2. napján előterjesztett keresetpontosításában (1) 223.635.785 forintra változtatta a követelést, melyet a 2009. február 9-i keresetmódosításban (12) 94.796.915 forintra szállított le. E legutóbbi keresetmódosításban a felperes a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (Fmtv.) 14. §-ának (3) bekezdése és a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 14. §-ának (1)-(3) bekezdései alapján kérte a formatervezési minta használata után járó díj megfizetésére kötelezni az alperest.

A felperes álláspontja szerint követelése nem évült el; előadta, hogy díjigényével a minta használatbavételét követően folyamatosan fellépett az alperesnél. Előbb szóban, majd 2001 júniusától írásban is kérte a minta használata alapján járó díj megfizetését. Az elévülési idő megszakadását tanúvallomásokkal kívánta bizonyítani, indítványozta különösen **o.o-nek**, az alperes korábbi területi vezetőjének, valamint **s.i-nak**, az alperes gázértékesítési üzletág-vezetőjének, továbbá **s.z--nak**, az alperes korábbi

vezérigazgatójának és **sz.z-nak**, az alperes korábbi üzemeltetési és beszerzési igazgatójának, jelenlegi vezérigazgatójának tanúkenti meghallgatását.

Díjigényének összegszerű meghatározásakor a felperes azzal érvelt, hogy a gázpalackok cseréjével a fogyasztó egy üres palack ellenében, valamint az aktuális ár megfizetése mellett egy teli palackot vásárol, azaz gázszolgáltatást vesz igénybe, ezért a díj számításának alapjául ezen szolgáltatás mindenkori árát és az alkalmazások számát tekintette. A Magyar Szabadalmi Hivatal mellett működő Iparjogvédelmi Szakértői Testületnek a felperes megbízása alapján készített ISZT-6/2006 számú szakvéleményére utalva kifejtette, hogy a tárgyi vakanya szerkezet a teljes szolgáltatás mindenkori aktuális forgalmi értékében kifejezhető értékkel bír; ez az érték a felperes szerint a szolgáltatás egészében mindösszesen legkevesebb 1/300-1/400-ad részt tesz ki.

Összegszerű díjigényét **L.** igazságügyi műszaki szakértőnek a felperes megbízása alapján készített szakvéleménye (a továbbiakban: I. magánszakvélemény) alapján határozta meg. A szakértő külön-külön állapította meg a 11,5 kg-os és a 23 kg-os palackok cseredíja és értékesített darabszáma alapján az alperes nettó árbevételét; e szerint az alperes az 1995-2007 közötti időszakban 71.523.914 darab 11,5-kg-os és 9.536.523 darab 23 kg-os gázpalackot értékesített, melyből 123.566.096.761, illetve 156.516.993.117 forint nettó árbevételre tett szert. Az új, tömítőgyűrűvel szerelt vakanya nettó árát 6,7 forintnak tekintve az egyes palacktípusokra külön-külön határozott meg egy költség és árarányt, melyekből 0,365 súlyozott költség és árarányt képezve arra jutott, hogy a perbeli vakanyához köthető eredmény 228.517.439 forint. Ezt az összeget korrigálta a szakértő vakanyánként 0,87 forint/darab többletköltséggel és megállapította, hogy a szerzőket együttesen 157.994.858 forint, a felperest pedig 94.796.915 forint díj illeti meg.

A z a l p e r e s v é d e k e z é s e

Az alperes elsődlegesen a kereset elutasítását kérte, másodlagosan azt összegszerűségében vitatta.

Nem tette kérdésessé, hogy a kereskedelemmel összefüggő munkaköröket betöltő felperes anélkül alkotta meg az alperes tevékenységi körébe tartozó mintát, hogy ez munkaviszonyból eredő kötelezettsége lett volna.

Nem vitatta az alperes azt sem, hogy a perbeli minta hasznos, annak alkalmazása számára kifejezett előnyt jelentett, ezért az alkalmazotti mintákra vonatkozó szabályok szerint díjazás illeti meg a felperest.

Érvelése szerint azonban a felperes követelése elévült, mert a díj a perbeli minta 1995. március 28-i használatba vételétől esedékes, ehhez képest a felperes legkorábban csak az elévülési időn túl, 2001 júliusában kérte írásban díjazását az alperestől.

E mellett az alperes rendkívül eltúlzottnak is értékelte a felperes díjigényét, kifejtve, hogy a kereseti követelés nincs arányban a perbeli minta értékével, illetve azzal az előnnyel, melyhez az alperes jutott annak alkalmazása során.

Tévesnek értékelte az alperes a felperesnek a gázszolgáltatás értékét alapul vevő számítását. Kifejtette, hogy a gázfelhasználás mértéke, illetve a forgalmazott gáz mennyisége nincsen oksági összefüggésben a javaslat kidolgozásával, tehát a számításoknál nem az alperes által forgalmazott gáz értékét kell alapul venni, hanem az elfogadott és alkalmazott javaslat okozta gazdasági eredményt.

Ez az alperes szerint abban ragadható meg, hogy a módosított vakanya használata miatt részben csökkent a tömítés felhasználása, ezzel együtt azonban nőtt a vakanya ára a módosítás okán. Ezért azt kell kiszámítani, hogy mekkora megtakarítást okozott a módosított vakanya használata, illetve a módosítás mennyibe került az alperesnek, s e kettő különbsége lehet a felperes díjazásának alapja.

Az alperes éves lebontásban közölte, hogy mekkora ellenérték fejében mennyi perbeli vakanyát szerzett be (25/A/I., lásd fenti táblázat.) Ezen belül a tömítés felhasználását két jelentősebb időszakra bontotta: a bevezetéstől 1995-től 2001-ig, illetve 2002-től a minta használatának megszűntetéséig, azaz 2008 januárjának végéig.

A közölt forgalmazási adatok és tömítőgyűrű szám alapján az alperes megállapította, hogy 1995 és 2001 között mintegy 13 millió darab tömítőgyűrűvel kevesebb került felhasználásra, ami az erre az időszakra kiszámított 3,20 forintos átlagárral számolva 41.600.000 forint megtakarítást biztosított, a második időszakban pedig 6,5 millió tömítőgyűrűvel kevesebb került felhasználásra, ami az erre az időszakra számított 5,4 forint átlagárral számolva mintegy 35.000.000 Ft-os megtakarítást eredményezett.

Ezen felül az alperes - érvelése szerint - további megtakarítást ért el azzal, hogy a minta alkalmazása miatt mentesült a tömítések külön forgalmazásának költségei alól. Erre tekintettel a teljes időszak alatt felhasznált mintegy 100 millió darab tömítés 30%-ának 5%-ában határozta meg az alperes az anyagmozgatási megtakarítást, vagyis a teljes alkalmazási időszak alatt a tömítés átlagárát 4,3 forinttal számítva az alperes e körbe eső megtakarítása kb. 6,5 millió forint lehetett.

A fenti tételeket összeadva az alperes mindösszesen 83.100.000 forint megtakarítást jelölt meg.

További érvelése szerint, ha számításba vesszük a felhasználónál jelentkező munkabiztonsági javulást, továbbá a minta alkalmazása által okozott egyéb előnyöket (jobb megjelenés, komplexebb szolgáltatás, stb.), a fentiek szerint számított megtakarítást 5%-kal megnövelve a megtakarítás teljes összege 87.255.000 forintra becsülhető.

Ebből az összegből az alperes szerint le kell vonni a minta bevezetése okozta gyártási költségnövekedést, ami számítása szerint mintegy 33,5 millió forintot tesz ki, vagyis a minta alkalmazásával elért valóságos anyagi előny 53.755.000 forintra tehető.

Az alperes álláspontja szerint ennek a valóságos anyagi előnynek a 8%-a, azaz 4,286 millió forint illeti a szerzőket, ahol a díjkulcs a szakirodalomban elfogadott újítási díjazás maximális kulcsa; ebből az összegből a jogosultak közötti arányt figyelembe véve a felperest 60%, azaz 2.571.136 forint illeti meg.

Az alperes a fentiekén túl kifejtette azt is, hogy az iparjogvédelmi jogszabályok alapján, különböző szellemi alkotások hasznosítása után több munkavállalóját is részesítette már a munkabért meghaladó külön díjazásban (17.); ezek a kifizetések nagyjából 1-2 millió forint körül alakultak, noha a szóban forgó szellemi alkotások nyújtotta előny nem volt csekélyebb mint a perbeli vakanya használatából származó hasznos eredmény. Véleménye szerint a felperesnek járó díjazás is ezzel a nagyságrenddel mérhető össze. Utalt az alperes arra, hogy a pert megelőző időszakban a felperes követelése is ebbe a tartományba esett, a díjigény csak a keresetlevél előterjesztésével emelkedett meg jelentős mértékben.

A s z a k v é l e m é n y

A bíróság **S.M.** igazságügyi műszaki szakértőt rendelte ki annak meghatározása végett, hogy (i) a perbeli vakanya miért és mennyiben hasznosabb a kereskedelmi forgalomban megszokott hasonló termékekhez képest; (ii) mekkora mértékű az alperesi gázcsere-szolgáltatásnak a perbeli vakanya okozta értéknövekedése; (iii) az alperes a gázcsere árának részeként nettó hány forintért értékesíthette a gázpalackon lévő vakanyát és (iv) az alperes nettó hány forintért értékesíthette az 1995-2008 közötti időszakban legyártatott összes vakanyát, és ebből mennyi volt a hasznos eredménye. A szakértőnek feladta volt annak meghatározása is, hogy a gázpalackra szerelt vakanya értéke hány százalékos értéket képviselt a gázpalack egészének értékéhez képest.

Kirendelését követően a szakértő arról tájékoztatta a bíróságot, hogy a felek jogvitájával összefüggésben az alperes megbízása alapján, díjazás ellenében korábban már állást foglalt a felperes díjigényéről (37); önmagát azonban nem tekintette elfoglaltnak. E

tényről csak ekkor tudomást szerző felperes úgy ítélte meg, hogy a szakértőtől nem várható elfogulatlan véleményadás, ezért a perből való elbocsátását és másik igazságügyi szakértő kirendelését indítványozta. Az alperes nem vitatta, hogy a szakértő korábban már állást foglalat a felperes díjazásának kérdésében, utalt azonban arra, hogy véleményét nem osztotta, ezért állásfoglalását sem látta indokoltnak becsatolni; egyébként a szakértő kirendelését nem kifogásolta.

A bíróság nem látta indokoltnak a szakértőnek a perből való elbocsátását, mert önmagában az a körülmény, hogy a felperes díjazásával összefüggésben korábban véleményt alkotott, akár díj ellenében is, nem valószínűsíti elfogultságát. Figyelembe vette a bíróság azt is, hogy a szükséges számadatokat az alperes maradéktalanul rendelkezésre bocsátotta, ezeket a felperes elfogadta. A szakvélemény tehát a felek konszenzusán alapuló számadatokra épülő számítás, melynek alapossága, koherenciája utóbb könnyen ellenőrizhető, s ezzel kétséget kizáróan eldönthető, hogy a szakértő véleményadása elfogulatlan-e. Rámutat a bíróság arra is, hogy a szakértőnek nem a felperes díjazásának kérdésében kellett állást foglalnia, hiszen ez a bíróság el nem vonható joga, hanem olyan, különleges szakértelmet igénylő kérdésekre kellett válaszolnia, melyek ismerete szükséges a felperesi díjigény meghatározásához. A szakértőnek tehát nem abban kellett véleményt mondani, hogy a felperest mennyi díj illeti meg - ahogy azt az alperes korábbi megbízása alapján feltehetően meg kellett tennie, s amit az alperes egyébként nem is fogadott el - hanem ettől különböző szakkérdésekben kellett állást foglalnia.

A szakvélemény megismerését követően a felperes - bár vitatta azt - maga sem jelölt meg olyan konkrét magállapítást, amelyből okkal lehetne következtetni a szakértő elfogultságára. Nem támasztotta alá a felperes kételyét a személyes meghallgatás sem, mert a szakértő a feleknek a szakvélemény egyes megállapításaival kapcsolatos észrevételeire szakmailag megalapozott válaszokat adott.

A szakvélemény szerint a perbeli vakanya alkalmazása más vakanyához képest azért jelentett előnyt az alperesnek, mert a gázpalack használatát biztonságosabbá tette azzal, hogy rendszeresebbé, szabályozottabbá tette a fogyasztók alkalmazási szokásait (tömítés cseréje), akik így felismerték a vakanyák módosult használati értékét, és ezzel összefüggésben gyakrabban csavarták vissza azt az üres palackra. Ezért az 1995-2008 közötti időszakban folyamatosan csökkent a tömítések elhasználásnak aránya, ami egy idő után csökkentette a vakanya felhasználás arányát, továbbá az alperes mentesült a tömítések külön forgalmazásának feladata alól, mellyel ún. anyagigazgatási megtakarítást ért el. Rámutatott ugyanakkor a szakértő arra, hogy a perbeli javaslat a gázforgalmazás mennyiségével semmilyen logikai összefüggésben sincs.

A szakértő számítása szerint az 1995-2007 közötti időszakban az alperes önköltsége kerekítve 102 millió forinttal csökkent azzal, hogy a perbeli vakanyának köszönhetően fajlagosan kevesebb vakanyát és tömítőgyűrűt használtak az aktuális gázkereslet kielégítésekor.

Ehhez az összeghez a szakértő hozzászámított 49 millió forint alperesi nyereségvonzatot is, melyet személyes meghallgatásakor nem tartott fenn, a számítást szakmai tévedésnek értékelte.

242

A perbeli vakanya bevezetésével nyert ún. anyagigazgatási megtakarítás mértékét 19 millió forintban határozta meg a szakértő. Számítása szerint a 86,5 millió alkalmazást alapul véve és 4,4 forintos vakanyánkénti átlagárat elfogadva határozható meg a vakanya anyagára, melynek 5%-a tekinthető a perbeli vakanya bevezetéséből eredő megtakarításnak. Megjegyezte, hogy az anyagigazgatási költséget átlagosan az áruérték 10-15%-ában jelölik meg, ez azonban az építőiparra vonatkozik, ahol nincs folyamatos „áruterítés” és más az áru jellege, ezért tartott indokoltnak a szakértő kisebb, azaz 5%-os anyagigazgatási költségmegtakarítást figyelembe venni.

A fenti két megtakarítási elemet - együttesen 121 millió forintot - csökkenti a perbeli vakanya előállításának többletköltsége, ami az alperes adatszolgáltatása alapján 33,5 millió forintra tehető, vagyis a javaslat számszerűsíthető eredménye 87,5 millió forint, amelyből a szükségeshez képest le kell vonni azt a 2 millió forintot, amely a perbeli minta gyártásához szükséges szerszám elkészítésekor az alperesi oldalon merülhetett fel.

A szakértő szerint a perbeli minta biztosította munkabiztonsági növekedés mértéke nehezen becsülhető meg. Javaslatára szerint ennek összegszerű nagysága a mintához kapcsolható eredménynek, azaz a 85,7 millió forintnak az 50%-ában határozható meg. Személyes meghallgatása során kifejtette, hogy ez az érték arányban áll azzal a kárértékkel, mely gázrobbanásakor jelentkezik személyi sérülések és ingatlanokat érő anyagi károk okán. Utalt arra, hogy igazságügyi szakértőként számos ilyen ügyben járt el, a gázrobbanásos ügyekben jellemző kárérték nagyságát személyes tapasztalatai alapján becsülte meg.

A fenti számítások alapján a szakértő egy vakanya többlethasznosságának mértékét 2,74 forintban határozta meg, a vakanya és a gázcsere árának arányát 0,7%-ban, a vakanya szerelvény és az üres gázpalack árának arányát pedig 0,2%-ban állapította meg.

A felperes alapvetően tévesnek ítélte a szakvéleményt, amely nem a gázcsere szolgáltatásból és annak árából, illetve a vakanya tényleges felhasználásának

számosságából indul ki. Ellentmondásosnak, logikailag hibásnak értékelte a szakvéleményt, és számítási hibáira utalt.

Elfogadta ugyanakkor a felperes a szakértőnek az anyagigazgatási költség megtakarítására tett megállapításait, és egyetértett a munkabiztonság növekedésével kapcsolatos megállapításokkal is azzal, hogy e hasznosság a termék legfontosabb jellemzője, annak összegszerű mértékét azonban a szakértő jelentősen alulbecsülte.

Újabb szakvéleményt is csatolt a felperes, melyet **G.E.** igazságügyi műszaki szakértő készített ugyancsak a felperes megbízása alapján (a továbbiakban: II. magánszakvélemény). Ebben a szakértő a bíróság által kirendelt igazságügyi szakértő által készített szakvéleményt vizsgálta és találta szakmailag tévesnek, megalapozatlannak. Már azt a bírói kérdést is hibásnak találta a szakértő, mely a perbeli vakanya nettó árának meghatározására irányult, kifejtve, hogy a vakanya a gázpalacknak csak szerelvénye, önmagában kereskedelmi fogalomba nem került, és nem tekinthető úgy sem, hogy az alperes a gázcserekor azt értékesítette. Hibásnak értékelte azt a kérdést is, hogy a gázcsere árának részeként nettó hány forintban fejezhető ki a perbeli vakanya értéke. A tévedés okát a szakértő abban látta, hogy az alperesnél jelentkező forgalmi adatok változása és az így keletkező üzleti eredmény nem, vagy csak alig hozható összefüggésbe a vakanya értékével; téves szerinte az a kiinduló feltételezés, mely a vakanya értékesítéséből származó árbevétellel számol. Utalt arra is, hogy ha a gázpalack jelenlegi értékét 15.000 forintra becsüljük, akkor a vakanya 30 forint értéket képviselhet. A szakértő deklarálta, hogy az adott perben nem a vakanya előállítási költsége, vagy piaci viszonyok közötti fogalmi értéke a kérdés, hanem a szerzőket megillető díj meghatározása; a fizetendő díjat a jogosult és a hasznosító közötti jogviszonyból kell származtatni, amit a felek nyilatkozatai és megállapodásai határoznak meg. Ennek megfelelően a szakértő a részére megküldött iratokra utalva megállapította, hogy a találmány jogosultjai 157.994.858 forint díjat követelnek, melyből a felperest megillető hányad értéke 94.796.915 forint. Álláspontja szerint ez a találmány értékének az alapja.

Az alperes túlnyomórészt egyetértett a szakvéleményben foglaltakkal. Mindössze azt vitatta, hogy az önköltségi megtakarításhoz annak 50%-át kitevő nyereséghányad számítható hozzá, mert álláspontja szerint helyesen csak a költségmegtakarítás fele tekinthető számszerűsíthető előnynek. A munkabiztonság növekedésével kapcsolatban annyiban vitatta a szakértő megállapításait, hogy az ebből fakadó előny nem az alperesnél, hanem a fogyasztóknál realizálódik. Hangsúlyozta, hogy nem tud olyan, az utóbbi 15 évben történt balesetről, amely a tömítőgyűrű nem megfelelő használatából eredt volna. Utalt ugyanakkor arra, hogy a tömítőgyűrű rendellenes használata miatt bekövetkező kár esetén a hatályos jogszabályok alapján nem volna megállapítható a gázszolgáltató felelőssége.

III.

A megismételt eljárás

A bíróság a fenti kereset és ellenkérelem alapján a 3.P.../2008/48. számú ítéletével a keresetnek részben helyt adott, és 10.389.296 forint tőke, valamint annak 2001. szeptember 1. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamatának megfizetésre kötelezte az alperest, az ezt meghaladó keresetet elutasította.

244

A felek fellebbezése i folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 8.Pf.../2010/6. számú részítéletével a fenti ítéletet részben megváltoztatta és a „V.....” című formatervezési mintaoltalomnak a 2000. szeptember 6. előtti alperesi hasznosítása után járó díj iránti keresetet elutasította, míg a 2000. szeptember 7. és 2008. január vége közötti időszakra vonatkozó díjigénnyel kapcsolatos keresetrészt érintő ítéleti rendelkezést a perköltségre és illetékre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, e körben az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasította.

A részítélet indokolása szerint a másodfokú bíróság egyetértett a döntés alapjául helyesen felhívott jogszabályok alapján a díjazás számításával kapcsolatban általánosságban kifejtett ítéleti állásponttal, és a licencia díj mértékének 8%-ban való meghatározásával, továbbá osztotta a jogkimerülést érintő érvelést is. Ezért megkísérelte az alperes által az érvényesíthető időben felhasznált vakanyák nettó árbevételéhez igazodó díjazás kiszámítását, de ehhez nem álltak rendelkezésre a megfelelő adatok. Rámutatott, hogy az ugyan ismert volt, hogy az alperes évente milyen áron, milyen mennyiségben szerzett be vakanyát, azonban a nettó árbevétel megállapításához a beszerzési ár mellett a haszon mértékére is szükség lett volna, de erre vonatkozóan a 2000. szeptember 7. és 2008. január vége közötti időszakra nem voltak adatok az alperesi adatszolgáltatásban. Eredménytelenül hivatkozott a felperes arra, hogy a 33,5 millió forintos költségnövekedés, ami a vakanyák magasabb beszerzési árából adódott nem volt adatokkal alátámasztva, mert az elsőfokú eljárásban tartott utolsó tárgyaláson maga nyilatkozott akként, hogy elfogadja a számítás módját, és nem vitatja az összegét. Alaptalanul vitatta a vakanyák ítéletben alkalmazott súlyozott átlagárát is, mert azt ugyanezen a tárgyaláson éppen a felperes határozta meg 6,18 forint/darab összegben. Egyetértett a másodfokú bíróság a vakanyák 4,43-szoros felhasználásával, az anyagmozgatási költség mértékének meghatározásával, a biztonságnövekedéssel felmerülő 50%-os előny alperesi oldal terhére történő értékelésével és az alkalmazott 8%-os licencia díj is megfelelt a forgalomban szokásosan elfogadott mértéknek. E körben csupán utal az elsőfokú bíróság helyes megállapításaira, azok szükségtelen megismétlése nélkül. Mivel azonban a számításához szükséges eredmény-adatok nem álltak rendelkezésre, a fellebbviteli bíróság nem volt abban a

helyzetben, hogy felülbírálja az elsőfokú határozatot, ahhoz további nagy terjedelmű bizonyításra van szükség, ezért ebben a részében a döntés hatályon kívül helyezésére látott okot. A Fővárosi Ítéltábla útmutatása szerint a folytatódó eljárásban a Pp. 3. § (3) bekezdése és 8. §-ának (1) bekezdése szerint az alperest fel kell hívni a gázipar szolgáltatásból 2000. szeptember 7. és 2008. január vége között elért hasznos eredményre vonatkozó, iratokkal is alátámasztott tényleges adatok évenkénti bontásban való szolgáltatására és amennyiben a felperes továbbra is vitatja a szakvéleményt, lehetősége nyílik ellenőrző - célszerűen könyvszakértő - kirendelését indítványozni.

A bíróság a fenti felhívás alapján adatszolgáltatásra hívta fel az alperest. Az alperes a 12-I. jelű iratban közölte a 2000-2009. időszakban elért gázszolgáltatásból eredő előnyét, előadta, hogy ezeken az adatokon kívül részletesebb kimutatás, amely dokumentumokkal lenne alátámasztható közvetlenül, nem áll rendelkezésre. Ugyanakkor jó és bevett becslés alapján kijelenthető, hogy az alperesi társaság teljes eredménye jó közelítéssel mintegy 80%-ában alapul a palackos üzletág forgalmán, illetve eredményén.

Az előírt adatszolgáltatás teljesítése mellett is fenntartotta azonban azt a véleményét, hogy gázszolgáltatásból eredő alperesi eredmény semmiféle érdemi oksági kapcsolatban nincs a felperesi minta alkalmazása eredményezte gazdasági előnyökkel. Érvelése szerint mind az elsőfokú bíróság, mind pedig a Fővárosi Ítéltábla egyértelműen megállapította, *expressis verbis* kimondták, hogy a felperesi minta hasznosítása nem képezi az alperesi gázellátás részét, tehát a hasznosság számítási metodikának nem része az alperes gázforgalmazási tevékenységének eredménye, így a hasznosság s ennek megfelelően a felperesi díjazás számításának alapja nem lehet, azt a felperest megillető díjazás megállapításánál nem lehet figyelembe venni. Az alperes szerint a másodfokú bíróság ugyan kimondta, hogy az alperes gázszolgáltatásból származó eredményét az elsőfokú bíróság szerezzé be, de arra nem adott semmilyen útmutatást, főleg pedig nem kötelezően alkalmazandó eljárást, hogy az elsőfokú bíróság ezzel az adattal mit tegyen. Az azonban biztos az alperes szerint, hogy a fentiek alapján, hivatkozva az első- és másodfokú ítéleti indokolásokban foglaltakra, amely megállapításokat a felperes, az általa a Kúriánál kezdeményezett felülvizsgálati eljárásban sem vitatott, egyértelmű hogy a jelen perben csak és kizárólag az elsőfokú bíróság által a megelőző eljárásban helyesen alkalmazott metodika szerint és alapján lehet a felperesnek járó díjazást kiszámítani. A megelőző eljárásban alkalmazott számítási mód, az alkalmazott százalékos juttatás, a többlethasznosság stb. egyenként és együttesen megfeleltek a jelen perben alkalmazandó jogszabályokban foglaltaknak, s egybecsengenek a másodfokú bírósági részítéletben foglaltakkal, amely megerősített az elsőfokú ítéleti indokolásban foglaltakat, s a felülvizsgálati eljárásban sem képezték a törvényességi felülvizsgálat tárgyát. A felperesi díjazás kizárólag az alkalmazás eredményezte többleteredményen

alapulhat és kell alapulnia, mert csak az alkalmazás eredményezte előny osztható meg a felperessel.

Az alperes szerint a másodfokú bíróság részítéletében teljes egészében egyetértett az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettekkel, így a felperesnek járó díj kiszámításának metodikájával, az alkalmazott százalékos kulcsokkal, a felperes által sem vitatott alperesi bevezetési költségekkel, a többlethasználással, a munkavédelmi biztonságnövekedéssel a vakanya bekerülési átlagárával továbbá a felhasználás számosságával. Így a korábbi döntéshez képest az egyetlen eltérés az, hogy a részleges elévülési kifogás elfogadásával módosul a felperesnek járó díjazási időszak, ezért csupán újra kellett számolni az elsőfokú ítéletben foglalt alapok szerint a felperesnek járó díjazás mértékét úgy, hogy az elévült követelésrészt figyelmen kívül kell hagyni.

Az alperes e számítása szerint az elsőfokú eljárásban csatolt, a szakértő és mindkét bíróság által elfogadott melléklet által tartalmazott forgalmazási és tömítőgyűrű szám adatok alapján megállapítható, hogy a nem elévült követelés kezdő időpontja, 2000. szeptember 7. napja és a felhasználás befejezése közötti időszakban 6,9 millió tömítőgyűrűvel kevesebb került felhasználásra, ami az erre az időszakra számított, és az első- és másodfokú bíróság is elfogadott 5,65 forint átlagárral számolva 39.985.000 forintos megtakarítást eredményezett. Az alperesi társaság továbbá megtakarítást ért el azzal is, hogy a minta alkalmazása okán mentesült a tömítések külön forgalmazási költségei alól is, amelynek mértékénél figyelembe kell venni, hogy a forgalmazás szinte kizárólag úgy történt, hogy az alperesi társaság kereskedői az egyébként is esedékes látogatásukkor személyesen vitték ki a cseretelepekre a tömítéseket. Ettől függetlenül a másodfokú részítélet alapján figyelembe vehető 2000. szeptember 1-től számított felhasználási időszak alatt felhasznált mintegy 27 millió db tömítés 30%-ának 5%-ában kell számolni. A teljes alkalmazási időszak alatt a tömítés átlagárát 4,3 forinttal számítva, ezen a címen az alperesi megtakarítás 2.288.250 forintot tesz ki. Fentieket összeadva tehát az alperesi megtakarítás 39.985.000 plusz 2.288.250 forint vagyis összesen 42.273.250 forint. Ugyanakkor, ha számításba kívánjuk venni a felhasználónál, fogyasztónál jelentkező munkabiztonsági javulást, továbbá a minta alkalmazása által okozott egyéb előnyöket (jobb megjelenés, komplettebb szolgáltatás stb.), a korábban kiszámított 42.273.250 forintnyi megtakarítást 5%-kal megnövelve, a megtakarítás teljes összege 44.386.913 forint. Ez a fenti összeg tehát az alperesnél összesen jelentkezhető megtakarítás, amelyből természetesen le kell vonni a minta bevezetése okozta vakanya gyártási költség növekedést, amelyet felperes kifejezett nyilatkozattal elfogadott s mindkét bíróság ítélete is tartalmaz; 33,5 millió forintot tesz ki. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság - másodfokú bíróság által elfogadott - számítása szerint számolva a minta alkalmazása eredményezte valóságos anyagi előny $44.386.913 - 33.500.000 = 10.886.913$ forint. Ugyanígy, a mindkét eljárás bíróság által elfogadott díjazás maximális kulcsa 8%, tehát ha a teljes előny, ami alperesnél jelentkezett

10.886.913 forint, akkor ezen összeg 8%-a a minta jogosultjainak díjazási igénye, ami $10.886.913 \times 0.08 = 870.960$ forint. A jogosultak közötti arányt figyelembe véve, a felperest ezen összeg 60%-a, vagyis 522.576 forint illeti meg az alperes szerint.

A f e l p e r e s a másodfokú határozat indokolását merőben másként értelmezte, az ott kifejtetteket is figyelembe véve követelését 108.148.377 forintban határozta meg amit részletes számítása szerint 106.194.885 forintban pontosított.

Számítása szerint (10) elsőként meg kell határozni a vakanya nettó értékesítése árának és a gázpalack nettó értékesítési árának %-os arányát, ami $22.23/2500 = 0,89\%$. Az értékesítés során ilyen arányban volt eredményes a vakanya. Ezzel a %-os értékkel számolva szorozzuk az összes adatot, eszerint a felperesnek járó díj mértéke a $38.137.500.000 \times 0,0089 \times 1,5 \times 4,43 \times 0,08 \times 0,6 = 108.148.377$ képlet szerint adódik.

A felperes újabb számítása szerint (13/F/1-2.) az alperes adatszolgáltatása alapján 3.965.000 db vakanyát vásárolt 2000 évtől kezdődően. Az első- és másodfokú bíróság megállapította, hogy a vakanyákat 4,43-szor alkalmazta az alperes. Az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy minden egyes minta után csak a használatba vétel alapján jár díj, a későbbi felhasználásokra nem. A 4,43-szoros alkalmazásból, a forgalmi és beszerzési adatokból kiderül, hogy az adott időszakban az alperes nem vásárolt annyi vakanyát amennyi ezen meghatározásnak eleget tenne, így a korábban még használatba nem vett készletéből használt fel 3.687.970 db-ot mint első használatbavételt, és így képződött a 7.652.370 db-os első felhasználási szám. Az alperesi adatszolgáltatásból meghatározásra került a tömítőgyűrűk súlyozott átlagára 2000-2008 között, majd ezen értéket szorozva az alperes által közölt 6,9 milliós tömítőgyűrű megtakarítással megállapítható, hogy a vakanya 36.846.608 forint önköltségi megtakarítást eredményezett. A 4,43-szoros alkalmazásból fakadóan csökkenthető volt a vakanya vásárlása, ami szintén önköltségi megtakarítást eredményezett. Tehát az alperes $4,43 - 1 = 3,43$ -szor úgy értékesítette a vakanyát, hogy arra vonatkozóan beszerzést nem végzett, ez 402.340.418 forintot jelent. Az adott időszakban a súlyozott vakanya beszerzési átlagára 15,33 forint. A felperes szerint a másodfokú bíróság iránymutatásának megfelelően a vakanya használatával elért hasznos eredményt is figyelembe kell venni a díj számításánál. Az alperes adatközlése alapján 27 millió tömítőgyűrű értékesítésében játszott elválaszthatatlan szerepet a vakanya, tekintettel arra, hogy annak hiányában ez nem valósulhatott volna meg. A tömítőelem nettó hasznos eredménye 2,4 forint/db. Ezen két szám szorzata adja az adott időszakra vonatkozóan a gázpalack szolgáltatásból elért hasznos eredmény részét a tömítőgyűrű értékesítéssel összefüggésben, tehát a felhasznált tömítőelem mennyiséget szorozva a hasznos eredménnyel, 64.882.071 forint adódik. A gázpalack szolgáltatás során minden egyes palackcsere alkalmából az alperes eladta, a vevő megvette a gázpalackot, mely tény az alperes sem vitatott. Az adásvétel során a gázértékesítésen kívül értékesítésre

került a gázpalack is (94/2003. (XII. 18.) GKM rend. 8 §. (3) bekezdése) a szerelvényeivel együtt. A szerelvények között értékesítésre került a vakanya is, melynek az alperes adatszolgáltatása alapján a hasznos eredménye 6.9 forint/db. Az értékesített mennyiség és a vakanya hasznos eredményének szorzata adja a vakanya forgalmazásból fakadó hasznos eredményt, ami 233.838.374 forint. A 7.652.370 vásárolt és elsőként felhasznált vakanyából 33.900.000 db vakanya értékesítést végezett az alperes (előző pontokban meghatározottak alapján, mivel mindig eladta a palackot). Az értékesített mennyiség mínusz a vásárolt mennyiség és ez szorozva a nettó értékesítési árral, ami 583.393.606 forint. Ez az extra nyereség úgy képződött, hogy egyszeri beszerzést követően még 3,43-szor értékesítette a vakanyát az alperes. 6.9 millió gyűrű értékesítése történt úgy, hogy azt nem előzte meg beszerzés, ugyanis ezt a megtakarításból fedezte az alperes, azaz beszerzés nélkül újból eladta a tömítőgyűrűt (ugyanis az értékesített palackon minden esetben rajta volt a vakanya és az abba szerelt tömítőgyűrű is); az így elért eredmény 53.427.582 forint. A fenti számításból kitűnik, hogy az alperes extra profitra tett szert, mert a vakanya alkalmazásával egyik esetben megtakarított, a másik esetben az értékesítésből hasznos eredményt ért el, így számított összes eredménye - a fenti tételek összegeként - 1.374.728.658 forint. Az alperesnek az el nem évült időszakra vonatkozó költségnövekedése 3.982.000 forint anyagigazgatási költségmegtakarítása 25.982.042 forint. Ezek alapján a perbeli vakanya bevezetésével az elbírált időszakban elért eredmény 1.400.710.700 forint. Ehhez hozzászámítandó a minta alkalmazásával elérhető munkabiztonsági növekedés, ami előbbi összeg 50%-a, azaz 698.364.350 forint. E tényező és a fentiek szerint számított tényleges eredmény összege 2.095.093.049 forint, amihez hozzáadandó a felhasznált vakanyák 117.300.413 forintot kitevő önköltsége. Az vakanyák így nyert, 2.212.393.463 forintot kitevő többlethasznosságának 8%-a illeti a szerzőket, és ezen belül 60%-a felperest, ami 106.194.885 forint.

A felperes vitatta az alperesnek a gázszolgáltatásra vonatkozó adatszolgáltatását, és tévesnek értékelte az alperes számítását is. Csatolta a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.../2009/5. számú döntését, amely szerinte a fentikhez hasonló számítást alkalmazott.

Mindkét fél bejelentette perköltségigényét. A felperesi jogi képviselő sikerdíj megállapodást igazolt, eszerint munkadíja a felperes által érvényesített követelés 10%-a. Az alperes a vonatkozó IM rendelet alapján kérte meghatározni munkadíját.

IV.

A kereset az alábbiak miatt **k i s e b b r é s z b e n a l a p o s.**

A bíróságnak a keresetet a másodfokú bíróság 8.Pf.../2010/6. számú részítéletében kifejtettekre is figyelemmel kellett elbírálnia. Ennek megfelelően a bíróság felhívta az

alperest a gázpalack szolgáltatásból 2000. szeptember 7. és 2008. január vége között elért hasznos eredményének közlésére; ennek az alperes a 12-I. (12-II.) számú beadványaiban eleget tett. A felperes bár vitatta ezen adatok megfelelőségét, azonban e körben további bizonyítási indítványa nem volt, a tárgyalás berekesztése előtt maga is úgy nyilatkozott, hogy a kereset elbírálásához szükséges minden adat rendelkezésre áll.

A másodfokú bíróság részítéletében nem adott pontos utasítást arra vonatkozóan, hogy az alperesi gázpalack szolgáltatásból elért eredményt a díj kiszámításakor miért és milyen módon kell figyelembe venni. A másodfokú bíróság emellett egyetértett a döntés alapjául helyesen felhívott jogszabályok alapján a díjazás számításával kapcsolatban általánosságban kifejtett ítéleti állásponttal, és a licencia díj mértékének 8%-ban való meghatározásával, továbbá osztotta a jogkimerülést érintő érvelést is. Rámutatott arra is, hogy eredménytelenül hivatkozott a felperes arra, hogy a 33,5 millió forintos költségnövekedés, ami a vakanyák magasabb beszerzési árából adódott nem volt adatokkal alátámasztva, mivel az elsőfokú eljárásban tartott utolsó tárgyaláson maga nyilatkozott akként, hogy elfogadja a számítás módját, és nem vitatja az összegét. Alaptalanul vitatta a vakanyák ítéletben alkalmazott súlyozott átlagárát is, mert azt ugyanezen a tárgyaláson éppen a felperes határozta meg 6,18 forint/darab összegben. Egyetértett a másodfokú bíróság a vakanyák 4,43-szoros felhasználásával, az anyagmozgatási költség mértékének meghatározásával, a biztonságnövekedéssel felmerülő 50%-os előny alperesi oldal terhére történő értékelésével és az alkalmazott 8%-os licencia díj is megfelelt a forgalomban szokásosan elfogadott mértéknek. E körben csupán utal az elsőfokú bíróság helyes megállapításaira, azok szükségtelen megismétlése nélkül.

A bíróság a megelőző ítéletében elsősorban abból indult ki, hogy az alperesi gázpalackok szerelvényeként alkalmazott perbeli minta soha sem került önálló áruként kereskedelmi fogalomba, annak a kereskedelmi forgalomban szokásos módon dokumentálható ára nincs, következésképpen a perbeli vakanyák utáni árbevétel, illetve elért haszn könyvszakértő által sem ellenőrizhető. Ezért a bíróság az ítéletében egy, a kirendelt igazságügyi szakértő által javasolt becslést alkalmazott, amellyel megbecsülte, hogy az alperes a perbeli minták értékesítésével mekkora árbevételre tehetett volna szert, s az így becsült nettó árbevételhez arányosította a felperes díjazását. A bíróság számítása szerint egy darab vakanya becsült átlagos ára két részből épült fel, egyrészt magában foglalata azt az árat (önköltséget) amelyen az alperes a perbeli vakanyát beszerezte, és azt a hasznót, amelyet a minta más hasonló termékekhez képest fennálló többlethasználtsága folytán az önköltség felett érvényesíteni lehetett.

A bíróság azt is kifejtette a hatályon kívül helyezett ítéletében, hogy a perbeli minta használatát az alperesi gázpalack szolgáltatás részeként értelmezni nem lehet. A szakértő megerősítette a bíróságot abban a nézetben, hogy a felperesi vakanya előnyös

tulajdonságai ellenére sincs hatással a gázforgalmazás mértékére, aligha feltételezhető, hogy a fogyasztók a gázszolgáltatók között a gázpalack e szerelvénye alapján választanának. A gázszolgáltatás és a vakanya alkalmazása oksági kapcsolatának hiányát hangsúlyozza a II. magánszakvélemény is.

Ezért a bíróság továbbra is okszerűnek tartja azt a szakértő által is megerősített alperesi érvelést, hogy a perbeli vakanya felhasználása utáni díjazás semmilyen logikai kapcsolatba sem hozható az alperes palackos gázszolgáltatásával és az így elért eredménnyel. Az alperes főtevékenységéből elért eredménye nincs oksági kapcsolatban a perbeli vakanya előnyös tulajdonságaival. Figyelemmel arra is, hogy a másodfokú részítélet indokolásából sem tűnik ki, hogy a bíróság e körben téves álláspontot fejtett ki, ezért bár eleget tett a másodfokú bíróság részítéletében foglaltaknak, az alperes által közölt gázpalack szolgáltatással kapcsolatos adatokat számításában nem vette figyelembe, hanem a hatályon kívül helyezett ítéletben kifejtett indokolást és számítást ismételte meg az elévüléssel nem érintett időszakra vonatkozóan az alábbiak szerint:

Hiteles lajstromkivonat igazolja, hogy a0 lajstromszámú „V.....” megnevezésű formatervezési mintaoltalom oltalom alatt áll, melynek jogosultja az alperes, 60%-ban szerzője a felperes.

A per során egyetértés volt a felek közt abban, hogy a felperes az alperes tevékenységi körébe tartozó mintát úgy alkotta meg, hogy az nem volt munkaviszonyból eredő kötelezettsége.

Nem volt vitás az sem, hogy az alperes 2005. március 28. napjától 2008. január végéig gázcsere szolgáltatása körében alkalmazta a perbeli vakanyát.

A felperes elfogadta (25. és 48. jegyzőkönyv) az alperesnek a felhasznált minták számára, beszerzési értékére, az alkalmazott tömítőgyűrűk számára és értékére, valamint a minta bevezetéséből eredő többletköltségre vonatkozó adatszolgáltatását (25/A/I.), ezért a bíróság ezeket a számadatokat a tényállás körében tudta rögzíteni a korábbi táblázat szerint.

Nem volt kérdéses az sem, hogy a minta alkalmazása az alperes számára előnyt jelentett, abban azonban már nem egyeztek a felek, hogy hogyan kell kiszámítani a felperest illető díjat. Minthogy a felek közt nem volt szerződés a perbeli minta felhasználása alapján járó díjazásról, a bíróság feladta az volt, hogy az alkalmazotti mintákra vonatkozó szabályok alapján határozza meg a felperest megillető díj mértékét.

Az alperes követelése a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.../2010/6. számú részítélete és a Kúriának e jogerős döntést hatályában fenntartó Pfv.IV.../2001/4. számú részítélete

alapján részben elévült, így a felperest díjazás csak 2000. szeptember 7. és 2008. január vége közötti időszakra illeti meg.

A 2000-2001 közötti időszakra eső díjazást az ipari minták oltalmáról szóló 1978. évi 28. törvényerejű rendelet (Tvr.), a 2002-2008 időszakra eső használatot pedig a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (Fmtv.) alapján kellett megítélni.

A Tvr. 4. §-ának (1) bekezdés értelmében a mintaoltalom jogosultját a hasznosítás engedélyezése esetén licenciadíj, átruházás esetén vételár, a szolgálati minta szerzőjét a minta értékesítése esetén díjazás illeti meg a gazdasági eredménnyel arányosan. A mintaoltalom jogosultját megillető licenciadíj, vételár, továbbá a minta szerzőjének járó díjazás mértékére és egyéb feltételeire a hasznosítóval, a jogszerzővel, illetőleg a munkáltatóval kötött szerződés az irányadó.

Az Fmtv. 14. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazotti minta annak a mintája, aki anélkül, hogy ez munkaviszonyból eredő kötelessége lenne, olyan mintát alkot, amelynek hasznosítása munkáltatója tevékenységi körébe tartozik.

Az Fmtv. 14. §-ának (5) bekezdése szerint a szolgálati és az alkalmazotti mintára, valamint a szerző díjazására egyebekben megfelelően alkalmazni kell a szabadalmi törvénynek a szolgálati és az alkalmazotti találmányra vonatkozó rendelkezéseit.

Az Szt. 14. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján az alkalmazotti találmány hasznosítására való jog ellenében járó díjakat a munkáltató, több munkáltató esetén - eltérő megállapodásuk hiányában - a hasznosító munkáltató köteles megfizetni. A feltaláló díjazására a munkáltatóval kötött szerződése az irányadó.

Az alkalmazotti találmány hasznosítására való jog ellenében olyan mértékű díj jár, amelyet a munkáltatónak - a találmány tárgya szerinti műszaki területen kialakult licencforgalmi viszonyokra figyelemmel - szabadalmi licencszerződés alapján a találmány hasznosítására adott engedély fejében fizetnie kellene (Szt. 14. § (3) bek.).

A Tvr. nem ismeri az alkalmazotti minta fogalmát, így e körben a szolgálati mintákra vonatkozó jogszabályt alkalmazta a bíróság, melynek a díjazás mértékére vonatkozó rendelkezését úgy értelmezte, hogy az nem különbözik a Fmtv-nek illetve az Szt-nek az alkalmazotti minta használata alapján járó díj mértékére vonatkozó szabályától.

A felperest megillető díj mértékét tehát a 2000. szeptember 7. és 2008. január vége közötti időszakra úgy kellett meghatározni, hogy az arányban álljon azzal a díjazással, melyet licencszerződés alapján a minta hasznosítására adott engedély szerint fizetnie

kellene az alperesnek mégpedig úgy, hogy ez megfeleljen a minta tárgya szerinti műszaki területen kialakult licenciaforgalmi viszonyoknak. A bíróságnak tehát egy szerződéses helyzetet kellett modelleznie figyelemmel az ilyen szerződések megkötésekor jellemző gyakorlatra.

A licencia szerződésben a szellemi alkotás hasznosítása után járó díjat, annak mértékét a felek szerződéses szabadságuk okán szabadon állapítják meg. A bírósági perekben megismert ilyen szerződésekben ritkábban fordul elő, hogy a felek egy meghatározott összegben határozzák meg a licencia mértékét, sokkal jellemzőbb, hogy azt a szellemi alkotás felhasználásnak gyakoriságához igazítják. Ennek megfelelően a legelterjedtebb szerződéses rendelkezés az, hogy a licencia vevő a termék forgalmazásával elért nettó árbevétel meghatározott százalékát köteles a jogosultnak használati díjként megfizetni. A felek a nettó árbevételhez alkalmazandó díjkulcsot a szellemi alkotás haladó jellege, műszaki értéke, egyedisége, ismertsége stb. alapján határozzák meg, ennek mértéke a szellemi alkotás jellegétől függően 3-15% között mozog, műszaki jellegű szellemi alkotások esetében pedig jellemzően 5-10% között alakul.

A bíróság tehát azt találta a licenciaforgalmi viszonyoknak legmegfelelőbb megoldásnak, ha a felperes díjazását a perbeli vakanya felhasználásával nyerhető becsült nettó árbevétel alapján határozza meg.

Tény, hogy a felperes is az alperes árbevételéhez kívánta viszonyítani a licencia díjat, e számítás azonban - ide értve a felperes által a megismételt eljárásban kifejetett, fent részletesen ismertetett számítást is - több elvi hibát is tartalmazott, ezért nem alkalmazhatta a bíróság.

Tévedés a perbeli vakanya utáni díjazást az alperesi palackos gázszolgáltatáshoz arányosítani. Az a tény ugyanis, hogy a perbeli minta a gázszolgáltatás során alkalmazott gázpalackkal műszaki kapcsolatban áll, tudniillik annak szerelvényét képezi, nem eredményez szükségképpen oksági kapcsolatot a vakanya hasznossága és a palackos gázszolgáltatással elérhető eredmény között. A szakértő megerősítette a bíróságot abban a nézetben, hogy a felperesi vakanya előnyös tulajdonságai ellenére sincs hatással a gázforgalmazás mértékére, aligha feltételezhető, hogy a fogyasztók a gázszolgáltatók között a gázpalack e szerelvénye alapján választanának. Erre az álláspontra helyezkedik a II. magánszakvélemény is.

További hibája a gázszolgáltatás mértékét alapul vevő felperesi számításnak, hogy nem számol a perbeli minta többszöri felhasználásával. A felperesnek a forgalmazott gázmennyiségből és a palackok ürtartalmából kiinduló számítása szerint az alperes a mintát 86.443.878 alkalommal használta fel, eközben mindösszesen 19.525.000 perbeli vakanyát alkalmazott, vagyis egy vakanya átlagosan 4,43-szor került felhasználásra.

A vakanya többszöri felhasználhatósága azonban kizárólag a termék anyagszerkezeti jellemzőivel hozható összefüggésbe, e jellemző azonban nem vonható a perbeli minta külső jellegzetességeit védő oltalmi körbe.

Jogellenes a felperes számítása azért is, mert a Fmtv. 18. §-a alapján a mintaoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jog nem terjed ki a mintaoltalom jogosultja által vagy az ő kifejezett hozzájárulásával belföldön forgalomba hozott termékkel kapcsolatos további cselekményekre. Ez a szabály tehát kizárja, hogy a vakanya első jogszerű forgalomba hozatalát követően a későbbi felhasználásokra is díjazás járjon. Vagyis minden egyes minta után csak a használatba vétel alapján jár díj, a későbbi felhasználásokra nem. Ebből logikusan következik, hogy nem a gázforgalmazás mértékéből, vagyis a minták mindenkori felhasználásának számából, hanem a minták darabszámából kell kiindulni a díj meghatározásakor.

A fentiekén túl célszerűtlen is a vakanya értékét az ehhez képest többszöri nagyságrenddel magasabb gázszolgáltatási forgalmi érték hányadaként meghatározni, mert ez aligha adhat egzakt becslést; a felperes által megjelölt 1/300-1/400 részarány látszólag jelentéktelen értéket képvisel, mégis, 1/300-dal számolva több tízmilliós különbség jön ki ahhoz képest, ha csak 1/400-dal számolunk.

E hibák miatt a bíróság teljes mértékében figyelmen kívül hagyta a jogellenes számítási metodikát alkalmazó I. magánszakvéleményt, a felperesnek a megismételt eljárásban csatolt újabb számítását (13/F/1-2.) és nem látta szükségesnek meghallgatni a szakértőt sem. Hasonló okból kellett figyelmen kívül hagyni a II. magánszakvélemény vonatkozó megállapításait, melyek semmilyen számítással sem voltak alátámasztva, ráadásul az ügy érdemében, jogkérdésekben is állást foglaló szakértő túl is terjeszkedett műszaki véleményadási jogán. Később a bíróság a kirendelt igazságügyi szakértőnek már eleve úgy tette fel kérdéseit, hogy a felperesi számítás fenti elvi hibája kiküszöbölhető legyen.

Csak részben látta alkalmazhatónak a bíróság az alperes számítását, mert az kizárólag a mintával elérhető előnyöket vette a díjazás alapjául, ami nem felel meg a licencia forgalomban jellemző azon gyakorlatnak, hogy a díjazás alapját a termék utáni nettó árbevétel képezi. Ez abból vezethető le, hogy a minta nem pusztán előnyök gyűjteménye, hanem egy önálló fizikai entitás; a mintával kapcsolatos költségek és az azzal megtestesülő előnyök bonthatatlan egységet alkotnak, ez pedig az áruban mint egészben testesül meg.

E szempontok rögzítése után a bíróságnak azt kellett megbecsülnie, hogy az alperes által a tárgyi időszakban alkalmazott perbeli mintákhoz mekkora nettó árbevétel rendelhető. Ezt jelentősen megnehezítette, hogy a minta maga soha sem került önálló áruként

forgalomba, sőt, ilyen jellegű más termék sem lelehető fel a kereskedelmi forgalomban. Ez a tény azonban önmagában nem zárja ki azt, hogy a minta értéke meghatározható legyen. Téves ezért a II. magánszakvélemény, mely abból a tényből, hogy a vakanya az adott esetben nem önálló termékként, hanem pusztán a gázpalack szerelvényeként került felhasználásra, arra a következtetésre jut, hogy a vakanya nettó ára nem kalkulálható.

Általában egy termék nettó árba két tényezőből áll: egyrészt magában foglalja az áru előállításának, forgalmazásának költségeit (önköltség), és ezen felül tartalmazza a hasznot. A termék azért értékesíthető a piacon akár az önköltségi ár felett, vagyis haszonnal, mert az áru bizonyos hasznossággal bír: a fogyasztók azért hajlandók az önköltségi ár feletti összeget is megfizetni a termékért, mert annak felhasználása számukra előnyt jelent. Leszögezhető, hogy a termék többlethasználtsága az árban magasabb haszon érvényesítését teszi lehetővé. A nettó ár meghatározását számos piaci tényező befolyásolja, figyelemmel azonban arra, hogy a perbeli vakanya áruként soha sem került kereskedelmi forgalomba és nem merült fel adat helyettesítő termékre sem, a bíróság célszerűnek látta a perbeli vakanya alábbiak szerint számszerűsített többlethasználtságát a gyártási ár felett elérhető haszonnal egyenlőnek tekinteni. E modell alapján tehát a felhasznált vakanyákhoz rendelhető nettó árbevétel a gyártási költség, és az áru becsléssel összegszerűsített többlethasználtságának összegeként határozható meg az alábbiak szerint:

Az alperes által rendelkezésre bocsátott nem vitatott adatok alapján a gyártási ár pontosan meghatározható, ami az adott esetben egyenlő a bér munkában gyártatott vakanya nettó vételárával. Az alperes 1995-2008 között mindösszesen 19.525.000 darab vakanyát vásárolt meg a gyártótól. Ezt az értéket úgy határozta meg a bíróság, hogy a 2008. évre eső közölt darabszámból az alperes nyilatkozata alapján 80.000 darabot tekintett olyannak, amely a perbeli mintával azonos volt; a darabszámot éves lebontásban a jelen ítélet tényállási részében ismertettet táblázat mutatja. Ebből az elévüléssel nem érintett a 2000. szeptember 7. és 2008. január vége közötti időszakra a fenti táblázat adata alapján 3.291.667 darab vakanya jut, úgy, hogy a bíróság a 2000. évre vonatkozó 1.010.000 darabból az elévüléssel nem érintett időszakkal arányosan ennek negyedét, 336.667 darabot vett figyelembe.

Megállapítható, hogy a díjazás alapjául szolgáló hasznosítás a teljes időszakra eső hasznosítás 19%-át teszi ki.

A táblázat éves bontásban mutatja a tömítőgyűrű árát is, amit levonva a vakanyából és a tömítőgyűrűből álló kombinált egység árából, meghatározható a vakanya darabonkénti ára. Így számolva a vakanyák darabonkénti átlagára az érintett időszakra 9,78 forintra adódik.

Ezt az értéket a fenti darabszámmal szorozva határozható meg az adott időszakban felhasznált vakanyák önköltségi ára, ami 32.181.528 forint.

Ehhez az önköltségi árhoz kell hozzáadni a vakanya összegszerűsített többlethasználtságát, ami a szakvélemény és a felek nyilatkozata alapján a következők szerint határozható meg:

A felek és a szakértő lényegében egyetértettek abban, hogy a perbeli mintának a vakanya-funkción túl az alábbi előnyei vannak:

255

- i. a minta felhasználásával csökkenthető a tömítőgyűrűk felhasználása, ami önköltségi megtakarítást eredményez
- ii. a tömítőgyűrű vakanyába rögzítése szükségtelenné teszi a tömítés külön szállítást, ami anyagigazgatási megtakarítást eredményez;
- iii. a minta alkalmazásával növelhető a gázkészülékek használatának biztonságossága.

(i) Az alperes adatszolgáltatása alapján a 2002-2008 közötti időszakban kevesebb tömítőgyűrű került felhasználásra a perbeli vakanya bevezetése miatt (24), ami 39.985.000 forint megtakarítást eredményezett. Ez az időszak nem fedti le ugyan pontosan a díjazással érintett időszakot, azonban az alperes a megismételt eljárásban alkalmazott számításában (12-II) következetesen ezzel az adattal számolt, így a bíróság is ezt fogadta el, és nem a díjazással érintett vakanyák teljes vakanyamennyiséghez viszonyított arányát vette figyelembe.

(ii) Az anyagigazgatási megtakarításra vonatkozó szakértői számításokat egyik fél sem vitatta, ezért a bíróság elfogadta, hogy a vakanya felhasználás teljes időtartama alatt az alperes 19.000.000 forint előnyhöz jutott azzal, hogy nem kellett foglalkoznia a tömítőgyűrűk külön szállításával. Figyelemmel arra, hogy a díjazás alapjául csak a teljes vakanyamennyiség 19%-a szolgál, az ezzel arányos anyagigazgatási megtakarítás összege 3.610.000 forint.

A fenti két megtakarítási elem összesen 43.595.000 forintot tesz ki, melyből le kell vonni azt az alperesi költségnövekedést, mely a perbeli vakanya előállításával kapcsolatban merült fel. Ennek összege a teljes időszakra nem vitatottan 33.500.000 forint, az figyelembe vehető időszakra pedig ennek 19%-a azaz 6.365.000 forint. Így megállapítható, hogy az alperesnél a perbeli vakanya bevezetése az adott időszakban 37.230.000 forint tényleges előnyt eredményezett.

A per későbbi szakaszában felmerült az is, hogy az alperesnek további, mintegy 2 millió forintos költséget jelentett a vakanya gyártásához szükséges szerszám beszerzése, ezt

azonban a felperes vitatta, állítva, hogy a gyártó maga állta ennek költségeit. Tekintettel arra, hogy ezzel az érveléssel az alperes csak a kereset benyújtását követő 3 év elteltével élt, és még csak nem is bizonyította azt, a bíróság nem vette figyelembe ezt a költségelemet.

(iii) Okszerű a szakértőnek az a véleménye, hogy a mintának a munkabiztonság növekedésével kapcsolatos hasznossága célszerűen a fenti előny 50%-ában számszerűsíthető. Ez arányban áll a gázrobbanások okozta személyi sérülésből és vagyonvesztésből eredő szokásos mértékű kárral, illetőleg azzal az előnnyel, hogy a károk a minta alkalmazásával csökkenthetők, illetve elkerülhetők. Súlytalan volt az alperesnek az az érvelése, hogy a biztonság növekedéséből eredő előny nem nála, hanem a fogyasztóknál jelenik meg, mert ez jellemző a vakanya, mint termék sajátja, függetlenül attól, hogy a tömítés nem megfelelő használata miatt ki szenved kárt, és kit terhel kártérítési felelősség. Praktikusan: ha az alperes kereskedelmi fogalomba hozta volna a vakanyát, azért többek között a biztonságtechnikai funkciója okán kérhetett volna többletárat az ilyen előnnyel nem bíró vakanyához képest.

A fentiek alapján a vakanya többlethasználtsága - a jelen megközelítésben az önköltségi ár felett érvényesíthető haszon - 55.845.000 forintban számszerűsíthető, melyhez hozzáadva a felhasznált vakanyák 32.181.528 forint önköltségét, eredményül 88.026.528 forint összérték adódik. Az alperes tehát az alkalmazott számítás alapján hozzávetőlegesen ekkora nettó bevételre tehetett volna szert akkor, ha a perbeli vakanyát kereskedelmi forgalomban értékesíti.

A fenti nettó árbevétel alapján egy vakanyának a 2000. szeptember 7. és 2008. január vége közötti időszakra eső átlagos (gyári) ára 26,74 forintra adódik. Ez arányban áll a szakértők különböző becsléseivel, amennyiben a kirendelt szakértő ezt 17-19 forintban, a II. magánszakvélemény pedig nagyjából 30 forintban határozta meg pontosabb számítás nélkül. Ez az becsült darabár összhangban áll a hasonlóan egyszerű kivitelű, „filléres” tömegárúnak tekintető termékek jellemző árával. Megjegyzendő emellett, hogy a bíróság által becsült nettó ár nem nagy- illetve kiskereskedelmi, hanem gyári ár; az egyéb becslésekkel való összevetését erre tekintettel kell értékelni.

Ugyancsak összehasonításképpen jegyzi meg a bíróság, hogy ha elfogadnánk a felperes számítását, az alperesnek $106.000.000/3.291.667=32,2$ forintot kellene fizetnie, ami a fentiek szerint becsült átlagos darabárhoz képest teljes képtelenség.

A díjazás alapja tehát 88.026.528 forint, melynek 8%-a, azaz 7.042.122 forint díj illeti meg a szerzőket. Ez a díjkulcs a licencia forgalomban általánosan elfogadott, a felek maguk is ezzel számoltak; a bíróság sem látott olyan csökkentő vagy növelő tényezőt, melyet indokolt lett volna figyelembe venni.

A felperes a formatervezési mintának 60%-ban szerzője, ezért a fenti díj ezen része - 4.225.273 forint - illeti meg; ennek megfelelően a bíróság a rendelkező részben foglaltak szerint kötelezte az alperest a díj megfizetésére. A 2000. szeptember 7. napján kezdődő és 2008. január 31. napján befejeződő folyamatos használat utáni díj késedelmi kamatának kezdő időpontját a bíróság középarányosan határozta meg; a késedelmi kamat a Ptk. 301. §-a alapján került meghatározásra.

V.

A per tárgyának értéke a keresetlevélben megjelölt követelésnek megfelelően $138.743.478 + 120.000.000 = 258.743.478$ forint; vagyis a felperes 2%-ban lett pernyertes, azaz túlnyomórészt pervesztesnek tekinthető. Ezért őt a bíróság a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a perköltség megfizetésére, amely a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (1) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíjból és áfából áll. A bíróság az ügyvédi munkadíj összegét, tekintettel arra, hogy azt a jogi képviselő nem igazolta, a másodfokú eljárásban megállapított munkadíjjal, a pertárgyértékkel, az ügy bonyolultságával és a kifejtett tevékenységgel arányban határozta meg.

A bíróság a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (3) bekezdése alapján, pernyertességük arányában kötelezte a feleket a felperesnek az Itv. 60. §-ának (1) bekezdésén, továbbá az Itv. 62. §-a (1) bekezdésének j) pontján alapuló illetékfeljegyzési joga folytán az első és másodfokú eljárásban le nem rótt, mindösszesen 900.000 forint illeték megfizetésére.

Budapest, 2012. június 11.

. Csóti Tamás s. k.,

bíró

Fővárosi Ítéltábla
8.Pf.22.403/2011/6.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Czugler Péter Ügyvédi Iroda (...., ügyintéző: dr. Czugler Péter ügyvéd) által képviselt M... T... A... T... K... (felperes címe) felperesnek a dr. Weinzierl Tamás ügyvéd (...) által képviselt J... Kft. (II.rendű alperes címe ...) I. rendű és a P... Kft. (...) II. rendű alperesek ellen hasznosítási díj megfizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2011. szeptember 28. napján kelt, 11.G.22.284/2009/25. számú ítélete ellen a II. rendű alperes 26. sorszámú fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a II. rendű alperes 478 200 (Négyszázhetvennyolcezer-kettőszáz) forint kereseti illetéket köteles megfizetni az államnak.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 250 000 (Kettőszázötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a II. rendű alperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 478 200 (Négyszázhetvennyolcezer-kettőszáz) forint fellebbezési illetéket az államnak külön felhívásra megfizetni.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 7 970 000 forintot és ennek 2007. december 4-től a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékű kamatát, míg a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasította. Kötelezte a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 463 200 forint le nem rótt illetéket és megállapította, hogy a

fenntmaradó le nem rótt illetéket az állam viseli, továbbá akként rendelkezett, hogy a felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet tényállása szerint az I. rendű alperes tulajdonosa és ügyvezetője volt a 2003. és 2006. közötti időszakban T... M..., aki az I. rendű alperes tulajdonában álló rudabányai bányában lévő vasérc meddőhulladék feldolgozása és hasznosítása érdekében tárgyalásokba kezdett a felperessel a nagy mennyiségű meddő feldolgozására és hasznosítására vonatkozó kémiai eljárás, technológia kidolgozására. A munkálatok finanszírozása érdekében a felperes az I. rendű alperessel és a perben nem álló M... Kft-vel közösen pályázaton indult, ennek eredményeképpen 2005. július 6-án támogatási szerződés született, amellyel a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, mint támogató vissza nem térítendő támogatást nyújtott a kutatási-fejlesztési projekthez 55 300 000 forint összegben. A felperes a projekt koordinátoraként 37 800 000 forint, az I. rendű alperes 7 900 000 forint, a perben nem álló M... Kft. pedig 9 600 000 forint vissza nem térítendő támogatásban részesült. A P... cégcsoport - amelybe a II. rendű alperes is beletartozott - megvásárolta az I. rendű alperesi céget a folyamatban lévő projektjeivel együtt. A felperes a kémiai eljárást kidolgozta és azt laboratóriumi körülmények között kipróbálta kifogástalan eredmények felmutatása mellett. A cél vas-klorid előállítás volt, amelyet oldott állapotban - flokkulálószerként - a szennyvíztisztítás során ülepítőszer gyanánt lehet hasznosítani.

Az elsőfokú ítélet ismertette a meddő adott módon való feldolgozásának folyamatát, majd rögzítette, hogy ezzel a kémiai oldással a meddőt lényegében három fő részre bontották. Az első lépésben nyert oldott anyag közutak hó- és jégmentesítésére vagy építkezés során habarcsba keverve volt hasznosítható fagyáspont csökkentő hatása miatt, ezt a felperes Multisol-nak nevezte el. A második lépésben kinyert vas-klorid - azaz a fő termék - lett a Multiflokk, míg a visszamaradó anyag a Baritmix.

A felperes, az I. rendű alperes és a M... Kft. 2007. március 28-án közösen szabadalmi bejelentést tettek a felperes által kidolgozott kémiai eljárás és a flokkulálószer szabadalmi oltalom alá helyezése érdekében. A szabadalmi oltalom megadására, illetve elutasítására azonban az elsőfokú ítélet meghozataláig nem került sor. A bejelentést megelőzően, 2006. november 1-jén az említett felek háromoldalú, írásbeli szerződést kötöttek, amelyet találmányhasznosítási szerződésnek neveztek. A szerződés szerint a találmánytulajdonosok, azaz a felperes, az I. rendű alperes és a M... Kft. 34-33-33 %-os arányban a találmány megvalósítására, hasznosítására és részletes technológia kidolgozására az I. rendű alperesnek, mint vevőnek kizárólagos engedélyt adtak. A szerződés szerint az I. rendű alperes mint vevő licenccímén 50 000 000 forintot - ezen belül a felperesnek 17 000 000 forintot - vállalt megfizetni a találmány tulajdonosainak.

A nagylabori kipróbálás sikere alapján a M... Kft. telephelyén a felek üzemi keretek között megkezdték a kémiai eljárás kipróbálását, amelynek érdekében félüzemet kellett létesíteni. A gyártási próba eredményeinek kiértékelése után az I. rendű alperes számára világossá vált, hogy az eljárás nagyüzemi keretek közötti alkalmazása számára gazdaságtalan, mert a megtermelt termék előállítása költségesebb, mint a realizálható bevétel. A nagyüzemi gyártás gazdaságossá tétele érdekében az I. rendű alperes megkísérelt több szakcéget bevonni, ezek sikertelensége következtében 2010. március 16-án elhatározta, hogy az eljárást nagyüzemi keretek között nem hasznosítja. A nagyüzem építéséhez igényelt hitelre vonatkozó kérelmet a Magyar Fejlesztési Bank a beszerzett szakértői jelentés (Deloitte) alapján elutasította.

A felperes 2006. december 28-án 17 000 000 forint + 20 % áfa, azaz bruttó 20 400 000 forint végösszegű számlát állított ki a szerződés szerinti licencdíjról. 2007. január 8-án folyószámla egyeztetést küldött az I. rendű alperesnek erre az egy tételre vonatkozóan azzal, hogy azt egyetértés esetén aláírva az I. rendű alperes küldje vissza a felperes számára, amelyet az I. rendű alperes megtett. A felperes 2007. április 4-én és 2007. július 2-án írásbeli felszólításokat intézett az I. rendű alperes irányába. 2008. február 28-án a P... Zrt. 10 400 000 forintot megfizetett a felperesnek, amelyet a felperes a perbeli követelésre számolt el. 2009. június 26-án a P... cégcsoporthoz tartozó R... Zrt. 1 000 000 forintot, majd 2009. szeptember 17-én 1 280 000 forintot fizetett meg a felperes számára, amelyből a felperes 250 000 forintot egy, a Rudagipsz-Mix Zrt. külön megrendelésére számolt el, így a felperes a perbeli bruttó 20 400 000 forint összegű követelésére összességében 12 430 000 forintot kapott. A per folyamatban léte alatt 2009. június 30-án kelt írásbeli megállapodással a II. rendű alperes átvállalta az I. rendű alperes felperessel szembeni, a találmányhasznosítási szerződésből eredő tartozását, mely tartozásátvállaláshoz a felperes hozzájárult.

A felperes módosított keresetében 7 970 000 forint és ennek 2007. december 4-étől a megfizetésig járó törvényes kamata, valamint a perköltség megfizetésére kérte az alpereseket kötelezni. Az alperesek érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Közös téves feltevésre alapított megtámadási, valamint hibás teljesítésből eredő kellékszavatossági kifogást érvényesítettek a felperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság a felperes módosított keresetét a II. rendű alperessel szemben megalapozottnak találta. Elsődlegesen a kereset jogalapja tekintetében foglalt állást. Utalt a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 1. §-ának (1) bekezdésére, 18. §-ának (1) és (2) bekezdésére, valamint 27. §-ának (1) bekezdésére és megállapította, hogy találmány hiányában találmányhasznosítási engedélyt adni és azért díjat igényelni, illetve díjat fizetni nem lehet. Mindebből arra következtetett, hogy a perbeli esetben a Ptk. 389. §-ában foglalt vállalkozási, illetve a 474. § (1) bekezdésében szabályozott megbízási szerződésről, illetve ezek együtteséről

van szó, amely alapján a felperes arra kapott megrendelést, hogy a megrendelő tulajdonában álló meddő hasznosítása érdekében kidolgozzon egy kémiai eljárást. A szerződésben licencdíjként megjelölt összeg valójában vállalkozási vagy megbízási díj az elsőfokú bíróság álláspontja szerint, mivel megbízás esetében is lehet a díjazást eredményhez kötni annak ellenére, hogy a megbízás jellemzően gondossági kötelem. Megállapította, hogy a felperes a megbízási-vállalkozási szerződést teljesítette, a kémiai eljárást kidolgozta, majd rögzítette, hogy az alperesek kifogásai alapján azt kellett megvizsgálnia, hogy a felperes felelős volt-e az általa kidolgozott eljárás felhasználásával folytatott gyártás gazdaságosságáért.

A lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen rendelkezésre álló bizonyítékokból arra következtetett, hogy az alperesek - azaz a P... cégcsoport - elsősorban a banki finanszírozás elmaradása miatt tettek le a nagyüzemi gyártás megvalósításáról és az ezért való felelősséget próbálták a felperesre áthárítani azzal, hogy a felperes díját nem fizették ki.

A követelés összegszerűsége körében az elsőfokú bíróság akként foglalt állást, hogy az alperes a folyószámla egyeztetés aláírásával ráutaló magatartásával elfogadta, hogy a felperes követelése 20 400 000 forint erejéig alapos, míg a felperes a részteljesítéseket elismerte és azokat elszámolta. Ennek következtében az elsőfokú bíróság a felperes módosított elszámolása alapján a leszállított kereset szerint határozta meg a marasztalás összegét. A késedelmi kamatról a Ptk. 301/A. § (1) és (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Felhívta a Ptk. 332. § (1) és (2) bekezdését és megállapította, hogy az I. rendű alperes és a II. rendű alperes között 2009. június 30-án kelt okirat szerint tartozásátvállalás történt, amely alapján a kötelezetti oldalon alanyváltozás következett be, ezért a felperes követelésének megfizetésére a II. rendű alperes köteles. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság az I. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította és megállapította, hogy az egyetemleges marasztalásnak nincs helye.

A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt illeték viselésére a II. rendű alperest a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a marasztalás arányában kötelezte. A fennmaradó, le nem rótt illetékről az IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott, a bruttó ügyvédi munkadíjból álló perköltségről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján rendelkezett akként, hogy azt mindegyik fél maga viselje.

Az ítélet ellen a II. rendű alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatásával a felperes keresetének elutasítását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás csak részben helyes, részben azonban iratellenes, amelyből az elsőfokú bíróság okszerűtlen következtetéseket vont le, ezért ítélete összességében megalapozatlan. Hangsúlyozta, hogy a szerződő felek a rudabányai meddőhányók barit anyaga feldolgozásának műszaki megoldására szerződtek, és nem laborszintű megoldást kerestek. A felperes tudományos tanácsadója dr. P... J... tanú evidenciával kezelte tanúvallomásában a meddőhányók feldolgozásának műszaki feladatát. Ebben a feladatban az elsőfokú bíróság által vizsgált gazdaságosság kritériuma is benne volt, azonban a termék gazdaságossága mellett a műszaki feladat részét képezte a nehézfém-tartalom kiszűrése is, ezt dr. P... J... tanú is megoldatlannak minősítette a 2011. április 29-ei tanúvallomásában. Az elsőfokú ítélet megalapozatlanul állapította meg, hogy a nehézfém-tartalom kiszűrése későbbi együttműködés célját képezte.

Állította a II. rendű alperes a fellebbezésében, hogy a felperes által kidolgozott termék lehetőségeket fogalmaz meg, amely további kutatásokat igényel, azonban nem ad végleges választ a megbízó-megrendelő kérdésére. Nem lehet tudni például, hogy a nehézfém tartalom miféle további eljárással csökkenthető és ez a termék gazdaságosságát mennyiben befolyásolja. A felvetett szakmai kérdésekre a felperes szakmai választ nem adott, ezért állította a II. rendű alperes, hogy teljesítése hibás.

Sérelmezte a fellebbezés, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg, hogy a felperes a szerződésben foglaltakat teljesítette. Helytelen ténybeli és jogi következtetésre jutott a bizonyítékok mérlegelésekor a gazdaságosság, mint szempont túldimenzionálásával. A gazdaságosságra hivatkozva utasította el az alperesek igazságügyi szakértő kirendelésére tett indítványát annak ellenére, hogy kizárólag egy hozzáértő, független szakértő állapíthatná meg, hogy a termék, illetve az eljárás használható-e. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése indokolt különös tekintettel arra, hogy a tanúk, akiknek vallomására az elsőfokú bíróság az ítéletét alapozta, egyike sem tekinthető elfogulatlanak.

A M... T... A... T... K... a 2012. május 15-én benyújtott beadványában bejelentette és igazolta, hogy a per felperese 2012. január 1-jével általános jogutódlással megszűnt, amelynek általános jogutódja. Mindezek alapján a Pp. 61. § (1) és (2) bekezdésére utalással kérte a jogutódlás megállapítását és bejelentette a perbelépését, egyúttal fellebbezési ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a II. rendű alperes fellebbezésének tükrében, a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében, nem érintette ezért az elsőfokú ítéletnek a

fellebbezéssel nem támadott, a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító rendelkezését.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és annak indokát adta, a tényállást helyesen állapította meg és helytálló érdemi döntést hozott. Határozatát a kereseti kérelemben és ellenkérelemben foglalt valamennyi lényeges kérdésre kiterjedően megindokolta, kifejtett jogi indokaival a Fővárosi Ítéltábla azonban csak részben értett egyet.

Helyesen hívta fel az elsőfokú bíróság az Szt. 1. §-ának (1) bekezdését, amelynek értelmében szabadalmazható minden új, feltalálói tevékenységen alapuló, iparilag alkalmazható találmány, amelyre vonatkozó szabadalmi oltalom a 18. § (1) és (2) bekezdése alapján a bejelentés napjára visszaható hatállyal, annak közzétételével keletkezik. Helytállóan utalt a 27. § (1) bekezdésére is, amely szerint hasznosítási szerződés (szabadalmi licencszerződés) alapján a szabadalmas engedélyt ad a találmány hasznosítására, a hasznosító pedig köteles ennek fejében díjat fizetni. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján okszerűtlenül következtetett azonban arra, hogy a perbeli szerződés a Ptk. 389. §-ában foglalt vállalkozási, illetve a 474. § (1) bekezdésében szabályozott megbízási szerződés elemeit, illetve ezek együttesét viseli magán, amely alapján a felperes arra kapott megrendelést, hogy a megrendelő tulajdonában álló meddő hasznosítása érdekében kidolgozzon egy kémiai eljárást.

A 2006. november 1-jén kelt szerződés preambulumból kitűnik, hogy a találmányt, amelynek a tárgya kémiai anyag és eljárás - flokkulálószer és eljárás flokkulálószer illetve egyéb hasznos termékek előállítására karbonátos vasérc hidrometallurgiai feldolgozásával - a szerződés megkötését megelőzően már kidolgozták, annak a felperes az Szt. 10. §-ának (1) bekezdése szerint - mint a szolgálati találmány feltalálójának munkáltatója - a feltaláló jogutódjaként a jogosultja, mely tény nem képezte akadályát annak, hogy a szabadalmi bejelentést a szerződésben rögzített felek, azaz a felperes, az I. rendű alperes és a M... Kft. közösen tegyék meg. A találmány hasznosítására a találmány jogosultjai az I. rendű alperes számára a szerződés 1. pontjában kizárólagos engedélyt adtak, ennek értelmében az I. rendű alperes jogosult volt a találmány megvalósítására, hasznosítására és részletes technológia kidolgozására, amelynek fejében a 3. pontban meghatározott díjat volt köteles megfizetni. Mindebből az a következtetés vonható le, hogy a 2006. november 1-jén megkötött szerződés az elnevezésének megfelelően találmány hasznosítási (licencia) szerződés, amely alapján a felperes a kikötött licencia díj hátralékos részére vonatkozó igényét érvényesítette a perben. Az a II. rendű alperes által hivatkozott körülmény, hogy az I. rendű alperes

minkét oldalon - mint licenciába adó részjogosult és mint licenciatulajdonos - egyaránt szerepelt, nem teszi kétségesé, hogy a felek szándéka hasznosítási szerződés megkötésére irányult.

Hasznosítási, azaz licenciatulajdonosi szerződés esetén, amelynek az egyik és a leggyakoribb formája az Szt. 27. §-a szerinti szabadalmi licenciatulajdonosi szerződés, a rendelkezni jogosult engedélyt ad a hasznosítónak a műszaki megoldás hasznosítására ellenérték fejében, valamint köteles olyan jogi és tényleges helyzetbe hozni a licenciatulajdonost, hogy a műszaki megoldást a gyakorlatban megvalósíthassa, felhasználhassa. Hangsúlyozni kell, hogy nem csak egy abszolút szerkezetű oltalommal védett megoldás, például szabadalom lehet licenciatulajdonosi szerződés tárgya, hanem az köthető know-how esetében is, vagy mint a jelen esetben olyan találmányra is, amely még nem nyert szabadalmi oltalmat. Emellett az Szt. már idézett 1. §-ának (1) bekezdése az ipari megvalósíthatóságot, míg a know-how Ptk-beli szabályai a felhasználhatóságot állítják az oltalmazhatóság feltételül, a II. rendű alperes által a perben hivatkozott gazdaságosság nem fogalmi eleme a találmány hasznosítására irányuló szerződésnek.

Mindenek a perbeli szerződés megfelelt. A rendelkezni jogosult felek, a találmány tulajdonosai egyező akarattal ellenérték fejében kizárólagos használati engedélyt adtak a találmányra a hasznosítónak, aki a jelen esetben az egyik jogosult volt. Ahogy arra a felperes helyesen hivatkozott fellebbezési ellenkérelmében, a perbeli találmány természettudományi szempontból való alkalmasságát dr. P... J... professzor és az alperesi cégcsoport igazgatósága tagjának, V... I...nak a tanúvallomása is alátámasztotta, és a találmány kifejlesztésére a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium GVOP hatóságával megkötött támogatási szerződésből is tényként volt megállapítható az, hogy a találmány természettudományos szempontból nem szenvedett hibában. A II. rendű alperes által hivatkozott, a Deloitte 2007. január 23-án kelt szakértői jelentése szerint a találmány hasznosítható és az arra alapított gyártási folyamat a gyakorlatban is megvalósítható, így nem állt olyan perbeli adat rendelkezésre, amely szakértő kirendelését indokolta volna. Helyesen hivatkozott ezért a felperes a fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a felperes keresetének elbírálásához további szakértői bizonyítás lefolytatására nem volt szükség, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megalapozottan lehetett elbírálni a felperes keresetét.

Ahogy arra helytállóan utalt a felperes a fellebbezési ellenkérelmében, az ipari hasznosíthatóság gazdaságos volta nem tartozott a szerződés lényeges körülményei közé, ebből következően annak alapján a szerződés megtámadására vagy szavatossági jog gyakorlására nem volt jogszerű lehetőség. Megalapozottan utasította el ezért az elsőfokú bíróság az alperesek hibás teljesítésre vonatkozó szavatossági, valamint közös téves feltevésre alapított megtámadási kifogását, és helyesen állapította meg, hogy az ipari gyártással kapcsolatos kockázatok kizárólag az I. rendű alperest terheltek a

hasznosítási szerződés alapján, mert az ipari, üzleti hasznosítás körében a felek között kockázatközösségre vonatkozó megállapodás nem jött létre.

A másodfokú bíróság egyetértett a II. rendű alperes fellebbezésével abban, hogy a műszaki feladat részét képezte a nehézfém-tartalom kiszűrése is, amelyet dr. P... J... tanú megoldatlannak minősített a 2011. április 29-ei tanúvallomásában. A hivatkozott tanúvallomás szerint azonban további kutatással meg lehetett volna találni a módját a nehézfém-tartalom kivonásának, amelyre nézve számításokat végzett és javaslatot tett. Nem tévedett ezért az elsőfokú bíróság akkor, amikor a tanúvallomás alapján azt állapította meg, hogy a nehézfém-tartalom kiszűrése későbbi együttműködés célját képezte.

265

Helyesen foglalt állást az elsőfokú bíróság a követelés összegszerűsége körében akként, hogy az I. rendű alperes a folyószámla egyeztetés aláírásával ráutaló magatartásával elfogadta, hogy a felperes követelése 20 400 000 forint erejéig alapos, és helytállóan állapította meg a Ptk. 332. § (1) és (2) bekezdésére utalással, hogy az I. rendű alperes és a II. rendű alperes között 2009. június 30-án kelt tartozásátvállalás következtében a kötelezetti oldalon alanyváltozás következett be, amelynek következtében a felperes követelésének megfizetésére a II. rendű alperes köteles.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, míg a fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján azzal a szövegezésbeli pontosítással hagyta helyben, hogy a II. rendű alperes - az Itv. 42. §-a (1) bekezdésének a) pontja értelmében - 478.200 forint kereseti illetéket köteles az államnak megfizetni.

Az eredménytelenül fellebbező II. rendű alperest a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte a felperes oldalán felmerült 250.000 forint másodfokú perköltség megfizetésére, amelynek meghatározása során a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (5) bekezdése valamint a 4/A. §-a alapján, a pertárgy értékének és a jogi képviselő által ténylegesen elvégzett munkának a figyelembevételével, mérlegeléssel megállapított ügyvédi munkadíjat vett alapul.

A II. rendű alperes illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetékről az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése szerint rendelkezett.

, 2012. május 17.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Békefiné dr. Mózsik Tímea s.k.
előadó bíró

Dr. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

266

Pfv. IV.20.572/2013/7.szám

A Kúria a dr. Márton Árpád ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kollai Gergely ügyvéd által képviselt alperes ellen formatervezési minta hasznosítása után járó díj megfizetése iránt a Fővárosi Bíróság előtt 3.P.22.407/2011. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.649/2012/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 22. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán tartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint az alperes a jogosultja, a felperes pedig 60 %-ban szerzője az 1995. április 24-i elsőbbségű .. lajstromszámú „Vakanya tömitésttároló fészekkel” című formatervezési minta oltalomnak. A felperesnek a minta megalkotása nem volt az alperesnél fennállt munkaviszonyából eredő kötelezettsége. Az alperes a perbeli

mintát 1995. március 28. és 2008. január vége között hasznosította akként, hogy a minta szerinti vakanya az alperes által forgalmazott gázpalack szerelvényét képezte, önállóan nem került forgalmazásra. A minta szerinti vakanya egyrészt a gázpalack tetején elhelyezkedő szelep csatlakozó csonkját használaton kívüli esetben gáztömören lezárta, másrészt a flexibilis csatlakozáshoz új és sérülésmentes, gáztömör tömítőgyűrűt hordozott, biztosítva a biztonságos üzembehelyezést, amellyel csökkenthető volt a balesetek kockázata.

A felek között folyamatban volt perben a jogerős részítélet a perbeli formatervezési mintának a 2000. szeptember 6-a előtt történt hasznosítása után járó díj iránti keresetet a követelés elévülése miatt elutasította.

A felperes módosított keresetében a minta 2000. szeptember 6. és 2008. január közötti időszakban történt hasznosítása után az alperest 106.194.885 forint és annak törvényes kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Elismerte, hogy a minta hasznosításából gazdasági előnye származott és a felperest díjazás illeti meg. A követelt díj mértékét eltúlzottnak tartva, vitatta azonban a felperes számításait. Az alperes az elsőfokú bíróság felhívására a vakanyák és tömítőgyűrűk beszerzésére, valamint a minta bevezetésére fordított költségeire vonatkozóan adatokat szolgáltatott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 4.225.273 forintot és annak 2004. május 20. napjától a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A felperest az alperes részére 500.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte és rendelkezett az elsőfokú eljárási illeték viseléséről.

Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a kereset elbírálására az elszámolással érintett hasznosítási időszakból a 2000-2001 évekre eső díjazás tekintetében az ipari minták oltalmáról szóló 1978. évi 28. törvényerejű rendelet (Tvr.), a 2002-2008 közötti időszakra eső hasznosítás vonatkozásában pedig a formatervezési minták oltalmáról szóló 2001. évi XLVIII. törvény (Fmtv.) rendelkezései az irányadók. A felperesnek nem volt munkaköri kötelessége a minta megalkotása, ezért az alperes a felperesnek,

mint az Fmtv. 14. § (3) bekezdése szerinti alkalmazotti minta megalkotójának a minta hasznosítása után az Fmtv. 14. § (5) bekezdése szerint alkalmazandó, a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 14. §-a alapján köteles díjat fizetni. Alkalmazotti mintára vonatkozó rendelkezés hiányában az Szt. hatálybalépését megelőző időszakra a Tvr. szolgálati mintára vonatkozó szabályai alkalmazhatók. Az elsőfokú bíróság ítéletében rögzítette: a perben nem volt vitás, hogy az alperes a gázcsere szolgáltatása körében 1995. március 28. és 2008. január vége között alkalmazta a minta szerinti vakanyát, és ez az alperes számára előnyt jelentett. A felperes elfogadta a felhasznált minták és tömítőgyűrűk számára és beszerzési értékére, valamint a minta bevezetéséből eredő többletköltségekre vonatkozó adatszolgáltatást. A felek a számítás módjában voltak eltérő állásponton.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a díj mértékének a licencszerződések esetén fizetendő díjjal kell arányban állnia, amely leggyakrabban a termék forgalmazásával elért nettó árbevétel meghatározott százaléka. A perbeli esetben a díj meghatározásánál - a felperes téves számításával szemben - nem a gázforgalmazás mértékéből, hanem a minták darabszámából kell kiindulni. A nettó árbevétel meghatározását azonban jelentősen megnehezíti, hogy a minta szerinti vakanya soha nem került önálló áruként forgalomba, ezért a vakanyához tartozó nettó árbevétel, amely önköltségből és haszonból áll, becsléssel határozható meg. Figyelemmel arra, hogy az alperes az elévüléssel nem érintett időszakban összesen 3.291.667 db vakanyát vásárolt, amely a teljes hasznosítás 19 %-ának felel meg, 9,78 forint átlagár alapulvételével a felhasznált vakanyák önköltségi ára 32.181.528 forintban határozható meg. Ehhez többlethaszonként adódik a felhasználással csökkenthető tömítőgyűrű alkalmazás, amely összesen 39.958.000 forint megtakarítást eredményezett, továbbá 3.610.000 forint anyagigazgatási megtakarítás. Az elsőfokú bíróság a tömítőgyűrűk kapcsán elért 43.595.000 forint összes megtakarításból levonásba helyezte a vakanya előállításával kapcsolatban - a felek által nem vitatottan - felmerült 33,5 millió forint költségnövekedés 19 %-ának megfelelő 6.365.000 forintot, majd az így kapott 37.230.000 forint összeget növelte annak 50 %-ával, 18.615.000 forinttal, amely annak az előnynek felelt meg, amit a minta a munkabiztonság növekedése körében eredményezett. Mindezek figyelembevételével az elsőfokú bíróság az eredmény összértékét 88.026.528 forintban határozta meg akként, hogy az alperes hozzávetőlegesen ekkora nettó bevételre tehetett volna szert, ha a perbeli vakanyát a kereskedelmi

forgalomban értékesíti. Ezt alapul véve az elsőfokú bíróság 8 %-os díjkulcs alkalmazásával, a felperes 60 %-os szerzőségi arányára is figyelemmel, az érintett időszakra vonatkozó hasznosítási díj összegét 4.225.273 forintban, míg a kamatfizetés kezdő időpontját középátlagosan, annak mértékét a Ptk. 301. § alapján állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét fél fellebbezett. A felperes fellebbezése az első fokú ítélet részbeni megváltoztatására irányult akként, hogy a marasztalás összege elsődlegesen 108.148.377 forintra, vagy 106.194.886 forintra, vagy 93.457.191 forintra, vagy 63.567.647 forintra, vagy 49.310.524 forintra kerüljön felemelésre azzal, hogy a késedelmi kamat kezdő időpontja az elszámolt hasznosítási időszak kezdő napjával kerüljön megállapításra. Indítványozta továbbá a felperes az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését és másik bírói tanács kijelölését.

Az alperes fellebbezése az első fokú ítélet részbeni megváltoztatásával a marasztalás összegének 522.576 forintra történő leszállítására és a kamatfizetés kezdő időpontjának 2005. szeptember 9. napjában való meghatározására irányult.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a felperest kötelezte arra, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperes részére „1.250.000 forint + áfa” összegű perköltséget, valamint az állam javára 1.800.000 forint kereseti és fellebbezési illetéket. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta, és a felperest az alperes részére „250.000 forint + áfa” összegű másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság - egyetértve az elsőfokú bíróság álláspontjával - ítéletében kifejtette, hogy nem vonható le a közvetlen okozati összefüggésre vonatkozó következtetés az alperes gázszolgáltatásának alakulása és a minta között abból, hogy a vakanya a gázpalack szerelvényét képezi. A perbeli igény megítélése szempontjából, függetlenül az értékesített palackok számától, annak van jelentősége, hogy az alperes összesen hány minta szerinti vakanyát szerzett be és az milyen kimutatható vagy kalkulálható megtakarításhoz vezetett. Az Szt. 14. § (3) bekezdésének alkalmazásával és a kialakult szerződéses gyakorlathoz igazodva helytállóan tekintette irányadónak az elsőfokú bíróság az elért nettó árbevétel és az alkalmazott 8 %-os díjkulcs is megfelelt a forgalomban szokásos mértéknek. Miután a perbeli vakanya nem került önállóan kereskedelmi

forgalomba, osztható volt az elsőfokú bíróságnak az a megoldása, hogy egy szerződéses helyzetet modellezve, becsléssel határozta meg a vakanya nettó árát, amelyet egyrészt az önköltségből, másrészt a többlethasználtságból eredő haszonból vezetett le. Arra is tekintettel, hogy a hasznosítás kezdő és utolsó éve a hasznosítás szempontjából csonka évek voltak, helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a releváns időszakban a beszerzett vakanyák darabszámát és az önköltségi ár összegét. A felperes – többek között – azért jutott eltérő eredményre, mert más adatokkal számolt, amelyek nem álltak összhangban a per adataival, ezért az nem volt elfogadható. Annak pedig, hogy az érintett időszakban elszámolt vakanya mennyiséget az alperes ténylegesen hány alkalommal használta fel a palackjain, a jogkimerülés szabálya miatt nincs jelentősége. Ezért tévesen hivatkozott a felperes a vakanyák többszöri felhasználására. A perben annak sem volt relevanciája, hogy a mintaoltalomnak a vakanya és a tömítőgyűrű egyaránt a szerves és elválaszthatatlan része, mert a használati díj meghatározása szempontjából kizárólag a beszerzett mennyiség az irányadó, erről az alperes pontos, nem vitatott adatokat szolgáltatott, amelyen az elsőfokú bíróság számítása is alapult.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen az alperesnek a fellebbezésében eshetőlegesen megjelölt összegű hasznosítási díj megfizetésének kötelezésére, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint az eljárás bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakat megsértve, a bizonyítékokat helytelenül értékelték és abból téves jogi következtetést vontak le. Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság – korábbi álláspontjával ellentétben – a megismételt eljárásban már nem tartotta relevánsnak a hasznosítási díj megítélése szempontjából az alperes gázpalack-szolgáltatásából elért hasznos eredményadatait, és mivel a másodfokú bíróság előírásával szemben a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság további bizonyítást nem folytatott le, csupán arányosította az elévüléssel nem érintett időszakhoz a díj mértékét, a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban elfoglalt álláspontja szükségtelenné tette az eljárás megismétlését. Ez az eljárás indokolatlan elhúzódásához vezetett, amellyel sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. A felperes fenntartott álláspontja szerint a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő gazdasági eredménnyel arányos díjazásnál tévesen hagyta figyelmen kívül a jogerős ítélet a

gázforgalmazás mértékét, miután a gázpalackok a vakanyával együtt kerültek kereskedelmi fogalomba. Tévesen választotta el a jogerős ítélet a tömítőgyűrű és a vakanya sorsát is a díj meghatározása körében, miután azok a minta elválaszthatatlan részét képezik. Az értékesítési eredmények meghatározása során pedig nemcsak a jogerős ítélet által figyelembe vett tömítőgyűrű alkalmazásával elért megtakarításnak, hanem a vakanya önköltségi megtakarításának is jelentősége van, amelyet tévesen hagyott figyelmen kívül a díjazás alapjának meghatározása során a jogerős ítélet. A vakanya többszöri használhatósága ugyanis megtakarítást jelent a felhasználónak, így az a díjazás alapjául szolgáló haszonként állapítható meg. Jogszabályt sértve állapította meg a jogerős ítélet becsléssel a díj mértékét, miután a döntéshez a számadatok rendelkezésre álltak. Ez a becslés helytelen is volt, mert az eljárt bíróságok figyelmen kívül hagyták az értékesítés eredményének meghatározásakor azt, hogy a palack és a vakanya elválaszthatatlan egységet képezett, így a vakanya többszöri felhasználásának nem tulajdonítottak jelentőséget. Tévesen hagyta figyelmen kívül a jogerős ítélet azt is, hogy a tömítőgyűrűk alkalmazása nem csak a beszerzés mennyiségénél jelent megtakarítást, hanem az újrafelhasználás során is. Miután minden eladott gázpalackon rajta volt a tömítőgyűrű a vakanyával együtt, és azt nem minden esetben használta fel a fogyasztó, így az a palackcsere alkalmával visszajutott az alpereshez, amelyet újra felhasználhatott. A jogerős ítélet a megismételt eljárásban csupán az elévült és el nem évült időszak számadatait arányosította, így az elévült időszakra vonatkozó költségeket is beszámította. A felperes kifogásolta, hogy a bíróság olyan szakértő véleményét vette figyelembe, akitől az alperessel fennálló kapcsolata miatt az ügy tárgyilagossága megítélése nem volt várható.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

Nem volt osztható a felperesnek az az álláspontja, hogy a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező - utóbb indokolatlannak bizonyult - döntésével a pertartam növekedése miatt sérültek a Pp. 2. § (1) és (2) bekezdéseiben rögzített tisztességes eljáráshoz, valamint a per ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogai. A Pp. 2. § (2) bekezdése értelmében a per befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit is figyelembe véve

határozható meg. Az adott esetben a másodfokú bíróság azt követően, hogy az érvényesített időszak egy része tekintetében – elfogadva az alperes hivatkozását – megállapította a felperes követelésének az elévülését, azért nem tartotta felülbírálnak az elsőfokú bíróság döntését, mert a perben nem álltak rendelkezésre a fennmaradó hasznosítási időszakban a gázpalack szolgáltatásból elért eredményre vonatkozó adatok, amelyekre a felperes az igényét meghatározó számításait alapozta. A bonyolult számításokat igénylő ügyben, amelyet a felperes különféle számításokon alapuló összegszerű kereseti, illetve fellebbezési kérelmei is tükröznek, nem róható a másodfokú bíróság terhére az, hogy a megismételt eljárásban – az igényelt adatok beszerzését követően és azok ismeretében – elfogadta az elsőfokú bíróságnak már az alapeljárásban is elfoglalt álláspontját és a gázforgalmazással elért eredmény adatait a hasznosítási díj számításához nem tartotta relevánsnak. A perbeli esetben tehát a másodfokú bíróságnak az a döntése, hogy a bizonyítékok szabad mérlegelésén alapuló meggyőződése szerint, a per adott szakaszában a jogvita érdemi elbírálásához szükséges peradatokat nem tartotta elegendőnek, ezért a további bizonyítás lefolytatása érdekében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasította, nem minősíthetők a per indokolatlan elhúzódását eredményező cselekménynek azáltal, hogy az utóbb megváltozott jogi álláspontja miatt a megismételt eljárásban beszerzett adatok a követelés összegszerűségének megállapításához szükségtelennek bizonyultak.

Alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a gázpalackok vakanyával együtt való forgalmazása, valamint a minta szerinti vakanya többszöri használhatósága miatt tévesen hagyta figyelmen kívül a jogerős ítélet a gázforgalmazás mértékére vonatkozó eredményadatokat és a vakanya önköltségi megtakarítását. Amint arra a jogerős ítélet is helyesen utalt, a díjazásnál a többszöri felhasználhatóság figyelembevételét a jogkimerülés kizárja. Az Fmtv. 18. §-a alapján ugyanis a mintaoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jog nem terjed ki a mintaoltalom jogosultja által vagy az ő kifejezett hozzájárulásával az Európai Gazdasági Térségben forgalomba hozott – a minta szerinti – termékkel kapcsolatos további cselekményekre. E rendelkezésre tekintettel a minta szerinti vakanya első jogszerű forgalomba hozatalát követően a későbbi felhasználásokra a hasznosítás után díjazás már nem jár. Ebből következően a perbeli minta hasznosítása után fizetendő díjalap meghatározása során nem volt

jelentősége a gázforgalmazás mértékére és a minták (újra)felhasználásának számára, illetve ebből eredően a vakanya önköltségi megtakarítására vonatkozó adatoknak.

Helytállóan állapította meg a jogerős ítélet - az alperes által szolgáltatott adatok alapján - a díjazás alapjául szolgáló nettó árbevétel, illetve az annak számításához szükséges minta szerinti vakanya többlethasznosságának (a minta felhasználásával elért tömítőgyűrűk önköltségi megtakarításának, az anyagigazgatási megtakarításnak és a gázkészülékek használati biztonságának) számszerűsített adatait becsléssel. Tekintettel arra, hogy a minta szerinti vakanya nem került kereskedelmi forgalomba, viszonyítható értékesítési áradatak hiányában - a perben kirendelt szakértő véleményre is figyelemmel - helyesen határozta meg jogerős ítélet a nettó árbevétel a gyártási költség és az áru becsléssel összezszerűsített többlethasznosságának összegeként. A jogerős ítéletben alkalmazott becslés nem volt téves amiatt, hogy a felhasznált minták darabszámán alapult, miután a gázforgalmazás mértéke és a minták felhasználásának száma - a fent kifejtetteknek megfelelően - a hasznosítási díj meghatározása szempontjából közömbös.

Nem volt osztható a felperesnek az az álláspontja sem, hogy a jogerős ítélet tévesen hagyta figyelmen kívül a tömítőgyűrűk alkalmazásával a palackcsere során történő újrafelhasználással elérhető megtakarítást. A jogerős ítélet - a szakértői véleményre is figyelemmel - a minta szerinti vakanya többlethasznosságának megítélésénél önköltség-megtakarítást eredményező tényezőként már figyelembe vette, hogy a minta felhasználásával csökkenthető a tömítőgyűrűk felhasználása. Ez a megtakarítás a minta szerinti vakanyák első vagy a további felhasználására egyaránt vonatkozik. Ezért tévesen hiányolta a felperes a minta szerinti vakanyákban a tömítőgyűrűk újrafelhasználásával elérhető önköltség-megtakarítás elszámolását.

A jogerős ítélet az alperes által szolgáltatott adatok alapulvételével az el nem évült követeléssel érintett hasznosítási időszakra vonatkozó adatok alapján, részben becsléssel határozta meg a díj mértékét. A felperes azt az előadását, hogy a jogerős ítélet csupán az elévült és el nem évült követeléssel érintett időszakra vonatkozó számadatokat arányosította, így az elévült időszakra vonatkozó költségeket is beszámította, semmivel nem támasztotta alá, ebben a körben

értékelhető jogszabálysértésre nem hivatkozott. Alaptalanul sérelmezte a felperes a perben kirendelt szakértő véleményének figyelembe vételét is. Amint arra a másodfokú bíróság is helyesen rámutatott, önmagában amiatt, hogy a szakértő korábban az alperes megbízása alapján, részére szakvéleményt készített, amelyet az alperes egyébként vitatott, nem teszi megállapíthatóvá azt, hogy a szakértőtől elfogulatlan szakvélemény nem volt várható.

275

Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet jogszabálysértő volta nem volt megállapítható. Ezért a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta és az eredménytelen felülvizsgálattal élő felperest a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperes ügyvédi képviselőjével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdései, valamint a 4/A. § (1) bekezdése alapján, a kifejtett ügyvédi munkával arányban állóan megállapított felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperes köteles az államnak megtéríteni.

Budapest, 2013. november 20.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA

Gf.III.30.257/2014/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a **(felszámolószervezet, felszámolóbiztos neve, címe)** által meghatalmazott Borzi Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Borzi-Czékus Alexa ügyvéd) által képviselt **(felperes neve "f.a.", címe)** alatti székhelyű felperes által - a dr. Kelemen Tamás ügyvéd által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránti perében a Kecskeméti Törvényszék 2014. április 22. napján kelt 7.G.21.722/2013/30. számú ítéletével szemben az alperes 33., valamint a felperes 35. sorszámú fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

276

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Az alperest perköltség fizetésre kötelező rendelkezéseket mellőzi.

Kötelezi felperest, fizessen meg alperesnek 15 napon belül 500.000,-(Ötszázezer) Ft elsőfokú eljárási költséget.

Kötelezi felperest, fizessen meg az államnak külön felhívásra 1.500.000,-(Egymillió-ötszázezer) Ft elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi felperest, fizessen meg alperesnek 15 napon belül 200.000,-(Kettőszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi felperest, fizessen meg az államnak külön felhívásra 2.500.000,-(Kettőmillió-ötszázezer) Ft másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S :

A felperesi társaság tulajdonát képezi az „(szabadalom megnevezése)” vonatkozó szabadalom.

A felperes 2010. november 8. napján kelt megállapodással átadta az alperesnek a találmány tárgyát képező eljárással előállított termék kizárólagos forgalmazására vonatkozó jogot. A felek 2011. május 31. napján újabb megállapodást írtak alá, melyben a felperes a szabadalom tulajdonjogának átadására vállalt kötelezettséget 650.000.000,-Ft + ÁFA vételár megfizetése esetén, a teljes vételár kifizetéséig a felperes tulajdonjogát a szabadalmon fenntartotta. A teljes vételár kifizetésének véghatáridejeként a szerződés aláírását követő 3 évet jelölték meg (5. pont). Megállapodtak, amennyiben az első részlet nem kerül kifizetésre, úgy a megállapodás automatikusan érvényét veszti.

A teljesítési határidőt a 2011. július 29-i, 2012. január 18-i, és a 2012. augusztus 29-i megállapodásban módosították. Ezen utóbbi módosításban rögzítették, hogy az első 250.000.000,-Ft + ÁFA részletből az alperes 15.000.000,-Ft összeget teljesített. A fennmaradó összeg teljesítésének határidejét 2013. augusztus 31. napjában határozták meg.

A felek 2012. szeptember 20. napján adásvételi szerződést kötöttek, melyben a felperes a tulajdonát képező és a szerződés mellékletében csatolt leltárjegyzék szerinti „(berendezés megnevezése)” megnevezésű berendezést 160.000.000,-Ft + ÁFA vételárért az alperesre ruházta, melyből az alperes 30.000.000,-Ft vételár előleget megfizetett, míg a fennmaradó vételárat 2013. szeptember 30. napjáig vállalta teljesíteni. A felek megállapodtak, hogy a berendezés tulajdonjoga csak a vételár teljes kifizetését követően száll át az alperesre (6. pont).

A 2011. július 5-én előterjesztett kérelem alapján a bíróság a felperes fizetésektelenségét megállapította, és a felperes elleni felszámolási eljárást elrendelte. A felszámolás kezdő időpontja 2012. november 16. napja.

A felperes a 2010. november 8. napján kötött felhasználási szerződést a 2012. május 31. napján kötött szabadalmi adásvételi szerződést és a 2012. szeptember 20-án megkötött ingó adásvételi szerződést a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja alapján megtámadta és az érvénytelenség jogkövetkezményeként kérte az eredeti állapot helyreállítását. Előadta, hogy a szerződéskötések és a szerződésmódosítások időpontjában az alperesi társaság ügyvezetője (személy neve) volt, aki a felperesi társaság ügyvezetője is volt a felszámolás közzétételének időpontjáig, ezért hivatkozott a Cstv. 40. § (3) bekezdésében foglaltakra.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Hivatkozott arra, hogy vagyonsökkenés a felperesnél nem következett be. Előadta, hogy a felperes ketté kívánta választani a (tevékenység neve)-t a (tevékenység 2.neve) üzemszétől. Az előző tevékenység a felperesi, míg az utóbbi az alperesi társaság vállalkozásában folytatódott volna. Az alperes tulajdonosi körének az elképzelései alapján a két szerződés ellenértékének kifizetése után az alperes, mint a technológia minden elemével rendelkező fővállalkozó, maga végezte volna a (tevékenység 2.neve) üzemek legyártását, beüzemelését, azok piaci értékesítését. Hivatkozott arra, hogy a felperes felszámolási eljárásának megindulását követően a kijelölt felszámolóval felvette a kapcsolatot annak érdekében, hogy a felperes hitelezőivel előzetes megállapodásokat köthessen,

és amely alapján egyezségi tárgyalás keretében a hitelezők kielégítésére sor került volna. Felajánlotta a felperesi felszámoló felé a szándékát a megkötött szerződések felbontására, a jogviták elkerülése érdekében, és abból a célból, hogy az általa már

-3-

Gf.III.30.257/2014/4. szám

278

megfizetett, összesen 45.000.000,-Ft vételár előleget visszakapja, melyet az alperes törvényes képviselője tagi kölcsönként biztosított a számára.

A felperes felszámolója előadta, hogy az alperes által előterjesztett hitelezői igénybejelentés a felszámoló részéről elutasításra került, a regisztrációs díj befizetésének elmulasztása miatt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felek által 2010. november 8-án és 2011. május 31-én kötött szerződések, továbbá a 2011. július 29-i, 2012. január 18-i, 2012. augusztus 29-i szerződésmódosítások és a 2012. szeptember 20-án megkötött szerződés érvénytelen. A törvényszék elrendelte a 2010. november 8-án megkötött szerződés eredeti állapotának helyreállítását, az „**szabadalom megnevezése**)” vonatkozó szabadalom felperes tulajdonába történő visszaadását. Az alperest kötelezte az állam javára 1.500.000,-Ft eljárási illeték megfizetésére. A bíróság a per iratai alapján megállapította, hogy **(személy neve)** a felperes ügyvezetője volt 2004. április 20-tól a felszámolás kezdő időpontjáig, míg az alperesnél 2010. október 13-tól 2013. október 20-ig látta el az ügyvezetői feladatokat. A felperesi cégben jelentős befolyással és többségi irányítást biztosító befolyással rendelkező tag volt, míg az alperesnél is tagsági viszonya fennállt 2010. október 13-tól 2012. október 31-ig, ezért a Cstv. 40. § (3) bekezdése alapján a Cstv. 40. § (1) bekezdésben foglalt megtámadás esetén, a szerződéseknél a rosszhiszeműséget és az ingyenességet vélelmezni kell. A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel megállapította, hogy a felperesi cégben vagyonsökkenés következett be a megkötött ügyletek miatt. A felperes részéről a szabadalom ingyenes átruházásával ténylegesen vagyoni érték került átruházásra a 2010. november 8-án megkötött szerződéssel. Ezt követően a 2011. május 31. napján kelt szerződés és azok módosításai már utalnak arra, hogy a szabadalom milyen értékkel bír. A bíróság álláspontja szerint a felperesi adós részéről a hitelezők kijátszására irányuló szándék fennállt, mely abban nyilvánult meg, hogy a felperesi társaság ügyvezetője **(személy neve)** az ügyvezetése alatt álló alperesi társaságra ruházta át ingyenesen a szabadalmat és erről az alperes tudomással bírt, hiszen az ügyvezető személye azonos volt.

Az alperes fellebbezésében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását. Hivatkozott arra, hogy a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eredményes megtámadáshoz az is szükséges, hogy az adós vagyonában csökkenés következzen be a megkötött ügylet kapcsán. A felperes által hivatkozott megtámadott adásvételi szerződések azonban nem eredményezték a felszámolás

alatt álló adós vagyonának csökkenését. A felszámolási eljárás megindulásakor a szerzésben szereplő vagyontárgyak az adós gazdasági társaság vagyonleltárában, mérlegében szerepeltek. Mindkét megtámadott szerződésből megállapítható, hogy az adásvétel tárgyát képező vagyontárgy, illetve vagyoni értékű jog tulajdonjogát a felszámolás alatt álló felperesi gazdasági társaság a szerződésben foglalt teljes vételár kifizetéséig fenntartotta, azaz azokat nem ruházta át a szerződés

-4-

279

megkötésével az alperesre. A szerződésekből az is megállapítható, hogy az adásvétel tárgyát képező vagyontárgy és vagyoni értékű jog ellenértéke, vételára mindkét szerződésben határozottan megállapításra került. A 2011. május 31. napján kelt megállapodásban meghatározott vételárból 2012. augusztus 29-én 15.000.000,-Ft, míg a 2012. szeptember 20. napján létrejött adásvételi szerződésben meghatározott vételárból 30.000.000,-Ft került megfizetésre. A megkötött szerződésekből csupán egyoldalú előnyhöz jutott a felperes, mert összességében a két szerződésből összesen 45.000.000,-Ft bevételre tett szert, amelyet nem fizetett vissza az alperes részére, vagyis anélkül jutott a vagyoni előnyhöz, hogy azért ellenszolgáltatást nyújtott volna. A per adataiból továbbá megállapítható, hogy a berendezés tulajdonjogát átruházó 2012. szeptember 20. napján kelt adásvételi szerződés 2013. szeptember 30. napján megszűnt, ugyanúgy megszűnt a szabadalom átruházására vonatkozó megállapodás már 2013. augusztus 31. napján. Az alperes több alkalommal is hivatkozott arra, hogy mindkét szerződés teljesítése a felperes felszámolójának felróható okból lehetetlenült, ennek alátámasztásául csatolta a felperesi felszámoló Céglőnyben közzétett pályázati felhívásait, melyben az általa megtámadott szerződések tárgyát képező berendezés és szabadalom meghirdetésre került a szerződésekben meghatározott vételár töredékéért.

Az alperes utalt arra, hogy a felperes tulajdonában álló szabadalom a per megindulása után felfüggesztésre került a Magyar Szabadalmi Hivatalnál, így az jelenleg védettségét sem élvez.

A fellebbezéshez csatolta a felperesi felszámolóhoz 2012. december 14. napján címzett levelét, melyben bejelentette hitelezői igényét.

A felperes fellebbezésében kérte a részére megállapított 100.000,-Ft ügyvédi munkadíj tekintetében az ítélet megváltoztatását, az ügyvédi munkadíj felemelését. A per tárgya szerződés érvénytelenségének megállapítása volt 1.028.700.000,-Ft összegben. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése szerint, ha a munkadíj megállapítása során a munkadíj összegét a bíróság mérsékli, ezen megállapítását indokolni köteles. Az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a jelentős pertárgyértékű ügyben miért nem találta arányban állónak a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységet a hivatkozott IM rendelet 3. §-ában meghatározott ügyvédi munkadíj összegével. A 100.000,-Ft-os perköltség a Szeged-

Kecskemét viszonylatban a felperesi jogi képviselő részére az üzemanyag és az autópályadíj használatának a díját fedezi kb. 150 km oda-vissza úttal számolva.

Az alperes fellebbezése **alapos**, a felperes fellebbezése **alaptalan**.

A felperes keresetét a felek között a szabadalom felhasználására, szabadalom átruházására és a szabadalomhoz kapcsolódó technológiai berendezések átruházására létrejött szerződések Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapítva terjesztette elő. Az alperes hivatkozott arra, hogy vagyonsökkenés nem következett be, mert a szabadalom, valamint az ingóságok átruházása tulajdonfenntartásos vétellel történt.

280

-5-

Gf.III.30.257/2014/4. szám

A Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja szerint a tudomásszerzéstől számított 90 napon, de legfeljebb a felszámolást elrendelő végzés közzétételének időpontjától számított 1 éves jogvesztő határidőn belül a hitelező - vagy az adós nevében a felszámoló - a bíróság előtt keresettel megtámadhatja az adósnak a felszámolási eljárás lefolytatására irányuló kérelem bíróságra történő beérkezése napját megelőző 5 éven belül és azt követően megkötött, az adós vagyonának csökkenését eredményező szerződését vagy más jognyilatkozatát, ha az adós szándéka a hitelező vagy a hitelezők kijátszására irányult és a másik fél erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett.

A hivatkozott Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontja három konjunktív feltételt tartalmaz. Eszerint az olyan szerződés támadható meg, amely

- az adós vagyonának csökkenését eredményezte,
- az adós szándéka a hitelezők kijátszására irányult és
- a másik fél erről a szándékról tudott vagy tudnia kellett.

Az alperesi hivatkozás szerint ezen három feltétel közül az adós vagyonának csökkenése nem valósult meg.

A szabadalom a találmányok jogi oltalmát biztosítja azáltal, hogy a szabadalom tulajdonosa számára a versenytársakhoz képest előnyösebb pozíciót teremt termékek és technológiák piacán. A találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXX. törvény 19. § (1) bekezdése szerint a szabadalmi oltalom alapján a szabadalom jogosultjának - a szabadalmasnak - kizárólagos joga van a találmány hasznosítására. A szabadalmas hasznosítási szerződés (szabadalmi licencszerződés) alapján engedélyt adhat a találmány hasznosítására (17. § (1) bekezdés), de a találmányból és a szabadalomból eredő jogok - a feltaláló személyhez fűződő jogai kivételével - át is szállhatnak, átruházhatók és megterhelhetők (25. § (1) bekezdés). A szabadalom,

mint vagyoni értékű jogosultság ipari tulajdon, nem dolog, azonban átruházására a Ptk. rendelkezései az irányadók (43/A. § (1) bekezdés).

Jelen esetben a 2010. november 8. napján megkötött hasznosításra irányuló licencszerződés helyébe a 2011. május 31. napján megkötött szabadalom tulajdonjogának átruházására vonatkozó szerződés lépett, mellyel a felperes - a szabadalom hasznosításán túl - az azzal való rendelkezési jogot is átengedte. Ezen utóbbi szerződésben a szabadalom értékét meghatározták és 650.000.000,-Ft + ÁFA vételárat kötöttek ki. A továbbiakban a 2010. november 8. napján kötött hasznosítási szerződésből származó vagyonsökkenés ezért nem állapítható meg.

A szabadalomra vonatkozó átruházási szerződés és a technológiai berendezés, mint ingóságra kötött adásvételi szerződés is tulajdonfenntartással jött létre (szerződés 3. pont, szerződés 5. pontja).

Az adásvételi szerződés alapján az eladó köteles a dolog tulajdonjogát a vevőre átruházni és a dolgot a vevő birtokába bocsátani, a vevő pedig köteles a vételárat megfizetni és a dolgot átvenni (Ptk. 365. § (1) bekezdése). Az eladó a tulajdonjogot a szerződés megkötésekor írásban és legfeljebb a vételár teljes kiegyenlítéséig fenntarthatja (Ptk. 368. § (1) bekezdés). Ezen esetben a vevő a vételár teljes

-6-

kiegyenlítéséig nem lesz tulajdonos. Érvényes jogcím ellenére sem száll át a tulajdonjog csak akkor, ha a vételárat a vevő teljes egészében vagy a szerződésben foglaltaknak megfelelően kifizette. A szerződésekben foglaltak - illetőleg a felek egyező előadása - szerint az alperes a szabadalom átruházással kapcsolatos 650.000.000,-Ft + ÁFA vételárból 15.000.000,-Ft-ot, míg az ingóságok átruházására kötött 160.000.000,-Ft + ÁFA vételárból 30.000.000,-Ft-ot, összesen tehát 45.000.000,-Ft-ot fizetett meg, azaz a teljes vételár kifizetésére nem került sor. Mivel a teljesítés a felszámolási eljárás megindulásáig nem történt meg, a vevő sem a szabadalom, sem az ingóságok tulajdonjogát ezen időpontig nem szerezte meg, ezért azok a Cstv. 4. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a felszámolási vagyon részét képezték. A tulajdonfenntartásos adásvételi szerződések megkötésével az adós gazdálkodó szervezet vagyona nem csökkent, azaz a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontjára alapított megtámadási kereset eredményre nem vezetett.

A rendelkezésre álló adatok alapján egyebekben megállapítható, hogy a felszámolási eljárásban a felszámoló a vagyonértékű jogot, illetőleg az ingóságokat értékesítésre meghirdette, de a szerződés szerinti árak töredékét jelölte meg irányárként. Ha a vevő részéről a teljesítés - vételár fizetés - megtörtént volna, vagyonsökkenés az adós vagyonában nem következett volna be. A másodfokú eljárás során a felszámoló

képviselője maga sem tudta megjelölni, miben áll a felperesi gazdálkodó szervezetnél a vagyonsökkenés.

A szerződések csupán kötelmi jogcímet, igényt teremtettek az alperes számára, hogy az adásvétel tárgyát képező vagyontárgy, technológiai berendezés, illetve a vagyoni értékű jog átruházását a vételár megfizetése esetén követelje a felperestől.

Az ítélet tábla utal arra, hogy ha a felszámoló a vevő bármilyen igényének érvényesítésétől tart a felszámolási eljárás során, úgy a létrejött szerződésekkel kapcsolatban a Cstv. 47. § (1) bekezdés alapján megilleti az azonnali hatályú felmondási jog. Ilyenkor a vevő által már nyújtott szolgáltatást hitelezői igényként lehet érvényesíteni a felszámolási eljárásban (BH 2000/415.). Az ítélet tábla gyakorlata alapján a regisztrációs díj befizetése a felszámolási zárómérleg benyújtásáig megtörténhet (Fpkhf.III.30.284/2013/2. számú döntés).

A felperesnek a Cstv. 40. § (1) bekezdésére alapított megtámadási keresete eredményre nem vezetett, ezért az ítélet tábla a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.

Az alperes pernyertes lett, ezért részére a Pp. 78. §-a alapján a felperes perköltség fizetésére köteles, melynek mértékét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5), (6) bekezdésében foglaltak alapján - a kifejtett ügyvédi munka mennyiségét a megtartott tárgyalások számát is figyelembe véve - a pertárgyérték alapján mérsékelt összegben, 500.000,-Ft ügyvédi munkadíjban, míg a másodfokú eljárási költséget 200.000,-Ft-ban állapította meg.

A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 1.500.000,-Ft elsőfokú, valamint az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2.500.000,-Ft másodfokú eljárási

-7-

Gf.III.30.257/2014/4. szám

illeték viselésére az ítélet tábla az 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint 15. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak alapján a felperest kötelezte.

S z e g e d, 2014. október hó 9. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó sk.
előadó bíró

Dr. Dobler László sk.
táblabíró

ⁱ Know-how irányelvjavaslat I. fejezet 2. cikk

